

**คู่มือกฎหมายการปฏิบัติงาน
เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ**

**สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์**

www.nep.go.th

คำนำ

โดยที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๐ มีเจตนารมณ์ในการกำหนดแนวทางและปรับปรุงวิธีการในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น อีกทั้งกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และความคุ้มครองคนพิการเพื่อมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุสภาพทางกายหรือสุขภาพ รวมทั้งให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลือจากรัฐ ตลอดจนกำหนดให้รัฐต้องสงเคราะห์คนพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้

เพื่อให้การขับเคลื่อนการบังคับใช้กฎหมายในทุกระดับประสบผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติจึงได้จัดพิมพ์คู่มือกฎหมายการปฏิบัติงานเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยการอธิบายสรุปเป็นหมวดหมู่และเชื่อมโยงกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องเพื่อเผยแพร่ให้แก่เจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรของคนพิการ องค์กรเพื่อคนพิการ และผู้ดูแลคนพิการ ตลอดจนประชาชนทั่วไปได้มีความรู้ความเข้าใจในสาระสำคัญของกฎหมาย เพื่อร่วมกันส่งเสริมสนับสนุนให้คนพิการได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิทธิตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปภายใต้สภาพแวดล้อมที่ปราศจากอุปสรรคในการดำรงชีวิต รวมทั้งทำให้เกิดระบบการคุ้มครองสิทธิคนพิการในทุกระดับ

(นางกิงแก้ว อินทawang)

เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ข
ระบบการเข้าถึงสิทธิของคนพิการ	ช
ระบบการส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิของคนพิการ	ณ
บทที่ ๑ การจัดทำบัตรประจำตัวคนพิการ	๑
๑. ความหมาย ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ	๑
๑.๑ ความหมาย	๑
๑.๒ ประเภทความพิการ	๒
๑.๓ หลักเกณฑ์ความพิการ	๒
๑.๔ การวินิจฉัยและออกใบรับรองความพิการ	๔
๑.๕ สภาพความพิการที่สามารถเห็นได้โดยประจักษ์	๔
๒. ขั้นตอนและวิธีการจัดทำบัตรประจำตัวคนพิการ	๕
๒.๑ คุณสมบัติและสถานที่ยื่นคำขอ และการออกบัตรประจำตัวคนพิการ	๕
๒.๒ สิทธิการอุทธรณ์	๘
๒.๓ อายุบัตรประจำตัวคนพิการ	๘
๒.๔ การออกบัตรประจำตัวคนพิการฉบับใหม่แทนบัตรเดิม	๘
๒.๕ การยกเลิกบัตรประจำตัวคนพิการ	๙
๒.๖ การกำหนดสิทธิหรือการเปลี่ยนแปลงสิทธิของคนพิการ	๙
๒.๗ การสละสิทธิประโยชน์ของคนพิการตามกฎหมาย	๙
๒.๘ ภารกิจของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ	๙
๒.๙ ภารกิจของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด	๙
บทที่ ๒ สิทธิคนพิการทางการแพทย์	๑๐
๑. สิทธิการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์	๑๐
๒. สิทธิทางการแพทย์ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ	๑๒
๓. สิทธิทางการแพทย์ตามหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ	๑๓
๔. สิทธิบุคคลซึ่งมีความผิดปกติทางจิต	๑๔
บทที่ ๓ สิทธิคนพิการทางการศึกษา	๑๘
๑. การกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการทางการศึกษา	๑๘
๒. สิทธิตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒	๑๙

๓. ลิขิตตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑	๒๐
๓.๑ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับคนพิการ	๒๐
๓.๒ การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษา	๒๒
๓.๓ การขจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมทางการศึกษาต่อคนพิการ	๒๓
๓.๔ การกำหนดนโยบายส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ	๒๓
๓.๕ กองทุนส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ	๒๓

บทที่ ๔ ลิขิตคนพิการทางการประกอบอาชีพและการมีงานทำ ๒๕

๑. แนวคิดการส่งเสริมการประกอบอาชีพและการมีงานทำของคนพิการ	๒๕
๒. การกำหนดอัตราส่วนในการจ้างงานคนพิการ	๒๖
๓. การใช้มาตรการอื่นแทนการจ้างงาน	๒๗
๓.๑ การส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ	๒๗
๓.๒ การให้สัมปทาน จัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงาน ฝึกงาน หรือให้การช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ	๒๗
๔. การใช้มาตรการอายุตัดทรัพย์สินในกรณีไม่ส่งเงินเข้ากองทุน	๒๙
๕. การประกาศโฆษณากรณีไม่จ้างงาน	๓๑
๖. การดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่	๓๑
๗. ลิขิตประโยชน์ในการปฏิบัติตามกฎหมาย	๓๑

บทที่ ๕ ลิขิตคนพิการในการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวก ๓๒

๑. แนวคิดการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้	๓๒
๒. แนวคิดทางกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกที่คนพิการเข้าถึงได้	๓๓
๓. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและ พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ	๓๔
๔. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร	๓๖
๕. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการคมนาคม	๓๘
๖. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกตามมติคณะรัฐมนตรี	๔๐

บทที่ ๖ ลิขิตคนพิการทางสวัสดิการสังคม ๔๒

๑. ลิขิตที่จะได้รับการบริการล่ามภาษามือ	๔๒
๒. ลิขิตที่จะได้รับเงินสวัสดิการเบียดความพิการ	๔๓
๓. ลิขิตที่จะได้รับการจัดให้มีผู้ช่วยคนพิการ	๔๓
๔. ลิขิตที่จะได้รับการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้แก่คนพิการ	๔๔

๕. สิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือเนื่องจากเป็นคนพิการที่ไม่มีผู้ดูแล	๔๔
๖. สิทธิผู้ดูแลคนพิการ	๔๔
๗. การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชน	๔๕
๘. การส่งเสริมองค์กรด้านคนพิการเพื่อได้รับการรับรองเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์และองค์กรสวัสดิการชุมชน	๔๕
๙. การส่งเสริมให้คนพิการได้รับสวัสดิการตามกฎหมายและระเบียบอื่น	๔๖
๑๐. การช่วยเหลือตามมาตรการทางภาษีเพื่อช่วยเหลือสังคม	๔๗

บทที่ ๗ การรับรองมาตรฐานและการพัฒนาศักยภาพองค์กรด้านคนพิการ **๔๘**

๑. การรับรองมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นที่ให้บริการแก่คนพิการ	๔๘
๑.๑ ความหมายของมาตรฐาน	๔๘
๑.๒ องค์กรที่สามารถยื่นขอรับรองมาตรฐาน	๔๙
๑.๓ กลไกการรับรองมาตรฐาน	๔๙
๑.๔ การกำหนดมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการ	๕๐
๑.๕ สถานที่ยื่นคำขอรับรองมาตรฐาน	๕๑
๑.๖ วิธีตรวจประเมินเพื่อรับรองมาตรฐาน	๕๒
๑.๗ หลักเกณฑ์การประเมินมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการ	๕๒
๑.๘ การเพิกถอนการรับรอง	๕๓
๑.๙ สิทธิประโยชน์ที่จะได้รับ	๕๓
๒. การพัฒนาศักยภาพองค์กรด้านคนพิการ	๕๓
๒.๑ การส่งเสริมการมีส่วนร่วม	๕๓
๒.๒ การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กรของคนพิการ	๕๔

บทที่ ๘ สิทธิการเข้าถึงกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ **๕๕**

๑. วัตถุประสงค์ของกองทุน	๕๕
๒. ที่มาของกองทุน	๕๕
๓. การบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ	๕๖
๔. การอนุมัติการจ่ายเงินกองทุน	๕๖
๔.๑ กิจการที่กองทุนสนับสนุน	๕๖
๔.๒ หลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนโครงการ	๕๗
๔.๓ การกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพ	๕๘
๔.๔ สถานที่ยื่นคำขอรับการสนับสนุน	๖๐
๔.๕ การตรวจสอบและวิเคราะห์	๖๐

๔.๖	วงเงินและรายการให้การสนับสนุนแผนงานโครงการ	๖๑
๔.๗	การสนับสนุนสมาคมพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย	๖๓
๔.๘	การติดตามหนี้สินและการดำเนินคดีแก่ลูกหนี้กองทุน	๖๓
๔.๙	ภารกิจของสำนักงาน	๖๔

บทที่ ๙	การจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ	๖๕
๑.	สถานการณ์การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม	๖๕
๒.	กฎหมายเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม	๖๘
๓.	กลไกการจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม	๗๑
๔.	การช่วยเหลือทางกฎหมาย	๗๓

บทที่ ๑๐	กลไกการส่งเสริมให้คนพิการเข้าถึงสิทธิตามกฎหมาย	๗๕
๑.	กลไกคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ	๗๕
๒.	กลไกคณะอนุกรรมการตามมาตรา ๑๑	๗๖
๓.	กลไกสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ	๗๖
๔.	กลไกสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด	๗๘
๕.	กลไกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๗๘
๖.	กลไกหน่วยงานของรัฐ	๘๖
๗.	กลไกคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน	๘๖
๘.	กลไกองค์กรภาคเอกชนและนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ	๘๗

ภาคผนวก ๑	ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบัตรประจำตัวคนพิการ	๘๙
๑.	ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ	๙๐
๒.	ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวคนพิการ และการออกบัตร การกำหนดสิทธิหรือการเปลี่ยนแปลงสิทธิ การขอสละสิทธิของคนพิการ และอายุบัตรประจำตัวคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒	๙๔
๓.	ประกาศสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ เรื่อง แบบและรายละเอียดของสภาพความพิการที่สามารถเห็นได้โดยประจักษ์	๙๘
๔.	แบบและรายละเอียดของสภาพความพิการที่สามารถเห็นได้โดยประจักษ์	๙๙

๕. กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิสูจน์สถานะการเกิดและ
สัญชาติของเด็กซึ่งถูกทอดทิ้ง เด็กเร่ร่อน หรือเด็กที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือ
บุพการีทอดทิ้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ ๑๐๐
๖. กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งการเกิดหรือการตายต่อ
นายทะเบียนแห่งท้องที่อื่น พ.ศ. ๒๕๕๑ ๑๐๕

ภาคผนวก ๒ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิทางการแพทย์ ๑๐๙

๑. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดย
กระบวนการทางการแพทย์และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าอุปกรณ์
เครื่องช่วยความพิการ และสิ่งส่งเสริมพัฒนาการสำหรับคนพิการ ๑๑๐
๒. ประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่อง การกำหนด
หลักเกณฑ์เพื่อสนับสนุนให้องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาล
ดำเนินงานและบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ ๑๑๓
๓. ประกาศสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่อง การใช้สิทธิเข้ารับ
บริการสาธารณสุขของทหารผ่านศึกและคนพิการ ๑๑๗
๔. พระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. ๒๕๕๑ ๑๒๐

ภาคผนวก ๓ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิทางการศึกษา ๑๓๙

๑. พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ ๑๔๐
๒. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของ
คนพิการทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๒ ๑๕๓
๓. กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับ
สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา
พ.ศ. ๒๕๕๐ ๑๕๖
๔. ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการ
จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ ๑๖๗
๕. ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วย
การบริหารกองทุน การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การหาประโยชน์
และการจัดการกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ
พ.ศ. ๒๕๕๒ ๑๖๙
๖. ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วย
การพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงิน การจัดทำรายงานสถานะการเงินและการบริหาร
กองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ ๑๗๔
๗. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนการจัด
การศึกษาเฉพาะบุคคลระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๒ ๑๘๑

๘. ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการเรื่อง
หลักเกณฑ์การให้ครูการศึกษาพิเศษ ครู และคณาจารย์ ได้รับการส่งเสริม
และพัฒนาศักยภาพในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ ๑๔๓
๙. ประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับ
คนพิการเรื่อง กำหนดอัตรารวเงินและรายการค่าใช้จ่ายที่กองทุนให้การ
สนับสนุนเพื่อดำเนินการตามแผนงานหรือโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริม
สนับสนุนและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ ๑๔๖
๑๐. ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการ
จัดการอาชีวศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ ๑๙๒
๑๑. ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วย
การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ ๑๙๕

ภาคผนวก ๔ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิการมีงานทำ

๑. ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ
ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการให้สัมปทาน จัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือ
บริการ จัดจ้างเหมาะสมช่วงงาน ฝึกงาน หรือให้การช่วยเหลืออื่นใดแก่
คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ ๑๙๗
๒. ระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ว่าด้วย
หลักเกณฑ์และวิธีการอายัดทรัพย์สินของนายจ้างหรือเจ้าของสถาน
ประกอบการที่ไม่ส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคน
พิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐
พ.ศ. ๒๕๕๒ ๒๐๔

ภาคผนวก ๕ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งอำนวยความสะดวก

๑. กฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือ
ทุพพลภาพ และคนชรา พ.ศ. ๒๕๔๘ ๒๑๘
๒. กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ ๒๓๔
๓. ระเบียบกรมการขนส่งทางบกว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับใบอนุญาตขับ
รถตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์สำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๔๑ ๒๓๖
๔. ระเบียบกรมการขนส่งทางบกว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการ
ใช้จ่ายเงินเป็นค่าอุปกรณ์ช่วยเหลือผู้พิการอันเนื่องมาจากการประสะบภัยที่
เกิดจากการใช้รถใช้ถนน พ.ศ. ๒๕๕๒ ๒๔๕
๕. มติคณะรัฐมนตรีให้หน่วยงานราชการสำรวจและจัดสิ่งอำนวยความสะดวก
ให้คนพิการเข้าถึงได้ ๒๔๙

ภาคผนวก ๖ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิสวัสดิการสังคม	๒๖๑
๑. ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยบริการล่ามภาษามือ พ.ศ. ๒๕๕๒	๒๖๒
๒. ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้แก่คนพิการ การมีผู้ช่วยคนพิการ การช่วยเหลือคนพิการที่ไม่มีผู้ดูแล และสิทธิของผู้ดูแลคนพิการ พ.ศ.๒๕๕๒	๒๖๔
๓. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๓๗) พ.ศ. ๒๕๕๒	๒๗๗
๔. ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสวัสดิการเบี้ยความพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒	๒๘๐
ภาคผนวก ๗ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพองค์กร และการรับรองมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการ	๒๘๓
๑. ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยการแจ้งชื่อองค์กรคนพิการแต่ละประเภท พ.ศ. ๒๕๕๑	๒๘๔
๒. ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการตามประเภทความพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑	๒๘๖
๓. ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๑	๒๘๙
๔. ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐาน การรับรองและเพิกถอนการรับรององค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒	๒๙๒
๕. เครื่องหมายรับรองมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการ	๓๐๐
๖. องค์กรประกอบและตัวชี้วัดมาตรฐานองค์กรของคนพิการ	๓๐๑
ภาคผนวก ๘ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ	๓๑๙
๑. ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยการบริหารกองทุน การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การจัดหาผลประโยชน์และการจัดการกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒	๓๒๐
๒. ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และการจัดทำรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒	๓๒๕

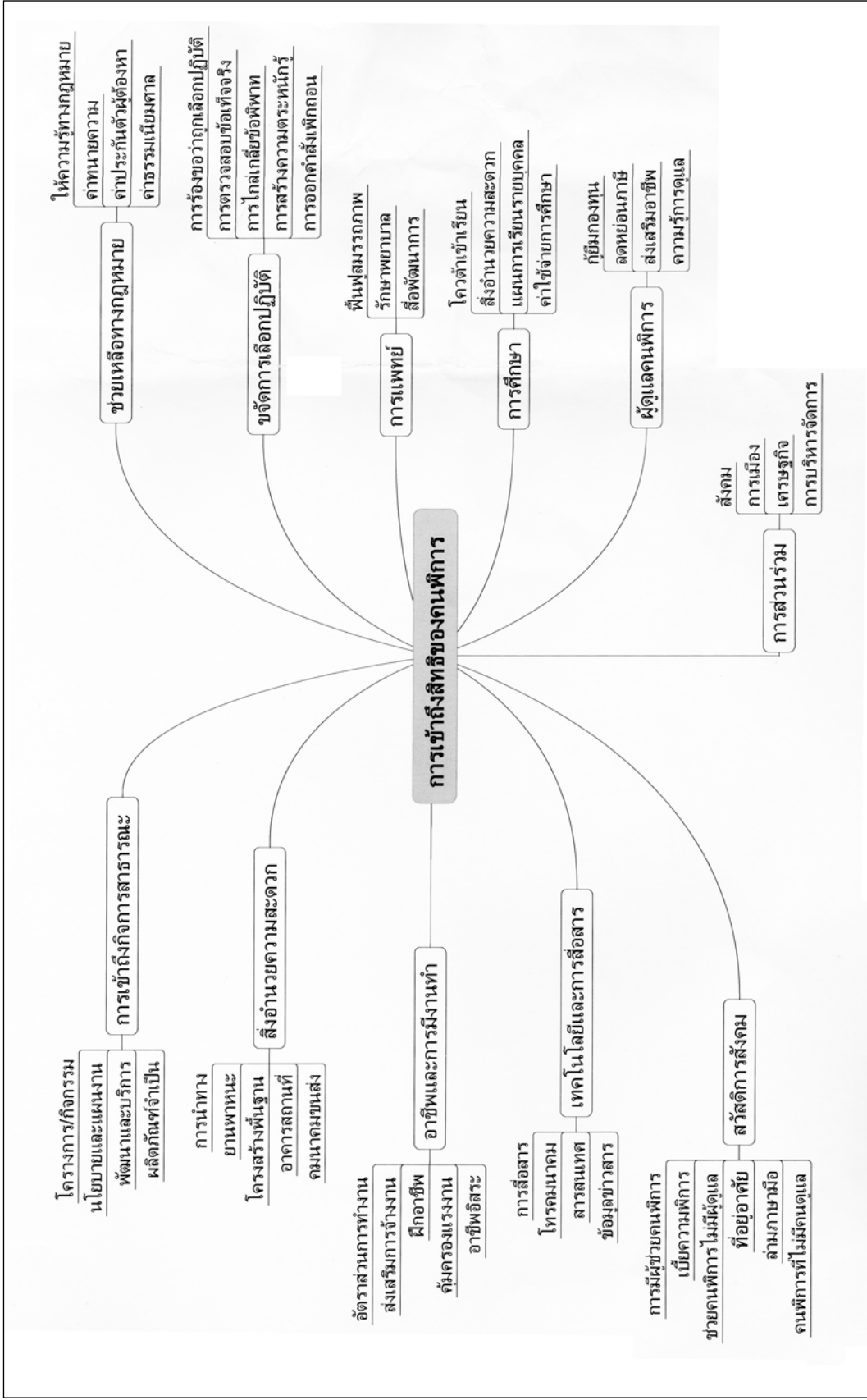
๓. ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายเงินสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ ของสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๒	๓๓๓
๔. ประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เรื่อง เกณฑ์ชี้วัดการพิจารณาให้กู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพจาก กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ	๓๓๗
๕. ประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เรื่อง กำหนดวงเงินและรายการที่กองทุนให้การสนับสนุนค่าใช้จ่าย ในการบริหารจัดการของสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย	๓๔๓
๖. ประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เรื่อง กำหนดอัตราวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายที่กองทุนให้การ สนับสนุนในการจัดทำแผนงานหรือโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพชีวิตคนพิการ	๓๔๕

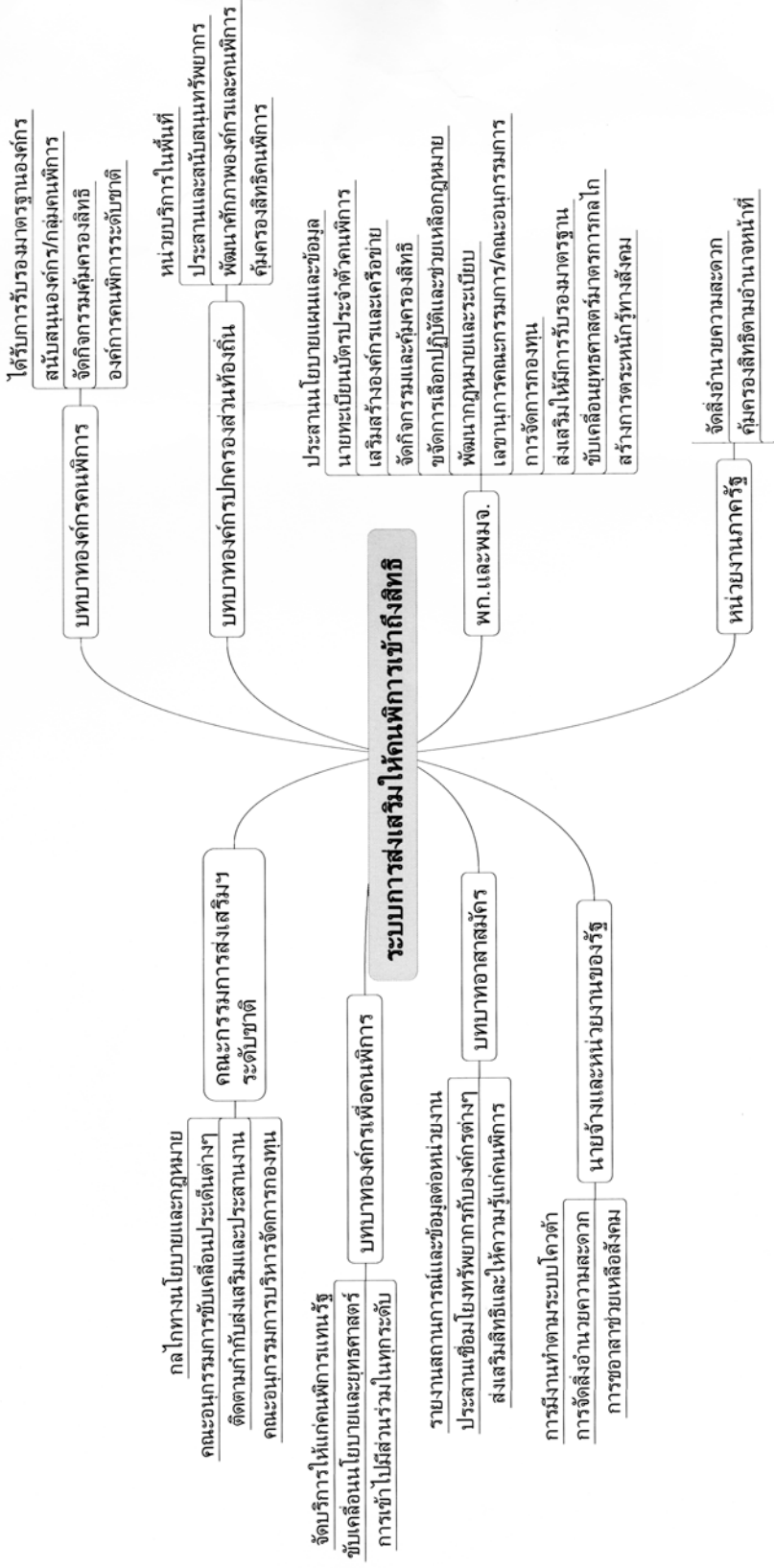
ภาคผนวก ๙ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการห้ามการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ต่อคนพิการ **๓๔๙**

๑. ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการร้องขอ และการวินิจฉัยเกี่ยวกับการกระทำใน ลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒	๓๕๐
๒. ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยการช่วยเหลือทางกฎหมายและจัดหาทนายความว่าต่างแก่ต่างคดี แก่คนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒	๓๕๗

ภาคผนวก ๑๐ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกลไกส่งเสริมให้คนพิการเข้าถึงสิทธิ **๓๖๓**

๑. พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐	๓๖๔
๒. ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว เรื่อง การส่งเสริมและ พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตำบลดอนแก้ว พ.ศ. ๒๕๕๑	๓๘๑
๓. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ	๓๘๖

บทที่ ๑

การจัดทำบัตรประจำตัวคนพิการ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดให้มีบทบัญญัติเพื่อคุ้มครองสิทธิคนพิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความตามมาตรา ๓๐ กำหนดให้การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องความพิการ จะกระทำมิได้ และมาตรา ๕๔ กำหนดให้คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ รวมทั้งบุคคลวิกลจริตย่อมได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ และมาตรา ๘๐ (๑) กำหนดให้รัฐต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้พิการหรือทุพพลภาพให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้ตราขึ้นโดยมีเจตนารมณ์เพื่อกำหนดแนวทางและปรับปรุงวิธีการในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในทุกระดับให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น และกำหนดแนวทางการคุ้มครองคนพิการเพื่อมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุสภาพทางกายหรือสุขภาพ รวมทั้งกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐในเรื่องต่างๆ เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิคนพิการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งถึง เหมาะสมและเป็นธรรม ทั้งทางด้านการศึกษา การศึกษา ข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยีและการสื่อสาร การจัดสวัสดิการสังคม การประกอบอาชีพและการมีงานทำ การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กรคนพิการ และภาคีเครือข่าย การเสริมสร้างทัศนคติที่ดีของคนพิการ ครอบครัว ชุมชนและสังคมต่อคนพิการ การจัดสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ปราศจากอุปสรรคต่อคนพิการ และการขจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการเข้าถึงสิทธิในเรื่องต่างๆ พระราชบัญญัตินี้จึงได้กำหนดให้คนพิการอาจยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวคนพิการได้ สำหรับสาระสำคัญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัตรประจำตัวคนพิการ สรุปได้ดังนี้

๑. ความหมาย ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ

๑.๑ ความหมาย

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔ ได้กำหนดความหมายของ "คนพิการ" หมายถึง บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือ เข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความจำเป็นเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถ

ปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประกาศกำหนด และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities) ได้กล่าวถึงคนพิการ หมายความรวมถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา หรือทางประสาทสัมผัสในระยะยาว ซึ่งเมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับอุปสรรคนานัปการ จะกีดขวางการมีส่วนร่วมในสังคมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิผลบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น

ดังนั้น จะเห็นว่าแนวคิดของคำว่า "ความพิการ" นี้ ได้มองความพิการไม่ได้เป็นเรื่องของปัจเจกบุคคลหรือความบกพร่องของบุคคลด้านเดียว แต่ยังมองถึงปัจเจกบุคคลนั้นมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอกด้วย ซึ่งหากมีการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีข้อมูลข่าวสารที่ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ จะทำให้ปัจเจกบุคคลซึ่งมีความบกพร่องนั้นมีความสามารถเข้าถึงได้ เช่น รูปแบบข้อมูลข่าวสารที่เอื้อต่อคนตาบอดในการอ่านโดยใช้เทคโนโลยีสั่งอำนวยความสะดวกได้ หรือการออกแบบสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อคนซึ่งเป็นอัมพาตครึ่งตัวสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ เป็นต้น

๑.๒ ประเภทความพิการ

ตามประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๒ เล่ม ๑๒๖ ตอนพิเศษ ๗๗ ง โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔ และมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้แบ่งออกเป็น ๖ ประเภท ได้แก่

๑. ความพิการทางการเห็น
๒. ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย
๓. ความพิการทางการเคลื่อนไหว หรือทางร่างกาย
๔. ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม หรือออทิสติก
๕. ความพิการทางสติปัญญา
๖. ความพิการทางการเรียนรู้

๑.๓ หลักเกณฑ์ความพิการ

ตามหลักเกณฑ์ความพิการในประกาศฉบับดังกล่าว ประกอบด้วย

๑. ความพิการทางการเห็น ได้แก่

๑) ตาบอด หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องในการเห็น เมื่อตรวจวัดความชัดของสายตาข้างดีกว่าเมื่อใช้แว่นวัดสายตารธรรมดาแล้วอยู่ในระดับที่ต่ำกว่า ๓ ส่วน ๖๐ เมตร (๓/๖๐)

หรือ ๒๐ ส่วน ๔๐๐ ฟุต (๒๐/๔๐๐) ลงมาจนถึงมองไม่เห็นแม้แต่แสงสว่าง หรือมีลานสายตาแคบกว่า ๑๐ องศา

๒) ตาเห็นเลือนราง หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องในการเห็น เมื่อตรวจวัดความชัดเจนของสายตาข้างดีกว่าเมื่อใช้แว่นสายตารธรรมดาเมื่อแก้ไขแล้วอยู่ในระดับตั้งแต่ ๓ ส่วน ๖๐ เมตร (๓/๖๐) หรือ ๒๐ ส่วน ๔๐๐ ฟุต (๒๐/๔๐๐) ถึง ๖ ส่วน ๑๔ เมตร (๖/๑๔) หรือ ๒๐ ส่วน ๗๐ ฟุต (๒๐/๗๐) หรือมีลานสายตาแคบกว่า ๓๐ องศา

๒. ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ได้แก่

๑) หูหนวก หมายถึง การที่บุคคล มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งมีผลมาจากการมีความบกพร่องในการได้ยินจนไม่สามารถรับข้อมูลผ่านทางกรไต่ยีน เมื่อตรวจการไต่ยีนเสียงโดยใช้คลื่นความถี่ ๕๐๐ เฮิรตซ์ ๑,๐๐๐ เฮิรตซ์ หรือ ๒,๐๐๐ เฮิรตซ์ในหูข้างที่ไต่ยีนดีกว่าจะมีความดังของเสียง ๙๐ เดซิเบลขึ้นไป

๒) หูตึง หมายถึง การที่บุคคล มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องในการไต่ยีน เมื่อตรวจวัดการไต่ยีนเสียงโดยใช้คลื่นความถี่ ๕๐๐ เฮิรตซ์ ๑,๐๐๐ เฮิรตซ์ หรือ ๒,๐๐๐ เฮิรตซ์ในหูข้างที่ไต่ยีนดีกว่าจะมีความดังของเสียงน้อยกว่า ๙๐ เดซิเบล ลงมาจนถึง ๔๐ เดซิเบล

๓) ความพิการทางการสื่อความหมาย หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องทางการสื่อความหมาย ได้แก่ พูดไม่ได้ พูดไม่ชัด หรือพูดแล้วผู้อื่นไม่เข้าใจ เป็นต้น

๓. ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย ได้แก่

๑) ความพิการทางการเคลื่อนไหว หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องหรือการสูญเสียความสามารถของอวัยวะในการเคลื่อนไหว ได้แก่ มือ เท้า แขน ขา อาจมาจากสาเหตุอัมพาต แขน ขา อ่อนแรง แขน ขาขาด หรือภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังจนมีผลกระทบต่อการทำงาน มือ เท้า แขน ขา

๒) ความพิการทางร่างกาย หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องหรือความผิดปกติของศีรษะ ใบหน้า ลำตัว และภาพลักษณ์ภายนอกของร่างกายที่เห็นได้อย่างชัดเจน

๔. ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม หรือออทิสติก ได้แก่

๑) ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องหรือความผิดปกติทางจิตใจหรือสมองในส่วนของการรับรู้ อารมณ์ หรือความคิด

๒) ความพิการออทิสติก หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องทางพัฒนาการด้านสังคม ภาษาและการสื่อความหมาย พฤติกรรมและอารมณ์ โดยมีสาเหตุมาจากความผิดปกติของสมอง และความผิดปกตินั้นแสดงก่อนอายุ ๒ ปีครึ่ง ทั้งนี้ ให้รวมถึงการวินิจฉัยกลุ่มออทิสติกสเปกตรัมอื่น ๆ เช่น แอสเพอเกอร์ (Asperger)

๕. ความพิการทางสติปัญญา ได้แก่ การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีพัฒนาการช้ากว่าปกติ หรือมีระดับเชาวน์ปัญญาต่ำกว่าบุคคลทั่วไปโดยความปกตินั้นแสดงก่อนอายุ ๑๘ ปี

๖. ความพิการทางการเรียนรู้ ได้แก่ การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมโดยเฉพาะด้านการเรียนรู้ ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องทางสมอง ทำให้เกิดความบกพร่องในด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ หรือกระบวนการเรียนรู้พื้นฐานอื่นในระดับความสามารถต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของช่วงอายุและระดับสติปัญญา

๑.๔ การวินิจฉัยและออกใบรับรองความพิการ

ตามประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประกาศกำหนดฉบับดังกล่าว ได้กำหนดแนวทางการตรวจวินิจฉัยและออกใบรับรองความพิการ ดังนี้

๑. ให้ผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรม เป็นผู้ตรวจวินิจฉัยและออกใบรับรองความพิการที่ระบุประเภทความพิการ ในกรณีเป็นคนพิการที่มีสภาพความพิการมากกว่าหนึ่งประเภทให้ระบุทุกประเภทลงในใบรับรองความพิการ เพื่อประโยชน์ในการขอมีบัตรประจำตัวคนพิการตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐

๒. กรณีนายทะเบียนกลาง หรือนายทะเบียนจังหวัด เห็นว่าบุคคลนั้นมีสภาพความพิการที่สามารถเห็นได้โดยประจักษ์จะไม่ต้องให้มีการตรวจวินิจฉัยก็ได้ ทั้งนี้ ตามที่เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตแห่งชาติประกาศกำหนด

๓. กำหนดให้มีคณะทำงานขึ้น เพื่อทำหน้าที่กำหนดแบบเอกสาร แนวทางและวิธีการปฏิบัติให้เป็นไปตามประกาศนี้

๑.๕ สภาพความพิการที่สามารถเห็นได้โดยประจักษ์

ตามประกาศสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ เรื่อง แบบและรายละเอียดของสภาพความพิการที่สามารถเห็นได้โดยประจักษ์ เมื่อวันที่ ๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้กำหนดความพิการที่สามารถเห็นได้โดยประจักษ์ จำนวน ๓ ประเภท ประกอบด้วย

๑. ความพิการทางการเห็น ได้แก่ บุคคลที่ไม่มีลูกตาทั้งสองข้าง ลูกตาสีขาวขุ่น ไม่มีลูกตาดำ ลูกตาฝ่อ โดยต้องมีความผิดปกติดังกล่าวทั้งสองข้าง

๒. ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ได้แก่ บุคคลที่ไม่มีหูทั้งสองข้าง
๓. ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย ได้แก่ บุคคลที่แขนขาตั้งแต่ระดับข้อมือขึ้นไป หรือขาขาตั้งแต่ระดับข้อเท้าขึ้นไปอย่างน้อยหนึ่งข้าง

ในการดำเนินการดังกล่าว ให้นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมาย ต้องกรอกรายละเอียดลงแบบฟอร์มไว้เป็นหลักฐานเพื่อบันทึกในศูนย์ข้อมูลด้วย ส่วนความพิการประเภทอื่นๆ ต้องให้ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมเป็นผู้ตรวจวินิจฉัยเท่านั้น

๒. ขั้นตอนและวิธีการจัดทำบัตรประจำตัวคนพิการ

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๙ กำหนดว่าเพื่อประโยชน์ในการได้รับสิทธิตามมาตรา ๒๐ คนพิการอาจยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวคนพิการต่อนายทะเบียนกลางหรือนายทะเบียนจังหวัด ณ สำนักงานทะเบียนกลาง สำนักงานทะเบียนจังหวัด หรือสถานที่อื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด และวรรคสอง กำหนดว่าในกรณีที่คนพิการเป็นผู้เยาว์ คนเสมือนไร้ความสามารถหรือคนไร้ความสามารถหรือในกรณีที่คนพิการมีสภาพความพิการถึงขั้นไม่สามารถไปยื่นคำขอด้วยตนเองได้ ผู้ปกครอง ผู้พิทักษ์ ผู้อนุบาล หรือผู้ดูแลคนพิการ แล้วแต่กรณี จะยื่นคำขอแทนก็ได้ แต่ต้องนำหลักฐานว่าเป็นคนพิการไปแสดงต่อนายทะเบียนกลางหรือนายทะเบียนจังหวัด แล้วแต่กรณีด้วย และวรรคสาม กำหนดให้การยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวคนพิการและการออกบัตร การกำหนดสิทธิหรือการเปลี่ยนแปลงสิทธิการขอสถานะสิทธิของคนพิการ และอายุบัตรประจำตัวคนพิการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

ต่อมาคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติได้มีระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวคนพิการและการออกบัตร การกำหนดสิทธิหรือการเปลี่ยนแปลงสิทธิ การขอสถานะสิทธิของคนพิการ และอายุบัตรประจำตัวคนพิการ พ.ศ.๒๕๕๒ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๒ เล่ม ๑๒๖ ตอนพิเศษ ๘๙ ง สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๒.๑ คุณสมบัติและสถานที่ยื่นคำขอ และการออกบัตรประจำตัวคนพิการ (ข้อ ๔ ข้อ ๕ ข้อ ๖ ข้อ ๗ และข้อ ๘) ตามระเบียบได้กำหนดแนวทางและขั้นตอนการจัดทำบัตรประจำตัวคนพิการไว้ สรุปได้ดังนี้

๑. คุณสมบัติของคนพิการที่ยื่นคำขอ ตามระเบียบกำหนดให้คนพิการเฉพาะมีสัญชาติไทยเท่านั้นให้ยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวคนพิการได้ ส่วนกรณีบุคคลซึ่งยังมีได้แจ้งเกิด หรือเป็นเด็กถูกทอดทิ้ง ทำให้ไม่ทราบแน่ชัดว่าเป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทยหรือไม่ จึงให้ดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายว่าด้วยทะเบียนราษฎรก่อน

๒. สถานที่ยื่นคำขอ

๑) คนพิการอยู่ในกรุงเทพมหานคร อาจยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวคนพิการต่อสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ หรือหน่วยงานภาครัฐอื่นตามที่เลขาธิการประกาศกำหนด

๒) คนพิการอยู่ในจังหวัดอื่น อาจยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวคนพิการต่อสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด หรือหน่วยงานภาครัฐอื่นที่ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศกำหนด

๓) กรณีนายทะเบียนออกบัตรประจำตัวให้แก่คนพิการที่มีได้มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนั้น ให้แจ้งสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติและสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดซึ่งเป็นภูมิลำเนาของ คนพิการเพื่อรวบรวมไว้ในฐานข้อมูลคนพิการประจำจังหวัดนั้นด้วย

จะเห็นว่ากฎหมายและระเบียบฉบับใหม่กำหนดให้คนพิการสามารถเลือกยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวคนพิการได้หลายแห่งและไม่จำเป็นต้องมีชื่อในทะเบียนบ้านในท้องที่นั้นๆ สำหรับในกรุงเทพมหานคร ระเบียบกำหนดให้หน่วยงานภาครัฐต่างๆ สามารถเข้ามาเป็นภาคีในการอำนวยความสะดวกให้คนพิการในการรับคำขอได้ และในส่วนภูมิภาคได้ให้อำนาจแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดออกประกาศกำหนดให้หน่วยงานภาครัฐ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลเข้าร่วมเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการอย่างเป็นทางการได้เช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม คำว่า "นายทะเบียน" เป็นกรณีกฎหมายกำหนดเป็นอำนาจเฉพาะ จึงไม่สามารถมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นได้จนกว่าจะได้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจในเรื่องนี้ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงาน ก.พ.ร.

๓. การยื่นคำขอแทนคนพิการ ให้ดำเนินการได้ในกรณี ดังต่อไปนี้

๑) กรณีคนพิการเป็นผู้เยาว์ คนเสมือนไร้ความสามารถหรือคนไร้ความสามารถ หรือ

๒) กรณีที่คนพิการมีสภาพความพิการถึงขั้นไม่สามารถไปยื่นคำขอด้วยตนเองได้

๓) ให้ผู้ปกครอง ผู้พิทักษ์ ผู้อนุบาล หรือผู้ดูแลคนพิการ แล้วแต่กรณี จะยื่นคำขอแทนก็ได้

๔. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการยื่นคำขอ ได้แก่

๑) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาบัตรประจำตัวข้าราชการ หรือสำเนาสูติบัตรของคนพิการ

๒) สำเนาทะเบียนบ้านของคนพิการ

๓) รูปถ่ายขนาด ๑ นิ้ว ถ่ายมาแล้วไม่เกิน ๖ เดือน จำนวน ๒ รูป

๔) ใบรับรองความพิการรับรองโดยผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมของสถานพยาบาลของรัฐหรือสถานพยาบาลเอกชนที่เลขาธิการประกาศกำหนด เว้นแต่กรณีสภาพความพิการที่สามารถเห็นได้โดยประจักษ์ไม่ต้องมีใบรับรองความพิการก็ได้

๕) กรณีบุคคลอื่นยื่นคำขอแทนคนพิการให้นำสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือสำเนาทะเบียนบ้านของบุคคลนั้น และหลักฐานอื่นที่แสดงให้เห็นว่าได้รับมอบอำนาจจากคนพิการหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับคนพิการเนื่องจากเป็นผู้ปกครอง ผู้พิทักษ์ ผู้อนุบาล หรือผู้ดูแลคนพิการแล้วแต่กรณี ในกรณีที่ได้มีการพัฒนาระบบการออกบัตรโดยเครื่องพิมพ์บัตรและคนพิการมา ยื่นคำขอด้วยตนเองแล้วแล้ว อาจไม่จำเป็นต้องมีรูปถ่ายก็ได้

๕. การใช้ดุลพินิจในการออกบัตรประจำตัวคนพิการ (ข้อ ๗ และข้อ ๘)

๑) ได้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในหน่วยงานที่รับคำขอตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารและสอบข้อเท็จจริงตามแบบที่เลขาธิการกำหนดแล้วเห็นว่าเป็นคนพิการตามความหมายในมาตรา ๔ โดยสามารถบรรยายละเอียดเกี่ยวกับประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการได้แล้วจึงเสนอความเห็นต่อนายทะเบียนเพื่อออกบัตรประจำตัวคนพิการแก่ผู้ยื่นคำขอ

สำหรับแบบที่เกี่ยวข้องกับการยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวคนพิการประกอบด้วย

(๑) แบบคำขอมีบัตรประจำตัวคนพิการเพื่อให้คนพิการแสดงความจำนงในการขอมีบัตร การให้คำรับรองว่าข้อมูลและการให้ความยินยอมให้เจ้าหน้าที่เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการได้

(๒) แบบรายละเอียดประกอบคำขอมีบัตรประจำตัวคนพิการ เช่น ข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับคนพิการ ข้อมูลเกี่ยวกับประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการโดยพิจารณาจากรายละเอียดของข้อมูลตามใบรับรองความพิการหรือแบบที่สามารถเห็นได้โดยประจักษ์ซึ่งเป็นข้อบกพร่องแล้วนำมาพิจารณาว่าผลจากความผิดปกติก่อให้เกิดความยากลำบากในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมของบุคคลนั้นอย่างไรเพื่อนายทะเบียนมีคำวินิจฉัยว่าเป็นคนพิการตามกฎหมายหรือไม่ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ดูแลคนพิการควรพิจารณากรอรายละเอียดบุคคลที่ให้การอุปการะเลี้ยงดูคนพิการเป็นหลักเนื่องจากเกิดสิทธิตามกฎหมายหลายประการ ข้อมูลเกี่ยวกับคนพิการประสงค์ที่จะได้รับสิทธิในเรื่องต่างๆ โดยพิจารณาตามมาตรา ๒๐ เพื่อประโยชน์เป็นศูนย์ข้อมูลการเข้าถึงสิทธิของคนพิการโดยกรณีมาขอบัตรฉบับใหม่ทุกครั้งต้องกรอกข้อมูลคำขอและแบบรายละเอียดทุกครั้งจะทำให้ทราบสถานการณ์คนพิการที่แท้จริงได้

(๓) การให้ความยินยอมให้เจ้าหน้าที่เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของคนพิการ หรือผู้ดูแลคนพิการเพื่อประโยชน์ในการประสานข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งต่อให้เกิดการจัดทำแผนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามภารกิจของแต่ละหน่วยงานได้

๒) เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอแล้ว ให้พิจารณาออกบัตรประจำตัวคนพิการตามคำขอโดยเร็ว และแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันพิจารณาคำขอเสร็จ ทั้งนี้ กฎหมายได้ยกเลิกระดับความพิการที่สามารถจัดทำบัตรประจำตัวคนพิการได้ โดยใช้การพิจารณาจากความผิดปกติหรือความบกพร่องซึ่งส่งผลให้บุคคลมีความยากลำบากหรือข้อจำกัดในการใช้ชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม

ดังนั้น ถ้านายทะเบียนมีคำสั่งไม่ออกบัตรประจำตัวคนพิการให้แก่ผู้ใดนั้นต้องแจ้งคำสั่งพร้อมเหตุผลเป็นหนังสือแก่ผู้ยื่นคำขอภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง ไม่ให้มีบัตรประจำตัวคนพิการดังกล่าว

๒.๒ สิทธิการอุทธรณ์ (ข้อ ๑๐)

๑) กรณีคนพิการที่ไม่ได้รับความเห็นชอบให้มีบัตรประจำตัวคนพิการหรือไม่ได้รับความเห็นชอบให้มีบัตรประจำตัวคนพิการใหม่ อาจยื่นอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อนายทะเบียนกลางหรือนายทะเบียนจังหวัดซึ่งเป็นสถานที่ยื่นคำมีบัตรประจำตัวคนพิการนั้น ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำสั่งไม่ให้มีบัตรดังกล่าว

๒) ให้นายทะเบียนพิจารณาคำอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่รับคำอุทธรณ์ดังกล่าว แล้วให้แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์พร้อมเหตุผลเป็นหนังสือต่อผู้อุทธรณ์ทราบต่อไป คำวินิจฉัยของนายทะเบียนให้เป็นที่สุด

แสดงให้เห็นว่าคำสั่งในการไม่เห็นชอบในการให้มีบัตรประจำตัวคนพิการเป็นคำสั่งทางปกครองคู่กรณีที่ถูกโต้แย้งสิทธิจึงสามารถดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายได้

๒.๓ อายุบัตรประจำตัวคนพิการ (ข้อ ๔ วรรคสอง และมาตรา ๔๑)

ให้บัตรประจำตัวคนพิการมีอายุหกปีนับแต่วันที่ออกบัตร และความในมาตรา ๔๑ กำหนดให้ถือว่าบัตรประจำตัวคนพิการที่ออกตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นบัตรประจำตัวคนพิการตามระเบียบนี้ จึงใช้ได้จนหมดอายุแล้วจึงยื่นคำขอบัตรประจำตัวคนพิการฉบับใหม่ต่อไป

๒.๔ การออกบัตรประจำตัวคนพิการฉบับใหม่แทนบัตรเดิม

ในกรณีบัตรประจำตัวคนพิการหมดอายุ ชำรุด สูญหาย หรือมีการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญเกี่ยวกับคนพิการ (ข้อ ๙)

๑) ให้คนพิการหรือบุคคลที่ทำการแทนยื่นคำขอต่อนายทะเบียนเพื่อขอมีบัตรประจำตัวคนพิการใหม่ได้

๒) กรณีบัตรประจำตัวคนพิการหมดอายุ ให้คนพิการหรือบุคคลที่ทำการแทนยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวคนพิการใหม่ก่อนวันที่บัตรประจำตัวคนพิการเดิมหมดอายุก็ได้

๒.๕ การยกเลิกบัตรประจำตัวคนพิการ

กรณีคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการถึงแก่ความตาย หรือได้รับการแก้ไขฟื้นฟูจนไม่มีสภาพความพิการ หรือมีความประสงค์จะยกเลิกการมีบัตรประจำตัวคนพิการ (ข้อ ๑๑)

ตามระเบียบกำหนดให้ผู้มีบัตรประจำตัวคนพิการหรือบุคคลที่ทำการแทนแจ้งต่อนายทะเบียนเพื่อจำหน่ายออกจากทะเบียนบัตรประจำตัวคนพิการต่อไป

๒.๖ การกำหนดสิทธิหรือการเปลี่ยนแปลงสิทธิของคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ (ข้อ ๑๒ และข้อ ๑๓)

เนื่องจากการมีบัตรประจำตัวคนพิการ จะทำให้คนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการสามารถยื่นคำขอใช้สิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐตามมาตรา ๒๐ หรือตามกฎหมายอื่นกำหนด โดยให้คนพิการหรือบุคคลที่ทำการแทนอาจยื่นคำขอให้มีการกำหนดสิทธิหรือเปลี่ยนแปลงสิทธิต่อหน่วยงานของรัฐซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๒๐ หรือตามกฎหมายอื่นกำหนด หรือตามที่คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติกำหนด

๒.๗ การสละสิทธิประโยชน์ของคนพิการตามกฎหมาย

กรณีคนพิการจะขอสละสิทธิ รวมทั้งกรณีคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการแล้ว ถ้าคนพิการมีความประสงค์ที่จะสละสิทธินั้น ให้คนพิการยื่นคำขอเป็นหนังสือเพื่อขอสละสิทธิต่อหน่วยงานของรัฐซึ่งคนพิการยื่นคำขอนั้นได้ (ข้อ ๑๔)

๒.๘ ภารกิจของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

ตามระเบียบกำหนดให้มีหน้าที่จัดทำคู่มือเพื่อให้คนพิการได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิทธิดังกล่าวด้วย รวมทั้งให้เลขาธิการรักษาการตามระเบียบนี้ และมีอำนาจกำหนดแบบบัตรประจำตัวคนพิการ ตลอดจนแบบเอกสารต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้ รวมทั้งมีอำนาจกำหนดวิธีปฏิบัติอื่นใดเพื่อพัฒนารูปแบบและวิธีการจัดทำบัตรประจำตัวคนพิการให้มีประสิทธิภาพ (ข้อ ๑๓ และข้อ ๑๕)

๒.๙ ภารกิจของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔ กำหนดให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดทำหน้าที่เป็นสำนักงานทะเบียนจังหวัดสำหรับคนพิการในจังหวัดของตนอีกหน้าที่หนึ่ง โดยมีพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เป็นนายทะเบียนจังหวัด ซึ่งตามระเบียบว่าด้วยการมีบัตรในข้อ ๔ กำหนดให้เป็นสถานที่ซึ่งคนพิการอาจยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวคนพิการได้ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ดำเนินการตามขั้นตอนของการออกบัตรประจำตัวคนพิการตามข้อ ๗ รวมทั้งประสานเครือข่ายกับหน่วยงานภาครัฐอื่นให้เข้าร่วมในการรับคำขอในการออกบัตรประจำตัวคนพิการต่อไป

สำหรับอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัตรประจำตัวคนพิการ

ปรากฏรายละเอียดตามภาคผนวก ๑

บทที่ ๒

สิทธิคนพิการทางการแพทย์

โดยที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๐ (๑) กำหนดให้คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากการบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าอุปกรณ์ เครื่องช่วยความพิการ และสื่อส่งเสริมพัฒนาการ เพื่อปรับสภาพทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือเสริมสร้างสมรรถภาพให้ดีขึ้น ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด ทั้งนี้ ในการคุ้มครองสิทธิคนพิการด้านบริการทางการแพทย์ได้มีกฎหมาย ระเบียบและแนวทางปฏิบัติในการให้บริการที่เกี่ยวข้องสรุปได้ ดังนี้

๑. สิทธิการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๐ (๑) กำหนดให้คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากการบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าอุปกรณ์ เครื่องช่วยความพิการ และสื่อส่งเสริมพัฒนาการในเรื่องต่างๆ โดยความหมายของคำว่า "การฟื้นฟูสมรรถภาพ" หมายถึง การเสริมสร้างสมรรถภาพหรือความสามารถของคนพิการให้มีสภาพที่ดีขึ้น หรือดำรงสมรรถภาพหรือความสามารถที่มีอยู่เดิมไว้โดยอาศัยกระบวนการทางการแพทย์ เพื่อให้คนพิการได้ปรับสภาพทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือเสริมสร้างสมรรถภาพให้ดีขึ้น

ต่อมาได้มีประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าอุปกรณ์ เครื่องช่วยความพิการ และสื่อส่งเสริมพัฒนาการสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เล่ม ๑๒๖ ตอนพิเศษ ๑๖๓ ง ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้บริการในเรื่องต่างๆ ดังนี้

๑.๑ การฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์ (ข้อ ๒)

ประกาศฉบับนี้ ได้ให้สิทธิคนพิการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพในเรื่องต่างๆ ได้แก่ การตรวจวินิจฉัย การตรวจทางห้องปฏิบัติการและการตรวจพิเศษด้วยวิธีอื่น ๆ ตามชุดสิทธิประโยชน์ การแนะนำ การให้คำปรึกษา และการจัดบริการเป็นรายกรณี การให้ยา ผลิตภัณฑ์ เวชภัณฑ์และหัตถการพิเศษอื่น ๆ เพื่อการบำบัดฟื้นฟู เช่น การฉีดยาลดเกร็ง การรักษาด้วยไฟฟ้า Hemoencephalography (HEG) เป็นต้น การศัลยกรรม การบริการพยาบาลเฉพาะทาง เช่น พยาบาลจิตเวช เป็นต้น กายภาพบำบัด กิจกรรมบำบัด การแก้ไขการพูด (อรรถบำบัด) พฤติกรรมบำบัด จิตบำบัด ดนตรีบำบัด

พลบำบัด ศิลปะบำบัด การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการได้ยิน การพัฒนาทักษะในการสื่อ ความหมาย การบริการส่งเสริมพัฒนาการ หรือบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม การบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เช่น นวดไทย ฟังเข็ม เป็นต้น การพัฒนาทักษะทางสังคม สังคมสงเคราะห์ และสังคมบำบัด เช่น กลุ่มสันตนาการ เป็นต้น การประเมินและเตรียมความพร้อมก่อนการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพหรือการประกอบอาชีพ การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการเห็น การสร้างความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม และการเคลื่อนไหว การบริการข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพผ่านสื่อในรูปแบบที่เหมาะสมกับความพิการ ซึ่งคนพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะแก่คนพิการ ผู้ดูแลคนพิการ และผู้ช่วยคนพิการ การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยครอบครัวและชุมชน การเยี่ยมบ้าน กิจกรรมการให้บริการเชิงรุก การฝึกทักษะการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน เช่น การฝึกทักษะชีวิต การฝึกทักษะการดำรงชีวิตอิสระสำหรับคนพิการ การฝึกทักษะการใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ เป็นต้น การบริการทันตกรรม เช่น การเคลือบหลุมร่องฟัน เป็นต้น การให้บริการเกี่ยวกับกายอุปกรณ์เทียม กายอุปกรณ์เสริม เครื่องช่วยความพิการ หรือสื่อส่งเสริมพัฒนาการ

๑.๒ การกำหนดสถานที่และรายการค่าใช้จ่าย (ข้อ ๓)

ประกาศฉบับนี้ กำหนดให้คนพิการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ การรักษาพยาบาล ค่าอุปกรณ์ เครื่องช่วยความพิการและสื่อส่งเสริมพัฒนาการ จากสถานพยาบาลของรัฐ สถานพยาบาลในกำกับของรัฐ สถานพยาบาลรัฐวิสาหกิจ สถานพยาบาลเอกชนตามที่หน่วยงานของรัฐกำหนดในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ ค่าห้องและค่าอาหารตามอัตราที่หน่วยงานของรัฐกำหนด ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล ค่าอุปกรณ์ เครื่องช่วยความพิการ และสื่อส่งเสริมพัฒนาการ ค่าใช้จ่ายอื่นๆ เพื่อประโยชน์ในการบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ

๑.๓ การกำหนดวิธีการเบิกจ่าย (ข้อ ๔)

กำหนดให้สถานพยาบาลตามข้อ ๓ เบิกค่าใช้จ่ายตามสิทธิของคนพิการที่ได้รับตามกฎหมายหรือระเบียบของหน่วยงานของรัฐว่าด้วยการนั้นก่อน และหากสิทธิตามกฎหมายหรือระเบียบของหน่วยงานของรัฐว่าด้วยการนั้นไม่เพียงพอตามความจำเป็น ให้สถานพยาบาลแห่งนั้นส่งเรื่องไปยังหน่วยงานที่เป็นผู้กำหนดสิทธิตามกฎหมายหรือระเบียบของหน่วยงานของรัฐเพื่อให้การสนับสนุนต่อไป

อย่างไรก็ตาม ในการเบิกเงินค่าใช้จ่ายของสถานพยาบาลต่างๆ ให้สถานพยาบาลแห่งนั้นเบิกจ่ายจากกองทุนที่คนพิการรายนั้นมีสิทธิ เช่น กองทุนสป.สช. กองทุนประกันสังคม กองทุนสวัสดิการ รักษาพยาบาลของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจต่างๆ เว้นแต่เป็นกรณีการจัดหาอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการที่มีมูลค่าสูงเฉพาะกรณีที่มีกฎหมายและระเบียบของหน่วยงานของรัฐมิได้กำหนดไว้ จึงให้ศูนย์สิทธิฯ เพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติเป็นหน่วยงานในการดำเนินการได้

๑.๔ กำหนดวิธีการปฏิบัติในกรณีอุปกรณ์ชั่วคราว (ข้อ ๕)

ในกรณีที่อุปกรณ์ หรือเครื่องช่วยความพิการ หรือสื่อส่งเสริมพัฒนาการ ที่คนพิการ นั้นได้รับ ชำรุดบกพร่องใช้การไม่ได้ ให้สถานพยาบาลตามข้อ ๓ ที่สามารถดำเนินการได้ทำการซ่อมแซม หรือเปลี่ยนแปลงชิ้นส่วนของอุปกรณ์หรือจัดหาให้ใหม่ได้ โดยให้เบิกค่าใช้จ่ายตามข้อ ๔

๑.๕ กำหนดหน่วยประสานการปฏิบัติ (ข้อ ๖)

ให้ศูนย์สิทธิธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ เป็นหน่วยประสานงานและสนับสนุนงานด้านวิชาการ เทคนิควิธีการด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ การวิจัยพัฒนานวัตกรรม รวมทั้งจัดหาอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการที่มีมูลค่าสูงเฉพาะกรณีที่ถูกกฎหมายและระเบียบของหน่วยงานของรัฐมิได้กำหนดไว้

๒. สิทธิทางการแพทย์ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ

โดยที่อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities) หรือ CRPD เป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่คุ้มครองสิทธิมนุษยชนของคนพิการอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคี เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๑ มีสาระสำคัญของอนุสัญญาในส่วนการคุ้มครองสิทธิคนพิการด้านบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ สรุปได้ดังนี้

๑. การให้บริการด้านสุขภาพแก่คนพิการในระดับคุณภาพ และได้มาตรฐานและเป็นบริการที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายหรือจะพอรับภาระค่าใช้จ่ายได้เทียบเท่ากับการจัดให้บุคคลอื่นๆ ทั้งการจัดให้บริการด้านสุขภาพที่จำเป็นสำหรับคนพิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวกับความพิการ รวมทั้งการวินิจฉัยโรคและเข้าช่วยเหลือในระยะแรกอย่างเหมาะสม การจัดบริการอย่างน้อยที่สุด คือ การป้องกันไม่ให้เกิดความพิการเพิ่มขึ้น

๒. ให้ผู้มีอาชีพด้านสาธารณสุขให้การดูแลคนพิการด้วยคุณภาพเดียวกันคนทั่วไป และโดยสมัครใจ และมีการแจ้งให้ทราบ โดยเพิ่มการรับรู้ด้านสิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรี และเป็นไปตามความต้องการของคนพิการโดยวิธีฝึกอบรมและได้มาตรฐานจรรยาบรรณเกี่ยวกับการดูแลด้านสุขภาพกับทั้งภาครัฐและเอกชน โดยไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการในการจัดให้การประกันสุขภาพและประกันชีวิต ซึ่งจะต้องจัดให้อย่างยุติธรรมและเหมาะสม

๓. การห้ามการปฏิเสธในการให้บริการด้านสาธารณสุขหรืออาหารและน้ำดื่ม โดยการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุเพราะความพิการ

๔. การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยการส่งเสริมและฟื้นฟูสมรรถภาพที่สามารถตรวจพบความพิการในระยะแรกด้วยการประเมินอย่างทั่วถึงตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล การส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมและการยอมรับคนพิการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและสังคม โดยเป็นไปตามความสมัครใจ และอยู่ในชุมชนที่คนพิการอาศัยอยู่รวมทั้งในพื้นที่ห่างไกลในชนบท การส่งเสริมให้พัฒนาด้าน

การฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องแก่ผู้เชี่ยวชาญและเจ้าหน้าที่ที่ทำงานด้านส่งเสริมและฟื้นฟูสมรรถภาพของ
คนพิการ การสนับสนุนให้มีอุปกรณ์และเทคโนโลยีช่วยเหลือซึ่งออกแบบไว้สำหรับคนพิการและเกี่ยวเนื่อง
กับการส่งเสริมและฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการ

๓. สิทธิทางการแพทย์ตามหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

ตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๕ มาตรา ๕ กำหนดให้บุคคล
ทุกคนมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพซึ่ง " บริการสาธารณสุข " ตามมาตรา
๓ หมายถึงบริการด้านการแพทย์และสาธารณสุขซึ่งให้โดยตรงแก่บุคคลเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ
การป้องกันโรค การตรวจวินิจฉัยโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพ
และการดำรงชีวิต ทั้งนี้ ให้รวมถึงการบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกตามกฎหมายว่า
ด้วยการประกอบโรคศิลปะ ทั้งนี้ คนพิการที่มีความจำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพที่มีระดับความ
พิการอยู่ในเกณฑ์ที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกำหนด และได้รับการลงทะเบียนในระบบหลัก
ประกันสุขภาพถ้วนหน้า จะได้รับ "บัตรทอง ท.๗๔" (สำหรับคนพิการ) การลงทะเบียนเพื่อรับบัตรทอง
ในพื้นที่ต่างจังหวัดสามารถลงทะเบียนได้ที่สถานีอนามัยหรือโรงพยาบาลของรัฐใกล้บ้าน สำหรับกรุงเทพ
มหานครสามารถลงทะเบียนได้ที่สำนักงานเขตทุกเขต ตามที่ระบุในทะเบียนบ้าน กรณีที่คนพิการไม่
สามารถลงทะเบียนได้ด้วยตนเอง ผู้ปกครองสามารถรับมอบอำนาจให้ดำเนินการแทนได้ ส่วนสิทธิ
ประโยชน์ในระบบหลักประกันสุขภาพการทำบัตรหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า เช่น

๑. สิทธิประโยชน์หลัก ได้แก่ บริการขั้นพื้นฐานทางการแพทย์ รวมไปถึงบริการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุมโรค การป้องกันโรค การตรวจ การวินิจฉัย และการรักษาพยาบาล โดยสามารถรับ
บริการได้ที่สถานีอนามัย ศูนย์บริการสาธารณสุข โรงพยาบาลของรัฐทุกแห่งและโรงพยาบาลเอกชนที่เป็น
หน่วยบริการในระบบหลักประกันสุขภาพ

๒. สิทธิเฉพาะสำหรับคนพิการ ได้แก่ สิทธิได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งในและนอกหน่วย
บริการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ได้แก่ กายภาพบำบัด กิจกรรมบำบัด การประเมิณ/แก้ไขการพูด จิตบำบัด
พฤติกรรมบำบัด การฟื้นฟูการได้ยิน การฟื้นฟูการมองเห็น การรับกายอุปกรณ์เครื่องช่วยตามประเภท
ความพิการ และการพัฒนาศักยภาพในรูปแบบอื่นๆ

ต่อมาได้มีประกาศสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกำหนดสิทธิของคนพิการและ
ทหารผ่านศึกที่มีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕
ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๗ เล่ม ๑๒๑ ตอนพิเศษ ๒๖ ง สรุปลงได้ดังนี้

๑. กำหนดให้คนพิการและทหารผ่านศึกสามารถใช้อัตราสิทธิเข้ารับบริการสาธารณสุข ณ หน่วย
บริการประจำของตน เว้นแต่มีความจำเป็นอาจไปใช้อัตราสิทธิเข้ารับบริการสาธารณสุข ณ หน่วยบริการอื่น
ของรัฐก็ได้

๒. ให้หน่วยบริการอื่นแห่งนั้นมีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริการสาธารณสุขเช่นเดียวกันกับกรณีผู้ป่วยประสพอุบัติเหตุหรือกรณีเจ็บป่วยฉุกเฉิน

ต่อมาได้มีประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๙ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๓ ตอนที่ ๙๙ ง เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๙ กำหนดแนวทางการสนับสนุนเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในเรื่องการสร้างหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้กับบุคคลในพื้นที่ โดยส่งเสริมกระบวนการการมีส่วนร่วมตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น จึงกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลเป็นผู้นำดำเนินงานและบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพที่เกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคและการฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพและการดำรงชีวิตในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ เพื่อให้ท้องถิ่นที่มีความพร้อมบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพในท้องถิ่น เช่น

๑. ส่งเสริมให้กลุ่มแม่และเด็ก กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มผู้พิการและกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพที่มีความเสี่ยงและกลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ที่อยู่ในเขตพื้นที่สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขในด้านการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคและการฟื้นฟูสมรรถภาพได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

๒. กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลสมทบเงินเข้าระบบหลักประกันสุขภาพไม่น้อยกว่าอัตราที่กำหนด โดยองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่หรือเทศบาล ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ของค่าบริการสาธารณสุขที่ได้รับจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

สำหรับพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังได้มีบทบัญญัติคุ้มครองสิทธิคนพิการตามมาตรา ๖ วรรคสอง กำหนดว่าสุขภาพของเด็ก คนพิการ คนสูงอายุ คนด้อยโอกาสในสังคมและกลุ่มคนต่าง ๆ ที่มีความจำเพาะในเรื่องสุขภาพต้องได้รับการสร้างเสริมและคุ้มครองอย่างสอดคล้องและเหมาะสมด้วย และมาตรา ๗ กำหนดว่าข้อมูลด้านสุขภาพของบุคคล เป็นความลับส่วนบุคคล ผู้ใดจะนำไปเปิดเผยในประการที่น่าจะทำให้บุคคลนั้นเสียหายไม่ได้ เว้นแต่การเปิดเผยนั้นเป็นไปตามความประสงค์ของบุคคลนั้นโดยตรง หรือมีกฎหมายเฉพาะบัญญัติให้ต้องเปิดเผย แต่ไม่ว่าในกรณีใด ๆ ผู้ใดจะอาศัยอำนาจหรือสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการหรือกฎหมายอื่นเพื่อขอเอกสารเกี่ยวกับข้อมูลด้านสุขภาพของบุคคลที่ไม่ใช่ของตนไม่ได้

๔. สิทธิบุคคลซึ่งมีความผิดปกติทางจิต

เนื่องจากบุคคลซึ่งมีอาการผิดปกติทางจิตและได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ภายในระยะเวลาที่กำหนดซึ่งผู้แทนราชวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องอยู่ระหว่างการกำหนดเกณฑ์การวินิจฉัยเพื่อให้มีบัตรประจำตัวคนพิการประเภทความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.๒๕๕๐ นอกจากนั้นบุคคลดังกล่าวยังได้รับการคุ้มครองสิทธิตามกฎหมาย โดย

มีสาระสำคัญเพื่อกำหนดแนวทางและวิธีการคุ้มครองสิทธิบุคคลซึ่งมีอาการผิดปกติทางจิต โดยเห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจและมีทัศนคติด้านลบต่อบุคคลที่มีความผิดปกติทางจิต ทำให้บุคคลดังกล่าวไม่ได้รับการบำบัดรักษาอย่างถูกต้องและเหมาะสม เป็นเหตุให้ความผิดปกติทางจิตทวีความรุนแรงขึ้นจนก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของตนเองหรือผู้อื่น สมควรมีกฎหมายว่าด้วยสุขภาพจิต เพื่อกำหนดกระบวนการในการบำบัดรักษาบุคคลที่มีความผิดปกติทางจิต อันเป็นการคุ้มครองความปลอดภัยของบุคคลนั้นและสังคม รวมทั้งกำหนดกระบวนการในการบำบัดรักษาบุคคลที่มีความผิดปกติทางจิตซึ่งอยู่ระหว่างการสอบสวน การไต่สวนมูลฟ้องหรือการพิจารณา หรือภายหลังศาลมีคำพิพากษาในคดีอาญา จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยมีสาระสำคัญ สรุปได้ดังนี้

๑. กำหนดนิยามของบุคคลที่มี "ความผิดปกติทางจิต" หมายความว่า อาการผิดปกติของจิตใจที่แสดงออกมาทางพฤติกรรมอารมณ์ ความคิด ความจำสติปัญญา ประสาทการรับรู้ หรือการรู้เวลา สถานที่ หรือบุคคล รวมทั้งอาการผิดปกติของจิตใจที่เกิดจากสุราหรือสารอื่นที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

๒. สิทธิผู้ป่วย กฎหมายกำหนดให้ผู้ป่วยย่อมมีสิทธิได้รับการบำบัดรักษาตามมาตรฐานทางการแพทย์ โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ได้รับการปกปิดข้อมูลเกี่ยวกับการเจ็บป่วยและการบำบัดรักษาไว้เป็นความลับ เว้นแต่มีกฎหมายบัญญัติไว้ให้เปิดเผยได้ โดยได้รับการคุ้มครองจากการวิจัย การได้รับการคุ้มครองในระบบประกันสุขภาพและประกันสังคม และระบบอื่น ๆ ของรัฐ อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยห้ามมิให้ผู้ใดเปิดเผยข้อมูลด้านสุขภาพของผู้ป่วยในประการที่น่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ป่วย เว้นแต่ ในกรณีที่น่าจะเกิดอันตรายต่อผู้ป่วยหรือผู้อื่น เพื่อความปลอดภัยของสาธารณชน หรือ มีกฎหมายเฉพาะบัญญัติให้ต้องเปิดเผย

๓. กำหนดวิธีการส่งตัวผู้ป่วยเข้ารักษาพยาบาล กฎหมายกำหนดให้บุคคลที่มีความผิดปกติทางจิตในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลที่ต้องได้รับการบำบัดรักษา

(๑) มีภาวะอันตราย ซึ่งหมายถึงพฤติกรรมที่บุคคลที่มีความผิดปกติทางจิตแสดงออกโดยประการที่น่าจะก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของตนเองหรือผู้อื่น

(๒) มีความจำเป็นต้องได้รับการบำบัดรักษา ซึ่งหมายถึงภาวะของผู้ป่วยซึ่งขาดความสามารถในการตัดสินใจให้ความยินยอมรับการบำบัดรักษาและต้องได้รับการบำบัดรักษาโดยเร็วเพื่อป้องกันหรือบรรเทาให้มีความผิดปกติทางจิตทวีความรุนแรงหรือเพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับผู้ป่วยหรือบุคคลอื่น ทั้งนี้กฎหมายกำหนดให้ผู้ใดพบบุคคลซึ่งมีพฤติกรรมอันน่าเชื่อว่าบุคคลนั้นมีลักษณะดังกล่าวให้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจโดยไม่ชักช้า เพื่อให้ดำเนินการนำตัวบุคคลนั้นไปยังสถานพยาบาลของรัฐหรือสถานบำบัดรักษาซึ่งอยู่ใกล้โดยไม่ชักช้า รวมทั้งเมื่อผู้รับผิดชอบดูแลสถานที่คุมขังหรือสถานสงเคราะห์ หรือพนักงานคุมประพฤติ พบบุคคลที่อยู่ในความดูแล

รับผิดชอบตามอำนาจหน้าที่ มีพฤติการณ์อันน่าเชื่อว่าบุคคลนั้นมีลักษณะดังกล่าว ก็ให้ดำเนินการส่งตัวบุคคลนั้นไปยังสถานพยาบาลของรัฐหรือสถานบำบัดรักษาซึ่งอยู่ใกล้โดยไม่ชักช้า เพื่อรับการตรวจวินิจฉัยและประเมินอาการเบื้องต้นต่อไป

๔. กำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามระเบียบคณะกรรมการสุขภาพจิตแห่งชาติ ว่าด้วยคุณสมบัติของพนักงานเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๓ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องมีคุณสมบัติคือ มีสัญชาติไทย มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ เป็นผู้ปฏิบัติงานในสถานพยาบาลของรัฐและมีประสบการณ์ในการทำงานด้านสาธารณสุขอย่างน้อย ๑ ปี สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีทางด้าน การแพทย์ พยาบาล สังคมสงเคราะห์ จิตวิทยา กิจกรรมบำบัด การสาธารณสุข หรือผู้ได้รับประกาศนียบัตรทางการพยาบาลหรือการสาธารณสุข และเป็นผู้มีความประพฤติดี ไม่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ และระเบียบคณะกรรมการสุขภาพจิตแห่งชาติ ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๓ กำหนดว่าเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับแจ้งหรือพบว่ามิบุคคลใดที่มีพฤติการณ์อันน่าเชื่อว่าบุคคลนั้นมีภาวะอันตรายหรือจำเป็นต้องได้รับการบำบัดรักษา ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติทำบันทึกเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลดังกล่าว รวมทั้งเวลา สถานที่ที่พบและชื่อของบุคคลนั้น (ถ้าทราบ) บันทึกชื่อและที่อยู่ของผู้แจ้ง รวมทั้งความสัมพันธ์กับบุคคลนั้น (ถ้ามี) ในกรณีจำเป็นต้องขอความช่วยเหลือจากพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ให้ขอความช่วยเหลือจากพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ซึ่งอยู่ใกล้กับสถานที่ที่พบบุคคลที่มีพฤติกรรมที่แสดงว่ามีความผิดปกติทางจิตนั้น เพื่อเข้าไปตรวจสอบข้อเท็จจริงและนำตัวบุคคลนั้นไปยังสถานพยาบาลของรัฐหรือสถานบำบัดรักษา แล้วแต่กรณี โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวและแจ้งวัตถุประสงค์ของการเข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่นั้น ๆ ต่อเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุภาพ

๕. กำหนดภารกิจของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กฎหมายกำหนดให้ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นกรรมการในคณะกรรมการสุขภาพจิตแห่งชาติ ซึ่งนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ ต่อมาคณะกรรมการได้ออกประกาศกำหนดให้หน่วยงานในสังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบผู้ป่วยในกรณีที่ไม่มิผู้รับดูแลได้แก่ สถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งกุ่มสะแก จังหวัดเพชรบุรี สถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งชายธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี สถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งหญิงธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี สถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งทับทิม จังหวัดสระบุรี สถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งบ้านเมตตา จังหวัดนครราชสีมา สถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช สถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งวังทอง จังหวัดพิษณุโลก สถานสงเคราะห์บ้านนิคมปรือใหญ่ จังหวัดศรีสะเกษ สถานสงเคราะห์ประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สถานสงเคราะห์คนไข้โรคจิตทุเลาบ้านกิ่งวิถิ จังหวัดปทุมธานี สถานสงเคราะห์คนไข้โรคจิตทุเลาหญิงบ้านกิ่งวิถิ จังหวัดปทุมธานี สถานแรกรับคนไร้ที่พึ่งนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี สถานแรกรับคนไร้ที่พึ่งสันมหาพน จังหวัดเชียงใหม่

ตามระเบียบคณะกรรมการสุขภาพจิตแห่งชาติ ว่าด้วยการส่งตัวบุคคลเพื่อรับการตรวจวินิจฉัยและประเมินอาการเบื้องต้น พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๓ กำหนดไว้ให้การส่งตัวบุคคลโดยผู้รับผิดชอบดูแลสถานที่คุมขังหรือสถานสงเคราะห์หรือพนักงานคุมประพฤติไปยังสถานพยาบาลของรัฐหรือสถานบำบัดรักษาให้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑. เมื่อผู้รับผิดชอบดูแลสถานที่คุมขังหรือสถานสงเคราะห์หรือพนักงานคุมประพฤติพบว่าบุคคลที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบมีพฤติการณ์อันน่าเชื่อว่าบุคคลนั้นมีลักษณะตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. ๒๕๕๑ ก่อนส่งตัวบุคคลนั้นให้แจ้งล่วงหน้าโดยทางโทรศัพท์หรือวิธีการอื่นใดไปยังสถานพยาบาลของรัฐหรือสถานบำบัดรักษาซึ่งอยู่ใกล้โดยไม่ชักช้าเพื่อประสานงาน ในการส่งตัวบุคคลนั้นไปรับการตรวจวินิจฉัยและประเมินอาการเบื้องต้น

๒. การส่งตัวบุคคลไปยังสถานพยาบาลของรัฐหรือสถานบำบัดรักษา ต้องทำเป็นหนังสือ นำส่ง ๑ ฉบับ และสำเนา ๑ ฉบับโดยมีรายละเอียด (ก) ชื่อ นามสกุลและรายละเอียดเกี่ยวกับผู้มีความผิดปกติทางจิต และสาเหตุการนำส่ง (ข) หน่วยงานนำส่งและวัน เวลาที่นำส่ง (ค) พฤติกรรมและอาการของบุคคลที่อยู่ในความดูแล (ง) การช่วยเหลือเบื้องต้น (จ) ที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์ของญาติผู้ป่วยที่สามารถติดต่อได้

๓. ให้ผู้นำส่งมอบหนังสือนำส่งไว้กับสถานพยาบาลของรัฐหรือสถานบำบัดรักษา ๑ ฉบับและเก็บสำเนาหนังสือนำส่งที่ผู้รับได้ลงนามแล้ว ๑ ฉบับ ไว้เป็นหลักฐานด้วย

ปรากฏรายละเอียดตามภาคผนวก ๒

บทที่ ๓

สิทธิคนพิการทางการศึกษา

โดยที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๐(๓) กำหนดให้คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐในเรื่องการศึกษา ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติหรือแผนการศึกษาแห่งชาติตามความเหมาะสมในสถานศึกษา เฉพาะหรือในสถานศึกษาทั่วไป หรือการศึกษาทางเลือก หรือการศึกษานอกระบบโดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ ให้การสนับสนุนตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ในการคุ้มครองสิทธิคนพิการทางการศึกษาได้มีกฎหมายกำหนดแนวทางในการให้บริการที่เกี่ยวข้อง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้มีบทบัญญัติในการรับรองคุ้มครองสิทธิคนพิการและนโยบายด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๔๙ กำหนดให้ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีโดยการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาทัดเทียมกับบุคคลอื่น และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ(CRPD) ได้กำหนดสาระสำคัญในเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยการห้ามเลือกปฏิบัติและมีโอกาสที่เท่าเทียมกันกับบุคคลทั่วไป

สถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษาของคนพิการ จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี ๒๕๕๐ พบว่า คนพิการอยู่ในสภาวะยากลำบากมาก หรือจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือ เนื่องจากขาดโอกาสทางการศึกษา พบว่าประชากรพิการ อายุตั้งแต่ ๕ ปีขึ้นไป (๑.๙ ล้านคน) หนึ่งในสี่ไม่ได้รับการศึกษา(จำนวนคนพิการที่ไม่ได้เรียน ๔๕๓,๑๓๐ คน ขณะที่ประชากรทั้งประเทศไม่ได้เรียน ๒.๙๔ ล้านคน) และมีมากกว่าครึ่ง (๕๙.๕๗%) สำเร็จชั้นประถมศึกษา มีเพียง ๑๖.๒ % สำเร็จสูงกว่าประถมศึกษา และสำเร็จชั้นปริญญาตรีขึ้นไปเพียงหนึ่งเปอร์เซ็นต์เท่านั้น ซึ่งส่งผลต่อโอกาสในการทำงานและการประกอบอาชีพด้วย

จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายกำหนดรายละเอียดในการคุ้มครองสิทธิคนพิการทางการศึกษาเพื่อสร้างความเสมอภาคในโอกาสให้แก่คนพิการเข้าถึงสิทธิทางการศึกษา ทุกระดับอย่างทั่วถึง เหมาะสมและเป็นธรรม สรุปได้ดังนี้

๑. การกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการทางการศึกษา

ตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ ได้กำหนดความหมายของ"คนพิการ" หมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร

จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใดประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใดเพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด ซึ่งความหมายคนพิการดังกล่าวสอดคล้องกับความหมายของคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ แต่พระราชบัญญัตินี้ได้ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์คนพิการเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการแต่ละประเภทด้วย

ต่อมาได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๒ รวม ๙ ประเภท ได้แก่

- (๑) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น
- (๒) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
- (๓) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
- (๔) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ
- (๕) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
- (๖) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา
- (๗) บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม หรืออารมณ์
- (๘) บุคคลออทิสติก
- (๙) บุคคลพิการซ้อน

๒. สิทธิตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

ตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดสิทธิทางการศึกษา โดยต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอภาคกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย โดยการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ ทั้งนี้ การศึกษาสำหรับคนพิการดังกล่าว ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง สำหรับการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น ซึ่งมาตรา ๑๔ ได้กำหนดให้มีการจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาประเภทต่างๆ ได้แก่

๑. สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อน
เกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ
หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น

๒. โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนา
หรือศาสนาอื่น

๓. ศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียนบุคคล ครอบครัว
ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพสถาบันศาสนา สถาน
ประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด รวม
ทั้งมาตรา ๓๗ กำหนดในกรณีที่ดินที่การศึกษาไม่อาจบริหารและจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้
โดยกระทรวงศึกษาธิการอาจจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐานดังต่อไปนี้เพื่อเสริมการบริหารและการจัดการ
ของเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายจิตใจ
สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพและการจัดการ
ศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัย

ต่อมาได้มีกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก
ความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยมีสาระสำคัญ ได้แก่

๑. คนพิการที่ประสงค์จะขอรับเงินอุดหนุนทางการศึกษา ขอยืมสิ่งอำนวยความสะดวก
และสื่อทางการศึกษา และขอยืมเงินเพื่อจัดซื้อและขอรับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความ
ช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาได้

๒. ให้ยื่นคำขอที่สถานศึกษาที่ตนเรียน เมื่อสถานศึกษาได้รับคำขอพร้อมด้วยเอกสาร
และหลักฐาน แล้วให้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและส่งคำขอพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานที่
ผ่านการตรวจสอบแล้ว ไปยังศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดหรือศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง แล้ว
แต่กรณีเพื่อเสนอคณะกรรมการพิจารณาให้คนพิการได้รับสิทธิช่วยเหลือทางการศึกษา มีปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการเป็นประธานกรรมการเพื่อพิจารณาอนุมัติ

๓. เมื่อได้รับแจ้งการอนุมัติเงินยืมเพื่อจัดซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ หรือบริการ
ทางการศึกษาจากสถานศึกษาแล้ว ให้คนพิการหรือผู้ปกครองทำสัญญายืมเงินและสัญญาค้ำประกัน
ต่อไป

๓. สิทธิตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑

๓.๑ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับคนพิการ

ตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕ กำหนด
ให้คนพิการมีสิทธิทางการศึกษาในเรื่องต่างๆ ดังนี้

๑. ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิตพร้อมทั้งการได้รับเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

๒. เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น

๓. ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของ คนพิการแต่ละประเภทและบุคคล โดยให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ และต้องมีการปรับปรุงแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคลอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง รวมทั้งให้สถานศึกษาของรัฐและเอกชนที่จัดการเรียนร่วม สถานศึกษา เอกชนการกุศลที่จัดการการศึกษาสำหรับคนพิการโดยเฉพาะ และศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ ที่ได้รับ การรับรองมาตรฐานได้รับเงินอุดหนุนและความช่วยเหลือเป็นพิเศษจากรัฐ

๔. สถานศึกษาในทุกสังกัดและศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการอาจจัดการศึกษา สำหรับคนพิการทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ในรูปแบบที่หลากหลายทั้งการเรียนร่วม การจัดการศึกษาเฉพาะความพิการ รวมถึงการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ การพัฒนาศักยภาพในการดำรง ชีวิตอิสระ การพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็น การฝึกอาชีพ หรือการบริการอื่นใด โดยให้สถานศึกษาใน ทุกสังกัดจัดสภาพแวดล้อม ระบบสนับสนุนการเรียนการสอน ตลอดจนบริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ ได้ โดยกำหนดแนวทางในการปฏิบัติ เช่น

๔.๑ การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดให้สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนดังกล่าวและนำไปสู่การปฏิบัติ กำกับ ติดตาม ผลการดำเนินงานตามแผน รวมทั้งจัดประชุมเพื่อประเมิน ทบทวน และปรับแผน พร้อมจัดทำรายงาน ผลปีละ ๒ ครั้งด้วย

๔.๒ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับคนพิการ ตามคณะกรรมการส่งเสริมการ จัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ สรุปได้ดังนี้

(๑) ให้สถานศึกษามีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับคนพิการตามภารกิจ ของสถานศึกษานั้น โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ในกรณีที่สถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษาโดยไม่ มีเหตุผลและความจำเป็นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ให้ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรม

(๒) ให้มีการจัดทำหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา การวัดและประเมินผลการศึกษา ให้สถานศึกษาและส่วนราชการที่รับผิดชอบดำเนินการให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภท ตามรูปแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด หรือตามที่สถานศึกษาเห็นสมควร

(๓) กรณีที่คนพิการซึ่งมีอุปสรรคและมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือในการเดินทางเพราะเหตุแห่งความพิการนั้น ให้สถานศึกษาหรือส่วนราชการที่รับผิดชอบจัดบริการสำหรับการเดินทาง หากเงินอุดหนุนของสถานศึกษาไม่เพียงพอ ให้สถานศึกษาขอรับการสนับสนุนจากกองทุนหรือส่วนราชการต้นสังกัดของสถานศึกษานั้นได้

(๔) ให้ส่วนราชการที่รับผิดชอบจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาเป็นกรณีพิเศษแก่สถานศึกษา ทั้งนี้ตามความเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ

๓.๒ การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษา

ตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาและสถาบันอาชีวศึกษาในทุกสังกัด มีหน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาในสัดส่วนหรือจำนวนที่เหมาะสม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ต่อมาได้มีระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ และระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการจัดการอาชีวศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นเรื่องใหม่ของการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

๑. กรณีการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา กำหนดให้สถานศึกษาของรัฐ และสถานศึกษาเอกชนที่จัดการอาชีวศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีหน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาตามความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการตามประเภทความพิการ และให้สถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หรือหลักสูตรปริญญาตรี สายเทคโนโลยีและปฏิบัติการ มีหน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาในสัดส่วน หรือจำนวนที่เหมาะสม โดยให้คำนึงถึงประเภทของความพิการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ส่วนราชการ สถาบันการอาชีวศึกษาหรือคณะกรรมการสถานศึกษากำหนด และให้สถานศึกษานั้นแจ้งต่อคณะกรรมการเพื่อทราบไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันก่อนเริ่มปีการศึกษา โดยเริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๓ เป็นต้นไป

๒. กรณีการศึกษาระดับอุดมศึกษา กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาในทุกสังกัดทั้งรัฐและเอกชนมีหน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาในสัดส่วนหรือจำนวนที่เหมาะสม โดยให้คำนึงถึงประเภทของความพิการด้วย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนดและ

แจ้งคณะกรรมการเพื่อทราบไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันก่อนเริ่มปีการศึกษา โดยเริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๓ เป็นต้นไป

๓. สถานศึกษาทั้งอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาที่รับคนพิการเข้าศึกษาดังกล่าว มีสิทธิได้รับค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามจำนวนเงินที่ต้องเรียกเก็บจากนักศึกษาพิการ หากหน่วยงานไม่สามารถดำเนินการได้ ให้ส่งเรื่องขอรับการสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ ทั้งนี้ ไม่เกินอัตราและรายการที่คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการกำหนด โดยส่วนราชการหรือสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลหรือสถาบันอุดมศึกษา อาจทำข้อตกลงขอรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ได้

๔. ให้ส่วนราชการรับผิดชอบรายงานผลการดำเนินงานในการปฏิบัติตามระเบียบนี้ต่อคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

๓.๓ การขจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมทางการศึกษาต่อคนพิการ

ตามพระราชบัญญัติจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๘ วรรคห้า กำหนดว่าสถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษา ให้ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามกฎหมาย

๓.๔ การกำหนดนโยบายส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

ตามพระราชบัญญัติจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๑๑ กำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ เพื่อบริหารจัดการกฎหมาย กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และกำหนดระเบียบเกี่ยวกับกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ ทั้งนี้ คณะกรรมการได้ประกาศใช้อนุบัญญัติเพื่อกำหนดแนวปฏิบัติในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิคนพิการทางการศึกษาในเรื่องต่างๆ เช่น ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการเรื่อง หลักเกณฑ์การให้ครูการศึกษาพิเศษ ครู และคณาจารย์ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๒ ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการจัดการอาชีวศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒

๓.๕ กองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ

ตามพระราชบัญญัติจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.๒๕๕๑ มาตรา ๒๑ กำหนดให้มีการจัดตั้ง กองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐานเพื่อใช้จ่ายในการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง ส่วนการใช้จ่ายเงินกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยการบริหารกองทุน การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การจัดหาผลประโยชน์ และการจัดการกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ และระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงิน การจัดทำรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ ตลอดจนประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ เรื่อง กำหนดอัตราวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายที่กองทุนให้การสนับสนุนเพื่อดำเนินการตามแผนงานหรือโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยกำหนดให้คนพิการและองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ประโยชน์จากกองทุนในเรื่องต่างๆ ดังนี้

๑. การให้คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการได้กู้ยืมเงินเพื่อจัดซื้อ จัดหา สิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยี สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ
๒. การให้ทุนการศึกษาหรือฝึกอบรมแก่คนพิการ ผู้ดูแลคนพิการ อาสาสมัคร หรือ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ
๓. การจัดซื้อ จัดหา จัดจ้าง ล่ามภาษามือ ผู้ช่วยเหลือคนพิการ สื่อส่งเสริมพัฒนาการ สิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยี สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ
๔. การบริหารและพัฒนาระบบการจัดสรรเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ
๕. การสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ
๖. การดำเนินงานของกองทุน เช่น การบริหารกองทุน การจัดหาผลประโยชน์ การติดตามประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุน
๗. การใช้จ่ายในเรื่องอื่นๆ เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ

สำหรับการยื่นคำขอรับการสนับสนุนโครงการ การกู้ยืมเงิน และการขอรับการสนับสนุนทุนการศึกษา ทุนฝึกอบรม และพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการโดยในเขตกรุงเทพมหานครให้ยื่นคำขอต่อศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง และในจังหวัดอื่นให้ยื่นคำขอต่อศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนั้นๆ และในกรณีกลุ่มเป้าหมายตามโครงการมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่มากกว่าหนึ่งจังหวัดหรือมิได้มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในจังหวัดที่ยื่นคำขอรับการสนับสนุนนั้น ให้ยื่นคำขอต่อสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ

ปรากฏรายละเอียดตามภาคผนวก ๓

บทที่ ๔

สิทธิคนพิการทางการประกอบอาชีพและการมีงานทำ

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มีบทบัญญัติเพื่อกำหนด มาตรการสำคัญเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพและคุ้มครองการมีงานทำของคนพิการเพื่อให้คนพิการได้มี โอกาสใช้ความสามารถในการมีรายได้และพึ่งพาตนเอง ลดภาระของครอบครัวและสังคมที่ต้องให้การ อุปการะเลี้ยงดู รวมทั้งเป็นการส่งเสริมให้คนพิการมีพลังสำคัญในการเสริมสร้างทางเศรษฐกิจของ ครอบครัวและประเทศสืบไป สำหรับแนวคิดและมาตรการต่างๆ ตามกฎหมาย สรุปได้ ดังนี้

๑. แนวคิดการส่งเสริมการประกอบอาชีพและการมีงานทำของคนพิการ

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๐ (๓) กำหนดให้คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ในเรื่องการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ การให้บริการที่มีมาตรฐาน การคุ้มครองแรงงาน มาตรการเพื่อการมีงานทำ ตลอดจนได้รับการส่งเสริม การประกอบอาชีพอิสระ และบริการสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกเทคโนโลยีหรือความช่วยเหลืออื่นใด เพื่อการทำงานและประกอบอาชีพของคนพิการ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงแรงงานประกาศกำหนด คำว่า "การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ" ตามมาตรา ๔ หมายความว่า การเสริมสร้างสมรรถภาพหรือความสามารถของคนพิการให้มีสภาพที่ดีขึ้น หรือดำรงสมรรถภาพหรือความ สามารถที่มีอยู่เดิมไว้ โดยอาศัยกระบวนการทางการแพทย์ การศาสนา การศึกษา สังคม อาชีพ หรือ กระบวนการอื่นใด เพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสทำงานหรือดำรงชีวิตในสังคมอย่างเต็มศักยภาพ

ส่วนแนวคิดการนำระบบ Quota System เพื่อคุ้มครองโอกาสในการมีงานทำได้ริเริ่มใน ประเทศยุโรปโดยครั้งแรกใช้กับทหารที่พิการจากสงครามต่างๆ เพื่อให้คนพิการได้มีงานทำ ต่อมาได้ขยาย ไปประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดยเหตุผลสำคัญที่ประเทศต่างๆ นำระบบนี้มาใช้กับการจ้างงานคนพิการ เนื่องจาก เห็นว่าต้องกำหนดมาตรการพิเศษทางกฎหมายในการส่งเสริมการจ้างงานคนพิการ การคุ้มครองการ ทำงานของคนพิการ การสร้างความเสมอภาคในโอกาสของประชาชน (บางคนมีข้อจำกัดจึงไม่ทัน คนอื่นหรือเข้าไม่ถึง ทำให้ตลาดแรงงานของคนพิการเดินหน้าไปได้ซึ่งเป็นความรับผิดชอบของ รัฐและเป็นการจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ การสนับสนุนให้คนพิการมีงานทำเป็นการ ให้โอกาสทางสังคมอย่างดีที่สุดแก่คนพิการ เป็นการให้คนพิการมีคุณภาพชีวิตทางสังคม การดำรงชีวิต อิสระและการมีส่วนร่วมของคนพิการ เนื่องจากคนพิการมีข้อจำกัดไม่สามารถเผชิญกับการแข่งขันใน การเข้าทำงานกับแรงงานทั่วไปได้ เป็นการสร้างสำนึกสาธารณะให้เกิดขึ้นในสังคมที่มีต่อคนพิการ โดย ไม่ให้คนพิการเป็นพลเมืองชั้นสอง ระบบโควตาจะช่วยให้คนพิการพึ่งพาตนเอง ลดการพึ่งพาคนอื่น

ลดทัศนคติทางลบในการทำงานในระยะยาวของคนพิการ เป็นการสร้างมาตรฐานความเท่าเทียมกันระหว่างคนพิการและคนทั่วไป เคารพความแตกต่าง ความเอื้ออำนวยอย่างสมเหตุสมผลให้แก่คนพิการ และมีความเชื่อว่านายจ้างมีศักยภาพและมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือและพัฒนาเศรษฐกิจแก่กลุ่มคนพิการได้และเห็นว่าในสังคมสมัยใหม่ต้องพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการโดยให้มีสิทธิเสรีภาพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

สำหรับแนวคิดการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำตามตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ กำหนดให้รัฐภาคียอมรับสิทธิของคนพิการในการทำงานบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น สิทธิในโอกาสที่จะหาเลี้ยงชีพโดยการทำงานที่ตนเป็นผู้ตัดสินใจเลือกโดยอิสระ และการได้รับการยอมรับในตลาดแรงงานและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เปิดกว้างในการทำงานร่วมกัน และที่คนพิการสามารถเข้าถึงได้ การกำหนดเงื่อนไขในการคัดเลือกบุคคล การจ้างงาน ความต่อเนื่อง ความก้าวหน้าในอาชีพ และสภาพการทำงานที่ถูกสุขอนามัยและปลอดภัย การคุ้มครองสิทธิของคนพิการที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น การทำให้คนพิการสามารถเข้าถึงโปรแกรมแนะแนวอาชีพ บริการจัดหางานและการฝึกอาชีพอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมโอกาสในการประกอบอาชีพอิสระ เป็นต้น นอกจากนี้ องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ซึ่งรับผิดชอบอนุสัญญาที่ ๑๕๙ ค.ศ. ๑๙๘๓ ได้เน้นย้ำถึงสิทธิและความเสมอภาคด้านการจ้างงานคนพิการ โดยกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติที่รัฐพึงทำสำหรับคนพิการ โดยประเทศไทยได้ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญานี้และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ เป็นต้นมา

๒. การกำหนดอัตราส่วนในการจ้างงานคนพิการ

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓๓ กำหนดให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐรับคนพิการเข้าทำงานตามลักษณะของงานในอัตราส่วนที่เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐโดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐจะต้องรับคนพิการเข้าทำงานตามลักษณะของงาน ในอัตราส่วนที่เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐ และตามกฎหมายกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้บรรดากฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ ยังคงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ และตามกฎหมายกระทรวงดังกล่าวกำหนดให้สถานประกอบการของเอกชนใดมีลูกจ้างตั้งแต่สองร้อยคนขึ้นไป นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนั้นต้องรับคนพิการที่สามารถทำงานได้ในอัตราลูกจ้างทั้งหมดไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใดจำนวนทุกสองร้อยคนต่อคนพิการหนึ่งคน เศษของทุกสอง

ร้อยละเก้าสิบของรายจ่ายหนึ่งร้อยคนต้องรับคนพิการเพิ่มอีกหนึ่งคน สำหรับอัตราส่วนการทำงานในหน่วยงานของรัฐและนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการอยู่ระหว่างออกกฎกระทรวงฉบับใหม่โดยกระทรวงแรงงาน

๓. การใช้มาตรการอื่นแทนการจ้างงาน

๓.๑ การส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

ตามมาตรา ๓๔ กำหนดให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่มีได้รับคนพิการเข้าทำงานตามจำนวนที่กำหนดตามมาตรา ๓๓ ให้ส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุน และในกรณีนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ต้องส่งเงินเข้ากองทุน แต่มีได้ส่ง ส่งล่าช้าหรือส่งเงินไม่ครบถ้วน ให้เสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีของจำนวนเงินที่ยังไม่ได้ส่งเข้ากองทุน ตลอดจนนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการซึ่งรับคนพิการเข้าทำงานหรือส่งเงินเข้ากองทุนตามวรรคหนึ่งมีสิทธิได้รับยกเว้นภาษีเป็นร้อยละของจำนวนเงินค่าจ้าง ที่จ่ายให้แก่คนพิการหรือเงินที่ส่งเข้ากองทุนแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

ตามกฎหมายกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๓๗) ซึ่งยังใช้บังคับได้กำหนดให้สถานประกอบการของเอกชน โดยยังไม่มีคนพิการทำงาน หรือมีไม่ครบตามอัตราที่กำหนด ให้แจ้งให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติทราบภายในวันที่ ๓๐ มกราคมของแต่ละปี โดยนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการใดมีหน้าที่รับคนพิการเข้าทำงานแต่ประสงค์จะไม่รับคนพิการเข้าทำงานหรือถูกถือว่าประสงค์จะไม่รับคนพิการเข้าทำงาน ให้ส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเป็นรายปี ปีละครึ่งหนึ่งของอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่ใช้บังคับในท้องที่ที่สถานประกอบการตั้งอยู่ คุณด้วยสามร้อยละหกสิบห้า และคุณด้วยจำนวนคนพิการซึ่งประสงค์จะไม่รับเข้าทำงาน

๓.๒ การให้สัมปทาน จัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงาน ฝึกงาน หรือให้การช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ

ตามมาตรา ๓๕ กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจออกระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการอื่นแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ แทนการจ้างงานคนพิการ ซึ่งต่อมาได้มีระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการให้สัมปทาน จัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงาน ฝึกงาน หรือให้การช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑) "การให้สัมปทาน" หมายถึง การให้สิทธิแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการครอบครอง หรือใช้ประโยชน์จากทรัพยากรหรือทรัพย์สินใดๆ เพื่อให้คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการได้ใช้ประโยชน์ในการ

ประกอบอาชีพโดยการให้สัมปทานต้องมีระยะเวลาดำเนินงานไม่น้อยกว่าหนึ่งปีและมีมูลค่าไม่น้อยกว่าจำนวนค่าจ้างซึ่งต้องจ้างคนพิการในปีนั้น

๒) "การจัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ" หมายถึง การจัดสถานที่บริเวณองค์กรหรือภายนอกองค์กรเพื่อให้คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการได้ใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพโดยมีระยะเวลา และมูลค่าเท่ากับการให้สัมปทาน

๓) "การจัดจ้างเหมาช่วงงาน" หมายถึง การให้คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการได้ทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐหรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ โดยรับจะดำเนินงานทั้งหมดหรือแต่บางส่วนในงานใดในความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐหรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนั้นเพื่อประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐหรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนั้น และหมายความรวมถึงการให้คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการทำสัญญากับผู้รับเหมาช่วงงานของหน่วยงานของรัฐหรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ เพื่อรับช่วงงานในความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐหรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการด้วยโดยมีมูลค่าต้องไม่น้อยกว่าห้าเท่าของอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในท้องที่นั้นคูณด้วยสามร้อยหกสิบห้าต่อคนพิการหนึ่งคนที่ต้องรับเข้าทำงาน

๔) "การฝึกงาน" หมายถึง กระบวนการเพิ่มความรู้ ทักษะและประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์แก่การประกอบอาชีพ โดยต้องมีการถ่ายทอดวิทยาการ เทคโนโลยี กระบวนการผลิต หรือองค์ความรู้ขององค์กรให้แก่คนพิการ มีระยะเวลาฝึกงานไม่น้อยกว่าหกเดือน และมูลค่าการฝึกงานต้องมีมูลค่าไม่น้อยกว่าปีละอัตราค่าจ้างขั้นต่ำในท้องที่นั้นคูณด้วยสามร้อยหกสิบห้าต่อคนพิการที่ต้องรับเข้าทำงาน

๕) ให้หน่วยงานของรัฐที่ไม่ประสงค์จะรับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา ๓๓ หรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่รับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา ๓๓ และไม่ประสงค์จะส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา ๓๔ ให้แจ้งความจำนงต่อปลัดกระทรวงแรงงานหรือผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากปลัดกระทรวงแรงงานหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี เพื่อจัดให้มีการให้สัมปทาน จัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงาน ฝึกงาน หรือให้การช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการได้

๖) ให้คนพิการ/กลุ่มคนพิการที่ประสงค์จะขอรับความช่วยเหลือให้ยื่นคำขอด้วยตนเองต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่ได้รับมอบหมาย เว้นแต่คนพิการบกพร่องความสามารถหรือมีสภาพความพิการถึงขั้นไม่สามารถไปยื่นคำขอด้วยตนเองได้ ให้ผู้ดูแลคนพิการยื่นคำขอเพื่อขอรับความช่วยเหลือแทนคนพิการได้ ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิที่จะขอรับความช่วยเหลือโดยตรงจากหน่วยงานของรัฐหรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ

๗) ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมอาชีพคนพิการ ประกอบด้วย (๑) ปลัดกระทรวงแรงงานเป็นประธานอนุกรรมการ (๒) ผู้แทนสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ผู้แทนกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และผู้แทนกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานเป็นอนุกรรมการ (๓) ผู้แทนองค์การคนพิการแต่ละประเภท จำนวนเจ็ดคน ซึ่งสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทยเสนอเป็นอนุกรรมการ (๔) ผู้แทนสภาองค์การนายจ้างแห่งประเทศไทย ผู้แทนสภาองค์การลูกจ้างแห่งประเทศไทย ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยเป็นอนุกรรมการ (๕) ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ในด้านการส่งเสริมอาชีพคนพิการ จำนวนสองคน เป็นอนุกรรมการ โดยมีอธิบดีกรมการจัดหางานเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ และรองเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ โดยมีอำนาจหน้าที่ประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการให้สัมปทาน จัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงาน ฝึกงาน หรือให้การช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการเพิ่มเติมจากที่กำหนดในระเบียบนี้ กำกับดูแลหน่วยงานของรัฐและนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการปฏิบัติตามระเบียบที่ออกตามความในมาตรา ๓๕ ส่งเสริมให้มีการกระจายความช่วยเหลือคนพิการและผู้ดูแลคนพิการซึ่งหน่วยงานของรัฐหรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการเป็นผู้ให้การสนับสนุนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม พิจารณาถึงความเหมาะสมของความช่วยเหลือตามระเบียบนี้ จัดทำรายงานประจำปีการให้ความช่วยเหลือคนพิการทางด้านอาชีพ หรือความช่วยเหลือคนพิการและผู้ดูแลคนพิการซึ่งหน่วยงานของรัฐและนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการเป็นผู้สนับสนุน ขอให้หน่วยงานของรัฐหรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการมาชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นต่อคณะอนุกรรมการ หรือส่งเอกสารพยานหลักฐานมาเพื่อประกอบการพิจารณา พิจารณาเสนอคณะกรรมการเพื่อให้ประกาศเกียรติคุณ หรือสนับสนุน สินเชื่อ รางวัล เสนอขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หรือสิทธิประโยชน์อื่นใด ให้แก่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ให้ความช่วยเหลือคนพิการทางด้านอาชีพ รายงานผลการปฏิบัติงานให้คณะกรรมการทราบปีละครั้ง รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรของคนพิการและองค์กรเพื่อคนพิการตลอดจนหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานภาคเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติการตามระเบียบนี้

๔. การใช้มาตรการอายัดทรัพย์สินในกรณีไม่ส่งเงินเข้ากองทุน

ตามมาตรา ๓๖ กำหนดให้เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้อายัดทรัพย์สินของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการซึ่งฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจ้างงานคนพิการตามจำนวนที่ไม่ส่งเงินเข้ากองทุน ต่อมาได้มีระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการอายัดทรัพย์สินของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.๒๕๕๐ พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้กำหนดสาระสำคัญเกี่ยวกับการอายัดสรุปได้ ดังนี้

๑) กำหนดความหมาย"การอายัด" หมายถึง การสั่งให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ส่งเงินเข้ากองทุนและหรือบุคคลภายนอกมิให้จำหน่าย จ่าย โอน หรือทำนิติกรรมใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือสิทธิเรียกร้องที่ได้สั่งอายัดไว้ รวมตลอดถึงการสั่งให้บุคคลภายนอกมิให้นำส่งทรัพย์สิน หรือชำระหนี้แก่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

๒) เมื่อนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่มีได้รับคนพิการเข้าทำงานตามจำนวนที่กำหนดตามมาตรา ๓๓ และไม่ได้ส่งเงินเข้ากองทุน หรือนำส่งเงินล่าช้า หรือส่งเงินไม่ครบถ้วนตามมาตรา ๓๔ ให้มีการส่งคำเตือนพร้อมเหตุผลเป็นหนังสือโดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนำเงินส่งเข้ากองทุนภายในเวลาที่กำหนดแต่ไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

๓) ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สิน รวมทั้งสิทธิเรียกร้องของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ส่งเงินเข้ากองทุนและทรัพย์สินซึ่งมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่ส่งเงินเข้ากองทุน

๔) ทรัพย์สินของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ให้อายัด ได้แก่ สंहारิมทรัพย์ อันมีรูปร่างและต้องไม่เป็นสิ่งของที่เนาเสีงง่าย อสังหาริมทรัพย์ สิทธิทั้งปวงอันมีอยู่ในทรัพย์สิน เงินที่บุคคลภายนอกจะต้องชำระให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ส่งเงินเข้ากองทุน ส่วนทรัพย์สินตามมาตรา ๒๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ไม่อยู่ในบังคับแห่งระเบียบนี้

๕) ผลของการอายัด ทำให้เมื่อเกิด โอน หรือเปลี่ยนแปลงซึ่งสิทธิเรียกร้องที่ได้ถูกอายัดภายหลังที่ได้ทำการอายัดไว้แล้วนั้น ใช้ยื่นแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ได้ ส่วนกรณีสิทธิเรียกร้องให้ชำระเงินการอายัดสิทธิเรียกร้องแห่งรายได้เป็นคราวๆ ซึ่งรวมถึงจำนวนเงินที่ถึงกำหนดชำระภายหลังการอายัดนั้นด้วย สิทธิเรียกร้องให้ชำระเงินแต่มีจำนวนเป็นประกัน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งคำสั่งอายัดไปยังเจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบสิทธิและนิติกรรมให้เจ้าพนักงานดังกล่าว เพื่อให้จัดแจ้งไว้ในทะเบียนสิทธิ

๖) การคัดค้านคำสั่ง ในกรณีที่มีคำสั่งอายัดทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องอื่นอันมิใช่ตัวเงิน ถ้าผู้ที่จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งอายัดทรัพย์สินจะปฏิเสธไม่ส่งมอบทรัพย์สินที่อายัดหรือต้องการโต้แย้งหนี้ที่เรียกร้องเอาแก่ตน ให้ยื่นคำร้องคัดค้านต่อเลขาธิการตามแบบคำร้องภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่รับคำสั่งการอายัดทรัพย์สินหรือก่อนกำหนดการส่งมอบทรัพย์สิน

๗) การถอนการอายัดทรัพย์สินในกรณี (๑) เมื่อนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการได้ชำระหนี้ครบถ้วนแล้ว หรือไม่มีหน้าที่ต้องชำระหนี้ต่อไป (๒) เมื่อมีกรณีเหตุผลการร้องคัดค้านฟังขึ้นทั้งหมดหรือบางส่วน (๓) เมื่อภาระหนี้ลดลง เป็นผลให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการต้องรับผิดชอบหนี้เพียงบางส่วน และถ้าได้ถอนการอายัดทรัพย์สินไปบางรายการแล้ว ทรัพย์สินที่เหลือยังคงพอคุ้มหนี้ที่ยังค้างชำระ (๔) เมื่อมีเหตุอื่น ๆ ซึ่งเลขาธิการพิจารณาเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

๕. การประกาศโฆษณากรณีไม่จ้างงาน

ตามมาตรา ๓๙ กำหนดให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติมีอำนาจออกประกาศโฆษณาข้อมูลการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามต่อสาธารณะอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เพื่อให้เกิด Social Sanctions ทางสังคมซึ่งต่างประเทศจะได้ผลมากที่สุด

๖. การดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่

ตามมาตรา ๔ กำหนดให้รัฐมนตรีรักษาการแต่ละกระทรวงมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อให้มีอำนาจตามมาตรา ๑๔ ได้แก่ มีหนังสือแจ้งให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการชี้แจงข้อเท็จจริงหรือความเห็นในการปฏิบัติงาน ส่งผู้แทนมาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหรือพยานหลักฐานอื่น มาประกอบการพิจารณา หรือมีหนังสือแจ้งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริง หรือส่งเอกสารหรือพยานหลักฐานอื่นมาประกอบการพิจารณา และฝ่าฝืนต้องระวางโทษตามมาตรา ๔๐ ซึ่งกำหนดให้ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

๗. สิทธิประโยชน์ในการปฏิบัติตามกฎหมาย

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้กำหนดสาระสำคัญเกี่ยวกับมาตรการต่างๆ เพื่อเอื้อให้มีผลต่อการจ้างงานคนพิการ สรุปได้ ดังนี้

๑) นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่จ้างคนพิการเข้าทำงานมากกว่าร้อยละหกสิบของลูกจ้างในสถานประกอบการนั้น โดยมีระยะเวลาจ้างเกินกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวันในปีภาษีใดมีสิทธิได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ในปีภาษีนั้น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

๒) นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการซึ่งรับคนพิการเข้าทำงานหรือส่งเงินเข้ากองทุน มีสิทธิได้รับยกเว้นภาษีเป็นร้อยละของจำนวนเงินค่าจ้างที่จ่ายให้แก่คนพิการหรือเงินที่ส่งเข้ากองทุนแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

๓) ในกรณีที่รัฐหรือหน่วยงานของรัฐจะพิจารณาให้สัมปทาน การส่งเสริมการลงทุน การประกาศเกียรติคุณ สินเชื่อ รางวัล เครื่องราชอิสริยาภรณ์ หรือสิทธิประโยชน์อื่นใด แก่นายจ้างหรือสถานประกอบการใด ให้นำข้อมูลที่ได้ประกาศตามมาตรา ๓๙ วรรคหนึ่ง ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามกฎหมายมาประกอบการพิจารณาด้วย

ปรากฏรายละเอียดตามภาคผนวก ๔

บทที่ ๕

สิทธิคนพิการในการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวก

เนื่องจากสิ่งอำนวยความสะดวกหรือสภาพแวดล้อมต่างๆ มีความเป็นจำเป็นอย่างยิ่งในการทำให้คนพิการและทุกกลุ่มคนสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันและเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างเท่าเทียมกันซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ และพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้มีบทบัญญัติเพื่อก่อตั้งสิทธิให้คนพิการมีสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลืออื่นจากรัฐในเรื่องต่างๆ ได้อย่างเท่าเทียมบุคคลทั่วไป

๑. แนวคิดการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้*

การจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกหรือการจัดสภาพแวดล้อมที่ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ตามแนวคิดการจัดสภาพแวดล้อม ซึ่งยุโรปใช้คำว่า Inclusive Design หรือ Design for All ส่วนสหรัฐอเมริกาใช้คำว่า Universal Design โดยคำว่า Inclusive หมายถึงบูรณาการหรือการออกแบบที่ครอบคลุมถึงความต้องการของคนมากกลุ่มที่สุด ส่วน Universal หมายถึงความเป็นสากลที่ตอบสนองรองรับความต้องการของคนมากกลุ่มที่สุดเช่นกัน ซึ่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการได้นิยามเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่าเป็นการออกแบบสินค้าและบริการในลักษณะที่คนมากกลุ่มที่สุดสามารถใช้ได้โดยที่ไม่มีความจำเป็นต้องมีการดัดแปลงแก้ไขหมายรวมถึงคนพิการผู้สูงอายุรวมถึงคนที่มีลักษณะที่แตกต่างหลากหลายกันออกไปสามารถที่จะเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ โดยการออกแบบที่เป็นสากลไม่ได้เป็นการไปตัดโอกาสของการใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับบุคคลแต่ละคน ซึ่งหมายถึงการออกแบบที่เป็นสากลและเป็นธรรม กับการใช้สิ่งอำนวยความสะดวก หรือเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก มีเป้าหมายให้เข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสินค้าและบริการ ส่วนใหญ่คือบริการสาธารณะ เช่น บริการทางด้านขนส่งสาธารณะ บริการข้อมูลข่าวสาร การเข้าถึงอาคารสถานที่ ถนนหนทาง โดย Universal Design เป็นการออกแบบที่เป็นสากลและเป็นธรรมในภาพรวม เช่น การออกแบบวางผังเมือง การออกแบบทางสถาปัตยกรรม การออกแบบในการผลิตสินค้าเทคโนโลยี การออกแบบผลิตภัณฑ์หรือออกแบบเทคโนโลยีเป็นการกำหนดลักษณะไว้ตั้งแต่ต้น มีมองการณ์ไกลหรือวางแผนเตรียมอนาคตด้วย

* สรุปรจากการบรรยาย เรื่อง “แนวคิดการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของคนพิการ” โดย นายมณฑียร บุญตัน ประธานคณะอนุกรรมการด้านคนพิการ ในการเสวนา เรื่อง “การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อคนทั้งมวล” จัดโดย คณะอนุกรรมการด้านคนพิการ คณะกรรมการพัฒนาสังคมและกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส ร่วมกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๑.

ส่วนความสามารถในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวก ประกอบด้วย ๓ มิติ ได้แก่

๑. การออกแบบที่เป็นสากลและเป็นธรรมชาติ หรือ Universal Design เป็นหลักใหญ่ใช้ครอบคลุมทั้งหมดและเป็นอุดมคติ

๒. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกหรือเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก หรือเรียกว่า Assistive Technology เป็นหลักเฉพาะที่มาตอบสนองต่อเฉพาะกิจ เฉพาะบุคคล หรือเฉพาะกลุ่มคน

๓. การช่วยเหลืออย่างสมเหตุสมผลหรือ Reasonable Accommodation เป็นเรื่องมนุษย์ต่อมนุษย์ เป็นการช่วยเหลืออย่างมีเหตุผล ผู้ให้ก็เต็มใจ ผู้รับก็ยินดี เป็นการช่วยเหลืออย่างพอเพียงไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใด

๒. แนวคิดทางกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกที่คนพิการเข้าถึงได้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๐ กำหนดให้บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย เท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้ และมาตรา ๕๔ กำหนดให้บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพ มีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐและบุคคลวิกลจริตย่อมได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ รวมทั้งมาตรา ๓๐๓ กำหนดให้คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมายในการกำหนดรายละเอียดเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองการใช้สิทธิและเสรีภาพให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ เพื่อสร้างหลักประกันในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล รัฐธรรมนูญจึงได้มีบทบัญญัติรองรับในการปฏิบัติตามมาตรา ๒๖ กำหนดแนวทางการใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ส่วนมาตรา ๒๗ กำหนดให้สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยายหรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมายทั้งปวง และมาตรา ๒๘ บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน ซึ่งวรรคสองกำหนดว่าบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ รวมทั้งวรรคสามกำหนดว่าบุคคลย่อมสามารถใช้สิทธิทางศาลเพื่อบังคับให้รัฐต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติในหมวดนี้ได้โดยตรง หากการใช้สิทธิและ

เสรีภาพในเรื่องใดมีกฎหมายบัญญัติรายละเอียดแห่งการใช้สิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้แล้ว ให้การใช้สิทธิและเสรีภาพในเรื่องนั้นเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติบุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือจากรัฐ ในการใช้สิทธิตามความในหมวดนี้

ประเด็นข้อสังเกต บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๗ ดังกล่าวมีนักวิชาการด้านกฎหมายอธิบายว่าหลักการบัญญัติกฎหมายลักษณะนี้มาจากระบบกฎหมายอเมริกันที่เรียกว่า Self-Executing Rights = ใช้บังคับไปได้เลย โดยไม่ต้องคอยกฎหมายลูก เพราะเป็น Constitutional Rights และระบบกฎหมายเยอรมัน ซึ่งกำหนดให้ทุกศาลมีความผูกพันต้องปรับใช้ไปในทันที แม้จะเป็นรายละเอียดทางเทคนิค ศาลก็มีหน้าที่ต้องกำหนดเทคนิคเองไปก่อน จนกว่ารัฐสภาจะมีกฎหมายลูกออกมา ซึ่งรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗ ของไทยใช้ระบบรัฐธรรมนูญเยอรมัน ๒๔๙๒ มาตรา ๑ วรรค ๓ โดยมาตรา ๒๗ คือหลักใหม่ที่เรายังไม่มีมาก่อน และบังคับไว้โดยเด็ดขาดว่าตุลาการมีหน้าที่ต้อง "ใช้บังคับกฎหมาย และตีความกฎหมาย ทั้งปวง" เสมอไปโดยหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งเป็นหลักที่เรารับมาจากรัฐธรรมนูญเยอรมนี ๑๙๔๙ มาตรา ๑ วรรค ๓ ที่ใช้คำว่า "unmittelbar geltendes Recht" แปลว่า "directly enforceable law" (หลักผูกพันโดยตรง) นี่คือนิติสัมพันธ์ที่เรียกว่า "Grundrechtsbindung der staatlichen Gewalt" (สิทธิขั้นพื้นฐานมีอำนาจผูกมัดองค์กรของรัฐทั้งหมด รวมทั้งศาลด้วย)^๒

๓. การจัดตั้งอำนาจความสะดวกตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต

คนพิการ

ตามมาตรา ๒๐ กำหนดให้คนพิการได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลือจากรัฐ ดังนี้

๑. การช่วยเหลือให้เข้าถึงนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรม การพัฒนาและบริการอันเป็นสาธารณะ ผลิตภัณฑ์ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

๒. การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร บริการโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสารสำหรับคนพิการทุกประเภทตลอดจนบริการสื่อสารสาธารณะจากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐ ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกำหนดในกฎกระทรวง

๓. การมีสิทธิที่จะนำสัตว์นำทาง เครื่องมือหรืออุปกรณ์นำทาง หรือเครื่องช่วยความพิการใด ๆ ติดตัวไปในยานพาหนะหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการเดินทาง และการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ โดยได้รับการยกเว้นค่าบริการ ค่าธรรมเนียม และค่าเช่าเพิ่มเติมสำหรับสัตว์ เครื่องมืออุปกรณ์ หรือเครื่องช่วยความพิการดังกล่าว

^๒ พิเชษฐ เมฆานนท์ คู่มือตุลาการด้านสิทธิชุมชน, ๒๕๕๑ หน้า ๔๔

๔. การกำหนดให้เจ้าของอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ บริการขนส่ง หรือผู้ให้บริการ สาธารณะอื่น ซึ่งได้จัดอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการตามข้างต้น มีสิทธิได้รับการลดหย่อน ภาษี หรือยกเว้นภาษีเป็นร้อยละของจำนวนเงินค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายกำหนด

๕. การกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกกฎกระทรวง เพื่อกำหนด ลักษณะ หรือการจัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ บริการขนส่ง หรือบริการสาธารณะอื่น ให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติการฟื้นฟู สมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้บรรดากฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราช บัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ ยังคงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติ แห่งพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติ นี้ ซึ่งเจ้าของจะมีสิทธิหักเงินค่าใช้จ่ายเป็นสองเท่าของเงินที่เสียไปเพื่อจัดให้มีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวก โดยตรงแก่คนพิการออกจากเงินได้สุทธิหรือกำไรสุทธิของปีที่ค่าใช้จ่ายนั้นเกิดขึ้นตามประมวลรัษฎากร โดยมีสาระสำคัญ สรุปได้ ดังนี้

๑. ลักษณะอาคารที่ต้องมีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการ ได้แก่ อาคารของสถานสงเคราะห์คนพิการหรือคนชรา สถานศึกษาสำหรับคนพิการ โรงพยาบาล โรงแรม หอประชุม สถานศึกษา สถานขนส่งมวลชน และอาคารในลักษณะอื่นใดตามที่กฎหมายว่าด้วยการ ควบคุมอาคารกำหนด

๒. ลักษณะสถานที่ที่ต้องมีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการ ได้แก่ สวนสาธารณะ สวนสัตว์ หรือสถานที่ที่ให้บริการทำนองเดียวกัน สถานที่อื่นใดที่ได้จัดไว้เพื่อให้บริการ สาธารณะหรือให้ประชาชนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดซึ่งอาจมีคนพิการรวมอยู่ด้วยได้ใช้บริการ

๓. ลักษณะยานพาหนะที่ต้องมีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการ ได้แก่ รถยนต์สาธารณะและรถยนต์บริการตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสาร ประเภทการขนส่งประจำทางและไม่ประจำทางตามกฎหมาย รถไฟหรือรถไฟฟ้าตามกฎหมายว่าด้วยการ นั้น เรือโดยสารตามกฎหมายว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำไทย อากาศยานขนส่งตามกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศ

๔. ลักษณะบริการสาธารณะที่ต้องมีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่ คนพิการ ได้แก่ บริการสาธารณะอื่นนอกจากอาคาร สถานที่ หรือยานพาหนะดังกล่าวที่ได้จัดไว้เพื่อให้ บริการสาธารณะหรือให้ประชาชนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดซึ่งอาจมีคนพิการรวมอยู่ด้วยได้ใช้บริการ เช่น โทรศัพท์ สาธารณะ ตู้ไปรษณีย์

๕. อุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการกำหนด เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายที่ควบคุมอาคาร สถานที่ยานพาหนะ หรือบริการสาธารณะอื่นจะได้กำหนดอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการไว้โดยเฉพาะและมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่าที่คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการกำหนด

๖. ให้เจ้าของอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ หรือบริการสาธารณะอื่นที่จัดให้มีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการ จัดให้มีสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นว่ามีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการด้วย

๔. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

ตามกฎหมายกระทรวง พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งอาคารที่ก่อสร้างภายหลังกฎกระทรวงฉบับนี้มีผลบังคับใช้ ต้องเป็นไปตามกฎกระทรวงนี้ต้องจัดให้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกภายในอาคารสำหรับ คนพิการหรือทุพพลภาพและคนชรา ทั้งนี้ ตามคำพิพากษาของศาลปกครองกลางที่ ๑๐๕๙/๒๕๕๒ เห็นว่ากฎกระทรวงนี้ถือเป็นกฎเกณฑ์ในการได้รับสิทธิในสิ่งอำนวยความสะดวกของคนพิการตามรัฐธรรมนูญเป็นการเฉพาะ จึงมีสภาพบังคับกับอาคารต่างๆที่อยู่ในข่ายบังคับตามกฎหมายตั้งแต่วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๔๘ เป็นต้นมา สำหรับสาระสำคัญของกฎกระทรวง พ.ศ.๒๕๔๘ ซึ่งออกตามความในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งตามมาตรา ๙ กำหนดว่า ในกรณีที่ได้มีการออกกฎกระทรวงกำหนดเรื่องใดตามมาตรา ๘ แล้ว ให้ราชการส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติตามกฎกระทรวงนั้น ทำให้ผู้ขอรับใบอนุญาตก่อสร้างต้องเสนอแบบในเรื่องดังกล่าวด้วย โดยมีรายละเอียดสรุปได้ ดังนี้

๑. อาคารประเภทและลักษณะดังต่อไปนี้ ต้องจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้ ในบริเวณที่เปิดให้บริการแก่บุคคลทั่วไป ได้แก่ (๑) โรงพยาบาล สถานพยาบาล ศูนย์บริการสาธารณสุข สถานเอนามัย อาคารที่ทำการของราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย สถานศึกษา หอสมุดและพิพิธภัณฑ์สถานของรัฐ สถานีขนส่งมวลชน เช่น ท่าอากาศยาน สถานีรถไฟ สถานีรถ ท่าเทียบเรือที่มีพื้นที่ส่วนใดของอาคารที่เปิดให้บริการแก่บุคคลทั่วไปเกิน ๓๐๐ ตารางเมตร และ(๒) สำนักงาน โรงแรม หอประชุม สนามกีฬา ศูนย์การค้า ห้างสรรพสินค้าประเภทต่าง ๆ ที่มีพื้นที่ส่วนใดของอาคารที่เปิดให้บริการแก่บุคคลทั่วไปเกิน ๒,๐๐๐ ตารางเมตร

๒. ลักษณะสิ่งอำนวยความสะดวกภายในอาคารตาม ข้อ ๑ ได้แก่จัดให้มีป้ายแสดงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา ตามสมควร โดยมีรายละเอียด(๑) สัญลักษณ์รูปผู้พิการ (๒) เครื่องหมายแสดงทางไปสู่สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา (๓) สัญลักษณ์ หรือตัวอักษรแสดงประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา

๓. สัญลักษณ์รูปผู้พิการ เครื่องหมายแสดงทางไปสู่สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ หรือทุพพลภาพ และคนชรา และสัญลักษณ์หรือตัวอักษรแสดงประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา ให้เป็นสีขาวโดยพื้นป้ายเป็นสีน้ำเงิน หรือเป็นสีน้ำเงินโดยพื้นป้ายเป็นสีขาว

๔. ป้ายแสดงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา ต้องมีความชัดเจน มองเห็นได้ง่าย ติดอยู่ในตำแหน่งที่ไม่ทำให้สับสน และต้องจัดให้มีแสงส่องสว่างเป็นพิเศษทั้งกลางวันและกลางคืน

๕. อาคารที่มีระดับพื้นภายในอาคาร หรือระดับพื้นภายในอาคารกับภายนอกอาคาร หรือระดับพื้นทางเดินภายนอกอาคารมีความต่างระดับกันเกิน ๒๐ มิลลิเมตรให้มีทางลาดหรือลิฟต์ระหว่างพื้นที่ต่างระดับกัน แต่ถ้ามีความต่างระดับกันไม่เกิน ๒๐ มิลลิเมตร ต้องปาดมุมพื้นที่ต่างระดับกันไม่เกิน ๔๕ องศา

๖. อาคารที่มีจำนวนชั้นตั้งแต่สองชั้นขึ้นไปต้องจัดให้มีลิฟต์หรือทางลาดสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราใช้ได้ระหว่างชั้นของอาคารลิฟต์สำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราใช้ได้ต้องสามารถขึ้นลงได้ทุกชั้น มีระบบควบคุมลิฟต์สำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราสามารถควบคุมได้เอง ใช้งานได้อย่างปลอดภัย และจัดไว้ในบริเวณที่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราสามารถใช้ได้สะดวก ให้มีสัญลักษณ์รูปผู้พิการติดไว้ที่ช่องประตูด้านนอกของลิฟต์ที่จัดไว้ให้ผู้พิการหรือทุพพลภาพและคนชราใช้ได้

๗. อาคารดังกล่าวต้องจัดให้มีบันไดสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราใช้ได้อย่างน้อย ชั้นละ ๑ แห่ง และต้องจัดให้มีที่จอดรถสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราอย่างน้อยตามอัตราส่วนที่กฎกระทรวงกำหนด เช่น ถ้าจำนวนที่จอดรถตั้งแต่ ๑๐ คัน แต่ไม่เกิน ๕๐ คัน ให้มีที่จอดรถสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราอย่างน้อย ๑ คัน โดยที่จอดรถสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราให้จัดไว้ใกล้ทางเข้าออกอาคารให้มากที่สุด มีลักษณะไม่ขนานกับทางเดินรถ มีพื้นผิวเรียบ มีระดับเสมอกัน และมีสัญลักษณ์รูปผู้พิการนั่งเก้าอี้ล้ออยู่บนพื้นของที่จอดรถด้านที่ติดกับทางเดินรถ มีขนาดกว้างไม่น้อยกว่า ๙๐๐ มิลลิเมตร และยาวไม่น้อยกว่า ๙๐๐ มิลลิเมตร และมีป้ายขนาดกว้างไม่น้อยกว่า ๓๐๐ มิลลิเมตรและยาวไม่น้อยกว่า ๓๐๐ มิลลิเมตร ติดอยู่สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๒,๐๐๐ มิลลิเมตร ในตำแหน่งที่เห็นได้ชัดเจน และต้องเป็นพื้นที่สีเหลี่ยมผืนผ้า

๘. อาคารดังกล่าวต้องจัดให้มีทางเข้าอาคารเพื่อให้ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราเข้าใช้ได้ เป็นพื้นผิวเรียบเสมอกัน ไม้สั่น ไม่มีสิ่งกีดขวาง หรือส่วนของอาคารยื่นล้ำออกมาเป็นอุปสรรคหรืออาจทำให้เกิดอันตรายต่อผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา และมีประตูเปิดปิดได้ง่าย หากมีธรณีประตู ความสูงของธรณีประตูต้องไม่เกินกว่า ๒๐ มิลลิเมตร และให้ขอบทั้งสองด้านมีความลาดเอียงไม่เกิน ๔๕ องศา เพื่อให้เก้าอี้ล้อหรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราที่ใช้อุปกรณ์ช่วยเดินสามารถข้ามได้สะดวก ช่องประตูต้องมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า ๙๐๐ มิลลิเมตร

๙. อาคารดังกล่าวที่จัดให้มีห้องส้วมสำหรับบุคคลทั่วไป ต้องจัดให้มีห้องส้วมสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราเข้าใช้ได้อย่างน้อย ๑ ห้องในห้องส้วมนั้นหรือจะจัดแยกออกมาอยู่ในบริเวณเดียวกันกับห้องส้วมสำหรับบุคคลทั่วไปก็ได้ โดยสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง ต้องจัดให้มีห้องส้วมสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราเข้าใช้ได้อย่างน้อย ๑ ห้อง

๑๐. อาคารที่เป็นโรงมหรสพหรือหอประชุมต้องจัดให้มีพื้นที่เฉพาะสำหรับเก้าอี้ล้ออย่างน้อยหนึ่งที่ถูก ๆ จำนวน ๑๐๐ ที่นั่ง โดยพื้นที่เฉพาะนี้เป็นพื้นที่ราบขนาดความกว้างไม่น้อยกว่า ๙๐๐ มิลลิเมตร และความยาวไม่น้อยกว่า ๑,๔๐๐ มิลลิเมตร ต่อหนึ่งที่อยู่ในตำแหน่งที่เข้าออกได้

๑๑. อาคารที่เป็นโรงแรมที่มีห้องพักตั้งแต่ ๑๐๐ ห้อง ขึ้นไป ต้องจัดให้มีห้องพักสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา เข้าใช้ได้ไม่น้อยกว่าหนึ่งห้องต่อจำนวนห้องพักทุก ๑๐๐ ห้อง โดยห้องพักดังกล่าวต้องมีส่วนประกอบและมีลักษณะ (๑) อยู่ใกล้บันไดหรือบันไดหนีไฟหรือลิฟต์ดับเพลิง (๒) ภายในห้องพักต้องจัดให้มีสัญญาณบอกเหตุหรือเตือนภัยทั้งสัญญาณที่เป็นเสียงและแสง และระบบสันสะเทือนติดตั้งบริเวณที่นอนในกรณีเกิดอัคคีภัยหรือเหตุอันตรายอย่างอื่น เพื่อให้ผู้ที่อยู่ในห้องพักทราบ และมีสวิทช์สัญญาณแสงและสวิทช์สัญญาณเสียงแจ้งภัยหรือเรียกให้ผู้ที่อยู่นอกทราบว่ามีคนอยู่ในห้องพัก (๓) มีแผนผังต่างสัมพัทธ์ของอาคารในชั้นที่มีห้องพักที่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราเข้าใช้ได้ มีอักษรเบรลล์แสดงตำแหน่งของห้องพัก บันไดหนีไฟ และทิศทางไปสู่บันไดหนีไฟโดยติดไว้ที่กึ่งกลางบานประตูด้านในและอยู่สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๑,๓๐๐ มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน ๑,๗๐๐ มิลลิเมตร (๔) มีสัญลักษณ์รูปผู้พิการติดไว้ที่ประตูด้านหน้าห้องพักสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา

๑๒. อาคารสิ่งก่อสร้างเดิมหรือดัดแปลงอาคารสำหรับอาคารที่ได้รับยกเว้นก่อนวันที่กฎกระทรวงใช้บังคับ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงนี้ ทั้งนี้ ภายใต้เงื่อนไข (๑) ไม่เป็นการเพิ่มพื้นที่อาคารรวมกันทุกชั้นเกินร้อยละสองของพื้นที่อาคารรวมกันทุกชั้นที่ได้รับอนุญาตไว้ก่อนกฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ (๒) ไม่เป็นการเพิ่มความสูงของอาคาร (๓) ไม่เป็นการเพิ่มพื้นที่ปกคลุมดิน (๔) ไม่เป็นการเปลี่ยนตำแหน่งหรือขอบเขตของอาคารให้ผิดไปจากที่ได้รับอนุญาตไว้ก่อนกฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

๕. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการคมนาคม

ตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมออกกฎกระทรวง เพื่อกำหนดลักษณะ หรือการจัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการในยานพาหนะบริการขนส่ง หรือบริการสาธารณะอื่น ให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการออกกฎกระทรวงโดยกระทรวงคมนาคมซึ่งมีเนื้อหาประกอบด้วยการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในระบบการขนส่งทางบก การขนส่งทางน้ำ การขนส่งระบบ

ราง และการขนส่งทางอากาศทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกภายในอาคารของสถานี่ขนส่งต่างๆ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในบริเวณถนนและทางแยกต่างๆ รวมทั้งมาตรฐานยานพาหนะและอุปกรณ์ที่จำเป็น รวมทั้งกำหนดให้เจ้าของยานพาหนะ เรือโดยสาร เครื่องบิน รถไฟ รถไฟฟ้าซึ่งได้จัดอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการ มีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษี หรือยกเว้นภาษีเป็นร้อยละของจำนวนเงินค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายกำหนด นอกจากนี้ กรมการขนส่งทางบกยังกำหนดรายละเอียดการให้บริการแก่คนพิการในเรื่องต่างๆ เพิ่มขึ้น ได้แก่

๑. การอนุญาตให้ขับรถยนต์สำหรับคนพิการ ตามระเบียบกรมการขนส่งทางบกว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับใบอนุญาตขับรถตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์สำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยกำหนดให้นายทะเบียนพิจารณาออกใบอนุญาตหรือต่ออายุใบอนุญาตขับรถสำหรับคนพิการ ดังต่อไปนี้ (๑) คนหูหนวกหรือหูตึง (๒) คนตาพิการหรือตาบอดหนึ่งข้าง (๓) คนพิการที่แขน ขา หรือลำตัว ในการออกใบอนุญาตหรือต่ออายุใบอนุญาตขับรถให้แก่คนพิการ ให้นายทะเบียนไม่น้อยกว่าสองคนตรวจและทดสอบ และวินิจฉัยเบื้องต้น ดังนี้

(๑) กรณีคนหูหนวกหรือหูตึงให้ทดสอบโดยการสนทนาตามปกติ หากผู้เข้ารับการทดสอบไม่สามารถได้ยิน หรือไม่สามารถสื่อสารกับนายทะเบียนได้ แม้ว่าจะใช้เครื่องช่วยฟังหรือไม่ก็ตาม ให้ถือว่าเป็นคนที่หูหนวกหรือหูตึง แล้วจึงให้ทำการทดสอบ ต่อไป กรณีที่ผู้เข้ารับการทดสอบได้แย้งว่าตนมิได้เป็นคนที่หูหนวกหรือหูตึงให้นำไปรับรองแพทย์จากแพทย์เฉพาะทางมาแสดงยืนยันได้

(๒) กรณีคนตาพิการหรือตาบอดหนึ่งข้างให้ทำการทดสอบความสามารถในการมองเห็นของตาแต่ละข้าง โดยวิธีการใช้แผ่นทดสอบมาตรฐาน (Snellin's test Chart) ที่ระยะห่าง ๖ เมตร โดยผู้เข้ารับการทดสอบสามารถใส่แว่นตาหรือเลนส์สัมผัสขณะทำการทดสอบได้ หากผลการทดสอบปรากฏว่าตาข้างใดข้างหนึ่งมองเห็นได้น้อยกว่า ๖/๖๐ ถือว่าตาข้างนั้นพิการหรือบอด และในกรณีที่ผู้เข้ารับการทดสอบมีตาพิการหรือบอดหนึ่งข้าง และข้างที่ไม่พิการหรือบอดสามารถมองเห็นได้ไม่น้อยกว่า ๖/๑๒ ให้ถือว่าผ่านการทดสอบแล้วจึงให้ทำการทดสอบตามข้อ ๔ ต่อไป หากผู้เข้ารับการทดสอบ มีปัญหาเกี่ยวกับสายตา เช่น สายตาสั้น เป็นต้น และไม่ได้ใส่แว่นตาหรือเลนส์สัมผัส เป็นผลให้ไม่สามารถผ่านการทดสอบ ให้แนะนำให้ไปพบจักษุแพทย์เพื่อตรวจวัดสายตาประกอบแว่นหรือใส่เลนส์สัมผัส แล้วให้กลับมาทดสอบแก้ตัวใหม่ บุคคลที่สายตาพิการหรือตาบอดหนึ่งข้าง ต้องมีใบรับรองแพทย์จากจักษุแพทย์เพื่อยืนยันว่าสายตาข้างที่ไม่พิการหรือบอด มีความกว้างของลานสายตาอย่างน้อย ๑๒๐ องศา ในแนวนอน และอย่างน้อย ๒๐ องศาในแนวตั้ง โดยใช้วัตถุในการทดสอบสีขาว อย่างน้อย ๓ มิลลิเมตร ที่ระยะห่าง ๐.๓๓ เมตร มาแสดงยืนยันและแนบประกอบคำขอรับใบอนุญาตขับรถด้วย

(๓) กรณีคนพิการที่แขน ขา หรือลำตัว ให้นายทะเบียนพิจารณาสภาพร่างกายและทำการทดสอบความสามารถของร่างกายในการควบคุมบังคับรถก่อน หากเห็นว่าสามารถควบคุมบังคับรถได้อย่างปลอดภัย ให้ทำการทดสอบต่อไป

๒. การกำหนดส่วนควบและเครื่องอุปกรณ์ที่อาจมีและใช้สำหรับรถยนต์และรถยนต์สามล้อส่วนบุคคลที่จะมีไว้ใช้อำนวยความสะดวกแก่คนพิการ ตามประกาศกรมการขนส่งทางบก ฉบับลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๒ ได้กำหนดส่วนควบและเครื่องอุปกรณ์ที่อาจมีและใช้สำหรับรถยนต์และรถยนต์สามล้อส่วนบุคคลที่จะมีไว้ใช้อำนวยความสะดวกแก่คนพิการ โดยกำหนดให้ประตูรถ ทางลาดสะพาน หรือเครื่องอุปกรณ์ที่นำพาคนหรือรถคนพิการ (Wheel chair) ขึ้นและลงจากรถต้องมีความมั่นคงแข็งแรง และปลอดภัยในการใช้งาน พื้นที หรือเครื่องอุปกรณ์สำหรับเก็บรถคนพิการ (Wheel chair) ที่อยู่ภายในห้องโดยสารหรือภายนอกรถ ต้องมีอุปกรณ์ยึดตรึงที่มั่นคงแข็งแรงและไม่ก่อให้เกิดอันตรายใด ๆ แก่ผู้อื่น ส่วนควบและเครื่องอุปกรณ์ซึ่งใช้ควบคุมการขับเคลื่อนที่เปลี่ยนจากการควบคุมด้วยเท้ามาเป็นการควบคุมด้วยมือ ต้องมีความมั่นคงแข็งแรง ใช้งานได้ดี และสะดวก

๓. การช่วยเหลือคนพิการเป็นค่าอุปกรณ์เนื่องมาจากการประสพภัยที่เกิดจากการใช้รถ ตามระเบียบกรมการขนส่งทางบก ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการใช้จ่ายเงินเป็นค่าอุปกรณ์ช่วยเหลือผู้พิการอันเนื่องมาจากการประสพภัยที่เกิดจากการใช้รถใช้ถนน พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้กำหนดให้ผู้พิการอันเนื่องมาจากการประสพภัยที่เกิดจากการใช้รถใช้ถนนได้รับความช่วยเหลือเป็นค่าอุปกรณ์ช่วยเหลือผู้พิการ ได้แก่ แขนเทียม ขาเทียม รถนั่งสำหรับผู้พิการ ไม้เท้าและไม้ค้ำยัน อุปกรณ์อื่นที่คณะกรรมการเห็นชอบจากกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน ยื่นคำขอตามแบบที่สำนักงานกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน กรมการขนส่งทางบก หรือสำนักงานขนส่งจังหวัด ทั้งนี้ การพิจารณาจัดสรรเงินเป็นค่าอุปกรณ์ช่วยเหลือผู้พิการให้คำนึงถึงความสำคัญของการเป็นผู้ใช้รถใช้ถนนโดยถูกต้องไม่เคยได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนนี้ หรือเคยได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนนี้มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี การนำอุปกรณ์ไปใช้เพื่อการดำรงชีพ

๖. การจัดตั้งอำนวยความสะดวกตามมติคณะรัฐมนตรี

การจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ตามมติคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๒ เห็นชอบให้หน่วยราชการจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกให้คนพิการเข้าถึงได้ ดังนี้

๖.๑ ให้โรงพยาบาลจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ตามกฎกระทรวง พ.ศ.๒๕๕๔ ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๖.๒ ให้หน่วยราชการ ได้แก่ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ/สำนักงานเขต ที่ทำการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา และสถานีตำรวจ ทั่วประเทศจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ทางลาด ห้องน้ำ ที่จอดรถ บ้ายและสัญลักษณ์ และบริการข้อมูล ให้สำเร็จภายในปี ๒๕๕๔ โดยหัวหน้าส่วนราชการหรือผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถตั้งงบประมาณและแปลงงบประมาณที่มีอยู่มาจัดสิ่งอำนวยความสะดวกดังกล่าวได้

๖.๓ การติดตามผลการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรี โดยจะได้มีการติดต่ออย่างใกล้ชิด และต่อเนื่อง โดยให้หน่วยราชการดังกล่าวรายงานผลการดำเนินงานทุก ๖ เดือน เพื่อนำเสนอคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติและรายงานคณะรัฐมนตรีให้ทราบความก้าวหน้าเป็นระยะต่อไป

นอกจากนี้กระทรวงความมั่นคงและพัฒนาการของมนุษย์ยังได้จัดประกวดสถานที่ดีเด่นที่เอื้อต่อคนพิการ เพื่อเป็นการกระตุ้นและส่งเสริมให้หน่วยงาน/องค์กร สถานประกอบการต่างๆ จัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้คนพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งจะ使人พิการสามารถเข้าถึงอาคารสถานที่ และบริการต่างๆ ได้อย่างเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป

**ปรากฏรายละเอียดของกฎหมาย ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรี
หนังสือสั่งการตามภาคผนวก ๕**

บทที่ ๖

สิทธิคนพิการทางสวัสดิการสังคม

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕๔ กำหนดให้คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ และมาตรา ๘๐ กำหนดให้รัฐต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้พิการหรือทุพพลภาพให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้ ประกอบกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (CRPD) ได้กำหนดสาระสำคัญของสิทธิของคนพิการเพื่อให้สามารถพึ่งตนเอง และได้รับการยอมรับให้เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน มีส่วนร่วมในชุมชน มีโอกาสเลือกสถานที่อยู่อาศัยโดยเสมอภาคกับผู้อื่น สามารถเข้าถึงบริการในระดับต่าง ๆ ในชุมชน รวมถึงความช่วยเหลือในสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต การป้องกันการถูกทอดทิ้งหรือแยกออกจากชุมชน และเพื่อให้คนพิการมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและมีระบบการคุ้มครองทางสังคม มีอาหาร เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัยที่พอเพียง โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ รวมทั้งการให้คนพิการและครอบครัวที่มีฐานะยากจนได้เข้าถึงความช่วยเหลือจากภาครัฐในเรื่องค่าใช้จ่ายที่จำเป็น การฝึกอบรม การให้คำแนะนำ การช่วยเหลือการเงินและการดูแลเพื่อบรรเทาปัญหาได้ ซึ่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๐ (๕) (๗) (๙) และ (๑๐) และมาตรา ๒๐ วรรคสาม และวรรคสี่ กำหนดให้คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสวัสดิการและความช่วยเหลือจากรัฐในเรื่องต่างๆ เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิคนพิการด้านสวัสดิการสังคมเป็นไปอย่างทั่วถึง โดยมีแนวทางสรุปได้ ดังนี้

๑. สิทธิที่จะได้รับการบริการล่ามภาษามือ

ตามระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยบริการล่ามภาษามือ พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดให้คนพิการทางการได้ยิน มีสิทธิยื่นคำขอเพื่อขอรับบริการล่ามภาษามือในกรณีต่างๆ ได้แก่ การใช้บริการทางการแพทย์และการสาธารณสุข การสมัครงานหรือการติดต่อประสานงานด้านการประกอบอาชีพ การร้องทุกข์ การกล่าวโทษ หรือเป็นพยานในชั้นพนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอื่น การเข้าร่วมประชุม สัมมนา หรือฝึกอบรม รวมทั้งเป็นผู้บรรยายโดยหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรภาคเอกชนเป็นผู้จัดซึ่งมีคนพิการทางการได้ยินเข้าร่วมด้วย และบริการอื่นใดตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

สำหรับการยื่นคำขอรับความช่วยเหลือในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอต่อกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ หรือสถานที่อื่นตามที่อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการประกาศกำหนด และในท้องที่จังหวัดอื่นให้ยื่นคำขอต่อสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดหรือที่หน่วยบริการในพื้นที่ตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศกำหนด จะสามารถให้บริการได้ภายในปี ๒๕๕๓ นี้

๒. สิทธิที่จะได้รับเงินสวัสดิการเบียดความพิการ

ตามระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสวัสดิการเบียดความพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการซึ่งคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติกำหนดตามมาตรา ๒๐(๙) เพื่อให้คนพิการได้รับความช่วยเหลือและเอื้ออำนวยให้คนพิการมีชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ที่ดี เนื่องจากคนพิการมีค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมมากกว่าบุคคลทั่วไป โดยคนพิการที่มีสิทธิจะได้รับเบียดความพิการจะต้องมีคุณสมบัติ (๑) มีสัญชาติไทย (๒) มีบัตรประจำตัวคนพิการ (๓) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (๔) ไม่เป็นบุคคลซึ่งอยู่ในความอุปการะของสถานสงเคราะห์ของรัฐหรือสถานสงเคราะห์ของเอกชนที่ได้รับเงินส่วนใหญ่อุดหนุนจากรัฐหรือถูกขังในเรือนจำตามหมายจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก จะเห็นว่าคนพิการที่อยู่นอกสถานสงเคราะห์และไม่ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก มีสิทธิได้รับเบียดความพิการทุกคน สำหรับอัตราการเงิน เบียดความพิการตามระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพคนพิการชีวิตแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสวัสดิการเบียดความพิการนี้ ให้จ่ายเดือนละ ๕๐๐ บาท โดยเริ่มจ่ายที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามทะเบียนบ้านของคนพิการตั้งแต่เดือนเมษายน ๒๕๕๓ เป็นต้นไป ดังนั้น ทุกภาคีเครือข่ายควรเข้ามามีส่วนร่วมรณรงค์ให้คนพิการมายื่นทำบัตรประจำตัวคนพิการเพื่อให้คนพิการจะได้เข้าถึงสิทธินี้อย่างทั่วถึง

๓. สิทธิที่จะได้รับการจัดให้มีผู้ช่วยคนพิการ

ตามระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้แก่คนพิการ การมีผู้ช่วยคนพิการ การช่วยเหลือคนพิการที่ไม่มีผู้ดูแล และสิทธิของผู้ดูแลคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดการจัดให้มีผู้ช่วยคนพิการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือคนพิการเฉพาะบุคคลเพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจวัตรที่สำคัญในการดำรงชีวิต เช่น การปฏิบัติภารกิจในชีวิตประจำวัน หรือ เข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมของคนพิการซึ่งมีความจำเป็นมากต่อการดำรงชีวิตประจำวันหรืออยู่ร่วมกับบุคคลทั่วไปในสังคมได้ ภายในระยะเวลาหนึ่งตามความจำเป็น ซึ่งต้องจัดให้มีการรับจดทะเบียนผู้ช่วยคนพิการหรือประสานการดำเนินงานกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด โดยคนพิการที่ยื่นคำขอให้มีผู้ช่วยคนพิการต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้ (๑) มีบัตรประจำตัวคนพิการ (๒) เป็นคนพิการที่มีความจำเป็นต้องมีผู้ช่วยคนพิการเพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจวัตรที่สำคัญในการดำรงชีวิตได้ (๓) ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่นหรือได้รับแต่ไม่เพียงพอ โดยหลักการพิจารณาให้คนพิการมีผู้ช่วยคนพิการ จะต้องปรากฏข้อเท็จจริงว่า บุคคลนั้นมีสภาพความพิการมากจนไม่สามารถปฏิบัติกิจวัตรที่สำคัญในการดำรงชีวิตได้ด้วยตนเอง หากไม่ได้ปฏิบัติกิจวัตรเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่ออย่างสำคัญและเด่นชัดต่อการดำรงชีวิต สุขภาพอนามัย ภาวะจิตใจ อารมณ์

พฤติกรรม สภาพความเป็นอยู่ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และกรณีคนพิการมีฐานะยากจนมาก ให้พิจารณาให้บริการผู้ช่วยคนพิการเป็นลำดับแรก

๔. สิทธิที่จะได้รับการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้แก่คนพิการ

ตามระเบียบดังกล่าวกำหนดให้มีการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้แก่คนพิการโดยการเพิ่มเติม ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหรือตัดแปลง ส่วนหนึ่งส่วนใดหรือหลายส่วนหรือทั้งหมดของที่อยู่อาศัย โดยอาศัยการออกแบบ การซ่อมแซม การก่อสร้าง การใช้เทคโนโลยี หรือวิธีการอื่นใด เพื่อขจัดอุปสรรคหรือจัดให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตในที่อยู่อาศัยนั้นได้โดยสะดวกและเหมาะสมกับสภาพความพิการ รวมถึงเพื่อความปลอดภัยและสุขอนามัย ในการให้ความช่วยเหลือให้คำนึงถึงความลำบาก ความมั่นคง ปลอดภัยในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันและสิทธิของคนพิการจะต้องเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากที่อยู่อาศัยดังกล่าว และกรณีคนพิการมีฐานะยากจนมากให้พิจารณาให้บริการเป็นลำดับแรก สำหรับอัตราการปรับสภาพแวดล้อมให้เป็นไปตามความจำเป็นและเหมาะสมหรือตามอัตราทางราชการประกาศกำหนดและเป็นการดำเนินการกับกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ซ้ำซ้อนกับงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐเงินงบประมาณจากรัฐไม่เพียงพอกับความจำเป็นของคนพิการรายนั้นให้ตั้งงบประมาณสมทบได้

๕. สิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือเนื่องจากเป็นคนพิการที่ไม่มีผู้ดูแล

ตามระเบียบดังกล่าวกำหนดให้มีการช่วยเหลือคนพิการที่ไม่มีผู้ดูแล มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนพิการที่ไม่มีบิดา มารดา บุตร สามี ภรรยา ญาติ พี่น้อง หรือบุคคลในครอบครัวที่รับคนพิการไว้ดูแลหรืออุปการะเลี้ยงดูได้รับสวัสดิการในเรื่องต่างๆ ได้แก่ การช่วยเหลือเป็นเงินหรือสิ่งของ การจัดหาครอบครัวอุปการะ การส่งเข้าอุปการะในสถานสงเคราะห์ การจัดให้มีผู้ช่วยคนพิการ การช่วยเหลือเรื่องอื่นๆ สำหรับคนพิการที่จะได้รับสิทธิในเรื่องนี้ต้องมีคุณสมบัติ (๑) มีบัตรประจำตัวคนพิการ (๒) ไม่มี ผู้อุปการะเลี้ยงดู หรือมีแต่ไม่สามารถเลี้ยงดูได้ (๓) ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง หรือที่อยู่อาศัย ไม่มั่นคงหรือไม่เหมาะสม (๔) ไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ และ (๕) ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่นหรือได้รับแต่ไม่เพียงพอ ส่วนอัตราเงินและรายการค่าใช้จ่ายเพื่อให้ความช่วยเหลือดังกล่าว ให้เป็นไปตามความจำเป็นและเหมาะสมหรือตามอัตราทางราชการประกาศกำหนดและเป็นการดำเนินการกับกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ซ้ำซ้อนกับงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐเงินงบประมาณจากรัฐไม่เพียงพอกับความจำเป็นของคนพิการรายนั้นให้ตั้งงบประมาณสมทบได้ รวมทั้งการสนับสนุนสถานสงเคราะห์เอกชนที่รับอุปการะคนพิการที่ไม่มีผู้ดูแลได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐด้วย

๖. สิทธิผู้ดูแลคนพิการ

คำว่า "ผู้ดูแลคนพิการ" ตามกฎหมายหมายถึง บิดา มารดา บุตร สามี ภรรยา ญาติ พี่น้อง หรือบุคคลอื่นใดที่รับดูแลหรืออุปการะคนพิการ ตามระเบียบดังกล่าวกำหนดให้ผู้ดูแลคนพิการมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ ได้แก่ การบริการให้คำปรึกษา แนะนำ ฝึกอบรมทักษะการเลี้ยงดู

คนพิการให้ได้มาตรฐานตามหลักวิชาการและวิชาชีพ การจัดการศึกษาโดยส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ การส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ การทำงานในสถานประกอบการ การฝึกอาชีพ การสนับสนุนเงินทุนประกอบอาชีพ การมีงานทำ การให้สัมปทานหรือสถานที่จำหน่ายสินค้า การจัดจ้างแบบเหมางานและอื่นๆ การให้ความช่วยเหลืออื่นๆ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ส่วนอัตราเงินและรายการค่าใช้จ่ายเพื่อให้ความช่วยเหลือดังกล่าว ให้เป็นไปตามความจำเป็นและเหมาะสมหรือตามอัตราทางราชการประกาศกำหนดและเป็นการดำเนินการกับกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ซ้ำซ้อนกับงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน จากรัฐวิสาหกิจงบประมาณจากรัฐไม่เพียงพอกับความจำเป็นของคนพิการรายนั้นให้ตั้งงบประมาณสมทบได้

๗. การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชน

การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชน เพื่อให้คนพิการในชุมชนได้รับการปรับสภาพทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือเสริมสร้างสมรรถภาพให้ดีขึ้น โดยอาจจัดให้มีการส่งเสริมบทบาทอาสาสมัครดูแลคนพิการในชุมชน เช่น ศูนย์การเรียนรู้เพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาคนพิการโดยชุมชน ศูนย์ส่งเสริมการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในชุมชน เป็นต้น

๘. การส่งเสริมองค์กรด้านคนพิการเพื่อได้รับการรับรองเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์และองค์กรสวัสดิการชุมชน

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ.๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๐ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการได้ เนื่องจากกฎหมายดังกล่าว ได้กำหนดสาระสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรสวัสดิการสังคมซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐ องค์กรสาธารณประโยชน์และองค์กรสวัสดิการชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคม เพื่อสร้างความมั่นคงทางสังคม โดยส่งเสริมให้มูลนิธิ สมาคมหรือองค์กรเอกชนยื่นคำขอรับรองเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์เพื่อให้ได้รับการส่งเสริมตามพระราชบัญญัตินี้ จึงเห็นสมควรส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรเพื่อคนพิการยื่นคำขอรับรองเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์เพื่อให้ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความเข้มแข็งและได้รับการยอมรับในการ จัดสวัสดิการสังคมร่วมกับองค์กรเอกชนอื่นๆในจังหวัด ในขณะเดียวกันเห็นสมควรส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรของคนพิการในทุกพื้นที่ยื่นคำขอรับรองเป็นองค์กรสวัสดิการชุมชนเพื่อจัดสวัสดิการสังคมให้แก่สมาชิกของตนเอง จะทำองค์กรดังกล่าวได้รับการรับรอง มีการพัฒนามาตรฐานการให้บริการและมาตรฐานองค์กร มีการส่งเสริมการรวมตัวเป็นเครือข่ายองค์กรสวัสดิการชุมชนในทุกระดับ และมีการกำกับดูแลโดยสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เนื่องจากสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติไม่มีหน่วยงานในส่วนภูมิภาค องค์กรดังกล่าวสามารถจัดทำโครงการขอรับการสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมการจัด-

สวัสดิการสังคมและกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเพื่อเป็นทุนสมทบ ในการจัดสวัสดิการ เพื่อช่วยเหลือสมาชิกขององค์กรได้ จะทำให้รูปแบบและวิธีการช่วยเหลือมีความหลากหลาย เกิดความ ยั่งยืนและสามารถจัดบริการสวัสดิการสังคมครอบคลุมคนพิการในชุมชนได้มากขึ้น รวมทั้ง ลดภาระการให้บริการโดยตรงของส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐลงได้

๙. การส่งเสริมให้คนพิการได้รับสวัสดิการตามกฎหมายและระเบียบอื่น

ปัจจุบันได้มีกฎหมาย และระเบียบในการจัดสวัสดิการช่วยเหลือคนพิการในเรื่องปัจจัยความ จำเป็นขั้นพื้นฐานและเรื่องอื่นๆ เช่น

๙.๑ การสงเคราะห์รับเลี้ยงชีพ

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งกำหนดให้คนพิการมีสิทธิจะได้รับเงินสงเคราะห์ โดยมีคุณสมบัติ (๑) มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (๒) มีรายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพ หรือถูก ทอดทิ้ง หรือขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู หรือไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ และในกรณีคนพิการมี คุณสมบัติเบื้องต้นเหมือนกัน ให้ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนกว่า หรือผู้ที่มีปัญหาซ้ำซ้อน หรือผู้ที่อาศัยอยู่ ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดารยากต่อการเข้าถึงบริการของรัฐเป็นผู้ได้รับการพิจารณาก่อน ทั้งนี้ระเบียบดังกล่าว ต้องมีการแก้ไขให้สอดคล้องกับระเบียบของคณะกรรมการว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสวัสดิการเบีย ความพิการต่อไป

นอกจากนั้น ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่แก้ไขใหม่ยังได้กำหนดให้คนพิการซึ่งเป็นผู้สูงอายุ ที่ได้รับเบี้ยยังชีพคนพิการแล้ว มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอีกด้วย

๙.๒ การสงเคราะห์ครอบครัว

ตามระเบียบเกี่ยวกับการสงเคราะห์ครอบครัวผู้มีรายได้น้อยและผู้ไร้ที่พึ่ง และระเบียบ เกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาสังคมในกรณีฉุกเฉินได้ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาสังคมด้าน ต่างๆ โดยคนพิการถ้าประสบปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อนก็ยื่นเรื่องขอรับการสงเคราะห์ที่สำนักงาน พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดหรือศูนย์พัฒนาสังคมได้

๙.๓ การสงเคราะห์เด็กพิการ

ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.๒๕๔๖ กำหนดให้ "เด็ก" หมายถึงบุคคลซึ่งมี อายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส โดย "เด็กพิการ" หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย สมอง สติปัญญาหรือจิตใจ ไม่ว่าความบกพร่องนั้นจะมีมาแต่กำเนิด หรือเกิดขึ้นภายหลังเป็นกลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับการสงเคราะห์จากกองทุนคุ้มครองเด็กโดยสามารถขอรับ

การสงเคราะห์ที่ได้ที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดหรือได้รับการสงเคราะห์ตามระเบียบกรมประชาสงเคราะห์ว่าด้วยการสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน พ.ศ. ๒๕๒๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๑๐. การช่วยเหลือตามมาตรการทางภาษีเพื่อช่วยเหลือสังคม

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.๒๕๕๐ กำหนดให้คนพิการและผู้ดูแลคนพิการมีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีหรือยกเว้นภาษี และองค์การเอกชนที่จัดให้คนพิการได้รับสิทธิประโยชน์ มีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีหรือยกเว้นภาษีเป็นร้อยละของจำนวนเงินค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งกระทรวงการคลังรับไปดำเนินการในการออกอนุบัญญัติตามประมวลรัษฎากรต่อไป นอกจากนี้ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๓๗) พ.ศ. ๒๕๕๒ บัญญัติว่าให้เพิ่มเติมความต่อไปนี้เป็น (ฎ) ของ (๑) ในมาตรา ๔๗ แห่งประมวลรัษฎากร (ฎ) ค่าอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา สามีหรือภริยา บุตรชอบด้วยกฎหมายหรือบุตรบุญธรรมของผู้มีเงินได้ บิดามารดาหรือบุตรชอบด้วยกฎหมายของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ หรือบุคคลอื่นที่มีเงินได้เป็นผู้ดูแลตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ คนละหกหมื่นบาท โดยบุคคลที่อยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูต้องเป็นคนพิการซึ่งมีบัตรประจำตัวคนพิการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ หรือเป็นคนทุพพลภาพ มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการยังชีพ และอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของผู้มีเงินได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข รวมทั้งจำนวนคนพิการและคนทุพพลภาพในความอุปการะเลี้ยงดูของผู้มีเงินได้ที่อธิบดีประกาศกำหนด วรรคสองบัญญัติว่า การหักลดหย่อนบุตรบุญธรรม ให้หักได้ในฐานะบุตรบุญธรรมเพียงฐานะเดียว โดยให้หักลดหย่อนสำหรับเงินได้พึงประเมินประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่จะต้องยื่นแบบรายการในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นต้นไป

ปรากฏรายละเอียดตามภาคผนวก ๖

บทที่ ๗

การรับรองมาตรฐานและการพัฒนาคุณภาพองค์กรด้านคนพิการ

โดยที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๖ (๑๐) กำหนดให้คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติมีอำนาจกำหนดระเบียบว่าด้วยการกำหนดมาตรฐาน การรับรองและเพิกถอนการรับรององค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นที่ให้บริการแก่คนพิการ และมาตรา ๒๐ (๔) และ (๕) กำหนดให้คนพิการได้รับการยอมรับและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งทางด้านการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและการเมืองอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ เท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ตลอดจนได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับคนพิการ รวมทั้งได้รับการช่วยเหลือให้คนพิการเข้าถึงนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรม การพัฒนาและบริการอันเป็นสาธารณะ ผลิตภัณฑ์ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพคนพิการจากภาระทางสังคมที่ต้องอยู่ในความอุปการะของผู้ดูแลคนพิการหรือความช่วยเหลือจากรัฐบาลเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาทางสังคม รวมทั้งสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ มีภารกิจสนับสนุนให้มีการจัดตั้ง การดำเนินงาน การสร้างความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการ เพื่อให้สามารถทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิคนพิการ ตลอดจนสนับสนุนและประสานงานให้หน่วยงานของรัฐจัดงบประมาณให้แก่องค์กรด้านคนพิการ เพื่อดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยมีแนวทางการปฏิบัติสรุปได้ ดังนี้

๑. การรับรองมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นที่ให้บริการแก่คนพิการ

โดยที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มีเจตนารมณ์เกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐาน การรับรอง และเพิกถอนการรับรององค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นที่ให้บริการแก่คนพิการเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงวิธีการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยกฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติมีอำนาจตามความในมาตรา ๖ (๑๐) ในการกำหนดระเบียบว่าด้วยการกำหนดมาตรฐาน การรับรองและเพิกถอนการรับรององค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นที่ให้บริการแก่คนพิการ สำหรับสาระสำคัญของระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการรับรองและเพิกถอนการรับรององค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๖ ตอนพิเศษ ๔๙ ง เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๒ สรุปได้ดังนี้

๑.๑ ความหมายของมาตรฐาน

ตามระเบียบดังกล่าวได้ให้ความหมายของคำว่า "มาตรฐาน" หมายถึง การกำหนด

คุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์และต้องการให้เกิดขึ้นเพื่อใช้เป็นหลักในการส่งเสริม สนับสนุน คุ้มครอง ติดตามประเมินผลและประกันคุณภาพในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการขององค์กร ด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นที่ให้บริการแก่คนพิการให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

๑.๒ องค์กรที่สามารถยื่นขอรับรองมาตรฐาน มี ๓ ประเภท ได้แก่

๑) องค์กรด้านคนพิการ หมายถึง องค์กรของคนพิการซึ่งเป็นองค์กรที่มีคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการเป็นกรรมการบริหารองค์กรไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการทั้งหมด ตลอดจนมีอำนาจตัดสินใจในการดำเนินงานเพื่อคุ้มครองสิทธิของคนพิการด้วย

๒) องค์กรเพื่อคนพิการ หมายถึง องค์กรที่มีวัตถุประสงค์หรือกิจการหลักเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและมีใช้หน่วยงานภาครัฐ

๓) องค์กรอื่นที่ให้บริการแก่คนพิการ หมายถึง หน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน หรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการตามที่คณะกรรมการกำหนด

๑.๓ กลไกการรับรองมาตรฐาน

ตามระเบียบได้กำหนดให้มีคณะกรรมการเพื่อกำหนดมาตรฐาน รับรองและเพิกถอน การรับรององค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นที่ให้บริการแก่คนพิการ จำนวน ๒ คณะ ได้แก่

๑) คณะอนุกรรมการพัฒนามาตรฐานองค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่ คนพิการ ประกอบด้วยเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ เป็นประธานอนุกรรมการ และกรรมการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งจากผู้แทน องค์กรของคนพิการและองค์กรเพื่อคนพิการ โดยให้มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัด มาตรฐานรวมทั้งกำหนดเครื่องหมายเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการให้ความเห็นชอบส่งเสริมและพัฒนา มาตรฐานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรต่าง ๆ ให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน

๒) คณะอนุกรรมการรับรองมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่ คนพิการ ประกอบด้วยรองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่ได้รับ มอบหมาย เป็นประธานอนุกรรมการ ส่วนอนุกรรมการแต่งตั้งมาจากผู้ทรงคุณวุฒิจากผู้มีความรู้และ ประสบการณ์รวมทั้งมีความเชี่ยวชาญในสาขาการบริหารองค์กร การเงินการบัญชี กฎหมาย การวิจัย และประเมินผล การพัฒนามาตรฐานองค์กรและการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในด้าน การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการทางการแพทย์ การศึกษา การส่งเสริมอาชีพ การจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการสาธารณะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับคนพิการและข้อมูลข่าวสาร การจัดการบริการ สวัสดิการสังคม ในจำนวนนี้ต้องมีผู้ที่มีบัตรประจำตัวคนพิการอย่างน้อยหนึ่งคน และมีผู้แทนจากภาค เอกชนอย่างน้อยสองคนเป็นอนุกรรมการ และให้เลขาธิการเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ โดยให้มี

อำนาจหน้าที่กำหนดเครื่องมือ แบบเอกสาร ขั้นตอนและวิธีการตลอดจนเกณฑ์การให้คะแนนในการยื่น คำขอรับรองมาตรฐาน การกำหนดแนวทางและให้การรับรองหรือเพิกถอนการรับรององค์กรด้านคนพิการ และองค์กรอื่นที่ให้บริการแก่คนพิการ ให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการแต่งตั้งบุคคลหรือองค์กรเพื่อทำหน้าที่ เป็นผู้ตรวจประเมินผลหรือแต่งตั้งผู้ที่ทำหน้าที่ทบทวนผลการประเมิน ให้คำแนะนำแก่องค์กรต่าง ๆ เพื่อให้ได้รับการรับรองมาตรฐานและจะกำหนดเงื่อนไขอื่นเพื่อให้องค์กรที่ยื่นคำขอรับรองมาตรฐานได้ปรับปรุง เพื่อให้ผ่านมาตรฐานตามที่กำหนดก็ได้ รวมทั้งติดตามประเมินผลการให้การรับรองเพื่อให้เป็นไปตาม ระเบียบ

๑.๔ การกำหนดมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการ

๑.๔.๑ องค์กรของคนพิการ โดยกำหนดเกณฑ์ชี้วัดในด้านต่างๆ

(๑) ด้านประสิทธิภาพการบริหารงาน โดยพิจารณาจากการบริหารองค์กร ซึ่งต้องมีตัวชี้วัดในเรื่องการส่งเสริมให้สมาชิกรวมตัวและมีคณะกรรมการบริหาร มีกฎระเบียบหรือข้อบังคับ ชัดเจนและสามารถบังคับใช้ และมีการบริหารจัดการซึ่งต้องมีการบริหารงบประมาณ มีระบบการเงินการ บัญชี การพัฒนาบุคลากร มีการรับสมัครสมาชิกใหม่และเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วม มีการแจ้งข้อมูล ข่าวสาร มีการร่วมงานกับเครือข่ายอื่นๆ มีการประชาสัมพันธ์ และมีความสามารถในการระดมทุนและ ทรัพยากร

(๒) ด้านการให้บริการ โดยพิจารณาจากลักษณะการให้บริการแก่คนพิการ ต้อง มีระบบการรับเข้าและการลงทะเบียนผู้ใช้บริการและผู้ที่เกี่ยวข้อง มีวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวก สะดวก มีการติดตามและประเมินผล และมีบุคลากรหรืออาสาสมัครที่ให้บริการ

(๓) ด้านคุณภาพการให้บริการ โดยพิจารณาจากการให้บริการที่มีคุณภาพ โดย ได้รับการยอมรับจากสมาชิกหรือเป็นประโยชน์ต่อสังคม มีผู้นำที่เสียสละต่อส่วนรวม มีการคุ้มครองสิทธิ คนพิการ มีระบบการประสานงานและส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑.๔.๒ มาตรฐานองค์กรเพื่อคนพิการ โดยกำหนดเกณฑ์ชี้วัดในด้านต่างๆ

(๑) ด้านประสิทธิภาพการบริหารงาน โดยพิจารณาจากการบริหารองค์กรซึ่ง ต้องมีตัวชี้วัดในเรื่องคณะกรรมการบริหาร มีกฎระเบียบหรือข้อบังคับชัดเจนและสามารถบังคับใช้ และ มีการบริหารจัดการซึ่งต้องมีการบริหารงบประมาณ ระบบการเงินการบัญชี การพัฒนาบุคลากร มีการ เปิดโอกาสให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วม มีการแจ้งข้อมูลข่าวสาร มีการร่วมงานกับเครือข่ายอื่น ๆ มีการประชาสัมพันธ์ และมีความสามารถในการระดมทุนและทรัพยากร

(๒) ด้านการให้บริการ โดยพิจารณาจากการให้บริการแก่คนพิการ มีระบบ การรับเข้าและการลงทะเบียนผู้รับบริการและผู้ที่เกี่ยวข้อง มีวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวก สะดวก มีการติดตามและประเมินผล และมีบุคลากรที่ให้บริการ

(๓) ด้านคุณภาพการให้บริการ โดยพิจารณาจากการให้บริการที่มีคุณภาพ โดยได้รับการยอมรับจากผู้รับบริการหรือเป็นประโยชน์ต่อสังคม มีผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ประกอบวิชาชีพที่มีทักษะการบริการการคุ้มครองสิทธิผู้รับบริการ ไม่เก็บค่าบริการหรือเก็บในอัตราที่สมเหตุสมผล มีระบบการประสานงานและส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๔.๓ มาตรฐานขององค์กรอื่นที่ให้บริการแก่คนพิการ โดยกำหนดเกณฑ์ชี้วัดในด้านต่างๆ

(๑) ด้านการบริหารงาน โดยพิจารณาจากการบริหารองค์กรซึ่งต้องมีตัวชี้วัดในเรื่องโครงสร้างและการบริหารจัดการ ยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ บุคลากร งบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการไว้เป็นการเฉพาะ มีข้อมูลสารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ อาคารสถานที่ เครื่องมืออุปกรณ์ และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการให้บริการแก่คนพิการ

(๒) ด้านการให้บริการ โดยพิจารณาจากการกำหนดรูปแบบและวิธีการในการให้บริการแก่คนพิการ มีวิธีการให้บริการที่ชัดเจน มีการติดตามประเมินผลการให้บริการ และมีการส่งเสริมและสนับสนุนคนพิการหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการอย่างเต็มที่

(๓) ด้านคุณภาพการให้บริการ โดยพิจารณาจากการให้บริการที่มีคุณภาพรวดเร็ว ต่อเนื่องและทันสถานการณ์ ตอบสนองต่อความจำเป็นของคนพิการ และมีความพึงพอใจจากผู้ใช้บริการ

๑.๕ สถานที่ยื่นคำขอรับรองมาตรฐาน

(๑) องค์กรด้านคนพิการที่ตั้งในเขตกรุงเทพมหานคร ยื่นขอรับรองที่สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

(๒) องค์กรด้านคนพิการที่ตั้งในส่วนภูมิภาค ยื่นเอกสารที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด โดยสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด รับคำขอตรวจสอบความถูกต้องและส่งให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

(๓) เอกสารประกอบในการยื่นคำขอรับรอง ได้แก่ ใบสมัครการขอรับรองมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการ สำเนาบัตรประชาชนของผู้ยื่นคำขอ (กรณีได้รับมอบอำนาจต้องมีหนังสือมอบอำนาจ) แผนที่ตั้งขององค์กรที่ขอรับการรับรอง สำเนาใบสำคัญแสดงการจัดตั้งองค์กร เอกสารการประเมินตนเองตามองค์ประกอบ และตัวชี้วัดมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการ และเอกสารอื่น ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการประเมิน

๑.๖ วิธีตรวจประเมินเพื่อรับรองมาตรฐาน

สำนักงานได้เสนอคณะกรรมการรับรองมาตรฐานองค์กรด้านกับคนพิการ แต่งตั้งคณะผู้ตรวจประเมินซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ภายในสำนักงานหรือบุคคลหรือองค์กรภายนอก หรือสถาบัน การศึกษาตลอดจนหน่วยงานอื่นซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเพื่อทำหน้าที่ตรวจประเมินองค์กรที่ได้ ยื่นคำขอรับรองและเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการรับรองมาตรฐานฯ โดย จะดำเนินการตรวจการประเมิน ณ องค์กรด้านคนพิการที่ขอรับการประเมินเพื่อวิเคราะห์และพิจารณา เอกสารที่เกี่ยวข้อง ประเมินความสอดคล้องของเอกสารตามองค์ประกอบของมาตรฐานตามที่กำหนดไว้ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เพื่อการปรับปรุงพัฒนาองค์กร

ในกรณีองค์กรที่ยื่นคำขอรับรองมาตรฐานตามระเบียบนี้เคยได้รับเครื่องหมายรับรอง มาตรฐานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม หรือตามกฎหมายอื่นมาแล้วไม่เกินหนึ่งปี ให้สำนักงานเป็นผู้ตรวจประเมินเฉพาะเอกสารแล้วเสนอให้คณะกรรมการรับรองมาตรฐานพิจารณา ให้การรับรองมาตรฐานก็ได้ ซึ่งเป็นกรณีที่สำนักงานเห็นว่าองค์กรดังกล่าวได้รับการตรวจประเมินจาก องค์กรอื่นที่น่าเชื่อถือแล้วและมีเกณฑ์ชี้วัดที่ใกล้เคียงกันและสามารถลดความซ้ำซ้อน ของการตรวจ ประเมินได้

๑.๗ หลักเกณฑ์การประเมินมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการ

คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติได้ให้ความเห็น ขอบเกณฑ์ชี้วัดตามระเบียบ โดยองค์กรของคนพิการมีเกณฑ์ชี้วัด รวม ๓ ด้าน ๑๓ องค์ประกอบ จำนวน ๖๘ ตัวชี้วัด องค์กรเพื่อคนพิการ มีเกณฑ์ชี้วัด รวม ๓ ด้าน ๑๓ องค์ประกอบ จำนวน ๗๖ ตัวชี้วัด ส่วนองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการอยู่ระหว่างการกำหนดเกณฑ์ชี้วัด

สำหรับองค์กรที่ได้รับรองมาตรฐานต้องผ่านเกณฑ์การประเมิน คณะกรรมการ รับรองมาตรฐานฯ ได้กำหนดคะแนนระดับคุณภาพ ดังนี้

๑. คะแนนระดับคุณภาพแต่ละข้อต้องมากกว่า ๕๐
๒. ผลรวมคะแนนระดับคุณภาพแต่ละด้านคิดเป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐
๓. ผลรวมคะแนนระดับคุณภาพทั้ง ๓ ด้านคิดเป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๕

ทั้งนี้ องค์กรที่จะได้รับรองมาตรฐาน จะต้องได้คะแนนผลการประเมินทั้ง ๓ ด้าน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๕ โดยแบ่งเป็น

๑. องค์กรที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ต้องได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๕
๒. องค์กรที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานระดับดี ต้องได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๓. องค์กรที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานระดับดีมาก ต้องได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕

องค์กรที่ได้รับรองมาตรฐานต้องมีการส่งเสริมและประกันคุณภาพที่ได้มาตรฐาน อยู่ตลอดเวลาที่ได้รับเครื่องหมายยืนยันระดับคุณภาพขององค์กรด้านคนพิการตามพระราชบัญญัติ ส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และมีอายุ ๓ ปีนับแต่วันที่ได้รับเครื่องหมาย รับรอง

๑.๘ การเพิกถอนการรับรอง

ถ้าปรากฏข้อเท็จจริงว่าองค์กรแห่งใดได้รับการรับรองมาตรฐานแล้วไม่ปฏิบัติตาม มาตรฐานในข้อหนึ่งข้อใดหรือหลายข้อตามที่ได้รับการรับรอง ซึ่งเชื่อว่าจะมีผลเสียหายต่อคนพิการหรือ จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพการให้บริการลดลง และเลขาธิการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายได้ให้คำแนะนำและตักเตือน เป็นหนังสือเพื่อให้ปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว หากองค์กรแห่งนั้นยังไม่แก้ไข โดยไม่มี เหตุอันควร ให้เลขาธิการเสนอคณะกรรมการที่ทำหน้าที่รับรองมาตรฐานพิจารณาเพิกถอนการรับรอง มาตรฐานขององค์กรแห่งนั้นได้ กรณีองค์กรแห่งใดถูกเพิกถอนการรับรองตามระเบียบนี้ ห้ามมิให้ยื่น คำขอรับรองมาตรฐานภายในหนึ่งปีนับตั้งแต่วันที่ได้รับการแจ้งการเพิกถอนการรับรอง ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิที่จะ ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนามาตรฐานโดยสำนักงานตามระเบียบนี้ต่อไปได้

๑.๙ สิทธิประโยชน์ที่จะได้รับ

ผลการรับรองมาตรฐานขององค์กร จะได้ไปรับรองมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการ โไลรับรองมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการ การเผยแพร่ใบรับรองและโล่มาตรฐานองค์กรด้านคนพิการต่อ สาธารณชน การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่รายชื่อองค์กรที่ได้รับรองมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการผ่าน สื่อประเภทต่างๆ และสิทธิประโยชน์อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการแห่งชาติกำหนด

๒. การพัฒนาศักยภาพองค์กรด้านคนพิการ

ตามพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดรูปแบบให้คนพิการและองค์กรของคนพิการรวมทั้งองค์กร เพื่อคนพิการได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่และมีสิทธิได้รับการพัฒนาอย่างเข้มแข็ง โดยมีมาตรการใน การส่งเสริม ดังนี้

๒.๑ การส่งเสริมการมีส่วนร่วม

(๑) การส่งเสริมให้คนพิการและองค์กรที่เกี่ยวข้องเข้ามาเป็นองค์ประกอบหนึ่งของ คณะกรรมการ / คณะอนุกรรมการที่จัดตั้งตามกฎหมาย ได้แก่ คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ ชีวิตคนพิการแห่งชาติ คณะอนุกรรมการตามประเภทความพิการ คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัดในแต่ละจังหวัด คณะอนุกรรมการบริหารกองทุน รวมทั้งคณะอนุกรรม การอื่นๆ โดยกฎหมายกำหนดให้คณะอนุกรรมการแต่ละคณะแต่งตั้งต้องมีคนพิการซึ่งมีบัตรประจำตัว

คนพิการอย่างน้อยหนึ่งคนเป็นอนุกรรมการด้วย เพื่อให้คนพิการได้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนกฎหมาย การร่วมตัดสินใจทางนโยบาย และวิธีปฏิบัติต่างๆ เพื่อให้คนพิการได้รับการยอมรับและมีส่วนร่วมทาง สังคมอย่างเต็มที่

(๒) การรับจดทะเบียนองค์การคนพิการแต่ละประเภท โดยมีระเบียบคณะกรรมการ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยการแจ้งชื่อองค์การคนพิการแต่ละประเภท พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้องค์การคนพิการแต่ละประเภทที่มีสมาชิกเป็นบุคคลพิการประเภทนั้น ๆ หรือผู้ดูแล คนพิการประเภทนั้น ๆ แล้วแต่กรณีไม่จำกัดพื้นที่ทั่วประเทศ มีสมาชิกเป็นคณะบุคคลหรือนิติบุคคล ตามประเภทความพิการในระดับจังหวัดไม่น้อยกว่า ๑๕ จังหวัดและเป็นนิติบุคคลประเภทสมาคมและ ได้รับการรับรองเป็นองค์การสาธารณประโยชน์รวมทั้งได้รับการรับรองจากสมาคมสภาคนพิการทุกประเภท แห่งประเทศไทยให้ยื่นเรื่องขอแจ้งชื่อต่อสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติเพื่อ ให้เข้ามามีส่วนร่วมการดำเนินงานตามกฎหมาย

๒.๒ การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กรของคนพิการ

ตามกฎหมายและระเบียบกำหนดให้มีการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแก่องค์กรของคนพิการในการพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆ แก่คนพิการ และสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติให้การสนับสนุนด้านวิชาการ ฝึกอบรม ผู้นำทั้งในและต่างประเทศ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานและภาพลักษณ์ที่ดีเพื่อสร้างการยอมรับต่อ คนพิการและสังคม รวมทั้งให้การสนับสนุนสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทยตามมาตรา ๒๗ โดยการอุดหนุนงบประมาณในด้านค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการจากกองทุนเพื่อให้องค์กรผู้แทน ของคนพิการทุกประเภทได้รับการสนับสนุนงบประมาณ จากรัฐในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบังคับใช้ กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถดำเนินการได้อย่างเข้มแข็ง กำหนดให้สมาคมได้รับการ สนับสนุนตามแผนงานค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบริหารจัดการจากกองทุนในเรื่องค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการ บริหาร ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุคลากร ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการพัสดุ และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดการของสมาคม

ปรากฏรายละเอียดตามภาคผนวก ๗

บทที่ ๘

สิทธิการเข้าถึงกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

โดยที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓ กำหนดให้จัดตั้งกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ เพื่อให้เป็นกลไกหนึ่งในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ทั้งในภาคส่วนองค์กรของคนพิการ องค์กรเพื่อคนพิการ ตัวคนพิการและผู้ดูแลคนพิการและหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ได้เข้าถึงแหล่งทุนจากภาครัฐ โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

๑. วัตถุประสงค์ของกองทุน

- ๑.๑ เพื่อเป็นทุนสำหรับการใช้จ่ายเกี่ยวกับการคุ้มครองและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
- ๑.๒ เพื่อส่งเสริมและการดำเนินงานด้านการสงเคราะห์ช่วยเหลือคนพิการ
- ๑.๓ เพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ
- ๑.๔ เพื่อการศึกษาและการประกอบอาชีพของคนพิการ
- ๑.๕ เพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ โดยจัดสรรให้อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

๒. ที่มาของกองทุน

ตามมาตรา ๒๔ ได้กำหนดที่มาของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ได้แก่ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ เงินงบประมาณ และรายได้ในกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ ที่โอนมาตามมาตรา ๔๒ เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ทั้งนี้ ให้รัฐบาลจัดสรรให้เพียงพอแก่การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับบริจาค เพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ของกองทุน เงินรายได้จากการออกสลากหรือที่ได้มาจากการจัดกิจกรรม เงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการส่งเข้ากองทุนตามมาตรา ๓๔ และดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน รายได้จากการขาย การลงทุน หรือการหาประโยชน์จากทรัพย์สินของกองทุน เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุน หรือที่กองทุนได้รับตามกฎหมายหรือนิติกรรม รายได้บางส่วนจากภาษีของสินค้าและบริการที่เป็นสาเหตุแห่งความพิการตามที่กฎหมายกำหนด รายได้อื่น โดยเงินและทรัพย์สินของกองทุนดังกล่าว ไม่ต้องส่งคลังเป็นเงินรายได้แผ่นดินการบริจาคเงินหรือทรัพย์สินเข้ากองทุน ให้ผู้บริจคนำไปหักลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีได้ตามที่กฎหมายกำหนด

๓. การบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

ตามมาตรา ๒๕ กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ประกอบด้วยปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นประธานอนุกรรมการผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงแรงงาน ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนสำนักงานประชาคม ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจำนวนเก้าคน ในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้แทนองค์การคนพิการอย่างน้อยเจ็ดคนเป็นอนุกรรมการ และให้เลขาธิการเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารกองทุน รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการลงทุน การหาประโยชน์และการจัดการกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง การพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงิน อนุมัติโครงการ กำหนดวงเงินและรายการค่าใช้จ่าย เพื่อสนับสนุนแผนงานหรือโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามที่คณะกรรมการตามประเภทความพิการ คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัดหรือคณะอนุกรรมการอื่นเสนอ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ต่อมาได้มีระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยการบริหารกองทุน การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การจัดหาผลประโยชน์และการจัดการกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ - ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๘ เมษายน ๒๕๕๒ หน้า ๑๕ เล่ม ๑๒๖ ตอนพิเศษ ๕๑ ง ซึ่งได้กำหนดแนวทางการบริหารงานของคณะอนุกรรมการกองทุน การปฏิบัติหน้าที่งานของเจ้าหน้าที่ การกำหนดแนวทางการจ่ายเงิน รับเงิน เก็บรักษาเงิน หรือการพัสดุ เป็นต้น

๔. การอนุมัติการจ่ายเงินกองทุน

สำหรับแนวทางการใช้จ่ายเงินกองทุนเป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และการจัดทำรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๒ หน้า ๗ เล่ม ๑๒๖ ตอนพิเศษ ๕๑ ง ได้กำหนดแนวทางการใช้จ่ายเงินเพื่อกิจการต่างๆ สรุปได้ดังนี้

๔.๑ กิจการที่กองทุนสนับสนุน

(๑) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการคุ้มครองและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เช่น ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม การส่งเสริมและพิทักษ์สิทธิ การสนับสนุนให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตอิสระ มีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ และเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป มีส่วนร่วมทางสังคมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

(๒) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ เช่น ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถภาพหรือความสามารถของคนพิการให้มีสภาพที่ดีขึ้น หรือดำรงสมรรถภาพหรือความสามารถที่มีอยู่เดิมไว้ โดยอาศัยกระบวนการทางการแพทย์ การศาสนา การศึกษา สังคม อาชีพ หรือกระบวนการอื่นใด เพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสทำงานหรือดำรงชีวิตในสังคมอย่างเต็มศักยภาพ

(๓) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษาและการประกอบอาชีพของคนพิการ เช่น ค่าใช้จ่ายเพื่อการสนับสนุนเกี่ยวกับจัดการศึกษาและการฝึกอาชีพ การมีงานทำ การส่งเสริมการประกอบอาชีพ บริการสื่อหรือสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยี หรือ ความช่วยเหลืออื่นใดเพื่อให้คนพิการสามารถประกอบอาชีพทั้งในส่วนอาชีพอิสระหรือทำงานในสถานประกอบการ หรือหน่วยงานภาครัฐ

(๔) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ เช่น ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสนับสนุนให้มีการจัดตั้ง การดำเนินงาน การสร้างความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการทั้งในส่วนองค์กรของคนพิการ หรือองค์กรหรือหน่วยงานที่ทำงานเพื่อคนพิการ การเสริมสร้างเครือข่ายในทุกระดับเพื่อให้องค์กรต่างๆ สามารถทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิคนพิการได้อย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง

(๕) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทยตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๗

(๖) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุน เช่น การบริหารจัดการกองทุน การจัดหาผลประโยชน์ การติดตามประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุน

(๗) ค่าใช้จ่ายในเรื่องอื่นที่เกิดประโยชน์ต่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามที่คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนเห็นสมควร

๔.๒ หลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนโครงการ

ตามระเบียบข้อ ๕ หน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรภาคเอกชนที่จะขอรับการสนับสนุนแผนงานหรือโครงการจากกองทุนต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) มีที่ทำการหรือสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในท้องที่ที่จะยื่นคำขอไม่น้อยกว่า ๖ เดือน

(๒) มีคณะกรรมการ บุคลากร หรืออาสาสมัครในการปฏิบัติงานประจำ หรือมีที่ปรึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(๓) มีผลการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อคนพิการหรือเกิดประโยชน์ต่อสังคมหรือชุมชน

(๔) มีระบบการบริหารงานและระบบการเงินการบัญชีที่มีประสิทธิภาพ

สำหรับระเบียบข้อ ๖ แผนงานหรือโครงการที่จะได้รับการสนับสนุนจากกองทุนต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ นโยบายรัฐบาล หรือนโยบายของ คณะกรรมการ

(๒) มีวัตถุประสงค์และกระบวนการในการดำเนินงานชัดเจน และมีผลต่อการส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(๓) สร้างการมีส่วนร่วมของบุคคลหรือหน่วยงานหรือประชาชนเกี่ยวกับการส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(๔) มีคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการหรือมีหน่วยงานภาครัฐที่มีภารกิจด้านคนพิการ เข้าร่วมบริหารจัดการหรือให้คำปรึกษาในการดำเนินงาน ในกรณีเป็นหน่วยงานภาครัฐต้องเป็นแผนงาน หรือโครงการที่ริเริ่มใหม่หรือเป็นโครงการที่ไม่สามารถขอรับการสนับสนุนจากงบประมาณปกติได้ หรือได้รับแต่ไม่เพียงพอ ในกรณีเป็นองค์กรภาคเอกชนต้องเป็นแผนงานหรือโครงการที่ดำเนินงานมาแล้วโดย มีทุนหรือเงินสมทบอยู่บางส่วน หรือเป็นแผนงานหรือโครงการใหม่ และต้องไม่ได้รับการสนับสนุน งบประมาณจากส่วนราชการและแหล่งทุนอื่น ๆ หรือได้รับการสนับสนุนแต่ไม่เพียงพอ นอกจากนี้ คณะกรรมการหรือคณะกรรมการบริหารกองทุนอาจกำหนดให้หน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรภาคเอกชน ดำเนินการเป็นการเฉพาะเพื่อประโยชน์ต่อคนพิการและประชาชน ตามยุทธศาสตร์การดำเนินงาน กองทุนในเชิงรุกได้

๔.๒ การกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพ

ตามระเบียบข้อ ๙ ผู้ขอกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพเป็นรายบุคคลต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(ก) **กรณีเป็นคนพิการ** (๑) มีบัตรประจำตัวคนพิการ (๒) มีความจำเป็นในการ ขอรับการสนับสนุนเงินกู้ยืมเพื่อประกอบอาชีพในท้องที่ที่ยื่นคำขอ (๓) มีความสามารถในการประกอบ อาชีพในเรื่องที่ขอรับการสนับสนุน (๔) บรรลุนิติภาวะ เว้นแต่คณะกรรมการบริหารกองทุนจะเห็น เป็นอย่างอื่น (๕) มีชื่อในทะเบียนบ้านหรือมีถิ่นที่อยู่ถาวรในท้องที่ที่ยื่นคำขอกู้ไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน (๖) ไม่มีประวัติเสียหายในการกู้เงินจากกองทุน เว้นแต่ได้ดำเนินการแก้ไขมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี หรือเป็น กรณีคณะกรรมการบริหารกองทุนจะเห็นเป็นอย่างอื่น (๗) กรณีมีหนี้สินอยู่กับกองทุนต้องได้ชำระหนี้ มาแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละหกสิบของวงเงินกู้ยืมทั้งหมดและเมื่อได้การอนุมัติแล้วต้องชำระหนี้สิน ที่มีอยู่เดิมทั้งหมด (๘) มีความสามารถชำระคืนเงินกู้ยืมได้และมีบุคคลที่น่าเชื่อถือได้เป็นค้ำประกัน

(ข) **กรณีเป็นผู้ดูแลคนพิการ** (๑) มีคุณสมบัติตาม (ก) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) และ (๘) และ (๒) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย (๓) ได้รับการรับรองเป็นหนังสือจากผู้แทนองค์กรด้านคนพิการ กำนันผู้ใหญ่บ้าน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนา ชำราชากรระดับ ๓ หรือเทียบ เท่าขึ้นไป หรือมีหลักฐานเชื่อได้ว่าเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการซึ่งมิได้มี หนี้สินจากกองทุน

ตามระเบียบข้อ ๑๐ ยังกำหนดให้ผู้กู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพเป็นรายกลุ่มนอกจาก มีคุณสมบัติตามข้อ ๙ แล้ว ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นกลุ่มคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการที่ที่รวมตัวกันโดยมีผลประโยชน์และวัตถุประสงค์ร่วมกันเพื่อช่วยเหลือหรือสนับสนุนกัน หรือทำกิจกรรมอันชอบด้วยกฎหมายและศีลธรรมร่วมกัน หรือดำเนินการอื่นอันเป็นประโยชน์ร่วมกันของสมาชิก มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีระบบบริหารจัดการและการแสดงเจตนาแทนกลุ่มได้ ทั้งนี้ ต้องมีสมาชิกกลุ่มไม่น้อยกว่าสองคน

(๒) มีหลักฐานจากสถาบันการเงินเกี่ยวกับการออมเงินของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอมาแล้วไม่น้อยกว่า ๖ เดือน

(๓) ดำเนินกิจการของกลุ่มในท้องที่จังหวัดที่ยื่นคำขอต่อเนื่องจนถึงวันยื่นคำขอแล้วไม่น้อยกว่า ๖ เดือน

(๔) ได้รับการรับรองเป็นหนังสือรับรองจากองค์กรด้านคนพิการที่เป็นนิติบุคคลหรือหน่วยงานภาครัฐว่าเป็นกลุ่มที่มีผลงานน่าเชื่อถือจริง

(๕) มีแผนงานหรือโครงการของกลุ่มที่จะดำเนินการต่อไปอย่างชัดเจน

ในการกำหนดวงเงินการให้กู้ยืมและการชำระคืนตามร่างระเบียบข้อ ๑๑ วงเงินให้กู้ยืมและกำหนดการชำระคืน

(๑) การกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพเป็นรายบุคคล ไม่เกินรายละ ๔๐,๐๐๐ บาท ผ่อนชำระภายใน ๕ ปีโดยไม่มีดอกเบี้ย

(๒) การกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพเป็นรายกลุ่ม ไม่เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ผ่อนชำระภายใน ๕ ปีโดยไม่มีดอกเบี้ย ทั้งนี้ วงเงินเฉลี่ยต่อบุคคลไม่เกินวงเงินตาม (๑) ทั้งนี้ การชำระคืน ให้เป็นไปตามวิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการบริหารกองทุนให้ความเห็นชอบ โดยคำนึงถึงประเภทอาชีพที่ยื่นขอกู้ยืมเงินของแต่ละบุคคลหรือกลุ่ม แล้วแต่กรณี

เกณฑ์ชี้วัด

ต่อมาคณะกรรมการบริหารกองทุนได้ออกประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เรื่อง เกณฑ์ชี้วัดการพิจารณาให้กู้ยืมเงินจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๒ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการวินิจฉัยของผู้เกี่ยวข้องในการให้กู้ยืมเงินกองทุนทั้งในส่วนของความสามารถและความจำเป็นของผู้กู้ยืมทั้งเป็นรายบุคคล รายกลุ่มหรือผู้ดูแลคนพิการ และความน่าเชื่อถือของผู้ค้ำประกันรวมทั้งพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการลงทุนในกิจการดังกล่าว ซึ่งการให้กู้ยืมในแต่ละรายต้องผ่านเกณฑ์ได้คะแนนรวมมากกว่าร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป

สำหรับผู้ดูแลคนพิการซึ่งเป็นบุคคลซึ่งมีหน้าที่รับดูแลหรืออุปการะคนพิการรายนั้นตามกฎหมายหรือศีลธรรมจรรยา และคนพิการนั้นไม่สามารถกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพจากกองทุนได้ เนื่องจาก (๑)-

เป็นผู้เยาว์ (๒) คนเสมือนไร้ความสามารถหรือคนไร้ความสามารถหรือ (๓) เป็นคนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม ออทิสติก และสติปัญญา หรือ (๔) มีสภาพความพิการถึงขั้นไม่สามารถประกอบกิจวัตรประจำวันได้ซึ่งได้รับการรับรองจากแพทย์ จึงให้บุคคลที่รับดูแลหรืออุปการะคนพิการมาแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือนมีสิทธิยื่นคำขอรับการกู้ยืมเงินในนามตนเองได้ ทั้งนี้ ต้องเป็นหนังสือรับรองจากผู้แทนองค์กรด้านคนพิการซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล กำหนดผู้ใหญ่บ้าน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาข้าราชการระดับ ๓ หรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือมีหลักฐานอื่นที่เจ้าหน้าที่ผู้รับคำร้องเชื่อได้ว่าเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการจริงซึ่งมิได้มีหนี้สินจากกองทุน

๔.๓ สถานที่ยื่นคำขอรับการสนับสนุน

ตามระเบียบข้อ ๑๒ กำหนดสถานที่การยื่นคำขอรับการสนับสนุนแผนงานหรือโครงการ และการกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพ ดังนี้

๑. หน่วยงานหรือบุคคลที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานครให้ยื่นต่อสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติหรือหน่วยงานในสังกัดกรมพัฒนาสังคม และสวัสดิการที่ได้รับมอบหมาย

๒. หน่วยงานหรือบุคคลที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดอื่นให้ยื่นต่อสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนั้นๆ

๓. ในกรณีกลุ่มเป้าหมายตามแผนงานหรือโครงการมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่มากกว่าหนึ่งจังหวัดหรือมิได้มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในจังหวัดที่ยื่นคำขอรับการสนับสนุนนั้น ให้นำเสนอต่อสำนักงานพิจารณาก่อนเสนอคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนพิจารณาอนุมัติต่อไป

๔.๔ การตรวจสอบและวิเคราะห์

ให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติหรือหน่วยงานที่รับคำขอหรือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนั้น ทำหน้าที่ตรวจสอบและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของแต่ละแผนงานหรือโครงการหรือคำขอกู้ยืมเงินทุนเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม พร้อมทั้งเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะอนุกรรมการตามมาตรา ๑๑ ก่อนเสนอคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนพิจารณาอนุมัติต่อไป รวมทั้งในกรณีกลุ่มเป้าหมายตามแผนงานหรือโครงการมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่มากกว่าหนึ่งจังหวัด หรือมิได้มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในจังหวัดที่ยื่นคำขอรับการสนับสนุนนั้น ให้นำเสนอต่อสำนักงานพิจารณาก่อนเสนอคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนพิจารณาอนุมัติต่อไป

สำหรับหน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน บุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่ได้รับอนุมัติเงินจากกองทุนทำสัญญารับเงินกองทุนตามแบบที่เลขาธิการกำหนดและจะต้องยินยอมให้สำนักงานและสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดตรวจเยี่ยมการดำเนินงานตามที่ได้รับเงินจาก

กองทุน หรือให้เจ้าหน้าที่เข้าตรวจเอกสารเกี่ยวกับบัญชีทะเบียนและหลักฐานอื่น ตลอดจนสอบถามหรือ สัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งต้องรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินที่ได้รับจากกองทุน ตามแบบที่เลขาธิการกำหนด ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญของแผนงานหรือโครงการที่ได้รับ การอนุมัติให้เสนอคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนอนุมัติก่อนดำเนินการ

๔.๕ วงเงินและรายการให้การสนับสนุนแผนงานโครงการ

ต่อมาประกาศคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการ เรื่อง กำหนดอัตราวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายที่กองทุนให้การสนับสนุนในการจัดทำแผนงาน หรือโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๒ โดยให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการสนับสนุนแผนงานหรือโครงการด้านการส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพชีวิตคนพิการในเรื่องต่างๆ ตามอัตราวงเงินและรายการต่างๆ ดังต่อไปนี้

ก. ค่าใช้จ่ายด้านการบริหารจัดการของแต่ละแผนงานหรือโครงการ ประกอบด้วย (๑) ค่าเช่าสถานที่ตั้งโครงการ (๒) ค่าน้ำประปา และค่าน้ำดื่ม (๓) ค่าไฟฟ้า (๔) ค่าจ้างบุคลากรที่ ทำหน้าที่ประสานงาน หรือค่าจ้างที่ปรึกษาโครงการ (๕) ค่าใช้จ่ายในการติดต่อประสานงาน เช่น เดินทางไปสำรวจ เตรียมกิจกรรมโครงการ ค่าออกแบบกิจกรรมโครงการ ค่าโทรศัพท์ ค่าโทรสาร อินเทอร์เน็ต อื่นๆ ฯลฯ (๖) ค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มเป้าหมายทราบและเข้าร่วมกิจกรรม (๗) ค่าวัสดุ (๘) ค่าใช้จ่ายในการเตรียมโครงการและติดตามประเมินผล (๙) ค่าจัดสภาพแวดล้อมและ สิ่งอำนวยความสะดวกที่คนพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากแผนงานหรือโครงการ (๑๐) ค่าใช้จ่าย อื่นใดตามที่คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนพิจารณาให้ความเห็นชอบเป็นรายกรณี ทั้งนี้ อัตราวงเงิน ในการสนับสนุนให้เป็นไปตามความจำเป็น เหมาะสม และโดยประหยัด

ข. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าตอบแทนผู้ช่วยคนพิการเฉพาะกิจซึ่งได้ปฏิบัติงานตามที่ หน่วยงานหรือองค์กรผู้จัดทำโครงการมอบหมาย โดยมีเงื่อนไข (๑) เป็นการจัดให้มีผู้ช่วยคนพิการเฉพาะ กิจที่เป็นส่วนหนึ่งของโครงการและมีระยะเวลาดำเนินการไม่น้อยกว่า ๑ วัน เช่น โครงการฝึกอบรม โครงการฝึกอาชีพ โครงการทดลองทำงานในสถานประกอบการ (๒) วัตถุประสงค์ในการจัดให้มีผู้ช่วย คนพิการเฉพาะกิจเพื่อช่วยคนพิการที่ช่วยเหลือตนเองได้น้อย ได้แก่ ผู้เยาว์ คนเสมือนไร้ความ สามารถ หรือคนไร้ความสามารถ คนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม ออทิสติก สติปัญญา หรือมีสภาพ ความพิการถึงขั้นไม่สามารถประกอบกิจวัตรประจำวันได้ รวมทั้งทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการ ดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการ (๓) การจัดให้มีผู้ช่วยคนพิการเฉพาะกิจ ให้พิจารณาตามความ จำเป็นและเหมาะสมในอัตราสัดส่วนคนพิการไม่เกิน ๑๐ คน ต่อผู้ช่วยคนพิการ ๑ คน ทั้งนี้ อัตรา วงเงินค่าตอบแทนผู้ช่วยคนพิการเฉพาะกิจ ไม่เกินคนละ ๒๐๐ บาทต่อวันหรือตามความจำเป็น เหมาะสม และโดยประหยัด

ค. ค่าตอบแทนล่ามภาษามือ ให้ใช้จ่ายได้ตามความจำเป็น เหมาะสมและโดยประหยัด

ในภารกิจ ดังต่อไปนี้ (๑) การใช้บริการทางการแพทย์และการสาธารณสุข (๒) การสมัครงานหรือการติดต่อประสานงานด้านการประกอบอาชีพ (๓) การร้องทุกข์ หรือการกล่าวโทษหรือการเป็นพยานในชั้นพนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอื่น (๔) การเข้าร่วมประชุม สัมมนา หรือฝึกอบรมรวมทั้งเป็นผู้บรรยายโดยหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรภาคเอกชนเป็นผู้จัดซึ่งมีคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมายเข้าร่วมด้วย (๕) บริการอื่นๆ ตามที่คณะอนุกรรมการประกาศกำหนด ทั้งนี้ อัตราวงเงินค่าตอบแทนล่ามภาษามือในการปฏิบัติหน้าที่ไม่เกินหนึ่งพันบาทต่อวัน และอัตราห้าร้อยบาทในกรณีปฏิบัติหน้าที่ครึ่งวันจนกว่าระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยบริการล่ามภาษามือใช้บังคับแล้ว ส่วนกรณีล่ามภาษามือที่ปฏิบัติหน้าที่ล่ามจากภาษาอังกฤษ ให้คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนพิจารณาค่าตอบแทนเป็นรายกรณีไป

ง. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดทำสื่อทางเลือกสำหรับคนพิการ ให้พิจารณาสนับสนุนตามความจำเป็น ความเหมาะสม และโดยประหยัด

จ. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดทำคู่มือหรือเอกสารทางวิชาการ ให้การสนับสนุนในกรณีดังต่อไปนี้ (๑) มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (๒) สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ หรือเป็นผลงานของนักวิชาการที่ได้รับการยอมรับในสังคมอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้ อัตราและวงเงินที่ให้การสนับสนุนจะพิจารณาตามความจำเป็น ความเหมาะสม และโดยประหยัด

ฉ. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ พิจารณาสันับสนุนในกรณี (๑) วัตถุประสงค์เพื่อการเสริมสร้างเจตคติที่ดีของสังคมต่อคนพิการ ไม่เป็นการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างภาพลักษณ์ขององค์กรผู้เสนอโครงการ (๒) ไม่มีเนื้อหาและลักษณะของกิจกรรมซ้ำซ้อนกับกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ที่หน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรภาคเอกชนที่กำลังดำเนินการอยู่ ทั้งนี้ อัตราและวงเงินที่ให้การสนับสนุนจะพิจารณาตามความจำเป็น ความเหมาะสม และโดยประหยัด

ช. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าตอบแทนในการจ้างงานคนพิการ ให้พิจารณาสนับสนุนในกรณี (๑) เป็นการเข้าทดลองทำงานในสถานประกอบการ หรือหน่วยงานของรัฐที่ไม่อยู่ในบังคับของกฎกระทรวงที่ต้องจ้างคนพิการเข้าทำงาน (๒) สนับสนุนค่าตอบแทนไม่เกินสามเดือน (๓) คนพิการรายนั้นมีความยากลำบากในการหางานทำ ทั้งนี้ อัตราและวงเงินที่ให้การสนับสนุนจะพิจารณาตามความจำเป็น ความเหมาะสม และโดยประหยัด ไม่เกินอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำที่กระทรวงแรงงานประกาศกำหนดในพื้นที่นั้น

ซ. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการสนับสนุนวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อคนพิการ ให้พิจารณาสนับสนุนในกรณี (๑) มีความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของคนพิการ (๒) ก่อให้เกิดนวัตกรรมซึ่งมีความแตกต่างจากผลงานที่มีอยู่แล้ว หรือเป็นการต่อยอด (๓) ข้อเสนอวิธีการศึกษาวิจัยมีความชัดเจน

และเป็นไปได้ ทั้งนี้ วงเงินและรายการที่ให้การสนับสนุนจะพิจารณาตามความจำเป็น และเหมาะสมของแต่ละโครงการ ซึ่งคณะกรรมการบริหารกองทุนจะจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญในงานที่ทำให้ความเห็นประกอบการพิจารณาได้

๔.๖ การสนับสนุนสมาคมพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย

ตามมาตรา ๒๗ กำหนดให้สมาคมสมาคมนักพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทยได้รับเงินสนับสนุนสำหรับค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการจากกองทุน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบต่อมาจึงได้มีการประกาศใช้ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายเงินสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการของสมาคมสมาคมนักพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๒ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๔ เมษายน ๒๕๕๒ หน้า ๒๐ เล่ม ๑๒๖ ตอนพิเศษ ๕๑ ง เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กร ต่อมาได้มีประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เรื่อง กำหนดวงเงินและรายการที่กองทุนให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการของสมาคมสมาคมนักพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทยการสนับสนุนค่าใช้จ่ายตามแผนงานค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการของสมาคมสมาคมนักพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทยในเรื่องเกี่ยวกับการบริหาร บุคลากร การพัสดุและการจัดการ โดยการกำหนดวงเงินที่ให้การสนับสนุนรายการค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและเหมาะสม เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการของสมาคมสมาคมนักพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

๔.๗ การติดตามหนี้สินและการดำเนินคดีแก่ลูกหนี้กองทุน

๑) การติดตามหนี้สิน

ในการทำสัญญากู้ยืมและหนี้จะถึงกำหนดที่ผู้กู้ยืมจะต้องเริ่มชำระหนี้งวดแรก ควรทำหนังสือแจ้งหลักเกณฑ์และรายละเอียดการชำระหนี้ให้ผู้กู้ยืมเพื่อทราบและถือปฏิบัติ และกำหนดแนวทางการติดตามหนี้สินของกองทุนให้เป็นระบบ ดังนี้

(๑) ถ้าผู้กู้ยืมไม่ชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยไม่ว่าในงวดใดตามที่กำหนดไว้ในสัญญาข้อ ๗ โดยไม่ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันเป็นหนังสือจากผู้ให้กู้ยืม ให้ทำหนังสือลงทะเบียบบทบรรทัดถึงผู้กู้ยืมและผู้ค้ำประกันให้ชำระหนี้ที่ค้างชำระทันที ทั้งนี้เพื่อให้ผู้กู้ยืมทำหนังสือรับสภาพหนี้หรือชำระหนี้บางส่วนซึ่งจะส่งผลให้อายุความสะดุดหยุดลง ในกรณีหนังสือไม่มีผู้รับ ให้ดำเนินการประสานกับสำนักทะเบียนเพื่อคัดสำเนาทะเบียนบ้านของผู้กู้ยืมและผู้ค้ำประกันเพื่อส่งหนังสือทวงถามใหม่ รวมทั้งดำเนินการอื่นเพื่อให้การชำระหนี้ให้เป็นไปตามสัญญา

(๒) ถ้าผู้กู้ยืมหรือผู้ค้ำประกันไม่ชำระหนี้เป็นเวลาติดต่อกันตั้งแต่ ๑๒ งวดขึ้นไป โดยไม่ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันเป็นหนังสือจากผู้ให้กู้ยืม ให้เตรียมทำหนังสือถึงผู้กู้ยืมและผู้ค้ำประกันเพื่อ

บอกเลิกสัญญาและเรียกเงินที่ผู้กู้ยืมไปทั้งหมดคืน

(๓) กรณีที่ผู้กู้ยืมหรือผู้ค้ำประกัน ไม่ชำระหนี้ตามความในหนังสือที่แจ้งไปให้ทำหนังสือส่งเรื่องให้พนักงานอัยการ เพื่อดำเนินการฟ้องคดีในส่วนแพ่ง

(๔) ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งทำหน้าที่ติดต่อประสานงานเกี่ยวกับคดี จัดเตรียมพยาน เอกสาร รวบรวมข้อเท็จจริงทั้งหมดรวมทั้งจัดเตรียมพยานบุคคลตามที่พนักงานอัยการขอให้ดำเนินการเกี่ยวกับคดี

๒) การดำเนินคดี

(๑) อายุความ ในการฟ้องคดีกรณีลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ จะต้องฟ้องภายในกำหนดอายุความ โดยอายุความในการกู้ยืมเงินกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ซึ่งเป็นเงินที่ต้องชำระเพื่อผ่อนชำระเงินเป็นงวดๆ มีกำหนดอายุความ ๕ ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๓๓(๒) โดยมีแนวทางการนับอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนี้

ก. กรณีที่ผู้กู้ยืมไม่เคยชำระหนี้เลย ให้เริ่มนับอายุความในวันที่ผิดนัดชำระหนี้งวดแรกตามที่กำหนดไว้ในสัญญา

ข. กรณีที่ผู้กู้ยืมได้ชำระหนี้ติดต่อกันมาทุกงวด และต่อมาได้หยุดการชำระหนี้ไป แม้จะมีหนังสือทวงถามให้ชำระหนี้แล้ว ก็ไม่เคยมาชำระหนี้อีกเลย ให้นับอายุความ ๕ ปี นับตั้งแต่วันที่ผิดนัดชำระหนี้งวดหลังสุด

(๒) การจัดลำดับการส่งฟ้องคดี โดยพิจารณาตามอายุความที่ใกล้จะหมด โดยผู้กู้ยืมที่จะหมดอายุความก่อนให้ส่งฟ้องก่อน ผู้กู้ยืมที่จะหมดอายุความหลังให้ส่งฟ้องทีหลัง ไล่เรียงตามลำดับ และจะต้องฟ้องก่อนที่คดีจะขาดอายุความ

๔.๔ ภารกิจของสำนักงาน

ให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติและสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดดำเนินการ

(๑) จัดทำทะเบียนหน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน บุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่ได้รับเงินจากกองทุนเพื่อควบคุมกำกับดูแลและติดตามประเมินผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายเงินของกองทุน

(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของแผนงานหรือโครงการที่ได้รับอนุมัติ

(๓) ส่งเสริม เร่งรัด ติดตาม และดำเนินการอื่นเกี่ยวกับการกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพ

(๔) ดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนมอบหมาย

ปรากฏรายละเอียดตามภาคผนวก ๘

บทที่ ๙

การจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ

โดยที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๕ กำหนดห้ามหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชนหรือบุคคลกระทำการที่มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ มาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ และให้หมายความรวมถึงการกระทำหรืองดเว้นการกระทำใดที่กระทบต่อคนพิการแม้จะไม่มีจุดมุ่งหมายเป็นการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการโดยตรง แต่ผลของการกระทำนั้นทำให้คนพิการต้องเสียสิทธิประโยชน์ที่ควรจะได้รับเพราะเหตุแห่งความพิการด้วย โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับกฎหมายจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการรวมทั้งการดำเนินการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายและการจัดหาทนายความว่าต่างแตกต่างกันให้แก่คนพิการ สรุปได้ ดังนี้

๑. สถานการณ์การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

สำหรับสถานการณ์การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ ได้มีการศึกษาเรื่องดังกล่าวโดยสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติซึ่งได้เสนอความเห็นและข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดนโยบายการแก้ไขปัญหาการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการในสังคมไทย และคณะรัฐมนตรีรับทราบเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๒ โดยมอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ มีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

๑.๑ สถานการณ์ปัญหาการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการในสังคมไทย

พบว่า ปัจจุบันการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อคนพิการในสังคมยังมีอยู่จริง ได้แก่ มีการใช้วาจาล้อเลียน การปฏิเสธหรือไม่เต็มใจให้บริการ การปฏิเสธรับเข้าทำงาน การกลั่นแกล้งด้วยความรุนแรง การละเมิดทางเพศ การไม่เข้าดูแลคนพิการเท่าที่ควร การเลือกปฏิบัติชัดเจนที่ต่างจังหวัดมากกว่ากรุงเทพมหานคร มีการเลือกปฏิบัติทางอาชีพ การไม่จัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการที่เพียงพอ การปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมในครอบครัวและสังคม

๑.๒ ผลกระทบของการเลือกปฏิบัติ

โดยผลของการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการก่อให้เกิดการปิดโอกาสในการพัฒนาศักยภาพทั้งทางด้านการศึกษา อาชีพ และกิจกรรมทางสังคม มีผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจของคนพิการและผู้เกี่ยวข้อง มีการใช้ความรุนแรงต่อคนพิการ การได้รับบริการทางสังคมด้านต่างๆ ที่ไม่เพียงพอ

๑.๓ ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกปฏิบัติ ได้แก่ การเลี้ยงดูในครอบครัวไม่เป็นธรรม เช่น บางรายไม่ให้เรียนหนังสือ หรือไม่แจ้งเกิด ขนบธรรมเนียมประเพณีในสังคม เช่น เชื่อว่าเกิดจากกรรมเก่า สมเพช เวทนา บาปที่ติดตัว ทักษะสติสังคมมีการผูกเชื่อมโยงกับความพิการ เช่น รถติดเป็นอัมพาต ความรัก ทำให้คนตาบอด ขาดกฎหมาย ระเบียบและเจ้าหน้าที่ในการจัดการเลือกปฏิบัติ

๑.๔ บทบัญญัติของกฎหมายในการห้ามเลือกปฏิบัติในต่างประเทศ ได้แก่ การห้ามเลือกปฏิบัติทางการประกอบอาชีพ การศึกษา การให้บริการทางสังคม การซื้อสินค้าหรือบริการ การละเมิดในด้านต่างๆ รวมทั้งการละเมิดทางเพศ การเมืองค้ำจัดการเลือกปฏิบัติ รวมทั้งการกระทำที่มีลักษณะดังกล่าวเป็นความผิดทางอาญาด้วย

๑.๕ ข้อเสนอแนะ สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้มีข้อเสนอมาตรการด้านต่างๆ เพื่อจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ ดังนี้

๑. ด้านกฎหมายจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ โดยรัฐอาจตรากฎหมายจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการขึ้นโดยตรง หรืออาจปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่ให้มีบทลงโทษ มีกลไกรักษาหรือบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพโดยอาจคุ้มครองคนพิการโดยเฉพาะหรืออาจครอบคลุมกลุ่มผู้ด้อยโอกาสโดยรวม เช่น กลุ่มสตรี คนชรา ชาติพันธุ์ ผู้มีความโน้มเอียงทางเพศ เป็นต้น โดยสาระสำคัญของการให้การคุ้มครองที่ต้องระบุไว้ในกฎหมาย คือ การจ้างงาน การประกอบการและการให้การอนุญาตทางวิชาชีพ การศึกษา การซื้อสินค้า การรับบริการ และการใช้สิ่งอำนวยความสะดวก การจัดการทางสถาปัตยกรรมเกี่ยวกับสถานที่และพาหนะในการคมนาคมขนส่ง บริการทางสังคมที่จัดโดยรัฐและเอกชน การเป็นสมาชิกของสมาคมและองค์กรต่างๆ การเข้าถึงข้อมูล การละเมิดรวมทั้งการละเมิดทางเพศ โดยสาระสำคัญของกฎหมายต้องส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันจัดประเภทและระดับความรุนแรงของความพิการที่ชัดเจน และใช้การจัดประเภทนี้ในการแก้ไขปัญหาค่าเลือกปฏิบัติตลอดจนให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยรัฐควรให้หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงตามกฎหมายและเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิของประชาชนเป็นกลไกหลักในการใช้กฎหมายฉบับนี้ให้เกิดผลบังคับใช้อย่างจริงจัง และที่สำคัญปัจจุบันกฎหมายในประเทศไทยให้บริการเฉพาะเมื่อแรกพบความพิการ แต่ยังไม่ครอบคลุมในเชิงป้องกันตั้งแต่ก่อนกำเนิด เช่น โรคหัวใจ โรคสมองทำให้เกิดอาการทางจิตเวช Down Syndrome เป็นต้น ดังนั้น รัฐจึงต้องคำนึงถึงในส่วนนี้ด้วย

๒. ด้านการให้การศึกษาแก่สาธารณชน โดยรัฐต้องให้การศึกษาเพื่อให้สาธารณชน โดยเฉพาะ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลบุคคลในครอบครัวและผู้ให้บริการคนพิการมีจิตสำนึกและรู้วิธีปฏิบัติที่ถูกต้องนับตั้งแต่การเลี้ยงดูในวัยเยาว์ การให้การศึกษา การให้ความช่วยเหลือ ท่าทีในการจำหน่ายสินค้าและให้บริการ และการสร้างทัศนคติของความกรุณาเอื้อเฟื้อที่ไม่ใช่การเวทนาของประชาชนทั่วไป รัฐต้องใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนและสื่อสาธารณชนอื่นๆ โดยเฉพาะช่องทีวีไทย (ทีวีสาธารณะ) ในการให้การ

ศึกษาแก่ประชาชน รวมทั้งการรณรงค์เผยแพร่ข่าวสารต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการลดการเลือกปฏิบัติกับคนพิการ ควรจัดให้มีหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเพื่อลดการเลือกปฏิบัติกับคนพิการ รัฐต้องให้ความสำคัญกับการดำเนินงานขององค์กรภาคเอกชนที่ปัจจุบันมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือเด็กและคนพิการทั้งในรูปแบบการจัดการศึกษาหรืออื่นๆ รัฐต้องจัดทำคู่มือที่ระบุสิทธิและแนวปฏิบัติต่อคนพิการอย่างชัดเจน รัฐต้องส่งเสริมระบบการศึกษาของคนพิการในระดับอาชีวศึกษาของคนพิการให้มีความทั่วถึง

๓. ด้านการเสริมสร้างบทบาทของครอบครัว โดยรัฐต้องให้ความสำคัญกับการค้นหาและการสร้างกลไกและวิธีการที่จะทำให้ครอบครัวแสดงบทบาทอย่างถูกต้องต่อบุตรหลานคนพิการ รัฐต้องจัดทำทะเบียนครอบครัวที่มีเด็กพิการเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนสามารถเข้าช่วยเหลือทั่วไป และมีบทบาทในการช่วยเหลือดูแลและพัฒนาศักยภาพของเด็กพิการอย่างรวดเร็ว รัฐต้องส่งเสริมเยาวชนให้ได้รับการอบรมตั้งแต่เด็กในการให้ความช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อแก่คนพิการ

๔. ด้านการสร้างโอกาสทางอาชีพ โดยรัฐควรสร้างโอกาสพิเศษทางอาชีพแก่คนพิการเพื่อสร้างผลผลิตและมูลค่าทางเศรษฐกิจของประเทศ เช่น การจ้างเหมาช่วง การสัมปทาน และการเช่าพื้นที่เพื่อทำการค้า เป็นต้น และต้องเพิ่มแหล่งทุนต่างๆ รวมทั้งอัตราดอกเบี้ยที่เป็นพิเศษสำหรับคนพิการ ภายใต้การสร้างโอกาสพิเศษการประกอบอาชีพให้กับคนพิการคือ การทำให้ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพลดลง การจัดบริการสาธารณะที่ออกแบบให้เหมาะสมสำหรับคนพิการในแต่ละประเภทต้องเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ รัฐต้องคำนึงถึงการจ้างงานคนพิการในหน่วยงานราชการ สถานประกอบการและหน่วยงานภาคเอกชนให้มากขึ้น

๕. ด้านการพัฒนาองค์กรคุ้มครองสิทธิ การกำหนดนโยบายในการส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับองค์กรด้านคนพิการเพื่อให้มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงปรับโครงสร้าง การรวมตัวให้เป็นเอกภาพจากระดับท้องถิ่นถึงระดับชาติโดยอาจปรากฏในรูปแบบคนพิการตั้งที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน รัฐต้องจัดตั้งองค์กรด้านคนพิการที่ทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิให้กับคนพิการในรูปแบบขององค์กรพัฒนาเอกชนที่มีผู้ปฏิบัติงานที่เป็นคนพิการ ตลอดจนพ่อ แม่ ผู้ปกครอง และผู้ดูแลคนพิการ รวมทั้งรณรงค์ให้คนพิการรู้จักปกป้องสิทธิของคนพิการแทนการยอมรับสภาพและให้มีทักษะการจัดการปัญหาเรื่องการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมด้วยเหตุแห่งความพิการโดยเฉพาะการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท รัฐต้องส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการสนับสนุนองค์กรด้านคนพิการ รวมทั้งสนับสนุนเรื่องงบประมาณให้องค์กรคนพิการในท้องถิ่นในการทำกิจกรรมต่างๆ รัฐต้องมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงานของคนพิการที่มีความโดดเด่นในด้านต่างๆ ให้สาธารณชนรับทราบเพื่อปรับทัศนคติของสังคมให้ยอมรับความสามารถของคนพิการมากขึ้น

๒. กฎหมายเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้กำหนดให้มีบทบัญญัติเพื่อคุ้มครองสิทธิคนพิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความตามมาตรา ๓๐ กำหนดให้การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องความพิการจะกระทำมิได้ และมาตรา ๔๐ กำหนดให้คนพิการมีสิทธิได้รับความคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอย่างเหมาะสมและมีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในคดีที่เกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศ รวมทั้งความในมาตรา ๒๕ กำหนดให้บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน และวรรคสอง กำหนดให้บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้ ตลอดจนวรรคสาม กำหนดให้ บุคคลย่อมสามารถใช้สิทธิทางศาลเพื่อบังคับให้รัฐต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติในหมวดนี้ได้โดยตรง หากการใช้สิทธิและเสรีภาพในเรื่องใดมีกฎหมายบัญญัติรายละเอียดแห่งการใช้สิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้แล้ว ให้การใช้สิทธิและเสรีภาพในเรื่องนั้นเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ รวมทั้งวรรคสี่ กำหนดให้บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือจากรัฐ ในการใช้สิทธิตามความในหมวดนี้

จะเห็นว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้มีการแก้ไขหลักการเดิมของหมวดสิทธิและเสรีภาพซึ่งเคยกำหนดให้การใช้สิทธิและเสรีภาพต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยแก้ไขใหม่เป็นให้สามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้ทันทีไม่ต้องรอให้มีกฎหมายบัญญัติขึ้นเสียก่อน จึงตัดข้อความเดิมที่เคยบัญญัติว่า "ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ" ในมาตราต่าง ๆ ออก และรัฐธรรมนูญนี้ยังได้บัญญัติสาระแห่งสิทธิและเสรีภาพไว้ในเนื้อหาของแต่ละมาตราแทน จึงได้ปรับปรุงมาตรา ๒๕ นี้เพื่อให้ประชาชนสามารถใช้สิทธิทางศาลเพื่อเรียกร้องให้รัฐปฏิบัติตามบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพได้โดยตรง แม้จะยังไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้ แต่ถ้าเรื่องใดมีกฎหมายบัญญัติรายละเอียดเพื่อช่วยเหลือหรือสนับสนุนการใช้สิทธิเสรีภาพไว้แล้ว จึงจะเป็นไปตามกฎหมายนั้น รวมทั้งกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือประชาชนให้ได้รับสิทธิตามหมวดนี้เช่นเดียวกัน ดังนั้น หากคนพิการเห็นว่าตนเองถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุแห่งความพิการสามารถยกบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญขึ้นต่อสู้ทางศาลหรือจะเรียกร้อง ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐให้ความช่วยเหลือได้ รวมทั้งกำหนดกลไกการดำเนินงานการคุ้มครองสิทธิประชาชนมิให้เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมโดยองค์กรตามรัฐธรรมนูญ นอกจากการใช้สิทธิทางศาลยุติธรรมและศาลปกครองแล้วยังมีกลไกองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ได้แก่ การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพโดยเสนอคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพโดยร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพโดยร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นอกจากนั้น อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการยังได้กำหนดสาระสำคัญเกี่ยวกับนิยามของ "การเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งความพิการ" หมายถึง ความแตกต่าง การกีดกัน หรือการจำกัดบน

พื้นฐานของความพิการซึ่งมีวัตถุประสงค์หรือส่งผลให้เป็นการเสื่อมเสียหรือทำให้ไร้ผลซึ่งการยอมรับ การอุปโภคหรือการใช้สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานทั้งปวงบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่นใน ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ความเป็นพลเมืองหรือด้านอื่น รวมถึงการเลือกปฏิบัติในทุก รูปแบบ รวมทั้งการปฏิเสธการช่วยเหลือที่สมเหตุสมผล และการให้ประเทศต่างๆ ที่เป็นภาคีจัดให้มี มาตรการทางกฎหมาย นโยบายและมาตรการเพื่อขจัดเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุแห่งความ พิการไว้หลายประการ เช่น

๑. หลักการของอนุสัญญา ได้แก่ การเคารพในศักดิ์ศรีที่มีมาแต่กำเนิด การอยู่ได้ด้วยตนเอง รวมถึงเสรีภาพในการตัดสินใจเลือกด้วยตนเอง และความเป็นอิสระของบุคคล การไม่เลือกปฏิบัติ การเข้า มีส่วนร่วมและเข้าร่วมได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพในสังคม การเคารพความแตกต่างและการยอมรับ ว่าคนพิการเป็นส่วนหนึ่งของความหลากหลายของมนุษย์และมนุษยชาติ ความเท่าเทียมกันของโอกาส ความสามารถในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ความเท่าเทียมกันระหว่างชายกับหญิง และการเคารพ ซิดความสามารถของเด็กพิการที่มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องและการเคารพสิทธิของเด็กพิการ เพื่อ สงวนรักษาอัตลักษณ์ของตน

๒. รัฐภาคียอมรับว่าทุกคนมีความเท่าเทียมกันเบื้องต้นและภายใต้กฎหมาย และมีสิทธิ โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใดๆ ที่จะได้รับความคุ้มครองและสิทธิประโยชน์ที่เท่าเทียมกันตามกฎหมาย ให้รัฐภาคีห้ามการเลือกปฏิบัติทั้งปวงเพราะเหตุแห่งความพิการ และประกันให้คนพิการได้รับความคุ้มครอง ตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมและมีประสิทธิภาพจากการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุทั้งปวงและเพื่อเป็นการ ส่งเสริมความเท่าเทียมกันและจัดการเลือกปฏิบัติ ให้รัฐภาคีดำเนินขั้นตอนที่เหมาะสมทั้งปวงเพื่อประกัน ว่าจะจัดให้มีการช่วยเหลือที่สมเหตุสมผล โดยมาตรการเฉพาะซึ่งจำเป็นในการเร่งหรือเพื่อให้บรรลุถึง ความเท่าเทียมกันในทางปฏิบัติแก่คนพิการต้องไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติภายใต้เงื่อนไขของอนุสัญญา

๓. ให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการทั้งปวงทางกฎหมาย ทางปกครอง สังคม การศึกษา และ มาตรการอื่นที่เหมาะสมทั้งปวงเพื่อคุ้มครองคนพิการทั้งภายในและนอกเคหสถาน จากการถูกแสวง ประโยชน์ การใช้ความรุนแรงและการล่วงละเมิดในทุกรูปแบบ รวมถึงการกระทำเช่นว่าบนพื้นฐานของ เพศสภาพ ดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวงเพื่อป้องกันการถูกแสวงประโยชน์ การใช้ความรุนแรง และการล่วงละเมิด ด้วยการประกันให้มีรูปแบบความช่วยเหลือ และการสนับสนุนที่เหมาะสมและคำนึง ถึงเพศและวัยแก่คนพิการและครอบครัวและผู้ดูแล รวมทั้งการจัดทำข้อมูลสารสนเทศและการศึกษาว่า ด้วยการหลีกเลี่ยง ตระหนักและรายงานเหตุการณ์การถูกแสวงประโยชน์ การใช้ความรุนแรงและการ ล่วงละเมิด ให้รัฐภาคีประกันว่าการบริการให้ความคุ้มครองจะคำนึงถึงวัย เพศสภาพและความพิการของ บุคคล ป้องกันมิให้เกิดแสวงประโยชน์ การใช้ความรุนแรงและการล่วงละเมิด ให้รัฐภาคีประกันว่าสิ่ง อำนวยความสะดวกและโปรแกรมที่ออกแบบเพื่อให้บริการคนพิการ จะต้องได้รับการตรวจสอบอย่างมี ประสิทธิภาพจากหน่วยงานอิสระ ดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวงในการส่งเสริมการฟื้นคืน การฟื้นฟู

สมรรถภาพทางร่างกาย ทางจิตใจ และการรับรู้ และการคืนสู่สังคมของคนพิการซึ่งตกเป็นเหยื่อของการ แสวงประโยชน์ การใช้ความรุนแรงและการล่วงละเมิด ไม่ว่าจะในรูปแบบใดๆ รวมถึงโดยการจัดให้มีบริการ การคุ้มครองการฟื้นคืนและการคืนสู่สังคมเช่นว่านั้น จะต้องเกิดขึ้นได้ในสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมสุขภาพ ความเป็นอยู่ที่ดี การเคารพตนเอง ศักดิ์ศรีและการอยู่ได้ด้วยตนเองของบุคคล และคำนึงถึงความต้อง การจำเป็นเฉพาะตามเพศสภาพและวัยของบุคคลด้วย จัดทำกฎหมายและนโยบายที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงกฎหมายและนโยบายสำหรับสตรีและเด็กเป็นการเฉพาะ เพื่อประกันว่าการแสวงประโยชน์ การใช้ความ รุนแรงและการล่วงละเมิดที่เกิดขึ้น จะได้รับการพิสูจน์ทราบ สอบสวนและ ฟ้องร้องดำเนินคดีต่อไปได้ ในกรณีที่เหมาะสม

ตามพระราชบัญญัติจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.๒๕๕๑ ยังได้มีบทบัญญัติรองรับใน ความตามมาตรา ๘ ที่กำหนดว่าสถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษา ให้ถือเป็นการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมตามกฎหมาย และวัตถุประสงค์ประการหนึ่งในการมีพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อคุ้มครองคนพิการเพื่อมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะ เหตุสุขภาพทางกายหรือสุขภาพ รวมทั้งให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและ ความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ โดยมีสาระสำคัญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อ คนพิการ ดังนี้

๑. ในการกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ มาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติของหน่วยงาน ของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการจะกระทำ มิได้ และการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการให้หมายความรวมถึงการ กระทำ หรืองดเว้นกระทำการที่แม้จะมีได้มุ่งหมายให้เป็นการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการโดยตรง แต่ผลของ การกระทำนั้นทำให้คนพิการต้องเสียสิทธิประโยชน์ที่ควรจะได้รับเพราะเหตุแห่งความพิการด้วย

๒. กำหนดข้อยกเว้นเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติที่มีเหตุผลทางวิชาการ จารีตประเพณี หรือ ประโยชน์สาธารณะ ให้กระทำได้ตามความจำเป็นและสมควรแก่กรณี โดยไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดย ไม่เป็นธรรม แต่ผู้กระทำการนั้นจะต้องจัดให้มีมาตรการช่วยเหลือเยียวยาหรือรักษาซึ่งสิทธิหรือประโยชน์ แก่คนพิการตามความจำเป็นเท่าที่จะกระทำได้

๓. กำหนดให้คนพิการที่ได้รับหรือจะได้รับความเสียหายจากการกระทำในลักษณะที่เป็น การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการโดยผู้กระทำได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ องค์กรเอกชนหรือบุคคล ใดๆ ซึ่งคนพิการมีสิทธิร้องขอต่อคณะกรรมการให้มีคำสั่งเพิกถอนการกระทำหรือห้ามมิให้กระทำการนั้นได้ คำสั่งของคณะกรรมการให้เป็นที่สุดการร้องขอ ไม่เป็นการตัดสิทธิผู้ร้องในอันที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายฐาน ละเมิดต่อศาลที่มีเขตอำนาจ โดยให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายอย่างอื่น อันมิใช่ตัวเงินให้แก่คนพิการ ที่ถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมได้ และหากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการนั้นเป็นการกระทำ โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ศาลจะกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษให้แก่คนพิการไม่เกิน ๔ เท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงด้วยก็ได้

๔. กำหนดให้คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการอาจขอให้องค์กรด้านคนพิการเป็นผู้ร้องขอหรือฟ้องคดีแทนได้ เพื่อให้องค์กรของคนพิการหรือองค์กรเพื่อคนพิการดำเนินการแทน

๓. กลไกการจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

ตามมาตรา ๖ กำหนดให้คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ โดยมีนายกรัฐมนตรีนับเป็นประธานกรรมการมีอำนาจกำหนดวินิจฉัยและมีคำสั่งเพิกถอนการกระทำหรือห้ามให้กระทำการที่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ โดยคำสั่งของคณะกรรมการถือเป็นที่สิ้นสุด

ต่อมาคณะกรรมการได้มีระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการร้องขอ และการวินิจฉัยเกี่ยวกับการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยอาศัยโดยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ ประกอบมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. ให้มีคณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ ประกอบด้วย ประธานอนุกรรมการ ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงแรงงาน ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุขเป็นอนุกรรมการโดยตำแหน่ง อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจากบุคคลที่องค์การคนพิการแต่ละประเภทเสนอจำนวนเจ็ดคน อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอื่นซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจำนวนเจ็ดคน โดยมีอำนาจหน้าที่เสนอแนะนโยบาย แนวทางและมาตรการเกี่ยวกับการจัดการเลือกปฏิบัติ เสริมสร้างความตระหนักรู้ถึงสิทธิต่าง ๆ ที่คนพิการพึงได้รับอย่างเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปตามกฎหมาย โกล่เกลี่ยกรณีพิพาทก่อนมีการวินิจฉัยการร้องขอ รวมทั้งโกล่เกลี่ยในกรณีดำเนินการในระดับหน่วยงานหรือจังหวัดแล้วแต่ไม่สำเร็จ และอาจแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยปฏิบัติหน้าที่แทนก็ได้ รวบรวมข้อเท็จจริงและจัดทำกรณียุติธรรมในกรณีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐองค์กรเอกชน หรือบุคคลใดกระทำการซึ่งมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติแล้วเสนอการวินิจฉัยนั้นต่อคณะกรรมการเพื่อวินิจฉัยและมีคำสั่งชี้ขาดในกรณีพิพาทนั้น และอาจมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่รับผิดชอบสำนวนเพื่อดำเนินการแทนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งก็ได้และประกาศกำหนดแบบคำร้องขอ สัญญาประนีประนอม หรือวิธีปฏิบัติอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้

๒. กำหนดวิธีการร้องขอโดยให้คนพิการที่ได้รับความเสียหายหรือจะได้รับความเสียหายจากการกระทำที่มีลักษณะการเลือกปฏิบัติ หรือผู้ดูแลคนพิการในกรณีคนพิการเป็นผู้เยาว์ คนเสมือนไร้ความสามารถหรือคนไร้ความสามารถหรือในกรณีที่คนพิการมีสภาพความพิการถึงขั้นไม่สามารถไปร้องขอด้วยตนเองได้ หรือองค์กรด้านคนพิการหรือบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจจากคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ

ให้ดำเนินการร้องขอแทน โดยร้องขอเป็นหนังสือหรือส่งทางไปรษณีย์หรือด้วยวาจาหรือด้วยวิธีการอื่นใด เพื่อให้คณะกรรมการดำเนินการวินิจฉัยและมีคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ โดย

๑) ในกรุงเทพมหานคร ให้ร้องขอต่อสำนักงานหรือหน่วยงานในสังกัดกรมพัฒนาสังคม และสวัสดิการที่อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการประกาศกำหนด หรือหน่วยงานอื่นตามที่เลขาธิการ ประกาศกำหนด

๒) ในจังหวัดอื่นให้ร้องขอต่อสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด หรือหน่วยงานอื่นตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศกำหนด

๓. กำหนดวิธีการตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยให้หน่วยงานซึ่งรับการร้องขอดำเนินการรับเรื่อง ลงสารบบตามประเภทของข้อพิพาทและมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงพร้อมทั้งเสนอ ความเห็นต่อหัวหน้าหน่วยงานส่งเรื่องให้จังหวัดเพื่อเสนอคณะกรรมการส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพ ชีวิตคนพิการประจำจังหวัดหรือกรุงเทพมหานครดำเนินการรวบรวมข้อเท็จจริงภายใน สามสิบวัน เพื่อนำ เสนอต่อคณะกรรมการต่อไป ในการรวบรวมข้อเท็จจริงพร้อมสรุปความเห็นเสนอต่อคณะกรรมการ โดยเร็ว แต่ต้องเปิดโอกาสให้คู่กรณีชี้แจงเป็นหนังสือและแสดงพยานหลักฐานประกอบคำชี้แจงของตน ตามควรแก่กรณี และอาจมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่รับผิดชอบสำนวนดำเนินการตรวจสอบและ แสวงหาข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสมเพื่อเสนอข้อเท็จจริงและความเห็นต่อคณะกรรมการ ในการรวบรวมข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาการร้องขอ จะต้องเปิดโอกาสให้คู่กรณีได้แสดงพยาน หลักฐานของฝ่ายตนภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าคู่กรณีมิได้ปฏิบัติภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ถือว่า คู่กรณีที่ไม่ได้แสดงพยานหลักฐานนั้น หรือไม่มีพยานหลักฐานสนับสนุนหรือยอมรับข้อเท็จจริงตามพยาน หลักฐานของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง

๔. การไกล่เกลี่ย ในกรณีผู้ว่าราชการจังหวัด หรือคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำ กรุงเทพมหานคร หรือคณะกรรมการเห็นว่าในระหว่างการรวบรวมข้อเท็จจริง ถ้าจัดให้มีการประนี ประนอมกันแล้วจะทำให้ข้อพิพาทระงับโดยเร็ว ให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องจัดให้มีการไกล่เกลี่ยโดยเร็ว ทั้งนี้ อาจจัดให้มีคณะบุคคลทำการไกล่เกลี่ยก็ได้

๕. แนวทางวินิจฉัยของคณะกรรมการ โดยอย่างน้อยต้องมีรายการต่างๆ ได้แก่ ชื่อผู้ร้องขอ หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ องค์การเอกชน หรือบุคคลใดที่เป็นเหตุแห่งการร้องขอ เหตุแห่งการ ร้องขอ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในเรื่องที่มีการร้องขอ เหตุผลแห่งการวินิจฉัยและการออกคำสั่ง การวินิจฉัยและการออกคำสั่งในประเด็นแห่งการร้องขอ คำสั่งให้หยุดการกระทำหรือกระทำการให้ เหมาะสม (ถ้ามี) คำสั่งของคณะกรรมการให้เป็นที่สิ้นสุด โดยก่อนคณะกรรมการจะมีการวินิจฉัยและการ ออกคำสั่งอาจมอบหมายให้คณะกรรมการหรือสำนักงานหรือหน่วยงานของรัฐอื่นหรือบุคคลอื่นใด ดำเนินการรวบรวมข้อเท็จจริงหรือไกล่เกลี่ยอีกก็ได้ เมื่อคณะกรรมการได้มีการวินิจฉัยและออกคำสั่ง

แล้วให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติเสนอการวินิจฉัยและออกคำสั่งต่อประธานกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติหรือบุคคลที่ประธานกรรมการมอบหมายเพื่อพิจารณาลงนามในการวินิจฉัยและออกคำสั่งแล้วแจ้งให้คู่กรณีทราบต่อไป

๔. การช่วยเหลือทางกฎหมาย

ตามระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยการช่วยเหลือทางกฎหมาย และการจัดหาทนายว่าต่างแก้ต่างคดี พ.ศ. ๒๕๕๒ ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๖ ตอนพิเศษ ๑๐๕ ง เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๒ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิทธิตามกฎหมาย

๔.๑ ประเภทคดีที่ให้ความช่วยเหลือ ได้แก่ คดีแพ่ง คดีอาญา คดีปกครอง คดีแรงงาน และคดีทรัพย์สินทางปัญญา

๔.๒ รูปแบบการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่คนพิการ ได้แก่ การให้คำปรึกษาหารือทางกฎหมาย การให้ความรู้ทางกฎหมาย การจัดทำนิติกรรมสัญญา การไกล่เกลี่ยหรือการประนีประนอมยอมความ การจัดหาทนายความ และการให้ความช่วยเหลืออื่นๆ ในทางคดี

๔.๓ ค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือ ได้แก่ การวางเงินค่าธรรมเนียมศาล ค่าจ้างทนายความ เพื่อว่าต่างแก้ต่างในทางคดี การวางเงินเป็นหลักประกันในการปล่อยตัวชั่วคราว และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือทางกฎหมายหรือจัดหาทนายความว่าต่างแก้ต่างในทางคดี

๔.๔ สถานที่ยื่นคำขอ

๑. ในกรุงเทพมหานคร ให้แจ้งหรือยื่นคำขอต่อกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ หรือสถานที่อื่นตามที่อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการประกาศกำหนด

๒. ในท้องที่จังหวัดอื่น ให้แจ้งหรือยื่นคำขอต่อสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดหรือที่หน่วยบริการในพื้นที่ตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศกำหนด

คำว่า "หน่วยบริการในพื้นที่" หมายความว่า องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล เมืองพัทยา หรือองค์กรอื่นซึ่งหน่วยงานเจ้าของเรื่องต้องเสนอที่ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศกำหนดโดยต้องมีการประสานความพร้อมไว้ก่อนแล้ว

๔.๕ วิธีการยื่นคำขอ

ให้คนพิการที่ได้รับความเดือดร้อนเนื่องจากถูกละเมิดสิทธิยื่นคำขอเป็นหนังสือ ด้วยวาจา หรือส่งทางไปรษณีย์ เพื่อขอรับการช่วยเหลือทางกฎหมายและการจัดหาทนายความว่าต่างแก้ต่างคดีก็ได้

๔.๖ การดำเนินการของหน่วยงานรับคำขอ

ให้หน่วยงานซึ่งรับคำขอพิจารณาให้การช่วยเหลือคนพิการ โดยประสานงานกับ สำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน สำนักงานอัยการสูงสุด หรือสำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนประจำจังหวัด หรือหน่วยงานอื่นที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนดให้เป็นหน่วยงานสำหรับให้บริการช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน ศูนย์ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน กระทรวงยุติธรรมหรือสำนักงานยุติธรรมจังหวัด(กองทุนยุติธรรมชุมชน) สภานายความแห่งประเทศไทย หรือหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรภาคเอกชนซึ่งมีภารกิจเกี่ยวข้องเพื่อให้การช่วยเหลือทางกฎหมายหรือจัดหาทนายความในการว่าต่างแก้ต่างทางคดีแก่คนพิการก่อน ในกรณีมีค่าใช้จ่ายตาม ๔.๓ ซึ่งต้องเบิกจ่ายจากเงินงบประมาณจึงดำเนินการตามขั้นตอนของระเบียบต่อไป

ปรากฏรายละเอียดตามภาคผนวก ๙

บทที่ ๑๐

กลไกการส่งเสริมให้คนพิการเข้าถึงสิทธิตามกฎหมาย

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้กำหนดกลไกการขับเคลื่อนการบังคับใช้กฎหมายทั้งในระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกลไกอื่นๆ สรุปได้ ดังนี้

๑. กลไกคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

๑.๑ องค์ประกอบตามมาตรา ๕ กำหนดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้อำนวยการสำนักงานประสานผู้แทนองค์การคนพิการแต่ละประเภทจำนวนเจ็ดคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง โดยคำนึงถึงจำนวนสมาชิกขององค์การคนพิการนั้น และผู้ทรงคุณวุฒิอีกหกคนซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง เป็นกรรมการ และให้เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้คณะกรรมการแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงาน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

๑.๒ อำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๖ กำหนดให้คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการกฎหมายในเรื่องเกี่ยวกับการเสนอนโยบาย แผนหลัก และโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป ให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบในการออกกฎกระทรวง เสนอความเห็นและให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับนโยบายหรือกฎหมายอื่นใดของรัฐที่อาจมีผลกระทบต่อคนพิการ การกำหนดระเบียบและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแก่หน่วยงานของรัฐ และเอกชนที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการวินิจฉัยและมีคำสั่งเพิกถอนการกระทำหรือห้ามมิให้กระทำการที่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เป็นต้น

๒. กลไกคณะกรรมการตามมาตรา ๑๑

มาตรา ๑๑ ได้ให้อำนาจแก่คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ให้เป็นการทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการตามประเภทความพิการ คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัด และคณะกรรมการอื่นเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย รวมทั้งมีหน้าที่เสนอแผนงาน โครงการใช้จ่ายเงินกองทุนด้วย

ต่อมาคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติได้กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งได้รับมอบหมาย เป็นประธานอนุกรรมการ และอนุกรรมการจากผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้แทนองค์กรคนพิการแต่ละประเภทในจังหวัดและผู้ทรงคุณวุฒิ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ โดยให้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการกำหนดแผน ยุทธศาสตร์ โครงการ การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในจังหวัด ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ โดยบูรณาการให้เข้ากับแผนพัฒนาจังหวัด หรือแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนั้น ๆ ประสานการดำเนินงานที่เกี่ยวกับคนพิการกับทุกภาคส่วน สนับสนุนหน่วยงานที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับคนพิการ ประสานทรัพยากร ตลอดจนระดมทุนเพื่อสนับสนุนกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในจังหวัด พิจารณากลับกรองและให้ความเห็นการขอกู้ยืมเงินของคนพิการ เพื่อนำเสนอคณะกรรมการบริหารกองทุนพิจารณาอนุมัติ และติดตามการกู้ยืมเงินของคนพิการในจังหวัด ตรวจสอบการกระทำที่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการในจังหวัด เสนอแผนงานหรือโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในจังหวัด เป็นต้น นอกจากนี้ คณะกรรมการยังได้กำหนดให้มีระเบียบว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการตามประเภทความพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้มีการแต่งตั้งผู้แทนองค์กรคนพิการแต่ละประเภทให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบังคับใช้กฎหมายด้วย

๓. กลไกสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

มาตรา ๑๒ กำหนดให้มีสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ (สำนักงาน พก.) ขึ้นเป็นส่วนราชการในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งไม่มีฐานะเป็นกรมตามมาตรา ๑๘ วรยศแห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยมีเลขาธิการซึ่งมีฐานะเป็นอธิบดี เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและบุคลากรของสำนักงาน โดยมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๑๓ ได้แก่

๑. ประสานงานและร่วมมือกับหน่วยงานด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ของรัฐบาล ส่วนราชการหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศในการดำเนินงานการทำงานร่วมกันในระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนงานด้านคนพิการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

๒. สำรวจ ศึกษา วิเคราะห์ รวบรวมและเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับคนพิการ สถานการณ์ของคุณภาพชีวิตคนพิการเพื่อประโยชน์ต่อการป้องกัน การรักษา การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ และจัดทำแผนงานวิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ประเมินผลเสนอต่อคณะกรรมการ

๓. จัดทำแผนงานเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ

๔. สนับสนุนให้มีการจัดตั้ง การดำเนินงาน การสร้างความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการเพื่อให้สามารถทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิคนพิการ ตลอดจนสนับสนุนและประสานงานให้หน่วยงานของรัฐจัดงบประมาณให้แก่องค์กรด้านคนพิการ เพื่อดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

๕. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่นหรือตามที่คณะรัฐมนตรี หรือคณะกรรมการมอบหมาย เช่น ภารกิจด้านสำนักงานทะเบียนกลางสำหรับคนพิการ ในกรุงเทพมหานคร โดยมีเลขาธิการเป็นนายทะเบียนกลางตามมาตรา ๑๔ และสนับสนุนนายทะเบียนจังหวัด กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำบัตรประจำตัวคนพิการตามมาตรา ๑๙ ดำเนินการด้านการบริหารจัดการกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ ภารกิจด้านวิชาการและเลขานุการของคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติและคณะอนุกรรมการตามมาตรา ๑๑ ภารกิจด้านการใช้อำนาจตามกฎหมายในเรื่องการจ้างงานคนพิการ ได้แก่ การประสานการให้คนพิการมีงานทำในหน่วยงานของรัฐและเอกชนตามมาตรา ๓๓ การแจ้งให้สถานประกอบการส่งเงินเข้ากองทุนในกรณีนายจ้างที่ไม่จ้างคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา ๓๔ การสนับสนุนให้นายจ้างมีการใช้มาตรการส่งเสริมอาชีพแทนการจ้างงานตามมาตรา ๓๕ การออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่ออายัดทรัพย์สินนายจ้างที่ไม่ส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา ๓๖ และการสนับสนุนสิทธิประโยชน์แก่นายจ้างที่จ้างคนพิการ หรือประกาศโฆษณาในกรณีนายจ้างที่ไม่ให้ความร่วมมือในการจ้างคนพิการหรือไม่ส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา ๓๙ รวมทั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔ เพื่อให้อำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๑๔ ภารกิจด้านพัฒนาระบบการคุ้มครองสิทธิและระบบการส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิของคนพิการตามมาตรา ๒๐ และภารกิจตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๑ เป็นหน่วยประสานงานหลักในส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานให้เป็นไปตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการและมติวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๒ เกี่ยวกับการส่งเสริมการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่คนพิการเข้าถึงได้ ส่วนภารกิจตามที่คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติมอบหมาย โดยให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ตามอนุบัญญัติต่างๆ

ได้แก่ การช่วยเหลือทางกฎหมายและการจัดหาทุนความว่ต่างแ่ต่างคคี การขจัดการเลือปฏิบัติโดยไมเป็นธรรมต่อคนพิการ การให้บริการล่ามภาษามือ การจัดสวัสดิการเบี่ยความพิการ การมีผู้ช่วยคนพิการ การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้แก่คนพิการ การคุ้มครองสิทธิคนพิการที่ไม่มีผู้ดูแล การช่วยเหลือผู้ดูแลคนพิการ การสนับสนุนสถานสงเคราะห์เอกชนที่รับอุปการะคนพิการที่ไม่มีผู้ดูแล เป็นต้น

๔. กลไกสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด มีภารกิจตามกฎหมายและระเบียบในการมีอำนาจหน้าที่เป็นสำนักงานทะเบียนจังหวัดสำหรับคนพิการในจังหวัดเพื่อจัดทำบัตรประจำตัวคนพิการและจัดทำฐานข้อมูลคนพิการในจังหวัด การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในจังหวัด รวมทั้งบูรณาแผนเข้ากับแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัดเป็นหน่วยงานรับเรื่องในการรับเรื่องและการกลั่นกรองโครงการและการกู้ยืมเงินกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการรวมทั้งการติดตามผลโครงการ การบริหารจัดการหนี้สินในระดับจังหวัด และการดำเนินงานเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในจังหวัด

๕. กลไกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๕.๑ บทบัญญัติของกฎหมาย

ตามมาตรา ๒๑ ได้ให้อำนาจแก่ราชการส่วนท้องถิ่นสามารถออกข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ ข้อกำหนด ระเบียบหรือประกาศ แล้วแต่กรณี เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้เป็นไปตามกฎหมาย ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจดำเนินการในเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในเขตพื้นที่รับผิดชอบอยู่แล้ว และสอดคล้องกับกฎหมายในการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทอยู่แล้ว เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่ในการจัดทำและดำเนินงานครอบคลุมงานด้านพัฒนาสังคมและสวัสดิการสังคมในภาพรวมของจังหวัด เทศบาล มีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ให้มีการดำเนินการโรงรับจำนำหรือสินเชื่อท้องถิ่น ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาเด็ก จัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่พัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ การพักผ่อนหย่อนใจ ส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร เมืองพัทยา มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับเทศบาลนคร และยังมีภารกิจตามกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในงานสังคมสงเคราะห์และพัฒนา

คุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส ปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ส่งเสริม การฝึกและการประกอบอาชีพ จัดการศึกษา เป็นต้น ซึ่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองในเรื่องการสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส ดังนั้น กลไกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิคนพิการและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการด้วย

ต่อมาองค์การบริหารส่วนตำบลดอนแก้ว อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ได้มีข้อบัญญัติเรื่องการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตำบลดอนแก้ว พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๖ ตอนพิเศษ ๓๐ ง ราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ สรุปได้ ดังนี้

๑. ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการองค์การบริหารส่วนตำบล
๒. คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ มีการกำหนดแผนและนโยบาย โครงการ งบประมาณ ในการดำเนินกิจกรรมในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในตำบลให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบล
๓. จัดตั้งกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในตำบล
๔. ส่งเสริมกิจกรรมขององค์กรด้านคนพิการรวมทั้งสนับสนุนภาคเอกชนที่สนับสนุนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

๕.๒ ข้อเสนอของคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยการจัดทำอนุบัญญัติโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โดยที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มีเจตนารมณ์ในการกำหนดวิธีปฏิบัติ เพื่อปรับปรุงวิธีการในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งมาตรา ๒๐ กำหนดให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐในเรื่องต่างๆ และเพื่อให้การคุ้มครองสิทธิคนพิการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งถึง เหมาะสมและเป็นธรรม และมาตรา ๒๑ กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถออกข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ ข้อกำหนด ระเบียบ หรือประกาศ แล้วแต่กรณี เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ได้ ต่อมาคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๒ และครั้งที่ ๔ / ๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เห็นชอบให้ชักซ้อมแนวทางการจัดทำ

ข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติหรือระเบียบ/ประกาศเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้คนพิการในพื้นที่ที่สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิทธิตามกฎหมายจึงเห็นสมควรจัดทำข้อเสนอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภทได้พิจารณาออกข้อบัญญัติเทศบัญญัติ ข้อกำหนด ระเบียบหรือประกาศ แล้วแต่กรณี โดยคำนึงถึงสาระสำคัญ และดำเนินการให้สอดคล้องกับระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ รวมทั้งระเบียบของทางราชการที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการในส่วนที่ไม่ขัดข้องกับงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ เว้นแต่งบประมาณสนับสนุนจากรัฐนั้นไม่เพียงพอกับความจำเป็น ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่คนพิการทั้งในระดับบุคคล กลุ่มและชุมชน

(๑) การให้บริการล่ามภาษามือ เพื่อให้คนพิการทางการได้ยินสามารถปฏิบัติกิจกรรมในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป โดยทำหน้าที่รับจดแจ้งและฝึกอบรมบุคคลผู้เป็นล่ามภาษามือ รวมทั้งการจ้างล่ามภาษามือ การกำหนดให้คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการทางการได้ยิน มีสิทธิยื่นคำขอเพื่อขอรับบริการล่ามภาษามือในเรื่องต่างๆทั้งในกรณีปกติและกรณีเร่งด่วน

(๒) การจัดสวัสดิการเบี่ยงความพิการ โดยดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติกำหนด ทั้งนี้ เพื่อให้คนพิการได้รับความช่วยเหลือและเอื้ออำนวยให้คนพิการมีชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ที่ดี

(๓) การจัดให้มีผู้ช่วยคนพิการ โดยจัดจ้างบุคคลเพื่อให้ความช่วยเหลือคนพิการเฉพาะบุคคลที่มีสภาพความพิการรุนแรงเพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจวัตรที่สำคัญในการดำรงชีวิต หรือการให้คนพิการรายนั้นให้เข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้ ภายในระยะเวลาหนึ่งตามความจำเป็น

(๔) การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้แก่คนพิการเป็นบุคคลโดยการสำรวจและปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหรือตัดแปลงส่วนหนึ่งส่วนใดหรือหลายส่วนหรือทั้งหมดของที่อยู่อาศัย เพื่อขจัดอุปสรรคหรือจัดให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตในที่อยู่อาศัยนั้นได้โดยสะดวกและเหมาะสมกับสภาพความพิการ และความปลอดภัยตลอดจนสุขภาพอนามัยของคนพิการ

(๕) การช่วยเหลือคนพิการที่ไม่มีผู้ดูแล โดยการช่วยเหลือเป็นเงินหรือสิ่งของ การจัดหาครอบครัวอุปการะ การส่งเข้าอุปการะในสถานสงเคราะห์ การจัดให้มีผู้ช่วยคนพิการ การช่วยเหลือเรื่องอื่นๆ

(๖) การช่วยเหลือผู้ดูแลคนพิการ โดยให้ผู้ดูแลคนพิการได้รับความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ เช่น การบริการให้คำปรึกษา แนะนำ ฝึกอบรมทักษะการเลี้ยงดูคนพิการ ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ การส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ การฝึกอาชีพ การสนับสนุนเงินทุนประกอบอาชีพ

(๗) การสนับสนุนสถานสงเคราะห์เอ็กซนที่รับอุปการะคนพิการที่ไม่มีผู้ดูแลโดยส่งเสริมสนับสนุนให้สถานสงเคราะห์เอ็กซนที่ตั้งอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับเงินอุดหนุนในการดำเนินงานเพื่อให้การดูแลคนพิการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(๘) การส่งเสริมกิจกรรมเพื่อให้เกิดการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในชุมชนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้คนพิการได้รับการปรับสภาพทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือเสริมสร้างสมรรถภาพให้ดีขึ้น โดยส่งเสริมบทบาทอาสาสมัครด้านการช่วยเหลือคนพิการในชุมชน การสนับสนุนศูนย์การเรียนรู้เพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาคนพิการโดยชุมชน ศูนย์ส่งเสริมการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในชุมชน การจัดตั้งและดำเนินงานจัดสวัสดิการชุมชนสำหรับคนพิการ เป็นต้น

ข้อ ๒ ส่งเสริมสนับสนุนให้คนพิการได้เข้าถึงบริการทางการศึกษา

(๑) ส่งเสริมสนับสนุนให้คนพิการในพื้นที่ได้รับสิทธิการศึกษาทั้งทางด้านค่าใช้จ่ายทางการศึกษาพร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามกฎหมาย

(๒) พิจารณาให้การสนับสนุนสถานศึกษาในพื้นที่ที่สามารถจัดการศึกษาสำหรับคนพิการที่มีมาตรฐานและสอดคล้องกับความจำเป็นของคนพิการแต่ละบุคคลตามที่สถานศึกษาแห่งนั้นร้องขอ

(๓) สนับสนุนให้สถานศึกษาในสังกัดและศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการ โดยให้สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อม ระบบสนับสนุนการเรียนการสอน ตลอดจนบริการเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

(๔) สนับสนุนค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของคนพิการเป็นรายบุคคลในทุกระดับตามความจำเป็นเฉพาะที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐหรือได้รับการสนับสนุนแต่ไม่เพียงพอตามความจำเป็นรวมทั้งใกล้เคียงในกรณีสถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษา

(๕) สนับสนุนให้คนพิการเข้าถึงกองทุนเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยประสานงานกับศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด/ส่วนกลาง

ข้อ ๓ ส่งเสริมสนับสนุนให้คนพิการได้ฝึกอาชีพ ประกอบอาชีพและมีงานทำทั้งในระดับบุคคลและกลุ่ม

(๑) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการเสริมสร้างสมรรถภาพหรือความสามารถของคนพิการในด้านอาชีพ ได้แก่ การแนะแนวอาชีพ การทดสอบและประเมินความถนัดทางอาชีพ การฝึกอาชีพ การจัดทำงาน การฝึกงาน การส่งเสริมสิทธิเพื่อการทำงาน การสนับสนุนเงินทุนในการประกอบอาชีพ อิสระ การประกอบธุรกิจ หรือวิสาหกิจชุมชน

(๒) สนับสนุนสื่ออำนวยความสะดวกให้คนพิการสามารถทำงานหรือประกอบอาชีพได้ โดยสนับสนุนสื่อ ผู้สอนงาน ล่ามภาษามือ ผู้ช่วยคนพิการในการทำงาน อุปกรณ์หรือเครื่องมือ การปรับปรุงหรือจัดให้มีเครื่องมืออุปกรณ์ สภาพแวดล้อมในการทำงาน สภาพแวดล้อมของสถานที่ในการทำงาน รวมถึงการเดินทางและสถานที่พักอาศัย

(๓) ส่งเสริมสนับสนุนให้นายจ้างหรือสถานประกอบการจ้างคนพิการเข้าทำงานตามระบบโควตาตามมาตรา ๓๓ และสร้างแรงจูงใจกรณีมีนายจ้างหรือสถานประกอบการในการจ้างคนพิการมากขึ้นตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนส่งเสริมให้มีการจ้างเหมาช่วงงาน การให้สัมปทาน การรับซื้อสินค้าและผลิตภัณฑ์จากคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ และการอนุญาตหรือมีเงื่อนไขในการอนุญาตเกี่ยวกับการใช้พื้นที่ในความรับผิดชอบเพื่อให้คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการได้ใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพตามมาตรา ๓๕

(๔) สนับสนุนให้มีการจ้างคนพิการเข้าทำงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แม้มีได้อยู่ในบังคับตามกฎหมายต้องรับคนพิการเข้าทำงาน รวมทั้งจัดให้มีแผนงานโครงการจ้างงานคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการในกิจกรรมโครงการพัฒนาท้องถิ่นในแต่ละปีด้วย

ข้อ ๔ ส่งเสริมสนับสนุนให้คนพิการได้เข้ามามีส่วนร่วมทางสังคม

(๑) ให้มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผน โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในระดับจังหวัดและระดับชาติ โดยบูรณาการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาท้องถิ่นทั้งแผนระยะสามปี และแผนปฏิบัติการประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งประสานแผนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๒) ส่งเสริมสนับสนุนให้เมืองคกรของคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการในพื้นที่ที่มีความเข้มแข็ง มีการพัฒนามาตรฐานการให้บริการและได้รับการรับรองมาตรฐานองค์กรตามระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตแห่งชาติกำหนด ตลอดจนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นและเป็นพลังในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรของคนพิการในพื้นที่ยื่นคำขอรับรองเป็นองค์กรสวัสดิการชุมชนเพื่อจัดสวัสดิการสังคมให้แก่สมาชิกของตนเอง

(๓) ปรับปรุงกฎ ระเบียบในความรับผิดชอบที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของคนพิการในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อ ๕ ส่งเสริมสนับสนุนให้คนพิการทั้งระดับบุคคลและกลุ่มคนพิการได้เข้าถึงสิทธิฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์

(๑) ส่งเสริมให้คนพิการได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิทธิการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยอาศัยกระบวนการทางการแพทย์ในเรื่องต่างๆ โดยประสานงานหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ให้บริการในเรื่องต่างๆ

(๒) ให้การช่วยเหลือค่าใช้จ่ายเป็นค่ารักษาพยาบาล ค่าอุปกรณ์ เครื่องช่วยความพิการ และสื่อส่งเสริมพัฒนาการ การบริการด้านพาหนะเดินทางแก่คนพิการ เนื่องจากได้ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบจนถึงที่สุดแล้วแต่ไม่มีรายการที่สามารถเบิกจ่ายได้ ทั้งนี้ ให้พิจารณาตามความจำเป็นและเหมาะสมและเป็นไปตามคำวินิจฉัยของแพทย์เฉพาะทางในเรื่องนั้น

(๓) ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมเพื่อให้เกิดการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยกระบวนการทางการแพทย์ในชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้คนพิการได้รับการปรับสภาพทางร่างกาย จิตใจ หรือเสริมสร้างสมรรถภาพให้ดีขึ้น โดยจัดให้มีการส่งเสริมบทบาทอาสาสมัครสาธารณสุขคนพิการในชุมชนและการส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๖ จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่คนพิการและทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

(๑) ให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานด้านการวางแผน การออกแบบงานโยธาและการพิจารณาออกใบอนุญาตก่อสร้างต่างๆ ยึดหลักการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมการออกแบบของภาคเอกชนที่ดำเนินงานก่อสร้างในเขตพื้นที่รับผิดชอบได้มีการนำแนวคิดออกแบบที่เป็นสากล(Universal Design) แนวคิดตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการทั้งทางด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ สภาพแวดล้อม โครงการและบริการต่างๆ ที่ทุกคนสามารถใช้ได้ในขอบเขตมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยไม่จำเป็นต้องดัดแปลง หรือออกแบบเป็นพิเศษ โดยให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

(๒) ปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การคมนาคม สารสนเทศและการสื่อสาร รวมทั้งเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศและการสื่อสาร และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงบริการอื่นที่เปิดหรือที่จัดให้แก่สาธารณชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ โดยให้คนพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้เท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป เพื่อให้คนพิการดำรงชีวิตอยู่ได้โดยอิสระและมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในทุกด้าน ทั้งนี้ ก่อนที่คณะกรรมการจะพิจารณาตรวจรับงานจ้างในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคนพิการต้องให้คนพิการประเภทนั้นๆ ได้ทดลองและเสนอแนะในการใช้ประโยชน์เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการด้วย

(๓) ส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคเอกชนจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่เปิดหรือจัดหาแก่สาธารณชนโดยคำนึงถึงการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการสำหรับคนพิการนอกเหนือกฎหมายกำหนด รวมทั้งพัฒนา ประกาศใช้ และตรวจสอบติดตามการปฏิบัติตามมาตรฐานและแนวปฏิบัติเพื่อให้คนพิการและบุคคลทั่วไปได้เข้าถึง และใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่เสมอ

(๔) ส่งเสริมให้มีการจัดการฝึกอบรมประชาชนและนักเรียนนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหา การเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ที่คนพิการเผชิญอยู่

(๕) อำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการได้เข้าถึงอาคารและสถานที่ที่เปิดให้แก่สาธารณะ การจัดทำป้ายที่เป็นอักษรเบรลล์ หรือในรูปแบบที่อ่านและเข้าใจได้ง่ายไว้ในอาคารและสถานที่ที่เปิด ให้แก่สาธารณะ รวมทั้งสนับสนุนคนพิการให้เข้าถึงเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศและการสื่อสารใหม่ รวมถึงอินเทอร์เน็ตด้วย

(๖) บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกของชุมชนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดไว้ สำหรับประชาชนทั่วไป จะต้องมิใช่ไว้สำหรับคนพิการบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกันและตอบสนองต่อความ ต้องการจำเป็นของคนพิการด้วย

ข้อ ๗ ขจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ

ให้บุคลากรในสังกัดถือปฏิบัติและเป็นผู้มีจิตใจมุ่งบริการโดยมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็น ธรรมต่อคนพิการทุกรูปแบบในเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

(๑) การกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ มาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจัดให้มีการตรวจสอบติดตามมิให้มีการกระทำที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็น ธรรมต่อคนพิการ รวมทั้งให้คำแนะนำแก่องค์กรเอกชน หรือบุคคลในพื้นที่ความรับผิดชอบมิให้มีการ กระทำดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการป้องกันเพื่อมิให้มีการเลือกปฏิบัติในเรื่องต่างๆ เช่น การจ้างงาน การศึกษา การซื้อสินค้า การรับบริการ และการใช้สิ่งอำนวยความสะดวก การออกแบบทางสถาปัตยกรรม และยานพาหนะ การบริการทางสังคม การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

(๒) ให้การศึกษาและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อให้บิดามารดา ผู้ปกครอง ผู้ดูแลคนพิการ และผู้ซึ่งทำหน้าที่ให้บริการแก่คนพิการมีจิตสำนึกและรู้วิธีปฏิบัติที่ถูกต้องในการเลี้ยงดูคนพิการตั้งแต่ใน วัยเยาว์ การให้การศึกษา การให้ความช่วยเหลือ การปรับท่าทีในการจำหน่ายสินค้าและให้บริการแก่ คนพิการ และการสร้างทัศนคติของความกรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในหมู่ประชาชนทั่วไป รวมทั้งฝึกอบรมเพื่อ สร้างความตระหนักเกี่ยวกับคนพิการและสิทธิของคนพิการในสังคม โดยการส่งเสริมเยาวชนให้ได้รับ การอบรมในการให้ความช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อแก่คนพิการ

(๓) ณรงค์ให้คนพิการรู้จักปกป้องสิทธิของตนแทนการยอมรับสภาพและให้มีทักษะการ จัดการปัญหาเรื่องการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ในกรณีมีปัญหาข้อพิพาทภายในชุมชนหรือมีพิพาทกับ เจ้าหน้าที่ในสังกัด ต้องจัดให้มีการไกล่เกลี่ยเพื่อระงับข้อพิพาทโดยเร็ว

ข้อ ๘ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการพัฒนากระบวนการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการในระดับพื้นที่ ดังต่อไปนี้

(๑) มีการสำรวจและค้นหาคนพิการในพื้นที่เพื่อจัดทำบัญชีรายชื่อ ที่อยู่ ประเภทความพิการ สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล การเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในสิทธิคนพิการในเรื่องอะไรบ้าง โดยเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการแก่คนพิการเพื่อประโยชน์ในการจัดทำแผนและให้บริการเพื่อสนองตอบความต้องการจำเป็นได้อย่างทั่วถึง เหมาะสม และเป็นธรรม รวมทั้งลดความซ้ำซ้อนและเสริมสร้างการให้บริการที่มีเอกภาพ

(๒) ส่งเสริมให้คนพิการได้มีบัตรประจำตัวคนพิการ โดยทำหน้าที่เป็นหน่วยบริการรับเรื่องการยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวคนพิการตามระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวคนพิการและการออกบัตร การกำหนดสิทธิหรือการเปลี่ยนแปลงสิทธิ การขอสละสิทธิของคนพิการ และอายุบัตรประจำตัวคนพิการ พ.ศ.๒๕๕๒

(๓) ให้มีจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในระดับท้องถิ่น เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ หรืองบประมาณด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการระดับจังหวัดและมีการบูรณาการเข้ากับแผนพัฒนาท้องถิ่นระยะสามปี และให้มีการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีด้วย

(๔) จัดให้มีการวิเคราะห์โครงสร้างและการบริหารจัดการเพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ในการจัดให้มีบุคลากรด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ รวมทั้งงานสวัสดิการสังคมไว้เป็นการเฉพาะ รวมทั้งจัดให้มีข้อมูลสารสนเทศ และการประชาสัมพันธ์ อาคารสถานที่ เครื่องมืออุปกรณ์ หรือการจัดสภาพแวดล้อมที่คนพิการทุกประเภทเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ มีการกำหนดรูปแบบและวิธีการในการให้บริการแก่คนพิการที่ชัดเจน มีการติดตามประเมินผลการให้บริการ รวมทั้งมีกิจกรรมด้านการส่งเสริมให้คนพิการหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ รวมทั้งคำนึงถึงคุณภาพการให้บริการเพื่อให้บริการที่รวดเร็ว ต่อเนื่องและทันสมัย การตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นของคนพิการ และผู้รับบริการมีความพึงพอใจ และให้มีการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในกรณีคนพิการในพื้นที่รับผิดชอบไปขอรับบริการจากท้องถิ่นนั้น

ข้อ ๙ ในกรณีเทศบาล/ข้อมติ/ระเบียบหรือประกาศนี้มิได้กำหนดไว้ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการว่าด้วยการนั้นโดยอนุโลม และในกรณีที่คณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดวงเงินเกี่ยวกับรายการใช้จ่ายในกิจกรรมต่างๆ ให้เป็นตามหลักเกณฑ์ว่าด้วยการนั้น

ข้อ ๑๐ ดำเนินการอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ แห่งชาติกำหนด

๖. กลไกหน่วยงานของรัฐ

ตามมาตรา ๒๒ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องใด ก็ให้มีหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามอำนาจหน้าที่นั้น ทั้งนี้ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีการบูรณาการในการทำงานร่วมกันโดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จะเป็นเจ้าภาพหลักในการประสานการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนกฎหมายให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และกฎหมายนี้ ยังได้กำหนดให้มีเจ้าภาพเฉพาะในแต่ละเรื่องด้วย จึงได้กำหนดอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๔๕ โดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้รัฐมนตรีแต่ละกระทรวงมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงระเบียบ หรือประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวงนั้น รวมทั้งกฎหมายฉบับนี้กำหนดมาตรการทางภาษีซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมสรรพากร เพื่อจูงใจภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและเป็นการช่วยเหลือคนพิการและผู้ดูแลคนพิการด้วย

๗. กลไกคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน

ตามมาตรา ๓๐ กำหนดให้มีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน จำนวนเจ็ดคน ประกอบด้วย ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนห้าคน ซึ่งคณะกรรมการ แต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ด้านการเงิน การประเมินผล และการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ซึ่งในจำนวนนี้จะต้องเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญด้านการประเมินผลจำนวน สองคน และคนพิการซึ่งมีบัตรประจำตัวคนพิการตามมาตรา ๑๙ อย่างน้อยหนึ่งคน เป็นกรรมการ โดยมีรองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมายเป็นกรรมการ และเลขาธิการ โดยมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๓๑ ได้แก่ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน และรายงานผลการปฏิบัติงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ พร้อมทั้งมีอำนาจ เรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับกองทุนจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อ ประกอบการพิจารณาประเมินผลได้

๘. กลไกองค์กรภาคเอกชนและนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ

ตามแนวทางการออกแบบกฎหมายฉบับนี้ ได้กำหนดให้มีเจ้าภาพในการรับผิดชอบการขับเคลื่อนกฎหมายเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแบบหลายเจ้าภาพทั้งภาครัฐและเอกชน โดยคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่กำหนดระเบียบและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแก่เอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ เงินอุดหนุน สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการต่าง ๆ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม พิจารณาให้การสนับสนุนและช่วยเหลือกิจกรรมของหน่วยงานของรัฐและเอกชนเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติมีภารกิจในการประสานงานและร่วมมือกับหน่วยงานด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ของรัฐบาล ส่วนราชการหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในการดำเนินงาน การทำงานร่วมกันในระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนงานด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ การสนับสนุนสถานสงเคราะห์เอกชนจัดที่อยู่อาศัยและสวัสดิการให้แก่คนพิการโดยรัฐให้เงินอุดหนุนให้แก่สถานสงเคราะห์เอกชนนั้นได้ ส่วนองค์กรเอกชนที่จัดให้คนพิการได้รับสิทธิประโยชน์ตามมาตรา ๒๐ มีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีหรือยกเว้นภาษีเป็นร้อยละของจำนวนเงินค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ เพื่อให้องค์กรภาคเอกชนทั้งที่แสวงหากำไรและไม่แสวงหากำไรเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดระบบการคุ้มครองสิทธิคนพิการอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น รวมทั้งกฎหมายยังกำหนดให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการภาคเอกชนต้องจ้างคนพิการเข้าทำงานตามระบบโควตาเพราะเชื่อมั่นว่านายจ้างมีศักยภาพ และมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือและพัฒนาเศรษฐกิจแก่กลุ่มคนพิการได้และเห็นว่าในสังคมสมัยใหม่ต้องพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการโดยให้มีสิทธิเสรีภาพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

ปรากฏรายละเอียดตามภาคผนวก ๑๐

ภาคผนวก ๑

ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบัตรประจำตัว
คนพิการ

ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

เรื่อง ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ

โดยที่เห็นเป็นการสมควรกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ และมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ”

ข้อ ๒ ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้กำหนดประเภทความพิการ ดังนี้

- (๑) ความพิการทางการเห็น
- (๒) ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย
- (๓) ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย
- (๔) ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม หรือออทิสติก
- (๕) ความพิการทางสติปัญญา
- (๖) ความพิการทางการเรียนรู้

ข้อ ๔ หลักเกณฑ์กำหนดความพิการทางการเห็น ได้แก่

(๑) คาบอด หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องในการเห็น เมื่อตรวจวัดการเห็นของสายตาข้างที่ดีกว่าเมื่อใช้แว่นสายตาธรรมดาแล้ว อยู่ในระดับต่ำกว่า ๓ ส่วน ๖๐ เมตร (๓/๖๐) หรือ ๒๐ ส่วน ๔๐๐ ฟุต (๒๐/๔๐๐) ลงมาจนกระทั่งมองไม่เห็นแม้แต่แสงสว่าง หรือมีลานสายตาแคบกว่า ๑๐ องศา

(๒) คาเห็นเลือนราง หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องในการเห็น เมื่อตรวจวัดการเห็นของสายตาข้างที่คิดว่า เมื่อใช้แว่นสายตาธรรมดาแล้ว อยู่ในระดับตั้งแต่ ๓ ส่วน ๖๐ เมตร (๓/๖๐) หรือ ๒๐ ส่วน ๔๐๐ ฟุต (๒๐/๔๐๐) ไปจนถึงต่ำกว่า ๖ ส่วน ๑๘ เมตร (๖/๑๘) หรือ ๒๐ ส่วน ๗๐ ฟุต (๒๐/๗๐) หรือมีลานสายตาแคบกว่า ๓๐ องศา

ข้อ ๕ หลักเกณฑ์กำหนดความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ได้แก่

(๑) หูหนวก หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือ การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องในการได้ยิน จนไม่สามารถรับข้อมูลผ่านทาง การได้ยิน เมื่อตรวจการได้ยิน โดยใช้คลื่นความถี่ที่ ๕๐๐ เฮิรตซ์ ๑,๐๐๐ เฮิรตซ์ และ ๒,๐๐๐ เฮิรตซ์ ในหูข้างที่ได้ยินคิดว่าจะสูญเสียการได้ยินที่ความดังของเสียง ๘๐ เดซิเบลขึ้นไป

(๒) หูตึง หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไป มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องในการได้ยิน เมื่อตรวจวัด การได้ยิน โดยใช้คลื่นความถี่ที่ ๕๐๐ เฮิรตซ์ ๑,๐๐๐ เฮิรตซ์ และ ๒,๐๐๐ เฮิรตซ์ ในหูข้างที่ได้ยิน คิดว่าจะสูญเสียการได้ยินที่ความดังของเสียงน้อยกว่า ๘๐ เดซิเบลลงมาจนถึง ๔๐ เดซิเบล

(๓) ความพิการทางการสื่อความหมาย หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรม ในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่อง ทาง การสื่อความหมาย เช่น พูดไม่ได้ พูดหรือฟังแล้วผู้อื่นไม่เข้าใจ เป็นต้น

ข้อ ๖ หลักเกณฑ์กำหนดความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย ได้แก่

(๑) ความพิการทางการเคลื่อนไหว หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรม ในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่อง หรือการสูญเสียความสามารถของอวัยวะในการเคลื่อนไหว ได้แก่ มือ เท้า แขน ขา อาจมาจากสาเหตุ อัมพาต แขน ขา อ่อนแรง แขน ขาขาด หรือภาวะเจ็บป่วยเรื้อรังจนมีผลกระทบต่อการทำงาน มือ เท้า แขน ขา

(๒) ความพิการทางร่างกาย หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรม ในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่อง หรือความผิดปกติของศีรษะ ใบหน้า ลำตัว และภาพลักษณ์ภายนอกของร่างกายที่เห็นได้อย่างชัดเจน

ข้อ ๗ หลักเกณฑ์กำหนดความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม หรือออทิสติก ได้แก่

(๑) ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องหรือความผิดปกติทางจิตใจหรือสมองในส่วนของารรับรู้ อารมณ์ หรือความคิด

(๒) ความพิการออทิสติก หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องทางพัฒนาการด้านสังคม ภาษาและการสื่อความหมาย พฤติกรรมและอารมณ์ โดยมีสาเหตุมาจากความผิดปกติของสมอง และความผิดปกตินั้นแสดงก่อนอายุ ๒ ปีครึ่ง ทั้งนี้ ให้รวมถึงการวินิจฉัยกลุ่มออทิสติกสเปกตรัมอื่น ๆ เช่น แอสเพอร์เกอร์ (Asperger)

ข้อ ๘ หลักเกณฑ์กำหนดความพิการทางสติปัญญา ได้แก่ การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีพัฒนาการช้ากว่าปกติ หรือมีระดับเชาว์ปัญญาต่ำกว่าบุคคลทั่วไป โดยความผิดปกตินั้นแสดงก่อนอายุ ๑๘ ปี

ข้อ ๙ หลักเกณฑ์กำหนดความพิการทางการเรียนรู้ ได้แก่ การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม โดยเฉพาะด้านการเรียนรู้ ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องทางสมอง ทำให้เกิดความบกพร่องในด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ หรือกระบวนการเรียนรู้พื้นฐานอื่นในระดับความสามารถที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานตามช่วงอายุและระดับสติปัญญา

ข้อ ๑๐ ให้ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม เป็นผู้ตรวจวินิจฉัยและออกใบรับรองความพิการที่ระบุประเภทความพิการตามข้อ ๔ ข้อ ๕ ข้อ ๖ ข้อ ๗ ข้อ ๘ หรือข้อ ๙ เพื่อประกอบคำขอมิบัตรประจำตัวคนพิการตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ เว้นแต่ นายทะเบียนกลาง หรือนายทะเบียนจังหวัดแล้วแต่กรณี เห็นว่าบุคคลนั้นมีสภาพความพิการที่สามารถมองเห็นได้โดยประจักษ์จะไม่ต้องให้มีการตรวจวินิจฉัยก็ได้

ข้อ ๑๑ ให้มีคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่กำหนดแบบเอกสาร คู่มือ แนวทาง หลักเกณฑ์การวินิจฉัยความพิการ และวิธีปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามข้อ ๑๐ ตามประกาศนี้

ข้อ ๑๒ ให้เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติรักษาการ
ตามประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๒

อิสสระ สมชัย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยื่นคำขอมิบัตรประจำตัวคนพิการ และการออกบัตร
การกำหนดสิทธิหรือการเปลี่ยนแปลงสิทธิ การขอสถานะสิทธิของคนพิการ และอายุบัตรประจำตัวคนพิการ
พ.ศ. ๒๕๕๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนา
คุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิ
และเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบกับมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ จึงกำหนดระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
แห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยื่นคำขอมิบัตรประจำตัวคนพิการและการออกบัตร
การกำหนดสิทธิหรือการเปลี่ยนแปลงสิทธิ การขอสถานะสิทธิของคนพิการ และอายุบัตรประจำตัว
คนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ
และให้หมายความรวมถึงสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนกลางหรือนายทะเบียนจังหวัด

ข้อ ๔ คนพิการซึ่งมีสัญชาติไทยไม่ว่าจะอยู่ในกรุงเทพมหานครหรือจังหวัดอื่น อาจยื่น
คำขอมิบัตรประจำตัวคนพิการต่อสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ
สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด หรือหน่วยงานภาครัฐอื่นตามที่เลขาธิการ
หรือผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศกำหนด แล้วแต่กรณี

ให้บัตรประจำตัวคนพิการมีอายุหกปีนับแต่วันที่ออกบัตร

ข้อ ๕ ในกรณีที่คนพิการเป็นผู้เยาว์ คนเสมือนไร้ความสามารถ หรือคนไร้ความสามารถ
หรือในกรณีที่คนพิการมีสภาพความพิการถึงขั้นไม่สามารถไปยื่นคำขอด้วยตนเองได้ ผู้ปกครอง
ผู้พิทักษ์ ผู้ดูแล หรือผู้ดูแลคนพิการแล้วแต่กรณี ยื่นคำขอแทนได้

ข้อ ๖ การยื่นคำขอมิบัตรประจำตัวคนพิการ ให้คนพิการหรือบุคคลตามข้อ ๕ ยื่นคำขอ
ตามแบบที่เลขาธิการกำหนดพร้อมด้วยเอกสารหลักฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาบัตรประจำตัวข้าราชการ หรือสำเนาสูติบัตร
ของคนพิการ

(๒) สำเนาทะเบียนบ้านของคนพิการ

(๓) รูปถ่ายขนาด ๑ นิ้ว ถ่ายมาแล้วไม่เกิน ๖ เดือน จำนวน ๒ รูป

(๔) ใบรับรองความพิการรับรองโดยผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมของสถานพยาบาลของรัฐ
หรือสถานพยาบาลเอกชนที่เลขาธิการประกาศกำหนด เว้นแต่กรณีสภาพความพิการที่สามารถเห็นได้
โดยประจักษ์ไม่จำเป็นต้องมีใบรับรองความพิการก็ได้ ทั้งนี้ ตามแบบและรายละเอียดที่เลขาธิการประกาศ
กำหนด

ในกรณีบุคคลตามข้อ ๕ ยื่นคำขอแทนคนพิการ ให้นำสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน
หรือสำเนาทะเบียนบ้านของบุคคลนั้น และหลักฐานอื่นที่แสดงให้เห็นว่าได้รับมอบอำนาจจากคนพิการ
หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับคนพิการเนื่องจากเป็นผู้ปกครอง ผู้พิทักษ์ ผู้ดูแล หรือผู้ดูแลคนพิการ
แล้วแต่กรณี

ข้อ ๗ ให้สำนักงานหรือหน่วยงานภาครัฐที่รับคำขอดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง
ครบถ้วนของเอกสารหลักฐานของผู้ยื่นคำขอ ในกรณีเอกสารหลักฐานไม่ถูกต้องครบถ้วน ให้แจ้ง
ผู้ยื่นคำขอดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด หากผู้ยื่นคำขอไม่ดำเนินการ
แก้ไขให้ถูกต้องครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าไม่ประสงค์จะมีบัตรประจำตัวคนพิการ
ตามคำขอ

เมื่อเอกสารหลักฐานถูกต้องครบถ้วนแล้ว ให้เสนอความเห็นต่อนายทะเบียนเพื่อพิจารณา
ออกบัตรประจำตัวคนพิการตามคำขอ โดยระบุรายละเอียดเกี่ยวกับประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ
ไว้ด้วย

ข้อ ๘ เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอตามข้อ ๗ แล้ว ให้พิจารณาออกบัตรประจำตัว
คนพิการตามคำขอโดยเร็ว และแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วัน
พิจารณาคำขอเสร็จ

ในกรณีนายทะเบียนออกบัตรประจำตัวคนพิการตามคำขอ ให้แจ้งสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติและสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ซึ่งคนพิการนั้นมีภูมิลำเนาอยู่เพื่อรวบรวมไว้ในฐานข้อมูลกลางและฐานข้อมูลคนพิการประจำจังหวัดนั้น

ข้อ ๘ ในกรณีบัตรประจำตัวคนพิการหมดอายุ ชำรุด สูญหาย หรือมีการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญเกี่ยวกับคนพิการ ให้คนพิการหรือบุคคลตามข้อ ๕ ยื่นคำขออนายทะเบียนเพื่อขอมีบัตรประจำตัวคนพิการใหม่ได้ ทั้งนี้ให้นำเอกสารหลักฐานตามข้อ ๖ (๑) (๒) และ (๓) ไปประกอบการพิจารณาด้วย

ในกรณีบัตรประจำตัวคนพิการหมดอายุ ให้คนพิการหรือบุคคลตามข้อ ๕ ยื่นคำขอมีบัตรประจำตัวคนพิการใหม่ก่อนวันที่บัตรประจำตัวคนพิการหมดอายุ

ข้อ ๑๐ ในกรณีนายทะเบียนไม่ออกบัตรประจำตัวคนพิการที่ยื่นตามข้อ ๖ หรือตามข้อ ๘ ให้ผู้ยื่นคำขอมีสถานีขึ้นอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อนายทะเบียนกลางหรือนายทะเบียนจังหวัดซึ่งรับคำขอนั้น ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งดังกล่าว

ให้นายทะเบียนตามวรรคหนึ่ง พิจารณาคำอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำอุทธรณ์ดังกล่าว แล้วให้แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์พร้อมเหตุผลเป็นหนังสือต่อผู้อุทธรณ์ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่พิจารณาอุทธรณ์เสร็จ

คำวินิจฉัยของนายทะเบียนตามวรรคสอง ให้เป็นที่สุด

ข้อ ๑๑ ในกรณีคนพิการซึ่งมีบัตรประจำตัวคนพิการถึงแก่ความตายหรือได้รับการฟื้นฟูจนไม่มีสภาพความพิการ หรือมีความประสงค์จะยกเลิกการมีบัตรประจำตัวคนพิการ ให้ผู้มีบัตรประจำตัวคนพิการหรือบุคคลตามข้อ ๕ แจ้งต่อนายทะเบียนเพื่อจำหน่ายออกจากทะเบียนบัตรประจำตัวคนพิการต่อไป

ข้อ ๑๒ คนพิการซึ่งมีบัตรประจำตัวคนพิการตามระเบียบนี้ มีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ตามมาตรา ๒๐ หรือตามกฎหมายอื่นกำหนด

ข้อ ๑๓ เพื่อประโยชน์ในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิทธิตามข้อ ๑๒ ให้สำนักงานจัดทำคู่มือการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิทธิดังกล่าว ทั้งนี้ คนพิการหรือบุคคลตามข้อ ๕ อาจยื่นคำขอให้มีการกำหนดสิทธิหรือเปลี่ยนแปลงสิทธิต่อหน่วยงานของรัฐซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๒๐ หรือตามกฎหมายอื่นกำหนด หรือตามที่คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติกำหนดก็ได้

ข้อ ๑๔ ในกรณีที่มีการกำหนดสิทธิหรือเปลี่ยนแปลงสิทธิตามคำขอตามข้อ ๑๒ แล้ว ถ้าประสงค์จะขอสละสิทธินั้น ให้คนพิการหรือบุคคลตามข้อ ๕ แล้วแต่กรณี แจ้งความประสงค์ สละสิทธินั้นเป็นหนังสือต่อหน่วยงานของรัฐซึ่งกำหนดสิทธิหรือเปลี่ยนแปลงสิทธินั้น

ข้อ ๑๕ ให้เลขาธิการรักษาการตามระเบียบนี้ และมีอำนาจกำหนดแบบบัตรประจำตัว คนพิการ ตลอดจนแบบเอกสารต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้ รวมทั้งมีอำนาจกำหนดวิธีปฏิบัติ ใดใดเพื่อพัฒนารูปแบบและวิธีการจัดทำบัตรประจำตัวคนพิการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

ประกาศสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

เรื่อง แบบและรายละเอียดของสภาพความพิการที่สามารถเห็นได้โดยประจักษ์

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๖ (๔) และข้อ ๑๕ ของระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยื่นคำขอมิบัตรประจำตัวคนพิการ และการออกบัตร การกำหนดสิทธิหรือการเปลี่ยนแปลงสิทธิ การขอสถานะสิทธิของคนพิการ และอาชुบัตรประจำตัวคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการจัดทำคู่มือหลักเกณฑ์ความพิการตามมติในคราวการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๒ จึงกำหนดแบบและรายละเอียดของสภาพความพิการที่สามารถเห็นได้โดยประจักษ์ ดังนี้

ข้อ ๑ ความพิการทางการเห็น ได้แก่ บุคคลที่ไม่มีลูกตาทั้งสองข้าง ลูกตาสีขาวขุ่น ไม่มีลูกตาดำ ลูกตาฝ่อ โดยต้องมีความผิดปกติดังกล่าวทั้งสองข้าง

ข้อ ๒ ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ได้แก่ บุคคลที่ไม่มีหูทั้งสองข้าง

ข้อ ๓ ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย ได้แก่ บุคคลที่แขนขาตั้งแต่ระดับข้อมือขึ้นไป หรือขาขาดตั้งแต่ระดับข้อเท้าขึ้นไปอย่างน้อยหนึ่งข้าง

ข้อ ๔ สภาพความพิการที่สามารถเห็นได้โดยประจักษ์ตามข้อ ๑ ข้อ ๒ และข้อ ๓ ให้เป็นไปตามแบบและรายละเอียดท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒

กิ่งแก้ว อินหว่าง

เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

แบบและรายละเอียดของสภาพความพิการที่สามารถเห็นได้โดยประจักษ์

สถานที่ _____

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ข้าพเจ้า _____

ตำแหน่ง _____ สังกัด _____

ได้ประเมิน ค.ช./ค.ญ./นาย/นาง/นางสาว _____

เลขประจำตัวประชาชน

พบว่า มีความพิการที่สามารถเห็นได้โดยประจักษ์ตามประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่องประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ ดังนี้

๑. ประเภทความพิการทางการเห็น

- ไม่มีลูกตาทั้งสองข้าง
- ไม่มีลูกตาดำทั้งสองข้าง
- ลูกตาสีขาวขุ่นทั้งสองข้าง
- ลูกตาฝ่อทั้งสองข้าง

๒. ประเภทความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย

- หูหนวก เนื่องจากไม่มีหูทั้งสองข้าง

๓. ประเภทความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย

- แขนขาดตั้งแต่ระดับข้อมือขึ้นไป อย่างน้อยหนึ่งข้าง
- ขาขาดตั้งแต่ระดับข้อเท้าขึ้นไป อย่างน้อยหนึ่งข้าง

การเกิดความพิการ

- ตั้งแต่เกิด
- ภายหลัง ระบุระยะเวลาจำนวน _____ ปี _____ เดือน

สาเหตุของความพิการ

- กรรมพันธุ์
- โรคติดเชื้อ
- อุบัติเหตุ
- โรคอื่น ๆ ระบุ _____
- ไม่ทราบสาเหตุ

ลงชื่อ _____

(_____)

นายทะเบียนกลาง / นายทะเบียนจังหวัด _____

กฎกระทรวง

กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กซึ่งถูกทอดทิ้ง
เด็กเร่ร่อน หรือเด็กที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้ง

พ.ศ. ๒๕๕๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ และมาตรา ๑๘/๒ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบกับมาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๕๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

“เด็ก” หมายความว่า เด็กตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก

“เด็กเร่ร่อน” หมายความว่า เด็กเร่ร่อนตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก

“เด็กไร้เดียงสา” หมายความว่า เด็กที่มีอายุต่ำกว่าเจ็ดปีบริบูรณ์ หรือเด็กที่ปราศจากความรู้คิด
รู้ชอบตามปกติสามัญอันเนื่องมาจากพัฒนาการทางร่างกายของเด็กเทียบเท่าเด็กที่มีอายุต่ำกว่าเจ็ดปี
บริบูรณ์

“เด็กที่ไม่ปรากฏบุพการี” หมายความว่า เด็กที่ไม่สามารถสืบหาบิดามารดาหรือญาติ
ทางสายโลหิตโดยตรงขึ้นไป และให้หมายความรวมถึงเด็กที่บิดามารดาเสียชีวิต

“ผู้ปกครอง” หมายความว่า ผู้ปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก

“นายอำเภอ” หมายความว่า ปลัดอำเภอสู่เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ และผู้อำนวยการเขต

ข้อ ๒ เมื่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นได้รับแจ้งการเกิดเด็กในสภาพแรกเกิด หรือเด็กไร้เดียงสาซึ่งถูกทอดทิ้ง หรือเด็กแร่วอน หรือเด็กที่ไม่ปรากฏบุพการี หรือบุพการีทอดทิ้งแล้วแต่กรณี ให้นายทะเบียนออกใบรับแจ้งให้แก่ผู้แจ้งการเกิดตามแบบพิมพ์ที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด พร้อมทั้งเรียกตรวจหลักฐานจากผู้แจ้งและสอบสวนพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กที่แจ้งการเกิด ดังนี้

(๑) พยานหลักฐาน ได้แก่

(ก) บันทึกการรับตัวเด็กที่จัดทำขึ้นโดยพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ซึ่งเป็นผู้รับตัวเด็กไว้ สำหรับเด็กแรกเกิดหรือเด็กไร้เดียงสาซึ่งถูกทอดทิ้ง

(ข) หลักฐานการรับตัวเด็กของหน่วยงานที่รับตัวเด็กไว้ดูแลหรืออุปการะ

(ค) รูปถ่ายของเด็กขนาด ๒ นิ้ว จำนวน ๒ รูป

(ง) หลักฐานทะเบียนราษฎรของผู้ปกครองของเด็ก (ถ้ามี)

(จ) หลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กทั้งพยานเอกสารและวัตถุพยาน (ถ้ามี) เช่น หนังสือรับรองการเกิดของสถานพยาบาล สำเนาทะเบียนนักเรียน จดหมาย รูปถ่ายของบุคคลในครอบครัว เป็นต้น

(๒) พยานบุคคล ได้แก่

(ก) ผู้แจ้งการเกิด

(ข) เด็กที่ขอแจ้งการเกิดกรณีเด็กที่มีอายุตั้งแต่เจ็ดปีบริบูรณ์ขึ้นไป

(ค) บุพการี หรือผู้ปกครองของเด็ก (ถ้ามี)

(ง) ผู้รู้เห็นการเกิดของเด็กหรือสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานะการเกิดของเด็ก (ถ้ามี)

(จ) บุคคลที่เด็กเคยอาศัยอยู่หรือเคยทำงานด้วย (ถ้ามี)

ข้อ ๓ ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นตรวจสอบความถูกต้องของพยานเอกสาร และความครบถ้วนสมบูรณ์ของประเด็นการสอบสวนพยานบุคคล แล้วรวบรวมหลักฐานพร้อมเสนอความเห็นไปยังนายอำเภอแห่งท้องที่ที่สำนักทะเบียนนั้นตั้งอยู่ภายในระยะเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการเกิด โดยให้สรุปความเห็นพร้อมระบุเหตุผลประกอบว่าเด็กที่ขอแจ้งการเกิดเป็นผู้เกิดในราชอาณาจักรหรือไม่ และเป็นผู้มีสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทย หรือไม่สามารถ

ยื่นยื่นสถานะการเกิดและสัญชาติของเด็ก ทั้งนี้ ให้นายอำเภอพิจารณาและแจ้งผลให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นทราบภายในสามสัปดาห์นับแต่วันที่ได้รับแจ้งความเห็น

ข้อ ๔ การพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กที่แจ้งการเกิดตามข้อ ๒ ให้คำนึงถึงสิทธิมนุษยชน ความมั่นคงของมนุษย์และความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร รวมถึงหลักการได้สัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ โดยให้นายทะเบียนอำเภอ นายทะเบียนท้องถิ่น และนายอำเภอ พิจารณาปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก และความเป็นไปได้ในการแสวงหาพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเด็กโดยตรงประกอบด้วย

ข้อ ๕ หากนายอำเภอมีความเห็นว่าไม่สามารถยื่นยื่นสถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กได้ ให้แจ้งนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นจัดทำทะเบียนประวัติและออกเอกสารแสดงคนให้เด็กไว้เป็นหลักฐานตามระเบียบที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนดตามมาตรา ๑๘/๒ พร้อมทั้งให้แจ้งความเห็นของนายอำเภอให้ผู้แจ้งการเกิดทราบเป็นหนังสือภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งความเห็นของนายอำเภอ โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วยเหตุผลของความเห็น รวมถึงข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้อกฎหมายที่ยังอิง และข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ ทั้งนี้ ให้แจ้งสิทธิในการอุทธรณ์ การยื่นคำอุทธรณ์ ระยะเวลาการอุทธรณ์ และสิทธิในการยื่นเรื่องค่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นเพื่อขอพิสูจน์สถานะการเกิด และสัญชาติของเด็กอีกครั้งหนึ่งด้วย

การอุทธรณ์คำสั่งของนายอำเภอต้องทำเป็นหนังสือโดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ยังอิงประกอบด้วย

ข้อ ๖ ให้นายอำเภอพิจารณาคำอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์โดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินสามสัปดาห์นับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ในกรณีที่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้แก้ไขคำสั่งและแจ้งนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นทราบภายในสามวันนับแต่วันที่แก้ไขคำสั่ง ทั้งนี้ ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการทะเบียนราษฎรและหลักฐานทะเบียนราษฎรของเด็กที่แจ้งการเกิดให้ถูกต้องตามระเบียบที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางกำหนด

ในกรณีที่นายอำเภอไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องและรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังนายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี ภายในสามวันนับแต่วันที่การพิจารณาคำอุทธรณ์เป็นที่ยุติ และให้นายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานครพิจารณาคำอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในสามสัปดาห์นับแต่วันที่ได้รับรายงานจากนายอำเภอ เว้นแต่กรณีมีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาคำอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จ

ภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานครมีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว ในการนี้ ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปได้ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลา

การพิจารณาของนายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานครตามวรรคสอง อาจแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเฉพาะกิจซึ่งประกอบด้วยผู้มีความรู้ความสามารถทางด้าน การสังคมสงเคราะห์ สังคมวิทยา มานุษยวิทยา การพินิจคุ้มครองเด็ก และด้านอื่น ๆ ร่วมเป็น กรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อเสนอความเห็นหรือให้คำปรึกษาแก่นายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานครด้วยก็ได้

ข้อ ๘ เมื่อนายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานครพิจารณาเห็นว่าหลักฐาน ของผู้แจ้งการเกิดสามารถยืนยันสถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กที่แจ้งเกิดได้ ให้แจ้งนายอำเภอและ นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นทราบภายในสามวันนับแต่วันที่การพิจารณาเรื่องดังกล่าว เป็นที่ยุติ ทั้งนี้ ให้นายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการ ทะเบียนราษฎรและหลักฐานทะเบียนราษฎรของเด็กที่แจ้งการเกิดให้เป็นไปตามความเห็นของ นายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี ตามระเบียบที่ผู้อำนวยการทะเบียน กลางกำหนด

หากนายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานครเห็นด้วยกับความเห็นหรือคำสั่ง ของนายอำเภอตามข้อ ๕ ให้แจ้งนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่นเพื่อแจ้งคำวินิจฉัยดังกล่าว เป็นหนังสือให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียนจังหวัดหรือนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี โดยให้ระบุเหตุผลซึ่งอย่างน้อยประกอบด้วยข้อเท็จจริง อันเป็นสาระสำคัญ ข้อกฎหมายที่อ้างอิง และข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ รวมถึง สิทธิในการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาการยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองไว้ในหนังสือแจ้งด้วย

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

พลตำรวจเอก โกวิท วัฒนะ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๘/๒ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดให้การพิสูจน์สถานะการเกิดและสัญชาติของเด็กในสภาพแรกเกิดหรือเด็กไร้เดียงสา ซึ่งถูกทอดทิ้ง เด็กเร่ร่อน และเด็กที่ไม่ปรากฏบุพการีหรือบุพการีทอดทิ้ง เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง

กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการแจ้งการเกิดหรือการตายค่อนายทะเบียนแห่งท้องถิ่น

พ.ศ. ๒๕๕๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๘ วรรคสาม และมาตรา ๒๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบกับ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๕๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกรณีผู้มีหน้าที่แจ้งการเกิดตามมาตรา ๑๘ (๑) หรือ (๒) ยังมีได้แจ้งการเกิด และคนซึ่งเกิดนั้นมีภูมิลำเนาปัจจุบันอยู่ต่างท้องถิ่นที่สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่เกิด บิดา มารดา ผู้ปกครองโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากบุคคลดังกล่าว แล้วแต่กรณี จะแจ้งการเกิดค่อนายทะเบียนผู้รับแจ้ง ณ สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองของคนซึ่งเกิดนั้นมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านก็ได้

การแจ้งการเกิดตามวรรคหนึ่ง ผู้แจ้งการเกิดต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือรับรองการเกิดของคน ซึ่งจะแจ้งการเกิดที่ออกให้โดยโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลที่คนนั้นเกิด และพยานบุคคลไม่น้อยกว่า สองคนซึ่งสามารถยืนยันความเป็นบิดาหรือมารดาของคนดังกล่าวได้

ในกรณีไม่มีหนังสือรับรองการเกิด ผู้แจ้งการเกิดอาจใช้ผลการตรวจทางวิทยาศาสตร์ เช่น การตรวจสอบสารพันธุกรรม ที่ตรวจพิสูจน์จากหน่วยงานของรัฐหรือสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือเพื่อเป็นหลักฐานพิสูจน์ความเป็นบิดาหรือมารดาและบุตรแทนได้

ข้อ ๒ ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่แจ้งการตายตามมาตรา ๒๑ (๑) หรือ (๒) ยังมีได้แจ้งการตาย แต่มีการย้ายศพไปอยู่ต่างห้องที่สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่มีการตายหรือพบศพ เจ้าบ้านของบ้านที่มีการตาย บุคคลที่ไปกับผู้ตายขณะตาย ผู้พบศพ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากบุคคลดังกล่าว แล้วแต่กรณี จะแจ้งการตายต่อนายทะเบียนผู้รับแจ้ง ณ สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นแห่งห้องที่ที่ศพอยู่ หรือห้องที่มีการจัดการศพโดยการเผา ฝัง หรือทำลายก็ได้

การแจ้งการตายตามวรรคหนึ่ง ผู้แจ้งต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือรับรองการตายของผู้ตาย ซึ่งออกให้โดยโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลที่บุคคลนั้นตาย และพยานบุคคลไม่น้อยกว่าสองคน ซึ่งสามารถยืนยันตัวบุคคลของผู้ตายได้

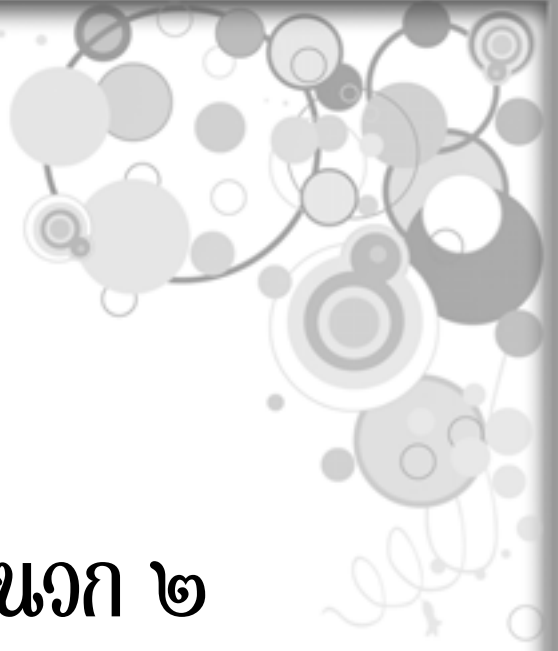
ในกรณีไม่มีหนังสือรับรองการตาย ผู้แจ้งการตายอาจใช้ผลการตรวจทางวิทยาศาสตร์ เช่น การตรวจสอบสารพันธุกรรม ที่ตรวจพิสูจน์จากหน่วยงานของรัฐหรือสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือเพื่อเป็นหลักฐานประกอบการแจ้งแทนได้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

พลตำรวจเอก โกวิท วัฒนะ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- กฎเกณฑ์ในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๔ วรรคสาม และมาตรา ๒๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้ผู้มีหน้าที่แจ้งการเกิดหรือการตายสามารถแจ้งการเกิดหรือการตายก่อนายทะเบียนผู้รับแจ้งแห่งท้องที่อื่นได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ภาคผนวก ๒

ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับ
สิทธิทางการแพทย์

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง การบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล
คำอุปกรณ์ เครื่องช่วยความพิการ และสื่อส่งเสริมพัฒนาการสำหรับคนพิการ

พ.ศ. ๒๕๕๒

อาศัยความในมาตรา ๒๐ (๑) และมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข จึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ “การฟื้นฟูสมรรถภาพ” หมายความว่า การเสริมสร้างสมรรถภาพหรือความสามารถของคนพิการให้มีสภาพที่ดีขึ้น หรือดำรงสมรรถภาพหรือความสามารถที่มีอยู่เดิมไว้ โดยอาศัยกระบวนการทางการแพทย์ เพื่อให้คนพิการได้ปรับสภาพทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือเสริมสร้างสมรรถภาพให้ดีขึ้น

ข้อ ๒ ให้คนพิการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

(๑) การตรวจวินิจฉัย การตรวจทางห้องปฏิบัติการและการตรวจพิเศษด้วยวิธีอื่น ๆ ตามชุดสิทธิประโยชน์

(๒) การแนะนำ การให้คำปรึกษา และการจัดบริการเป็นรายกรณี

(๓) การให้ยา ผลิตภัณฑ์ เวชภัณฑ์และหัตถการพิเศษอื่น ๆ เพื่อการบำบัดฟื้นฟู เช่น การฉีดยาลดเกร็ง การรักษาด้วยไฟฟ้า Hemoencephalography (HEG) เป็นต้น

(๔) การศัลยกรรม

(๕) การบริการพยาบาลเฉพาะทาง เช่น พยาบาลจิตเวช เป็นต้น

(๖) ภาษภาพบำบัด

(๗) กิจกรรมบำบัด

(๘) การแก้ไขการพูด (ฮรอนบำบัด)

(๙) พฤติกรรมบำบัด

(๑๐) จิตบำบัด

- (๑๑) คนควีนำบัด
- (๑๒) พลนำบัด
- (๑๓) ศิลปะนำบัด
- (๑๔) การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการได้ยิน
- (๑๕) การพัฒนาทักษะในการสื่อความหมาย
- (๑๖) การบริการส่งเสริมพัฒนาการ หรือบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
- (๑๗) การบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เช่น นวดไทย ฟิงเจอร์ เป็นตัน
- (๑๘) การพัฒนาทักษะทางสังคม สังคมสงเคราะห์ และสังคมบำบัด เช่น กลุ่มสันตนาการ เป็นต้น
- (๑๙) การประเมินและเตรียมความพร้อมก่อนการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพหรือการประกอบอาชีพ
- (๒๐) การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการเห็น การสร้างความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว
- (๒๑) การบริการข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพผ่านสื่อในรูปแบบที่เหมาะสมกับความพิการซึ่งคนพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้
- (๒๒) การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะแก่คนพิการ ผู้ดูแลคนพิการ และผู้ช่วยคนพิการ
- (๒๓) การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยครอบครัวและชุมชน การเยี่ยมบ้าน กิจกรรมการให้บริการเชิงรุก
- (๒๔) การฝึกทักษะการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน เช่น การฝึกทักษะชีวิต การฝึกทักษะการดำรงชีวิตอิสระสำหรับคนพิการ การฝึกทักษะการใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ เป็นต้น
- (๒๕) การบริการทันตกรรม เช่น การเคลือบหลุมร่องฟัน เป็นต้น
- (๒๖) การให้บริการเกี่ยวกับกายอุปกรณ์เทียม กายอุปกรณ์เสริม เครื่องช่วยความพิการ หรือสื่อส่งเสริมพัฒนาการ
- ข้อ ๓ ให้คนพิการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ การรักษาพยาบาล ค่าอุปกรณ์ เครื่องช่วยความพิการและสื่อส่งเสริมพัฒนาการ จากสถานพยาบาลของรัฐ สถานพยาบาลในกำกับของรัฐ สถานพยาบาลรัฐวิสาหกิจ สถานพยาบาลเอกชนตามที่หน่วยงานของรัฐประกาศกำหนด ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- (๑) ค่าห้องและค่าอาหารตามอัตราที่หน่วยงานของรัฐกำหนด
- (๒) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล
- (๓) ค่าอุปกรณ์ เครื่องช่วยความพิการ และสื่อส่งเสริมพัฒนาการ
- (๔) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ในการบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ

ข้อ ๔ ให้สถานพยาบาลตามข้อ ๓ เบิกค่าใช้จ่ายตามสิทธิของคนพิการที่ได้รับตามกฎหมายหรือระเบียบของหน่วยงานของรัฐว่าด้วยการนั้นก่อน และหากสิทธิตามกฎหมายหรือระเบียบของหน่วยงานของรัฐว่าด้วยการนั้นไม่เพียงพอตามความจำเป็น ให้สถานพยาบาลแห่งนั้นส่งเรื่องไปยังหน่วยงานที่เป็นผู้กำหนดสิทธิตามกฎหมายหรือระเบียบของหน่วยงานของรัฐเพื่อให้การสนับสนุนต่อไป

ข้อ ๕ ในกรณีที่อุปกรณ์ หรือเครื่องช่วยความพิการ หรือสื่อส่งเสริมพัฒนาการ ที่คนพิการนั้นได้รับ ชำรุดบกพร่องใช้การไม่ได้ ให้สถานพยาบาลตามข้อ ๓ ทำการซ่อมแซมหรือเปลี่ยนแปลงชิ้นส่วนของอุปกรณ์หรือจัดหาให้ใหม่ หรือส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ โดยให้เบิกค่าใช้จ่ายตามข้อ ๔

ข้อ ๖ ให้ศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ เป็นหน่วยประสานงานและสนับสนุนงานด้านวิชาการ เทคโนโลยีด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ การวิจัยพัฒนานวัตกรรม รวมทั้งจัดหาอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการที่มีมูลค่าสูงเฉพาะกรณี ที่กฎหมายหรือระเบียบของหน่วยงานของรัฐมิได้กำหนดไว้

ข้อ ๗ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒

วิथा แก้วภราดัย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

ประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อสนับสนุนให้องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาล
ดำเนินงานและบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่

เพื่อเป็นการสร้างหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้กับบุคคลในพื้นที่ โดยส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น จึงสมควรกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลเป็นผู้ดำเนินงานและบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพที่เกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคและการฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพและการดำรงชีวิตในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ให้ออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“องค์การบริหารส่วนตำบล” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ตามกฎหมาย ว่าด้วยสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ได้รับการสนับสนุนให้ดำเนินงานและบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพในเขตพื้นที่

“เทศบาล” หมายความว่า เทศบาล ตามกฎหมาย ว่าด้วยเทศบาล ที่ได้รับการสนับสนุนให้ดำเนินงานและบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพในเขตพื้นที่

“ระบบหลักประกันสุขภาพ” หมายความว่า ระบบหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ที่เกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคและการฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพและการดำรงชีวิต

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารระบบหลักประกันสุขภาพ

“สถานบริการ” หมายความว่า สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ ของเอกชน และของสภาวิชาชีพไทย หน่วยบริการการประกอบโรคศิลปะสาขาต่างๆ และสถานบริการสาธารณสุขอื่นที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกำหนดเพิ่มเติม

“หน่วยบริการ” หมายความว่า สถานบริการที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ ตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕

ข้อ ๒ องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลที่ได้รับการสนับสนุนให้ดำเนินงานและบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพในเขตพื้นที่ ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

- (๑) มีความประสงค์เข้าร่วมบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพ

(๒) มีการดำเนินกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในพื้นที่มาก่อนแล้ว และมีการจัดทำแผนและดำเนินการกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยการมีส่วนร่วมของภาคีต่าง ๆ ในพื้นที่

(๓) มีความพร้อมในการอุดหนุนเงินหรืองบประมาณ ตามอัตราส่วนที่กำหนด

ข้อ ๓ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลตามข้อ ๒ จัดตั้งระบบหลักประกันสุขภาพภายใต้การกำกับ ดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาล โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

(๑) เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการจัดบริการสาธารณสุข ของหน่วยบริการหรือสถานบริการอื่น รวมทั้งสถานบริการทางเลือก โดยเน้นเรื่อง การสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคและการฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพและการดำรงชีวิต

(๒) เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มแม่และเด็ก กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มผู้พิการและกลุ่มผู้ประกอบอาชีพที่มีความเสี่ยงและกลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ที่อยู่ในเขตพื้นที่สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขในด้านการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคและการฟื้นฟูสมรรถภาพได้อย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ อย่างน้อยตามประเภทและขอบเขตของบริการสาธารณสุขที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกำหนด

(๓) เพื่อให้เกิดการพัฒนาสุขภาพของคนในท้องถิ่นหรือพื้นที่ โดยการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมของบุคคลในท้องถิ่นหรือพื้นที่

ข้อ ๔ เงินหรือทรัพย์สินในระบบหลักประกันสุขภาพ ประกอบด้วย

(๑) เงินค่าบริการสาธารณสุขที่ได้รับจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติใน ส่วนของการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ตามที่คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กำหนด

(๒) เงินอุดหนุนหรืองบประมาณที่ได้รับจากองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ตามที่กฎหมายบัญญัติ

(๓) เงินสมทบจากชุมชนหรือกองทุนชุมชน

(๔) รายได้อื่น ๆ หรือทรัพย์สินที่ได้รับมาในกิจการของระบบหลักประกันสุขภาพ

ข้อ ๕ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาล สมทบเงินเข้าระบบหลักประกันสุขภาพ ไม่น้อยกว่าอัตราที่กำหนด ดังนี้

(๑) เงินสมทบขององค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่หรือเทศบาล ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของค่าบริการสาธารณสุขที่ได้รับจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

(๒) เงินสมทบขององค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของค่าบริการสาธารณสุขที่ได้รับจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

(๓) เงินสมทบขององค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ของค่าบริการสาธารณสุขที่ได้รับจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

ข้อ ๖ ให้มีคณะกรรมการบริหารระบบหลักประกันสุขภาพ ประกอบด้วย

(๑) นายองค์การบริหารส่วนตำบลหรือ
นายกเทศมนตรี	เป็นประธานกรรมการ
(๒) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือ
สภาเทศบาล ที่สภามอบหมายจำนวน ๒ คน	เป็นกรรมการ
(๓) ผู้แทนหน่วยบริการที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
มอบหมาย จำนวน ๑ คน	เป็นกรรมการ
(๔) ผู้แทนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
ที่คัดเลือกกันเอง จำนวน ๒ คน	เป็นกรรมการ
(๕) ผู้แทนหมู่บ้านหรือชุมชนที่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน
คัดเลือกกันเอง หมู่บ้านหรือชุมชนละ ๑ คน	เป็นกรรมการ
(๖) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหรือปลัดเทศบาล	เป็นกรรมการ
และเลขานุการ

เมื่อได้รายชื่อผู้แทนที่ได้รับการมอบหมายหรือคัดเลือกตาม (๒)-(๕) แล้ว ให้องค์การบริหารส่วนตำบล หรือเทศบาลเสนอรายชื่อเพื่อให้สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการ

ข้อ ๗ คณะกรรมการมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๒ ปี

เมื่อคณะกรรมการอยู่ในตำแหน่งครบวาระ ๒ ปีแล้ว ยังมีได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นใหม่ ให้คณะกรรมการที่ครบวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินการต่อไปจนกว่าคณะกรรมการซึ่งได้รับการแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรณีกรรมการตามข้อ ๖ (๒)-(๕) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้มีการมอบหมายหรือคัดเลือกผู้แทนเป็นกรรมการในตำแหน่งที่ว่าง โดยให้มีวาระการดำรงตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลือของกรรมการที่พ้นจากตำแหน่ง

ข้อ ๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว กรรมการตามข้อ ๖ (๒)-(๕) พ้นจากตำแหน่งในกรณี ดังต่อไปนี้

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้รับโทษจำคุก เว้นแต่โทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) เป็นบุคคลล้มละลาย

- (๖) ซาดคุณสมบัติการเป็นกรรมการตามข้อ ๖ (๒)-(๕)
- (๗) โดยคำสั่งสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

ข้อ ๙ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) จัดทำข้อมูลและแผนดำเนินงานที่เกี่ยวกับปัญหาสาธารณสุข กลุ่มเป้าหมาย และหน่วยบริการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๒) ดำเนินงานให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ในความรับผิดชอบสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขทั้งที่บ้าน ในชุมชนหรือหน่วยบริการได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

(๓) บริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและจัดทำสรุปผลการดำเนินงาน รายงานการรับจ่ายและเงินคงเหลือของระบบหลักประกันสุขภาพเมื่อสิ้นปีงบประมาณ เพื่อเสนอสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติและองค์การบริหารส่วนตำบล หรือเทศบาล ภายในเดือนธันวาคมของทุกปี

(๔) รับผิดชอบการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงินและการจัดทำบัญชีเงินหรือทรัพย์สินในระบบหลักประกันสุขภาพ ให้เป็นไปตามรูปแบบที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติกำหนด

(๕) จัดตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อดำเนินงานตามความจำเป็น

ข้อ ๑๐^{*} ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๔

พินิจ จารุสมบัติ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

ประธานกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

นันทนา/ผู้จัดทำ

๒๗ กันยายน ๒๕๔๔

^{*} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๓/ตอนที่ ๙๙ ง/หน้า ๑๔๒/๒๑ กันยายน ๒๕๔๔

ประกาศสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

เรื่อง การใช้สิทธิเข้ารับบริการสาธารณสุขของทหารผ่านศึกและคนพิการ

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้ผู้ได้รับพระราชทานเหรียญราชการต่าง ๆ หรือทหารผ่านศึกที่ได้รับสิทธิตามมติคณะรัฐมนตรีให้ได้รับการรักษาจากโรงพยาบาลของรัฐโดยไม่คิดมูลค่ารวมทั้งคนพิการ ให้สามารถใช้สิทธิเข้ารับบริการสาธารณสุขจากหน่วยบริการของรัฐได้อย่างสอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรี และกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการขอรับค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขของหน่วยบริการ

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ คณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติมีมติในการประชุมครั้งที่ ๗ (๑๕/๒๕๕๖) วันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ จึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“ทหารผ่านศึก” หมายความว่า บุคคลที่มีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ และได้รับสิทธิจากมติคณะรัฐมนตรีให้ได้รับการรักษาพยาบาลจากโรงพยาบาลของรัฐโดยไม่คิดมูลค่า ซึ่งได้แก่

- (๑) ผู้ได้รับพระราชทานเหรียญกล้าหาญ
- (๒) ผู้ได้รับพระราชทานเหรียญคุณงามความดี
- (๓) ผู้ได้รับพระราชทานเหรียญชัยสมรภูมิ
- (๔) ผู้ได้รับพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนชั้นที่ ๑

- (๕) ผู้ได้รับพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนชั้นที่ ๒
- (๖) ผู้ได้รับพระราชทานเหรียญราชการชายแดน
- (๗) ผู้มีสิทธิในบัตรทหารผ่านศึกนอกประจำการบัตรชั้นที่ ๑
- (๘) ผู้มีสิทธิในบัตรทหารผ่านศึกนอกประจำการบัตรชั้นที่ ๒
- (๙) ผู้มีสิทธิในบัตรทหารผ่านศึกนอกประจำการบัตรชั้นที่ ๓
- (๑๐) ผู้มีสิทธิในบัตรประจำตัวครอบครัวทหารผ่านศึกชั้นที่ ๑
- (๑๑) ผู้มีสิทธิในบัตรประจำตัวเหรียญกล้าหาญทนายท
- (๑๒) ผู้มีสิทธิในบัตรประจำตัวเหรียญชัยสมรภูมิทนายท
- (๑๓) ผู้มีสิทธิในสมุดคู่มือประจำครอบครัวทหารของกรมสวัสดิการสามเหล่าทัพ
- (๑๔) ผู้มีสิทธิในสมุดคู่มือประจำครอบครัวทหารผ่านศึกนอกประจำการบัตรชั้นที่ ๑

“คนพิการ” หมายความว่า คนพิการตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔

ข้อ ๒ ให้ทหารผ่านศึกหรือคนพิการใช้สิทธิเข้ารับบริการสาธารณสุขภายใต้ประเภทและขอบเขตบริการสาธารณสุข ตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ณ หน่วยบริการประจำของคน เว้นแต่กรณีมีความจำเป็นอาจไปใช้สิทธิเข้ารับบริการสาธารณสุข ณ หน่วยบริการอื่นของรัฐ ก็ได้

ข้อ ๓ หน่วยบริการที่ให้บริการสาธารณสุขแก่ทหารผ่านศึกหรือคนพิการไปแล้ว มีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขดังต่อไปนี้

(๑) กรณีเป็นหน่วยบริการประจำ ให้ได้รับค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขตามอัตราเหมาจ่ายรายหัว เช่นเดียวกับผู้มีสิทธิตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕

(๒) กรณีเป็นหน่วยบริการอื่นของรัฐที่อยู่ในสำนักงานสาขาหรือกองทุนสาขาเดียวกันกับหน่วยบริการประจำ ให้หน่วยบริการอื่นนั้นได้รับค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข จากสำนักงานสาขาหรือกองทุนสาขาหรือจากหน่วยบริการประจำ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการจ่ายค่าใช้จ่าย กรณีอุบัติเหตุหรือกรณีเจ็บป่วยฉุกเฉิน ภายในสำนักงานสาขาหรือกองทุนสาขาเดียวกันโดยอนุโลม

(๓) กรณีเป็นหน่วยบริการอื่นของรัฐต่างสำนักงานสาขาหรือกองทุนสาขา ให้ได้รับค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุข จากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข เช่นเดียวกับที่หน่วยบริการได้รับในกรณีให้บริการผู้ป่วยอุบัติเหตุ หรือเจ็บป่วยฉุกเฉิน ต่างสำนักงานสาขาหรือต่างกองทุนสาขา โดยอนุโลม

ข้อ ๔ ประกาศนี้ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๗

สุชาติพันธุ์ เกตุราพันธุ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

ประธานคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

พระราชบัญญัติ

สุขภาพจิต

พ.ศ. ๒๕๕๑

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑

เป็นปีที่ ๖๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยสุขภาพจิต

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบกับมาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. ๒๕๕๑”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ความผิดปกติทางจิต” หมายความว่า อาการผิดปกติของจิตใจที่แสดงออกมาทางพฤติกรรม อารมณ์ ความคิด ความจำ สติปัญญา ประสาทการรับรู้ หรือการรู้เวลา สถานที่ หรือบุคคล รวมทั้ง อาการผิดปกติของจิตใจที่เกิดจากสุราหรือสารอื่นที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

“แพทย์” หมายความว่า ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรม

“จิตแพทย์” หมายความว่า แพทย์ซึ่งได้รับวุฒิบัตรหรือหนังสืออนุมัติเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญ ในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม สาขาจิตเวชศาสตร์หรือสาขาจิตเวชศาสตร์เด็กและวัยรุ่น

“พยาบาล” หมายความว่า ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการพยาบาล และการผดุงครรภ์

“ผู้ป่วย” หมายความว่า บุคคลที่มีความผิดปกติทางจิตซึ่งควรได้รับการบำบัดรักษา

“ผู้ป่วยคดี” หมายความว่า ผู้ป่วยที่อยู่ระหว่างการสอบสวน ได้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา ในคดีอาญา ซึ่งพนักงานสอบสวนหรือศาลสั่งให้ได้รับการตรวจหรือบำบัดรักษา รวมทั้งผู้ป่วยที่ศาล มีคำสั่งให้ได้รับการบำบัดรักษาภายหลังมีคำพิพากษาในคดีอาญาด้วย

“ภาวะอันตราย” หมายความว่า พฤติกรรมที่บุคคลที่มีความผิดปกติทางจิตแสดงออกโดย ประการที่น่าจะก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของตนเองหรือผู้อื่น

“ความจำเป็นต้องได้รับการบำบัดรักษา” หมายความว่า สภาพของผู้ป่วยซึ่งขาดความสามารถ ในการตัดสินใจให้ความยินยอมรับการบำบัดรักษาและต้องได้รับการบำบัดรักษาโดยเร็วเพื่อป้องกัน หรือบรรเทาไม่ให้ความผิดปกติทางจิตทวีความรุนแรงหรือเพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับผู้ป่วยหรือ บุคคลอื่น

“การบำบัดรักษา” หมายความว่า การดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยทางการแพทย์และทางสังคม

“สถานบำบัดรักษา” หมายความว่า สถานบำบัดรักษาทางสุขภาพจิตที่รัฐมนตรีประกาศ กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้

“คุมขัง” หมายความว่า การจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลด้วยอำนาจของกฎหมายโดยการคุมตัว ควบคุม กัก กักกัน ขัง กักขัง จำขังและจำคุก

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการสุขภาพจิตแห่งชาติ

“คณะกรรมการสถานบำบัดรักษา” หมายความว่า คณะกรรมการสุขภาพจิตระดับสถานบำบัดรักษา

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งมีคุณสมบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด และรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมสุขภาพจิต

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ กับออกระเบียบและประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ระเบียบและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

คณะกรรมการ

ส่วนที่ ๑

คณะกรรมการสุขภาพจิตแห่งชาติ

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการสุขภาพจิตแห่งชาติ ประกอบด้วย

- (๑) นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ
- (๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เป็นรองประธานกรรมการ
- (๓) ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นกรรมการ
- (๔) ผู้แทนองค์กรภาคเอกชนที่เป็นนิติบุคคลและมีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการคุ้มครองดูแลบุคคลที่มีความผิดปกติทางจิต ซึ่งเลือกกันเองจำนวนสี่คน เป็นกรรมการ

(๕) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหกคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในสาขาการแพทย์จิตเวช จิตวิทยาคลินิก สังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช กิจกรรมบำบัด และกฎหมายสาขาละหนึ่งคน เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ และข้าราชการของกรมสุขภาพจิตซึ่งอธิบดีแต่งตั้ง จำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

การเลือกและการแต่งตั้งกรรมการตาม (๔) และ (๕) ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรี ประกาศกำหนด

มาตรา ๖ กรรมการตามมาตรา ๕ (๔) และ (๕) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (๓) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๔) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิด ที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๕) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ พรรคการเมือง

มาตรา ๗ กรรมการตามมาตรา ๕ (๔) และ (๕) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี และจะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้

ในกรณีที่กรรมการตามวรรคหนึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการ ขึ้นใหม่ภายในเก้าสิบวัน ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่ง ตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ในกรณีที่กรรมการตามวรรคหนึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้มีการแต่งตั้งกรรมการ แทนภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง และให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับ วาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งคนแทน

ในกรณีที่วาระของกรรมการตามวรรคหนึ่งที่พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่แต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นก็ได้ และในกรณีนี้ให้คณะกรรมการประกอบด้วย กรรมการที่เหลืออยู่

มาตรา ๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการตามมาตรา ๕ (๔) และ (๕) พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะกรรมการมีมติไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ให้ออก เนื่องจากบกพร่องค่อนหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๖

มาตรา ๙ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่มาประชุม หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม หากรองประธาน ไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธาน ในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมากของกรรมการที่มาประชุมกรรมการคนหนึ่ง ให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่ง เป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๐ คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบาย และมาตรการในการคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่มีความผิดปกติทางจิต และการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพจิตรวมทั้งการอยู่ร่วมกันในสังคม

(๒) วางหลักเกณฑ์และวิธีการในการให้คำปรึกษา แนะนำ และประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่มีความผิดปกติทางจิต การให้บริการด้านสุขภาพจิตและการอยู่ร่วมกันในสังคม

(๓) ตรวจสอบและติดตามการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานบำบัดรักษา

(๔) กำหนดแบบหนังสือให้ความยินยอมรับการบำบัดรักษาตามมาตรา ๒๑

(๕) กำหนดหน่วยงานด้านสงเคราะห์และสวัสดิการตามมาตรา ๔๐ (๒)

(๖) วางระเบียบหรือประกาศเกี่ยวกับการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๑) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๑ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งที่ปรึกษา หรือคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ให้นำความในมาตรา ๖ มาตรา ๘ และมาตรา ๙ มาใช้บังคับกับที่ปรึกษาและคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๒

คณะกรรมการสถานบำบัดรักษา

มาตรา ๑๒ สถานบำบัดรักษาแต่ละแห่งให้มีคณะกรรมการสถานบำบัดรักษาซึ่งอธิบดีแต่งตั้งประกอบด้วย จิตแพทย์ประจำสถานบำบัดรักษาหนึ่งคน เป็นประธานกรรมการ แพทย์หนึ่งคน พยาบาลจิตเวชหนึ่งคน นักกฎหมายหนึ่งคน และนักจิตวิทยาคลินิกหรือนักสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์หนึ่งคน เป็นกรรมการ

มาตรา ๑๓ คณะกรรมการสถานบำบัดรักษามีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) ตรวจสอบจัดตั้ง ประเมินอาการและมีคำสั่งตามมาตรา ๒๕
- (๒) พิจารณา ทำความเห็นเกี่ยวกับการบำบัดรักษาและผลการบำบัดรักษาตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๔ ให้นำความในมาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับกับคณะกรรมการสถานบำบัดรักษาโดยอนุโลม

หมวด ๒

สิทธิผู้ป่วย

มาตรา ๑๕ ผู้ป่วยย่อมมีสิทธิดังต่อไปนี้

- (๑) ได้รับการบำบัดรักษาตามมาตรฐานทางการแพทย์ โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- (๒) ได้รับการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการเจ็บป่วยและการบำบัดรักษาไว้เป็นความลับ เว้นแต่มีกฎหมายบัญญัติไว้ให้เปิดเผยได้

(๓) ได้รับการคุ้มครองจากการวิจัยตามมาตรา ๒๐

(๔) ได้รับการคุ้มครองในระบบประกันสุขภาพและประกันสังคม และระบบอื่น ๆ ของรัฐ
อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

มาตรา ๑๖ ห้ามมิให้ผู้ใดเปิดเผยข้อมูลด้านสุขภาพของผู้ป่วยในประการที่น่าจะทำให้เกิด
ความเสียหายแก่ผู้ป่วย เว้นแต่

(๑) ในกรณีที่อาจเกิดอันตรายต่อผู้ป่วยหรือผู้อื่น

(๒) เพื่อความปลอดภัยของสาธารณชน

(๓) มีกฎหมายเฉพาะบัญญัติให้ต้องเปิดเผย

มาตรา ๑๗ การบำบัดรักษาโดยการผูกมัดร่างกาย การกักบริเวณ หรือแยกผู้ป่วยจะกระทำ
ไม่ได้ เว้นแต่เป็นความจำเป็นเพื่อป้องกันการเกิดอันตรายต่อผู้ป่วยเอง บุคคลอื่น หรือทรัพย์สินของผู้อื่น
โดยต้องอยู่ภายใต้การดูแลอย่างใกล้ชิดของผู้บำบัดรักษาตามมาตรฐานวิชาชีพ

มาตรา ๑๘ การรักษาทางจิตเวชด้วยไฟฟ้า การกระทำต่อสมองหรือระบบประสาทหรือ
การบำบัดรักษาด้วยวิธีอื่นใด ที่อาจเป็นผลทำให้ร่างกายไม่อาจกลับคืนสู่สภาพเดิมอย่างถาวรให้กระทำได้
ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) กรณีผู้ป่วยให้ความยินยอมเป็นหนังสือเพื่อการบำบัดรักษานั้น โดยผู้ป่วยได้รับทราบเหตุผล
ความจำเป็น ความเสี่ยงที่อาจเกิดภาวะแทรกซ้อนที่เป็นอันตรายร้ายแรง หรืออาจเป็นผลทำให้ไม่สามารถ
แก้ไขให้ร่างกายกลับคืนสู่สภาพเดิม และประโยชน์ของการบำบัดรักษา

(๒) กรณีมีเหตุฉุกเฉินหรือมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อประโยชน์ของผู้ป่วยหากมิได้
บำบัดรักษาจะเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตของผู้ป่วย ทั้งนี้ โดยความเห็นชอบเป็นเอกฉันท์ของ
คณะกรรมการสถานบำบัดรักษา

ให้นำความในมาตรา ๒๑ วรรคสาม มาใช้บังคับกับการให้ความยินยอมตาม (๑) โดยอนุโลม

มาตรา ๑๙ การทำหมันผู้ป่วยจะกระทำไม่ได้ เว้นแต่ได้ปฏิบัติตามมาตรา ๑๘ (๑)

มาตรา ๒๐ การวิจัยใด ๆ ที่กระทำต่อผู้ป่วยจะกระทำได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมเป็น
หนังสือจากผู้ป่วย และต้องผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการที่ดำเนินการเกี่ยวกับจริยธรรมการวิจัย
ในคนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และให้นำความในมาตรา ๒๑ วรรคสาม มาใช้บังคับกับการให้ความ
ยินยอมโดยอนุโลม

ความยินยอมตามวรรคหนึ่งของผู้ป่วยจะเพิกถอนเสียเมื่อใดก็ได้

หมวด ๓
การบำบัดรักษาทางสุขภาพจิตส่วนที่ ๑
ผู้ป่วย

มาตรา ๒๑ การบำบัดรักษาจะกระทำได้อัตโนมัติเมื่อผู้ป่วยได้รับการอธิบายเหตุผลความจำเป็นในการบำบัดรักษา รายละเอียดและประโยชน์ของการบำบัดรักษาและได้รับความยินยอมจากผู้ป่วย เว้นแต่เป็นผู้ป่วยตามมาตรา ๒๒

ถ้าต้องรับผู้ป่วยไว้ในสถานพยาบาลของรัฐหรือสถานบำบัดรักษา ความยินยอมตามวรรคหนึ่งต้องทำเป็นหนังสือ และลงลายมือชื่อผู้ป่วยเป็นสำคัญ

ในกรณีที่ผู้ป่วยมีอายุไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์ หรือขาดความสามารถในการตัดสินใจให้ความยินยอมรับการบำบัดรักษา ให้คู่สมรส ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน ผู้ปกครอง ผู้พิทักษ์ ผู้อนุญาต หรือผู้ซึ่งปกครองดูแลบุคคลนั้น แล้วแต่กรณี เป็นผู้ให้ความยินยอมตามวรรคสองแทน

หนังสือให้ความยินยอมตามวรรคสองและวรรคสาม ให้เป็นไปตามแบบที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๒ บุคคลที่มีความผิดปกติทางจิตในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลที่ต้องได้รับการบำบัดรักษา

- (๑) มีภาวะอันตราย
- (๒) มีความจำเป็นต้องได้รับการบำบัดรักษา

มาตรา ๒๓ ผู้ใดพบบุคคลซึ่งมีพฤติการณ์อันน่าเชื่อว่าบุคคลนั้นมีลักษณะตามมาตรา ๒๒ ให้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจโดยไม่ชักช้า

มาตรา ๒๔ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้รับแจ้งตามมาตรา ๒๓ หรือพบบุคคลซึ่งมีพฤติการณ์อันน่าเชื่อว่าบุคคลนั้นมีลักษณะตามมาตรา ๒๒ ให้ดำเนินการนำตัวบุคคลนั้น ไปยังสถานพยาบาลของรัฐหรือสถานบำบัดรักษาซึ่งอยู่ใกล้โดยไม่ชักช้า เพื่อรับการตรวจ

วินิจฉัยและประเมินอาการเบื้องต้นตามมาตรา ๒๑ ทั้งนี้ โดยจะมีผู้รับดูแลบุคคลดังกล่าวไปด้วยหรือไม่ก็ได้

การนำตัวบุคคลตามวรรคหนึ่งไปยังสถานพยาบาลของรัฐหรือสถานบำบัดรักษาโดยการผูกมัดร่างกายบุคคลดังกล่าวจะกระทำไม่ได้ เว้นแต่เป็นความจำเป็นเพื่อป้องกันการเกิดอันตรายต่อบุคคลนั้นเอง บุคคลอื่น หรือทรัพย์สินของผู้อื่น

มาตรา ๒๕ เมื่อผู้รับผิดชอบดูแลสถานที่คุมขังหรือสถานสงเคราะห์ หรือพนักงานคุมประพฤติ พบบุคคลที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบตามอำนาจหน้าที่ มีพฤติการณ์อันน่าเชื่อว่าบุคคลนั้นมีลักษณะตามมาตรา ๒๒ ให้ดำเนินการส่งตัวบุคคลนั้นไปยังสถานพยาบาลของรัฐหรือสถานบำบัดรักษาซึ่งอยู่ใกล้โดยไม่ชักช้า เพื่อรับการตรวจวินิจฉัยและประเมินอาการเบื้องต้นตามมาตรา ๒๑

การส่งตัวบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๖ ในกรณีฉุกเฉิน เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้รับแจ้งตามมาตรา ๒๑ หรือพบบุคคลซึ่งมีพฤติการณ์อันน่าเชื่อว่าบุคคลนั้นเป็นบุคคลที่มีความผิดปกติทางจิตซึ่งมีภาวะอันตรายและเป็นอันตรายที่ใกล้จะถึง ให้มีอำนาจนำตัวบุคคลนั้นหรือเข้าไปในสถานที่ใด ๆ เพื่อนำตัวบุคคลนั้นส่งสถานพยาบาลของรัฐหรือสถานบำบัดรักษาซึ่งอยู่ใกล้โดยไม่ชักช้า เพื่อรับการตรวจวินิจฉัยและประเมินอาการเบื้องต้นตามมาตรา ๒๑

ถ้าบุคคลนั้นซัดขวางหรือหลบหนีหรือพยายามจะหลบหนี ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจใช้วิธีการเท่าที่เหมาะสมและจำเป็นแก่พฤติการณ์ในการนำตัวบุคคลนั้นส่งสถานพยาบาลของรัฐหรือสถานบำบัดรักษาตามวรรคหนึ่ง

การส่งตัวบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๗ ให้แพทย์อย่างน้อยหนึ่งคนและพยาบาลอย่างน้อยหนึ่งคนที่ประจำสถานพยาบาลของรัฐหรือสถานบำบัดรักษา ตรวจวินิจฉัยและประเมินอาการเบื้องต้นบุคคลที่มีการนำส่งตามมาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ หรือมาตรา ๒๖ ให้แล้วเสร็จโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ต้องไม่เกินสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่บุคคลนั้นมาถึงสถานพยาบาลของรัฐหรือสถานบำบัดรักษา

การตรวจวินิจฉัยและประเมินอาการเบื้องต้นตามวรรคหนึ่ง ให้แพทย์มีอำนาจตรวจวินิจฉัยและบำบัดรักษาเพียงเท่าที่จำเป็นตามความรุนแรงของอาการเพื่อประโยชน์แก่สุขภาพของบุคคลนั้น

ในกรณีที่ผลการตรวจตามวรรคหนึ่งปรากฏว่า บุคคลนั้นจำเป็นต้องได้รับการตรวจวินิจฉัย และประเมินอาการ โดยละเอียดจากคณะกรรมการสถานบำบัดรักษาให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งตัวบุคคล นั้นพร้อมกับรายงานผลการตรวจวินิจฉัยและประเมินอาการเบื้องต้น เพื่อเข้ารับการตรวจวินิจฉัยและ ประเมินอาการ โดยละเอียดตามมาตรา ๒๕

หลักเกณฑ์และวิธีการในการรายงานผลการตรวจวินิจฉัยและประเมินอาการเบื้องต้นตามวรรคสาม ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๘ กรณีที่แพทย์ตรวจพบว่าบุคคลใดมีลักษณะตามมาตรา ๒๒ ให้ส่งตัวบุคคลนั้น พร้อมกับรายงานผลการตรวจวินิจฉัยและประเมินอาการเบื้องต้น เพื่อเข้ารับการตรวจวินิจฉัยและ ประเมินอาการโดยละเอียดตามมาตรา ๒๕ และให้นำความในมาตรา ๒๗ วรรคสองและวรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๙ เมื่อสถานบำบัดรักษารับบุคคลที่พนักงานเจ้าหน้าที่นำส่งตามมาตรา ๒๗ วรรคสาม หรือแพทย์นำส่งตามมาตรา ๒๘ แล้วแต่กรณี ให้คณะกรรมการสถานบำบัดรักษาตรวจ วินิจฉัยและประเมินอาการบุคคลนั้น โดยละเอียดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับตัวบุคคลนั้น ไว้ ในกรณีที่คณะกรรมการสถานบำบัดรักษาเห็นว่าบุคคลนั้นมีลักษณะตามมาตรา ๒๒ ให้มีคำสั่งอย่างใด อย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ให้บุคคลนั้นต้องเข้ารับการบำบัดรักษาในสถานบำบัดรักษา

(๒) ให้บุคคลนั้นต้องรับการบำบัดรักษา ณ สถานที่อื่นนอกจากสถานบำบัดรักษาเมื่อบุคคลนั้น ไม่มีภาวะอันตราย ทั้งนี้ จะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ที่จำเป็นเกี่ยวกับการบำบัดรักษาให้บุคคลนั้น หรือผู้รับดูแลบุคคลนั้นต้องปฏิบัติด้วยก็ได้

ให้นำความในมาตรา ๒๗ วรรคสอง มาใช้บังคับกับการตรวจวินิจฉัยและประเมินอาการตาม วรรคหนึ่งโดยอนุโลม

หลักเกณฑ์และวิธีการในการพิจารณาและมีคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่ คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓๐ คำสั่งรับผู้ป่วยไว้บำบัดรักษาตามมาตรา ๒๕ (๑) ให้คณะกรรมการสถาน บำบัดรักษากำหนดวิธีการและระยะเวลาการบำบัดรักษาตามความรุนแรงของความคิดปกติทางจิต

แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่มิคำสั่ง และอาจขยายระยะเวลาได้อีกครั้งละไม่เกินเก้าสิบวัน นับแต่วันที่มิคำสั่งครั้งแรกหรือครั้งถัดไป

ให้คณะกรรมการสถานบำบัดรักษาพิจารณาผลการบำบัดรักษาเพื่อมิคำสั่งตามมาตรา ๒๕ (๑) หรือ (๒) แล้วแต่กรณี ก่อนสิ้นกำหนดระยะเวลาบำบัดรักษาในแต่ละครั้งตามวรรคหนึ่งไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

มาตรา ๓๑ ในระหว่างการบำบัดรักษาตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง เมื่อแพทย์ผู้บำบัดรักษาเห็นว่า ผู้ป่วยได้รับการบำบัดรักษาจนความผิดปกติทางจิตหายหรือทุเลาและผู้ป่วยไม่มีภาวะอันตรายแล้ว ให้แพทย์จำหน่ายผู้ป่วยดังกล่าวออกจากสถานพยาบาลและรายงานผลการบำบัดรักษาและการจำหน่ายผู้ป่วยให้คณะกรรมการสถานบำบัดรักษาทราบโดยมิชักช้า ทั้งนี้ ให้แพทย์ติดตามผลการบำบัดรักษาเป็นระยะ

หลักเกณฑ์และวิธีการในการรายงานผลการบำบัดรักษา การจำหน่ายผู้ป่วยและการติดตามผลการบำบัดรักษาตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๒ ในกรณีที่ผู้ป่วยหรือผู้รับดูแลผู้ป่วยไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๕ (๒) หรือการบำบัดรักษาไม่เป็นผล หรือพฤติกรรมที่เป็นเหตุให้มีการออกคำสั่งตามมาตรา ๒๕ (๒) เปลี่ยนแปลงไป คณะกรรมการสถานบำบัดรักษาอาจแก้ไขเพิ่มเติมหรือเพิกถอนคำสั่งหรือมิคำสั่งให้รับผู้ป่วยไว้บำบัดรักษาตามมาตรา ๒๕ (๑) ก็ได้

ในกรณีผู้ป่วยตามมาตรา ๒๕ (๒) ดูแลตนเองไม่ได้และไม่มีผู้รับดูแล ให้นำความในมาตรา ๔๐ (๒) มาใช้บังคับ

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่ผู้ป่วยหลบหนีออกนอกเขตสถานพยาบาลของรัฐหรือสถานบำบัดรักษา ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ประสานงานกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจและญาติ เพื่อติดตามบุคคลนั้นกลับมายังสถานพยาบาลของรัฐหรือสถานบำบัดรักษา ทั้งนี้มิให้นับระยะเวลาที่บุคคลนั้นหลบหนีเข้าในกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๒๗ มาตรา ๒๕ หรือมาตรา ๓๐ แล้วแต่กรณี

ให้นำความในมาตรา ๔๖ มาใช้บังคับกับการติดตามผู้ป่วยที่หลบหนีตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

มาตรา ๓๔ เพื่อประโยชน์ในการบำบัดรักษาผู้ป่วย ให้คณะกรรมการสถานบำบัดรักษามีอำนาจส่งย้ายผู้ป่วยไปรับการบำบัดรักษาในสถานบำบัดรักษาอื่นได้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ส่วนที่ ๒
ผู้ป่วยคดี

มาตรา ๓๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้พนักงานสอบสวนหรือศาลส่งผู้ต้องหาหรือจำเลยไปรับการตรวจที่สถานบำบัดรักษาพร้อมทั้งรายละเอียดพฤติการณ์แห่งคดี

เมื่อสถานบำบัดรักษารับผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้แล้ว ให้จิตแพทย์ตรวจวินิจฉัยความผิดปกติทางจิต และทำความเข้าใจเพื่อประกอบการพิจารณาของพนักงานสอบสวนหรือศาลว่าผู้ต้องหาหรือจำเลย สามารถต่อสู้คดีได้หรือไม่ แล้วรายงานผลการตรวจวินิจฉัยและประเมินความสามารถในการต่อสู้คดีให้พนักงานสอบสวนหรือศาลทราบภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ และอาจขยายระยะเวลาได้อีกไม่เกินสี่สิบห้าวัน

เพื่อประโยชน์ในการประเมินความสามารถในการต่อสู้คดี ให้สถานบำบัดรักษามีอำนาจเรียกเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องหาหรือจำเลยจากสถานพยาบาลอื่นได้

ให้นำความในมาตรา ๒๗ วรรคสอง มาใช้บังคับกับการตรวจวินิจฉัยความผิดปกติทางจิต ความวรรคสองโดยอนุโลม

ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยถูกคุมขัง และมีความจำเป็นต้องรับผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ในสถานบำบัดรักษาเพื่อการสังเกตอาการ ตรวจวินิจฉัย บำบัดรักษาและประเมินความสามารถในการต่อสู้คดี สถานบำบัดรักษาอาจขอให้พนักงานสอบสวนหรือศาลกำหนดวิธีการ เพื่อป้องกันการหลบหนี หรือเพื่อป้องกันอันตรายก็ได้

หลักเกณฑ์และวิธีการในการรายงานผลการตรวจวินิจฉัยและประเมินความสามารถในการต่อสู้คดีตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๖ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้สถานบำบัดรักษารับผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ควบคุมและบำบัดรักษาโดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ต้องหาหรือจำเลย จนกว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยจะหายหรือทุเลาและสามารถต่อสู้คดีได้ เว้นแต่พนักงานสอบสวนหรือศาลจะมีคำสั่งหรือมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

ให้จิตแพทย์ผู้บำบัดรักษาทำรายงานผลการบำบัดรักษาส่งให้พนักงานสอบสวนหรือศาลภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ ในกรณีที่จิตแพทย์เห็นว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยยังไม่สามารถต่อสู้คดีได้ ให้รายงานผลการบำบัดรักษาทุกหนึ่งร้อยแปดสิบวัน เว้นแต่พนักงานสอบสวนหรือศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ในระหว่างการบำบัดรักษา เมื่อจิตแพทย์ผู้บำบัดรักษาเห็นว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับการบำบัดรักษาจนความผิดปกติทางจิตหายหรือทุเลา และสามารถต่อสู้คดีได้แล้วให้รายงานผลการบำบัดรักษาต่อพนักงานสอบสวนหรือศาลทราบโดยไม่ชักช้า

หลักเกณฑ์และวิธีการในการรายงานผลการบำบัดรักษาตามวรรคสองและวรรคสาม ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๗ ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ส่งผู้ป่วยคดีไปคุมตัวหรือรักษาไว้ในสถานพยาบาลตาม มาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายอาญา หรือตามมาตรา ๒๔๖ (๑) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้ศาลส่งสำเนาคำสั่งไปพร้อมกับผู้ป่วยคดี และให้สถาน บำบัดรักษาผู้ป่วยคดีไว้ควบคุมและบำบัดรักษาโดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ป่วยคดี

ให้จิตแพทย์ผู้บำบัดรักษาทำรายงานผลการบำบัดรักษาและความเห็นต่อศาลภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับผู้ป่วยคดีไว้ ในกรณีที่จิตแพทย์เห็นว่ามีความจำเป็นต้องบำบัดรักษาผู้ป่วยคดีต่อไป ให้รายงานผลการบำบัดรักษาและความเห็นต่อศาลทุกหนึ่งร้อยแปดสิบวัน เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ในการควบคุมและบำบัดรักษา สถานบำบัดรักษาอาจขอให้ศาลกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันการ หลบหนีหรือเพื่อป้องกันอันตรายก็ได้

หลักเกณฑ์และวิธีการในการรายงานผลการบำบัดรักษาและการทำความเข้าใจตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๘ ในระหว่างการบำบัดรักษาตามมาตรา ๓๗ เมื่อจิตแพทย์ผู้บำบัดรักษาเห็นว่า ผู้ป่วยคดีได้รับการบำบัดรักษาจนความผิดปกติทางจิตหายหรือทุเลาและไม่มีภาวะอันตรายแล้ว ให้จิตแพทย์รายงานผลการบำบัดรักษาและความเห็นเพื่อจำหน่ายผู้ป่วยคดีดังกล่าวออกจากสถานพยาบาล ต่อศาลโดยไม่ชักช้า และรายงานผลการบำบัดรักษาและความเห็นดังกล่าวให้คณะกรรมการสถาน บำบัดรักษาทราบ

หลักเกณฑ์และวิธีการในการรายงานผลการบำบัดรักษาและการทำความเห็นตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๓๘ ในกรณีที่ศาลกำหนดเงื่อนไขตามมาตรา ๕๖ วรรคสอง (๔) แห่งประมวลกฎหมายอาญา ให้ศาลส่งผู้ป่วยคดีพร้อมทั้งสำเนาคำพิพากษาไปยังสถานบำบัดรักษา

ให้จิตแพทย์ผู้บำบัดรักษารายงานผลการบำบัดรักษาและความเห็นต่อศาลภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับผู้ป่วยคดีไว้ ในกรณีที่จิตแพทย์เห็นว่ามีความจำเป็นต้องบำบัดรักษาผู้ป่วยคดีต่อไป ให้รายงานผลการบำบัดรักษาและความเห็นต่อศาลทุกเก้าสิบวัน เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ให้นำความในมาตรา ๓๗ วรรคสามและวรรคสี่ และมาตรา ๓๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๓ การฟื้นฟูสมรรถภาพ

มาตรา ๔๐ ในกรณีที่คณะกรรมการสถานบำบัดรักษามีคำสั่งตามมาตรา ๒๕ (๒) ให้หัวหน้าสถานบำบัดรักษามีหน้าที่ ดังนี้

(๑) แจ้งให้ผู้รับดูแลผู้ป่วยรับตัวผู้ป่วยไปดูแล

(๒) ในกรณีที่ไม่มีผู้รับดูแลให้แจ้งหน่วยงานด้านสงเคราะห์และสวัสดิการทั้งภาครัฐและเอกชนตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

(๓) แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ติดตามดูแล ประสานงานและช่วยเหลือในการดำเนินการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วยตาม (๑) และหน่วยงานตาม (๒) แล้วรายงานให้คณะกรรมการสถานบำบัดรักษาทราบ

มาตรา ๔๑ เมื่อผู้ถูกคุมขังซึ่งได้รับการบำบัดรักษาในระหว่างถูกคุมขัง ถึงกำหนดปล่อยตัว ให้หัวหน้าสถานที่คุมขังมีหน้าที่ดำเนินการตามมาตรา ๔๐

หมวด ๔ การอุทธรณ์

มาตรา ๔๒ ในกรณีที่คณะกรรมการสถานบำบัดรักษา มีคำสั่งตามมาตรา ๒๕ (๑) หรือ (๒) หรือมีคำสั่งให้ขยายระยะเวลาการบำบัดรักษาตามมาตรา ๓๐ ให้ผู้ป่วยหรือคู่สมรส ผู้บุพการี

ผู้สืบสันดาน ผู้ปกครอง ผู้พิทักษ์ ผู้อนุบาล หรือผู้ซึ่งปกครองดูแลผู้ป่วย แล้วแต่กรณี มีสิทธิอุทธรณ์ เป็นหนังสือต่อคณะกรรมการอุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าว

การอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งไม่เป็นเหตุหยุดการบังคับตามคำสั่ง เว้นแต่คณะกรรมการอุทธรณ์ จะเห็นสมควรให้มีการหยุดการบังคับตามคำสั่งนั้นไว้ชั่วคราว

ให้คณะกรรมการอุทธรณ์พิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับ อุทธรณ์ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

หลักเกณฑ์และวิธีการ ในการยื่นอุทธรณ์ และวิธีพิจารณาอุทธรณ์ให้เป็นไปตามระเบียบที่ คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๔๓ ให้มีคณะกรรมการอุทธรณ์ ประกอบด้วย

(๑) อธิบดี เป็นประธานกรรมการ

(๒) ผู้แทนองค์กรภาคเอกชนที่เป็นนิติบุคคลและมีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการคุ้มครองดูแล บุคคลที่มีความผิดปกติทางจิต ซึ่งเลือกกันเองจำนวนสามคน เป็นกรรมการ

(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนห้าคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในสาขา การแพทย์จิตเวช จิตวิทยาคลินิก สังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ การพยาบาล สุขภาพจิตและจิตเวช และ กฎหมาย สาขาละหนึ่งคน เป็นกรรมการ

ให้รองอธิบดีหรือหัวหน้าสถานบำบัดรักษา ซึ่งอธิบดีแต่งตั้งเป็นกรรมการและเลขานุการ การเลือกและการแต่งตั้งกรรมการตาม (๒) และ (๓) ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรี ประกาศกำหนด

มาตรา ๔๔ คณะกรรมการอุทธรณ์มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๒

(๒) รายงานผลการดำเนินการให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละครั้ง

มาตรา ๔๕ให้นำความในมาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับกับคณะกรรมการอุทธรณ์โดยอนุโลม

หมวด ๕
พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๔๖ ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในเคหสถาน หรือสถานที่ใด ๆ ในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและตกเพื่อนำบุคคล ซึ่งมีพฤติการณ์อันน่าเชื่อว่ามีลักษณะตามมาตรา ๒๒ ไปรับการบำบัดรักษาในสถานพยาบาลของรัฐ หรือสถานบำบัดรักษา เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยตามสมควรว่าบุคคลดังกล่าวอยู่ในเคหสถานหรือสถานที่นั้น ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นการหนีเข้ากักขังจะเอาหมายค้นมาได้ บุคคลนั้นจะหลบหนีไป หรือกรณีมีเหตุฉุกเฉินเนื่องจากบุคคลนั้นมีภาวะอันตรายและเป็นอันตรายที่ใกล้จะถึง

(๒) ซักถามบุคคลใด ๆ เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ ความเจ็บป่วย พฤติกรรมและความสัมพันธ์ในครอบครัวและชุมชนของบุคคลตาม (๑)

(๓) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใด ๆ มาเพื่อให้ข้อมูล คำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อตรวจสอบหรือประกอบการพิจารณา

การดำเนินการตาม (๑) พนักงานเจ้าหน้าที่อาจร้องขอให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจให้ความช่วยเหลือก็ได้ ทั้งนี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๔๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามแบบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๔๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๖ ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๔๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๖
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๕๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำคามผิดตามวรรคหนึ่ง ได้กระทำโดยการโฆษณาหรือเผยแพร่ทางสื่อมวลชน หรือสื่อสารสนเทศใด ๆ ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๑ ผู้ใดแจ้งข้อความอันเป็นเท็จต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือ ตำรวจตามมาตรา ๒๓ โดยมีเจตนาถั่นแถั่นให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๒ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๖ (๓) โดยไม่มีเหตุอันสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๓ ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกตามสมควรแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติ หน้าที่ตามมาตรา ๔๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๔ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการตามมาตรา ๕ (๑) (๒) (๓) และอธิบดี และให้ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อนจนกว่าจะมี กรรมการตามมาตรา ๕ (๔) และ (๕) ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ ใช้อย่างกับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจและมีทัศนคติด้านลบต่อบุคคลที่มีความผิดปกติทางจิต ทำให้บุคคลดังกล่าวไม่ได้รับการบำบัดรักษาอย่างถูกต้องและเหมาะสม เป็นเหตุให้ความผิดปกติทางจิตทวีความรุนแรงขึ้นจนก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของตนเองหรือผู้อื่น สมควรมีกฎหมายว่าด้วยสุขภาพจิต เพื่อกำหนดกระบวนการในการบำบัดรักษามูลบุคคลที่มีความผิดปกติทางจิต อันเป็นการคุ้มครองความปลอดภัยของบุคคลนั้นและสังคม รวมทั้งกำหนดกระบวนการในการบำบัดรักษามูลบุคคลที่มีความผิดปกติทางจิต ซึ่งอยู่ระหว่างการสอบสวน การไต่สวนมูลฟ้องหรือการพิจารณา หรือภายหลังศาลมีคำพิพากษาในคดีอาญา จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ภาคผนวก ๓

ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับ
สิทธิทางการศึกษา

พระราชบัญญัติ

การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

พ.ศ. ๒๕๕๑

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑

เป็นปีที่ ๖๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“คนพิการ” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือ
เข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร

จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใดประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด

“ผู้ดูแลคนพิการ” หมายความว่า บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุตร สามี ภรรยา ญาติ พี่น้อง หรือบุคคลอื่นใดที่รับดูแลหรือรับอุปการะคนพิการ

“แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล” หมายความว่า แผนซึ่งกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ ตลอดจนกำหนดเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเฉพาะบุคคล

“เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก” หมายความว่า เครื่องมือ อุปกรณ์ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ หรือบริการที่ใช้สำหรับคนพิการโดยเฉพาะ หรือที่มีการดัดแปลงหรือปรับใช้ให้ตรงกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละบุคคล เพื่อเพิ่ม รักษา คงไว้ หรือพัฒนาความสามารถและศักยภาพที่จะเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร การสื่อสาร รวมถึงกิจกรรมอื่นใดในชีวิตประจำวันเพื่อการดำรงชีวิตอิสระ

“ครูการศึกษาพิเศษ” หมายความว่า ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษสูงกว่าระดับปริญญาตรีขึ้นไป และปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

“การเรียนร่วม” หมายความว่า การจัดให้คนพิการได้เข้าศึกษาในระบบการศึกษาทั่วไป ทุกระดับและหลากหลายรูปแบบ รวมถึงการจัดการศึกษา ให้สามารถรองรับการเรียนการสอนสำหรับคนทุกกลุ่มรวมทั้งคนพิการ

“สถานศึกษาเฉพาะความพิการ” หมายความว่า สถานศึกษาของรัฐหรือเอกชนที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการโดยเฉพาะ ทั้งในลักษณะอยู่ประจำ ไป กลับ และรับบริการที่บ้าน

“ศูนย์การศึกษาพิเศษ” หมายความว่า สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษานอกระบบ หรือ ตามอัธยาศัยแก่คนพิการ ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิต และจัดการศึกษาอบรมแก่ผู้ดูแลคนพิการ ครู บุคลากรและชุมชน รวมทั้งการจัดสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นใด ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในประกาศกระทรวง

“ศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบ หรือ ตามอัธยาศัยแก่คนพิการโดยเฉพาะ โดยหน่วยงานการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัวยุวมชน

องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์และสถาบันทางสังคมอื่นเป็นผู้จัด ตั้งแต่ระดับ การศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา อุดมศึกษาและหลักสูตรระยะสั้น

“องค์กรคนพิการแต่ละประเภท” หมายความว่า องค์กรสมาชิกระดับชาติตามประเภท ความพิการที่ได้แจ้งชื่อไว้กับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มี อำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบหรือประกาศเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ระเบียบหรือประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา

มาตรา ๕ คนพิการมีสิทธิทางการศึกษาดังนี้

(๑) ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

(๒) เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึง ความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น

(๓) ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษ ของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล

มาตรา ๖ ให้คู่อุปการะพิเศษในทุกสังกัดมีสิทธิได้รับเงินค่าตอบแทนพิเศษตามที่กฎหมาย กำหนด

ให้ครูการศึกษาพิเศษ ครู และคณาจารย์ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ องค์ความรู้ การศึกษาต่อเนื่องและทักษะในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ กำหนด

มาตรา ๑๖ ให้สถานศึกษาของรัฐและเอกชนที่จัดการเรียนร่วม สถานศึกษาเอกชนการกุศล ที่จัดการการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยเฉพาะ และศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ ที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ได้รับเงินอุดหนุนและความช่วยเหลือเป็นพิเศษจากรัฐ

หลักเกณฑ์และวิธีการในการรับเงินอุดหนุนและความช่วยเหลือเป็นพิเศษ ให้เป็นไปตามที่ คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๗ ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยให้สอดคล้อง กับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ และต้องมีการปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในประกาศกระทรวง

สถานศึกษาในทุกสังกัดและศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการอาจจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ในรูปแบบที่หลากหลายทั้งการเรียนร่วม การจัดการศึกษา เฉพาะความพิการ รวมถึงการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ การพัฒนาศักยภาพในการดำรงชีวิตอิสระ การพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็น การฝึกอาชีพ หรือการบริการอื่นใด

ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดสภาพแวดล้อม ระบบสนับสนุนการเรียนการสอน ตลอดจน บริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่คนพิการ สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

ให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในทุกสังกัด มีหน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาในสัดส่วนหรือ จำนวนที่เหมาะสม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

สถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษา ให้ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ตามกฎหมาย

ให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนผู้ดูแลคนพิการและประสานความร่วมมือ จากชุมชนหรือนักวิชาชีพเพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาทุกระดับ หรือบริการทางการศึกษา ที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ

มาตรา ๘ ให้รัฐจัดเงินอุดหนุนเพื่อส่งเสริมการวิจัยพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง และการพัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและความสามารถในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

ให้รัฐจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการและสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

มาตรา ๑๐ เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ให้ราชการส่วนท้องถิ่น ออกข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ ข้อกำหนด ระเบียบหรือประกาศ แล้วแต่กรณี ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๒

การส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

มาตรา ๑๑ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ประกอบด้วย

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ

(๒) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานกรรมการคนหนึ่ง และผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นคนพิการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง เป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง

(๓) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนสิบคน ได้แก่ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อธิบดีกรมสุขภาพจิต อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสิบสามคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงในด้านการบริหารการศึกษา ด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ ด้านกฎหมาย ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ และด้านสังคมสงเคราะห์ ด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านรวมกัน ทั้งนี้ อย่างน้อยเจ็ดคนต้องมาจากองค์กรคนพิการแต่ละประเภท

ให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษเป็นเลขานุการ และให้แต่งตั้งข้าราชการ
ในสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๑๒ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ แผนการจัดสรร
ทรัพยากรและแนวทางการพัฒนาการบริหารและการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทุกระบบและ
ทุกระดับต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

(๒) เสนอความเห็นและให้คำปรึกษาต่อรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการกำหนดหลักสูตร
การกำหนดมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา การประเมินและการทดสอบทางการศึกษา
ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ รวมทั้งหลักเกณฑ์ วิธีการ
การได้มาและจำนวนเงินค่าตอบแทนพิเศษของครูการศึกษาพิเศษ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ

(๓) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา
สำหรับคนพิการของหน่วยงานในทุกสังกัดที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ รวมทั้งอนุมัติโครงการหรือ
แผนงานที่จะใช้เงินกองทุนในส่วนที่เกินกว่าอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกองทุน

(๔) วางระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับ
คนพิการ การอุดหนุนทางการศึกษา การจัดสรรเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการจัดการศึกษา
สำหรับคนพิการของสถานศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชนรวมทั้งศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการ

(๕) ส่งเสริมสนับสนุนและช่วยเหลือกิจกรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการ
การศึกษาสำหรับคนพิการ รวมทั้งสนับสนุนโครงการเพื่อสิทธิทางการศึกษาของคนพิการ

(๖) ส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดการศึกษาสำหรับคนพิการอย่างบูรณาการ
รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูการศึกษาพิเศษ ครู และคณาจารย์ให้มีองค์ความรู้ การศึกษาต่อเนื่อง
และทักษะในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

(๗) วางระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง
ตามมาตรา ๒๓ (๑)

(๘) วางระเบียบเกี่ยวกับการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงิน เพื่อการส่งเสริมการจัดการศึกษา
สำหรับคนพิการตามมาตรา ๒๓ (๒)

(๘) วาระเบียบเกี่ยวกับการจัดทำรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนตามมาตรา ๒๓ (๓)

(๑๐) วาระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงินกองทุน การค้ำหนึ่เป็นสูญ โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังตามมาตรา ๒๔

(๑๑) วาระเบียบเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐาน ให้การรับรอง หรือเพิกถอนการรับรอง แก่สถานศึกษาของรัฐและเอกชนที่จัดการเรียนร่วม สถานศึกษาเอกชนการกุศลที่จัดการศึกษาสำหรับ คนพิการ และศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ

(๑๒) ปฏิบัติงานอื่นตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่กฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ ของคณะกรรมการ

มาตรา ๑๓ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี และอาจได้รับแต่งตั้ง อีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ภายในหกสิบวัน ในระหว่างที่ยังไม่ได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา ๑๔ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก
- (๖) รัฐมนตรีให้ออกเพราะบกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ หรือมีความประพฤติเสื่อมเสีย

มาตรา ๑๕ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ รัฐมนตรี อาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทน อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งคนแทน เว้นแต่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเหลืออยู่ไม่ถึงหกสิบวันจะไม่ดำเนินการเพื่อให้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้

มาตรา ๑๖ การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมครั้งใดถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม หากรองประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ทั้งหมด ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๗ คณะกรรมการอาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

การประชุมของคณะกรรมการให้นำมาตรา ๑๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๘ ให้สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทำหน้าที่เกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการ รวมทั้งให้มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ในสถานศึกษา รวมทั้งประเมินและรายงานผลต่อคณะกรรมการ

(๒) สนับสนุนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดการเรียนร่วมแก่คนพิการ ในเขตพื้นที่รับผิดชอบอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

(๓) วิจัย และพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของคนพิการ

(๔) ผลิต วิจัย และพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

(๕) ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสรรเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก

(๖) ดำเนินการเกี่ยวกับงานธุรการของกองทุน

(๗) ส่งเสริม สนับสนุนให้หน่วยงานทางการศึกษาสามารถผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

(๘) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

(๘) ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษาสำหรับคนพิการให้สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา

ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสนับสนุน กำกับ ดูแล ให้สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ให้ผู้ช่วยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทาง และแผนปฏิบัติราชการของกระทรวงและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรา ๑๘ ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีหน้าที่ดำเนินการจัดการศึกษาโดยเฉพาะ การจัดการเรียนร่วม การนิเทศ กำกับ ติดตาม เพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามที่กฎหมายกำหนด

เพื่อให้การดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้การสนับสนุนทรัพยากร องค์ความรู้ และบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านแก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา ๒๐ ให้สถานศึกษาเฉพาะความพิการของรัฐมีหน้าที่จัดการศึกษาดตามภารกิจแก่คนพิการ โดยมีฐานะเป็นนิติบุคคล

หมวด ๓

กองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ

มาตรา ๒๑ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้น เรียกว่า “กองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ” ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อใช้จ่ายในการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง โดยกองทุนประกอบด้วย

(๑) เงินและทรัพย์สินที่โอนมาจากเงินกองทุนการศึกษาสำหรับคนพิการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกองทุนการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๔๖

(๒) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

(๓) เงินอุดหนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- (๔) เงินรายได้ที่ได้จากการออกสลากหรือการจัดกิจกรรม
- (๕) ดอกผลและผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน
- (๖) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้
- (๗) รายได้บางส่วนจากภาษีของสินค้าและบริการที่เป็นสาเหตุแห่งความพิการตามที่กฎหมาย

กำหนด

มาตรา ๒๒ ให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนคณะหนึ่ง ประกอบด้วย เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นประธานกรรมการ รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมอบหมายเป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้แทนองค์การคนพิการหนึ่งคนเป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนสำนักงานประมาท ผู้แทนสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจำนวนสิบเอ็ดคน ในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้แทนองค์การคนพิการแต่ละประเภทอย่างน้อยเจ็ดคนเป็นกรรมการ และให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษเป็นกรรมการ และเลขานุการ

มาตรา ๒๓ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) บริหารกองทุน รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการลงทุน การหาประโยชน์และการจัดการกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

(๒) พิจารณานุมัติการจ่ายเงิน เพื่อการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๓) รายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนต่อคณะกรรมการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๔) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการบริหารกองทุนมอบหมาย

มาตรา ๒๔ การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงินกองทุน และการคัดหนี้เป็นสุญ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

การสอบบัญชีของกองทุนเสนอต่อคณะกรรมการ

มาตรา ๒๖ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การแต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง และการประชุมของคณะกรรมการบริหารกองทุนโดยอนุโลม

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๒๗ เมื่อพระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับแล้ว ให้โอนบรรดาเงิน ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ของกองทุนการศึกษาสำหรับคนพิการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกองทุนการศึกษา สำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ไปเป็นของกองทุนตามพระราชบัญญัตินี้

ในระหว่างที่ยังไม่มีระเบียบว่าด้วยการบริหารกองทุนตามมาตรา ๑๒ ให้นำระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารกองทุนการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ใช้ไปพลางก่อน จนกว่าจะได้มีระเบียบว่าด้วยการบริหารกองทุนตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๒๘ ในวาระเริ่มแรกที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการ ให้คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาพิเศษตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ทำหน้าที่จนกว่าจะได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการจัด การศึกษาสำหรับคนพิการ ตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๒๙ ให้ครูหรือนุเคราะห์ทางการศึกษาที่ผ่านการอบรมวุฒิบัตรครูการศึกษาพิเศษ ตามหลักสูตรที่คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษานุมัติก่อนการประกาศใช้ พระราชบัญญัตินี้เป็นครูการศึกษาพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้

ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้ที่ผ่านการอบรมวุฒิบัตรครูการศึกษาพิเศษตามหลักสูตรที่คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอนุมัติ มีสิทธิได้รับแต่งตั้งเป็นครูการศึกษาพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลทั่วไป จึงจำเป็นต้องจัดให้คนพิการมีสิทธิและโอกาส ได้รับการบริการและความช่วยเหลือทางการศึกษาเป็นพิเศษตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ ดังนั้น เพื่อให้การ บริการและการให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการในด้านการศึกษาเป็นไปอย่างทั่วถึงทุกระบบและทุกระดับการศึกษา จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคณิศรทางการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๕๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓ และมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงออกประกาศกำหนดประเภท และหลักเกณฑ์ของคณิศรทางการศึกษา ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคณิศรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒ ประเภทของคณิศร มีดังต่อไปนี้

- (๑) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น
- (๒) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
- (๓) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
- (๔) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ
- (๕) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
- (๖) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา
- (๗) บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม หรืออารมณ์
- (๘) บุคคลออทิสติก
- (๙) บุคคลพิการซ้อน

ข้อ ๓ การพิจารณาคณิศรที่มีความบกพร่องเพื่อจัดประเภทของคณิศร ให้มีหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการเห็นตั้งแต่ระดับเล็กน้อย จนถึงตาบอดสนิท ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ประเภทดังนี้

(๑.๑) คนตาบอด หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็นมาก จนต้องใช้มือสัมผัสและถือเสียง หากตรวจวัดความชัดของสายตาข้างดีเมื่อแก่ไขแล้ว อยู่ในระดับ ๖ ส่วน ๖๐ (๖/๖๐) หรือ ๒๐ ส่วน ๒๐๐ (๒๐/๒๐๐) จนถึงไม่สามารถรับรู้เรื่องแสง

(๑.๒) คนเห็นเลือนราง หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็น แต่ยังสามารถอ่านอักษรตัวพิมพ์ขนาดใหญ่ด้วยอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการ หรือเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก หากวัดความชัดเจนของสายตาข้างดีเมื่อแก้ไขแล้วอยู่ในระดับ ๖ ส่วน ๑๘ (๖/๑๘) หรือ ๒๐ ส่วน ๗๐ (๒๐/๗๐)

(๒) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับหูตึงน้อยจนถึงหูหนวก ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

(๒.๑) คนหูหนวก หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถเข้าใจการพูดผ่านทาง การได้ยิน ไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟัง ซึ่งโดยทั่วไปหากตรวจการได้ยินจะมีการสูญเสียการได้ยิน ๕๐ เดซิเบลขึ้นไป

(๒.๒) คนหูตึง หมายถึง บุคคลที่มีการได้ยินเหลืออยู่เพียงพอที่จะได้ยินการพูดผ่านทาง การได้ยิน โดยทั่วไปจะใส่เครื่องช่วยฟัง ซึ่งหากตรวจวัดการได้ยินจะมีการสูญเสียการได้ยินน้อยกว่า ๕๐ เดซิเบลลงมาถึง ๒๖ เดซิเบล

(๓) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้แก่ บุคคลที่มีความจำกัดอย่างชัดเจนในการปฏิบัติตน (Functioning) ในปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ คือ ความสามารถทางสติปัญญาดำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญร่วมกับความจำกัดของทักษะการปรับตัวอีกอย่างน้อย ๒ ทักษะจาก ๑๐ ทักษะ ได้แก่ การสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตภายในบ้านทักษะทางสังคม/การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชน การรู้จักดูแลควบคุมตนเอง การนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน การทำงาน การใช้เวลาว่าง การรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย ทั้งนี้ได้แสดงอาการดังกล่าวก่อนอายุ ๑๘ ปี

(๔) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ ซึ่งแบ่งเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

(๔.๑) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว ได้แก่ บุคคลที่มีอวัยวะไม่สมบูรณ์หรือขาดหายไป กระดูกหรือกล้ามเนื้อผิดปกติ มีอุปสรรคในการเคลื่อนไหว ความบกพร่องดังกล่าวอาจเกิดจากโรคทางระบบประสาท โรคของระบบกล้ามเนื้อและกระดูก การไม่สมประกอบ มาแต่กำเนิด อุบัติเหตุและโรคติดต่อ

(๔.๒) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ ได้แก่ บุคคลที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังหรือมีโรคประจำตัวซึ่งจำเป็นต้องได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง และเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา ซึ่งมีผลทำให้เกิดความจำเป็นต้องได้รับการศึกษาพิเศษ

(๕) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติในการทำงานของสมองบางส่วนที่แสดงถึงความบกพร่องในกระบวนการเรียนรู้ที่อาจเกิดขึ้นเฉพาะความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน คือ การอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ซึ่งไม่สามารถเรียนรู้ในด้านที่บกพร่องได้ ทั้งที่มีระดับสติปัญญาปกติ

(๖) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา ได้แก่ บุคคลที่มีความบกพร่องในการเปล่งเสียงพูด เช่น เสียงผิดปกติ อัตราความเร็วและจังหวะการพูดผิดปกติ หรือบุคคลที่มีความบกพร่อง ในเรื่องความเข้าใจหรือการใช้ภาษาพูด การเขียนหรือระบบสัญลักษณ์อื่นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งอาจเกี่ยวกับรูปแบบ เนื้อหาและหน้าที่ของภาษา

(๗) บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม หรืออารมณ์ ได้แก่ บุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติเป็นอย่างมาก และปัญหาทางพฤติกรรมนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลจากความบกพร่องหรือความผิดปกติทางจิตใจหรือสมองในส่วนของการรับรู้ อารมณ์หรือความคิด เช่น โรคจิตเภท โรคซึมเศร้า โรคสมองเสื่อม เป็นต้น

(๘) บุคคลออทิสติก ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติของระบบการทำงานของสมองบางส่วน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความบกพร่องทางพัฒนาการด้านภาษา ด้านสังคมและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และมีข้อจำกัดด้านพฤติกรรม หรือมีความสนใจจำกัดเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยความผิดปกตินั้นค้นพบได้ก่อนอายุ ๓๐ เดือน

(๙) บุคคลพิการซ้อน ได้แก่ บุคคลที่มีสภาพความบกพร่องหรือความพิการมากกว่าหนึ่งประเภทในบุคคลเดียวกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

จурินทร์ ลักขณวิศิษฏ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

กฎกระทรวง

กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก

สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๕๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และมาตรา ๑๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๕

ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงนี้

“คนพิการ” หมายความว่า คนพิการที่ได้จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการหรือบุคคลที่สถานศึกษารับรองว่าเป็นคนพิการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

“ผู้ปกครอง” หมายความว่า บิดาหรือมารดา ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และหมายความรวมถึงบุคคลที่คนพิการอยู่ด้วยเป็นประจำ

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่หรือวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาที่คนพิการสมัครเข้าศึกษาและได้ลงทะเบียนแล้ว

“แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล” หมายความว่า แผนซึ่งกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ ตลอดจนกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเฉพาะบุคคล

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการพิจารณาให้คนพิการได้รับสิทธิช่วยเหลือทางการศึกษา

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการพิจารณาให้คนพิการได้รับสิทธิช่วยเหลือทางการศึกษา

ข้อ ๓ คนพิการที่ประสงค์จะขอรับเงินอุดหนุนทางการศึกษา ขอขิมสิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อทางการศึกษา และขอขิมเงินเพื่อจัดซื้อและขอรับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา จะต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย

(๒) มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา ตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

(๓) ลงทะเบียนและเข้าศึกษาในสถานศึกษา

ข้อ ๔ ให้คนพิการที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๓ มีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาดำเนินการตามบัญชีท้ายกฎกระทรวง ดังต่อไปนี้

(๑) ขอขิมสิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อทางการศึกษา ให้เป็นไปตามรายการในบัญชี ก.

(๒) ขอขิมเงินเพื่อจัดซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และบริการทางการศึกษา ให้เป็นไปตามรายการในบัญชี ก. และบัญชี ค.

(๓) ขอรับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ให้เป็นไปตามรายการในบัญชี ข. และบัญชี ค.

หมวด ๑

คณะกรรมการพิจารณาให้คนพิการได้รับสิทธิช่วยเหลือทางการศึกษา

ข้อ ๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการพิจารณาให้คนพิการได้รับสิทธิช่วยเหลือทางการศึกษา” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพิทักษ์คนพิการ ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ ผู้แทนสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย ผู้แทนสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย ผู้แทนสมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย ผู้แทนสมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย ผู้แทนสมาคมบุคคลออทิซึม (ไทย) ผู้แทนสมาคมเพื่อบุคคลปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ

ให้ผู้ว่าการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ ๖ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) รวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ และประเมินความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาของคนพิการ และเสนอแนะต่อรัฐมนตรีเพื่อจัดสรรงบประมาณสนับสนุน

(๒) พิจารณาปรับปรุงรายการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่คนพิการหรือผู้ปกครองยื่นคำขอ

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดสรรเงินอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการ

(๔) อนุมัติหรือยกเลิกการอนุมัติเงินอุดหนุนทางการศึกษาสำหรับคนพิการ

(๕) อนุมัติหรือยกเลิกการอนุมัติเงินอิมสำหรับคนพิการเพื่อนำไปจัดซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และบริการทางการศึกษาไม่เกินวงเงินที่ได้รับการจัดสรรให้อิม

(๖) กำหนดหลักเกณฑ์การอนุมัติตัดหนี้สูญโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

(๗) เห็นชอบหนี้สูญเพื่อเสนอกระทรวงการคลังพิจารณา

(๘) กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการตามกฎหมายนี้

(๙) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ ๗ การประชุมคณะกรรมการต้องมีการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่ง เป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ ๘ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่ง ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ให้นำความในข้อ ๗ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง โดยอนุโลม

หมวด ๒

การขอรับเงินอุดหนุนทางการศึกษา

ข้อ ๙ ให้คนพิการหรือผู้ปกครองที่ประสงค์จะใช้สิทธิขอรับเงินอุดหนุนทางการศึกษา ยื่นคำขอต่อสถานศึกษาที่เข้าศึกษาตามระเบียบและแบบที่คณะกรรมการกำหนด พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐาน ดังต่อไปนี้

(๑) แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลซึ่งจัดทำโดยสถานศึกษาที่รับคนพิการเข้าศึกษา

(๒) จำนวนเงินอุดหนุนทางการศึกษาที่ประสงค์จะขอรับ

หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดสรรเงินอุดหนุนทางการศึกษา ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

หมวด ๓

การขอยืมสิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อทางการศึกษา

ข้อ ๑๐ การขอยืมสิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อทางการศึกษา ให้คนพิการหรือผู้ปกครองยื่นคำขอตามแบบที่คณะกรรมการกำหนดต่อสถานศึกษาที่เข้าศึกษาพร้อมกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลซึ่งจัดทำโดยสถานศึกษาที่รับคนพิการเข้าศึกษาและรายการสิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อทางการศึกษาที่ประสงค์จะขอยืมตามรายการในบัญชี ก.

ข้อ ๑๑ เมื่อสถานศึกษาได้รับคำขอพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานตามข้อ ๑๐ แล้ว ให้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและส่งคำขอพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานที่ผ่านการตรวจสอบแล้วไปยังศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดหรือศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาอนุมัติ

ข้อ ๑๒ เมื่อคนพิการหรือผู้ปกครองได้รับแจ้งการอนุมัติการขอยืมสิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อทางการศึกษาแล้ว ให้คนพิการหรือผู้ปกครองทำสัญญาขืม และสัญญาค้ำประกัน

สัญญาขืม สัญญาค้ำประกัน และการคืนสิ่งของที่ขืมตามข้อ ๑๐ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

หมวด ๔

การขอยืมเงินเพื่อจัดซื้อและขอรับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

ข้อ ๑๓ ให้คนพิการหรือผู้ปกครองที่ประสงค์จะใช้สิทธิขอยืมเงินเพื่อจัดซื้อและขอรับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ยื่นคำขอต่อสถานศึกษาที่เข้าศึกษา ตามระเบียบและแบบที่คณะกรรมการกำหนดพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐาน ดังต่อไปนี้

- (๑) แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลซึ่งจัดทำโดยสถานศึกษาที่รับคนพิการเข้าศึกษา
- (๒) จำนวนเงินที่ขอยืมเพื่อจัดซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และบริการทางการศึกษา
- (๓) รายการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และบริการทางการศึกษาที่ประสงค์จะขอยืมเงินเพื่อจัดซื้อตามบัญชี ก. และบัญชี ค.
- (๔) รายการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ หรือความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่ประสงค์จะขอรับตามบัญชี ข. และบัญชี ค.

ข้อ ๑๔ เมื่อสถานศึกษาได้รับคำขอพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานตามข้อ ๑๓ แล้ว ให้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและส่งคำขอพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานที่ผ่านการตรวจสอบแล้ว ไปยังศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดหรือศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ให้ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดหรือศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง แล้วแต่กรณี ส่งคำขอพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานที่ครบถ้วนถูกต้อง ไปยังคณะกรรมการภายในวันที่ ๒๐ สิงหาคมของทุกปี

ข้อ ๑๕ เมื่อคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการมอบหมาย แล้วแต่กรณี ได้รับคำขอพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานตามข้อ ๑๔ แล้ว ให้พิจารณาคำขอพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานดังกล่าวโดยเร็ว และให้สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พิจารณาและแจ้งผลไปยังศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดหรือศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง แล้วแต่กรณี และให้ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดหรือศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลางแจ้งไปยังสถานศึกษา เพื่อดำเนินการแจ้งให้คนพิการหรือผู้ปกครองทราบโดยเร็ว

ข้อ ๑๖ เมื่อคนพิการหรือผู้ปกครองได้รับแจ้งการอนุมัติเงินยืมเพื่อจัดซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ หรือบริการทางการศึกษา จากสถานศึกษาแล้ว ให้คนพิการหรือผู้ปกครองทำสัญญาเงินยืม และสัญญาค้ำประกัน

สัญญาเงินยืม สัญญาค้ำประกัน และการใช้คืนเงินยืม ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ข้อ ๑๗ ให้คนพิการหรือผู้ปกครองจัดซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และบริการทางการศึกษาตามที่คณะกรรมการอนุมัติภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในระเบียบ

เมื่อได้จ่ายเงินเพื่อจัดซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และบริการทางการศึกษาตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้คนพิการหรือผู้ปกครองส่งใบเสร็จรับเงินหรือหลักฐานการจ่ายเงินให้สถานศึกษาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่จ่ายเงิน

ในกรณีที่คนพิการหรือผู้ปกครองจัดซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และบริการทางการศึกษาคตามวรรคหนึ่งเป็นรายการที่สุดแล้ว ยังคงมีเงินยืมเหลืออยู่ ให้คืนเงินจำนวนที่เหลืออยู่นั้นแก่สถานศึกษาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่จัดซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และบริการทางการศึกษาเป็นรายการที่สุด

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

วิจิตร ศรีสัจจาน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

บัญชี ก.

ลำดับที่	รายการ
สิ่งอำนวยความสะดวก	
๑	โปรแกรมคอมพิวเตอร์แปลงทั้งจากสื่อสิ่งพิมพ์เป็นอักษรเบรลล์และจากอักษรเบรลล์เป็นสื่อสิ่งพิมพ์
๒	โปรแกรมคอมพิวเตอร์อ่านจอภาพ
๓	โปรแกรมคอมพิวเตอร์ขยายภาพทับอักษร
๔	โปรแกรมคอมพิวเตอร์สังเคราะห์เสียง
๕	โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ควบคุมการทำงานโดยใช้เสียง
๖	โปรแกรมคอมพิวเตอร์อ่านหนังสือสำหรับบุคคลที่บกพร่องทางการเห็น
๗	เครื่องอ่านหนังสือสำหรับบุคคลที่บกพร่องทางการเห็น
๘	เครื่องเปิดฟังหนังสือเสียงชนิดแผ่น
๙	เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลชนิดเป็นพิมพ์เป็นระบบอักษรเบรลล์
๑๐	แว่นขยายสำหรับบุคคลสายตาลีอนกลาง
๑๑	เครื่องแสดงผลอักษรเบรลล์
๑๒	เครื่องช่วยฟัง
๑๓	เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล
๑๔	เครื่องเทปคาสเซตสำหรับเปิดฟังหนังสือเสียง
๑๕	เครื่องพิมพ์ดีดอักษรเบรลล์
๑๖	เครื่องพิมพ์อักษรเบรลล์ด้วยระบบคอมพิวเตอร์
๑๗	เครื่องมือหรืออุปกรณ์ช่วยในการใช้คอมพิวเตอร์ เช่น คีย์บอร์ดหรือเมาส์ชนิดพิเศษ และที่วางแขน
๑๘	กายอุปกรณ์หรือเครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคล เช่น แขนเทียม ขาเทียม ไม้ค้ำยัน แก้วล้อเลื่อน เบาะรองนั่ง และอุปกรณ์ป้องกันการกระแทกศีรษะ
๑๙	เครื่องโทรทัศนวงจรปิดเพื่อขยายภาพ
๒๐	โต๊ะ แก้อั้วที่ใช้วัสดุและแบบพิเศษสำหรับคนพิการ
๒๑	เครื่องบอกทิศทางซึ่งแสดงผลโดยอักษรเบรลล์
๒๒	โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสื่อสารสำหรับบุคคลที่บกพร่องทางการพูด
๒๓	เครื่องช่วยสื่อสารพร้อมอุปกรณ์ต่อพ่วงสำหรับบุคคลที่บกพร่องทางการพูด

ลำดับที่	รายการ
	สื่อ
๒๔	หนังสือเสียง ได้แก่ แถบเสียง แผ่นเสียง แผ่นซีดี และที่จัดเก็บในวัสดุอื่น
๒๕	หนังสืออักษรเบรลล์ ได้แก่ หนังสืออักษรเบรลล์ที่พิมพ์ลงในกระดาษธรรมดาหรือกระดาษชนิดพิเศษ หรือจัดพิมพ์ในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือในวัสดุอื่น
๒๖	หนังสือหรือภาพขยายใหญ่ ได้แก่ สิ่งพิมพ์หรือภาพขยายใหญ่ที่พิมพ์ลงในกระดาษธรรมดาหรือกระดาษชนิดพิเศษ หรือจัดพิมพ์ในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือในวัสดุอื่น
๒๗	โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)
๒๘	แผนภาพนูน ภาพต่งสัมผัส หรือภาพขยายใหญ่ เช่น ภาพที่อยู่บนแผ่นกระดาษธรรมดา แผ่นกระดาษชนิดพิเศษ และวัสดุอื่นที่สามารถสัมผัสได้
๒๙	สื่อการสอนรูปทรงเรขาคณิต เช่น แผนผัง กราฟ ตาราง รูปจำลอง และรูปที่มีพื้นผิวต่างชนิด
๓๐	เครื่องคำนวณที่แสดงผลโดยอักษรเบรลล์ อักษรตัวใหญ่ หรือเสียง
๓๑	ชุดเครื่องมือเรขาคณิตและอุปกรณ์เขียนเส้นและภาพนูน
๓๒	อุปกรณ์การเรียนการสอนวิทยาศาสตร์สำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น เช่น กระดาษกราฟ และลูกคิด
๓๓	ปทานุกรมภาษามือไทย
๓๔	จอภาพคอมพิวเตอร์ระบบสัมผัส
๓๕	อุปกรณ์พลศึกษา เครื่องเล่นกีฬา และนันทนาการสำหรับคนพิการทุกประเภท เช่น บล็อกเชย ลูกบอลมีเสียง และลูกบาสเกตบอลมีเสียง
๓๖	อุปกรณ์พัฒนาทักษะการสื่อสาร เช่น กระดานสื่อสาร บัตรคำ และบัตรภาพ
๓๗	เครื่องดนตรีที่ใช้ในกิจกรรมดนตรีบำบัด
๓๘	หนังสือเรียนที่มีขนาด น้ําหนัก และวัสดุพิเศษ
๓๙	พจนานุกรมระบบเสียง
๔๐	สื่อการเรียนการสอนชนิดพิเศษ เช่น อุปกรณ์ช่วยเขียน และที่เปิดหนังสือสำหรับคนพิการ
๔๑	วิดิทัศน์เพื่อการศึกษาสำหรับคนพิการและครอบครัว
๔๒	ชุดสื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่
๔๓	ชุดสื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กและประสานสัมพันธ์
๔๔	ชุดสื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะทางด้านภาษาและการสื่อสาร
๔๕	ชุดสื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะทางการเรียนรู้
๔๖	ชุดสื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะทางด้านลักษณะนิสัย
๔๗	ชุดสื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะทางการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน
๔๘	ชุดสื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะทางการเตรียมความพร้อมด้านอาชีพ
๔๙	สื่ออิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา เช่น วิดิทัศน์ และซีดีรอม

บัญชี ข.

ลำดับที่	รายการ
สิ่งอำนวยความสะดวก	
๑	ไม้เท้าขาว
๒	แว่นขยายสำหรับบุคคลสายตาสั้นกลาง
๓	เครื่องมือหรืออุปกรณ์ช่วยในการใช้คอมพิวเตอร์ เช่น คีย์บอร์ดหรือเมาส์ชนิดพิเศษ และที่วางแขน
๔	กายอุปกรณ์หรือเครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคล เช่น แขนเทียม ขาเทียม ไม้ค้ำยัน แก้วล้อเลื่อน เบาะรองนั่ง และอุปกรณ์ป้องกันการกระแทกศีรษะ
๕	โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสื่อสารสำหรับบุคคลที่บกพร่องทางการพูด
๖	เครื่องช่วยสื่อสารพร้อมอุปกรณ์ต่อพ่วงสำหรับบุคคลที่บกพร่องทางการพูด
สื่อ	
๗	หนังสือเสียง ได้แก่ แถบเสียง แผ่นเสียง แผ่นซีดี และที่จัดเก็บในวัสดุอื่น
๘	หนังสืออักษรเบรลล์ ได้แก่ หนังสืออักษรเบรลล์ที่พิมพ์ลงในกระดาษธรรมดาหรือกระดาษชนิดพิเศษ หรือจัดพิมพ์ในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือในวัสดุอื่น
๙	หนังสือหรือภาพขยายใหญ่ ได้แก่ สิ่งพิมพ์หรือภาพขยายใหญ่ที่พิมพ์ลงในกระดาษธรรมดาหรือกระดาษชนิดพิเศษ หรือจัดพิมพ์ในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือในวัสดุอื่น
๑๐	วัสดุที่ใช้ในการจัดทำสื่อตามลำดับที่ ๗ ถึงลำดับที่ ๙ เช่น กระดาษพิมพ์หนังสือ อักษรเบรลล์ แผ่นซีดี และแผ่นดิสก์เก็ต
๑๑	เครื่องเขียนอักษรเบรลล์ด้วยมือชนิดพกพา (slate and stylus)
๑๒	เครื่องคำนวณที่แสดงผลโดยอักษรเบรลล์และอักษรตัวใหญ่ หรือเสียง
๑๓	ชุดเครื่องมือเรขาคณิตและอุปกรณ์เขียนเส้นและภาพนูน
๑๔	กรอบหรืออุปกรณ์ที่ใช้กำหนดบรรทัดหรือพื้นที่
๑๕	อุปกรณ์การเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์สำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น เช่น กระดานกราฟ และลูกคิด
๑๖	นาฬิกาบอกเวลาชนิดแสดงผลเป็นอักษรเบรลล์และอักษรตัวใหญ่ หรือเสียง
๑๗	ปากกาเส้นหนาหรือสีเข้มเป็นพิเศษ
๑๘	ปทานุกรมภาษามือไทย
๑๙	อุปกรณ์พัฒนาทักษะการสื่อสาร เช่น กระดานสื่อสาร บัตรคำ และบัตรภาพ
๒๐	หนังสือเรียนที่มีขนาด น้ําหนัก และวัสดุพิเศษ
๒๑	สื่อการเรียนการสอนชนิดพิเศษ เช่น อุปกรณ์ช่วยเขียน และที่เปิดหนังสือสำหรับคนพิการ
๒๒	วิธีทัศน์เพื่อการศึกษาสำหรับคนพิการและครอบครัว
๒๓	ชุดสื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กและประสานสัมพันธ์

ลำดับที่	รายการ
๒๔	ชุดสื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะทางด้านภาษาและการสื่อสาร
๒๕	ชุดสื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะทางการเรียนรู้
๒๖	ชุดสื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะทางด้านลักษณะนิสัย
๒๗	ชุดสื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะทางด้านพัฒนาการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน
๒๘	ชุดสื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะทางการเตรียมความพร้อมด้านอาชีพ
ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา	
๒๙	การปรับเนื้อหา หลักสูตร เทคนิคการสอน และการประเมินผลสำหรับคนพิการแต่ละบุคคล
๓๐	การจัดอาสาสมัคร
๓๑	การแนะแนวครอบครัว
๓๒	การฝึกอบรมทักษะด้านอาชีพ

บัญชี ค.

ลำดับที่	รายการ บริการ
๑	การสอนเสริม
๒	การอ่านหนังสือ เอกสาร และข้อสอบ
๓	การนำทาง
๔	การผลิตสื่อ
๕	การจดคำบรรยาย
๖	การซ่อมสื่อ
๗	กายภาพบำบัด
๘	การแก้ไขการพูดและทักษะการสื่อสาร
๙	กิจกรรมบำบัด
๑๐	ล่ามภาษามือ
๑๑	การอบรมทักษะพื้นฐาน เช่น ทักษะทางการเดินด้วยไม้เท้าขาว ทักษะทางการเขียน อ่านอักษรเบรลล์ ทักษะทางการสื่อสาร ทักษะการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ ทักษะชีวิตประจำวัน และทักษะทางสังคม
๑๒	การแนะแนวการศึกษา
๑๓	พี่เลี้ยงและผู้ช่วยเหลือ
๑๔	ดนตรีบำบัด และดนตรีเพื่อพัฒนา
๑๕	การพยาบาล เช่น บริการฉีดอินซูลิน บริการล้างแผลกดทับ บริการให้ยาตามคำสั่งแพทย์ และบริการสวนปัสสาวะ
๑๖	การซ่อมและปรับปรุงแก้ไขอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการ สื่อ และสิ่งอำนวยความสะดวก
๑๗	พฤติกรรมบำบัดและการแก้ไขพฤติกรรม
๑๘	ศิลปะบำบัดและศิลปะเพื่อการพัฒนา
๑๙	การประเมินพัฒนาการ การประเมินทางจิตวิทยาและทักษะด้านต่าง ๆ

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และเนื่องจากมาตรา ๑๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

ว่าด้วยการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับคนพิการ

พ.ศ. ๒๕๕๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ (๔) แห่งพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งของรัฐและเอกชน

“ส่วนราชการ” หมายความว่า หน่วยงานตั้งแต่ระดับกรมหรือเทียบเท่าขึ้นไปที่มีสถานศึกษา หรือหน่วยงานการศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ

ข้อ ๔ ให้สถานศึกษามีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับคนพิการตามภารกิจของสถานศึกษานั้น โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

ข้อ ๕ ในกรณีที่สถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษาโดยไม่มีเหตุผลและความจำเป็น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ให้ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง หากสถานศึกษาใดมีข้อโต้แย้งหรือมีปัญหาในทางปฏิบัติ ที่จำเป็น ให้สถานศึกษานั้นเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเป็นรายไป

ข้อ ๖ เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับคนพิการ ให้สถานศึกษา ซึ่งได้รับคนพิการเข้าศึกษา มีการดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) จัดระบบหรือรูปแบบที่สนับสนุนการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความจำเป็นพิเศษตามประเภทของคนพิการทางการศึกษา

(๒) จัดสภาพแวดล้อม ระบบสนับสนุนการเรียนการสอน ตลอดจนบริการสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่คนพิการสามารถเข้าถึง และใช้ประโยชน์ได้

ข้อ ๙ ในการจัดทำหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา การวัดและประเมินผลการศึกษา ให้สถานศึกษาและส่วนราชการที่รับผิดชอบดำเนินการให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภท ตามรูปแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด หรือตามที่สถานศึกษาเห็นสมควร

ข้อ ๘ ในกรณีที่คนพิการซึ่งมีอุปสรรคและมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือในการเดินทางเพราะเหตุแห่งความพิการนั้น ให้สถานศึกษาหรือส่วนราชการที่รับผิดชอบจัดบริการสำหรับการเดินทาง

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง หากเงินอุดหนุนของสถานศึกษาไม่เพียงพอ ให้สถานศึกษาขอรับการสนับสนุนจากกองทุนหรือส่วนราชการต้นสังกัดของสถานศึกษานั้นได้

ข้อ ๕ เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับคนพิการ ให้ส่วนราชการที่รับผิดชอบจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาเป็นกรณีพิเศษแก่สถานศึกษา ทั้งนี้ ตามความเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ

ข้อ ๑๐ ให้ส่วนราชการต้นสังกัดของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับคนพิการ รายงานผลการดำเนินงานในการปฏิบัติตามระเบียบนี้ต่อคณะกรรมการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๒

จูนินทร์ ตักขณวิสิษฎ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ประธานกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ
ว่าด้วยการบริหารกองทุน การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การลงทุน การหาประโยชน์
และการจัดการกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ
พ.ศ. ๒๕๕๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ (๗) (๑๐) และมาตรา ๒๓ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง จึงกำหนดระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการบริหารกองทุน การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การลงทุน การหาประโยชน์ และการจัดการกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาดังที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ และกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

“คณะกรรมการบริหารกองทุน” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อ ๔ ให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานรักษาดำเนินการตามระเบียบนี้และมีอำนาจกำหนดวิธีปฏิบัติ ตลอดจนกำหนดแบบเอกสารต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้

หมวด ๑

วัตถุประสงค์และการบริหารกองทุน

ข้อ ๕ กองทุนมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้จ่ายในการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาการศึกษา
สำหรับคนพิการอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

ข้อ ๖ กองทุน ประกอบด้วย

(๑) เงินและทรัพย์สินที่โอนมาจากเงินกองทุนการศึกษาสำหรับคนพิการ ตามระเบียบ
กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยกองทุนการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๔๖

(๒) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

(๓) เงินอุดหนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๔) เงินรายได้ที่ได้จากการออกสลากหรือการจัดกิจกรรม

(๕) ดอกผลและผลประโยชน์ที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน

(๖) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้

(๗) รายได้บางส่วนจากภาษีของสินค้าและบริการ ที่เป็นสาเหตุแห่งความพิการตามที่
กฎหมายกำหนด

ข้อ ๗ คณะกรรมการบริหารกองทุน ประกอบด้วย เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐานเป็นประธานกรรมการ รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เลขาธิการ
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมอบหมายเป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็น
ผู้แทนองค์กรคนพิการหนึ่งคนเป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง ผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนสำนักงบประมาณ
ผู้แทนสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการ
แต่งตั้งจำนวนสิบเอ็ดคน ในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้แทนองค์กรคนพิการแต่ละประเภทอย่างน้อยเจ็ดคน
เป็นกรรมการ และให้ผู้ช่วยการสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษเป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ ๘ คณะกรรมการบริหารกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) บริหารกองทุน รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการลงทุน การหาประโยชน์ และการจัดการ
กองทุน

- (๒) พิจารณานุมัติการจ่ายเงิน เพื่อการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ
- (๓) รายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนต่อคณะกรรมการ
- (๔) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการบริหารกองทุนมอบหมาย

หมวด ๒

การรับเงิน การจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงิน

ข้อ ๘ ให้สำนักงานเปิดบัญชีกองทุนไว้ที่กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง เรียกว่า “กองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ”

ข้อ ๑๐ เพื่อความคล่องตัวในการบริหารกองทุน ให้สำนักงานเปิดบัญชีเงินฝากไว้กับธนาคารที่เป็นรัฐวิสาหกิจ ภายในวงเงินและเงื่อนไขที่กระทรวงการคลังกำหนด

ข้อ ๑๑ เงินที่ได้รับตามข้อ ๖ ในส่วนกลางให้นำฝากเข้าบัญชีกองทุนที่เปิด ณ ธนาคารในส่วนกลางตามข้อ ๑๐ ภายในสามวันทำการนับแต่วันที่ได้รับเงิน หากได้รับเงินในวันเดียวกันเกินกว่าหนึ่งหมื่นบาทให้นำฝากธนาคารอย่างช้าภายในวันทำการรุ่งขึ้นนับจากวันที่ได้รับเงิน

ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดอื่น ให้ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง และศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด เปิดบัญชีไว้ที่ธนาคารที่เป็นรัฐวิสาหกิจ ชื่อบัญชี “กองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ” และให้นำเงินที่ได้รับตามวรรคหนึ่ง ฝากเข้าบัญชีกองทุนที่เปิดไว้ ภายในสามวันทำการนับแต่วันที่ได้รับเงิน หากวันใดได้รับเงินเกินกว่าหนึ่งหมื่นบาทให้นำฝากธนาคารอย่างช้าในวันทำการรุ่งขึ้น หรือโอนเข้าบัญชีกองทุนที่ส่วนกลางภายในระยะเวลาเช่นเดียวกัน

ข้อ ๑๒ การส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ ให้ใช้จ่ายภายใต้วัตถุประสงค์ข้อ ๕ เพื่อดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) การให้คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการได้กู้ยืมเงินเพื่อจัดซื้อ จัดหา สิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ

(๒) การให้ทุนการศึกษาหรือฝึกอบรมแก่คนพิการ ผู้ดูแลคนพิการ อาสาสมัคร หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

(๓) การจัดซื้อ จัดหา จัดจ้าง ผ่านภาษามือ ผู้ช่วยเหลือคนพิการ สื่อส่งเสริมพัฒนาการ สิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ

(๔) การบริหารและพัฒนาระบบการจัดสรรสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ

(๕) การสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

(๖) การดำเนินงานของกองทุน เช่น การบริหารกองทุน การหาประโยชน์ การติดตาม ประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุน

(๗) การใช้จ่ายในเรื่องอื่น ๆ เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ

ข้อ ๑๓ ให้เลขาธิการหรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมายเป็นผู้ส่งจ่ายเงินกองทุน หลังจาก คณะกรรมการบริหารกองทุนอนุมัติแล้ว

ข้อ ๑๔ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนกำหนดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการเบิกเงิน การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การนำส่ง การพัสดุหรือการปฏิบัติอื่นใดที่มีได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ในกรณีคณะกรรมการบริหารกองทุนยังมิได้กำหนด ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการว่าด้วยการนั้นโดยอนุโลม

ข้อ ๑๕ ให้สำนักงานจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีของกองทุนเสนอคณะกรรมการบริหาร กองทุนให้ความเห็นชอบเพื่อเสนอคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติ

หมวด ๓

การลงทุน การหาประโยชน์ และการจัดการกองทุน

ข้อ ๑๖ ให้นำเงินกองทุนไปลงทุนหรือหาประโยชน์ ดังต่อไปนี้

(๑) ผ่ากไว้กับธนาคารของรัฐที่เป็นรัฐวิสาหกิจ

(๒) ซื้อพันธบัตรรัฐบาล

(๓) ซื้อตราสารการเงินอื่นตามที่กระทรวงการคลังเห็นชอบ

(๔) ดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการหรือคณะกรรมการบริหารกองทุนเห็นชอบ

ข้อ ๑๗ การบัญชีของกองทุน ให้เป็นไปตามมาตรฐานการจัดทำบัญชีสำหรับหน่วยงาน ภาครัฐที่กระทรวงการคลังกำหนด และจัดทำรายงานการรับ - จ่ายเงินกองทุนอย่างน้อยเดือนละครั้ง รวมทั้งสรุปผลการดำเนินงานประจำปีเพื่อรายงานต่อคณะกรรมการอย่างน้อยปีละครั้ง

การปิดบัญชีให้กระทำปีละครั้ง โดยถือปีงบประมาณเป็นรอบปีบัญชี และให้คณะกรรมการบริหารกองทุนจัดทำงบการเงินพร้อมทั้งรายละเอียดประกอบตามรูปแบบรายงานการเงินสำหรับหน่วยงานภาครัฐที่กระทรวงการคลังกำหนดภายในหกสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี เพื่อส่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบ เมื่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินรับรองแล้ว ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนส่งสำเนางบการเงินดังกล่าวให้กรมบัญชีกลางและสำนักงานประมาณเพื่อทราบต่อไป

ข้อ ๑๘ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำงบการเงินในภาพรวมของสำนักงาน และงบการเงินในภาพรวมของแผ่นดิน ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนนำข้อมูลเกี่ยวกับการบัญชีของกองทุนเข้าระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Government Fiscal Management Information System : GFMS) ตามวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนด

ข้อ ๑๙ ให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการดำเนินงานการเงินและการบัญชีของกองทุน และรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละครั้ง

ข้อ ๒๐ ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของกองทุนทุกรอบปี แล้วทำรายงานผลการสอบบัญชีของกองทุนเสนอต่อคณะกรรมการ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๒

จรินทร์ ลักษณวิศิษฎ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ประธานกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

ว่าด้วยการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงิน การจัดทำรายงานสถานะการเงิน
และการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ

พ.ศ. ๒๕๕๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ (๘) และ (๘) แห่งพระราชบัญญัติการจัดการศึกษา
สำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการจึงกำหนด
ระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ
ว่าด้วยการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงิน การจัดทำรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนส่งเสริม
และพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“องค์กรภาคเอกชน” หมายความว่า องค์กรเอกชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน
ศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบัน
ทางสังคมอื่น ที่จัดการศึกษาให้แก่คนพิการซึ่งมิใช่หน่วยงานภาครัฐ

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาคณะที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษา
แห่งชาติและกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

“คณะกรรมการบริหารกองทุน” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและ
พัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อ ๔ ให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานรักษาการตามระเบียบนี้ และมี
อำนาจกำหนดวิธีปฏิบัติตลอดจนกำหนดแบบเอกสารต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้

หมวด ๑

การขอรับการสนับสนุนโครงการ

ข้อ ๕ หน่วยงานภาครัฐที่จัดหรือสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการจะขอรับการสนับสนุนโครงการจากกองทุนได้ ต้องมีภารกิจในการจัดหรือสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

ข้อ ๖ องค์กรภาคเอกชนที่จะขอรับการสนับสนุนโครงการจากกองทุน ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

- (๑) ต้องมีฐานะเป็นนิติบุคคล
- (๒) มีสำนักงานใหญ่หรือสำนักงานสาขาตั้งอยู่ในห้องที่ที่จะยื่นคำขอไม่น้อยกว่าหนึ่งปี
- (๓) มีคณะกรรมการ บุคลากร หรืออาสาสมัครในการปฏิบัติงานประจำ หรือมีที่ปรึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

(๔) มีวัตถุประสงค์ หรือมีผลงานเกี่ยวกับการจัดหรือสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

(๕) มีผลการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อคนพิการ

(๖) มีระบบการบริหารงานและระบบการเงินการบัญชีที่มีประสิทธิภาพ

ข้อ ๗ โครงการที่จะได้รับการสนับสนุนจากกองทุนต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) สอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ นโยบายรัฐบาล หรือนโยบายของคณะกรรมการ

(๒) มีวัตถุประสงค์และกระบวนการในการดำเนินงานที่ชัดเจน และมีผลต่อการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

(๓) ควรมีการสร้างการมีส่วนร่วมของบุคคล หน่วยงานหรือประชาชนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

(๔) ควรมีคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการเข้าร่วมบริหารจัดการหรือให้คำปรึกษาในการดำเนินงาน

กรณีเป็นหน่วยงานภาครัฐต้องเป็นโครงการที่ริเริ่มใหม่ หรือเป็นโครงการที่ไม่สามารถขอรับการสนับสนุนจากงบประมาณปกติได้ หรือได้รับแต่ไม่เพียงพอ

กรณีเป็นองค์กรภาคเอกชนต้องเป็นโครงการที่ดำเนินงานมาแล้วโดยมีทุนหรือเงินสมทบ อยู่บางส่วนหรือเป็นโครงการใหม่ และต้องไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากส่วนราชการ และแหล่งทุนอื่น ๆ หรือได้รับแต่ไม่เพียงพอ

ความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง ไม่ใช้บังคับกับโครงการที่คณะกรรมการหรือคณะกรรมการ บริหารกองทุนกำหนดให้หน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรภาคเอกชนดำเนินการเป็นการเฉพาะ เพื่อประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

หมวด ๒

การกู้ยืมเพื่อจัดซื้อ จัดหา สิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก
สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ

ข้อ ๘ ผู้ขอกู้ยืมเงินกองทุน ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ หรือมีใบรับรองแพทย์
- (๒) มีความจำเป็นในการขอรับการสนับสนุนเงินกู้ยืมเพื่อจัดซื้อ จัดหา สิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ
- (๓) ศึกษาอยู่ในสถานศึกษาทั้งของภาครัฐและเอกชน
- (๔) ไม่มีประวัติเสียหายในการกู้ยืมเงินจากกองทุน เว้นแต่ได้ดำเนินการแก้ไขมาแล้วไม่น้อยกว่า หนึ่งปี หรือเป็นกรณีที่คณะกรรมการบริหารกองทุนเห็นเป็นอย่างอื่น
- (๕) กรณีมีหนี้สินอยู่กับกองทุนต้องชำระหนี้มาแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละหกสิบของวงเงินกู้ยืม ทั้งหมดและเมื่อได้รับการอนุมัติแล้วต้องชำระหนี้สินที่มีอยู่เดิมทั้งหมด
- (๖) มีความสามารถในการชำระเงินกู้ยืม และมีบุคคลที่น่าเชื่อถือได้เป็นผู้ค้ำประกัน
- (๗) คุณสมบัติอื่นตามที่คณะกรรมการบริหารกองทุนกำหนด

ในกรณีคนพิการไม่สามารถทำนิติกรรมได้ตามกฎหมาย ให้ผู้ดูแลคนพิการเป็นผู้กู้ยืมแทน

ข้อ ๙ ราชการ วงเงินการให้กู้ยืมและกำหนดการชำระคืน โดยไม่มีดอกเบี้ยให้เป็นไปตาม ที่คณะกรรมการบริหารกองทุนประกาศกำหนด

หมวด ๓

การสนับสนุนทุนการศึกษา ทุนฝึกอบรมเพื่อการส่งเสริมและพัฒนา
การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

ส่วนที่ ๑

ครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

ข้อ ๑๐ ครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่จะขอรับทุนการศึกษาหรือฝึกอบรมได้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

ส่วนที่ ๒

ทุนการศึกษาสำหรับคนพิการ

ข้อ ๑๑ ผู้ขอรับทุนการศึกษา ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ หรือมีใบรับรองแพทย์
- (๒) มีความจำเป็นในการขอรับการสนับสนุนเงินทุนการศึกษาเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา
- (๓) ศึกษาอยู่ในสถานศึกษาทั้งของภาครัฐและเอกชน
- (๔) มีคุณสมบัติอื่นตามที่คณะกรรมการบริหารกองทุนกำหนด

ในกรณีคนพิการไม่สามารถยื่นคำขอด้วยตนเองได้ ให้ผู้ดูแลคนพิการเป็นผู้ยื่นคำขอแทน

ข้อ ๑๒ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนประกาศกำหนดวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายเพื่อเป็นทุนการศึกษาสำหรับคนพิการ และเป็นกรณีไม่อยู่ในรายการที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐหรือแหล่งทุนอื่นแล้ว

หมวด ๔

การพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงิน

ข้อ ๑๓ การยื่นคำขอรับการสนับสนุนโครงการ การกู้ยืมเงิน และการขอรับการสนับสนุนทุนการศึกษาหรือฝึกอบรมและพัฒนากิจการการศึกษาสำหรับคนพิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอต่อศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง สำหรับในจังหวัดอื่นให้ยื่นคำขอต่อศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนั้น ๆ หรือหน่วยงานอื่นตามที่เลขาธิการประกาศกำหนด

ในกรณีกลุ่มเป้าหมายตามโครงการมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่มากกว่าหนึ่งจังหวัด หรือมีได้มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในจังหวัดที่อื่นคำขอรับการสนับสนุนนั้น ให้ยื่นคำขอล้อมสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ให้หน่วยงานความวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้วแต่กรณี ทำหน้าที่ตรวจสอบและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของแต่ละโครงการหรือคำขอรับการสนับสนุนรายบุคคล พร้อมทั้งเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการบริหารกองทุน

ข้อ ๑๔ เมื่อหน่วยงานตามข้อ ๑๓ ได้รับคำขอแล้ว ให้จัดทำความเห็นโครงการหรือคำขอรับการสนับสนุนรายบุคคลภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอและมีหลักฐานครบถ้วนแล้ว และเสนอต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อพิจารณา

ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนประชุมพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินกองทุนอย่างน้อยเดือนละครั้ง เว้นแต่ไม่มีการเสนอเรื่องเพื่อขอรับการสนับสนุน

ข้อ ๑๕ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงิน คณะกรรมการบริหารกองทุนหรือหน่วยงานตามข้อ ๑๔ แล้วแต่กรณี อาจให้ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรภาคเอกชนที่ขอรับการสนับสนุนหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องชี้แจงรายละเอียดหรือแสดงหลักฐานเพิ่มเติม หรือจัดส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบข้อเท็จจริงยังสถานที่ดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน หรือบุคคลที่ขอรับการสนับสนุนจากกองทุนก็ได้

ข้อ ๑๖ รายการค่าใช้จ่ายที่กองทุนให้การสนับสนุน มีดังต่อไปนี้

(๑) เป็นเงินให้กู้ยืมสำหรับคนพิการ หรือผู้ดูแลคนพิการ เพื่อจัดซื้อ จัดหา สิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา สำหรับคนพิการ

(๒) เป็นทุนการศึกษาหรือฝึกอบรม แก่คนพิการ ผู้ดูแลคนพิการ อาสาสมัคร หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

(๓) เป็นเงินจัดซื้อ จัดหา จัดจ้าง ถ่ามภาษามือ ผู้ช่วยเหลือคนพิการ สื่อส่งเสริมพัฒนาการ สิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ

(๔) เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบริหารและพัฒนาระบบการจัดสรรสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ

- (๕) เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการสนับสนุนแก่สถานศึกษาในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ
- (๖) เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบริหารงานกองทุน เช่น การบริหารกองทุน การหาประโยชน์ การติดตามประเมินผล และตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุน
- (๗) เป็นค่าใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของผู้บริจาคเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

(๘) เป็นค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เพื่อการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ

อัตราเงินและรายการค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการบริหารกองทุนประกาศกำหนด ในกรณีที่ยังมิได้ประกาศกำหนดอัตราเงินและรายการค่าใช้จ่ายในเรื่องใดไว้ ให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ หรือกรณีที่ยังมิได้ประกาศกำหนดอัตราเงินและรายการค่าใช้จ่ายที่กำหนดไว้ ไม่สามารถใช้จ่ายดำเนินงานตามโครงการได้อย่างเพียงพอกับความจำเป็น ให้เสนอต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนพิจารณาเป็นกรณีไป

ข้อ ๑๗ ให้สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษแจ้งผลการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินให้ผู้ขอรับการสนับสนุนโครงการ หรือผู้ขอรับการสนับสนุนรายบุคคลแล้วแต่กรณี ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่คณะกรรมการบริหารกองทุนพิจารณาเสร็จ

ข้อ ๑๘ ให้องค์กรภาคเอกชน หรือบุคคลที่ได้รับอนุมัติเงินจากกองทุนทำสัญญารับเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบที่เลขาธิการกำหนด

ถ้าผู้ขอรับการสนับสนุนตามวรรคหนึ่ง ไม่มาทำสัญญาภายในกำหนดเวลาตามที่ได้รับแจ้ง โดยไม่แจ้งเหตุขัดข้อง ให้ถือว่าไม่ประสงค์จะขอรับการสนับสนุน

ข้อ ๑๙ หน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน หรือบุคคลที่ได้รับเงินจากกองทุนจะต้องยินยอมให้สำนักงานกำกับติดตามการดำเนินงานตามที่ได้รับเงินจากกองทุน หรือให้เจ้าหน้าที่เข้าตรวจเอกสารเกี่ยวกับบัญชี ทะเบียนและหลักฐานอื่น ตลอดจนสอบถามหรือสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๒๐ หน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน หรือบุคคลที่ได้รับเงินจากกองทุนต้องรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินที่ได้รับจากกองทุนตามแบบที่เลขาธิการกำหนด

ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญของโครงการที่ได้รับการอนุมัติ ให้ผู้ขอรับการสนับสนุนเสนอคณะกรรมการบริหารกองทุนอนุมัติก่อนดำเนินการ

ในกรณีที่หน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน หรือบุคคลที่ได้รับเงินจากกองทุน มิได้ดำเนินการหรือดำเนินการไม่เป็นไปตามแผนการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการอนุมัติ ให้เลขาธิการหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายระงับการจ่ายเงินงวดต่อไปไว้ก่อน แล้วดำเนินการตรวจสอบและรายงานผลต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อพิจารณาต่อไป

ข้อ ๒๑ ให้สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง และ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำทะเบียนหน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน บุคคล ที่ได้รับเงินจากกองทุน เพื่อควบคุม กำกับ ดูแล และติดตามประเมินผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายเงินของกองทุน

(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของโครงการที่ได้รับอนุมัติ

(๓) ส่งเสริม เร่งรัด ติดตาม และดำเนินการอื่นเกี่ยวกับการกู้ยืมเงิน

(๔) ดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการบริหารกองทุนมอบหมาย

ข้อ ๒๒ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนประกาศกำหนดรายละเอียดการปฏิบัติ และเกณฑ์ ชี้วัดเพื่อให้เป็นไปตามหมวด ๑ หมวด ๒ หมวด ๓ และหมวด ๔

หมวด ๕

การจัดทำรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุน

ข้อ ๒๓ ให้ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด จัดทำรายงานการรับจ่ายเงินเป็นประจำทุกเดือนส่งให้สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษภายในวันที่สิบห้า ของเดือนถัดไป และให้นำส่งเงินรายได้ทุกประเภทเข้าบัญชีกองทุนทุกสิ้นเดือน

ข้อ ๒๔ ให้สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจัดทำรายงานสถานะการเงินและการบริหาร กองทุนเป็นประจำทุกเดือนและเสนอต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนทุกครั้งที่มีการประชุม

ข้อ ๒๕ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุน ต่อคณะกรรมการอย่างน้อยปีละสามครั้ง

ข้อ ๒๖ วิธีการปฏิบัติอื่นใดที่ไม่ได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้นำระเบียบของทางราชการ ว่าด้วยการนั้นมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

จุนทร ลักขณวิศิษฎ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ประธานกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พ.ศ. ๒๕๕๒

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๔ และมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการจัดการศึกษา
สำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงออกประกาศกำหนด
หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำ
แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒ การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ให้มีองค์ประกอบของแผนตามข้อ ๓
และกระบวนการจัดทำแผนตามข้อ ๔

ข้อ ๓ องค์ประกอบของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ประกอบด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้
(๑) ข้อมูลทั่วไป เช่น วัน เดือน ปีเกิด ประเภทความพิการ ชื่อตัว ชื่อสกุล และที่อยู่ของ
ผู้เรียน บิดา มารดา ผู้ปกครอง เป็นต้น

(๒) ข้อมูลด้านการแพทย์ หรือด้านสุขภาพ

(๓) ข้อมูลด้านการศึกษา

(๔) การกำหนดแนวทางการศึกษาและการวางแผนการจัดการศึกษาพิเศษ

(๕) ความต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ
และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

(๖) คณะกรรมการจัดทำแผน

(๗) ความเห็นของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือผู้เรียน

(๘) ข้อมูลอื่นๆ ที่จำเป็น

ข้อ ๔ กระบวนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล อย่างน้อยต้องประกอบด้วย

(๑) จัดประเมินระดับความสามารถและความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

(๒) กำหนดเป้าหมายระยะยาว ๑ ปี เป้าหมายระยะสั้น หรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

(๓) ประเมินความต้องการจำเป็นของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

(๔) กำหนดกระบวนการเรียนรู้และปัจจัยที่มีความต้องการจำเป็นทางการศึกษา

(๕) กำหนดรูปแบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข้อ ๕ ให้สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล สำหรับผู้เรียนแต่ละคนโดยมีกรรมการไม่น้อยกว่า ๓ คน ซึ่งประกอบด้วย

(๑) ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้แทน

(๒) บิดา หรือมารดา หรือผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลคนพิการ

(๓) ครูประจำชั้น หรือครูแนะแนว หรือครูการศึกษาพิเศษ หรือครูที่รับผิดชอบงานด้านการศึกษาพิเศษที่ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการ

ในกรณีที่สถานศึกษาใดมีนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านความพิการ สถานศึกษานั้นอาจแต่งตั้งให้นักวิชาการดังกล่าวเข้าร่วมเป็นกรรมการเพิ่มเติมด้วยก็ได้

ข้อ ๖ ให้คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ประชุมเพื่อจัดทำแผนตามข้อ ๒ แล้วนำแผนไปสู่การปฏิบัติ กำกับ ติดตามผลการดำเนินงานตามแผน รวมทั้งจัดประชุมเพื่อประเมิน ทบทวน และปรับแผน พร้อมจัดทำรายงานผลปีละ ๒ ครั้ง

ข้อ ๗ ในการส่งต่อผู้เรียนที่จบการศึกษาแต่ละระดับ หรือย้ายสถานศึกษาให้สถานศึกษานำส่งแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล รายงานผลการประเมิน การดำเนินการตามแผน เพิ่มประวัติ และเพิ่มสะสมผลการเรียนของผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดการศึกษาต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

จรินทร์ ถักขณวิสิษฐ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

เรื่อง หลักเกณฑ์การให้ครูการศึกษาพิเศษ ครู และคณาจารย์ ได้รับการส่งเสริม
และพัฒนาศักยภาพในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

พ.ศ. ๒๕๕๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ วรรคสอง และมาตรา ๑๒ (๖) แห่งพระราชบัญญัติ
การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ
จึงออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์การให้ครูการศึกษาพิเศษ ครูและคณาจารย์ ได้รับการส่งเสริมและ
พัฒนาศักยภาพ องค์ความรู้ การศึกษาต่อเนื่องและทักษะในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการไว้
ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ
เรื่อง หลักเกณฑ์การให้ครูการศึกษาพิเศษ ครู และคณาจารย์ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ
ในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาในทุกระดับหรือหน่วยงานการศึกษาอื่น
ทั้งของรัฐและเอกชนที่มีคนพิการเข้าเรียนหรือที่พัฒนาบุคลากรทางการศึกษาสำหรับคนพิการ

“ครูการศึกษาพิเศษ” หมายความว่า ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษสูงกว่าระดับปริญญาตรี
ขึ้นไป และปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

“ครู” หมายความว่า บุคลากรซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางด้าน การเรียนการสอน และ
การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา

“คณาจารย์” หมายความว่า บุคลากรซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้าน การสอนและการวิจัยทางด้าน
การศึกษาพิเศษในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับปริญญา

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

ข้อ ๔ ให้ครูการศึกษาพิเศษ ครู และคณาจารย์ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ
องค์ความรู้ การศึกษาต่อเนื่องและทักษะในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ดังต่อไปนี้

(๑) ได้รับการฝึกอบรมหรือพัฒนาให้มีทักษะเฉพาะในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ แต่ละประเภท อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๒) ได้รับการพัฒนาศักยภาพตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพอย่างน้อยสามปี ต่อครั้ง

(๓) ส่งเสริมและสนับสนุน ให้ได้รับการศึกษาต่อเนื่องทางด้านการศึกษาพิเศษหรือพัฒนา องค์ความรู้ทางการศึกษาพิเศษที่สูงกว่าระดับปริญญาตรี

(๔) ส่งเสริมและพัฒนาในด้านอื่น ๆ ตามความเหมาะสมและความจำเป็นในการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการ

ข้อ ๕ เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ การดำเนินการตามข้อ ๔ ให้มี หลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) การฝึกอบรมหรือพัฒนาให้มีทักษะเฉพาะในการจัดการศึกษาคตาม (๑) ของข้อ ๔ ต้องเป็นหลักสูตรกลางที่คณะกรรมการได้กำหนดไว้ความเหมาะสมและมีลักษณะเฉพาะเพื่อคนพิการ แต่ละประเภท และสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำหลักสูตรกลางดังกล่าวไปใช้การ ฝึกอบรมหรือพัฒนานั้น ในกรณี หากคณะกรรมการเห็นว่าสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใด ได้กำหนดหลักสูตรขึ้นเองมีความเหมาะสม คณะกรรมการก็สามารถให้ความเห็นชอบและถือเป็น หลักสูตรที่ใช้ฝึกอบรมหรือพัฒนานั้นได้

(๒) การพัฒนาศักยภาพตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพตาม (๒) ของข้อ ๔ ต้องเป็น หลักสูตรซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการฝึกอบรมเป็นการเฉพาะ โดยหลักสูตรนั้น จะต้องมิลักษณะตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพการศึกษาพิเศษ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายและ วัตถุประสงค์รวมทั้งโครงสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมที่ประกอบด้วยภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติตลอดจน มีการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรนั้น

(๓) การส่งเสริมและสนับสนุนให้ได้รับการศึกษาต่อเนื่องที่สูงกว่าระดับปริญญาตรี ตาม (๓) ของข้อ ๔ ต้องเป็นการศึกษาที่มีการกำหนดประเภทของทุน สาขาวิชาที่จะศึกษา สถานศึกษา ทั้งใน และต่างประเทศ และระยะเวลาการศึกษา

(๔) การส่งเสริมและพัฒนาในด้านอื่น ๆ ตาม (๔) ของข้อ ๔ ต้องมีจุดมุ่งหมายและ วัตถุประสงค์ รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการดำเนินการดังกล่าว

ข้อ ๖ การพัฒนาศักยภาพครูการศึกษาพิเศษ ครู และคณาจารย์ ให้ส่วนราชการหรือ หน่วยงานต้นสังกัดร่วมกับหน่วยงาน สถาบัน หรือมหาวิทยาลัย ซึ่งมีรูปแบบและวิธีการในการพัฒนา

ศักยภาพเพื่อให้ครูการศึกษาพิเศษ ครู และคณาจารย์ดังกล่าวสามารถนำไปจัดการศึกษาสำหรับ
คนพิการ ให้มีประสิทธิภาพและมาตรฐานยิ่งขึ้น

ข้อ ๑ การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูการศึกษาพิเศษ ครู และคณาจารย์ ให้ส่วนราชการ
หน่วยงานต้นสังกัด หรือกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ สนับสนุนงบประมาณ
ให้เหมาะสมและเพียงพอ

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๒

จурินทร์ ลักขณวิศิษฏ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ประธานกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

ประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษา สำหรับคนพิการ

เรื่อง กำหนดอัตราวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายที่กองทุนให้การสนับสนุนเพื่อดำเนินการตามแผนงานหรือโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๖ วรรคสอง ของระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ว่าด้วยการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงิน การจัดทำรายงานสถานะการเงิน และการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ คณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ เรื่อง กำหนดอัตราวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายที่กองทุนให้การสนับสนุนเพื่อดำเนินการตามแผนงานหรือโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ

“แผนงานหรือโครงการ” หมายความว่า แผนงานหรือโครงการที่หน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรภาคเอกชนอื่นขอรับการสนับสนุนจากกองทุน

“องค์กรภาคเอกชน” หมายความว่า สถานศึกษาเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ สถาบันทางสังคมอื่นที่จัดการศึกษาให้กับคนพิการ ซึ่งมีหน่วยงานของรัฐ

“หน่วยงานภาครัฐ” หมายความว่า สถานศึกษา กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ หรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีภารกิจในการจัดหรือสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

“องค์กรคนพิการแต่ละประเภท” หมายความว่า องค์กรสมาชิกระดับชาติตามประเภทความพิการ ที่ได้แจ้งชื่อไว้กับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

ข้อ ๔ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการสนับสนุนแผนงานหรือโครงการด้านส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ ให้เป็นไปตามอัตรารวงเงินและรายการดังต่อไปนี้

ก. ค่าใช้จ่ายด้านการบริหารจัดการของแต่ละแผนงานหรือโครงการ ดังนี้

(๑) ค่าเช่าสถานที่ตั้งโครงการ

(๒) ค่าน้ำประปา และค่าน้ำดื่ม

(๓) ค่าไฟฟ้า

(๔) ค่าจ้างบุคลากรที่ทำหน้าที่ประสานงาน หรือค่าจ้างที่ปรึกษาโครงการ

(๕) ค่าใช้จ่ายในการติดต่อประสานงาน ได้แก่ ค่าเดินทางไปสำรวจ ค่าเตรียมกิจกรรมโครงการค่าออกแบบกิจกรรมโครงการ ค่าโทรศัพท์ ค่าโทรสาร อินเทอร์เน็ต และค่าใช้จ่ายอื่นๆ

(๖) ค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มเป้าหมายทราบและเข้าร่วมกิจกรรม

(๗) ค่าวัสดุ

(๘) ค่าใช้จ่ายในการเตรียมโครงการและติดตามประเมินผล

(๙) ค่าจัดสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้คนพิการเข้าถึง และใช้ประโยชน์ได้จากแผนงานหรือโครงการ

(๑๐) ค่าใช้จ่ายอื่นใดตามที่คณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบเป็นรายกรณี

ข. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าตอบแทนผู้ช่วยเหลือคนพิการเฉพาะกิจซึ่งได้ปฏิบัติงานตามที่หน่วยงาน หรือองค์กรผู้จัดทำโครงการมอบหมาย โดยมีเงื่อนไข ดังนี้

(๑) เป็นการจัดให้มีผู้ช่วยเหลือคนพิการเฉพาะกิจที่เป็นส่วนหนึ่งของโครงการ และมีระยะเวลาดำเนินการไม่น้อยกว่า ๑ วัน เช่น โครงการฝึกอบรม โครงการฝึกอาชีพ โครงการฝึกงานระหว่างการศึกษา โครงการทดลองทำงานในสถานประกอบการ

(๒) วัตถุประสงค์ในการจัดให้มีผู้ช่วยเหลือคนพิการเฉพาะกิจเพื่อช่วยคนพิการที่ช่วยเหลือตนเองได้น้อย ได้แก่ ผู้เยาว์ คนเสมือนไร้ความสามารถ หรือคนไร้ความสามารถ คนพิการทางจิต พหุพิการหรือออรမ် ออทิสติก สติปัญญา หรือมีสภาพความพิการถึงขั้นไม่สามารถประกอบกิจวัตรประจำวันได้ รวมทั้งทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการ

(๓) การจัดให้มีผู้ช่วยเหลือคนพิการเฉพาะกิจ ให้พิจารณาตามความจำเป็น และเหมาะสม ในสัดส่วนคนพิการ ๑๐ คน ต่อผู้ช่วยเหลือคนพิการเฉพาะกิจ ๑ คน

ก. ค่าตอบแทนล่ามภาษามือ ให้ใช้จ่ายได้ในภารกิจ ดังนี้

(๑) การศึกษา การเข้าร่วมประชุม สัมมนา หรือฝึกอบรม รวมทั้งเป็นผู้บรรยาย ด้านการศึกษา โดยหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรภาคเอกชนเป็นผู้จัด ซึ่งมีบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเข้าร่วมด้วย

(๒) บริการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ง. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดซื้อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการทางการศึกษาสำหรับ คนพิการ รวมถึงสื่อทางเลือกสำหรับคนพิการ

จ. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดทำคู่มือหรือเอกสารทางวิชาการ ให้การสนับสนุน ในกรณีที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ การอบรม เผยแพร่ความรู้แก่คนพิการ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลคนพิการโดยนักวิชาการที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับ หรือโดย องค์กรคนพิการแต่ละประเภท

ฉ. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ตามโครงการ เพื่อการเสริมสร้าง เจตคติที่ดีด้านการศึกษาต่อคนพิการ

ช. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าตอบแทนในการฝึกงานระหว่างการศึกษาของคนพิการที่มีความยากลำบากในการหางานทำ ให้พิจารณาสนับสนุนในกรณีเป็นการเข้าฝึกงานในองค์กรเอกชน หรือ หน่วยงานของรัฐที่ไม่อยู่ในบังคับของกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ต้องจ้างคนพิการเข้าทำงานโดยให้การสนับสนุนค่าตอบแทนไม่เกินสามเดือน

ซ. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ ให้พิจารณาสนับสนุนในกรณีดังนี้

(๑) มีความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของคนพิการ

(๒) ก่อให้เกิดนวัตกรรมด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ ซึ่งมีความแตกต่างจาก ผลงานที่มีอยู่แล้วหรือเป็นการต่อยอด

(๓) ข้อเสนอวิธีการศึกษาวิจัยมีความชัดเจนและเป็นไปได้

ทั้งนี้ คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการที่ได้รับมอบหมายจะจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญในงานที่ทำได้ ให้ความเห็นประกอบการพิจารณาก็ได้

ข้อ ๕ อัตราวงเงินที่ให้การสนับสนุน ให้เป็นไปตามเอกสารแนบท้ายประกาศนี้ ในกรณีที่ยังมิได้กำหนดอัตราวงเงินในเรื่องใดไว้ ให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ หรือกรณีที่อัตราวงเงินที่กำหนดไว้ ไม่สามารถดำเนินการตามโครงการได้อย่างเพียงพอกับความจำเป็น ให้เสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาเป็นกรณีไป ตามความจำเป็นและเหมาะสม

ข้อ ๖ ให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานรักษาการตามประกาศนี้ และมีอำนาจกำหนดแบบและแนวทางในการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒

กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประธานกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ

อัตราเงินค่าใช้จ่ายที่กองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการให้การสนับสนุน
เพื่อดำเนินการตามแผนงานหรือโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ

หมวดค่าวัสดุใช้สอย

สำหรับผู้จัดทำโครงการ ผู้เข้าร่วมโครงการ วิทยากร ผู้ช่วยเหลือคนพิการเฉพาะกิจ และผู้ช่วยส่วนบุคคล ดังนี้

๑. ค่าอาหาร

กรณีจัดในโรงแรม

- จัดอาหารครบ ๓ มื้อ ไม่เกิน ๕๐๐ บาท / วัน / คน ถ้าจัดไม่ครบ ๓ มื้อ ไม่เกิน ๓๐๐ บาท / วัน / คน
- ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม มื้อละ ๕๐ บาท / คน

กรณีจัดในสถานที่ราชการหรือเอกชน

- ค่าอาหาร มื้อละ ๑๕ บาท / คน
- ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม มื้อละ ๓๕ บาท / คน

๒. ค่าที่พัก (ไม่รวมค่าอาหาร)

กรณีจัดในโรงแรม วันละไม่เกิน ๕๐๐ บาท / คน

กรณีจัดในสถานที่ราชการหรือเอกชน ให้หมายจ่ายเป็นค่าสาธารณูปโภค ไม่เกิน ๒๐๐ บาท / คน / วัน

๓. ค่าพาหนะ

(๑) รถไฟ ให้เดินทางโดยรถไฟนั่งหรือนอน ชั้น ๒ ปรับอากาศ

(๒) หมายจ่าย สำหรับการเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวหรือรถโดยสาร ให้หมายจ่ายไม่เกินอัตราปรับ
อากาศมาตรฐาน ๑ (ก) หรือรถโดยสารประจำทางปรับอากาศชั้นพิเศษ (VIP)

(๓) การเดินทางภายในพื้นที่หน่วยจัด ให้หมายจ่ายไม่เกิน ๕๐๐ บาท / คน

สำหรับวิทยากรสามารถเดินทางโดยเครื่องบินชั้นประหยัดได้

๔. ค่าถ่ายรูป / ค่าเทพบันที่กึ่งเสี่ยงให้หมายจ่าย ไม่เกิน ๑,๕๐๐ บาท / ครั้ง

๕. ค่าจัดทำบันทึกวิดีโอ / วีซีดีพร้อมตัดต่อ จัดทำสำเนาให้หมายจ่ายไม่เกิน ๔,๐๐๐ บาท / ครั้ง

๕. ค่าจ้างบันทึกวิดีโอภายในเมืองในวิดีโอ (เฉพาะ โครงการของบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน)
๑๐๐ บาท / คน / วัน

๖. ค่าเอกสารอักษรเบรลล์ ไม่เกิน ๒๐๐ บาท / คน

๗. ค่าเอกสารทั่วไป ไม่เกิน ๕๐ บาท / คน

๘. ค่าจัดทำเอกสารเสียงเทป / ซีดี ไม่เกินม้วนละ / แผ่นละ ๒๐ บาท

หมวดค่าตอบแทน

๑. ค่าวิทยากร
 - สำหรับหน่วยงานราชการ คนละ ๖๐๐ บาท / ชั่วโมง
 - สำหรับหน่วยงานเอกชน คนละ ๑,๒๐๐ บาท / ชั่วโมง
๒. ค่าล่ามภาษามือ คนละ ๑,๐๐๐ บาท / วัน และ ๕๐๐ บาท ในกรณีปฏิบัติหน้าที่ครึ่งวัน
๓. ค่าผู้ช่วยเหลือคนพิการเฉพาะกิจ คนละ ๒๐๐ บาท / วัน

หมวดค่าใช้จ่าย

๑. ค่าอุดหนุนสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ
 - (๑) จัดทำสื่อการเรียนการสอนสำหรับผู้เข้าอบรมเพื่อพัฒนาเด็กพิการ คนละไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท
 - (๒) จัดทำสื่อที่ใช้ตามระบบคู่มือ คนละไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท
๒. ค่าใช้จ่ายในการบริหารงานกองทุน
 - (๑) ผู้จัดการกองทุน อัตราค่าจ้างเดือนละไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท
 - (๒) พนักงานกองทุน ให้มีสิทธิเทียบเท่าพนักงานราชการ
 - (๓) ค่าเบี้ยประชุม ดังนี้
 - คณะกรรมการบริหารกองทุน
 - ประธานกรรมการ คนละ ๑,๕๐๐ บาท
 - รองประธานกรรมการ คนละ ๑,๓๕๐ บาท
 - กรรมการ เลขานุการ คนละ ๑,๒๐๐ บาท
 - คณะกรรมการบริหารกองทุน
 - ประธานอนุกรรมการ คนละ ๑,๒๐๐ บาท
 - รองประธานอนุกรรมการ คนละ ๕๐๐ บาท
 - อนุกรรมการ เลขานุการ คนละ ๔๐๐ บาท
 - (๔) ค่าตอบแทนใช้สอย
 - (๕) ค่าใช้จ่ายอื่นตามที่คณะกรรมการบริหารกองทุนเห็นชอบ

ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

ว่าด้วยการจัดการอาชีวศึกษาสำหรับคนพิการ

พ.ศ. ๒๕๕๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ วรรคสี่ และมาตรา ๑๒ (๔) แห่งพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการจัดการอาชีวศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“คนพิการ” หมายความว่า คนพิการตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคนพิการทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๒

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาของรัฐ และสถานศึกษาเอกชนที่จัดการอาชีวศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หรือหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีและปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา

“สถานศึกษาเอกชน” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย ว่าด้วยโรงเรียนเอกชน

“ส่วนราชการ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรมหรือหน่วยงานอื่นที่มีฐานะเทียบเท่ากรม และเป็นนิติบุคคล รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นของรัฐที่มีสถานศึกษา หรือหน่วยงานการศึกษาในสังกัดหรือในกำกับ และจัดการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หรือหลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีและปฏิบัติการ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

ข้อ ๔ ให้สถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีหน้าที่จัดการอาชีวศึกษาสำหรับคนพิการตามภารกิจของสถานศึกษานั้น โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

ในกรณีที่สถานศึกษาใดปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษาโดยไม่มีเหตุผลและความจำเป็นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ให้ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง หากสถานศึกษาใดมีข้อโต้แย้งหรือมีปัญหาในทางปฏิบัติที่จำเป็นให้สถานศึกษานั้นเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเป็นรายไป

ข้อ ๕ ให้สถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีหน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาตามความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการตามประเภทความพิการ

ข้อ ๖ ให้สถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือหลักสูตรปริญญาตรีสาขาเทคโนโลยีและปฏิบัติการ มีหน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาในสัดส่วนหรือจำนวนที่เหมาะสม โดยให้คำนึงถึงประเภทของความพิการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไข ที่ส่วนราชการ สถาบันการอาชีวศึกษาหรือคณะกรรมการสถานศึกษากำหนด และให้สถานศึกษานั้น แจ้งต่อคณะกรรมการเพื่อทราบไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันก่อนเริ่มปีการศึกษา โดยเริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๓ เป็นต้นไป

ให้สถานศึกษาตามวรรคหนึ่ง มีสิทธิได้รับค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่นจากส่วนราชการตามจำนวนเงินที่ต้องเรียกเก็บจากนักศึกษาพิการ หากส่วนราชการไม่สามารถดำเนินการได้ให้ส่งเรื่องขอรับการสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการต่อไป ทั้งนี้ ไม่เกินอัตราและรายการที่คณะกรรมการกำหนด

เพื่อประโยชน์ในการจัดการอาชีวศึกษาสำหรับคนพิการตามวรรคหนึ่ง ส่วนราชการหรือสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล หรือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งรับผิดชอบกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ อาจทำข้อตกลงขอรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ได้

ข้อ ๗ ให้สถานศึกษาซึ่งได้รับคนพิการเข้าศึกษาดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) จัดระบบหรือรูปแบบที่สนับสนุนการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความต้องการจำเป็นพิเศษตามประเภทของคนพิการ

(๒) จัดสภาพแวดล้อม ระบบสนับสนุนการเรียนการสอน ตลอดจนบริการสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่คนพิการ สามารถเข้าถึง และใช้ประโยชน์ได้

(๓) รายงานผลการดำเนินงานต่อส่วนราชการ

ข้อ ๘ ในการจัดทำหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา การวัดและประเมินผลการศึกษา ให้สถานศึกษาหรือส่วนราชการกำหนดรูปแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการ ให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการจำเป็นพิเศษของคณาธิการแต่ละบุคคล

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษาอาจกำหนดตัวอย่างรูปแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการ เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติตามความเหมาะสมก็ได้

ข้อ ๙ เพื่อประโยชน์ในการจัดการอาชีวศึกษาสำหรับคณาธิการ ให้ส่วนราชการจัดสรรงบประมาณ และทรัพยากรทางการศึกษาเป็นกรณีพิเศษแก่สถานศึกษา ทั้งนี้ ตามความเหมาะสม และสอดคล้อง กับความต้องการจำเป็นพิเศษของคณาธิการ

ข้อ ๑๐ ให้ส่วนราชการจัดให้มีหน่วยงานภายในของส่วนราชการเป็นการเฉพาะ เพื่อทำหน้าที่ในการส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาสำหรับคณาธิการ

ข้อ ๑๑ ให้ส่วนราชการรายงานผลการดำเนินงานในการปฏิบัติตามระเบียบนี้ต่อคณะกรรมการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ข้อ ๑๒ ให้เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษารักษาการตามระเบียบนี้และมีอำนาจกำหนดแบบและวิธีปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

จурินทร์ ลักขณวิศิษฎ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ประธานกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคณาธิการ

ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

ว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ

พ.ศ. ๒๕๕๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ วรรคสี่ มาตรา ๑๒ (๔) และ (๘) แห่งพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“สถาบันอุดมศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาในระดับอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนตามกฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษานั้น

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ข้อ ๔ ให้สถาบันอุดมศึกษาในทุกสังกัดมีหน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาในสัดส่วนหรือจำนวนที่เหมาะสมโดยให้คำนึงถึงประเภทของความพิการด้วย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่สภาสถาบันอุดมศึกษากำหนด และแจ้งคณะกรรมการเพื่อทราบไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันก่อนเริ่มปีการศึกษา โดยเริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๓ เป็นต้นไป

ข้อ ๕ ให้สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ การจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล ให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนิสิตนักศึกษาพิการแต่ละบุคคล รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ โดยให้นิสิตนักศึกษาพิการสามารถเข้าถึง และใช้ประโยชน์ได้ตามความเหมาะสม

ข้อ ๖ เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ให้สถาบันอุดมศึกษาที่รับคนพิการเข้าศึกษา มีสิทธิได้รับค่าเล่าเรียน ค่าบำรุง ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่นจากสำนักงานตามจำนวนเงินที่ต้องเรียกเก็บจากนิสิตนักศึกษาพิการ หากสำนักงานไม่สามารถดำเนินการได้ให้ส่งเรื่อง

ขอรับการสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการต่อไป ทั้งนี้ ไม่เกินอัตรา และรายการที่คณะกรรมการกำหนด

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง สำนักงาน หรือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งรับผิดชอบกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ หรือสถาบันอุดมศึกษา อาจทำข้อตกลงขอรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ได้

ข้อ ๑ ให้สำนักงานรายงานผลการดำเนินงานในการปฏิบัติตามระเบียบนี้ต่อคณะกรรมการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ข้อ ๘ ให้เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษารักษาการตามระเบียบนี้และมีอำนาจกำหนดแบบและวิธีปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

จурินทร์ ถักมณวิสิษฐ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ประธานกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

ภาคผนวก ๔

ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ
สิทธิการมีงานทำ

ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการให้สัมปทาน จัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงาน
ฝึกงาน หรือให้การช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ

พ.ศ. ๒๕๕๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ และมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติจึงกำหนดระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการให้สัมปทาน จัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงาน ฝึกงาน หรือให้การช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ ”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“การให้สัมปทาน” หมายความว่า การให้สิทธิแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการครอบครองหรือใช้ประโยชน์จากทรัพยากรหรือทรัพย์สินใด ๆ เพื่อให้คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการได้ใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ

“การจัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ” หมายความว่า การจัดสถานที่บริเวณองค์กรหรือภายนอกองค์กรเพื่อให้คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการได้ใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ

“การจัดจ้างเหมาช่วงงาน” หมายความว่า การให้คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการได้ทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐหรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ โดยรับจะดำเนินงานทั้งหมดหรือแต่บางส่วนในงานใดในความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐหรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนั้นเพื่อประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐหรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนั้น และหมายความรวมถึงการ ให้คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการทำสัญญากับผู้รับเหมาช่วงงานของหน่วยงานของรัฐหรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ เพื่อรับช่วงงานในความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐหรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการด้วย

“การฝึกงาน” หมายความว่า กระบวนการเพิ่มความรู้ ทักษะและประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์แก่การประกอบอาชีพ

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ หรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ แห่งชาติ

“คณะอนุกรรมการ” หมายความว่า คณะอนุกรรมการส่งเสริมอาชีพคนพิการซึ่งคณะกรรมการ แต่งตั้ง

ข้อ ๔ หน่วยงานของรัฐที่ไม่ประสงค์จะรับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือนายจ้างหรือเจ้าของ สถานประกอบการไม่รับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา ๓๓ และไม่ประสงค์จะส่งเงินเข้ากองทุน ตามมาตรา ๓๔ ให้แจ้งความจำนงต่อปลัดกระทรวงแรงงานหรือผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ซึ่ง ได้รับมอบหมายจากปลัดกระทรวงแรงงานหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี เพื่อจัดให้มีการให้สัมปทาน จัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงาน ฝึกงาน หรือให้การ ช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการตามระเบียบนี้

ข้อ ๕ การให้สัมปทานต้องมีระยะเวลาดำเนินงานไม่น้อยกว่าหนึ่งปี โดยดำเนินการได้ ดังต่อไปนี้

(๑) การให้ครอบครองทรัพย์สินของหน่วยงานของรัฐหรือนายจ้างหรือเจ้าของสถาน ประกอบการเพื่อให้คนพิการได้ใช้เป็นสถานที่ในการประกอบอาชีพหรือจำหน่ายสินค้าหรือบริการ เช่น การติดตั้งเครื่องจำหน่ายเครื่องดื่มอัตโนมัติ เครื่องจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล เครื่องถ่ายเอกสาร

(๒) ให้คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการจำหน่ายสินค้าหรือบริการซึ่งสอดคล้องกับความต้องการ ของหน่วยงานของรัฐหรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ

(๓) มอบวัสดุอุปกรณ์ที่หน่วยงานของรัฐหรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการมิได้ ใช้ประโยชน์เพื่อให้คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการได้หาประโยชน์จากวัสดุอุปกรณ์นั้น

(๔) การจัดสรรคลื่นความถี่ หรือเวลาออกอากาศของสถานีวิทยุ หรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐหรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการซึ่งอยู่ในช่วงเวลา ที่ประชาชนสามารถรับฟังหรือรับชมได้อย่างแพร่หลายเพื่อหาประโยชน์ต่อไป

(๕) การให้สัมปทานในเรื่องอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกำหนด
มูลค่าตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่น้อยกว่าปีละอัตราค่าจ้างขั้นต่ำในท้องถิ่นนั้น คูณด้วยสามร้อยหกสิบห้า ต่อคนพิการหนึ่งคนที่ต้องรับเข้าทำงาน

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ในกรณีมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ ให้ดำเนินการ เป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ข้อ ๖ การจัดให้มีสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

- (๑) สถานที่ตั้งให้อยู่ในสถานที่เห็นได้ง่าย สะดวกต่อการซื้อสินค้าหรือบริการ
- (๒) มีสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกที่คนพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้
- (๓) สถานที่ต้องมั่นคงแข็งแรง ปลอดภัย
- (๔) ได้รับการยกเว้นค่าเช่าพื้นที่
- (๕) มีระยะเวลาดำเนินงานไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

มูลค่าตามวรรคหนึ่ง ให้คำนวณจากอัตราค่าเช่าพื้นที่ที่รวมกับค่าใช้จ่ายตามที่คณะกรรมการกำหนด และต้องไม่น้อยกว่าปีละอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในท้องถิ่นนั้นคูณด้วยสามร้อยหกสิบห้าต่อคนพิการหนึ่งคนที่ต้องรับเข้าทำงาน

ข้อ ๗ การจัดจ้างเหมาช่วงงานหรือให้การช่วยเหลืออื่นใด โดยจัดให้มีการทำสัญญาเพื่อให้นักพิการได้มีอาชีพและมีระยะเวลาดำเนินงานไม่น้อยกว่าหกเดือน และให้หมายความรวมถึงการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

(ก) หน่วยงานของรัฐ

- (๑) สั่งซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์จากคนพิการ โดยวิธีการพิเศษ
- (๒) ขายสินค้า หรือจัดจ้างเหมาบริการให้นักพิการ โดยวิธีการพิเศษ
- (๓) ให้วัสดุอุปกรณ์ที่หมดความจำเป็นแก่คนพิการตามความจำเป็น ทั้งนี้ ภายใต้กฎหมาย ระเบียบของทางราชการว่าด้วยการนั้น

(ข) นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ

- (๑) สั่งซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์จากคนพิการ
- (๒) ขายสินค้า หรือจัดจ้างเหมาบริการที่ได้มาตรฐานตามที่คณะกรรมการกำหนด
- (๓) อนุญาตให้ใช้สิทธิเครื่องหมายการค้า วัสดุอุปกรณ์หรือทรัพย์สินทางปัญญาตามระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

มูลค่าการจัดจ้างเหมาช่วงงานตาม (ก) และ (ข) ต้องไม่น้อยกว่าห้าเท่าของอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในท้องถิ่นนั้นคูณด้วยสามร้อยหกสิบห้าต่อคนพิการหนึ่งคนที่ต้องรับเข้าทำงาน

ข้อ ๘ การฝึกงานแก่คนพิการ มีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ต้องมีการถ่ายทอดวิชาการ เทคโนโลยี กระบวนการผลิต หรือองค์ความรู้ขององค์กรให้แก่คนพิการ

(๒) หลักสูตรในการฝึกงานต้องเสนอต่อปลัดกระทรวงแรงงานหรือผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากปลัดกระทรวงแรงงานหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี เพื่อให้ความเห็นชอบก่อนดำเนินการ

(๓) ต้องรับผิดชอบในการจัดสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ เอกสาร วิทยากร เบี้ยเลี้ยงคนพิการ ที่ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามอัตราที่คณะกรรมการกำหนด โดยมีให้เรียกเก็บค่าใช้จ่ายใด ๆ จากคนพิการ

(๔) มีระยะเวลาปฏิบัติงานไม่น้อยกว่าหกเดือน

มูลค่าการปฏิบัติงานตามวรรคหนึ่ง ต้องมีมูลค่าไม่น้อยกว่าปีละอัตราค่าจ้างขั้นต่ำในท้องถิ่นนั้นคูณด้วยสามร้อยหกสิบห้าต่อคนพิการที่ต้องรับเข้าทำงาน

ข้อ ๕ ให้คณะกรรมการ ประกอบด้วย

(๑) ปลัดกระทรวงแรงงานเป็นประธานอนุกรรมการ

(๒) ผู้แทนสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ผู้แทนกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และผู้แทนกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานเป็นอนุกรรมการ

(๓) ผู้แทนองค์การคนพิการแต่ละประเภท จำนวนเจ็ดคน ซึ่งสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทยเสนอเป็นอนุกรรมการ

(๔) ผู้แทนสภาองค์กรนายจ้างแห่งประเทศไทย ผู้แทนสภาองค์กรลูกจ้างแห่งประเทศไทย ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยเป็นอนุกรรมการ

(๕) ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ในด้านการส่งเสริมอาชีพคนพิการ จำนวนสองคน เป็นอนุกรรมการ

อธิบดีกรมการจัดหางาน เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

รองเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

อธิบดีกรมการจัดหางานแต่งตั้งข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่กรมการจัดหางานไม่เกินสองคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๑๐ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๑ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งของอนุกรรมการตามข้อ ๕ (๓) (๔) และ (๕) และให้นำความมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะกรรมการ โดยอนุโลม

ข้อ ๑๑ ให้คณะกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) ประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการให้สัมปทาน จัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงาน ฝึกงาน หรือให้การช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการเพิ่มเติมจากที่กำหนดในระเบียบนี้

(๒) กำกับดูแลหน่วยงานของรัฐและนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการปฏิบัติตามระเบียบที่ออกตามความในมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐

(๓) ส่งเสริมให้มีการกระจายความช่วยเหลือคนพิการและผู้ดูแลคนพิการซึ่งหน่วยงานของรัฐหรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการเป็นผู้ให้การสนับสนุนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

(๔) พิจารณาถึงความเหมาะสมของความช่วยเหลือตามระเบียบนี้

(๕) จัดทำรายงานประจำปีการให้ความช่วยเหลือคนพิการทางด้านอาชีพ หรือความช่วยเหลือคนพิการและผู้ดูแลคนพิการซึ่งหน่วยงานของรัฐและนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการเป็นผู้สนับสนุน

(๖) ขอให้หน่วยงานของรัฐหรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการมาชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นต่อคณะกรรมการ หรือส่งเอกสารพยานหลักฐานมาเพื่อประกอบการพิจารณา

(๗) พิจารณาเสนอคณะกรรมการเพื่อให้ประกาศเกียรติคุณ หรือสนับสนุน สินเชื่อ รางวัลเสนอขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หรือสิทธิประโยชน์อื่นใด ให้แก่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ให้ความช่วยเหลือคนพิการทางด้านอาชีพ

(๘) รายงานผลการปฏิบัติงานให้คณะกรรมการทราบปีละครั้ง

(๙) ส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรของคนพิการและองค์กรเพื่อคนพิการตลอดจนหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานภาคเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติการตามระเบียบนี้

(๑๐) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ข้อ ๑๒ ให้ปลัดกระทรวงแรงงาน หรือผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากปลัดกระทรวงแรงงานหรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณีทำหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) รับขึ้นทะเบียนคนพิการที่ขอรับการส่งเสริมอาชีพ

(๒) รับขึ้นทะเบียนหน่วยงานของรัฐ หรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ประสงค์จะดำเนินการตามระเบียบนี้

(๓) ตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับมูลค่าของการให้สัมปทาน จัดสถานที่จำหน่ายสินค้าและบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงาน ฝึกงาน หรือให้การช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการที่หน่วยงานของรัฐ หรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการแห่งนั้นต้องรับผิดชอบ

(๔) แจ้งให้องค์กรของคนพิการหรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการได้รับความช่วยเหลือทราบ

ข้อ ๑๓ ให้คนพิการที่ประสงค์จะขอรับความช่วยเหลือตามระเบียบนี้ อื่นความประสงค์ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐตามข้อ ๑๒ ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิที่จะขอรับความช่วยเหลือโดยตรงจากหน่วยงานของรัฐหรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ

การขอรับความช่วยเหลือตามวรรคหนึ่ง ให้คนพิการดำเนินการยื่นคำขอด้วยตนเอง

ในกรณีที่คนพิการเป็นผู้เยาว์ คนเสมือนไร้ความสามารถหรือคนไร้ความสามารถ หรือในกรณีที่คนพิการมีสภาพความพิการถึงขั้นไม่สามารถไปยื่นคำขอด้วยตนเองได้ ให้ผู้ดูแลคนพิการยื่นคำขอเพื่อขอรับความช่วยเหลือแทนคนพิการได้ แต่ต้องนำหลักฐานว่าเป็นผู้ดูแลคนพิการไปแสดงต่อเจ้าหน้าที่ด้วย

การยื่นคำขอรับความช่วยเหลือตามวรรคหนึ่ง คนพิการอาจดำเนินการในรูปแบบการรวมกลุ่ม ประกอบอาชีพตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนดก็ได้

ข้อ ๑๔ เมื่อหน่วยงานของรัฐหรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ ได้ดำเนินการช่วยเหลือคนพิการตามระเบียบนี้แล้ว ให้ส่งเอกสารผลการดำเนินงาน หรือสัญญาที่เกี่ยวข้องตามแบบที่ปลัดกระทรวงแรงงานกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตามข้อ ๑๒ ภายในสามสิบวันนับตั้งแต่วันที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จ เพื่อแจ้งให้กองทุนได้ทราบและหักออกจากจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการแห่งนั้นค้างหนี้กองทุนที่ต้องชำระเนื่องจากไม่รับคนพิการเข้าทำงานต่อไป

ข้อ ๑๕ ให้ปลัดกระทรวงแรงงานและปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์รักษาการตามระเบียบนี้ และมีอำนาจกำหนดวิธีปฏิบัติตลอดจนกำหนดแบบเอกสารต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวงนั้น เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้

กรณีมีปัญหาหรือข้อขัดแย้งในการปฏิบัติการตามระเบียบนี้ ให้ผู้รักษาการตามวรรคหนึ่งเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดในส่วนที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวงนั้น

ประกาศ ณ วันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

ระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการออกทรัพย์สินของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ
ที่ไม่ส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามพระราชบัญญัติ
ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐

พ.ศ. ๒๕๕๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๖ วรรคสาม และมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริม
และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับ
การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ
แห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จึงกำหนดระเบียบ
ปฏิบัติไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการออกทรัพย์สินของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ส่งเงิน
เข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต
คนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“การออก” หมายความว่า การสั่งให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ส่งเงิน
เข้ากองทุนและหรือบุคคลภายนอกมิให้จำหน่าย จ่าย โอน หรือทำนิติกรรมใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน
หรือสิทธิเรียกร้องที่ได้สั่งออกไว้ รวมตลอดถึงการสั่งให้บุคคลภายนอกมิให้นำส่งทรัพย์สิน หรือชำระหนี้
แก่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ส่งเงินเข้ากองทุน

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

“เลขธิการ” หมายความว่า เลขธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติส่งเสริม
และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐

ข้อ ๔ ให้เลขาธิการรักษาการตามระเบียบนี้ และมีอำนาจวินิจฉัยปัญหาและกำหนดแบบเอกสารตลอดจนวิธีปฏิบัติเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

หมวด ๑

การตรวจสอบทรัพย์สิน

ข้อ ๕ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่มีได้รับคนพิการเข้าทำงานตามจำนวนที่กำหนดตามมาตรา ๓๓ และไม่ได้ส่งเงินเข้ากองทุน หรือนำส่งเงินล่าช้า หรือส่งเงินไม่ครบถ้วนตามมาตรา ๓๔ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดมูลหนี้ที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการต้องชำระ และเป็นหนี้ที่ยังไม่ขาดอายุความ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เสนอความเห็นต่อเลขาธิการเพื่อส่งคำเตือนพร้อมเหตุผลเป็นหนังสือ โดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนำเงินส่งเข้ากองทุนภายในเวลากำหนดแต่ไม่น้อยกว่าสามสิบวัน นับแต่วันที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ส่งเงินเข้ากองทุนได้รับหนังสือดังกล่าว

ข้อ ๖ เมื่อนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่ส่งเงินตามข้อ ๕ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สิน รวมทั้งสิทธิเรียกร้องของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ส่งเงินเข้ากองทุนและทรัพย์สินซึ่งมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ส่งเงินเข้ากองทุน ได้แก่ ทรัพย์สินซึ่งอยู่ในความครอบครองอำนาจสั่งการหรือสั่งจำหน่ายในทางการค้าหรือธุรกิจของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ส่งเงินเข้ากองทุน

เมื่อดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เสนอความเห็นเกี่ยวกับรายการทรัพย์สินที่สมควรอายัดต่อเลขาธิการเพื่อพิจารณาออกคำสั่งเป็นหนังสือให้อายัดทรัพย์สิน

ข้อ ๗ ในกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าไม่สมควรมีคำสั่งอายัดทรัพย์สินของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ส่งเงินเข้ากองทุนให้บันทึกข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ทั้งปวง พร้อมทั้งความเห็นเสนอเลขาธิการเพื่อพิจารณาต่อไป

หมวด ๒

การอายัดทรัพย์สิน

ข้อ ๘ ทรัพย์สินของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ให้อายัด ได้แก่

- (๑) สังกหามทรัพย์สินมีรูปร่างและต้องไม่เป็นสิ่งของที่นำเสีงง่าย
- (๒) อสังหาริมทรัพย์

(๓) สิทธิที่พึงปรารถนามืออยู่ในทรัพย์สิน

(๔) เงินที่บุคคลภายนอกจะต้องชำระให้แก่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ส่งเงินเข้ากองทุน

ข้อ ๘ ทรัพย์สินของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการตามมาตรา ๒๘๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ไม่อยู่ในบังคับแห่งระเบียบนี้

ข้อ ๑๐ เมื่อเลขธิการมีคำสั่งอายัดทรัพย์สินของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ส่งเงินเข้ากองทุนหรือผู้ใดแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายดำเนินการอายัดทรัพย์สินดังกล่าวโดยไม่ชักช้า แล้วดำเนินการออกประกาศอายัดทรัพย์สินนั้นแล้วมีหนังสือแจ้งแก่ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ

ข้อ ๑๑ ในกรณีการพิจารณาสั่งอายัด ถ้าเป็นสิทธิเรียกร้องขอให้ชำระเงิน หรือให้ส่งมอบสิ่งของนอกจากพันธบัตรหลักทรัพย์ที่เป็นประกัน และตราสารที่เปลี่ยนมือซึ่งได้แก่ พันธบัตร ใบรับของคลังสินค้า ใบประทวนสินค้า ใบหุ้น ตัวเงิน เป็นต้น ให้ผู้มีอำนาจออกคำสั่งอายัดทรัพย์สินสั่งอายัดได้ไม่ว่าหนี้กองทุนข้างจะมีข้อโต้แย้ง หรือข้อจำกัด หรือมีเงื่อนไข หรือกำหนดจำนวนแน่นอนหรือไม่ก็ตามโดยคำสั่งอายัดนั้นต้องระบุข้อห้าม ดังนี้

(๑) ห้ามนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ส่งเงินเข้ากองทุนจำหน่ายสิทธิเรียกร้องตั้งแต่วันที่ได้ส่งคำสั่งนั้นให้และให้ชำระหรือส่งมอบให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ๗ เวลาหรือภายในกำหนดเวลาตามที่กำหนดไว้ในคำสั่ง

(๒) ห้ามบุคคลภายนอกชำระเงิน หรือส่งมอบสิ่งของให้แก่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ส่งเงินเข้ากองทุนแต่ให้ชำระหรือส่งมอบให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ๗ เวลาหรือภายในกำหนดเวลาตามที่กำหนดไว้ในคำสั่ง

ข้อ ๑๒ คำสั่งแจ้งการอายัดทรัพย์สิน ให้เป็นไปตามที่แบบเลขธิการกำหนดท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๑๓ วิธีการส่งคำสั่งการอายัด ให้แก่ผู้รับคำสั่งอายัดและนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ส่งเงินเข้ากองทุนให้ปฏิบัติ ดังนี้

(๑) ให้ส่ง ๗ ภูมิภาค หรือสำนักทำางานของผู้รับ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก

(๒) ถ้าไม่พบนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ส่งเงินเข้ากองทุน หรือบุคคลที่ระบุในคำสั่งอายัด ๗ ภูมิภาคหรือสำนักทำางานของบุคคลนั้น ๆ ให้ส่งแก่บุคคลใด ๆ ที่อาศัยกินยี่สิบปี ซึ่งอยู่หรือทำงานในบ้านเรือน หรือที่สำนักทำางานที่ปรากฏว่าเป็นของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ส่งเงินเข้ากองทุนหรือบุคคลที่ระบุไว้ในคำสั่งเมื่อบุคคลนั้นเต็มใจรับแทน

(๓) ถ้านายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ส่งเงินเข้ากองทุน หรือผู้ที่ระบุไว้ในคำสั่งจ่ายค่าชดเชยไม่ยอมรับคำสั่งจ่ายค่าชดเชยโดยปราศจากเหตุผลอันชอบด้วยกฎหมาย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ส่งคำสั่งจ่ายค่าชดเชยขอความร่วมมือพนักงานเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจไปด้วยเพื่อเป็นพยาน ถ้าผู้นั้นยังปฏิเสธไม่ยอมรับก็ให้วางคำสั่งจ่ายค่าชดเชยไว้ ณ ที่นั้นค่อนหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานตำรวจดังกล่าว

(๔) ถ้าเลขาราชการให้ส่งคำสั่งจ่ายค่าชดเชยทางไปรษณีย์ก็ให้จัดการส่งถึงนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ส่งเงินเข้ากองทุนหรือผู้รับทางไปรษณีย์ลงทะเบียนครบ

(๕) ถ้าเลขาราชการสั่งให้ปิดคำสั่งจ่ายค่าชดเชยทรัพย์สิน ให้จัดการปิดคำสั่งจ่ายค่าชดเชยไว้ ณ ภูมิดำเนาหรือสำนักทำการงานที่ระบุไว้ในคำสั่งจ่ายค่าชดเชยนั้น แต่ต้องปิดไว้ในที่เปิดเผยให้เห็นได้โดยง่าย เว้นแต่ผู้มีอำนาจออกคำสั่งจ่ายค่าชดเชยทรัพย์สินจะสั่งเป็นอย่างอื่น

(๖) กรณีจะเป็นอย่างไรก็ตาม ถ้าเลขาราชการสั่งให้ส่งคำสั่งจ่ายค่าชดเชย โดยวิธีอื่นใดให้ปฏิบัติตามคำสั่งนั้น

(๗) การส่งคำสั่งจ่ายค่าชดเชยให้แก่นิติบุคคล ให้นำส่งแก่ผู้จัดการ หรือผู้แทนอื่น ๆ ณ ภูมิดำเนาหรือสำนักทำการงานของนิติบุคคลนั้น

(๘) ในการส่งคำสั่งจ่ายค่าชดเชยให้ผู้รับลงลายมือชื่อในใบรับไว้เป็นสำคัญและให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ส่งลงวันเดือนปี เวลาที่ส่ง ลงลายมือชื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ส่งไว้ด้วย ถ้าบุคคลที่ระบุไว้ในคำสั่งจ่ายค่าชดเชยไม่ได้เป็นผู้รับด้วยตนเอง ให้ทำรายงานว่าผู้รับแทนนั้นเป็นใคร อายุเท่าใด เกี่ยวข้องกันอย่างไร พร้อมทั้งใบรับ

(๙) ถ้าส่งคำสั่งจ่ายค่าชดเชยไม่ได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้นำส่งทำรายงานแสดงเหตุผลที่ส่งไม่ได้ โดยละเอียดเสนอต่อผู้มีอำนาจออกคำสั่งจ่ายค่าชดเชยทรัพย์สินพิจารณาดำเนินการตามควรแก่กรณีต่อไป

(๑๐) การส่งคำสั่งจ่ายค่าชดเชย หรือหนังสือแจ้งการจ่ายค่าชดเชย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้นำส่งทำรายงานผลการส่งต่อเลขาราชการ ในวันส่งหรือในวันแรกที่เปิดทำการตามปกติ

ข้อ ๑๔ พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องดำเนินการจ่ายค่าชดเชยทรัพย์สินในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตกในวันทำงานปกติของผู้ถูกจ่ายค่าชดเชย

ข้อ ๑๕ ในการปฏิบัติตามหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามระเบียบนี้ ถ้ามีผู้ขัดขวางหรือมีพฤติการณ์ว่าจะมีผู้ขัดขวาง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ร้องขอความช่วยเหลือจากเจ้าพนักงานตำรวจเพื่อทำการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่สามารถดำเนินการต่อไปได้

ข้อ ๑๖ ผลของการขาด

(๑) การขาดทรัพย์สินมีผลทำให้การที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ส่งเงินเข้ากองทุนได้ก่อให้เกิด โอน หรือเปลี่ยนแปลงซึ่งสิทธิเรียกร้องที่ได้ถูกขาดภายหลังที่ได้ทำการขาดไว้แล้วนั้น หากอาจใช้ยื่นแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ไม่ ถึงแม้ว่าราคาแห่งสิทธิเรียกร้องนั้นจะเกินกว่าจำนวนหนี้ที่ไม่ส่งเงินเข้ากองทุน และนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ส่งเงินเข้ากองทุนได้จำหน่ายสิทธิเรียกร้องนั้นเพียงส่วนที่เกินจำนวนนั้นก็ตาม

(๒) ผลการขาดสิทธิเรียกร้องให้ชำระเงินหรือส่งมอบทรัพย์สิน

(ก) สิทธิเรียกร้องให้ชำระเงิน การขาดสิทธิเรียกร้องแห่งรายได้เป็นคราว ๆ ซึ่งรวมถึงจำนวนเงินที่ถึงกำหนดชำระภายหลังการขาดนั้นด้วย แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาว่าคำสั่งขาดนั้นรวมถึงเงินที่ต้องชำระภายหลังการขาดด้วยหรือไม่

(ข) สิทธิเรียกร้องให้ชำระเงินแต่มีจำนวนเป็นประกัน ถ้ามีสิทธิเรียกร้องของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ส่งเงินเข้ากองทุนซึ่งมีต่อบุคคลภายนอก ในอันที่จะเรียกให้ชำระเงินจำนวนหนึ่งนั้นมีจำนวนเป็นประกัน การขาดสิทธิเรียกร้องให้รวมถึงการจำนองด้วย แต่ทั้งนี้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแจ้งคำสั่งขาดไปยังเจ้าพนักงานผู้รับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมให้เจ้าพนักงานดังกล่าวเพื่อให้จดแจ้งไว้ในทะเบียนสิทธิด้วย

ข้อ ๑๗ เมื่อได้ออกคำสั่งขาดทรัพย์สินของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ส่งเงินเข้ากองทุนแล้ว ให้สำนักงานส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินคดีแพ่งแก่ผู้นั้นเพื่อใช้สิทธิเรียกร้องในมูลหนี้ภายในเก้าสิบวัน เว้นแต่เลขาราชการจะเห็นสมควรให้ขยายเวลาได้เป็นรายกรณีไป

ข้อ ๑๘ ข้อจำกัดในการขาดทรัพย์สิน

(๑) ให้ขาดทรัพย์สินของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ส่งเงินเข้ากองทุนได้ไม่เกินกว่าหนี้ที่ไม่ได้ส่งเข้ากองทุน โดยให้คำนวณหนี้ที่ไม่ส่งเงินเข้ากองทุนรวมถึงดอกเบี้ยจนถึงวันชำระ เว้นแต่ทรัพย์สินที่ขาดนั้นไม่อาจแบ่งแยกได้

(๒) การออกสั่งขาดทรัพย์สินของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ส่งเงินเข้ากองทุน จะกระทำก็ต่อเมื่อผู้มีอำนาจในการออกคำสั่งได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ถ้ามีการฟ้องคดีต่อศาลแล้วจะสามารถบังคับเอาทรัพย์สินของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ส่งเงินเข้ากองทุนได้และคุ้มค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี

(๓) เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ยึด หรืออายัดทรัพย์สินอย่างใดของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ไม่ส่งเงินเข้ากองทุนไว้แทนเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาแล้ว ห้ามไม่ให้อายัดทรัพย์สินนั้นอีก แต่ให้ยื่นคำขอโดยทำเป็นคำร้องต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้น เพื่อขอเข้าเฉลี่ยในทรัพย์สินหรือเงินที่ขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินนั้น โดยดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

หมวด ๓

การคัดค้านคำสั่งอายัดทรัพย์สิน

ข้อ ๑๘ ในกรณีที่มีคำสั่งอายัดทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องอื่นอันมีค่าตัวเงิน ถ้าผู้ที่จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งอายัดทรัพย์สินจะปฏิเสธไม่ส่งมอบทรัพย์สินที่อายัดหรือต้องการโต้แย้งหนี้ที่เรียกร้องเอาแก่ตน ให้ยื่นคำร้องคัดค้านต่อเลขานุการตามแบบคำร้องท้ายระเบียบนี้ ภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งการอายัดทรัพย์สินหรือก่อนกำหนดการส่งมอบทรัพย์สินแล้วแต่กรณี

ข้อ ๒๐ ในกรณีที่มีคำสั่งอายัดเงิน ผู้ที่จะต้องส่งเงินตามคำสั่งอายัดจะปฏิเสธไม่ส่งมอบเงินหรือต้องการโต้แย้งหนี้ที่เรียกร้องเอาแก่ตน ให้ยื่นคำร้องคัดค้านต่อเลขานุการตามแบบคำร้องท้ายระเบียบนี้ภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งนั้น

ข้อ ๒๑ เมื่อมีการยื่นคำร้องตามข้อ ๑๘ หรือข้อ ๒๐ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบพยานหลักฐานและข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องโดยเร็ว และเสนอความเห็นต่อเลขานุการเพื่อมีคำสั่งวินิจฉัยชี้ขาด

ข้อ ๒๒ ในกรณีที่ไม้อาจดำเนินการตามข้อ ๒๑ ได้ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจเสนอให้เลขานุการมีคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้เรื่องเสร็จเด็ดขาดตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๒๓ เมื่อเลขานุการได้รับความเห็นที่เสนอตามข้อ ๒๑ หรือข้อ ๒๒ แล้ว ให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (๑) ถ้าเห็นว่าคำร้องที่ยื่นมานั้นรับฟังไม่ได้หรือประวิงให้ชักช้า ให้ยกคำร้องของผู้ยื่นเสีย
- (๒) ถ้าเห็นว่าคำร้องที่ยื่นมานั้นรับฟังได้ ให้มีคำสั่งถอนการอายัดทรัพย์สินนั้น
- (๓) ถ้าเห็นว่าคำร้องที่ยื่นมานั้นรับฟังได้เฉพาะบางส่วน ให้มีคำสั่งถอนการอายัดทรัพย์สินเฉพาะในส่วนที่รับฟังได้ และให้นายจ้างหรือผู้ยื่นปฏิบัติตามคำสั่งอายัดทรัพย์สินในส่วนที่มีคำสั่งเพิกถอนต่อไป

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้วให้เจ้าหน้าที่ที่มีหนังสือแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องทราบโดยให้นำความในข้อ ๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ทั้งนี้ ให้แจ้งนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องทราบว่า อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำวินิจฉัยหรือคำสั่งดังกล่าวได้ ภายในระยะเวลาสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งหรือคำวินิจฉัยดังกล่าว

ข้อ ๒๔ ถ้าบุคคลภายนอกที่ได้รับคำสั่งอาชัศทรัพย์สินปฏิเสธ หรือโต้แย้งหนี้ที่เรียกร้องเอาแก่ตน เลขานุการอาจทำการสอบสวนและ

(๑) ถ้าเลขานุการเห็นว่าหนี้ที่เรียกร้องนั้นมีอยู่จริง ให้มีคำสั่งให้บุคคลภายนอกปฏิบัติตามคำสั่งอาชัศ หรือ

(๒) ถ้าเลขานุการเห็นว่าเรื่องจะทำให้เสร็จเด็ดขาดไม่ได้โดยวิธีสอบสวน ให้มีคำสั่งอย่างอื่นใดในอันที่จะให้เรื่องเสร็จเด็ดขาดไปตามที่เห็นสมควร

ทั้งนี้ ให้แจ้งให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องทราบว่า อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำวินิจฉัยหรือคำสั่งดังกล่าวได้ ภายในระยะเวลาสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งหรือคำวินิจฉัยดังกล่าว

ถ้าคำสั่งอาชัศทรัพย์สินนั้น ไม่มีการคัดค้านหรือในกรณีที่เลขานุการมีคำสั่งตามข้อ ๒๑ หรือข้อ ๒๒ แล้ว และบุคคลภายนอกมิได้ปฏิบัติตามพนักงานเจ้าหน้าที่อาจขอให้เลขานุการออกคำสั่งบังคับแก่บุคคลภายนอกผู้นั้น และดำเนินการไปเสมือนหนึ่งว่าบุคคลนั้นเป็นนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ

ถ้าทรัพย์สินหรือค่าแห่งสิทธิเรียกร้อง ซึ่งอาชัศไว้ต้องเสื่อมเสียไปเพราะความผิดของบุคคลภายนอกเนื่องจากไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเลขานุการไม่ว่าด้วยประการใด ๆ บุคคลภายนอกเช่นว่านั้น ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่สำนักงานเพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ ซึ่งเกิดขึ้นแก่สำนักงาน

หมวด ๔

การถอนการอาชัศทรัพย์สิน

ข้อ ๒๕ เลขานุการอาจมีคำสั่งให้ถอนการอาชัศทรัพย์สินในกรณี ต่อไปนี้

(๑) เมื่อนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการได้ชำระหนี้ครบถ้วนแล้ว หรือไม่มีหน้าที่ต้องชำระหนี้ต่อไป

(๒) เมื่อมีกรณีตามข้อ ๒๓ (๒) หรือ (๓)

(๓) เมื่อภาระแห่งหนี้ลดลง เป็นผลให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการต้องรับผิดชอบชำระหนี้เพียงบางส่วน และถ้าได้ถอนการอายัดทรัพย์สินไปบางรายการแล้ว ทรัพย์สินที่เหลือยังคงพอคุ้มหนี้ที่ยังค้างชำระ

(๔) เมื่อมีเหตุอื่น ๆ ซึ่งเลขาริการพิจารณาเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ข้อ ๒๖ เมื่อเลขาริการมีคำสั่งตามข้อ ๒๕ แล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกประกาศถอนการอายัดทรัพย์สินตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้ และจัดส่งสำเนาคำสั่งและประกาศถอนการอายัดทรัพย์สินแก่ผู้ถูกอายัดและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยไม่ชักช้า

ให้นำความในข้อ ๑๓ มาใช้บังคับแก่การส่งเอกสารต่าง ๆ ตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

ข้อ ๒๗ เมื่อเลขาริการมีคำสั่งถอนการอายัดทรัพย์สินแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้ผู้ถูกอายัดมารับทรัพย์สิน หนังสือสำคัญสำหรับทรัพย์สิน หรือเอกสารทั้งปวงคืนไป หรือพนักงานเจ้าหน้าที่จัดส่งให้ก็ได้ แล้วแต่จะพิจารณาเห็นสมควรให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำหลักฐานการคืนทรัพย์สินไว้เป็นหนังสือ

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒

อิสสระ สมชัย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

คำสั่งเลขที่ _____ การสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ
ที่ _____ / _____

เรื่อง อาศัยทรัพย์สินของ _____

ด้วย _____ ไม่นำส่งเงิน _____ รวมเป็นเงิน
ทั้งสิ้น _____ บาท (_____) แก่ _____ สำนักงานส่งเสริม
และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ตาม _____

อาศัยอำนาจตามความใน _____ แห่งพระราชบัญญัติ
ดังกล่าว จึงสั่งให้อาศัย _____ ซึ่ง _____ จะต้องส่งมอบให้แก่
_____ ผู้ไม่นำส่งเงินข้างต้น ดังมีรายการต่อไปนี้

แต่ทั้งนี้ไม่เกินวงเงิน _____ บาท (_____) ซึ่งเป็นเงินที่
ค้างชำระแก่ _____ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต
คนพิการแห่งชาติโดยคำนวณเงินเพิ่มถึงวันที่ _____ หากมีการส่งมอบเงินตามคำสั่งอาศัยฉบับนี้
หลังจากวันที่ _____ จะต้องคำนวณเงินเพิ่มตามกฎหมายเพื่อส่งมอบอีกเดือนละ _____ บาท
(_____)

ฉะนั้น เมื่อเห็นตามสัญญาดังกล่าวข้างต้นถึงกำหนดชำระจึงห้ามมิให้ _____
ชำระเงินตามจำนวนที่สั่งอาศัยแก่ _____ แต่ให้ส่งมอบแก่ _____
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ และห้ามมิให้ผู้ใดกระทำให้เสียหาย
จำหน่ายจ่ายโอน หรือกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดแก่ทรัพย์สิน หรือสิทธิเรียกร้องที่อาศัย เว้นแต่จะได้รับ
อนุญาตจากเลขที่การสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติหรือผู้ซึ่งเลขที่การ
มอบหมาย

ทั้งนี้ เพื่อนำเงินมาชำระหนี้ที่ค้างอยู่ดังกล่าวข้างต้น ตลอดจนค่าธรรมเนียมและ
ค่าใช้จ่ายในการอาศัยทรัพย์สินรายนี้

สั่ง ณ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

เลขที่การสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติหรือผู้ได้รับมอบหมาย

ประกาศอายัดทรัพย์สิน

ของ _____

ด้วย _____ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ
ไม่นำส่งเงิน _____ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น _____ บาท
(_____) เลขที่การสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ โดยอาศัย
อำนาจตามความใน _____ จึงมีคำสั่งที่ _____ / _____ ลงวันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____
ให้อายัดทรัพย์สินของ _____ นำเงินไปชำระหนี้ข้างต้น ดังมีรายการต่อไปนี้

ฉะนั้น จึงห้ามมิให้ผู้ใดกระทำให้เสียหาย จำหน่าย จ่ายโอน หรือกระทำอย่างหนึ่งอย่าง
ใดแก่ทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องที่อายัด เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเลขที่การสำนักงานส่งเสริมและ
พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งเลขที่การมอบหมายแล้วเท่านั้น

ผู้ใดจะคัดค้านการอายัดทรัพย์สินรายนี้ให้ยื่นคำคัดค้านได้ ณ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนา
คุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ภายใน ๑๔ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่งอายัดทรัพย์สินหรือก่อน
กำหนดการส่งมอบทรัพย์สินแล้วแต่กรณี

ประกาศ ณ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

(_____)

พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายจากเลขที่การ
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

คำสั่งเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ
ที่ _____ / _____

เรื่อง ดอนการอายุัดทรัพย์สินของ _____

ตามที่สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ได้อายุัดทรัพย์สินของ
_____ ตามคำสั่งเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต
คนพิการแห่งชาติ ที่ _____ / _____ ลงวันที่ _____ นั้น

บัดนี้ _____ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ
ได้ชำระเงินให้แก่ _____ ครบถ้วนแล้ว

อาศัยอำนาจตามความใน _____ ประกอบ
_____ จึงมีคำสั่งให้ดอนการอายุัด _____
ของ _____ ดังต่อไปนี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

ประกาศถอนการอายัดทรัพย์สิน

ของ _____

ด้วย _____ ได้ชำระเงินให้แก่ _____ ตามคำสั่งอายัดทรัพย์สินของเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ที่ _____ / _____ ลงวันที่ _____ ครบถ้วนแล้ว

ดังนั้น เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติอาศัยอำนาจตามความใน _____ ประกอบกับ _____ จึงมีคำสั่งที่ _____ / _____ ลงวันที่ _____ ให้ถอนการอายัดทรัพย์สิน _____ ของ _____ ดังต่อไปนี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

(_____)

พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายจากเลขาธิการ
สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

คำร้องคัดค้านการอายัดทรัพย์สิน

เขียนที่
วันที่ เดือน พ.ศ.
ข้าพเจ้า ในฐานะ
อายุ ปี เชื้อชาติ สัญชาติ อีอบัตร
เลขที่ วันออกบัตร วันบัตรหมดอายุ ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่
หมู่ที่ ตรอก/ซอย ถนน ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต
จังหวัด โทรศัพท์ สถานที่ทำงานเลขที่ หมู่ที่ ตรอก/
ซอย ถนน ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต
จังหวัด โทรศัพท์

ขอยื่นคำร้องต่อเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ดังมีข้อความต่อไปนี้

๑. เมื่อวันที่ เดือน พ.ศ. เวลา น. พนักงานเจ้าหน้าที่สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ได้ไปอายัดตามคำสั่งเลขานุการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ที่ / ลงวันที่ พ.ศ. คือ

๒. ข้าพเจ้าขอคัดค้านการอายัดทรัพย์สินดังกล่าวข้างต้น ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้ คือ

พร้อมนี้ได้ยื่นพยานหลักฐานต่าง ๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณาดังมีรายการต่อไปนี้

- (๑)
- (๒)
- (๓)
- (๔)

ลงชื่อ ผู้ร้อง
(.....)

ภาคผนวก ๕

ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับ
สิ่งอำนวยความสะดวก

กฎกระทรวง

กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคาร
สำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา

พ.ศ. ๒๕๕๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ (๓) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และมาตรา ๘ (๑) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) และ (๘) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๕ มาตรา ๔๘ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคารออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงนี้

“สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา” หมายความว่า ส่วนของอาคารที่สร้างขึ้นและอุปกรณ์อันเป็นส่วนประกอบของอาคารที่ติดตั้งอยู่ภายในและภายนอกอาคาร เพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้อาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา

“ลิฟต์” หมายความว่า อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับนำคนขึ้นลงระหว่างพื้นที่ของอาคารที่ต่างระดับกัน แต่ไม่ใช่บันไดเลื่อนหรือทางเลื่อน

“พื้นผิวต่างสัมผัส” หมายความว่า พื้นผิวที่มีผิวสัมผัสและสีซึ่งมีความแตกต่างไปจากพื้นผิว และสีในบริเวณข้างเคียงซึ่งคนพิการทางการมองเห็นสามารถสัมผัสได้

“ความกว้างสุทธิ” หมายความว่า ความกว้างที่วัดจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งโดยปราศจากสิ่งใด ๆ กีดขวาง

ข้อ ๓ อาคารประเภทและลักษณะดังต่อไปนี้ ต้องจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้ ในบริเวณที่เปิดให้บริการแก่บุคคลทั่วไป

(๑) โรงพยาบาล สถานพยาบาล ศูนย์บริการสาธารณสุข สถานีอนามัย อาคารที่ทำการของราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย สถานศึกษา หอสมุดและพิพิธภัณฑ์สถานของรัฐ สถานิชนสงฆ์สงฆ์ เช่น ทำอาภาศยาน สถานีรถไฟ สถานีรถ ท่าเทียบเรือ ที่มีพื้นที่ส่วนใดของอาคารที่เปิดให้บริการแก่บุคคลทั่วไปเกิน ๓๐๐ ตารางเมตร

(๒) สำนักงาน โรงแรม หอประชุม สนามกีฬา ศูนย์การค้า ห้างสรรพสินค้า ประเภทต่าง ๆ ที่มีพื้นที่ส่วนใดของอาคารที่เปิดให้บริการแก่บุคคลทั่วไปเกิน ๒,๐๐๐ ตารางเมตร

หมวด ๑

ป้ายแสดงสิ่งอำนวยความสะดวก

ข้อ ๔ อาคารตามข้อ ๓ ต้องจัดให้มีป้ายแสดงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา ตามสมควร โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๑) สัญลักษณ์รูปผู้พิการ

(๒) เครื่องหมายแสดงทางไปสู่สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา

(๓) สัญลักษณ์ หรือตัวอักษรแสดงประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา

ข้อ ๕ สัญลักษณ์รูปผู้พิการ เครื่องหมายแสดงทางไปสู่สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา และสัญลักษณ์หรือตัวอักษรแสดงประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา ตามข้อ ๔ ให้เป็นสีขาวโดยพื้นป้ายเป็นสีน้ำเงิน หรือเป็นสีน้ำเงินโดยพื้นป้ายเป็นสีขาว

ข้อ ๖ ป้ายแสดงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา ต้องมีความชัดเจน มองเห็นได้ง่าย ติดอยู่ในตำแหน่งที่ไม่ทำให้สับสน และต้องจัดให้มีแสงส่องสว่างเป็นพิเศษทั้งกลางวันและกลางคืน

หมวด ๒

ทางลาดและลิฟต์

ข้อ ๗ อาคารตามข้อ ๓ หากระดับพื้นภายในอาคาร หรือระดับพื้นภายในอาคารกับภายนอกอาคาร หรือระดับพื้นทางเดินภายนอกอาคารมีความต่างระดับกันเกิน ๒๐ มิลลิเมตร ให้มีทางลาดหรือลิฟต์ระหว่างพื้นที่ต่างระดับกัน แต่ถ้ามีความต่างระดับกันไม่เกิน ๒๐ มิลลิเมตร ต้องลาดมุมพื้นส่วนที่ต่างระดับกันไม่เกิน ๔๕ องศา

ข้อ ๘ ทางลาดให้มีลักษณะ ดังต่อไปนี้

- (๑) พื้นผิวทางลาดต้องเป็นวัสดุที่ไม่ลื่น
- (๒) พื้นผิวของจุดต่อเนื่องระหว่างพื้นที่กับทางลาดต้องเรียบไม่สะดุด
- (๓) ความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า ๙๐๐ มิลลิเมตร ในกรณีที่ทางลาดมีความยาวของทุกช่วงรวมกันตั้งแต่ ๖,๐๐๐ มิลลิเมตร ขึ้นไป ต้องมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า ๑,๕๐๐ มิลลิเมตร
- (๔) มีพื้นที่หน้าทางลาดเป็นที่ว่างยาวไม่น้อยกว่า ๑,๕๐๐ มิลลิเมตร
- (๕) ทางลาดต้องมีความลาดชันไม่เกิน ๑:๑๒ และมีความยาวช่วงละไม่เกิน ๖,๐๐๐ มิลลิเมตร ในกรณีที่ทางลาดยาวเกิน ๖,๐๐๐ มิลลิเมตร ต้องจัดให้มีชานพักยาวไม่น้อยกว่า ๑,๕๐๐ มิลลิเมตร คันระหว่างแต่ละช่วงของทางลาด
- (๖) ทางลาดด้านที่ไม่มีผนังกันให้ยกขอบสูงจากพื้นผิวของทางลาดไม่น้อยกว่า ๕๐ มิลลิเมตร และมีราวกันตก

(๘) ทางลาดที่มีความยาวตั้งแต่ ๒,๕๐๐ มิลลิเมตร ขึ้นไป ต้องมีราวจับทั้งสองด้านโดยมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(ก) ทำด้วยวัสดุเรียบ มีความมั่นคงแข็งแรง ไม่เป็นอันตรายในการจับและไม่ลื่น

(ข) มีลักษณะกลม โดยมีเส้นผ่านศูนย์กลางไม่น้อยกว่า ๓๐ มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน ๔๐ มิลลิเมตร

(ค) สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๘๐๐ มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน ๘๐๐ มิลลิเมตร

(ง) ราวจับด้านที่อยู่ติดผนังให้มีระยะห่างจากผนังไม่น้อยกว่า ๕๐ มิลลิเมตร มีความสูงจากจุดยึดไม่น้อยกว่า ๑๒๐ มิลลิเมตร และผนังบริเวณราวจับต้องเป็นผนังเรียบ

(จ) ราวจับต้องยาวต่อเนื่อง และส่วนที่ยึดติดกับผนังจะต้องไม่กีดขวางหรือเป็นอุปสรรคต่อการใช้ของคนที่การทางการมองเห็น

(ฉ) ปลายของราวจับให้อื่นเลขจากจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของทางลาดไม่น้อยกว่า ๓๐๐ มิลลิเมตร

(๘) มีป้ายแสดงทิศทาง ตำแหน่ง หรือหมายเลขชั้นของอาคารที่คนพิการทางการมองเห็น และคนชราสามารถทราบความหมายได้ ตั้งอยู่บริเวณทางขึ้นและทางลงของทางลาดที่เชื่อมระหว่างชั้นของอาคาร

(๙) ให้มีสัญลักษณ์รูปผู้พิการคิดไว้ในบริเวณทางลาดที่จัดไว้ให้แก่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา

ข้อ ๘ อาคารตามข้อ ๓ ที่มีจำนวนชั้นตั้งแต่สองชั้นขึ้นไปต้องจัดให้มีลิฟต์หรือทางลาดที่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราใช้ได้ระหว่างชั้นของอาคาร

ลิฟต์ที่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราใช้ได้ต้องสามารถขึ้นลงได้ทุกชั้น มีระบบควบคุมลิฟต์ที่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราสามารถควบคุมได้เอง ใช้งานได้อย่างปลอดภัย และจัดไว้ในบริเวณที่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราสามารถใช้ได้สะดวก

ให้มีสัญลักษณ์รูปผู้พิการคิดไว้ที่ช่องประตูด้านนอกของลิฟต์ที่จัดไว้ให้ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราใช้ได้

ข้อ ๑๐ ลิฟต์ที่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราใช้ได้ที่มีลักษณะเป็นห้องลิฟต์ต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) ขนาดของห้องลิฟต์ต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า ๑,๑๐๐ มิลลิเมตร และยาวไม่น้อยกว่า ๑,๔๐๐ มิลลิเมตร

(๒) ช่องประตูลิฟต์ต้องมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า ๘๐๐ มิลลิเมตร และต้องมีระบบแสงเพื่อป้องกันไม่ให้ประตูลิฟต์หนีบผู้โดยสาร

(๓) มีพื้นผิวต่างสัมผัสบนพื้นบริเวณหน้าประตูลิฟต์กว้าง ๓๐๐ มิลลิเมตร และยาว ๘๐๐ มิลลิเมตร ซึ่งอยู่ห่างจากประตูลิฟต์ไม่น้อยกว่า ๓๐๐ มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน ๖๐๐ มิลลิเมตร

(๔) ปุ่มกดเรียกลิฟต์ ปุ่มบังคับลิฟต์ และปุ่มสัญญาณแจ้งเหตุฉุกเฉินต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(ก) ปุ่มล่างสุดอยู่สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๘๐๐ มิลลิเมตร ปุ่มบนสุดอยู่สูงจากพื้นไม่เกินกว่า ๑,๒๐๐ มิลลิเมตร และห่างจากมุมภายในห้องลิฟต์ไม่น้อยกว่า ๔๐๐ มิลลิเมตร ในกรณีที่ห้องลิฟต์มีขนาดกว้างและยาวน้อยกว่า ๑,๕๐๐ มิลลิเมตร

(ข) มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางไม่น้อยกว่า ๒๐ มิลลิเมตร มีอักษรเบรลล์กำกับไว้ทุกปุ่ม เมื่อกดปุ่มจะต้องมีเสียงดังและมีแสง

(ค) ไม่มีสิ่งกีดขวางบริเวณที่กดปุ่มลิฟต์

(๕) มีราวจับโดยรอบภายในลิฟต์ โดยราวมีลักษณะตามที่กำหนดในข้อ ๘ (๑) (ก) (ข) (ค) และ (ง)

(๖) มีตัวเลขและเสียงบอกตำแหน่งชั้นต่าง ๆ เมื่อลิฟต์หยุด และขึ้นหรือลง

(๗) มีป้ายแสดงหมายเลขชั้นและแสดงทิศทางบริเวณโถงหน้าประตูลิฟต์และติดอยู่ในตำแหน่งที่เห็นได้ชัดเจน

(๘) ในกรณีที่ลิฟต์ขัดข้องให้มีทั้งเสียงและแสงไฟเตือนภัยเป็นไฟกะพริบสีแดง เพื่อให้คนพิการทางการมองเห็นและคนพิการทางการได้ยินทราบ และให้มีไฟกะพริบสีเขียวเป็นสัญญาณให้คนพิการทางการได้ยินได้ทราบว่าผู้ที่อยู่ข้างนอกรีบทราบแล้วว่าลิฟต์ขัดข้องและกำลังให้ความช่วยเหลืออยู่

(๙) มีโทรศัพท์แจ้งเหตุฉุกเฉินภายในลิฟต์ซึ่งสามารถติดต่อกับภายนอกได้ โดยต้องอยู่สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๘๐๐ มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน ๑,๒๐๐ มิลลิเมตร

(๑๐) มีระบบการทำงานที่ทำให้ลิฟต์เลื่อนมาอยู่ตรงที่จอดชั้นระดับพื้นดินและประตูลิฟต์ต้องเปิดโดยอัตโนมัติเมื่อไฟฟ้าดับ

หมวด ๓

บันได

ข้อ ๑๑ อาคารตามข้อ ๓ ต้องจัดให้มีบันไดที่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราใช้ได้ อย่างน้อยชั้นละ ๑ แห่ง โดยต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

- (๑) มีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า ๑,๕๐๐ มิลลิเมตร
- (๒) มีขนาดพักทุกระยะในแนวตั้งไม่เกิน ๒,๐๐๐ มิลลิเมตร
- (๓) มีราวบันไดทั้งสองข้าง โดยให้ราวมีลักษณะตามที่กำหนดในข้อ ๘ (๑)
- (๔) ลูกตั้งสูงไม่เกิน ๑๕๐ มิลลิเมตร ลูกนอนเมื่อหักส่วนที่ขึ้นบันไดเหลื่อมกันออกแล้ว เหลือความกว้างไม่น้อยกว่า ๒๘๐ มิลลิเมตร และมีขนาดสม่ำเสมอตลอดช่วงบันได ในกรณีที่ขึ้นบันไดเหลื่อมกันหรือมีงูกบันไดให้มีระยะเหลื่อมกันได้ไม่เกิน ๒๐ มิลลิเมตร
- (๕) พื้นผิวของบันไดต้องใช้วัสดุที่ไม่ลื่น
- (๖) ลูกตั้งบันไดห้ามเปิดเป็นช่องโถ่ง
- (๗) มีป้ายแสดงทิศทาง ตำแหน่ง หรือหมายเลขชั้นของอาคารที่คนพิการทางการมองเห็น และคนชราสามารถทราบความหมายได้ ตั้งอยู่บริเวณทางขึ้นและทางลงของบันไดที่เชื่อมระหว่างชั้นของอาคาร

หมวด ๔

ที่จอดรถ

ข้อ ๑๒ อาคารตามข้อ ๓ ต้องจัดให้มีที่จอดรถสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา อย่างน้อยตามอัตราส่วน ดังนี้

(๑) ถ้าจำนวนที่จอดรถตั้งแต่ ๑๐ คัน แต่ไม่เกิน ๕๐ คัน ให้มีที่จอดรถสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราอย่างน้อย ๑ คัน

(๒) ถ้าจำนวนที่จอดรถตั้งแต่ ๕๑ คัน แต่ไม่เกิน ๑๐๐ คัน ให้มีที่จอดรถสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราอย่างน้อย ๒ คัน

(๓) ถ้าจำนวนที่จอดรถตั้งแต่ ๑๐๑ คัน ขึ้นไป ให้มีที่จอดรถสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราอย่างน้อย ๒ คัน และเพิ่มขึ้นอีก ๑ คัน สำหรับทุก ๆ จำนวนรถ ๑๐๐ คันที่เพิ่มขึ้นเสมอของ ๑๐๐ คัน ถ้าเกินกว่า ๕๐ คัน ให้คิดเป็น ๑๐๐ คัน

ข้อ ๑๓ ที่จอดรถสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราให้จัดไว้ใกล้ทางเข้าออกอาคารให้มากที่สุด มีลักษณะไม่ขนานกับทางเดินรถ มีพื้นผิวเรียบ มีระดับเสมอกัน และมีสัญลักษณ์รูปผู้พิการนั่งเก้าอี้ล้ออยู่บนพื้นของที่จอดรถด้านที่ติดกับทางเดินรถ มีขนาดกว้างไม่น้อยกว่า ๘๐๐ มิลลิเมตร และยาวไม่น้อยกว่า ๘๐๐ มิลลิเมตร และมีป้ายขนาดกว้างไม่น้อยกว่า ๓๐๐ มิลลิเมตร และยาวไม่น้อยกว่า ๓๐๐ มิลลิเมตร ติดอยู่สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๒,๐๐๐ มิลลิเมตร ในตำแหน่งที่เห็นได้ชัดเจน

ข้อ ๑๔ ที่จอดรถสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราต้องเป็นพื้นที่สี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้างไม่น้อยกว่า ๒,๔๐๐ มิลลิเมตร และยาวไม่น้อยกว่า ๖,๐๐๐ มิลลิเมตร และจัดให้มีที่ว่างข้างที่จอดรถกว้างไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ มิลลิเมตร ตลอดความยาวของที่จอดรถ โดยที่ว่างดังกล่าวต้องมีลักษณะพื้นผิวเรียบและมีระดับเสมอกับที่จอดรถ

หมวด ๕

ทางเข้าอาคาร ทางเดินระหว่างอาคาร และทางเชื่อมระหว่างอาคาร

ข้อ ๑๕ อาคารตามข้อ ๓ ต้องจัดให้มีทางเข้าอาคารเพื่อให้ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราเข้าใช้ได้โดยมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นพื้นผิวเรียบเสมอกัน ไม่ลื่น ไม่มีสิ่งกีดขวาง หรือส่วนของอาคารยื่นล้ำออกมาเป็นอุปสรรคหรืออาจทำให้เกิดอันตรายต่อผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา

(๒) อยู่ในระดับเดียวกับพื้นถนนภายนอกอาคารหรือพื้นลานจอดรถ ในกรณีที่อยู่ต่างระดับ ต้องมีทางลาดที่สามารถขึ้นลงได้สะดวก และทางลาดนี้ให้อยู่ใกล้ที่จอดรถ

ข้อ ๑๖ ในกรณีที่มีอาคารตามข้อ ๓ หลายอาคารอยู่ภายในบริเวณเดียวกันที่มีการใช้อาคารร่วมกัน จะมีรั้วล้อมหรือไม่ก็ตาม ต้องจัดให้มีทางเดินระหว่างอาคารนั้น และจากอาคารแต่ละอาคารนั้น ไปสู่ทางสาธารณะ ลานจอดรถหรืออาคารที่จอดรถ

ทางเดินตามวรรคหนึ่งต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) พื้นทางเดินต้องเรียบ ไม่ลื่น และมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า ๑,๕๐๐ มิลลิเมตร

(๒) หากมีท่อระบายน้ำหรือรางระบายน้ำบนพื้นต้องมีฝาปิดสนิท ฝาเป็นแบบตะแกรงหรือแบบรู ต้องมีขนาดของช่องตะแกรงหรือเส้นผ่านศูนย์กลางของรูกว้างไม่เกิน ๑๓ มิลลิเมตร แนวร่องหรือแนวของรางจะต้องขวางกับแนวทางเดิน

(๓) ในบริเวณที่เป็นทางแยกหรือทางเลี้ยวให้มีพื้นผิวต่างสัมผัส

(๔) ในกรณีที่มีสิ่งกีดขวางที่จำเป็นบนทางเดิน ต้องจัดให้อยู่ในแนวเดียวกัน โดยไม่กีดขวางทางเดิน และจัดให้มีพื้นผิวต่างสัมผัสหรือมีการกันเพื่อให้ทราบก่อนถึงสิ่งกีดขวาง และอยู่ห่างสิ่งกีดขวางไม่น้อยกว่า ๓๐๐ มิลลิเมตร

(๕) ป้ายหรือสิ่งอื่นใดที่แขวนอยู่เหนือทางเดิน ต้องมีความสูงจากพื้นทางเดินไม่น้อยกว่า ๒,๐๐๐ มิลลิเมตร

(๖) ในกรณีที่พื้นทางเดินกับพื้นถนนมีระดับต่างกัน ให้มีพื้นลาดที่มีความลาดชันไม่เกิน ๑:๑๐

ข้อ ๑๗ อาคารตามข้อ ๓ ที่มีทางเชื่อมระหว่างอาคาร ต้องมีผนังหรือราวกันตกทั้งสองด้าน โดยมีราวจับซึ่งมีลักษณะตามข้อ ๘ (๗) (ก) (ข) (ค) (ง) และ (จ) ที่ผนังหรือราวกันตกนั้น และมีทางเดินซึ่งมีลักษณะตามข้อ ๑๖ (๑) (๒) (๓) (๔) และ (๕)

หมวด ๖

ประตู

ข้อ ๑๘ ประตูของอาคารตามข้อ ๓ ต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) เปิดปิดได้ง่าย

(๒) หากมีธรณีประตู ความสูงของธรณีประตูต้องไม่เกินกว่า ๒๐ มิลลิเมตร และให้ขอบทั้งสองด้านมีความลาดเอียงไม่เกิน ๔๕ องศา เพื่อให้เก้าอี้ล้อหรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราที่ใช้อุปกรณ์ช่วยเดินสามารถข้ามได้สะดวก

(๓) ช่องประตูต้องมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า ๘๐๐ มิลลิเมตร

(๔) ในกรณีที่ประตูเป็นแบบบานเปิดผลักเข้าออก เมื่อเปิดออกสู่ทางเดินหรือระเบียงต้องมีพื้นที่ว่างขนาดกว้างไม่น้อยกว่า ๑,๕๐๐ มิลลิเมตร และยาวไม่น้อยกว่า ๑,๕๐๐ มิลลิเมตร

(๕) ในกรณีที่ประตูเป็นแบบบานเลื่อนหรือแบบบานเปิดให้มีมือจับที่มีขนาดเท่ากับราวจับตามข้อ ๘ (๑) (ข) ในแนวตั้งทั้งด้านในและด้านนอกของประตูซึ่งมีปลายด้านบนสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ มิลลิเมตร และปลายด้านล่างไม่เกิน ๘๐๐ มิลลิเมตร ในกรณีที่เป็นประตูบานเปิดออกให้มีราวจับตามแนวอนด้านในประตู และในกรณีที่เป็นประตูบานเปิดเข้าให้มีราวจับตามแนวอนด้านนอกประตู ราวจับดังกล่าวให้สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๘๐๐ มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน ๘๐๐ มิลลิเมตร ชาวไปตามความกว้างของประตู

(๖) ในกรณีที่ประตูเป็นกระจกหรือถูกปกปิดเป็นกระจก ให้คิดเครื่องหมายหรือแถบสีที่สังเกตเห็นได้ชัด

(๗) อุปกรณ์เปิดปิดประตูต้องเป็นชนิดก้านบิดหรือแกนผลัก อยู่สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน ๑,๒๐๐ มิลลิเมตร

ประตูตามวรรคหนึ่งต้องไม่ติดตั้งอุปกรณ์ชนิดที่บังคับให้บานประตูปิดได้เองที่อาจทำให้ประตูหนีบหรือกระแทกผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา

ข้อ ๑๘ ข้อกำหนดตามข้อ ๑๘ ไม่ใช้บังคับกับประตูหนีไฟและประตูเปิดปิดโดยใช้ระบบอัตโนมัติ

หมวด ๑

ห้องส้วม

ข้อ ๒๐ อาคารตามข้อ ๑ ที่จัดให้มีห้องส้วมสำหรับบุคคลทั่วไป ต้องจัดให้มีห้องส้วมสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราเข้าใช้ได้อย่างน้อย ๑ ห้องในห้องส้วมนั้นหรือจะจัดแยกออกมาอยู่ในบริเวณเดียวกันกับห้องส้วมสำหรับบุคคลทั่วไปก็ได้

สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง ต้องจัดให้มีห้องส้วมสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราเข้าใช้ได้อย่างน้อย ๑ ห้อง

ข้อ ๒๑ ห้องส้วมสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา ต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) มีพื้นที่ว่างภายในห้องส้วมเพื่อให้เก้าอี้ล้อสามารถหมุนตัวกลับได้ซึ่งมีเส้นผ่านศูนย์กลางไม่น้อยกว่า ๑,๕๐๐ มิลลิเมตร

(๒) ประตูของห้องที่ตั้งโถส้วมเป็นแบบบานเปิดออกสู่ภายนอก โดยต้องเปิดค้างได้ไม่น้อยกว่า ๕๐ องศา หรือเป็นแบบบานเลื่อน และมีสัญลักษณ์รูปผู้พิการคิดไว้ที่ประตูด้านหน้าห้องส้วม ลักษณะของประตูนอกจากที่กล่าวมาข้างต้น ให้เป็นไปตามที่กำหนดในหมวด ๖

(๓) พื้นห้องส้วมต้องมีระดับเสมอกับพื้นภายนอก ถ้าเป็นพื้นค้ำระดับต้องมีลักษณะเป็นทางลาดตามหมวด ๒ และวัสดุปูพื้นห้องส้วมต้องไม่ลื่น

(๔) พื้นห้องส้วมต้องมีความลาดเอียงเพียงพอไปยังช่องระบายน้ำทิ้งเพื่อที่จะไม่ให้มีน้ำขังบนพื้น

(๕) มีโถส้วมชนิดนั่งราบ สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๔๕๐ มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน ๕๐๐ มิลลิเมตร มีพนักพิงหลังสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราที่ไม่สามารถนั่งทรงตัวได้เองใช้พิงได้ และที่ปล่อยน้ำเป็นชนิดคันโยก ปุ่มกดขนาดใหญ่หรือชนิดอื่นที่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราสามารถใช้ได้อย่างสะดวก มีด้านข้างด้านหนึ่งของโถส้วมอยู่ชิดผนังโดยมีระยะห่างวัดจากกึ่งกลางโถส้วมถึงผนังไม่น้อยกว่า ๔๕๐ มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน ๕๐๐ มิลลิเมตร ต้องมีราวจับที่ผนัง ส่วนด้านที่ไม่ชิดผนังให้มีที่ว่างมากพอสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราที่นั่งเก้าอี้ล้อสามารถเข้าไปใช้โถส้วมได้โดยสะดวก ในกรณีที่ดินข้างของโถส้วมทั้งสองด้านอยู่ห่างจากผนังเกิน ๕๐๐ มิลลิเมตร ต้องมีราวจับที่มีลักษณะตาม (๘)

(๖) มีราวจับบริเวณด้านที่ชิดผนังเพื่อช่วยในการพุงตัว เป็นราวจับในแนวนอนและแนวตั้ง โดยมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(ก) ราวจับในแนวนอนมีความสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๖๕๐ มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน ๘๐๐ มิลลิเมตร และให้ยื่นล้ำออกมาจากด้านหน้าโถส้วมอีกไม่น้อยกว่า ๒๕๐ มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน ๓๐๐ มิลลิเมตร

(ข) ราวจับในแนวตั้งค่อจากปลายของราวจับในแนวนอนด้านหน้าโถส้วมมีความยาววัดจากปลายของราวจับในแนวนอนขึ้นไปอย่างน้อย ๖๐๐ มิลลิเมตร

ราวจับตาม (บ) (ก) และ (ข) อาจเป็นราวต่อเนื่องกันก็ได้

(๙) ด้านข้างโถส้วมด้านที่ไม่ติดผนังให้มีราวจับติดผนังแบบพับเก็บได้ในแนวราบ เมื่อกางออกให้มีระบบล็อกที่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราสามารถปลดล็อกได้ง่าย มีระยะห่างจากขอบของโถส้วมไม่น้อยกว่า ๑๕๐ มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน ๒๐๐ มิลลิเมตร และมีความยาวไม่น้อยกว่า ๕๕๐ มิลลิเมตร

(๘) นอกเหนือจากราวจับตาม (บ) และ (๙) ต้องมีราวจับเพื่อนำไปสู่สุขภัณฑ์อื่น ๆ ภายในห้องส้วม มีความสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๘๐๐ มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน ๘๐๐ มิลลิเมตร

(๘) ติดตั้งระบบสัญญาณแสงและสัญญาณเสียงให้ผู้ที่อยู่ภายนอกแจ้งภัยแก่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา และระบบสัญญาณแสงและสัญญาณเสียงให้ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราสามารถแจ้งเหตุหรือเรียกหาผู้ช่วยในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉินไว้ในห้องส้วม โดยมีปุ่มกดหรือปุ่มสัมผัสให้ผู้พิการทำงานซึ่งติดตั้งอยู่ในตำแหน่งที่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราสามารถใช้งานได้สะดวก

(๑๐) มีอ่างล้างมือโดยมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(ก) ใต้อ่างล้างมือด้านที่ติดผนังไปจนถึงขอบอ่างเป็นที่ว่าง เพื่อให้เก้าอี้ล้อสามารถสอดเข้าไปได้ โดยขอบอ่างอยู่ห่างจากผนังไม่น้อยกว่า ๔๕๐ มิลลิเมตร และต้องอยู่ในตำแหน่งที่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราเข้าประชิดได้โดยไม่มีสิ่งกีดขวาง

(ข) มีความสูงจากพื้นถึงขอบบนของอ่างไม่น้อยกว่า ๘๕๐ มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน ๘๐๐ มิลลิเมตร และมีราวจับในแนวอนแบบพับเก็บได้ในแนวตั้งทั้งสองข้างของอ่าง

(ค) ก๊อกน้ำเป็นชนิดก้านโยกหรือก้านกดหรือก้านหมุนหรือระบบอัตโนมัติ

ข้อ ๒๒ ในกรณีที่ห้องส้วมสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราอยู่ในห้องส้วมที่จัดไว้สำหรับบุคคลทั่วไป และมีทางเข้าก่อนถึงตัวห้องส้วม ต้องจัดให้ห้องส้วมสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราอยู่ในตำแหน่งที่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก

ห้องส้วมสำหรับบุคคลทั่วไปควมวรถหนึ่ง หากได้จัดสำหรับผู้ชายและผู้หญิงต่างหากจากกันให้มีอักษรเบรลล์แสดงให้รู้ว่าเป็นห้องส้วมชายหรือหญิงคิดไว้ที่ผนังข้างทางเข้าในตำแหน่งที่สามารถสัมผัสได้ด้วย

ข้อ ๒๓ ในกรณีที่เป็นห้องส้วมสำหรับผู้ชายที่มีใช้ห้องส้วมสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราตามข้อ ๒๐ และข้อ ๒๑ ให้มีที่ถ่ายปัสสาวะที่มีระดับเสมอกันอย่างน้อย ๑ ที่ โดยมีราวจับในแนวนอนอยู่ด้านบนของที่ถ่ายปัสสาวะยาวไม่น้อยกว่า ๕๐๐ มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน ๖๐๐ มิลลิเมตร มีความสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๑,๒๐๐ มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน ๑,๓๐๐ มิลลิเมตร และมีราวจับด้านข้างของที่ถ่ายปัสสาวะทั้งสองข้าง มีความสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๘๐๐ มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน ๑,๐๐๐ มิลลิเมตร ซึ่งยื่นออกมาจากผนังไม่น้อยกว่า ๕๕๐ มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน ๖๐๐ มิลลิเมตร

ข้อ ๒๔ ราวจับห้องส้วมให้มีลักษณะตามที่กำหนดในข้อ ๘ (๘) (ก) และ (ข)

หมวด ๘ พื้นผิวต่างสัมผัส

ข้อ ๒๕ อาคารตามข้อ ๓ ต้องจัดให้มีพื้นผิวต่างสัมผัสสำหรับคนพิการทางการมองเห็นที่พื้นบริเวณต่างระดับที่มีระดับต่างกันเกิน ๒๐๐ มิลลิเมตร ที่ทางขึ้นและทางลงของทางลาดหรือบันได ที่พื้นด้านหน้าและด้านหลังประตูทางเข้าอาคาร และที่พื้นด้านหน้าของประตูห้องส้วม โดยมีขนาดกว้าง ๓๐๐ มิลลิเมตร และมีความยาวเท่ากับและขนานไปกับความกว้างของช่องทางเดินของพื้นต่างระดับ ทางลาด บันได หรือประตู และขอบของพื้นผิวต่างสัมผัสอยู่ห่างจากจุดเริ่มต้นของทางขึ้นหรือทางลงของพื้นต่างระดับ ทางลาด บันได หรือประตูไม่น้อยกว่า ๓๐๐ มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน ๓๕๐ มิลลิเมตร

ในกรณีของสถานีขนส่งมวลชน ให้ขอบนอกของพื้นผิวต่างสัมผัสอยู่ห่างจากขอบของชานชาลาไม่น้อยกว่า ๖๐๐ มิลลิเมตร แต่ไม่เกินกว่า ๖๕๐ มิลลิเมตร

หมวด ๙ โรงแรมที่พัก หอประชุม และโรงแรม

ข้อ ๒๖ อาคารตามข้อ ๓ ที่เป็นโรงแรมที่พักหรือหอประชุมต้องจัดให้มีพื้นที่เฉพาะสำหรับเก้าอี้ล้ออย่างน้อยหนึ่งทีทุก ๆ จำนวน ๑๐๐ ที่นั่ง โดยพื้นที่เฉพาะนี้เป็นพื้นที่ราบขนาดความกว้างไม่น้อยกว่า ๘๐๐ มิลลิเมตร และความยาวไม่น้อยกว่า ๑,๔๐๐ มิลลิเมตร คอหนึ่งที อยู่ในตำแหน่งที่เข้าออกได้

ข้อ ๒๗ อาคารตามข้อ ๓ ที่เป็นโรงแรมที่มีห้องพักตั้งแต่ ๑๐๐ ห้อง ขึ้นไป ต้องจัดให้มีห้องพักที่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา เข้าใช้ได้ไม่น้อยกว่าหนึ่งห้องต่อจำนวนห้องพักทุก ๑๐๐ ห้อง โดยห้องพักดังกล่าวต้องมีส่วนประกอบและมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) อยู่ใกล้บันไดหรือบันไดหนีไฟหรือลิฟต์ดับเพลิง

(๒) ภายในห้องพักต้องจัดให้มีสัญญาณบอกเหตุหรือเตือนภัยทั้งสัญญาณที่เป็นเสียงและแสง และระบบสันตะเหือนติดตั้งบริเวณที่นอนในกรณีเกิดอัคคีภัยหรือเหตุอันตรายอย่างอื่น เพื่อให้ผู้ที่อยู่ภายในห้องพักทราบ และมีสวิทช์สัญญาณแสงและสวิทช์สัญญาณเสียงแจ้งภัยหรือเรียกให้ผู้ที่อยู่ภายนอกทราบว่ามีคนอยู่ในห้องพัก

(๓) มีแผนผังตำแหน่งของอาคารในชั้นที่มีห้องพักที่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา เข้าใช้ได้ มีอักษรเบรลล์แสดงตำแหน่งของห้องพัก บันไดหนีไฟ และทิศทางไปสู่บันไดหนีไฟโดยลิฟต์ที่กึ่งกลางบันไดหรือด้านในและอยู่สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๑,๓๐๐ มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน ๑,๗๐๐ มิลลิเมตร

(๔) มีสัญลักษณ์รูปผู้พิการติดไว้ที่ประตูด้านหน้าห้องพักสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา

ข้อ ๒๘ ห้องพักในโรงแรมที่จัดสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา ต้องมีที่อาบน้ำ ซึ่งเป็นแบบฝักบัวหรือแบบอ่างอาบน้ำโดยมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) ที่อาบน้ำแบบฝักบัว

(ก) มีพื้นที่วางขนาดความกว้างไม่น้อยกว่า ๑,๑๐๐ มิลลิเมตร และความยาวไม่น้อยกว่า ๑,๒๐๐ มิลลิเมตร

(ข) มีที่นั่งสำหรับอาบน้ำที่มีความสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๔๕๐ มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน ๕๐๐ มิลลิเมตร

(ค) มีราวจับในแนวนอนที่ด้านข้างของที่นั่ง มีความสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๖๕๐ มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน ๗๐๐ มิลลิเมตร และยาวไม่น้อยกว่า ๖๕๐ มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน ๗๐๐ มิลลิเมตร และมีราวจับในแนวตั้งต่อจากปลายของราวจับในแนวนอน และมีความยาวจากปลายของราวจับในแนวนอนขึ้นไปอย่างน้อย ๖๐๐ มิลลิเมตร

(๒) ที่อานน้ำแบบอ่างอานน้ำ

(ก) มีราวจับในแนวตั้งอยู่ห่างจากผนังด้านหัวอ่างอานน้ำ ๖๐๐ มิลลิเมตร โดยปลายด้านล่าง อยู่สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๖๕๐ มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน ๗๐๐ มิลลิเมตร มีความยาวอย่างน้อย ๖๐๐ มิลลิเมตร

(ข) มีราวจับในแนวนอนที่ปลายของราวจับในแนวตั้ง และยาวไปจนจดผนังห้องอานน้ำ ด้านท้ายอ่างอานน้ำ

ราวจับในแนวนอนและในแนวตั้งอาจเป็นราวต่อเนื่องกันก็ได้ และมีลักษณะตามที่กำหนด ในข้อ ๘ (๘) (ก) และ (ข)

(๓) ตั้งของ เครื่องใช้หรืออุปกรณ์ภายในที่อานน้ำให้อยู่สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า ๓๐๐ มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน ๑,๒๐๐ มิลลิเมตร

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๘ อาคารที่มีอยู่ก่อน หรือได้รับอนุญาตหรือได้ยื่นขออนุญาตก่อสร้าง หรือคัดแปลงอาคาร หรือได้แจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นและได้ดำเนินการตามมาตรา ๓๘ ทวิ แล้ว ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ ใช้บังคับ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๓๐ การคัดแปลงอาคารสำหรับอาคารที่ได้รับยกเว้นตามข้อ ๒๘ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้อง ปฏิบัติตามกฎกระทรวงนี้ ทั้งนี้ ภายได้เงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) ไม่เป็นการเพิ่มพื้นที่อาคารรวมกันทุกชั้นเกินร้อยละสองของพื้นที่อาคารรวมกันทุกชั้น ที่ได้รับอนุญาตไว้ก่อนกฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

(๒) ไม่เป็นการเพิ่มความสูงของอาคาร

(๓) ไม่เป็นการเพิ่มพื้นที่ปกคลุมดิน

(๔) ไม่เป็นการเปลี่ยนตำแหน่งหรือขอบเขตของอาคารให้ผิดไปจากที่ได้รับอนุญาตไว้ก่อน กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

การตัดแปลงอาคารที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขในวรรคหนึ่ง หรือการเปลี่ยนการใช้อาคารที่เข้าลักษณะอาคารตามข้อ ๓ ต้องจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราตามข้อ ๔ ข้อ ๕ ข้อ ๖ ข้อ ๑๒ ข้อ ๑๓ ข้อ ๑๔ ข้อ ๑๕ ข้อ ๑๘ ข้อ ๑๙ ข้อ ๑๙ ข้อ ๒๐ ข้อ ๒๑ ข้อ ๒๒ ข้อ ๒๓ ข้อ ๒๔ และข้อ ๒๕

ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๘

พลตำรวจเอก ชิดชัย วรรณสถิตย์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้อาการบางประเภทต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา เพื่อให้บุคคลดังกล่าวมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคมได้ ประกอบกับมาตรา ๕๕ และมาตรา ๘๐ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติว่าบุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก อันเป็นสาธารณะ ความช่วยเหลืออื่น และการสงเคราะห์จากรัฐ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

กฎกระทรวง
ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2542)
ออกตามความในพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ
พ.ศ. 2534

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 17 (1) และมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 อาคาร สถานที่ ยานพาหนะ หรือบริการสาธารณะอื่นที่เจ้าของจะมีสิทธิหักเงินค่าใช้จ่ายเป็นสองเท่าของเงินที่เสียไปเพื่อจัดให้มีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการออกจากเงินได้สุทธิหรือกำไรสุทธิของปีที่ค่าใช้จ่ายนั้นเกิดขึ้นตามประมวลรัษฎากรตามมาตรา 18 ต้องมีลักษณะตามข้อ 2 ข้อ 3 หรือข้อ 4 โดยมีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการและมีสัญลักษณ์สากลตามข้อ 6 และข้อ 7 ด้วย

ข้อ 2 ลักษณะอาคารที่ต้องมีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการ ได้แก่อาคารของสถานสงเคราะห์คนพิการหรือคนชรา สถานศึกษาสำหรับคนพิการ โรงพยาบาล โรงแรมหอประชุม สถานศึกษา สถานิชนสงฆ์มวลชน และอาคารในลักษณะอื่นใดตามที่กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารกำหนด

ข้อ 3 ลักษณะสถานที่ที่ต้องมีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการ ได้แก่

- (1) สวนสาธารณะ สวนสัตว์ หรือสถานที่ที่ให้บริการทำนองเดียวกัน
- (2) สถานที่อื่นใดที่ได้จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะหรือให้ประชาชนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดซึ่งอาจมีพิการรวมอยู่ด้วยได้ใช้บริการ

ข้อ 4 ลักษณะยานพาหนะที่ต้องมีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการ ได้แก่

- (1) รถยนต์สาธารณะและรถยนต์บริการตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์
- (2) รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารประเภทการขนส่งประจำทางและไม่ประจำทางตามกฎหมาย
- (3) รถไฟหรือรถไฟฟ้าตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น
- (4) เรือโดยสารตามกฎหมายว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำไทย
- (5) อากาศยานขนส่งตามกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศ

ข้อ 5 ลักษณะบริการสาธารณะที่ต้องมีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการ ได้แก่ บริการสาธารณะอื่นนอกจากอาคาร สถานที่ หรือยานพาหนะ ตามข้อ 2 ข้อ 3 หรือข้อ 4 ที่ได้จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะหรือให้ประชาชนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดซึ่งอาจมีพิการรวมอยู่ด้วยได้ใช้บริการ เช่น โทรศัพท์สาธารณะ ตู้ไปรษณีย์

ข้อ 6 อุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการกำหนด เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายที่ควบคุมอาคาร สถานที่ยานพาหนะ หรือบริการสาธารณะอื่นจะได้กำหนดอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการไว้โดยเฉพาะและมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่าที่คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการกำหนด

ข้อ 7 ให้เจ้าของอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ หรือบริการสาธารณะอื่น ที่จัดให้มีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการ จัดให้มีสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นว่ามีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการด้วย

สัญลักษณ์ตามวรรคหนึ่ง รวมทั้งขนาดและตำแหน่งที่แสดงของสัญลักษณ์ดังกล่าวให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการกำหนด

ให้ไว้ ณ วันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2542

พลตำรวจตรี วุฒิ สุโกศล

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา 17 (1) แห่งพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 บัญญัติให้ลักษณะอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ หรือบริการสาธารณะอื่นที่ต้องมีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการ เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่คนพิการ สมควรดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ระเบียบกรมการขนส่งทางบก

ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับใบอนุญาตขับรถตามกฎหมาย

ว่าด้วยรถยนต์สำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๔๑

เนื่องด้วยสภาพคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทยขอให้กระทรวงคมนาคม พิจารณาจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ และคณะทำงานพิจารณาแก้ไข ปัญหาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการซึ่งแต่งตั้งโดยกระทรวงคมนาคม ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๔๑ พิจารณาแล้วมีมติ ให้กรมการขนส่งทางบกออกระเบียบเพื่อกำหนดแนวทางให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติ ในการออกใบอนุญาตขับรถให้แก่คนพิการ โดยให้มีข้อจำกัดการใช้รถระบุไว้ใน ใบอนุญาตขับรถและการแสดงเครื่องหมายคนพิการไว้ที่ตัวรถ ฉะนั้น เพื่อให้ การดำเนินการเกี่ยวกับใบอนุญาตขับรถสำหรับคนพิการตามมติของคณะทำงาน ดังกล่าว เป็นไปด้วยความเหมาะสมและถูกต้องตามหลักวิชาการแพทย์ โดยคำแนะนำ และความเห็นของคณะกรรมการแพทยสภา ในการประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๔๐ เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๔๐ อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๐ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๓๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ กรมการขนส่งทางบกจึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมการขนส่งทางบกว่าด้วยการดำเนินการ เกี่ยวกับใบอนุญาตขับรถตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์สำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๔๑

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ หนังสือเวียน หรือคำสั่งอื่นใด ซึ่งขัดแย้งกับที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้เป็นอันยกเลิก และให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ การยื่นคำขอ หลักฐานประกอบคำขอ และการดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับใบอนุญาตขับรถตามระเบียบนี้ หากไม่ได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้ดำเนินการตามระเบียบกรมการขนส่งทางบกกว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับใบอนุญาตขับรถตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๓๖

ข้อ ๕ ให้นายทะเบียนพิจารณาออกใบอนุญาตหรือต่ออายุใบอนุญาตชั่วคราวสำหรับคนพิการ ดังต่อไปนี้

- (๑) คนหูหนวกหรือหูตึง
- (๒) คนตาพิการหรือตาบอดหนึ่งข้าง
- (๓) คนพิการที่แขน ขา หรือลำตัว

ข้อ ๖ ให้ตรวจและทดสอบความรู้ความสามารถในการขับรถ สำหรับการดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) การออกใบอนุญาตขับรถ ยกเว้นใบอนุญาตขับรถระหว่างประเทศ สำหรับรถยนต์ส่วนบุคคลหรือรถจักรยานยนต์

(๒) การต่ออายุใบอนุญาตขับรถ

ข้อ ๗ ในการออกใบอนุญาตหรือต่ออายุใบอนุญาตขับรถให้แก่คนพิการ ให้นายทะเบียนไม่น้อยกว่าสองคนตรวจและทดสอบ และวินิจฉัยเบื้องต้น ดังนี้

(๑) กรณีคนหูหนวกหรือหูตึง

ให้ทดสอบโดยการสนทนาตามปกติ หากผู้เข้ารับการทดสอบไม่สามารถได้ยิน หรือไม่สามารถสื่อสารกับนายทะเบียนได้ แม้ว่าจะใช้เครื่องช่วยฟัง

หรือไม่ก็ตาม ให้ถือว่าเป็นคนที่หูหนวกหรือหูตึง แล้วจึงให้ทำการทดสอบตามข้อ ๘ ต่อไป

กรณีที่ผู้เข้ารับการทดสอบโต้แย้งว่าตนมิได้เป็นคนหูหนวกหรือหูตึง
ให้นำใบรับรองแพทย์จากแพทย์เฉพาะทางมาแสดงยืนยันได้

(๒) กรณีคนตาพิการหรือตาบอดหนึ่งข้าง

ให้ทำการทดสอบความสามารถในการมองเห็นของตาแต่ละข้าง
โดยวิธีการใช้แผ่นทดสอบมาตรฐาน (Snellin's test chart) ที่ระยะห่าง ๖ เมตร
โดยผู้เข้ารับการทดสอบสามารถใส่แว่นตาหรือเลนส์สัมผัสขณะทำการทดสอบได้
หากผลการทดสอบปรากฏว่าตาข้างใดข้างหนึ่งมองเห็นได้น้อยกว่า ๖/๖๐ ถือว่า
ตาข้างนั้นพิการหรือบอด และในกรณีที่ผู้เข้ารับการทดสอบมีตาพิการหรือบอด
หนึ่งข้าง และข้างที่ไม่พิการหรือบอดสามารถมองเห็นได้ไม่น้อยกว่า ๖/๑๒ ให้ถือว่า
ผ่านการทดสอบแล้วจึงให้ทำการทดสอบตามข้อ ๘ ต่อไป

หากผู้เข้ารับการทดสอบมีปัญหาเกี่ยวกับสายตา เช่น สายตาสั้น
เป็นต้น และไม่ได้ใส่แว่นตาหรือเลนส์สัมผัส เป็นผลให้ไม่สามารถผ่านการทดสอบ
ให้แนะนำให้ไปพบจักษุแพทย์เพื่อตรวจวัดสายตาประกอบแว่นหรือใส่เลนส์สัมผัส
แล้วให้กลับมาทดสอบแก้ตัวใหม่

บุคคลที่มีสายตาพิการหรือตาบอดหนึ่งข้าง ต้องมีใบรับรองแพทย์
จากจักษุแพทย์ เพื่อยืนยันว่าสายตาข้างที่ไม่พิการหรือบอด มีความกว้างของ
ลานสายตาอย่างน้อย ๑๒๐ องศา ในแนวนอน และอย่างน้อย ๒๐ องศาในแนวตั้ง
โดยใช้วัตถุในการทดสอบสีขาว ขนาด ๓ มิลลิเมตร ที่ระยะห่าง ๐.๓๓ เมตร
มาแสดงยืนยันและประกอบคำขอรับใบอนุญาตขับรถด้วย

(๓) กรณีคนพิการที่แขน ขา หรือลำตัว

ให้นายทะเบียนพิจารณาสภาพร่างกายและทำการทดสอบความสามารถของร่างกายในการควบคุมบังคับรถก่อน หากเห็นว่าสามารถควบคุมบังคับรถได้อย่างปลอดภัย ให้ทำการทดสอบตามข้อ ๔ ต่อไป

ข้อ ๔ หลักเกณฑ์ วิธีการ และการวินิจฉัยผลการทดสอบ หรือยกเว้นการทดสอบสายคา ทดสอบข้อเขียน และทดสอบขับรถ ให้เป็นไปตามระเบียบกรมการขนส่งทางบกกว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับใบอนุญาตขับรถตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๓๖

การทดสอบในกรณีของคนหูหนวกหรือหูตึงจนไม่สามารถสื่อสารทางวาจาและอ่านหรือเขียนหนังสือไม่ได้ ให้ผู้เข้ารับการทดสอบจัดหาล่ามภาษามือเพื่อช่วยให้สามารถดำเนินการทดสอบได้ และในการทดสอบข้อเขียนให้ล่ามแปลข้อสอบ แล้วให้ผู้เข้ารับการทดสอบตอบโดยการทำเครื่องหมายที่คำตอบด้วยตนเอง และให้ผู้ทำการทดสอบบันทึกในกระดาษคำตอบว่า “สอบโดยใช้ล่ามภาษามือ” พร้อมทั้งลงนามกำกับไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๕ การอนุญาตและข้อจำกัดการใช้ใบอนุญาต

(๑) ชนิดใบอนุญาตที่ออกหรือต่ออายุ

(ก) คนหูหนวกหรือหูตึง ให้นายทะเบียนพิจารณาออกใบอนุญาตขับรถชนิดชั่วคราว ชนิดหนึ่งปี หรือชนิดตลอดชีพได้

(ข) คนตาพิการหรือตาบอดหนึ่งข้าง ให้นายทะเบียนพิจารณาออกใบอนุญาตขับรถชนิดชั่วคราว หรือชนิดหนึ่งปี หรือตลอดชีพได้ แต่ในกรณีการขอรับใบอนุญาตขับรถทุกครั้งต้องนำใบรับรองของจักษุแพทย์ที่ระบุผลการวินิจฉัยถึง

สาเหตุและสภาพของตาข้างที่พิการหรือบอด พร้อมทั้งยืนยันว่าตาข้างที่ไม่พิการหรือบอดนั้นมีความกว้างของลานสายตาดังน้อย ๑๒๐ องศาในแนวนอน และอย่างน้อย ๒๐ องศา ในแนวตั้ง โดยใช้วัตถุในการทดสอบ สีขาว ขนาด ๓ มิลลิเมตร ที่ระยะห่าง ๐.๓๓ เมตร และตาข้างที่ไม่พิการ หรือบอดมีลักษณะที่ไม่น่าจะเสื่อมสมรรถภาพในการมองเห็นลงอีกต่อไป เพื่อแสดงยืนยันและแนบประกอบคำขอรับใบอนุญาตขับรถด้วย

การขอเปลี่ยนแปลงประเภทใบอนุญาตขับรถจากชนิดชั่วคราวเป็นชนิดหนึ่งปี หรือจากชนิดหนึ่งปีเป็นชนิดตลอดชีพ หรือการต่อใบอนุญาตขับรถทุกครั้ง ให้ทำการทดสอบความสามารถในการมองเห็นของตาข้างที่ไม่พิการหรือบอด ตามหลักเกณฑ์และวิธีการในข้อ ๘ (๒) ด้วย หากสามารถผ่านการทดสอบจึงจะดำเนินการออกหรือต่ออายุใบอนุญาตขับรถให้ได้

(ก) คนพิการที่แขน ขา หรือลำตัว หากการพิการแบบคงที่ให้พิจารณาออกใบอนุญาตขับรถชนิดชั่วคราว ชนิดหนึ่งปี หรือชนิดตลอดชีพได้ แต่ในการขอเปลี่ยนแปลงประเภทใบอนุญาตขับรถจากชนิดชั่วคราวเป็นชนิดหนึ่งปี หรือชนิดหนึ่งปีเป็นชนิดตลอดชีพ หรือการต่อใบอนุญาตขับรถให้ทำการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม และทดสอบความสามารถของร่างกายในการควบคุมบังคับรถว่าสามารถขับรถได้อย่างปลอดภัยหรือไม่ และทดสอบขับรถก่อนออกหรือต่ออายุใบอนุญาตให้ทุกครั้งพร้อมทั้งต้องนำใบรับรองแพทย์ที่ระบุผลการวินิจฉัยว่า สภาพร่างกายไม่เป็นอุปสรรคต่อการขับรถ มาแสดงยืนยันและแนบประกอบการขอรับใบอนุญาตขับรถด้วย

(๒) ข้อจำกัดการใช้ใบอนุญาต

(ก) คนพิการทุกลักษณะซึ่งได้รับใบอนุญาตขับรถตามข้อ ๘ (๑) ต้องคิดเครื่องหมายตราสัญลักษณ์สำหรับคนพิการที่ขับรถที่ขับด้วย

แบบ ขนาด และตำแหน่งที่ติดเครื่องหมายตราสัญลักษณ์
สำหรับคนพิการ ให้เป็นไปตามแบบที่กรมการขนส่งทางบกกำหนดแบบท้ายระเบียบนี้

(ข) คนหูหนวกหรือหูตึง หรือนुकลดตาพิการหรือตาบอดหนึ่งข้าง
ต้องขับรถคันที่มีกระจกมองข้างทั้งที่ด้านซ้ายและด้านขวาของตัวรถเพื่อช่วยในการ
มองสภาพการจราจรด้านท้ายและด้านข้างนอกจากกระจกมองหลังภายในตัวรถด้วย

(ค) คนตาพิการหรือตาบอดหนึ่งข้าง ที่มีปัญหาการมองเห็นและ
จำเป็นต้องใส่แว่นตาหรือเลนส์สัมผัสขณะเข้ารับการทดสอบการมองเห็นตาม
ข้อ ๘ (๒) จึงสามารถผ่านการทดสอบ ให้กำหนดข้อจำกัดการใช้ใบอนุญาตขับรถ
ด้วยว่า ต้องใส่แว่นตาหรือเลนส์สัมผัสขณะขับรถ

(ง) ในกรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตขับรถได้ดัดแปลงรถที่ใช้ให้มีความ
เหมาะสมกับสภาพร่างกายของตนเอง รถนั้นต้องเป็นรถที่ได้จดทะเบียนและผ่าน
การตรวจสภาพจากนายทะเบียนตามกฎหมายแล้วจึงอนุญาตให้ยื่นคำขอได้ และ
ให้มีข้อจำกัดการใช้ใบอนุญาต คือ ต้องขับเฉพาะรถคันที่ดัดแปลงนั้น หรือในกรณี
ที่นายทะเบียนเห็นว่าคนพิการนั้นจำเป็นต้องให้ขับเฉพาะรถบางลักษณะเท่านั้น เช่น
ขับเฉพาะรถเกียร์อัตโนมัติ หรือพวงมาลัยพาวเวอร์ เป็นต้น ก็ให้กำหนดข้อจำกัด
การใช้ใบอนุญาตไว้ด้วย

ให้นายทะเบียนบันทึกลักษณะความพิการของผู้ขอและข้อจำกัดการใช้
ใบอนุญาตขับรถไว้ด้วย โดยให้บันทึกไว้ด้านหลังต้นขั้วใบอนุญาตขับรถ ส่วนใน
ใบอนุญาตขับรถให้บันทึกเฉพาะข้อจำกัดในการใช้ใบอนุญาตขับรถ โดยด้านหน้า
ใบอนุญาตขับรถให้ทำเครื่องหมายดอกจัน (*) ต่อจากชนิดใบอนุญาตขับรถ เช่น
รถยนต์ส่วนบุคคลชั่วคราว * รถยนต์ส่วนบุคคลหนึ่งปี * เป็นต้น และบันทึก

เครื่องหมายติตรธสำหรับคนพิการ

เครื่องหมายติดรถสำหรับคนพิการ

ระเบียบกรมการขนส่งทางบก

ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการใช้จ่ายเงินเป็นค่าอุปกรณ์
ช่วยเหลือผู้พิการอันเนื่องมาจากการประสบภัยที่เกิดจากการใช้รถใช้ถนน

พ.ศ. ๒๕๕๒

เพื่อให้แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินกองทุนเป็นค่าอุปกรณ์ช่วยเหลือผู้พิการอันเนื่องมาจากการประสบภัยที่เกิดจากการใช้รถใช้ถนน ในส่วนที่นอกเหนือจากค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยเหมาะสม อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๖ (๒) แห่งกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการดำรงตำแหน่งและการปฏิบัติหน้าที่กรรมการ การบริหารกองทุนและการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน พ.ศ. ๒๕๔๗ ออกตามความในพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรถยนต์ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๒ อธิบดีกรมการขนส่งทางบกจึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมการขนส่งทางบก ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการใช้จ่ายเงินเป็นค่าอุปกรณ์ช่วยเหลือผู้พิการอันเนื่องมาจากการประสบภัยที่เกิดจากการใช้รถใช้ถนน พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน

“คณะอนุกรรมการ” หมายความว่า คณะอนุกรรมการพิจารณาการขอรับจัดสรรเงินค่าอุปกรณ์ช่วยเหลือผู้พิการอันเนื่องมาจากการประสบภัยที่เกิดจากการใช้รถใช้ถนน

“ผู้พิการ” หมายความว่า ผู้พิการอันเนื่องมาจากการประสบภัยที่เกิดจากการใช้รถใช้ถนน

“อุปกรณ์ช่วยเหลือผู้พิการ” หมายความว่า

(๑) แขนเทียม

(๒) ขาเทียม

(๓) รดน้ำสำหรับผู้พิการ

(๔) ไม้เท้าและไม้ค้ำยัน

(๕) อุปกรณ์อื่นที่คณะกรรมการเห็นชอบ

“ผู้ขอรับจัดสรร” หมายความว่า ผู้ขอใช้เงินกองทุนซึ่งเป็นผู้พิการ

“ผู้ได้รับจัดสรร” หมายความว่า ผู้ได้รับอนุมัติให้ใช้เงินกองทุน

ข้อ ๔ เงินกองทุนให้ใช้เป็นค่าอุปกรณ์ช่วยเหลือผู้พิการในส่วนที่นอกเหนือจากค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๕ ผู้ขอรับจัดสรรที่มีความประสงค์ขอใช้เงินกองทุน ตามข้อ ๔ ให้ยื่นคำขอตามแบบที่กำหนด ณ สำนักงานกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน กรมการขนส่งทางบก หรือสำนักงานขนส่งจังหวัด พร้อมหลักฐานประกอบ ดังนี้

(๑) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือหลักฐานแสดงตนอื่นใดที่ทางราชการออกให้

(๒) ภาพถ่ายสำเนาทะเบียนบ้าน

(๓) รูปถ่ายของผู้พิการที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะความพิการ

(๔) ใบรับรองแพทย์จากสถานพยาบาลของรัฐว่าเป็นผู้พิการ

(๕) หลักฐานที่ทางราชการออกให้ว่าได้รับอุบัติเหตุที่เกิดจากการใช้รถใช้ถนน หรือหลักฐานการขอรับการชดเชยค่าสินไหมทดแทนจากบริษัทประกันภัยหรือกองทุนทดแทนผู้ประสบภัย

(๖) ใบเสนอราคาอุปกรณ์ช่วยเหลือ พร้อมคุณลักษณะ รูปแบบ และรายละเอียดที่ชัดเจน และมีการรับประกันสินค้าอย่างน้อย ๑ ปี

ในกรณีที่หลักฐานตาม (๔) สามารถแสดงได้ว่าความพิการนั้นเกิดจากอุบัติเหตุในการใช้รถใช้ถนนให้ใช้เป็นหลักฐานตาม (๕) ได้ด้วย

ในกรณีที่ผู้พิการเป็นผู้เยาว์ หรือมีสภาพความพิการถึงขั้นไม่สามารถยื่นคำขอด้วยตนเองได้ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลผู้พิการจะยื่นคำขอแทนก็ได้

ข้อ ๖ เมื่อสำนักงานขนส่งจังหวัดได้รับคำขอ ให้ตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องของคำขอ และเอกสารประกอบ และจัดส่งให้สำนักงานกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันรับคำขอ

ข้อ ๗ ให้คณะกรรมการมีอำนาจอนุมัติเงินเป็นค่าอุปกรณ์ช่วยเหลือผู้พิการในวงเงินไม่เกินครั้งละสองแสนบาทต่อคน

ข้อ ๘ ในการพิจารณาจัดสรรเงินเป็นค่าอุปการะช่วยเหลือผู้พิการให้คำนึงถึงความสำคัญ ดังนี้

(๑) การเป็นผู้ใช้รถใช้ถนนโดยถูกต้อง

(๒) ไม่เคยได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนนี้ หรือเคยได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนนี้มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี

(๓) การนำอุปการะไปใช้เพื่อการดำรงชีพ

(๔) กรณีอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

ข้อ ๙ ผู้ขอรับจัดสรรต้องให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการในการชี้แจงข้อมูล หรือตรวจสอบข้อเท็จจริงเพิ่มเติม

ข้อ ๑๐ เมื่อคณะกรรมการมีมติประการใดให้ถือเป็นที่สุดและให้มีหนังสือแจ้งผู้ขอรับจัดสรรทราบภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันมีมติ

ให้ผู้ได้รับจัดสรรติดต่อสำนักงานกองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน หรือสำนักงานขนส่งจังหวัดที่ยื่นคำขอภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันได้รับหนังสือแจ้งมติอนุมัติ เพื่อกำหนดวันเวลา และสถานที่รับเงินค่าอุปการะช่วยเหลือผู้พิการ

กรณีผู้ได้รับจัดสรรไม่ดำเนินการภายในกำหนดตามวรรคสอง ให้คำอนุมัติเป็นอันสิ้นสุด

ข้อ ๑๑ ผู้ได้รับจัดสรรต้องยินยอมให้คณะกรรมการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการเข้าไปตรวจสอบการจัดซื้อหรือจัดจ้างตามที่ได้รับอนุมัติ

ข้อ ๑๒ ในการจ่ายเงินค่าอุปการะช่วยเหลือผู้พิการให้จ่ายเป็นเงินสด หรือเช็คตามจำนวนเงินที่จ่ายจริงแต่ไม่เกินวงเงินที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ โดยผู้ได้รับจัดสรรต้องนำใบเสร็จรับเงิน หรือหลักฐานการแจ้งหนี้มาแสดงพร้อมอุปการะช่วยเหลือผู้พิการที่ได้รับอนุมัติให้จัดซื้อหรือจัดจ้างต่อคณะกรรมการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการภายใน ๘๐ วัน นับแต่วันครบกำหนดรับเงินค่าอุปการะช่วยเหลือผู้พิการตามข้อ ๑๐ วรรคสอง

ข้อ ๑๓ ในกรณีที่ผู้ได้รับจัดสรรผิดเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๑ และข้อ ๑๒ ให้คณะกรรมการมีอำนาจเพิกถอนการอนุมัติ

ข้อ ๑๔ หากมีการตรวจสอบพบว่าผู้ได้รับจัดสรรไม่นำเงินที่ได้รับจัดสรรไปซื้อหรือจ้างทำอุปการะช่วยเหลือตามที่ได้รับอนุมัติ หรือนำอุปการะช่วยเหลือไปจำหน่ายจ่ายแจกให้บุคคลอื่น ให้ดำเนินคดีตามกฎหมายจนถึงที่สุด

ข้อ ๑๕ กรณีมีปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้อธิบดีกรมการขนส่งทางบก เป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด คำวินิจฉัยดังกล่าวให้ถือเป็นที่สุด

ข้อ ๑๖ วิธีปฏิบัตินอกจากที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ ให้ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ โดยอนุโลม

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๒

ชัยรัตน์ สงวนชื่อ

อธิบดีกรมการขนส่งทางบก

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๖/๙๙/๐๐

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขอมติคณะรัฐมนตรีให้หน่วยงานราชการสำรวจและจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกให้คนพิการเข้าถึงได้

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

อ้างอิง หนังสือกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่ พม ๐๖๐๓/๑๒๑๓๖ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๒

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๒๑๑.๓/๔๕๕๒ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๒
 ๒. สำเนาหนังสือกระทรวงสาธารณสุข ด่วนที่สุด ที่ สธ ๐๒๐๕.๐๑.๒/๑๖๒๑ ลงวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๒
 ๓. สำเนาหนังสือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ ตร ๐๐๓๑.๑๔/๐๒๔๐๒ ลงวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๒
 ๔. สำเนาหนังสือสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๑๐๗/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๒
 ๕. สำเนาหนังสือสำนักงบประมาณ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๗๑๓/๓๒๗ ลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๒

ตามที่ได้เสนอเรื่อง ขอมติคณะรัฐมนตรีให้หน่วยงานราชการสำรวจและจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกให้คนพิการเข้าถึงได้ ไปเพื่อดำเนินการ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของประธานกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสำนักงบประมาณได้เสนอความเห็นมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

/คณะรัฐมนตรี ...

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ลงมติเห็นชอบ
ในหลักการตามที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เสนอ โดยให้หน่วยงานของรัฐ
ที่เกี่ยวข้องรับความเห็นของสำนักงานประมาณเกี่ยวกับความจำเป็นต้องจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก
สำหรับคนพิการ ไปพิจารณาดำเนินการด้วย

จึงเรียนยืนยันมา ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตามบัญชี
แนบท้ายทราบด้วยแล้ว

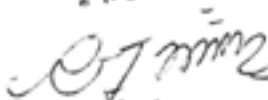
ขอแสดงความนับถือ

(นายวิชัย วิวัสสการเวช)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ที่ ทม ๐๑๐๑/๒๕๕๒
เดือน ปพท.

พ.ศ. ๒๕๕๒

(นางสุวิทย์ทิพย์ พิศสุวรรณ อุแจ้ง)
อ.ร.ร.น.ท.ท.
๒๐ พ.ค. ๒๕๕๒

พลเอก

(นายวัลลภ พลอยทับทิม)

ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๒๕ พ.ค. ๒๕๕๒

สำนักวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๔๐ ๕๐๐๐ ต่อ ๓๒๙

โทรสาร ๐ ๒๒๔๐ ๕๐๖๙ www.cabinet.thaigov.go.th

LS-36-52/งคตสฎก

ด่วนที่สุด
ที่ มท ๐๒๑๑.๗

กระทรวงมหาดไทย
ถนนชั้นวางศ์ ถนน ๑๐๒๐๐

๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอมติคณะรัฐมนตรีให้หน่วยงานราชการสำรวจและจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้คนพิการเข้าถึงได้
เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี คำว่าที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(น) ๖๐๑๖ ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๐

ตามที่ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ขอให้กระทรวงมหาดไทยเสนอความเห็นเพื่อ
ประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เรื่อง ขอมติคณะรัฐมนตรีให้หน่วยงานราชการสำรวจและจัด
สิ่งอำนวยความสะดวกให้คนพิการเข้าถึงได้ นั้น

กระทรวงมหาดไทย พิจารณาแล้วเห็นด้วยที่ให้หน่วยงานราชการสำรวจและจัดสิ่งอำนวยความสะดวก
ให้คนพิการเข้าถึงได้ ซึ่งเป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการให้สามารถเข้าถึงบริการสาธารณะ
ได้อย่างเท่าเทียมกับคนทั่วไป ประกอบกับอาคารสถานที่ต่างๆ และสิ่งก่อสร้างของทางราชการที่ได้ก่อสร้าง
ก่อนการใช้กฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพและคนชรา
พ.ศ.๒๕๕๔ จะได้มีการปรับปรุงและจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้คนพิการสามารถเข้าถึงบริการได้ ซึ่งจะไม่
ส่งผลกระทบต่อพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่มุ่งเน้นการฟื้นฟู
สมรรถภาพคนพิการ การจัดสวัสดิการ การส่งเสริมและพิทักษ์สิทธิ การสนับสนุนให้คนพิการสามารถ
ดำรงชีวิตอิสระ มีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์และเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอมติคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชวรัตน์ ชาญวีรกูล)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

สำนักงบประมาณ
สำนักนโยบายและแผน
โทร./โทรสาร ๐-๒๒๒๓-๕๒๕๔-๕

อำนาจศักดิ์จง

(นางเจตสุภา บุณยรัตกุล)

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน ระดับที่ ๓ กอ.๑๖๓

ด่วนที่สุด

ที่ สช ๐๒๐๕.๐๑.๒/๑๖๒๒๐

กระทรวงสาธารณสุข
ถนนติวานนท์ จังหวัดนครพนธ์ ๕๑๐๐๐

๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอมติคณะรัฐมนตรีให้หน่วยงานราชการสำรวจและจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกให้คนพิการเข้าถึงได้
เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างอิง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(๑) ๖๐๑๖ ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๖

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้เสนอเรื่อง
ขอมติคณะรัฐมนตรีให้หน่วยงานราชการสำรวจและจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกให้คนพิการเข้าถึงได้
เพื่อเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี โดยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ให้กระทรวงสาธารณสุขเสนอ
ความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยคาดว่าจะนำเรื่องดังกล่าวเสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายในวันที่ ๒๔ เมษายน
๒๕๕๖ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ในการนี้ กระทรวงสาธารณสุข ได้พิจารณาเรียบร้อยแล้ว เห็นด้วยกับเหตุผลและ
ความจำเป็นที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้เสนอการกำหนดให้หน่วยงานราชการ
ดำเนินการสำรวจและจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกให้คนพิการเข้าถึงได้ ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวง
สาธารณสุขนั้น การจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในภาพรวม
พบว่า ได้มีการจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการไว้เพียงพอต่อความต้องการแล้ว หากแต่
จะต้องมีการปรับปรุง หรือดูแลให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี หรือจัดให้มีในสถานบริการที่ดัดขึ้นใหม่ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิฑูรย์ แก้วธรรมชัย)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

โทร ๐ ๒๕๕๐ ๑๓๗๔

โทรสาร ๐ ๒๕๕๐ ๑๓๗๐

สำนักงานปลัด

(นายเจษฎา จุฑนประทีป)

นักวิชาการนโยบายและแผน ระดับชำนาญการ

ความที่สุด

ที่ คช 0031.14/ 02802

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
ถนนพระราม 1 เขตปทุมวัน
กรุงเทพมหานคร 10330

12 พฤษภาคม 2552

เรื่อง ขอมติคณะรัฐมนตรีให้หน่วยงานราชการตำรวจและจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกให้คนพิการ
เข้าถึงได้

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ความที่สุด ที่ นร 0506/ว(ก) 6016

ลงวันที่ 3 เมษายน 2552

ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่อ้างถึง ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
พิจารณาให้ความเห็น กรณีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เสนอเรื่องค
ณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ให้ส่วนราชการตำรวจและจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวก
แก่คนพิการ ผู้ทุพพลภาพและคนชรา และให้แจ้งความเห็นให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีทราบ
เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานตำรวจแห่งชาติพิจารณาแล้ว เห็นชอบด้วยกับหลักการตามที่กระทรวง
การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เสนอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

พลตำรวจเอก

(วัชรพล ประสารราชกิจ)

รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ปฏิบัติราชการแทน

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

สำนักงานกฎหมายและสอบสวน

กองนิติการ งานกฎหมาย

โทร 0 2205 3681 - 2 โทรสาร 0 2252 7971

สำเนาถูกต้อง

(นางเจตสุภา บุญบรรดาล)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ระดับชำนาญการ

ด่วนที่สุด

นร ๐๑๐๗/๒๕๕๒

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๓๐ เมษายน ๒๕๕๒

เรื่อง ขอมติคณะรัฐมนตรีให้หน่วยงานราชการสำรวจและจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวก
ให้คนพิการเข้าถึงได้

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- อ้างอิง ๑. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๖๐๑๕
ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๒
๒. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๖๐๑๕
ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ด่วนที่สุดที่ นร ๐๑๐๗/๒๕๕๒
ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๒

ตามหนังสือที่อ้างถึง ๑ และ ๒ ขอให้ท่านนายกรัฐมนตรี ในฐานะประธานกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เสนอความเห็นเรื่องขอมติคณะรัฐมนตรีให้หน่วยงานราชการสำรวจและจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกให้คนพิการเข้าถึงได้ ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี พิจารณาเห็นว่า

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา ๗๔ (๓) ระบุว่า รัฐต้องดำเนินการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

มาตรา ๘๐ (๑) รัฐต้องดำเนินการสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้

๒. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๖ (๑๐) ๑๗ (๒๗) และ ๑๘ กำหนดให้ เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และกรุงเทพมหานคร มีอำนาจและหน้าที่ในการสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง

๓. พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต พ.ศ. ๒๕๕๐ ระบุว่า คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ

๔. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ซึ่งประเทศไทยให้สัตยาบันรับรองเมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ข้อ ๙ กำหนดให้คนพิการดำรงชีวิตอยู่ได้โดยอิสระและมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในทุกด้านของชีวิต โดยรัฐภาคี จะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมที่จะให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับผู้อื่นโดยสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การคมนาคมขนส่ง สาธารณสุขและการสื่อสาร รวมทั้งเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศและการสื่อสาร และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงบริการต่าง ๆ ที่เปิดหรือจัดให้แก่สาธารณชนทั้งในเมืองและในชนบท

ดังนั้น เพื่อให้คนพิการได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์ในอาคาร สถานที่ และบริการต่าง ๆ รวมทั้งมีส่วนร่วมกิจกรรมในสังคมอย่างเท่าเทียมกับคนทั่วไป สอดคล้องกับกฎหมายและอนุสัญญาว่าด้วยคนพิการ จึงเห็นด้วยกับข้อเสนอของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ในการนี้ ได้นำเรื่องดังกล่าวกราบเรียนนายกรัฐมนตรี ประธานกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรีแล้ว รวบรวมเอกสารหลักฐานสิ่งส่งมาด้วย

จึงเรียนขอโปรดพิจารณาดำเนินการนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไปด้วย จักขอขอบคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(นายนิติ เปรมรัชมิ)

ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

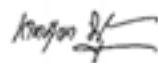
สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ

ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๐ ๗๓๘๓ - ๔

โทรสาร ๐ ๒๒๔๐ ๗๓๗๓

สำเนาถูกต้อง

(นางเจตสุภา บุชชรรณกุล)

ข้าราชการชั้นโทฯกรมการปกครอง ระดับชำนาญการ

ด่วนที่สุด

ที่ นร 0713/ 317

สำนักงานประมาธ

ถนนพระรามที่ 6 กรุงเทพฯ 10400

18 พฤษภาคม 2552

เรื่อง ขอมติคณะรัฐมนตรีให้หน่วยงานราชการสำรวจและจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกให้คนพิการ
เข้าถึงได้

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร 0506ว(ต) 6016
ลงวันที่ 3 เมษายน 2552

คามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้สำนักงานประมาธเสนอ
ความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี กรณักระทรวงการพัฒนาสังคม
และความมั่นคงของมนุษย์เสนอ เรื่อง ขอมติคณะรัฐมนตรีให้หน่วยงานราชการสำรวจและจัดทำ
สิ่งอำนวยความสะดวกให้คนพิการเข้าถึงได้ เพื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ ดังนี้

1. กำหนดให้หน่วยราชการดังต่อไปนี้ดำเนินการสำรวจและจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวก
เนื่องจากมีคนพิการใช้บริการมากตามลำดับ คือ

1.1 โรงพยาบาล จัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ตามกฎกระทรวง
พ.ศ. 2548 ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้
มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกภายในอาคารสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพและคนชรา

1.2 หน่วยงานราชการ ได้แก่ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ/สำนักงานเขต
ที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนจังหวัด/ส่วนตำบล/สำนักงานเทศบาลนคร/
เมืองตำบล และเมืองพัทยา) สถาบันการศึกษา และสถานีตำรวจ จัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน
ได้แก่ ทางลาด ห้องน้ำ ที่จอดรถ ป้ายและสัญลักษณ์ และบริการข้อมูล ภายในปี 2554

2. ให้หน่วยงานราชการดังกล่าวสามารถขอตั้งงบประมาณหรือיעัดจ่ายหรือเปลี่ยนแปลง
งบประมาณในการจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ โดยให้เป็นอำนาจของหัวหน้าส่วนราชการ
หรือผู้ว่าราชการจังหวัดอนุมัติ
ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

/สำนักงานประมาธ...

1. การกำหนดให้หน่วยงานราชการตำรวจและจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกให้คนพิการ เข้าถึงได้ มีหลักการและเหตุผลเพื่อให้คนพิการได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์ในอาคารสถานที่และบริการต่าง ๆ รวมทั้งมีส่วนร่วมกิจกรรมในสังคมอย่างเท่าเทียมกับคนทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 54 ที่ได้บัญญัติไว้ว่า บุคคล ซึ่งพิการหรือทุพพลภาพมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ ตลอดจนกฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับคนพิการ ได้แก่ กฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2542) เรื่อง กำหนดลักษณะอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ หรือบริการสาธารณะอื่นที่ควรมีอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกโดยตรงแก่คนพิการ ซึ่งออก ความความในพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 และกฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพและคนชรา พ.ศ. 2548 ซึ่งออกความความ ในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยกำหนดให้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกภายในอาคารสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพและคนชรา เช่น สถานที่จอดรถ ทางลาด ห้องน้ำ ห้องลิฟท์ เป็นต้น จึงเห็นเป็นการสมควรที่คณะรัฐมนตรีจะพิจารณาให้ความเห็นชอบ ในหลักการให้หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐพิจารณาดำเนินการจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นและ เหมาะสมสำหรับคนพิการ ตามที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เสนอ

2. กรณีที่หน่วยงานของรัฐใด ๆ จำเป็นต้องจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับ คนพิการ เห็นสมควรให้ใช้จ่ายจากรายได้หรือเงินเหลือจ่าย หรือปรับแผนการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่าย ประจำปีของหน่วยงาน หรือเสนอขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามความเหมาะสมและความจำเป็น ค่อไป โดยพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายบัณฑูร สุภักดิ์)

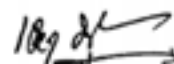
ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ

สำนักจัดทำงบประมาณด้านสังคม 2

โทร. 0 2618 5061

โทรสาร 0 2618 5071

สำนักงานคลัง

(นางเจตสุภา บุญบรรดาล)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ระดับชำนาญ

ด่วนที่สุด

บันทึกข้อความ

ที่ นร ๐๑๐๗/๒๐๒๖

วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๖

ส่วนราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ที่ นร ๐๑๐๗/๒๐๒๖

วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเสนอคณะกรรมการสำรวจและจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะให้แก่คนพิการเข้าถึงได้

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผ่านรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย)

๑. มีสิ่งที่จริง

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ขอให้ท่านนายกรัฐมนตรี ในฐานะประธานกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เสนอความเห็นเรื่องขอมติคณะรัฐมนตรีให้หน่วยงานราชการสำรวจและจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการเข้าถึงได้ ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี โดยมีสาระสำคัญและเหตุผลความจำเป็นที่ต้องนำเสนอมติคณะรัฐมนตรี สรุปได้ ดังนี้

๑.๑ ปัจจุบันแม้จะมีกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๕๒) ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ และกฎกระทรวง พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกภายในอาคาร สำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพและคนชรา เช่น สถานที่จอดรถ ทางลาด ห้องน้ำ ห้องส้วม ลิฟท์ เป็นต้น แต่ปรากฏว่าอาคารสถานที่และสิ่งก่อสร้างของทางราชการ ส่วนใหญ่ได้ก่อสร้างก่อนประกาศใช้กฎกระทรวงดังกล่าวข้างต้น จึงไม่อยู่ในบังคับที่ต้องจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการ ทำให้คนพิการมีอุปสรรคในการเข้าถึงบริการสาธารณะต่าง ๆ ของรัฐ

๑.๒ คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ในคราวประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ จึงมีมติเห็นชอบให้หน่วยงานราชการดำเนินการสำรวจและจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการเข้าถึงได้ โดยมอบให้คณะกรรมการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมสำหรับคนพิการ จัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนของสถานที่ที่คนพิการจำนวนมากเข้าใช้ประโยชน์หรือรับบริการและควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีความจำเป็น ก่อนนำเสนอมติคณะรัฐมนตรี

๑.๓ คณะอนุกรรมการฯ พิจารณาแล้วมีมติเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ดังนี้

(๑) กำหนดให้หน่วยงานราชการตั้งต่อไปนี้ ดำเนินการสำรวจและจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวก เนื่องจากมีคนพิการใช้บริการมากตามลำดับ คือ

๑) โรงพยาบาล จัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้ครบถ้วนสมบูรณ์ตามกฎกระทรวง พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกภายในอาคารสำหรับคนพิการหรือทุพพลภาพและคนชรา

๒) หน่วยงาน ใดก็ได้ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ/สำนักงานเขต ที่ทำการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) (องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล

รวม ๕/๒
คดีหมายเลข
๒๕-๒
๑๑/๒๒๖
๕/๒๕

เทศบาลนคร/เมือง/ตำบล และเมืองพัทยา) สถาบันการศึกษา และสถานีตำรวจ จัดตั้งอำนวยความสะดวก
ขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ทางลาด หอพัก ที่จอดรถ ป้ายและสัญลักษณ์ และบริการข้อมูล ภายในปี ๒๕๕๔

(๒) ให้หน่วยราชการดังกล่าว สามารถขอตั้งงบประมาณหรือיעודจ่าย
หรือเปลี่ยนแปลงงบประมาณในการจัดตั้งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ โดยให้เป็นอำนาจ
ของหัวหน้าส่วนราชการหรือผู้ว่าราชการจังหวัดอนุมัติ
รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ

๒. ข้อพิจารณา

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี พิจารณาเห็นว่า

๒.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หมวด ๕ แผนกนโยบาย
พื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา ๗๔ (๓) ระบุว่า รัฐต้องดำเนินการกระจายอำนาจให้ อบปท. พึ่งตนเองและตัดสินใจใน
กิจการของท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้ อบปท. มีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

มาตรา ๘๐ (๑) รัฐต้องดำเนินการส่งเสริมและจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ
ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้

๒.๒ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๑๖ (๑๐) ๑๗ (๒๗) และ ๑๘ กำหนดให้ เทศบาล เมืองพัทยา องค์การ-
บริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และกรุงเทพมหานคร มีอำนาจและหน้าที่ในการส่งเสริมเศรษฐกิจ
และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง

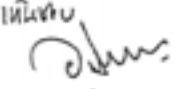
๒.๓ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต พ.ศ. ๒๕๕๐ ระบุว่า คนพิการ
มีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ ตลอดจนสวัสดิการและ
ความช่วยเหลือจากรัฐ

๒.๔ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ซึ่งประเทศไทยให้สัตยาบันไว้รับรอง เมื่อวันที่ ๒๙
กรกฎาคม ๒๕๔๑ ข้อ ๙ กำหนดให้คนพิการดำรงชีวิตอยู่ได้โดยอิสระและมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในทุกด้าน
ของชีวิต โดยรัฐภาคี จะดำเนินการมาตรการที่เหมาะสมที่จะให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้บน
พื้นฐานที่เท่าเทียมกับผู้อื่นโดยสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การคมนาคมขนส่ง สารสนเทศและการสื่อสาร
รวมทั้งเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศและการสื่อสาร และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงบริการต่าง ๆ ที่เปิด
หรือจัดให้แก่สาธารณชนทั้งในเมืองและในชนบท

ดังนั้น เพื่อให้คนพิการได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์ในอาคาร สถานที่ และบริการ
ต่าง ๆ รวมทั้งมีส่วนร่วมกิจกรรมในสังคมอย่างเท่าเทียมกับคนทั่วไปสอดคล้องกับกฎหมายและอนุสัญญา
ว่าด้วยสิทธิคนพิการ จึงเห็นด้วยกับข้อเสนอของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๓. ข้อเสนอ

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบขอเสนอข้อ ๒ จักได้ดำเนินการต่อไป

เห็นชอบ

(นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ)
นายกรัฐมนตรี
๒๗/๑๐/๕๓

(นายปที เปรมปรีดิ์)
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

2
(นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ)
นายกรัฐมนตรี
๒๗/๑๐/๕๓

ข้อจำกัดการใช้ที่ด้านหลังใบอนุญาตขับรถ เช่น * ให้ใช้ได้เฉพาะรถเกียร์อัตโนมัติ*
ให้ใช้ได้เฉพาะรถคันที่ตัดแปลงสภาพหมายเลขทะเบียน พร-๑๐๖๕ กรุงเทพมหานคร
เป็นต้น

ข้อ ๑๐ การอบรมหรือแนะนำความรู้เกี่ยวกับการขับรถ

คนพิการซึ่งได้รับใบอนุญาตขับรถครั้งแรก ต้องเข้ารับการอบรมหรือ
คำแนะนำจากนายทะเบียนหรือเจ้าหน้าที่ของกรมการขนส่งทางบก เกี่ยวกับหลักการ
หรือข้อควรปฏิบัติในการขับรถอย่างปลอดภัย หรือข้อแนะนำเกี่ยวกับการใช้หรือ
ติดตั้งอุปกรณ์เพิ่มเติมเพื่อความปลอดภัย เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้การขับรถมีความ
ปลอดภัยทั้งต่อตนเอง และผู้ใช้รถใช้ถนนร่วมกัน ก่อนรับใบอนุญาตขับรถ

ข้อ ๑๑ ให้รองอธิบดี (ฝ่ายปฏิบัติการ) กรมการขนส่งทางบก รักษาการ
ความระเบียนนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๑

พงศกร เลาววิเชียร

อธิบดีกรมการขนส่งทางบก

ภาคผนวก ๖

ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ
สิทธิสวัสดิการสังคม

ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

ว่าด้วยบริการล่าภาษามือ

พ.ศ. ๒๕๕๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ (๘) และมาตรา ๑๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบกับมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ จึงกำหนดระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยบริการล่าภาษามือ พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“คนพิการทางการได้ยิน” หมายความว่า คนพิการที่มีบัตรประจำตัวประเภทความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย

“ล่าภาษามือ” หมายความว่า ผู้ซึ่งจุดแข็งเป็นล่าภาษามือเพื่อปฏิบัติหน้าที่เป็นล่าภาษามือตามระเบียบนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

“เลขานุการ” หมายความว่า เลขานุการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ และให้หมายความรวมถึงสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

“หน่วยบริการในพื้นที่” หมายความว่า องค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาล เมืองพัทยาหรือองค์กรอื่นตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศกำหนด

ข้อ ๔ ให้เลขาธิการรักษาการตามระเบียบนี้ และมีอำนาจกำหนดแบบคำขอและวิธีการปฏิบัติ รวมทั้งวินิจฉัยชี้ขาดในกรณีมีปัญหาหรือข้อขัดแย้งในการปฏิบัติตามระเบียบนี้

หมวด ๑

คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาลำปางภาษามือ

ข้อ ๕ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาลำปางภาษามือซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งประกอบด้วย

(๑) เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ เป็นประธานอนุกรรมการ

(๒) ผู้แทนกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ผู้แทนวิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล และผู้แทนมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตเป็นอนุกรรมการ

(๓) ผู้แทนสมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย ผู้แทนสมาคมล่ามภาษามือแห่งประเทศไทย และผู้แทนมูลนิธิหรือมูลนิธิการะห์คนหูหนวกในพระบรมราชูปถัมภ์เป็นอนุกรรมการ

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งบุคคลตาม (๑) (๒) และ (๓) เสนอจำนวนไม่เกินสี่คน โดยในจำนวนนี้ต้องมีคนพิการทางการได้ยินอย่างน้อยสองคนเป็นอนุกรรมการ

ให้คณะกรรมการแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ และให้เลขาธิการแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๖ อนุกรรมการตามข้อ ๕ (๒) (๓) และ (๔) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์

(๓) มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาลำปางภาษามือ

(๔) ไม่วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๕) ไม่คิดยาเสพติดให้โทษ

(๖) ไม่เป็นผู้ต้องคำพิพากษาให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

(๘) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ

ข้อ ๘ อนุกรรมการตามข้อ ๕ (๓) และ (๔) มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

ในกรณีอนุกรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ในระหว่างที่ยังมิได้แต่งตั้งอนุกรรมการใหม่ให้อนุกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อน จนกว่าจะได้แต่งตั้งอนุกรรมการใหม่

ข้อ ๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อนุกรรมการตามข้อ ๕ (๓) และ (๔) พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๖

ข้อ ๑๐ ในกรณีอนุกรรมการตามข้อ ๕ (๓) และ (๔) พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้แต่งตั้งผู้อื่นแทนตำแหน่งที่ว่าง และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของอนุกรรมการซึ่งคนแทน เว้นแต่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่แต่งตั้งอนุกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้

ในกรณีที่อนุกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนา ล่ามภาษามือประกอบด้วยอนุกรรมการทั้งหมดที่มีอยู่จนกว่าจะมีการแต่งตั้งอนุกรรมการตามความในวรรคหนึ่ง

ข้อ ๑๑ การประชุมของคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาล่ามภาษามือต้องมีอนุกรรมการ มาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนอนุกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานอนุกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้อนุกรรมการที่มาประชุมเลือกอนุกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก อนุกรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการ ลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ ๑๒ ให้คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาการล่ามภาษามือ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการในการจัดตั้งเป็นล่ามภาษามือ รวมทั้งกำหนด มาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่เป็นล่ามภาษามือ

(๒) ส่งเสริมและพัฒนาล่ามภาษามือให้สามารถจัดบริการแก่คนพิการทางการได้ยินได้อย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง

- (๓) รับจดแจ้ง หรือเพิกถอนการจดแจ้งเป็นล่ามภาษามือตามระเบียบนี้
- (๔) ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

หมวด ๒
การจดแจ้งเป็นล่ามภาษามือ

ข้อ ๑๒ บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในข้อ ๑๑ (๑) อาจยื่นคำขอจดแจ้งเป็นล่ามภาษามือต่อสำนักงานได้

ข้อ ๑๓ ให้สำนักงานตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอตามข้อ ๑๒ แล้วเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการตามข้อ ๕ เพื่อพิจารณารับจดแจ้งเป็นล่ามภาษามือ ทั้งนี้ ให้สำนักงานเผยแพร่รายชื่อพร้อมภาพถ่ายและสถานที่ติดต่อของล่ามภาษามือแก่หน่วยงานซึ่งเป็นสถานที่รับคำขอและองค์กรที่เกี่ยวข้องทางเว็บไซต์และช่องทางอื่น ๆ ต่อไป

ข้อ ๑๔ ในกรณีอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ให้คณะกรรมการตามข้อ ๕ พิจารณาคัดชื่อบุคคลดังกล่าวออกจากการจดแจ้งเป็นล่ามภาษามือ

- (๑) ประพฤติผิดจรรยาบรรณล่ามภาษามือตามที่กำหนดโดยสมาคมล่ามภาษามือแห่งประเทศไทย ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงของการเป็นล่ามภาษามือ
- (๒) ปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้มาตรฐานตามระเบียบนี้
- (๓) ไม่มาปฏิบัติหน้าที่สามครั้งขึ้นไปภายในหนึ่งปีโดยไม่มีเหตุอันสมควร

หมวด ๓
การให้บริการล่ามภาษามือ

ข้อ ๑๕ คนพิการทางการได้ยิน หรือผู้ดูแลคนพิการทางการได้ยิน มีสิทธิยื่นคำขอเพื่อขอรับบริการล่ามภาษามือในกรณี ดังต่อไปนี้

- (๑) การใช้บริการทางการแพทย์และการสาธารณสุข
- (๒) การสมัครงานหรือการติดต่อประสานงานด้านการประกอบอาชีพ

(๓) การร้องทุกข์ การกล่าวโทษ หรือเป็นพยานในชั้นพนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอื่น

(๔) การเข้าร่วมประชุม สัมมนา หรือฝึกอบรม รวมทั้งเป็นผู้บรรยายโดยหน่วยงานภาครัฐ หรือองค์กรภาคเอกชนเป็นผู้จัดซึ่งมีคนพิการทางการได้ยินเข้าร่วมด้วย

(๕) บริการอื่นใดตามที่คณะกรรมการคามข้อ ๕ ประกาศกำหนด

ข้อ ๑๖ การยื่นคำขอคามข้อ ๑๕ ให้ยื่นต่อหน่วยงาน ดังต่อไปนี้

(๑) ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอต่อกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ หรือสถานที่อื่น ตามที่อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการประกาศกำหนด

(๒) ในท้องที่จังหวัดอื่น ให้ยื่นคำขอต่อสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดหรือที่หน่วยบริการในพื้นที่

ข้อ ๑๗ เมื่อหน่วยงานคามข้อ ๑๖ ได้รับคำขอแล้ว ให้ตรวจสอบความถูกต้อง ในกรณี คำขอไม่ถูกต้องให้แจ้งผู้ยื่นคำขอดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด หากผู้ยื่นคำขอ ไม่ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าไม่ประสงค์จะขอล่ามภาษามือ คามคำขอ

เมื่อคำขอถูกต้องแล้ว ให้พิจารณาคำขอโดยเร็ว และแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ยื่นคำขอทราบ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันพิจารณาคำขอเสร็จ

ข้อ ๑๘ ในกรณีล่ามภาษามือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้แจ้งเหตุขัดข้องต่อหน่วยงาน ที่รับคำขอและผู้ยื่นคำขอทราบก่อนถึงวันปฏิบัติหน้าที่เป็นล่ามภาษามือ ไม่น้อยกว่าเจ็ดวันและให้ หน่วยงานที่รับคำขอดำเนินการจัดหาล่ามภาษามือให้ผู้ยื่นคำขอใหม่โดยเร็ว

ข้อ ๑๙ ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนต้องใช้บริการล่ามภาษามือคามข้อ ๑๕ (๑) หรือ (๓) ให้หัวหน้าหน่วยงานภาครัฐซึ่งมีหน้าที่ให้บริการคนพิการดังกล่าวให้การรับรองล่ามภาษามือได้

ข้อ ๒๐ เมื่อล่ามภาษามือได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นล่ามภาษามือแล้ว ให้ล่ามภาษามือรายงานผล ต่อหน่วยงานสถานที่รับคำขอ พร้อมหนังสือรับรองจากหน่วยงาน องค์กร หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ การบริการล่ามภาษามือดังกล่าว ทั้งนี้ ตามแบบที่เลขาธิการกำหนด

ข้อ ๒๑ ให้ล่ามภาษามือคามข้อ ๒๐ ได้รับค่าตอบแทนคามอัตราที่เลขาธิการประกาศ กำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง ส่วนค่าใช้จ่ายอื่นให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

ในกรณีล่ามภาษามือมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนอื่นของทางราชการสำหรับการปฏิบัติงานนั้น แล้วให้เบิกได้ทางเดียว

ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้แก่คนพิการ การมีผู้ช่วย
คนพิการ การช่วยเหลือคนพิการที่ไม่มีผู้ดูแล และสิทธิของผู้ดูแลคนพิการ

พ.ศ. ๒๕๕๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ มาตรา ๑๑ วรรคสอง และมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง (๑๐) วรรคสามและวรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ จึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้แก่คนพิการ การมีผู้ช่วยคนพิการ การช่วยเหลือคนพิการที่ไม่มีผู้ดูแล และสิทธิของผู้ดูแลคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“ผู้ช่วยคนพิการ” หมายความว่า บุคคลซึ่งให้ความช่วยเหลือคนพิการเฉพาะบุคคลเพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจวัตรที่สำคัญในการดำรงชีวิต

“ผู้ดูแลคนพิการ” หมายความว่า บิดา มารดา บุตร สามี ภรรยา ญาติ พี่น้อง หรือบุคคลอื่นใด ที่รับดูแลหรืออุปการะคนพิการ

“คนพิการที่ไม่มีผู้ดูแล” หมายความว่า คนพิการที่ไม่มีบิดา มารดา บุตร สามี ภรรยา ญาติ พี่น้อง หรือบุคคลในครอบครัวที่รับคนพิการไว้ดูแลหรืออุปการะเลี้ยงดู

“กิจวัตรที่สำคัญในการดำรงชีวิต” หมายความว่า การปฏิบัติการกิจในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมของคนพิการซึ่งมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันหรืออยู่ร่วมกับบุคคลทั่วไปในสังคม

“การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย” หมายความว่า การเพิ่มเติม ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหรือตัดแปลงที่อยู่อาศัยบางส่วนหรือทั้งหมด โดยอาศัยการออกแบบ การซ่อมแซม การก่อสร้าง การใช้เทคโนโลยี หรือวิธีการอื่นใด เพื่อขจัดอุปสรรคหรือจัดให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตในที่อยู่อาศัยนั้น ได้โดยสะดวกและเหมาะสมกับสภาพความพิการ รวมถึงเพื่อความปลอดภัยและสุขอนามัย

“หน่วยบริการในพื้นที่” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลเมืองพัทยา หรือองค์กรอื่นตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนด

“สถานสงเคราะห์เอกชน” หมายความว่า สถานที่รับคนพิการไว้ดูปลาระเลี้ยงดูซึ่งไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะอนุกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการให้แก่คนพิการ และผู้ดูแลคนพิการ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

ข้อ ๔ ให้เลขาธิการรักษาการตามระเบียบนี้ และมีอำนาจประกาศกำหนดวิธีปฏิบัติ ตลอดจนกำหนดแบบเอกสารต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้

หมวด ๑

คณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการให้แก่คนพิการและผู้ดูแลคนพิการ

ข้อ ๕ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการให้แก่คนพิการและผู้ดูแลคนพิการ ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้ง ประกอบด้วย รองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานอนุกรรมการ ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้แทนกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้แทนคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติ เป็นอนุกรรมการ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งจากผู้แทนองค์กรของคนพิการแต่ละประเภท จำนวนเจ็ดคน และแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญภาคเอกชนจำนวนสามคน เป็นอนุกรรมการ

ให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้เลขาธิการแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงาน จำนวนสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๖ ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาบังคับใช้กับวาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่งและการประชุมของคณะกรรมการ โดยอนุโลม

ข้อ ๘ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการดำเนินการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้แก่คนพิการ การมีผู้ช่วยคนพิการ และสิทธิของผู้ช่วยคนพิการ การช่วยเหลือคนพิการที่ไม่มีผู้ดูแล และสิทธิของผู้ดูแลคนพิการนอกจากที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

(๒) กำหนดแนวทางและวิธีการให้บริการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนางาน เกี่ยวกับการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้แก่คนพิการ การมีผู้ช่วยคนพิการ และสิทธิของผู้ช่วยคนพิการ และสิทธิของผู้ดูแลคนพิการ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

(๓) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการให้แก่คนพิการและผู้ดูแลคนพิการ

(๔) ให้ความเห็นเกี่ยวกับอัตราเงินและรายการให้ความช่วยเหลือตามระเบียบนี้

(๕) พิจารณากลับกรองและให้ความเห็นเกี่ยวกับโครงการที่สถานสงเคราะห์เอกชนยื่นขอรับเงินอุดหนุนตามระเบียบนี้

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ข้อ ๘ ให้คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัด ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามระเบียบนี้ รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการให้แก่คนพิการ ในจังหวัด

หมวด ๒

การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้แก่คนพิการ

ข้อ ๘ คนพิการซึ่งจะมีสิทธิตามหมวดนี้ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) มีบัตรประจำตัวคนพิการ

(๒) อาศัยอยู่ในที่อยู่อาศัยนั้นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือน ยกเว้นกรณีการย้ายเข้ามา อยู่ใหม่ภายหลังเกิดความพิการ

(๓) ที่อยู่อาศัยไม่มั่นคงหรือไม่เหมาะสมกับสภาพความพิการ

(๔) มีรายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพ

(๕) ไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐอื่นหรือได้รับแต่ไม่เพียงพอ

ในกรณีคนพิการไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยแห่งนั้นต้องมีหลักฐานการให้ความยินยอมจากเจ้าของหรือผู้ได้รับอำนาจจากเจ้าของเพื่อให้มีการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยได้และในกรณีเป็นบ้านเช่าจะมีหลักฐานให้คนพิการอยู่อาศัยได้ไม่น้อยกว่าหกเดือน

ข้อ ๑๐ คนพิการ ผู้ดูแลคนพิการ หรือบุคคลอื่นที่พบเห็นคนพิการตามข้อ ๘ อาจยื่นคำขอให้มีการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้แก่คนพิการได้ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอต่อหน่วยงานในสังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ตามที่อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการประกาศกำหนด

(๒) ในจังหวัดอื่น ให้ยื่นคำขอต่อสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด หรือหน่วยบริการในพื้นที่

ข้อ ๑๑ เมื่อได้รับคำขอตามข้อ ๑๐ แล้วให้เจ้าหน้าที่สอบข้อเท็จจริงและพิจารณาถึงความจำเป็นและความเหมาะสม พร้อมทั้งอาจขอให้ส่งเอกสารเพิ่มเติมเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาช่วยเหลือคนพิการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การพิจารณาให้คนพิการได้สิทธิตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงความลำบาก ความมั่นคงปลอดภัย ในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันและสิทธิของคนพิการจะเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากที่อยู่อาศัยดังกล่าว ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงฐานะและความยากจนของคนพิการเป็นสำคัญ

การพิจารณาอนุเมตตาตามวรรคหนึ่ง ในท้องที่กรุงเทพมหานคร ให้อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นผู้พิจารณาอนุเมตตา ในท้องที่จังหวัดอื่น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นผู้พิจารณาอนุเมตตา สำหรับวิธีการเบิกจ่ายเงินให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

ข้อ ๑๒ ประเภทและรายละเอียดของการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้พิจารณาตามความจำเป็นและเหมาะสมตามที่คณะอนุกรรมการประกาศกำหนด

อัตราเงินและรายการค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่เลขาธิการประกาศกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ข้อ ๑๓ ให้สำนักงาน หน่วยบริการในพื้นที่ หรือหน่วยงานในสังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ แล้วแต่กรณี เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการดำเนินการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย แล้วจัดทำรายงานผลต่อผู้มีอำนาจอนุเมตตาเพื่อเบิกจ่ายเงินงบประมาณต่อไป

ข้อ ๑๔ ให้สำนักงาน หน่วยบริการในพื้นที่ และหน่วยงานในสังกัดกรมพัฒนาสังคม และสวัสดิการดำเนินการสำรวจความจำเป็นในการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยของคนพิการในเขตพื้นที่รับผิดชอบประจำปี ติดตามผล และรายงานผลต่อคณะกรรมการ ทั้งนี้ ให้จัดทำรายงานอย่างน้อยปีละครั้งภายในวันที่ ๓๐ กันยายนของทุกปี

หมวด ๓

การมีผู้ช่วยคนพิการ

ข้อ ๑๕ บุคคลใดประสงค์จะเป็นผู้ช่วยคนพิการให้อื่นคำขอเป็นผู้ช่วยคนพิการ ทั้งนี้ ให้นำความในข้อ ๑๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๑๖ เมื่อได้รับคำขอตามข้อ ๑๕ แล้วให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ แล้วเสนอความเห็นต่อหัวหน้าหน่วยงานซึ่งรับคำขอดังกล่าวเพื่อพิจารณาไว้จดทะเบียนเป็นผู้ช่วยคนพิการ และให้แจ้งรายชื่อพร้อมสถานที่ติดต่อของผู้ช่วยคนพิการแก่สำนักงาน หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้องผ่านทางเว็บไซต์และช่องทางอื่น

ข้อ ๑๗ คนพิการซึ่งจะมีสิทธิตามหมวดนี้ ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) มีบัตรประจำตัวคนพิการ

(๒) เป็นคนพิการที่มีความจำเป็นต้องมีผู้ช่วยคนพิการเพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจวัตรที่สำคัญในการดำรงชีวิตได้

(๓) ไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐอื่นหรือได้รับแต่ไม่เพียงพอ

ในกรณีที่คนพิการตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้เยาว์หรือมีความพิการถึงขั้นที่ไม่สามารถยื่นคำขอด้วยตนเองได้ ให้ผู้ดูแลคนพิการยื่นคำขอแทนได้ แต่ต้องนำหลักฐานตามวรรคหนึ่งไปแสดงต่อเจ้าหน้าที่ด้วย

ข้อ ๑๘ ให้นำความในข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ วรรคหนึ่งและวรรคสาม มาใช้บังคับกับการยื่นคำขอและการพิจารณาคำขอมือช่วยคนพิการตามหมวดนี้โดยอนุโลม

ข้อ ๑๙ การพิจารณาให้คนพิการมีผู้ช่วยคนพิการตามวรรคหนึ่ง จะต้องปรากฏข้อเท็จจริงว่า บุคคลนั้นมีสภาพความพิการมากจนไม่สามารถปฏิบัติกิจวัตรที่สำคัญในการดำรงชีวิตได้ด้วยตนเอง หากไม่ได้ปฏิบัติกิจวัตรดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่ออาการดำรงชีวิต สุขภาพอนามัย ภาวะจิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สภาพความเป็นอยู่ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงฐานะและความยากจนของคนพิการเป็นสำคัญ

ข้อ ๒๐ การจัดให้มีผู้ช่วยคนพิการตามหมวดนี้ ได้แก่

(๑) การจัดหาบุคคลให้เป็นผู้ช่วยคนพิการเพื่อให้คนพิการดำรงชีวิตประจำวันได้

(๒) การจัดหาบุคคลให้เป็นผู้ช่วยคนพิการเพื่อให้คนพิการมีส่วนร่วมทางสังคมภายในระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่งตามความจำเป็น

ข้อ ๒๑ การจัดให้มีผู้ช่วยคนพิการ ให้กำหนดเป็นจำนวนชั่วโมงต่อเดือน โดยพิจารณาถึงความจำเป็นในการมีผู้ช่วยคนพิการโดยใช้ฐานจำนวนชั่วโมงต่อวัน ทั้งนี้ สูงสุดไม่เกินหกชั่วโมงต่อวัน หรือไม่เกินเดือนละหนึ่งร้อยแปดสิบชั่วโมง คราวละไม่เกินหนึ่งปี โดยคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการสามารถยื่นคำขอต่อเนื่องได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ช่วยคนพิการตามวรรคหนึ่ง ให้หน่วยบริการในพื้นที่หรือสำนักงานเป็นผู้ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้ช่วยคนพิการ โดยจะแต่งตั้งบุคคลที่น่าเชื่อถือในชุมชนหรือหมู่บ้านซึ่งเป็นสถานที่ปฏิบัติงานนั้นเป็นผู้ควบคุมดูแลด้วยก็ได้

ข้อ ๒๒ ให้ผู้ช่วยคนพิการซึ่งปฏิบัติงานตามระเบียบนี้ได้รับค่าตอบแทนเป็นรายชั่วโมง และอาจได้รับค่าตอบแทนอื่นตามที่เลขาธิการประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ข้อ ๒๓ เมื่อผู้ช่วยคนพิการได้ให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการแล้ว ให้รายงานผลการปฏิบัติงานประจำเดือนหรือเป็นรายครั้งตามลักษณะของงานโดยให้คนพิการหรือบุคคลที่กระทำการแทนคนพิการ และบุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ควบคุมดูแลตามข้อ ๒๑ วรรคสอง (ถ้ามี) รับรองแบบที่เลขาธิการกำหนดต่อหน่วยบริการในพื้นที่ทราบ และให้หน่วยบริการในพื้นที่จัดทำรายงานสรุปการปฏิบัติงานของผู้ช่วยคนพิการและจำนวนค่าตอบแทนให้สำนักงานเพื่อเบิกจ่ายค่าตอบแทนต่อไป

ข้อ ๒๔ การให้บริการผู้ช่วยคนพิการสิ้นสุดลง เมื่อ

(๑) คนพิการถึงแก่ความตายหรือขาดคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

(๒) คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการขอยกเลิกการให้บริการ

(๓) สัญญาการให้บริการสิ้นสุดลง

(๔) กรณีผู้มีอำนาจพิจารณาอนุมัติเห็นว่า การมีผู้ช่วยคนพิการไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อคนพิการเท่าที่ควร

ข้อ ๒๕ เมื่อมีการจัดตั้งต่อไปนี้ ให้หัวหน้าหน่วยงานซึ่งรับผิดชอบตามข้อ ๑๘ พิจารณาเพิกถอนการรับจดทะเบียนผู้ช่วยคนพิการ

(๑) มีความประพฤดิเสียหายอย่างร้ายแรงของการเป็นผู้ช่วยคนพิการ คนพิการหรือซึ่งบุคคลอื่นที่กระทำการแทนคนพิการได้แจ้งให้สำนักงานหรือหน่วยบริการในพื้นที่ทราบแล้ว

(๒) ปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้มาตรฐานที่กำหนด

(๓) ไม่มาปฏิบัติหน้าที่สามครั้งขึ้นไปภายในหนึ่งปีโดยไม่มีเหตุอันสมควร

หมวด ๔

การช่วยเหลือคนพิการที่ไม่มีผู้ดูแล

ข้อ ๒๖ คนพิการซึ่งจะมีสิทธิตามหมวดนี้ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) มีบัตรประจำตัวคนพิการ

(๒) ไม่มีผู้อุปการะเลี้ยงดูหรือมีแต่ไม่สามารถเลี้ยงดูได้

(๓) ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งหรือที่อยู่อาศัยไม่มั่นคงหรือไม่เหมาะสม

(๔) ไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้

(๕) ไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐอื่นหรือได้รับแต่ไม่เพียงพอ

ข้อ ๒๗ให้นำความในข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ วรรคหนึ่งและวรรคสาม มาใช้บังคับกับการยื่นคำขอและการพิจารณาคำขอรับการช่วยเหลือคนพิการที่ไม่มีผู้ดูแลคนพิการตามหมวดนี้โดยอนุโลม

ข้อ ๒๘ การช่วยเหลือคนพิการที่ไม่มีผู้ดูแลตามหมวดนี้ ได้แก่

(๑) การช่วยเหลือเป็นเงินหรือสิ่งของ

(๒) การจัดหาครอบครัวอุปการะ

(๓) การส่งเข้าอุปการะในสถานสงเคราะห์

(๔) การจัดให้มีผู้ช่วยคนพิการ

(๕) การช่วยเหลืออื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

อัตราเงินและรายการค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่เลขาธิการประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ข้อ ๒๙ ในกรณีสถานสงเคราะห์เอกชนที่ให้การช่วยเหลือคนพิการด้านที่อยู่อาศัยหรือการเลี้ยงดูคนพิการตามข้อ ๒๘ อาจยื่นคำขอรับเงินอุดหนุนตามระเบียบนี้ได้

ข้อ ๓๐ สถานสงเคราะห์เอกชนที่ขึ้นขอรับเงินอุดหนุน จะต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- (๑) ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการสวัสดิการที่อยู่อาศัยหรือการเลี้ยงดูคนพิการ
- (๒) มีหน่วยงานของรัฐรับรองผลการดำเนินงานเป็นที่ยอมรับและเป็นประโยชน์ต่อคนพิการ หรือได้รับการรับรองมาตรฐานตามที่คณะกรรมการกำหนด

(๓) มีการบริหารงาน ระบบการเงิน และการบัญชีที่มีประสิทธิภาพและตรวจสอบได้

(๔) มีคุณสมบัติอื่นตามที่เลขาธิการกำหนด

ข้อ ๓๑ สถานสงเคราะห์เอกชนที่มีภูมิสำเนาในท้องที่กรุงเทพมหานครซึ่งประสงค์รับเงินอุดหนุน ให้จัดทำโครงการขอรับการสนับสนุนที่หน่วยงานในสังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ และในกรณีจังหวัดอื่นให้ยื่นคำขอที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

อัตราเงินและรายการค่าใช้จ่ายในการจัดทำโครงการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่เลขาธิการประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

แบบและวิธีปฏิบัติในการยื่นคำขอและการรับเงินอุดหนุนและการรายงาน ให้เป็นไปตามที่เลขาธิการกำหนด

ข้อ ๓๒ ให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่รับคำขอตรวจสอบและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของแต่ละโครงการพร้อมทั้งเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการด้วย

หมวด ๕

สิทธิผู้ดูแลคนพิการ

ข้อ ๓๓ ผู้ดูแลคนพิการซึ่งจะมีสิทธิตามหมวดนี้ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้ดูแลคนพิการ โดยตรงและคนพิการนั้นมีบัตรประจำตัวคนพิการ

(๒) ได้รับความเดือดร้อนหรือยากลำบากเนื่องจากต้องดูแลคนพิการ

(๓) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในท้องที่ยื่นคำขอ

(๔) ไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐอื่นหรือได้รับแต่ไม่เพียงพอ

ข้อ ๓๔ ให้นำความในข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ วรรคหนึ่งและวรรคสาม มาใช้บังคับกับการยื่นคำขอและการพิจารณาคำขอรับสิทธิผู้ดูแลคนพิการตามหมวดนี้โดยอนุโลม

ข้อ ๓๕ เอกสารหลักฐานประกอบการยื่นคำขอใช้สิทธิตามหมวดนี้ ได้แก่

(๑) ตำนานบัตรประชาชนของผู้ดูแลคนพิการ

(๒) สำเนาบัตรประจำตัวคนพิการ

(๓) สำเนาทะเบียนบ้านของผู้ดูแลคนพิการและคนพิการ

(๔) ได้รับการรับรองเป็นหนังสือจากผู้แทนองค์กรด้านคนพิการ กำนันผู้ใหญ่บ้าน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนา ข้าราชการระดับปฏิบัติการหรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือมีหลักฐานเชื่อได้ว่าเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูคนพิการจริง

แบบและวิธีการอื่นคำขอรับการส่งเสริมสนับสนุนให้เป็นไปตามที่เลขาธิการกำหนด

ข้อ ๓๖ สิทธิของผู้ดูแลคนพิการตามหมวดนี้ ได้แก่

(๑) การบริการให้คำปรึกษา แนะนำ หรือฝึกอบรมทักษะการเลี้ยงดูคนพิการให้ได้มาตรฐานตามหลักวิชาการและวิชาชีพ

(๒) การจัดการศึกษาโดยส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(๓) การส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ การทำงานในสถานประกอบการ การฝึกอาชีพ การสนับสนุนเงินทุนประกอบอาชีพ การมีงานทำ การให้สัมปทานหรือสถานที่จำหน่ายสินค้า การจัดจ้างแบบเหมืองาน หรือการอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ดูแลคนพิการ

(๔) การให้ความช่วยเหลืออื่นใด เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามที่คณะอนุกรรมการกำหนด

ข้อ ๓๗ ให้สำนักงานขอตั้งงบประมาณประจำปี เพื่อเป็นค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายในวิธีการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้แก่คนพิการ การมีผู้ช่วยคนพิการ การช่วยเหลือคนพิการที่ไม่มีผู้ดูแล และสิทธิของผู้ดูแลคนพิการ รวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่นที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ข้อ ๓๘ ในกรณีมีสิทธิขอรับความช่วยเหลือคนพิการตามระเบียบนี้แล้ว และมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนอื่นของทางราชการสำหรับการปฏิบัติงานนั้นแล้วให้เบิกได้ทางเดียว

ข้อ ๓๙ วิธีการปฏิบัติอื่นใดที่ไม่ได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้นำระเบียบของทางราชการว่าด้วยการนั้นมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

พระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๓๗)

พ.ศ. ๒๕๕๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

เป็นปีที่ ๖๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๓๗) พ.ศ. ๒๕๕๒”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (ฎ) ของ (๑) ในมาตรา ๔๗ แห่งประมวลรัษฎากร

“(ฎ) ค่าอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา สามีหรือภริยา บุตรชอด้วยกฎหมายหรือนุตรบุญธรรม ของผู้มีเงินได้ บิดามารดาหรือนุตรชอด้วยกฎหมายของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ หรือนุคคลอื่นที่

ผู้มีเงินได้เป็นผู้ดูแลตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ คนละหกหมื่นบาท โดยบุคคลดังกล่าวต้องเป็นคนพิการซึ่งมีบัตรประจำตัวคนพิการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ หรือเป็นคนทุพพลภาพ มีรายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพ และอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของผู้มีเงินได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข รวมทั้งจำนวนคนพิการ และคนทุพพลภาพในความอุปการะเลี้ยงดูของผู้มีเงินได้ที่อธิบดีประกาศกำหนด

การหักลดหย่อนสำหรับบุตรบุญธรรม ให้หักได้ในฐานะบุตรบุญธรรมเพียงฐานะเดียว

ค่าอุปการะเลี้ยงดูตามวรรคหนึ่ง ให้หักลดหย่อนสำหรับเงินได้พึงประเมินประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่จะต้องยื่นรายการในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นต้นไป”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความใน (๒) ของวรรคสอง ในมาตรา ๕๗ เบญจ แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๒๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๒) สำหรับบุตรที่หักลดหย่อนได้ตามอัตราที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๗ (๑) (ก) (จ) และ (ฎ) คนละกึ่งหนึ่ง”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่รัฐบาลมีนโยบายเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของคนพิการหรือทุพพลภาพ สมควรกำหนดให้ผู้มีเงินได้ซึ่งอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา สามีหรือภริยา บุตรชอบด้วยกฎหมาย หรือบุตรบุญธรรมของผู้มีเงินได้ บิดามารดาหรือบุตรชอบด้วยกฎหมายของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ หรือบุคคลอื่นที่มีผู้มีเงินได้เป็นผู้ดูแลตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการโดยบุคคลดังกล่าวต้องเป็นคนพิการหรือทุพพลภาพ สามารถนำค่าอุปการะเลี้ยงดูบุคคลดังกล่าวมาหักลดหย่อนในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อันเป็นการสนับสนุนการอุปการะเลี้ยงดูคนพิการหรือทุพพลภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ
ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสวัสดิการเบี้ยความพิการ
พ.ศ. ๒๕๕๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ (๔) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา ๒๔ ประกอบกับมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ จึงกำหนดระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสวัสดิการเบี้ยความพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

“ผู้บริหารท้องถิ่น” หมายความว่า นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และนายกเมืองพัทยา

ข้อ ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความวินิจฉัยปัญหา กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีปฏิบัติ ตลอดจนจนแบบเอกสารต่าง ๆ รวมทั้งวิธีการเบิกจ่ายเงินเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้

นายกรัฐมนตรีอาจมอบอำนาจให้ปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือนายกเมืองพัทยาเป็นผู้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแทนก็ได้

ข้อ ๕ ผู้มีสิทธิจะได้รับเงินเบี้ยความพิการ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีบัตรประจำตัวคนพิการ

(๓) มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามทะเบียนบ้าน

(๔) ไม่เป็นบุคคลซึ่งอยู่ในความอุปการะของสถานสงเคราะห์ของรัฐหรือสถานสงเคราะห์ของเอกชนที่ได้รับเงินอุดหนุนส่วนใหญ่จากรัฐ หรือถูกขังในเรือนจำตามหมายจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก และให้หมายความรวมถึงบุคคลซึ่งถูกขังไว้ตามคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายให้ลงโทษด้วย

คนพิการซึ่งได้รับสิทธิตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายหรือระเบียบอื่น ไม่เป็นการตัดสิทธิที่คนพิการจะได้รับสิทธิตามระเบียบนี้

ข้อ ๖ ให้ผู้มีคุณสมบัติตามข้อ ๕ ไปลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเงินเบี้ยความพิการต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนมีชื่ออยู่ตามทะเบียนบ้าน ณ สำนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือสถานที่อื่นตามที่ผู้บริหารท้องถิ่นนั้นประกาศกำหนด

ในกรณีที่คนพิการไม่สามารถยื่นคำขอได้ด้วยตนเองเนื่องจากเป็นผู้เยาว์ คนเสมือนไร้ความสามารถหรือคนไร้ความสามารถ หรือในกรณีที่คนพิการมีสภาพความพิการถึงขั้นไม่สามารถไปยื่นคำขอรับเบี้ยความพิการด้วยตนเองได้ ให้บิดา มารดา บุตร สามี ภรรยา ญาติ พี่น้อง หรือบุคคลอื่นใดที่รับดูแลหรืออุปการะคนพิการยื่นคำขอนั้นแทนก็ได้ แต่ต้องนำหลักฐานของคนพิการไปแสดงต่อข้าราชการส่วนท้องถิ่นด้วย

ข้อ ๗ การจ่ายเงินเบี้ยความพิการตามระเบียบนี้ ให้จ่ายได้ในอัตราเดือนละห้าร้อยบาท หรือตามมติคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติกำหนด

ข้อ ๘ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้จ่ายเงินเบี้ยความพิการแก่ผู้มีสิทธิเป็นรายเดือน ภายในวันที่สิบของทุกเดือน

ข้อ ๙ สิทธิของผู้ได้รับเงินเบี้ยความพิการตามระเบียบนี้สิ้นสุดลงในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ตาย

(๒) ขาดคุณสมบัติตามข้อ ๕

(๓) แจ่งสละสิทธิที่ขอรับเงินเบี้ยความพิการเป็นหนังสือต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนมีสิทธิได้รับเงินเบี้ยความพิการ

ข้อ ๑๐ ในกรณีคนพิการที่ได้รับเบี้ยความพิการจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่งย้ายภูมิลำเนาไปอยู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ไม่เป็นเหตุให้สิทธิการได้รับเบี้ยความพิการสิ้นสุดลง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๒

(นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ)

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

ภาคผนวก ๗

ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับ
การพัฒนาศักยภาพองค์กร และการ
รับรองมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการ

ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ
ว่าด้วยการแจ้งชื่อองค์กรคนพิการแต่ละประเภท พ.ศ. ๒๕๕๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ มาตรา ๖ และมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการซึ่งปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยการแจ้งชื่อองค์กรคนพิการแต่ละประเภท พ.ศ. ๒๕๕๑”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ องค์กรคนพิการแต่ละประเภท ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) มีสมาชิกเป็นบุคคลพิการประเภทนั้น ๆ หรือผู้ดูแลคนพิการประเภทนั้น ๆ แล้วแต่กรณี ไม่จำกัดพื้นที่ทั่วประเทศ

(๒) มีสมาชิกเป็นคณะบุคคลหรือนิติบุคคลตามประเภทความพิการประเภทนั้น ๆ ในระดับจังหวัดไม่น้อยกว่า ๑๕ จังหวัด

(๓) ได้รับการจดทะเบียนจากกระทรวงมหาดไทย และได้รับการรับรองเป็นองค์กรสาธารณประโยชน์ และ

(๔) ได้รับการรับรองจากสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย

ข้อ ๔ ให้องค์กรคนพิการแต่ละประเภทที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๓ อื่นเรื่องขอแจ้งชื่อต่อสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ตามแบบพร้อมเอกสารตามที่สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติกำหนด

ข้อ ๕ ให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ จัดทำทะเบียนรายชื่อองค์กรคนพิการแต่ละประเภทที่ได้แจ้งชื่ออย่างถูกต้องตามข้อ ๔ เสนอต่อคณะกรรมการเพื่อทราบ

ข้อ ๖ ให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ประกาศเผยแพร่รายชื่อ
องค์กรคนพิการแต่ละประเภทต่อสาธารณชน

ประกาศ ณ วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ประธานกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

ว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการตามประเภทความพิการ

พ.ศ. ๒๕๕๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ (๑) ประกอบมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้ เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการตามประเภทความพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้มีคณะกรรมการตามประเภทความพิการ ประกอบด้วย

(๑) นายกสมาคมขององค์กรคนพิการหรือผู้แทน เป็นประธานอนุกรรมการ

(๒) ผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่เกินสามคน เป็นอนุกรรมการ โดยอย่างน้อยหนึ่งคนให้แต่งตั้งจากผู้แทนองค์กรหรือหน่วยงานที่ปฏิบัติงานเพื่อคนพิการ และให้ผู้ทรงคุณวุฒิเลือกกันเองหนึ่งคน เป็นรองประธานอนุกรรมการ

(๓) ผู้แทนองค์กรคนพิการหรือผู้ปกครองของคนพิการ ไม่เกินสองคน เป็นอนุกรรมการ

(๔) ผู้แทนสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ เป็นอนุกรรมการ และเลขานุการ

(๕) เจ้าหน้าที่ของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

(๖) เจ้าหน้าที่ขององค์กรคนพิการ เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้สมาคมขององค์กรคนพิการ เป็นผู้เสนอชื่อบุคคลตาม (๒) (๓) และ (๖)

อนุกรรมการตาม (๑) ถึง (๖) ต้องมีคนที่มิใช่บิดรประจำตัวคนพิการ ตามมาตรา ๑๕ อย่างน้อยหนึ่งคน

ข้อ ๔ อนุกรรมการตามข้อ ๓ (๑) (๒) (๓) และ (๖) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์
- (๓) มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
- (๔) ไม่วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (๕) ไม่คิดยาเสพติดให้โทษ
- (๖) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๗) ไม่เป็นผู้ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอการลงโทษหรือเคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๘) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ

ข้อ ๕ อนุกรรมการตามข้อ ๓ (๑) (๒) (๓) และ (๖) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี นับจากวันที่ได้รับการแต่งตั้ง เมื่อครบกำหนดให้แต่งตั้งอนุกรรมการขึ้นใหม่ภายในหกสิบวัน ให้อนุกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไป จนกว่าอนุกรรมการซึ่งได้รับการแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่ และอนุกรรมการที่พ้นจากวาระอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีอนุกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้มีการแต่งตั้งผู้อื่นเป็นอนุกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ทั้งนี้ ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ข้อ ๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อนุกรรมการตามข้อ ๓ (๑) (๒) (๓) และ (๖) พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๔

ข้อ ๗ ให้คณะกรรมการตามประเภทความพิการ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามประเภทความพิการเสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

(๒) เสนอแผนงานหรือโครงการ เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามประเภทความพิการเพื่อเสนอให้คณะกรรมการบริหารกองทุน หรือคณะกรรมการส่งเสริมและ

พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ แล้วแต่กรณี พิจารณาให้ความเห็นชอบ และอนุมัติวงเงิน
รายการค่าใช้จ่าย และการจ่ายเงิน

- (๓) ติดตามการดำเนินงานแผนงานหรือโครงการที่ได้รับการสนับสนุน
- (๔) ติดตามการกู้ยืมเงินของคนพิการ
- (๕) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานและความเข้มแข็งขององค์กรคนพิการ
- (๖) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือคณะกรรมการ ตามความเหมาะสม
- (๗) ดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

มอบหมาย

ข้อ ๕ ให้เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ รักษาการ
ตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

สมชาย วงศ์สวัสดิ์

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

ว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัด

พ.ศ. ๒๕๕๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ (๗) ประกอบมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๑”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัด ประกอบด้วย

(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งได้รับมอบหมาย เป็นประธานอนุกรรมการ

(๒) นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดหรือผู้แทน แรงงานจังหวัดหรือผู้แทน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดหรือผู้แทน และผู้แทนส่วนราชการอื่นซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง ไม่เกินสองคน เป็นอนุกรรมการ

(๓) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เกินสามคน เป็นอนุกรรมการ

(๔) ผู้แทนองค์กรคนพิการแต่ละประเภทในจังหวัด ซึ่งสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย รับรอง จำนวนไม่เกินห้าคน โดยเป็นผู้แทนคนพิการ อย่างน้อยสามประเภทความพิการ เป็นอนุกรรมการ

(๕) ผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่เกินสองคน ในจำนวนนี้ต้องมาจากองค์กรหรือหน่วยงานที่ปฏิบัติงานเพื่อคนพิการ จำนวนหนึ่งคน เป็นอนุกรรมการ

(๖) พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

(๗) ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ไม่เกินสองคน เป็นอนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

อนุกรรมการตาม (๔) ต้องมีคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ ตามมาตรา ๑๕ อย่างน้อยหนึ่งคน
บุคคลตาม (๓) (๔) (๕) และ (๗) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้ง

ข้อ ๔ อนุกรรมการตามข้อ ๓ (๔) และ (๕) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม
ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (๓) มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
- (๔) ไม่วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (๕) ไม่คิดขายชาติให้ไทย

(๖) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(๗) ไม่เป็นผู้ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอลงโทษหรือ
เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือ
ความผิดลหุโทษ

(๘) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ

ข้อ ๕ อนุกรรมการตามข้อ ๓ (๓) (๔) และ (๕) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี
นับจากวันที่ได้รับการแต่งตั้ง เมื่อครบกำหนดให้แต่งตั้งอนุกรรมการขึ้นใหม่ภายในหกสิบวัน
ให้อนุกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่าอนุกรรมการ
ซึ่งได้รับการแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่ และอนุกรรมการที่พ้นจากวาระอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีอนุกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้มีการแต่งตั้งผู้อื่นเป็น
อนุกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ทั้งนี้ ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับ
วาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งคนแทน

ข้อ ๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อนุกรรมการตามข้อ ๓ (๓) (๔) และ (๕)
พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๔

ข้อ ๗ ให้คณะกรรมการตามข้อ ๓ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดแผน ยุทธศาสตร์ โครงการ การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในจังหวัด ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ โดยบูรณาการให้เข้ากับแผนพัฒนาจังหวัด หรือแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนั้น ๆ

(๒) ประสานการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ กับทุกภาคส่วน สนับสนุนหน่วยงานที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับคนพิการ ประสานทรัพยากร ตลอดจนระดมทุนเพื่อสนับสนุนกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในจังหวัด

(๓) พิจารณากลับกรองและให้ความเห็นการขอกู้ยืมเงินของคนพิการ เพื่อนำเสนอคณะกรรมการบริหารกองทุนพิจารณาอนุมัติ และติดตามการกู้ยืมเงินของคนพิการในจังหวัด

(๔) ตรวจสอบการกระทำที่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการในจังหวัด

(๕) เสนอแผนงานหรือโครงการ เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในจังหวัด เพื่อให้คณะกรรมการบริหารกองทุน หรือคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ แล้วแต่กรณี พิจารณาให้ความเห็นชอบ และอนุมัติวงเงิน รายการค่าใช้จ่าย และการจ่ายเงิน

(๖) ติดตามการดำเนินงานแผนงานหรือโครงการในจังหวัดที่ได้รับการสนับสนุน

(๗) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานและความเข้มแข็งขององค์กรคนพิการในจังหวัด

(๘) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือคณะกรรมการ ตามความเหมาะสม

(๙) ดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

มอบหมาย

ข้อ ๘ ให้เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ รักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

สมชาย วงศ์สวัสดิ์

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐาน การรับรองและเพิกถอนการรับรอง
องค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการ

พ.ศ. ๒๕๕๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ (๑๐) และมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ จึงกำหนดระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐาน การรับรองและเพิกถอนการรับรององค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่การอื่นคำขอรับรองตามหมวด ๕ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นสามสิบวันนับแต่วันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“มาตรฐาน” หมายความว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์และต้องการให้เกิดขึ้นเพื่อใช้เป็นหลักในการส่งเสริม สนับสนุน รับรอง ติดตามประเมินผลและประกันคุณภาพในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการขององค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

“การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ” หมายความว่า การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ การจัดสวัสดิการ การส่งเสริมและพิทักษ์สิทธิ การสนับสนุนให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตอิสระ มีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์และเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป มีส่วนร่วมทางสังคมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพภายใต้สภาพแวดล้อมที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

“องค์กรด้านคนพิการ” หมายความว่า องค์กรของคนพิการ และองค์กรเพื่อคนพิการ

“องค์กรของคนพิการ” หมายความว่า องค์กรที่มีคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการเป็นสมาชิก และเป็นกรรมการบริหารองค์กร ไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการทั้งหมด ตลอดจนมีอำนาจตัดสินใจในการดำเนินงานเพื่อคุ้มครองสิทธิของคนพิการด้วย

“องค์กรเพื่อคนพิการ” หมายความว่า องค์กรที่มีวัตถุประสงค์หรือกิจการหลักเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและมีหน่วยงานภาครัฐ

“องค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการ” หมายความว่า หน่วยงานของรัฐ องค์กรภาคเอกชน หรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการตามที่คณะกรรมการกำหนด

“การให้บริการแก่คนพิการ” หมายความว่า การจัดบริการใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

“การรับรองมาตรฐาน” หมายความว่า ผลการดำเนินงานขององค์กรด้านคนพิการ หรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการซึ่งได้รับเครื่องหมายการรับรองมาตรฐานจากคณะกรรมการ ตามระเบียบนี้

“เครื่องหมาย” หมายความว่า เครื่องหมายยืนยันระดับคุณภาพขององค์กรด้านคนพิการ หรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการซึ่งได้รับการรับรองตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการ และมีอายุสามปีนับแต่วันได้รับเครื่องหมายรับรอง

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ แห่งชาติ

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ แห่งชาติ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

ข้อ ๔ ให้เลขาธิการรักษาการตามระเบียบนี้ และมีอำนาจกำหนดแบบฟอร์มและแนวทาง ในการปฏิบัติตามระเบียบนี้รวมทั้งมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดในกรณีที่มีปัญหาหรือข้อขัดแย้งในการปฏิบัติ ตามระเบียบนี้

หมวด ๑

การส่งเสริมและพัฒนามาตรฐาน

ข้อ ๕ ให้มีคณะกรรมการเพื่อกำหนดมาตรฐาน รับรองและเพิกถอนการรับรององค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการ จำนวนสองคณะ ได้แก่

(๑) คณะอนุกรรมการพัฒนามาตรฐานองค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการ ประกอบด้วยเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ เป็นประธาน อนุกรรมการ รองเลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ เป็นรองประธานอนุกรรมการ ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการและผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมแห่งชาติเป็นอนุกรรมการ และอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งจากผู้แทนสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย ผู้แทนสมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย ผู้แทนสมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย ผู้แทนมูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ผู้แทนมูลนิธิธรรมิกชนเพื่อคนตาบอดในพระบรมราชูปถัมภ์ ผู้แทนสมาคมผู้ปกครองบุคคลออทิสซึม (ไทย) ผู้แทนสมาคมเพื่อคนพิการทางสติปัญญาแห่งประเทศไทย ผู้แทนสมาคมเพื่อผู้บกพร่องทางจิต ผู้แทนมูลนิธิพัฒนาคนพิการไทย ผู้แทนสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทยและผู้แทนมูลนิธิอนุเคราะห์คนหูหนวกในพระราชูปถัมภ์เป็นอนุกรรมการ โดยให้เลขาธิการแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ และมอบหมายให้ข้าราชการในสำนักงานเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

(๒) คณะอนุกรรมการรับรองมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการ ประกอบด้วยรองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานอนุกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะอนุกรรมการตาม (๑) เสนอให้ คณะกรรมการแต่งตั้งจากผู้มีความรู้และประสบการณ์รวมทั้งมีความเชี่ยวชาญในสาขากฎหมาย การเงินการบัญชี การบริหารองค์กร การพัฒนามาตรฐานองค์กร การวิจัยและประเมินผล และการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการทางการแพทย์ การศึกษา การส่งเสริมอาชีพ การจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการสาธารณะ การจัดบริการสวัสดิการสังคม ข้อมูลข่าวสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับคนพิการ ในจำนวนนี้ต้องมีผู้ที่มีบัตรประจำตัวคนพิการอย่างน้อยหนึ่งคน และมีผู้แทนจากภาคเอกชนอย่างน้อยสองคนเป็นอนุกรรมการ และให้เลขาธิการเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ และให้เลขาธิการแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานจำนวนสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๖ ให้นำความในมาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๑๑ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาบังคับใช้กับวาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามข้อ ๕ (๑) และ (๒) โดยอนุโลม และนำความมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

ข้อ ๗ ให้คณะอนุกรรมการตามข้อ ๕ (๑) มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดมาตรฐานรวมทั้งกำหนดเครื่องหมายเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการให้ความเห็นชอบ

(๒) ส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรต่าง ๆ ให้ได้รับการรับรองมาตรฐานตามระเบียบนี้

(๓) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ข้อ ๘ ให้คณะอนุกรรมการตามข้อ ๕ (๒) มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) กำหนดเครื่องมือ แบบเอกสาร ขั้นตอนและวิธีการตลอดจนเกณฑ์การให้คะแนนในการยื่นคำขอรับรองมาตรฐานตามระเบียบนี้

(๒) กำหนดแนวทางและให้การรับรองหรือเพิกถอนการรับรององค์กรด้านคนพิการและองค์กรอื่นที่ให้บริการแก่คนพิการตามระเบียบนี้

(๓) ให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการแต่งตั้งบุคคลหรือองค์กรเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจประเมินผลหรือแต่งตั้งผู้ที่ทำหน้าที่ทบทวนผลการประเมิน

(๔) ให้คำแนะนำแก่องค์กรต่าง ๆ เพื่อให้ได้รับการรับรองมาตรฐานและจะกำหนดเงื่อนไขอื่นเพื่อให้องค์กรที่ยื่นคำขอรับรองมาตรฐานได้ปรับปรุงเพื่อให้ผ่านมาตรฐานตามที่กำหนดก็ได้

(๕) ติดตามประเมินผลการให้การรับรองเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้

(๖) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ข้อ ๙ ให้สำนักงานทำหน้าที่ศึกษา เสนอความเห็นเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้แก่องค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการรวมทั้งสนับสนุนให้องค์กรต่าง ๆ ได้เข้ารับการรับรองมาตรฐานตลอดจนกำกับดูแลให้องค์กรที่ได้รับการรับรองรักษามาตรฐานตามที่กำหนด

ข้อ ๑๐ ให้สำนักงานขอตั้งงบประมาณประจำปีเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติการตามระเบียบนี้

หมวด ๒

มาตรฐานองค์กรของคนพิการ

ข้อ ๑๑ ให้องค์กรของคนพิการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยคำนึงถึงหลักคุณธรรม การมีส่วนร่วม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบและคุ้มค่า

ข้อ ๑๒ ในการกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ มาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติขององค์กร ต้องไม่มีลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ

ข้อ ๑๓ ให้องค์กรของคนพิการ ต้องมีการบริหารงาน การให้บริการ และคุณภาพของการ ให้บริการแก่คนพิการ ดังต่อไปนี้

(๑) การบริหารงาน ต้องมีคณะกรรมการบริหาร มีกฎระเบียบหรือข้อบังคับชัดเจนและ สามารถบังคับใช้ และมีการบริหารจัดการซึ่งต้องมีการบริหารงบประมาณ ระบบการเงินการบัญชี การพัฒนาบุคลากร มีการรับสมัครสมาชิกใหม่และเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วม มีการแจ้งข้อมูล ข่าวสาร มีการร่วมงานกับเครือข่ายอื่น ๆ มีการประชาสัมพันธ์ และมีความสามารถในการระดมทุน และทรัพยากร

(๒) การให้บริการ ต้องมีการให้บริการแก่คนพิการ มีระบบการรับเข้า และการลงทะเบียน ผู้รับบริการและผู้ที่เกี่ยวข้อง มีวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวก มีการติดตาม และประเมินผล และมีบุคลากรหรืออาสาสมัครหรือที่ปรึกษาในการให้บริการ

(๓) คุณภาพการให้บริการ ต้องมีการให้บริการที่มีคุณภาพโดยได้รับการยอมรับจากสมาชิก หรือเป็นประโยชน์ต่อสังคม มีผู้นำที่มีความสามารถในการนำองค์กร มีกิจกรรมเพื่อคุ้มครองสิทธิ คนพิการ ไม่เก็บค่าบริการหรือเก็บในอัตราที่สมเหตุสมผล มีระบบการประสานงานและส่งต่อ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หมวด ๓

มาตรฐานองค์กรเพื่อคนพิการ

ข้อ ๑๔ องค์กรเพื่อคนพิการ ต้องมีลักษณะการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามข้อ ๑๑ และข้อ ๑๒

ข้อ ๑๕ ให้องค์กรเพื่อคนพิการ ต้องมีการบริหารงาน การให้บริการ และคุณภาพ การให้บริการแก่คนพิการ ดังต่อไปนี้

(๑) การบริหารงาน ต้องมีคณะกรรมการบริหาร มีกฎระเบียบหรือข้อบังคับชัดเจน และสามารถบังคับใช้ และมีการบริหารจัดการซึ่งต้องมีการบริหารงบประมาณ ระบบการเงินการบัญชี การพัฒนาบุคลากร มีการเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วม มีการแจ้งข้อมูลข่าวสาร มีการร่วมงานกับเครือข่ายอื่น ๆ มีการประชาสัมพันธ์ และมีความสามารถในการระดมทุนและทรัพยากร

(๒) การให้บริการ ต้องมีการให้บริการแก่คนพิการ มีระบบการรับเข้าและการลงทะเบียน ผู้รับบริการและผู้ที่เกี่ยวข้อง มีวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวก มีการติดตามและประเมินผล และมีบุคลากรที่ให้บริการ

(๓) คุณภาพการให้บริการ ต้องมีการให้บริการที่มีคุณภาพโดยได้รับการยอมรับจากผู้รับบริการหรือเป็นประโยชน์ต่อสังคม มีผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ประกอบวิชาชีพที่มีทักษะการบริการ การคุ้มครองสิทธิผู้รับบริการ ไม่เก็บค่าบริการหรือเก็บในอัตราที่สมเหตุสมผล มีระบบการประสานงานและส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หมวด ๔

มาตรฐานขององค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการ

ข้อ ๑๖ องค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการ ต้องลักษณะการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามข้อ ๑๑ และข้อ ๑๒

ข้อ ๑๗ ให้องค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการ ต้องมีการบริหารงาน การให้บริการ และคุณภาพการให้บริการ ดังต่อไปนี้

(๑) การบริหารงาน ต้องมีการกำหนดโครงสร้างและการบริหารจัดการ ยุทธศาสตร์ แผนงานโครงการ บุคลากร หรืองบประมาณด้านการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการไว้เป็นการเฉพาะ รวมทั้งมีข้อมูลสารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ อาคารสถานที่ เครื่องมืออุปกรณ์ หรือได้มีการจัดสภาพแวดล้อมที่คนพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

(๒) การให้บริการ ต้องมีการกำหนดรูปแบบและวิธีการในการให้บริการแก่คนพิการ มีวิธีการให้บริการที่ชัดเจน มีการติดตามประเมินผลบริการ การให้บริการ รวมทั้งมีกิจกรรมด้านการส่งเสริมและสนับสนุนคนพิการหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(๓) คุณภาพการให้บริการ ต้องมีการให้บริการที่มีคุณภาพ รวดเร็ว คำนึงถึงและทันสถานการณ์ คอบสนองต่อความต้องการจำเป็นของคนพิการ และมีความพึงพอใจจากผู้รับบริการ

หมวด ๕
การยื่นคำขอรับรอง

ข้อ ๑๘ องค์กรของคณพิการ องค์กรเพื่อคณพิการ หรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คณพิการ ที่ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้ อาจยื่นคำขอรับรอง ต่อคณะกรรมการตามข้อ ๕ (๒) ได้

ข้อ ๑๙ การยื่นคำขอรับรองตามข้อ ๑๘ ในเขตท้องที่กรุงเทพมหานครให้อื่นคำขอ ที่สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคณพิการแห่งชาติ ในเขตท้องที่จังหวัดอื่นให้อื่นคำขอ ที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดแห่งท้องที่ที่องค์กรนั้นตั้งอยู่

ให้สำนักงานที่รับคำขอความวรรคหนึ่ง ตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานขององค์กร และตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารแล้วส่งคำขอพร้อมความเห็นให้คณะกรรมการตามข้อ ๕ (๒) ภายในสามสิบวัน

ข้อ ๒๐ ให้เลขาธิการเสนอคณะกรรมการตามข้อ ๕ (๒) เพื่อแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ภายใน สำนักงานหรือบุคคลหรือองค์กรภายนอก หรือสถาบันการศึกษาตลอดจนหน่วยงานอื่นซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการตรวจประเมินองค์กรที่ได้ยื่นคำขอรับรองรวมทั้งเสนอความเห็น เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการตามข้อ ๕ (๒)

การปฏิบัติหน้าที่ของบุคคล องค์กร สถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานความวรรคหนึ่ง อาจได้รับคำตอบแทนตามระเบียบของทางราชการ หรือคำตอบแทนอื่นตามที่เลขาธิการกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ข้อ ๒๑ ในกรณีองค์กรที่ยื่นคำขอรับรองมาตรฐานตามระเบียบนี้เคยได้รับเครื่องหมาย รับรองมาตรฐานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม หรือตามกฎหมายอื่น มาแล้ว ไม่เกินหนึ่งปี ให้สำนักงานเป็นผู้ตรวจประเมินเฉพาะเอกสารแล้วเสนอให้คณะกรรมการตามข้อ ๕ (๒) พิจารณาให้การรับรองมาตรฐานก็ได้

ข้อ ๒๒ เมื่อองค์กรใดได้รับการรับรองมาตรฐานจากคณะกรรมการตามข้อ ๕ (๒) แล้วให้เลขาธิการออกเครื่องหมายรับรองมาตรฐานให้แก่องค์กรนั้น และให้สำนักงานเผยแพร่ ต่อสาธารณชนต่อไป

องค์กรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานความวรุคหนึ่ง มีสิทธิได้รับการส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ การพัฒนาบุคลากร การยกย่องเชิดชูเกียรติ และการสนับสนุนอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๒๓ กรณีองค์กรที่อื่นคำขอรับรองมาตรฐานความระเบียบนี้แล้วแต่คณะกรรมการตามข้อ ๕ (๒) พิจารณาแล้วเห็นว่าผลงานขององค์กรยังไม่ได้มาตรฐานตามที่กำหนดให้คณะกรรมการดังกล่าวอาจจัดทำข้อเสนอแนะเป็นหนังสือแก่องค์กรนั้นเพื่อนำไปปฏิบัติภายในเงื่อนไขและระยะเวลาที่กำหนดก่อนพิจารณาให้การรับรองใหม่ก็ได้

ข้อ ๒๔ กรณีการรับรองมาตรฐานขององค์กรใดหมดอายุ หรือกรณีไม่ได้รับการรับรองหรือถูกเพิกถอนการรับรองความระเบียบนี้ ให้องค์กรนั้นยื่นคำขอรับรองใหม่ตามระเบียบนี้ได้

หมวด ๖

การเพิกถอนการรับรอง

ข้อ ๒๕ กรณีปรากฏข้อเท็จจริงว่าองค์กรใดซึ่งได้รับการรับรองมาตรฐานแล้วไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานในข้อหนึ่งข้อใดหรือหลายข้อตามที่ได้รับการรับรอง ซึ่งเชื่อว่าจะมีผลเสียหาค่อคนพิการ หรือจะส่งผลต่อคุณภาพการให้บริการลดลง และเลขาธิการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายได้ให้คำแนะนำและตักเตือนเป็นหนังสือเพื่อให้ปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว หากองค์กรนั้นยังไม่แก้ไขโดยไม่มีเหตุอันควร ให้เลขาธิการเสนอคณะกรรมการตามข้อ ๕ (๒) พิจารณาเพิกถอนการรับรองมาตรฐานขององค์กรนั้นได้

ข้อ ๒๖ ให้เลขาธิการแจ้งผลการเพิกถอนการรับรองมาตรฐานขององค์กรเป็นหนังสือแก่หน่วยงานที่รับคำขอรับรองเพื่อแจ้งให้องค์กรและผู้เกี่ยวข้องทราบต่อไป

ข้อ ๒๗ กรณีองค์กรแห่งใดถูกเพิกถอนการรับรองความระเบียบนี้ ห้ามมิให้ยื่นคำขอรับรองมาตรฐานภายในหนึ่งปีนับตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งการเพิกถอนการรับรอง ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิที่จะได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนามาตรฐานโดยสำนักงานความระเบียบนี้ต่อไปได้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

เครื่องหมายรับรองมาตรฐานองค์กรด้านคนพิการ

นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

มาตรฐาน หมายความว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์และต้องการ ให้เกิดขึ้นเพื่อใช้เป็นหลักในการส่งเสริม สนับสนุน รับรอง ติดตามประเมินผลและประกันคุณภาพในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการขององค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นที่ให้บริการแก่คนพิการใดไม่มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

องค์กรด้านคนพิการ หมายความว่า องค์กรของคนพิการ และองค์กรเพื่อคนพิการ

องค์กรของคนพิการ หมายความว่า องค์กรที่มีคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการเป็นสมาชิกและเป็นกรรมการบริหารองค์กรไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการทั้งหมด ตลอดจนมีอำนาจตัดสินใจในการดำเนินงานเพื่อคุ้มครองสิทธิคนพิการด้วย

องค์กรเพื่อคนพิการ หมายความว่า องค์กรที่มีวัตถุประสงค์หรือกิจกรรมหลักเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และมีใช้หน่วยงานภาครัฐ

องค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการ หมายความว่า หน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน หรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการตามที่คณะกรรมการกำหนด

การให้บริการแก่คนพิการ หมายความว่า การจัดบริการใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

การรับรองมาตรฐาน หมายความว่า ผลการดำเนินงานขององค์กรด้านคนพิการ หรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการ ซึ่งได้รับเครื่องหมายการรับรองมาตรฐานจากคณะกรรมการตามระเบียบฯ

เครื่องหมาย หมายความว่า เครื่องหมายขึ้นต้นระดับคุณภาพขององค์กรด้านคนพิการ หรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการ ซึ่งได้รับการรับรองตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการ และมีอายุสามปีนับแต่วันที่ได้รับเครื่องหมายรับรอง

องค์ประกอบและตัวชี้วัดมาตรฐานองค์กรของคณิศร

ด้านที่ ๑ ประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์กร

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	รายละเอียดการตรวจประเมิน
๑. องค์กรมีความโปร่งใส / ตรวจสอบได้	๑. มีหลักฐานว่าได้รับการยอมรับจากองค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือได้รับการยกย่องจากผู้ให้บริการ ในที่สาธารณะ	<ul style="list-style-type: none"> มีข้อความแสดงการยกย่องการยอมรับในบันทึกสมุดเยี่ยมชมหรือเข้าใช้บริการขององค์กรจากผู้ให้บริการ ได้รับรางวัลอันเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กรจากหน่วยงานของรัฐ (๓ ปี) สัมภาษณ์กรรมการและขออุทธรณ์หรือลาพักกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการประกาศเกียรติคุณขององค์กรจากผู้ให้บริการจากหน่วยงานองค์กร/ผู้ให้บริการ มีจำนวนสมาชิกผู้ให้บริการเพิ่มขึ้นในแต่ละปี ได้รับการยืนยันว่าได้รับการยอมรับจากหน่วยงานในพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๒ หน่วยงาน
	๒. ผู้บริหารหรือคณะผู้บริหารองค์กรชุดปัจจุบัน ไม่เคยต้อง คำพิพากษาจนถึงที่สุดให้จำคุกในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารงานขององค์กรที่ขอรับการประเมิน	<ul style="list-style-type: none"> ไม่มีรับรองที่ออกโดยบุคคล หรือ หน่วยงานที่แสดงว่าผู้บริหารและคณะผู้บริหารองค์กรชุดปัจจุบัน ไม่เคยต้องคำพิพากษาจนถึงที่สุดให้จำคุกในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารงาน
	๓. องค์กร ไม่เคยถูกร้องเรียน / ถูกสอบสวน/ ถูกสอบสวนแต่ไม่มีมูลเกี่ยวกับการช่วยเหลือคนพิการ	<ul style="list-style-type: none"> การสัมภาษณ์สมาชิกและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อย่างน้อย ๓ คน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อให้การรับรองผลการตรวจสอบข้อร้องเรียนทั้งหมดว่าไม่มีมูลในประเด็นความไม่โปร่งใส
	๔. มีระบบตรวจสอบ / รับฟังความคิดเห็นจากสมาชิก	<ul style="list-style-type: none"> มีคณะบุคคลที่มีบุคคลภายนอกองค์กรร่วมเป็นกรรมการตรวจสอบการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก มีรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกจากคณะบุคคลที่รับผิดชอบ
	๕. มีการจัดทำ รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีและเผยแพร่รายงานผลการดำเนินงานสู่สาธารณะ	<ul style="list-style-type: none"> มีรายงานผลการดำเนินงานประจำปีขององค์กรและเผยแพร่รายงานผลการดำเนินงานสู่สาธารณะ
๒. คณะกรรมการ	๑. มีโครงสร้างคณะกรรมการอย่างมีรูปแบบที่ชัดเจน	<ul style="list-style-type: none"> มีการจัดทำผังบังคับหรือแบบคณะกรรมการที่เห็น โครงสร้างการบริหารองค์กรอย่างชัดเจน รวมถึงจัดทำเป็นลาอักษณณ์อักษร และประกาศให้สมาชิกทราบโดยทั่วกัน
๒.๑ การจัดโครงสร้างและที่ น า ข อ ง คณะกรรมการ	๒. มีข้อกำหนดการได้มาของกรรมการบริหารและมีวาระการดำรงตำแหน่ง	<ul style="list-style-type: none"> มีข้อกำหนดที่แสดงถึงการได้มาของกรรมการบริหารที่เป็นลาอักษณณ์อักษร และประกาศให้สมาชิกทราบโดยทั่วกัน มีระบบการเลือกตั้งและที่มาของคณะกรรมการบริหาร งานและ วาระการดำรงตำแหน่งตลอดจนมีระบบคิดคะแนนตรวจสอบการจัด โครงสร้างว่าเป็นไปตามข้อกำหนด
	๓. มีการกำหนดบทบาทหน้าที่กรรมการไว้เป็นลาอักษณณ์อักษรอย่างชัดเจน	<ul style="list-style-type: none"> มีการกำหนดบทบาทหน้าที่กรรมการเป็นลาอักษณณ์อักษรอย่างชัดเจนในทุกตำแหน่งและมีการลงนามโดยบุคคลที่รับผิดชอบ
	๔. มีการประชุมคณะกรรมการบริหารอย่างสม่ำเสมอตามข้อบังคับ	<ul style="list-style-type: none"> มีภาพกิจกรรมการจัดประชุม มีแผนการประชุมโดยกำหนดวัน เวลาในการจัดและจัดประชุมคณะกรรมการบริหารตามข้อบังคับ โดยขอออกสารรายงานการประชุม

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	รายละเอียดการตรวจประเมิน
	๕. มีการจัดทำวาระการประชุม และ จัดทำรายงานการประชุมที่ชัดเจนเป็น ลายลักษณ์อักษรทุกครั้ง	▪ มีรายงานการประชุมที่ระบุรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมและมีการบันทึกวาระ การประชุม/ข้อสรุปมติที่ประชุมอย่างละเอียดเป็นลายลักษณ์อักษรทุกครั้ง
๒.๒ มีกฎระเบียบ หรือข้อบังคับ จัดเจนและ สามารถบังคับใช้	๑. มีการรับฟังความคิดเห็นจากสมาชิกใน การจัดทำระเบียบ หรือข้อบังคับหรือ ข้อปฏิบัติขององค์กร	▪ มีแบบสำรวจความคิดเห็นสมาชิกและมีการบันทึก รายงานผลการสำรวจ ความคิดเห็นจากสมาชิกในการจัดทำระเบียบ หรือข้อบังคับหรือข้อปฏิบัติของ องค์กร โดยมีข้อมูลระบุรายชื่อและจำนวนสมาชิกที่เกี่ยวข้อง
	๒. มีการประกาศระเบียบ ข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ ให้สมาชิกทราบอย่างชัดเจน	▪ มีการประชาสัมพันธ์ประกาศระเบียบข้อบังคับ ข้อปฏิบัติสู่สมาชิกอย่างเป็น ลายลักษณ์อักษร และประกาศให้สมาชิกรับทราบโดยทั่วกัน โดยสุ่มสัมภาษณ์ สมาชิกอย่างน้อย ๕ คน
๓. ได้มีระเบียบหรือข้อบังคับไปใช้ บริหารงานองค์กรเป็น ไปอย่างมี ประสิทธิภาพ	๑. ไม่มีข้อพิพาท หรือ มีข้อพิพาทแต่ สอบสวนแล้วไม่มีมูลว่ามีการฝ่าฝืน ระเบียบหรือข้อบังคับหรือข้อปฏิบัติของ องค์กร	▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรและสัมภาษณ์บุคลากรอย่างน้อย ๕ คนเกี่ยวกับ แนวปฏิบัติการบริหารงานหรือข้อบังคับไปใช้ ▪ ดูจากบันทึกการประชุมและการลงชื่อรับทราบข้อบังคับและสามารถปฏิบัติ ได้จริง
	๔. ไม่มีข้อพิพาท หรือ มีข้อพิพาทแต่ สอบสวนแล้วไม่มีมูลว่ามีการฝ่าฝืน ระเบียบหรือข้อบังคับหรือข้อปฏิบัติของ องค์กร	▪ สัมภาษณ์กรรมการและสมาชิกขององค์กร โดยสุ่มตัวอย่างสัมภาษณ์ อย่าง น้อย ๕ คน
	๕. มีข้อกำหนดให้มีการทบทวน ปรับปรุง แก้ไข ระเบียบ ข้อบังคับหรือ ข้อปฏิบัติขององค์กร ให้มีความเหมาะสม	▪ ขอดูรายงานปรับปรุง แก้ไข ระเบียบ ข้อบังคับหรือข้อปฏิบัติขององค์กร ▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรและสุ่มตัวอย่างสัมภาษณ์บุคลากรอย่างน้อย ๕ คน เกี่ยวกับการทบทวน ปรับปรุง แก้ไข ระเบียบ ข้อบังคับหรือข้อปฏิบัติ ขององค์กร ให้มีความเหมาะสม
๓. ประสิทธิภาพ การบริหาร จัดการ	๑. มีรายงานที่แสดงถึงที่มาของราย ได้ ขององค์กร	▪ มีบันทึกแสดงถึงที่มาของรายได้ขององค์กร ▪ สุ่มสัมภาษณ์คณะกรรมการและสมาชิกขององค์กรอย่างน้อย ๕ คน ▪ มีแผนการใช้งบประมาณที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ โดยคณะกรรมการ
	๑.๑ การบริหาร งบประมาณ	
	๒. มีการจัดทำงบการเงินประจำปีและ รายงานผลตามข้อกำหนดขององค์กร และแหล่งทุน	▪ มีการจัดทำงบการเงินประจำปีและรายงานสถานะทางการเงินขององค์กร ▪ ดูรายงานผลปฏิบัติงานตามแผนงบประมาณและตามข้อกำหนดขององค์กร และแหล่งทุน
	๓. มีการรายงานการ ใช้จ่ายเงินต่อ คณะกรรมการบริหารตามข้อบังคับ	▪ ขอดูหลักฐานร รายงานการ ใช้จ่ายเงินต่อคณะกรรมการบริหารตามข้อบังคับ ▪ ขอดูรายงานการ ใช้จ่ายเงินในรอบ ๑ ปีที่ผ่านมา
	๔. มีการรายงานแสดงแหล่งราย ได้และ ค่าใช้จ่ายในที่ประชุมสามัญประจำปี	▪ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่การเงินและเจ้าหน้าที่บัญชี สัมภาษณ์ทริอูเอติก ▪ มีบันทึกรายงานแสดงแหล่งราย ได้และค่าใช้จ่ายในที่ประชุมสามัญประจำปี
๓.๒ ระบบการเงิน การบัญชี	๑. กำหนดให้มีบุคคลผู้รับผิดชอบทาง การเงินและบัญชีชัดเจน	▪ มีบุคคลผู้รับผิดชอบทางการเงินและบัญชีชัดเจนเป็นการเฉพาะและประกาศ แต่งตั้งอย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์อักษรเป็นที่รับทราบ โดยทั่วกัน
	๒. มีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย ประจำปีที่ป็นระบบบัญชีที่ถูกต้อง	▪ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่การเงินเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายประจำปี ที่ เป็นระบบบัญชีที่ถูกต้อง

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	รายละเอียดการตรวจประเมิน
		<ul style="list-style-type: none"> มีบุคคลตรวจสอบและรับรองผลการจัดทำบัญชี งบรับ งบจ่ายประจำปีที่เป็นระบบบัญชีที่ถูกต้อง โดยจัดทำรายงานเสนอต่อคณะกรรมการไว้เป็นหลักฐาน
	๓. มีการจัดเก็บหลักฐานการรับจ่ายเงินที่ถูกต้องและเป็นระบบ	<ul style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่การเงินและขออุทธรณ์ทุนการเงิน/การรับเงิน/การตอบรับเงินบริจาคที่ถูกต้องและเป็นระบบโดยสุ่มตรวจสอบหลักฐานการรับเงินในช่วง ๑ ปี ที่กำหนด
	๔. มีรายงานสถานะทางการเงินตามรูปแบบที่กำหนดที่ประชุมคณะกรรมการบริหารองค์กรอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง	<ul style="list-style-type: none"> มีรายงานสถานะทางการเงินตามรูปแบบที่กำหนด มีบันทึกการรายงานสถานะทางการเงินตามรูปแบบที่กำหนดเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริหารองค์กรอย่างน้อย ปีละ ๑ ครั้ง
	๕. มีผู้ตรวจสอบบัญชีอนุญาตรับรองรายงานการเงินประจำปี	<ul style="list-style-type: none"> ขออุทธรณ์ฐานแสดงว่ามีผู้ตรวจสอบบัญชีอนุญาตรับรองรายงานการเงินประจำปี
๓.๓ การบริหารและพัฒนาบุคลากร	๑. มีแผนพัฒนาบุคลากรที่ชัดเจนและสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง	<ul style="list-style-type: none"> มีแผนพัฒนาบุคลากรเป็นการเฉพาะ กำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกเจ้าหน้าที่ที่ทำงานทุกระดับ มอบหมายงานที่ตรงกับความรู้ ความสามารถ และมีการจัดการความรู้สำหรับบุคลากร ในองค์กร ขออนุมัติฐานหลักฐานการจัดสวัสดิการที่เหมาะสมให้บุคลากร/สัมภาษณ์กรรมการ
	๒. มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนได้แสดงความสามารถ และพัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบ	<ul style="list-style-type: none"> มีโครงการ/กิจกรรมที่สนับสนุนให้บุคลากรทุกคนได้แสดงความสามารถ และพัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบ /มีภาพกิจกรรมและรายงานติดตามประเมินผลการดำเนินงาน สัมภาษณ์บุคลากรในองค์กร
๓.๔ มีการรับสมัครสมาชิกใหม่และเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วม	๑. มีเกณฑ์การรับสมัครสมาชิกที่เปิดโอกาสให้คนพิการที่เป็นกลุ่มเป้าหมายขององค์กรชัดเจน และเป็นที่ยอมรับทั่วไป	<ul style="list-style-type: none"> มีใบสมัครสมาชิกที่ระบุเกณฑ์การรับสมัคร และมีการจัดเก็บข้อมูลสมาชิกใหม่ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ทะเบียน แยกประเภทสมาชิกสามัญ วัฒนัญขององค์กร สุ่มสัมภาษณ์สมาชิกใหม่อย่างน้อย ๕ คนในเรื่องการเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในกระบวนการทำงาน การคิดร่วม วางแผนร่วม และรับผลประโยชน์ร่วมกันขององค์กร
	๒. มีระบบให้กลุ่มเป้าหมายขององค์กรได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กร	<ul style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์สมาชิกขององค์กร โดยสุ่มตัวอย่าง อย่างน้อย ๕ คน และสอบถามระดับการมีส่วนร่วม ดูรายงานการประชุมขององค์กร ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมายได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กร
	๓. มีหลักฐานการรับสมัครสมาชิกใหม่เพิ่มขึ้นทุกปี หรือ มีสมาชิกรอบกลุ่มแล้ว	<ul style="list-style-type: none"> ขออุทธรณ์สมาชิกใหม่และหลักฐานการรับสมัครสมาชิกใหม่ ใบสมัครและทะเบียนประวัติสมาชิก มีการจัดทำทะเบียนสมาชิก ที่เป็นปัจจุบัน สัมภาษณ์กรรมการ/เจ้าหน้าที่และสมาชิกใหม่ อย่างน้อย ๕ คน
	๔. มีตัวอย่างการปรับปรุงองค์กรที่สมาชิกได้ข้อคิดเห็น	<ul style="list-style-type: none"> มีบันทึกการประชุมที่แสดงตัวอย่างการปรับปรุงองค์กรที่สมาชิกได้ข้อคิดเห็น สุ่มสัมภาษณ์สมาชิกอย่างน้อย ๕ คน

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	รายละเอียดการตรวจประเมิน
	๕. มีการประชุมสามัญประจำปีของสมาชิกร	<ul style="list-style-type: none"> มีรายงานการจัดประชุมสามัญประจำปีของสมาชิกรตามที่กลุ่มองค์กรกำหนด โดยมีการจัดทำบันทึกรายงานการประชุมทุกครั้ง
๓.๕ การแจ้งข้อมูลข่าวสารแก่สมาชิกร	๑. มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารให้กับสมาชิกรด้วยวิธีการต่างๆ	<ul style="list-style-type: none"> ขอดูหลักฐานการแจ้งข้อมูลข่าวสารให้กับสมาชิกร และต้องเป็นผู้รับผิดชอบชัดเจน ผู้รับผิดชอบสมาชิกรอย่างน้อย ๕ คน
	๒. มีข้อมูลจากสมาชิกรส่งข่าวสารข้อมูลผ่านช่องทางกรสื่อสารกับสมาชิกร	<ul style="list-style-type: none"> ขอดูหลักฐานการรับข้อมูลข่าวสารจากสมาชิกร โดยมีหลักฐานผ่านช่องทางกรสื่อสารกับสมาชิกร มีการรายงานผลข้อมูลเสนอต่อคณะกรรมการในที่ประชุม
๓.๖ มีการประชาสัมพันธ์	๑. มีการประชาสัมพันธ์สร้างภาพลักษณ์ให้กับองค์กร	<ul style="list-style-type: none"> มีเอกสาร/หลักฐานการประชาสัมพันธ์ สร้างภาพลักษณ์ให้กับองค์กร มีผู้รับผิดชอบชัดเจน มีลายเซ็นเจ้าหน้าที่บุคลากร/สมาชิกร
	๒. มีรูปแบบกรประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายช่องทาง	<ul style="list-style-type: none"> มีการจัดประชุมสมาชิกรเพื่อการประชาสัมพันธ์ ขอดูหลักฐานในการประชาสัมพันธ์ เช่น จดหมายข่าว ,เอกสาร,เว็บไซต์ ฯลฯ
	๓. มีการร่วมกิจกรรมกับองค์กรที่เกี่ยวข้องและเครือข่ายอื่นในพื้นที่	<ul style="list-style-type: none"> มีรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมกับองค์กรที่เกี่ยวข้องและเครือข่ายอื่นในพื้นที่อย่างค่อเนื่องในระยะ 2 ปีที่ผ่านมา มีภาพกิจกรรม / สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่
	๔. มีการส่งรายงาน / เอกสารเสนอพรให้องค์กรที่เกี่ยวข้องและเครือข่ายอื่นในพื้นที่อย่างค่อเนื่อง	<ul style="list-style-type: none"> ขอดูหลักฐานรายงาน / เอกสารที่เสนอพรให้องค์กรที่เกี่ยวข้องและเครือข่ายอื่นในพื้นที่อย่างค่อเนื่อง มีลายเซ็นเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
๓.๗ มีการทำงานกับเครือข่ายอื่น ๆ	๑. มีผู้แทนองค์กรเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ หรือคณะทำงานทางสังคมในพื้นที่จังหวัดที่องค์กรตั้งอยู่	<ul style="list-style-type: none"> มีรายงานผลการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้แทนองค์กรที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ หรือคณะทำงานทางสังคมในพื้นที่จังหวัดที่องค์กรตั้งอยู่ มีลายเซ็นผู้แทนองค์กรที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ
	๒. มีการประชุมร่วมกับเครือข่าย	<ul style="list-style-type: none"> มีรายงานการประชุมร่วมกับเครือข่าย
	๓. มีการทำงานร่วมกับเครือข่ายในระดับพื้นที่	<ul style="list-style-type: none"> ขอดูหลักฐานการทำงานร่วมกับเครือข่ายในระดับพื้นที่ มีรายงานผลการดำเนินงาน
๓.๘ ความสามารถในการระดมทุนและทรัพยากร	๑. มีแผนระดมทุนจากแหล่งทุนต่างๆ	<ul style="list-style-type: none"> องค์กรมีความสามารถในการระดมทรัพยากร โดยได้รับการขึ้นทะเบียนจากหน่วยงานสนับสนุน และทุนจากแหล่งต่างๆ ขอดูแผนการระดมทุนขององค์กรและมีหลักฐานการดำเนินงานตามแผน มีการสื่อสารกับผู้สนับสนุนเพื่อคอบสนองการระดมทรัพยากร
๓.๘ ความสามารถในการระดมทุนและทรัพยากร (ค่อ)	๒. มีการระดมทุนตามแผน	<ul style="list-style-type: none"> ขอดูการดำเนินงานค่อเป็นรูปธรรม มีลายเซ็นกรรมการ/เจ้าหน้าที่ มีรายงานผลการระดมทุนเสนอต่อคณะกรรมการ
	๓. มีหน่วยงาน / องค์กรอื่นๆ ให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆขององค์กรอย่างค่อเนื่องและหลากหลาย	<ul style="list-style-type: none"> ขอถอบณผู้มาให้บริการ หรือชุมชนใกล้เคียงสถานที่ตั้งขององค์กร มีลายเซ็นบุคลากรในองค์กร

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	รายละเอียดการตรวจประเมิน
	๔. มีการสื่อสารกับผู้สนับสนุนเพื่อตอบสนองการระดมทรัพยากร	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ผู้บริหาร หรือเจ้าหน้าที่ที่มีความสามารถในการระดมทุน โดยขออุทธรณ์ฐาน การได้รับการขึ้นทะเบียนจากหน่วยงานที่เป็นแหล่งทุน ▪ สัมภาษณ์กรรมการ หรือเจ้าหน้าที่

ด้านที่ ๒ ลักษณะของการให้บริการ

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	รายละเอียดการตรวจประเมิน
๑. มีการให้บริการแก่สมาชิก	๑. การให้บริการขององค์กร โดยมีส่วนร่วมจากสมาชิก	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารขององค์กร ในการเปิด โอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการ จัดบริการขององค์กร ▪ สอบถามสมาชิกผู้มาใช้บริการถึงการเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมใน การจัดบริการขององค์กร ▪ ขออุทธรณ์ทะเบียนการ ใช้บริการของสมาชิก ▪ มีแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจการ ใช้บริการของสมาชิก
	๒. มีเจ้าหน้าที่ขององค์กรทำหน้าที่ ประจําในการให้บริการแก่สมาชิก	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารขององค์กร ในการมอบหมายเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ▪ ขออุทธรณ์สื่อมอบหมายงานแก่บุคลากรที่ ทำหน้าที่ให้บริการแก่สมาชิก ▪ ทะเบียนประวัติของเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการแก่สมาชิก
	๓. มีฐานข้อมูลของสมาชิกในการรับ บริการจากองค์กร	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ขออุทธรณ์สมาชิกผู้ให้บริการ ▪ มีการจัดทำทะเบียนสมาชิกผู้ให้บริการที่เป็นปัจจุบัน
	๔. มีการติดตามประเมินผลการให้บริการ ขององค์กร	<ul style="list-style-type: none"> ▪ รายงานการประเมินผลการให้บริการแก่สมาชิก ▪ รายงานประเมินผลความพึงพอใจของ ผู้ใช้บริการ
๒. มีระบบการ รับเข้า และการ ลงทะเบียนสมาชิก และผู้ที่เกี่ยวข้อง	๑. มีระบบการจัดเก็บทะเบียนสมาชิก และผู้ที่เกี่ยวข้อง	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีใบรับสมัครที่ระบุเกณฑ์การรับสมัครของสมาชิกที่ชัดเจน ▪ ขออุทธรณ์สาร เช่น แฟ้มรายชื่อ / สมุดทะเบียนสมาชิก ▪ มีการจัดทำทะเบียนสมาชิกที่เป็นปัจจุบัน ▪ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ทะเบียน / ผู้รับผิดชอบ ในการจัดทะเบียนระบบทะเบียน สมาชิกและผู้ที่เกี่ยวข้อง
	๒. มีการจัดประเภทสมาชิกขององค์กร อย่างชัดเจน	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ขออุทธรณ์สมาชิกที่แสดงถึงการแยกประเภทของสมาชิกอย่างชัดเจน ▪ มีการจัดทำทะเบียนสมาชิกที่เป็นปัจจุบัน ▪ มีการจัดเจ้าหน้าที่ทะเบียนรับผิดชอบอย่างชัดเจน
๒. มีระบบการ รับเข้า และการ ลงทะเบียนสมาชิก และผู้ที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)	๓. มีระบบรักษาความลับของสมาชิก	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารขององค์กร ในการ จัดระบบรักษาความลับของสมาชิก ผู้รับบริการ ▪ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ทะเบียนผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาความลับของ สมาชิกผู้รับบริการ
	๔. มีการตรวจสอบปรับปรุงข้อมูล สมาชิกให้เป็นปัจจุบัน	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ขออุทธรณ์สมาชิกที่เป็นปัจจุบัน ▪ มีการรายงานผลจำนวนสมาชิกที่รับใหม่ต่อคณะกรรมการบริหารองค์กร ▪ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ทะเบียนที่รับผิดชอบ

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	รายละเอียดการตรวจประเมิน
๓. มีกิจกรรมเพื่อคุ้มครองสิทธิคนพิการ	๑. มีวิธีการคุ้มครองสิทธิประ โยชน์และป้องกันการแสวงหาประโยชน์จากสมาชิกขององค์กร	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรเกี่ยวกับวิธีการคุ้มครองสิทธิประ โยชน์และป้องกันการแสวงหาประโยชน์จากสมาชิกขององค์กร ▪ ขอลูกดู ระเบียบขององค์กร ▪ รายงานการคุ้มครองสิทธิประ โยชน์สมาชิกขององค์กร ต่อคณะกรรมการบริหาร
	๒. มีการแจ้งสิทธิประ โยชน์ ระเบียบปฏิบัติ พันธกิจที่เป็นสมาชิกขององค์กร หรือพื้นที่ที่องค์กรมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงระเบียบปฏิบัติ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กร เจ้าหน้าที่ หรือกรรมการขององค์กร ▪ ขอลูกดูเอกสารการแจ้งสิทธิประ โยชน์ ระเบียบปฏิบัติแก่สมาชิกขององค์กร ▪ สัมภาษณ์สมาชิกขององค์กร
	๓. มีการดำเนินกิจกรรมเพื่อคุ้มครองสิทธิคนพิการ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมเพื่อคุ้มครองสิทธิคนพิการ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ▪ ขอลูกดูประกาศกิจกรรมขององค์กร ในการคุ้มครองสิทธิสมาชิกขององค์กร ▪ รายงานการคุ้มครองสิทธิสมาชิกขององค์กร เสนอต่อคณะกรรมการบริหารองค์กร
๔. ไม่เก็บค่าบริการหรือเก็บในอัตราที่สมเหตุสมผล	๑. ไม่มีการเก็บค่าบริการหรือค่าใช้จ่ายจากสมาชิกหรือเก็บค่าสมัครปีละจำปี	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรเกี่ยวกับการเก็บค่าบริการหรือค่าใช้จ่ายจากสมาชิก ▪ ขอลูกดูระเบียบ ข้อกำหนดขององค์กรเกี่ยวกับการเก็บค่าบริการหรือค่าใช้จ่ายจากสมาชิก ▪ สุ่มสัมภาษณ์สมาชิกขององค์กร
๕. มีระบบการประสานส่งต่อส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๑. มีระบบการประสานส่งต่อส่ง / ผู้ให้บริการ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์บุคลากรผู้ให้บริการ ▪ ขอลูกดูหนังสือประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ▪ ขอลูกดูทะเบียนส่งต่อสมาชิก ไปรับบริการถึงหน่วยงานอื่น ▪ รายงานการติดตามประเมินผลการส่งต่อสมาชิก ไปรับบริการถึงหน่วยงานอื่น

ด้านที่ ๓ คุณภาพการให้บริการที่ได้มาตรฐาน

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	รายละเอียดการตรวจประเมิน
๑. เป็นบริการที่ได้รับบริการยอมรับจากสมาชิกหรือเป็นประโยชน์ต่อสังคม	๑. การให้บริการที่เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วม	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรเกี่ยวกับกระบวนการเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการจัดบริการขององค์กร ▪ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ให้บริการแก่สมาชิก ▪ ขอลูแบบสอบถามความพึงพอใจการใช้บริการของสมาชิกขององค์กร ▪ รายงานผลความพึงพอใจการใช้บริการของสมาชิกขององค์กร
	๒. องค์กรได้รับรางวัลเกี่ยวกับการให้บริการ / ประกาศเกียรติคุณจากราชการ/องค์กรเอกชน/สถาบันต่างๆ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรเกี่ยวกับได้รับรางวัลเกี่ยวกับการให้บริการ / ประกาศเกียรติคุณจากราชการ/องค์กรเอกชน/สถาบันต่างๆ ▪ ขอลูกเกียรติบัตร / โล่ / ใบประกาศเกียรติคุณ หรือรางวัลที่องค์กรได้รับในระยะเวลา ๒ ปี ที่ผ่านมา
	๓. องค์กรมีวิธีการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ขอลูแบบประเมินความพึงพอใจของสมาชิกผู้ใช้บริการ ▪ ขอลู รายงานผลความพึงพอใจของสมาชิกผู้ใช้บริการ
๒. ผู้นำมีความสามารถในการนำองค์กร	๑. ผู้นำองค์กรมีวิสัยทัศน์และแผนในการบริหารองค์กร	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรเกี่ยวกับการจัดทำวิสัยทัศน์และแผนในการบริหารองค์กร ▪ สัมภาษณ์บุคลากรขององค์กรต่อการรับทราบวิสัยทัศน์และแผนในการบริหารองค์กร ▪ ขอลูเอกสาร วิสัยทัศน์ และแผนในการบริหารองค์กร ▪ ขอลู รายงานผลการดำเนินงานประจำปีขององค์กร
	๒. ผู้นำองค์กรมีบทบาทในการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของสมาชิก	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรเกี่ยวกับบทบาทในการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของสมาชิก ▪ ขอลูใบสมัคร ทะเบียนสมาชิกที่ระบุสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับในการเป็นสมาชิกขององค์กร ▪ สัมภาษณ์สมาชิกขององค์กร ▪ รายงานการคุ้มครองสิทธิประโยชน์สมาชิกขององค์กร
	๓. ผู้นำองค์กรมีความสามารถในการระดมทุนมากกว่า ๑ แหล่ง	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรเกี่ยวกับวิธีการระดมทุนขององค์กร ▪ ขอลูหลักฐานการได้รับการสนับสนุนทุนจากหน่วยงานที่เป็นแหล่งทุน ▪ ขอลูหลักฐานการรับบริจาค / ใ้โครงการที่ขอรับทุนจากหน่วยงานที่เป็นแหล่งทุน ▪ รายงานผลการดำเนินงาน และการใช้จ่ายเงินขององค์กรต่อแหล่งทุนที่สนับสนุน
	๔. ผู้นำองค์กรเคยผ่านการศึกษา หรือฝึกอบรมจากหน่วยงาน/ได้รับรางวัล/ประกาศเกียรติคุณจากราชการ/องค์กรเอกชน	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรเกี่ยวกับการเข้าศึกษา / ฝึกอบรมจากหน่วยงาน/ การได้รับรางวัล / ประกาศเกียรติคุณจากราชการ / องค์กรเอกชน ▪ ขอลูหนังสือเชิญผู้นำองค์กรเข้ารับการศึกษาน / อบรมจากหน่วยงานต่างๆ ▪ ขอลูกเกียรติบัตร / โล่ / ใบประกาศเกียรติคุณ หรือรางวัลที่ผู้นำองค์กร ได้รับจากหน่วยงานราชการ/องค์กรเอกชนในระยะเวลา ๒ ปีที่ผ่านมา

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	รายละเอียดการตรวจประเมิน
๓. มีกิจกรรมเพื่อคุ้มครองสิทธิคนพิการ	๑. มีวิธีการคุ้มครองสิทธิประโยชน์และป้องกันการแสวงหาประโยชน์จากสมาชิกขององค์กร	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรเกี่ยวกับวิธีการคุ้มครองสิทธิประโยชน์และป้องกันการแสวงหาประโยชน์จากสมาชิกขององค์กร ▪ ขอลูกดู ระเบียบขององค์กร ▪ รายงานการคุ้มครองสิทธิประโยชน์สมาชิกขององค์กร ต่อคณะกรรมการบริหาร
	๒. มีการแจ้งสิทธิประโยชน์ ระเบียบปฏิบัติ พันธกิจที่เป็นสมาชิกขององค์กร หรือพื้นที่ที่องค์กรมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงระเบียบปฏิบัติ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กร เจ้าหน้าที่ หรือกรรมการขององค์กร ▪ ขอลูกดูเอกสารการแจ้งสิทธิประโยชน์ ระเบียบปฏิบัติแก่สมาชิกขององค์กร ▪ สัมภาษณ์สมาชิกขององค์กร
	๓. มีการดำเนินการกิจกรรมเพื่อคุ้มครองสิทธิคนพิการให้สอดคล้องกับสถานการณ์	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรเกี่ยวกับการดำเนินการคุ้มครองสิทธิคนพิการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ▪ ขอลูกดูภาพกิจกรรมขององค์กร ในการคุ้มครองสิทธิสมาชิกขององค์กร ▪ รายงานการคุ้มครองสิทธิสมาชิกขององค์กร เสนอต่อคณะกรรมการบริหารองค์กร
๔. ไม่เก็บค่าบริการหรือเก็บในอัตราที่สมเหตุสมผล	๑. ไม่มีการเก็บค่าบริการหรือค่าใช้จ่ายจากสมาชิกหรือเก็บค่านายหน้าประจำปี	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรเกี่ยวกับการเก็บค่าบริการหรือค่าใช้จ่ายจากสมาชิก ▪ ขอลูกดูระเบียบ ข้อกำหนดขององค์กรเกี่ยวกับการเก็บค่าบริการหรือค่าใช้จ่ายจากสมาชิก ▪ สุ่มสัมภาษณ์สมาชิกขององค์กร
๕. มีระบบการประสานงานส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๑. มีระบบการประสานส่งต่องาน / ผู้ให้บริการ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์บุคลากรผู้ให้บริการ ▪ ขอลูกดูหนังสือประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ▪ ขอลูกดูทะเบียนส่งต่อสมาชิกไปรับบริการถึงหน่วยงานอื่น ▪ รายงานการติดตามประเมินผลการส่งต่อสมาชิกไปรับบริการถึงหน่วยงานอื่น

องค์ประกอบและตัวชี้วัดมาตรฐานองค์กรเพื่อคนพิการ

ด้านที่ ๑ ประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์กร

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	รายละเอียดการตรวจประเมิน
๑. องค์กรมีความโปร่งใส / ตรวจสอบได้	๑. มีหลักฐานว่าได้รับการยอมรับจากองค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับการยกย่องจากผู้ใช้บริการ ในที่สาธารณะ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีข้อความแสดงการยกย่องการยอมรับในบันทึกสมุดเยี่ยมชมหรือเข้าใช้บริการขององค์กรจากผู้ใช้บริการ ▪ ได้รับรางวัลอันเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กรจากหน่วยงานของรัฐ ▪ สัมภาษณ์กรรมการและขอข้อมูลเชิงสถิติหรือภาพกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประกาศเกียรติคุณยกย่องเชิดชูองค์กรจากหน่วยงานองค์กร/ผู้ใช้บริการ ▪ มีจำนวนสมาชิกผู้ใช้บริการเพิ่มขึ้นในแต่ละปี ▪ ได้รับการยืนยันว่าได้รับการยอมรับจากหน่วยงานในพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๒ หน่วยงาน
	๒. ผู้บริหารหรือคณะผู้บริหารองค์กรชุดปัจจุบัน ไม่เคยต้องคำพิพากษาจนถึงที่สุดให้จำคุกในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารงานขององค์กรที่ขอรับการประเมิน	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีใบรับรองที่ออกโดยบุคคล หรือ หน่วยงานที่แสดงว่าผู้บริหารและคณะผู้บริหารองค์กรชุดปัจจุบัน ไม่เคยต้องคำพิพากษาจนถึงที่สุดให้จำคุกในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารงาน
	๓. องค์กร ไม่เคยถูกร้องเรียน / ถูกสอบสวน / ถูกสอบสวนแต่ไม่มีมูลเกี่ยวกับการช่วยเหลือคนพิการ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การสัมภาษณ์ผู้ใช้บริการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อย่างน้อย ๓ คน ▪ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อให้การรับรองผลการตรวจสอบข้อร้องเรียนทั้งหมดว่าไม่มีมูลในประเด็นความไม่โปร่งใส
	๔. มีระบบตรวจสอบ / รับฟังความคิดเห็นจากคนพิการ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีคณะบุคคลที่มีบุคคลภายนอกองค์กรร่วมเป็นกรรมการตรวจสอบการรับฟังความคิดเห็นของคนพิการ ▪ มีรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นของคนพิการจากคณะบุคคลที่รับผิดชอบ
	๕. มีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปีและเผยแพร่รายงานผลการดำเนินงานสู่สาธารณะ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีรายงานผลการดำเนินงานประจำปีขององค์กรและเผยแพร่รายงานผลการดำเนินงานสู่สาธารณะ
๒. คณะกรรมการ ๒.๑ การจัดโครงสร้างและที่มาของคณะกรรมการ	๑. มีโครงสร้างคณะกรรมการอย่างมีรูปแบบที่ชัดเจนและมีคนพิการร่วมเป็นคณะกรรมการบริหาร	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีการจัดทำแบบฟอร์มที่มอบคณะกรรมการที่เห็น โครงสร้างการบริหารองค์กรอย่างชัดเจน รวมถึงจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรและประกาศให้ผู้ใช้บริการทราบ โดยทั่วกัน
	๒. มีข้อกำหนดการได้มาของกรรมการบริหารและมีการดำรงตำแหน่ง	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีข้อกำหนดที่แสดงถึงการได้มาของกรรมการบริหารที่เป็นลายลักษณ์อักษร ▪ ประกาศให้ผู้ใช้บริการทราบ โดยทั่วกัน ▪ มีระบบการได้มาของคณะกรรมการบริหารงานและวาระการดำรงตำแหน่งตลอดจนมีระบบติดตามตรวจสอบการจัดโครงสร้างว่าเป็นไปตามข้อกำหนด
	๓. มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่กรรมการ ไร้เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่กรรมการเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจนในทุกตำแหน่งและมีการลงนามโดยบุคคลที่รับผิดชอบ

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	รายละเอียดการตรวจประเมิน
	๔. มีการประชุมคณะกรรมการบริหารอย่างสม่ำเสมอตามข้อบังคับ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีภาพกิจกรรมการจัดประชุม มีแผนการประชุมโดยกำหนดวัน เวลา ในการจัดและจัดประชุมคณะกรรมการบริหารตามข้อบังคับ โดยออก เอกสารรายงานการประชุม
	๕. มีการจัดทำวาระการประชุม และ จัดทำรายงานการประชุมที่ชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษรทุกครั้ง	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีรายงานการประชุมที่ระบุรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมและมีการบันทึก วาระการประชุม ข้อสรุปมติที่ประชุมอย่างละเอียดเป็นลายลักษณ์อักษร ทุกครั้ง
๒.๒ มีกฎระเบียบ หรือข้อบังคับ จัดเจนและ สามารถบังคับใช้	๑. มีการวางผังความคิดเห็นจาก สมาชิกในการจัดระเบียบ หรือ ข้อบังคับหรือ ข้อปฏิบัติขององค์กร	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีแบบสำรวจความคิดเห็นผู้ใช้บริการและมีการบันทึก รายงานผลการ สืบหาความคิดเห็นจากผู้ให้บริการในการจัดระเบียบ หรือข้อบังคับ หรือข้อปฏิบัติขององค์กร โดยมีข้อมูลที่ระบุ เลขชื่อและจำนวน ผู้ใช้บริการที่เกี่ยวข้อง
	๒. มีการประกาศระเบียบ ข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ อย่าง ชัดเจน	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีการประชาสัมพันธ์ประกาศระเบียบข้อบังคับ ข้อปฏิบัติสู่ผู้ใช้บริการ อย่างเป็น ลายลักษณ์อักษร และประกาศให้ผู้ใช้เกี่ยวข้องรับทราบ โดยทั่วกัน โดย สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องอย่างน้อย ๕ คน
๓. ประสิทธิภาพ การบริหาร จัดการ	๑. ได้มีการะเบียบหรือข้อบังคับไปใช้ บริหารงานองค์กรเป็น ไปอย่างมี ประสิทธิภาพ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรและ สุ่มตัวอย่าง สัมภาษณ์บุคลากรอย่างน้อย ๕ คน เกี่ยวกับการปฏิบัติตาม ระเบียบหรือข้อบังคับไปใช้ ▪ ดูจากบันทึกการประชุมและการลงชื่อรับทราบ ข้อบังคับและสามารถ ปฏิบัติได้จริง
	๔. ไม่มีข้อพิพาท หรือ มีข้อพิพาท แต่สอบสวนแล้ว ไม่มีมูลว่ามีการฝ่าฝืนระเบียบหรือข้อบังคับหรือข้อ ปฏิบัติขององค์กร	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์กรรมการและผู้ใช้บริการขององค์กร โดยสุ่มตัวอย่าง สัมภาษณ์ อย่างน้อย ๕ คน
	๕. มีข้อกำหนดให้มีการทบทวน ปรับปรุง แก้ไข ระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อปฏิบัติขององค์กร ให้มีความ เหมาะสม	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ขอดูรายงานปรับปรุง แก้ไข ระเบียบ ข้อบังคับหรือข้อปฏิบัติของ องค์กร ▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรและ สุ่มตัวอย่าง สัมภาษณ์บุคลากรอย่างน้อย ๕ คน เกี่ยวกับการทบทวน ปรับปรุง แก้ไข ระเบียบ ข้อบังคับหรือข้อปฏิบัติ ขององค์กร ให้มีความเหมาะสม
๓.๑ การบริหาร งบประมาณ	๑. มีรายงานที่แสดงถึงที่มาของ รายได้ขององค์กร	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีบันทึกแสดงถึงที่มาของราย ได้ขององค์กร ▪ สุ่มสัมภาษณ์คณะกรรมการ ▪ มีแผนการใช้งบประมาณที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติ โดยคณะกรรมการ
	๒. มีการจัดทำงบการเงินประจำปี และรายงานผลตามข้อกำหนดของ องค์กรและแหล่งทุน	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีการจัดทำงบการเงินประจำปีและรายงานผลการทางการเงินของ องค์กร ▪ มีการปฏิบัติตามคณบประมาณและตามข้อกำหนดขององค์กร และแหล่งทุน
	๓. มีการรายงานการ ใช้จ่ายเงินต่อ คณะกรรมการบริหารตามข้อบังคับ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ขอดูหลักฐาน รายงานการ ใช้จ่ายเงินต่อคณะกรรมการบริหารตาม ข้อบังคับ ▪ ขอดูรายงานการ ใช้จ่ายเงินในรอบ ๑ ปีที่ผ่านมา

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	รายละเอียดการตรวจประเมิน
	๔. มีการรายงานแสดงแหล่งรายได้ และค่าใช้จ่ายที่ประชุมสามัญ ประจำปี	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่การเงินและเจ้าหน้าที่บัญชี สัมภาษณ์หรือผู้ถูก ▪ มีบันทึกรายงานแสดงแหล่งรายได้และค่าใช้จ่ายในที่ประชุมสามัญ ประจำปี
๓.๒ ระบบการเงิน การบัญชี	๑. กำหนดให้มีบุคคลผู้รับผิดชอบ พงการการเงินและบัญชีชัดเจน	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีบุคคลผู้รับผิดชอบทางการเงินและบัญชีชัดเจนเป็นการเฉพาะและ ประกาศแต่งตั้งอย่างเป็นทางการและเป็นลายลักษณ์อักษรเป็นที่รับทราบ โดยทั่วกัน
	๒. มีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย ประจำปีที่เป็นระบบบัญชีที่ถูกต้อง	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่การเงินเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย ประจำปีที่เป็นระบบบัญชีที่ถูกต้อง ▪ มีบุคคลตรวจสอบและรับรองผลการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายประจำปี ที่เป็นระบบบัญชีที่ถูกต้อง โดยจัดทำรายงานเสนอต่อคณะกรรมการไว้ เป็นหลักฐาน
	๓. มีการจัดเก็บหลักฐานการรับ จ่ายเงินที่ถูกต้องและเป็นระบบ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่การเงินและขอหลักฐานการเงินการเงินการ คอบรับเงินบริจาคที่ถูกต้องและเป็นระบบโดยสุ่มตรวจสอบหลักฐานการรับ เงินใน ช่วง ๑ ปี ที่ผ่านมา
	๔. มีรายงานสถานะทางการเงินตาม รูปแบบที่กำหนดที่ประชุม คณะกรรมการบริหารองค์กรอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีรายงานสถานะทางการเงินตามรูปแบบที่กำหนด ▪ มีบันทึกรายงานสถานะทางการเงินตามรูปแบบที่กำหนดเสนอต่อที่ ประชุมคณะกรรมการบริหารองค์กรอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง
	๕. มีผู้ตรวจสอบบัญชีอนุญาต รับรองรายงานการเงินประจำปี	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ขอคู่มือหลักฐานแสดงว่ามีผู้ตรวจสอบบัญชีอนุญาตรับรองรายงาน การเงินประจำปี
๓.๓ การบริหาร และพัฒนา บุคลากร	๑. มีแผนพัฒนาบุคลากรที่ชัดเจน และสามารถดำเนินการ ได้อย่าง ต่อเนื่อง	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีแผนพัฒนาบุคลากรเป็นการเฉพาะ กำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือก เจ้าหน้าที่ที่เข้าทำงานทุกระดับ มอบหมายงานที่ตรงกับความรู้ ความสามารถและมีการจัดการความรู้สำหรับบุคลากร ในองค์กร ▪ ขอคู่มือสารหลักฐานการจัดสวัสดิการที่เหมาะสมให้บุคลากร/ สัมภาษณ์กรรมการ
	๒. มีการเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนได้แสดงความสามารถ และ พัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีโครงการ/กิจกรรมที่สนับสนุนให้บุคลากรทุกคนได้แสดง ความสามารถ และพัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบ /มีภาพกิจกรรมและ รายงานติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ▪ สัมภาษณ์บุคลากรในองค์กร
๓.๔ มีการเปิด โอกาสให้ ผู้รับบริการมีส่วนร่วม	๑. มีระบบให้กลุ่มเป้าหมายของ องค์กร ได้แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการให้บริการขององค์กร	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สุ่มสัมภาษณ์ผู้รับบริการอย่างน้อย ๕ คนในเรื่องการเปิดโอกาสให้ ผู้รับบริการมีส่วนร่วม ▪ ส่วนร่วมในกระบวนการทำงาน การคิดร่วม วางแผนร่วม และรับ ผลประโยชน์ร่วมกันขององค์กร
	๒. มีการนำความคิดเห็นของ ผู้รับบริการ ไปใช้ในการปรับปรุง บริการ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์ผู้รับบริการขององค์กร โดยสุ่มตัวอย่าง ๕ คน และ สอบถามระดับการมีส่วนร่วม ▪ ดูรายงานการประชุมขององค์กร ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมายได้ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กร
๓.๕ การแจ้ง ข้อมูลข่าวสาร แก่สมาชิก	๑. มีการแจ้งข้อมูลข่าวสาร ให้กับ ผู้เกี่ยวข้องด้วยวิธีการต่างๆ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ขอคู่มือหลักฐานการแจ้งข้อมูลข่าวสาร ให้กับผู้เกี่ยวข้อง และต้องมี ผู้รับผิดชอบชัดเจน ▪ สุ่มสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องอย่างน้อย ๕ คน

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	รายละเอียดการตรวจประเมิน
	๒. มีข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องส่งข่าวสารข้อมูลผ่านช่องทางสื่อสารกับสมาชิกองค์กร	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ข้อมูลหลักฐานการรับข้อมูลข่าวสารจากผู้เกี่ยวข้อง โดยมิใช่หลักฐานผ่านช่องทางสื่อสารกับสมาชิกองค์กร ▪ มีการรายงานผลข้อมูลเสนอต่อคณะกรรมการ ในที่ประชุม
๓.๖ มีการประชาสัมพันธ์	๑. มีการประชาสัมพันธ์สร้างภาพลักษณ์ให้กับองค์กร	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีเอกสาร/หลักฐานการประชาสัมพันธ์ สร้างภาพลักษณ์ให้กับองค์กร ▪ มีผู้รับผิดชอบชัดเจน ▪ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่บุคลากร/สมาชิก
	๒. มีรูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายช่องทาง	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีการจัดประชุมสมาชิกเพื่อการประชาสัมพันธ์ ▪ ข้อมูลหลักฐานในการประชาสัมพันธ์ เช่น จดหมายข่าว ,เอกสาร ,เว็บไซต์ ฯลฯ
	๓. มีการร่วมกิจกรรมกับองค์กรที่เกี่ยวข้องและเครือข่ายอื่นในพื้นที่	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีรายงานผลการดำเนินกิจกรรมกับองค์กรที่เกี่ยวข้องและเครือข่ายอื่นในพื้นที่อย่างค่อเนื่อง ในระยะ 2 ปีที่ผ่านมา ▪ มีภาพกิจกรรม / สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่
	๔. มีการส่งรายงาน / เอกสารเผยแพร่ให้องค์กรที่เกี่ยวข้องและเครือข่ายอื่นในพื้นที่อย่างค่อเนื่อง	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ข้อมูลหลักฐานรายงาน / เอกสารที่เผยแพร่ให้องค์กรที่เกี่ยวข้องและเครือข่ายอื่นในพื้นที่อย่างค่อเนื่อง ▪ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่องค์กรที่เกี่ยวข้อง
๓.๗ มีการทำงานกับเครือข่ายอื่น ๆ	๑. มีผู้แทนองค์กรเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ หรือคณะทำงานทางสังคมในพื้นที่จังหวัดที่องค์กรตั้งอยู่	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีรายงานผลการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้แทนองค์กรที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ หรือคณะทำงานทางสังคมในพื้นที่จังหวัดที่องค์กรตั้งอยู่ ▪ สัมภาษณ์ผู้แทนองค์กรที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ
	๒. มีการประชุมร่วมกับเครือข่าย	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีรายงานการประชุมร่วมกับเครือข่าย
	๓. มีการทำงานร่วมกับเครือข่ายในระดับพื้นที่	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ข้อมูลหลักฐานการทำงานร่วมกับเครือข่ายในระดับพื้นที่ ▪ มีรายงานผลการดำเนินงาน
๓.๘ ความสามารถในการระดมทุนและทรัพยากร	๑. มีแผนระดมทุนจากแหล่งทุนต่างๆ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ องค์กรมีความสามารถในการระดมทรัพยากร โดยได้รับการขึ้นทะเบียนจากหน่วยงานสนับสนุน และทุนจากแหล่งต่างๆ ▪ มีผลการดำเนินงานเป็นรูปธรรม ▪ มีการสื่อสารกับผู้สนับสนุนเพื่อตอบสนองการระดมทรัพยากร
๓.๘ ความสามารถในการระดมทุนและทรัพยากร (ต่อ)	๒. มีการระดมทุนตามแผน	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ข้อมูลแผนการระดมทุนขององค์กรและมีหลักฐานการดำเนินงานตามแผน ▪ สัมภาษณ์กรรมการ/เจ้าหน้าที่ ▪ มีรายงานผลการระดมทุนเสนอต่อคณะกรรมการ
	๓. มีหน่วยงาน / องค์กรอื่นๆ ให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆขององค์กรอย่างค่อเนื่องและหลากหลาย	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สอบถามผู้มาใช้บริการ หรือชุมชนใกล้เคียงสถานที่ตั้งขององค์กร ▪ สัมภาษณ์บุคลากรในองค์กร อย่างน้อย ๕ คน / สัมภาษณ์กณพิกร ผู้ใช้บริการ โดยสุ่มตัวอย่าง อย่างน้อย 3 คน
	๔. มีการสื่อสารกับผู้สนับสนุนเพื่อตอบสนองการระดมทรัพยากร	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ผู้บริหาร หรือเจ้าหน้าที่มีความสามารถในการระดมทุน โดยขอข้อมูลหลักฐานการ ได้รับการขึ้นทะเบียนจากหน่วยงานที่เป็นแหล่งทุน ▪ สัมภาษณ์กรรมการ หรือเจ้าหน้าที่

ด้านที่ ๒ ลักษณะของการให้บริการ

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	รายละเอียดการตรวจประเมิน
๑. ระบบการให้บริการแก่คนพิการ	๑. มีการประชาสัมพันธ์บริการ หรือ ให้ข้อมูลผู้ที่ประสงค์จะใช้บริการ ขององค์กรอย่างชัดเจนก่อนทุกครั้ง	<ul style="list-style-type: none"> ■ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรเกี่ยวกับวิธีการประชาสัมพันธ์บริการ หรือ การข้อมูลขององค์กรแก่ผู้รับบริการ ■ สัมภาษณ์วิทยุสื่อสารในองค์กร หรือ เอกสารประชาสัมพันธ์ขององค์กร ■ สัมภาษณ์ผู้มาใช้บริการ
	๒. มีการจัดบริการ ให้แก่คนพิการ ครอบครัว และผู้ดูแลที่ระบุชัดเจน ถึงบริการที่ตอบสนองคนพิการและ ครอบครัวและเงื่อนใจการรับ บริการ	<ul style="list-style-type: none"> ■ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรเกี่ยวกับการจัดประเภทของการ ให้บริการ ■ ขอดูระเบียบ ข้อปฏิบัติในการ ให้บริการแก่ผู้รับบริการขององค์กร ■ ขอดูเอกสารการจัดประเภทบริการ ให้แก่ คนพิการ ครอบครัว และ ผู้ดูแลคนพิการ ■ สัมภาษณ์ผู้มาใช้บริการ
	๓. มีบริการเพื่อพัฒนาคนพิการ ได้ หลหลายรูปแบบ เช่น การให้ความ ช่วยเหลือเพื่อการดำรงชีพพื้นฐาน การ ให้คำแนะนำ การ ให้ความปรึกษา บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ	<ul style="list-style-type: none"> ■ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรเกี่ยวกับรูปแบบการจัดบริการ ให้แก่ ผู้รับบริการ ■ ขอดูเอกสารการจัดประเภทบริการ ให้แก่ คนพิการ ครอบครัว และ ผู้ดูแลคนพิการ ■ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ในองค์กร
	๔. มีการ กำหนด และ จำแนก กลุ่มเป้าหมายที่ใช้บริการคำปรึกษา บริการ ฟื้นฟูสมรรถภาพ และ พัฒนาการตามวัยที่เหมาะสม การ ส่งเสริมการรวมกลุ่ม การ ส่งเสริม การศึกษาและอาชีพ การ ประสานส่ง ต่อ เป็นต้น	<ul style="list-style-type: none"> ■ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรเกี่ยวกับการกำหนดและจำแนกกลุ่มเป้าหมาย ที่ให้บริการ ■ ขอดูบันทึกการให้บริการขององค์กร ที่มีการจัดแนกกลุ่มผู้รับบริการที่ ขอรับบริการจากองค์กร ■ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการถึงจำนวนกลุ่มผู้รับบริการขององค์กร
	๕. มีการกำหนดลักษณะหรือ รูปแบบและวิธีการ ในการส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตที่จัดให้แก่ คนพิการ ครอบครัว และผู้ดูแล ดำเนินการ	<ul style="list-style-type: none"> ■ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรเกี่ยวกับการกำหนดลักษณะหรือรูปแบบและ วิธีการ ในการส่งเสริมและพัฒนา ■ คุณภาพชีวิตที่จัดให้แก่คนพิการ ครอบครัว และผู้ดูแลดำเนินการ ■ ขอดูเอกสาร แผ่นพับ ชิ้นตอนกระบวนกร ในการกำหนดลักษณะหรือ รูปแบบและวิธีการ ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่จัดให้แก่คน พิการ ครอบครัว และผู้ดูแลดำเนินการ ■ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมาย ■ สัมภาษณ์สถานที่ที่จัด ให้บริการขององค์กร
๒. มีระบบการ จัดเก็บทะเบียน ลงทะเบียน ผู้รับบริการและ ผู้ที่เกี่ยวข้อง	๑. มีระบบการจัดเก็บทะเบียน ผู้รับบริการและผู้ที่เกี่ยวข้อง	<ul style="list-style-type: none"> ■ มีใบรับสมัครที่ระบุเกณฑ์การรับสมัครของผู้รับบริการและผู้ที่เกี่ยวข้องชัดเจน ■ ขอดูเอกสาร เช่น แฟ้มรายนาม ทะเบียนผู้รับบริการและผู้ที่เกี่ยวข้อง ■ มีการจัดทำทะเบียนผู้รับบริการและผู้ที่เกี่ยวข้องที่เป็นปัจจุบัน ■ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ทะเบียนที่รับผิดชอบในการจัดทำระบบทะเบียน ผู้รับบริการและผู้ที่เกี่ยวข้อง

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	รายละเอียดการตรวจประเมิน
	๒. มีการจัดประเภทผู้รับบริการขององค์กรอย่างชัดเจน	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ขอสุ่มประเมินผู้รับบริการที่แสดงถึงการแยกประเภทของผู้รับบริการอย่างชัดเจน ▪ มีการจัดทำทะเบียนผู้รับบริการที่เป็นปัจจุบัน ▪ มีการจัดเจ้าหน้าที่ทะเบียนผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน
	๓. มีระบบรักษาความลับของผู้รับบริการ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรในการจัดระบบรักษาความลับของผู้รับบริการ ▪ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ทะเบียนผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาความลับของผู้รับบริการ
๓. มีวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ	๑. กลุ่ม / องค์กร มีวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้บริการแก่ผู้รับบริการตามความต้องการจำเป็นของคนพิการ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรเกี่ยวกับนโยบายการจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ให้บริการผู้รับบริการ ตามความต้องการจำเป็นของคนพิการ ▪ สังเกต ขอสุ ดู การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้บริการแก่สมาชิก ตามความต้องการจำเป็นของคนพิการแต่ละประเภทความพิการ ▪ สังเกต ขอสุ ดู การจัดวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เพื่อให้บริการแก่สมาชิก ตามความต้องการจำเป็นของคนพิการแต่ละประเภทความพิการ
๔. มีบุคลากรในการให้บริการ / ทำงาน	๑. องค์กรมีเป็นองค์กรกรที่ฟื้นฟูสมรรถภาพ หรือการให้บริการเฉพาะเรื่อง มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการให้บริการ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรเกี่ยวกับการจัดบุคลากรเฉพาะด้านในการให้บริการแก่ผู้รับบริการ ▪ ขอสุ่มเพิ่มทะเบียนของบุคลากรที่ให้บริการ ให้แก่ผู้รับบริการขององค์กร ▪ สัมภาษณ์บุคลากรที่ให้บริการแก่ผู้รับบริการ ▪ ขอสุ่มบันทึกประจำวัน หรือรายงานประจำเดือนในการให้บริการของบุคลากร
	๒. กรณีไม่จบสาขานั้นแต่เป็นผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมและสามารถปฏิบัติงานให้บริการได้ตามมาตรฐานวิชาชีพ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรเกี่ยวกับการมอบหมายงานแทนกันของบุคลากรขององค์กร ▪ ขอสุ่มหนังสือมอบหมายงานแทนกันของบุคลากรขององค์กร ▪ ขอสุ่มประวัติการผ่านการอบรม / การฝึกงานของเจ้าหน้าที่ ▪ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผ่านการฝึกงาน / อบรมให้ปฏิบัติงานที่ให้บริการเฉพาะทาง ▪ ขอสุ่มบันทึกประจำวันการให้บริการแก่ผู้รับบริการ
	๓. องค์กรมีระบบการจัดเก็บข้อมูลประวัติของบุคลากรชัดเจนสามารถตรวจสอบได้	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรเกี่ยวกับการจัดระบบการจัดเก็บข้อมูลประวัติของบุคลากรขององค์กร ▪ ขอสุ่มระบบทะเบียนบุคลากรขององค์กร ▪ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการจัดทะเบียนบุคลากรขององค์กร
	๔. ต้องไม่ใช้บุคลากรอื่นที่ไม่มีหน้าที่ให้บริการเป็นผู้ให้บริการ โดยตรงแก่คนพิการและครอบครัว ทำหน้าที่แทนบุคลากร ผู้เชี่ยวชาญ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรเกี่ยวกับการต้องไม่ใช้บุคลากรอื่นที่ไม่มีหน้าที่ให้บริการเป็นผู้ให้บริการ โดยตรงแก่คนพิการและครอบครัว ทำหน้าที่แทนบุคลากร ผู้เชี่ยวชาญ ▪ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ในองค์กร ▪ สุ่มสัมภาษณ์ผู้รับบริการขององค์กร

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	รายละเอียดการตรวจประเมิน
๔. มีบุคลากรในการให้บริการ / ทำงาน (ต่อ)	๕. มีหลักเกณฑ์การคัดเลือกเข้าทำงานของเจ้าหน้าที่ทุกระดับ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกเข้าทำงานของเจ้าหน้าที่ทุกระดับ ▪ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบด้านบุคลากรขององค์กร ▪ ขอลูกเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์การคัดเลือกเจ้าหน้าที่ เช่น ประกาศรับสมัครงาน / ใบสมัครงานของเจ้าหน้าที่
	๖. มีหลักเกณฑ์การประเมินผลงานเจ้าหน้าที่ หรือการเลื่อนขั้นเงินเดือน ปรับเงินเดือน เลื่อนตำแหน่ง หรือลงโทษในระดัต่างๆ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การประเมินผลงานเจ้าหน้าที่ หรือการเลื่อนขั้นเงินเดือน ปรับเงินเดือน เลื่อนตำแหน่ง หรือลงโทษในระดัต่างๆ ▪ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบด้านบุคลากรขององค์กร ▪ ขอลูกเอกสารค่าจ้าง / ประกาศการเลื่อนขั้นเงินเดือน / ขึ้นเงินเดือน / ปรับเงินเดือน / เลื่อนตำแหน่งของบุคลากรขององค์กร ▪ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ในองค์กร
	๗. มีระบบคุ้มครองสิทธิและสวัสดิการที่เหมาะสมสำหรับบุคลากร หากต้องรับผิดชอบต่องานที่มีความเสี่ยงหรืออยู่ในสภาวะเสี่ยงต่อสุขภาพและความปลอดภัย	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรเกี่ยวกับการจัดระบบระบบคุ้มครองสิทธิและสวัสดิการที่เหมาะสมสำหรับบุคลากร หากต้องรับผิดชอบต่องานที่มีความเสี่ยงหรืออยู่ในสภาวะเสี่ยงต่อสุขภาพและความปลอดภัย ▪ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบด้านบุคลากรขององค์กร ▪ สุ่มสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ในองค์กร ▪ ขอสู้อุ้หลักฐานการจ้างระบบประกันสังคมขององค์กร ▪ ขอลูกเอกสารการจัดสวัสดิการขององค์กร ▪ มีค่าตอบแทนอาสาสมัคร / ค่าพาหนะสำหรับอาสาสมัคร ▪ สัทธิประ โยชน์ของเจ้าหน้าที่
๕. มีการติดตามและประเมินผลการให้บริการ	๑. มีการจัดเวทีติดตามประเมินผลโดยผู้เกี่ยวข้องภายนอกเป็นประจำต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิผลนำไปสู่การปรับปรุงบริการเป็นระยะๆ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรเกี่ยวกับการจัดระบบการติดตามประเมินผลขององค์กร ▪ ขอลูแผนการติดตามประเมินผลการดำเนินงานประจำปีขององค์กร ▪ ขอลูรายงานการจัดกิจกรรม / การจัดประชุม /อบรม ขององค์กร
	๒. มีรายงานติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งแสดงผลความก้าวหน้าของกิจกรรมหรือบริการที่กำหนดไว้อย่างครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ขอลูรายงานการติดตามประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรประจำปี
	๓. มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยคณะบุคคลภายในองค์กร	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรเกี่ยวกับการจัดตั้งคณะบุคคลภายในองค์กรทำหน้าที่ติดตามผลการดำเนินงานขององค์กร ▪ สัมภาษณ์ทีมบุคลากรขององค์กรที่ทำหน้าที่ติดตามประเมินผลการดำเนินงานขององค์กร ▪ ขอลูรายงานผลการดำเนินงานขององค์กรประจำปี

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	รายละเอียดการตรวจประเมิน
	๙. มีการติดตามประเมินผลต่อเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ในการติดตามผลการให้บริการแก่ผู้รับบริการขององค์กร ▪ ขอดูรายงานการติดตามประเมินผลการให้บริการแก่ผู้รับบริการขององค์กร

ด้านที่ ๓ คุณภาพการให้บริการที่ได้มาตรฐาน

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	รายละเอียดการตรวจประเมิน
๑. ได้รับการยอมรับจากผู้รับบริการหรือเป็นประโยชน์ต่อสังคม	๑. มีการอธิบายแนวทางการจัดบริการแก่ผู้รับบริการ หรือ ผู้เกี่ยวข้อง	<ul style="list-style-type: none"> ▪ องค์กรมีการจัดเจ้าหน้าที่บุคคลไปชี้แจง คำแนะนำในการเข้ารับบริการขององค์กรแก่ผู้รับบริการ ▪ ขอเอกสารแนะนำบริการแก่ผู้รับบริการเมื่อแรกรับ ▪ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการจัดบริการแก่ผู้รับบริการขององค์กร
	๒. กระบวนการตัดสินใจ เลือกประเภทบริการ ต้องมีคณพิการหรือ ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการจัดบริการแก่ผู้รับบริการขององค์กร ▪ สุ่มสัมภาษณ์ผู้รับบริการขององค์กร
	๓. เป็นบริการที่ได้รับบริการยอมรับจากหน่วยงาน หรือ สถาบันที่เกี่ยวข้องกับความคุม กำกับมาตรฐานเกี่ยวกับการบริการ และ ไม่เป็นอันตรายต่อผู้รับบริการ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีข้อความ / ประกาศ ที่แสดงถึงการจัดบริการที่ได้รับบริการยอมรับจากหน่วยงาน หรือสถาบันที่เกี่ยวข้อง
	๔. มีการสร้างความเข้าใจ และอธิบายกับคณพิการและผู้เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนเกี่ยวกับบริการขององค์กร	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ขอดูผังงานกระบวนการ / ขั้นตอนวิธีการให้บริการแก่ผู้รับบริการเมื่อแรกเข้า ▪ ขอเอกสารแนะนำบริการแก่ผู้รับบริการ ▪ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการจัดบริการแก่ผู้รับบริการขององค์กร ▪ สุ่มสัมภาษณ์ผู้รับบริการในการรับทราบและเข้าใจแนวทางการจัดบริการ ทัศนคติ เมื่อไป ขั้นตอนการให้บริการขององค์กร
๑. ได้รับการยอมรับจากผู้รับบริการหรือเป็นประโยชน์ต่อสังคม (ต่อ)	๕. มีการให้คำแนะนำ แก่ผู้รับบริการเพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกบริการขององค์กร	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการจัดบริการแก่ผู้รับบริการขององค์กร ▪ ขอเอกสารแนะนำบริการแก่ผู้รับบริการ ▪ สุ่มสัมภาษณ์ผู้รับบริการขององค์กร ▪ ขอดูบันทึก รายงานการ ให้คำปรึกษา แนะนำ การบริการแก่ผู้รับบริการขององค์กร
๒. ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ประกอบวิชาชีพ มีทักษะการบริการที่เกี่ยวข้อง	๑. องค์กรมีผู้เชี่ยวชาญ เป็นผู้ให้บริการตามลักษณะและประเภทขององค์กร	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรเกี่ยวกับการจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ให้บริการตามลักษณะและประเภทขององค์กร ▪ ขอเอกสารทะเบียนประ วัติของผู้เชี่ยวชาญขององค์กร
	๒. องค์กรมีผู้เชี่ยวชาญ เป็นผู้ควบคุมดูแลการให้บริการ ตามวัตถุประสงค์ขององค์กร	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ขอดูรายงานการให้บริการแก่คณพิการของผู้เชี่ยวชาญ ▪ ขอเอกสารมอบหมายงานแก่ผู้เชี่ยวชาญขององค์กร

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	รายละเอียดการตรวจประเมิน
	๓. โฉมหน้าเป็นองค์กรที่จัดบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ คนพิการต้องมีการแสดงหลักฐานวุฒิการศึกษา หรือทะเบียนประกอบวิชาชีพของผู้เชี่ยวชาญไว้ในหน่วยบริการขององค์กร	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ข้อมูลหลักฐานวุฒิการศึกษา หรือทะเบียนประกอบวิชาชีพของผู้เชี่ยวชาญในหน่วยบริการขององค์กร
	๔. องค์กรมีผู้เชี่ยวชาญที่สามารถให้บริการตามวัตถุประสงค์ขององค์กร 1 คน ต่อ 1 องค์กร	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ข้อมูลเอกสารการแบ่งงาน / มอบหมายงานแก่ผู้เชี่ยวชาญขององค์กร ▪ ข้อมูลทะเบียนจำนวนผู้เชี่ยวชาญเปรียบเทียบกับจำนวนผู้รับบริการ
๒. ผู้เชี่ยวชาญมีทักษะการบริการที่เกี่ยวข้อง (ข้อ)	๕. ให้ผู้เชี่ยวชาญบันทึกการปฏิบัติงาน / การควบคุมการปฏิบัติงานของบุคลากร ไร้ซึ่งจน	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ข้อมูลบันทึกประจำวันการปฏิบัติงานของผู้เชี่ยวชาญ ▪ หนังสือการมอบหมายงานของผู้เชี่ยวชาญแก่เจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ให้บริการแก่ผู้รับบริการ ▪ รายงานผลการปฏิบัติงานประจำเดือนของเจ้าหน้าที่ต่อผู้เชี่ยวชาญ
๓. ไม่เก็บค่าบริการหรือเก็บในอัตราที่สมเหตุสมผล	๑. ไม่มีการเก็บค่าบริการ หรือค่าใช้จ่ายจากผู้รับบริการหรือเก็บค่าสมาชิกที่กำหนดในมติที่ประชุมประจำปี	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรเกี่ยวกับการเก็บค่าบริการหรือค่าใช้จ่ายจากผู้รับบริการ ▪ ข้อมูลทะเบียน ชื่อกำหนดขององค์กรเกี่ยวกับการเก็บค่าบริการหรือค่าใช้จ่ายจากผู้รับบริการ ▪ สุ่มสัมภาษณ์ผู้รับบริการขององค์กร
๔. มีระบบการคุ้มครองสิทธิผู้รับบริการ	๑. มีวิธีการคุ้มครองสิทธิประโยชน์และป้องกันการแสวงหาประโยชน์จากคนพิการขององค์กร	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรเกี่ยวกับวิธีการคุ้มครองสิทธิประโยชน์และป้องกันการแสวงหาประโยชน์จากผู้รับบริการขององค์กร ▪ ข้อมูลกฎ / ระเบียบขององค์กร ▪ รายงานการคุ้มครองสิทธิประโยชน์สมาชิกขององค์กร ต่อคณะกรรมการบริหารขององค์กร
	๒. มีการแจ้งสิทธิประโยชน์ ระเบียบปฏิบัติพื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงระเบียบปฏิบัติ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กร / เจ้าหน้าที่ / กรรมการขององค์กร ▪ ข้อมูลเอกสารการแจ้งสิทธิประโยชน์ ระเบียบปฏิบัติแก่ผู้รับบริการขององค์กร ▪ สุ่มสัมภาษณ์ผู้รับบริการขององค์กร
	๓. การนำชื่อองค์กร ไปดำเนินการกิจกรรมเพื่อคุ้มครองสิทธิ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการขององค์กร	<ul style="list-style-type: none"> ▪ หนังสือการมอบหมายบุคคล / เจ้าหน้าที่ / ในการนำชื่อองค์กร ไปดำเนินการกิจกรรมเพื่อคุ้มครองสิทธิ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการขององค์กร
๕. มีระบบการประสานงานและส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๑. มีระบบการประสานส่งต่องาน / ผู้รับบริการ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ข้อมูลหนังสือประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ▪ ข้อมูลทะเบียนส่งต่อสมาชิกไปรับบริการถึงหน่วยงานอื่น ▪ รายงานการติดตามประเมินผลการส่งต่อสมาชิก ไปรับบริการถึงหน่วยงานอื่น ▪ สัมภาษณ์บุคลากรผู้ให้บริการขององค์กร

ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ
ว่าด้วยการบริหารกองทุน การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การจัดหาผลประโยชน์
และการจัดการกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
พ.ศ. ๒๕๕๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ (๑) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบกับมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ จึงกำหนดระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยการบริหารกองทุน การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การจัดหาผลประโยชน์ และการจัดการกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมวด ๑
บททั่วไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

“คณะกรรมการบริหารกองทุน” หมายความว่า คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

ข้อ ๔ ให้เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ รักษาการตามระเบียบนี้ และมีอำนาจกำหนดวิธีปฏิบัติตลอดจนกำหนดแบบเอกสารต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้

หมวด ๒

การบริหารกองทุน

ข้อ ๕ กองทุนมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นทุนสำหรับการใช้จ่ายเกี่ยวกับการคุ้มครองและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ การส่งเสริมและดำเนินงานด้านการสงเคราะห์ช่วยเหลือคนพิการ การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ การศึกษาและการประกอบอาชีพของคนพิการ รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ โดยจัดสรรให้อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

ข้อ ๖ กองทุน ประกอบด้วย

(๑) ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ เงินงบประมาณ และรายได้ในกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ ที่โอนมาตามมาตรา ๔๒

(๒) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ทั้งนี้ ให้รัฐบาลจัดสรรให้เพียงพอแก่การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(๓) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับบริจาค เพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ของกองทุน

(๔) เงินรายได้จากการออกสลากหรือที่ได้มาจากการจัดกิจกรรม

(๕) เงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการส่งเข้ากองทุนตามมาตรา ๓๔

(๖) ดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน

(๗) รายได้จากการขาย การลงทุน หรือการหาประโยชน์จากทรัพย์สินของกองทุน

(๘) เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุน หรือที่กองทุนได้รับตามกฎหมายหรือนิติกรรม

(๙) รายได้บางส่วนจากภาษีของสินค้าและบริการที่เป็นสาเหตุแห่งความพิการตามที่กฎหมาย

กำหนด

(๑๐) รายได้อื่น

เงินและทรัพย์สินของกองทุนตามวรรคหนึ่ง ไม่ต้องส่งคลังเป็นเงินรายได้แผ่นดิน

ข้อ ๗ คณะอนุกรรมการบริหารกองทุน ประกอบด้วยปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นประธานอนุกรรมการ ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงแรงงาน

ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจำนวนเก้าคนในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้แทนองค์การคนพิการอย่างน้อย เจ็ดคนเป็นอนุกรรมการ และให้เลขาธิการเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

ข้อ ๘ คณะอนุกรรมการบริหารกองทุน มีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) บริหารกองทุน รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการลงทุน การหาประโยชน์ และการจัดการกองทุน

(๒) พิจารณาอนุมัติการจ่ายเงิน อนุมัติโครงการ กำหนดวงเงินและรายการค่าใช้จ่าย เพื่อสนับสนุนแผนงานหรือโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามที่คณะอนุกรรมการตามประเภทความพิการ คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัดหรือคณะอนุกรรมการอื่นเสนอ เว้นแต่กรณีเป็นแผนงานหรือโครงการที่มีผู้ยื่นคำขอเกินสิบล้านบาทให้เสนอคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติ

(๓) รายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนต่อคณะกรรมการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๓

การรับเงิน การจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงิน

ข้อ ๙ ให้สำนักงานเปิดบัญชีกองทุนไว้ที่กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง เรียกว่า “กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ”

ข้อ ๑๐ เพื่อความคล่องตัวในการบริหารกองทุน ให้สำนักงานเปิดบัญชีเงินฝากไว้กับธนาคารที่เป็นรัฐวิสาหกิจ ภายในวงเงินและเงื่อนไขที่กระทรวงการคลังกำหนด

ข้อ ๑๑ เงินที่ได้รับตามข้อ ๖ ในส่วนกลางให้นำฝากเข้าบัญชีกองทุนที่เปิด ณ ธนาคารในส่วนกลางตามข้อ ๑๐ ภายในสามวันทำการนับแต่วันที่ได้รับเงิน หากได้รับเงินในวันเดียวกันเกินกว่าหนึ่งหมื่นบาทให้นำฝากธนาคารอย่างช้าภายในวันทำการรุ่งขึ้นนับจากวันที่ได้รับเงิน

ในส่วนภูมิภาค ให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เปิดบัญชีไว้ที่ธนาคารที่เป็นรัฐวิสาหกิจ ชื่อบัญชี “กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ” และให้นำเงินที่ได้รับตามวรรคหนึ่ง ฝากเข้าบัญชีกองทุนที่เปิดไว้ ภายในสามวันทำการนับแต่วันที่ได้รับเงิน หากวันใดได้รับเงินเกินกว่าหนึ่งหมื่นบาทให้นำฝากธนาคารอย่างช้าในวันทำการรุ่งขึ้น หรือโอนเข้าบัญชีกองทุนที่ส่วนกลางภายในระยะเวลาเช่นเดียวกัน

ข้อ ๑๒ การใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน ให้ใช้จ่ายเพื่อกิจการ ดังต่อไปนี้

- (๑) การคุ้มครองและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
- (๒) การส่งเสริมและดำเนินงานด้านการสงเคราะห์ช่วยเหลือคนพิการ
- (๓) การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ
- (๔) การส่งเสริมการศึกษาและการประกอบอาชีพของคนพิการ
- (๕) การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ
- (๖) การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการสมาคมสภาคนพิการทุกประเภท

แห่งประเทศไทย ตามมาตรา ๒๗ ตามระเบียบคณะกรรมการกำหนด

(๗) การดำเนินงานของกองทุน เช่น การบริหารกองทุน การจัดหาผลประโยชน์ การติดตามประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุน

(๘) การใช้จ่ายในเรื่องอื่น ๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่คนพิการตามที่คณะกรรมการหรือคณะกรรมการบริหารกองทุนให้ความเห็นชอบ

ข้อ ๑๓ ให้ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์หรือผู้ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมายเป็นผู้ตั้งจ่ายเงินกองทุน หลังจากคณะกรรมการหรือคณะกรรมการบริหารกองทุนอนุมัติแล้ว

ข้อ ๑๔ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนกำหนดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการเบิกเงิน การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การนำส่ง การพัสดุหรือการปฏิบัติอื่นใดที่มีได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ในกรณีคณะกรรมการบริหารกองทุนยังมิได้กำหนด ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการว่าด้วยการนั้นโดยอนุโลม

ข้อ ๑๕ ให้สำนักงานจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีของกองทุนโดยประสานงานกับคณะกรรมการตามมาตรา ๑๑ เพื่อเสนอคณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อพิจารณาอนุมัติ

หมวด ๔

การจัดหาผลประโยชน์

ข้อ ๑๖ ให้นำเงินกองทุนไปจัดหาผลประโยชน์ ดังต่อไปนี้

- (๑) ผ่ากัไว้กับธนาคารของรัฐที่เป็นรัฐวิสาหกิจ
- (๒) ซื้อพันธบัตรรัฐบาล

- (๓) ซื่อตราสารการเงินอื่นตามที่กระทรวงการคลังเห็นชอบ
(๔) ดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนเห็นชอบ

หมวด ๕

การจัดการกองทุน

ข้อ ๑๗ การบัญชีของกองทุน ให้เป็นไปตามมาตรฐานการจัดทำบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐที่กระทรวงการคลังกำหนด

การปิดบัญชีให้กระทำปีละครั้ง โดยถือปีงบประมาณเป็นรอบปีบัญชี และให้คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนจัดทำงบการเงินพร้อมทั้งรายละเอียดประกอบภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี เพื่อส่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบ เมื่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินรับรองแล้ว ให้ส่งสำเนางบการเงินดังกล่าวให้กรมบัญชีกลางและสำนักงานงบประมาณ เพื่อทราบต่อไป

ข้อ ๑๘ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำงบการเงินในภาพรวมของสำนักงาน และงบการเงินในภาพรวมของแผ่นดิน ให้คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนนำข้อมูลเกี่ยวกับการบัญชีของกองทุนเข้าระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS) ตามวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนด

ข้อ ๑๙ ให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการดำเนินงานการเงินและการบัญชีของกองทุน และรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบ อย่างน้อยปีละครั้ง

ข้อ ๒๐ ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของกองทุนทุกรอบปี แล้วทำรายงานผลการสอบบัญชีของกองทุนเสนอต่อคณะกรรมการ

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ
ว่าด้วยการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และการจัดทำ
รายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
พ.ศ. ๒๕๕๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ (๗) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบกับมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ จึงกำหนดระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และการจัดทำรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“องค์กรภาคเอกชน” หมายความว่า องค์กรด้านคนพิการ องค์กรชุมชน องค์กรธุรกิจ หรือ องค์กรอื่นตามที่คณะกรรมการหรือคณะกรรมการบริหารกองทุนกำหนด

“ผู้ดูแลคนพิการ” หมายความว่า บิดา มารดา บุตร สามี ภรรยา ญาติ พี่น้อง หรือบุคคลอื่นใดที่รับดูแลหรืออุปการะคนพิการ

“หน่วยงานภาครัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น ราชการส่วนภูมิภาค หน่วยงานส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาของรัฐ ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

“คณะกรรมการบริหารกองทุน” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

ข้อ ๔ ให้เลขาธิการรักษาการตามระเบียบนี้ และมีอำนาจกำหนดวิธีปฏิบัติตลอดจนกำหนดแบบเอกสารต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้

หมวด ๑

การขอรับการสนับสนุนแผนงานหรือโครงการ

ข้อ ๕ หน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรภาคเอกชนที่จะขอรับการสนับสนุนแผนงานหรือโครงการจากกองทุนต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) มีที่ทำการหรือสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ในท้องที่ที่จะยื่นคำขอไม่น้อยกว่าหกเดือน

(๒) มีคณะกรรมการ บุคลากร หรืออาสาสมัครในการปฏิบัติงานประจำ หรือมีที่ปรึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(๓) มีผลการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อคนพิการหรือเกิดประโยชน์ต่อสังคมหรือชุมชน

(๔) มีระบบการบริหารงานและระบบการเงินการบัญชีที่มีประสิทธิภาพ

ข้อ ๖ แผนงานหรือโครงการที่จะได้รับการสนับสนุนจากกองทุนต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ นโยบายรัฐบาล หรือนโยบายของคณะกรรมการ

(๒) มีวัตถุประสงค์และกระบวนการในการดำเนินงานชัดเจน และมีผลต่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(๓) สร้างการมีส่วนร่วมของบุคคลหรือหน่วยงานหรือประชาชนเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(๔) มีคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการหรือมีหน่วยงานภาครัฐที่มีภารกิจด้านคนพิการเข้าร่วมบริหารจัดการหรือให้คำปรึกษาในการดำเนินงาน

กรณีเป็นหน่วยงานภาครัฐต้องเป็นแผนงานหรือโครงการที่ริเริ่มใหม่ หรือเป็นโครงการที่ไม่สามารถขอรับการสนับสนุนจากงบประมาณปกติได้ หรือได้รับแต่ไม่เพียงพอ

กรณีเป็นองค์กรภาคเอกชนต้องเป็นแผนงานหรือโครงการที่ดำเนินงานมาแล้ว โดยมีทุนหรือเงินสมทบอยู่บางส่วน หรือเป็นแผนงานหรือโครงการใหม่และต้องไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากส่วนราชการและแหล่งทุนอื่น ๆ หรือได้รับการสนับสนุนแต่ไม่เพียงพอ

ความในวรรคหนึ่ง ไม่ใช้บังคับกับแผนงานหรือโครงการที่คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนกำหนดให้หน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรภาคเอกชนดำเนินการเป็นการเฉพาะเพื่อประโยชน์ต่อคนพิการและประชาชน

ข้อ ๘ ราชการค่าใช้จ่ายที่กองทุนให้การสนับสนุน มีดังต่อไปนี้

(๑) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการคุ้มครองและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เช่น ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม การส่งเสริมและพิทักษ์สิทธิ การสนับสนุนให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตอิสระ มีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ และเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป มีส่วนร่วมทางสังคมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ภายใต้อาชีพแวดล้อมที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

(๒) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ เช่น ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถภาพหรือความสามารถของคนพิการให้มีสภาพที่ดีขึ้น หรือดำรงสมรรถภาพหรือความสามารถที่มีอยู่เดิมไว้ โดยอาศัยกระบวนการทางการแพทย์ การศาสนา การศึกษา สังคม อาชีพ หรือกระบวนการอื่นใด เพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสทำงานหรือดำรงชีวิตในสังคมอย่างเต็มศักยภาพ

(๓) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการส่งเสริมการศึกษาและการประกอบอาชีพของคนพิการ เช่น ค่าใช้จ่ายเพื่อการสนับสนุนเกี่ยวกับจัดการศึกษาและการฝึกอาชีพ การมีงานทำ การส่งเสริมการประกอบอาชีพ บริการสื่อหรือสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีหรือความช่วยเหลืออื่นใดเพื่อให้คนพิการสามารถประกอบอาชีพทั้งในส่วนอาชีพอิสระหรือทำงานในสถานประกอบการหรือหน่วยงานภาครัฐ

(๔) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ เช่น ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสนับสนุนให้มีการจัดตั้ง การดำเนินงาน การสร้างความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการทั้งในส่วนองค์กรของคนพิการ หรือองค์กรหรือหน่วยงานที่ทำงานเพื่อคนพิการ การเสริมสร้างเครือข่ายในทุกระดับเพื่อให้องค์กรต่าง ๆ สามารถทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิคนพิการได้อย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง

(๕) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทยตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๑

(๖) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุน เช่น การบริหารจัดการกองทุน การจัดหาผลประโยชน์ การติดตามประเมินผลและตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุน

(๗) ค่าใช้จ่ายในเรื่องอื่นที่เกิดประโยชน์ต่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามที่คณะกรรมการหรือคณะกรรมการบริหารกองทุนเห็นสมควร

อัตราเงินและรายการค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการบริหารกองทุนประกาศกำหนด ในกรณีที่ยังมิได้ประกาศกำหนดอัตราเงินและรายการค่าใช้จ่ายในเรื่องใด ให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

ข้อ ๘ ในกรณีคณะกรรมการหรือคณะกรรมการบริหารกองทุนเห็นสมควรกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานกองทุนในเชิงรุก อาจกำหนดวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนให้คณะกรรมการตามมาตรา ๑๑ จัดทำแผนงานหรือโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเสนอต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนก็ได้

หมวด ๒

การกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพ

ข้อ ๘ ผู้กู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพเป็นรายบุคคลต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(ก) กรณีเป็นคนพิการ

(๑) มีบัตรประจำตัวคนพิการ

(๒) มีความจำเป็นในการขอรับการสนับสนุนเงินกู้ยืมเพื่อประกอบอาชีพ

ในท้องที่ที่อื่นคำขอ

(๓) มีความสามารถในการประกอบอาชีพในเรื่องที่ขอรับการสนับสนุน

(๔) บรรลุนิติภาวะ เว้นแต่คณะกรรมการบริหารกองทุนจะเห็นเป็นอย่างอื่น

(๕) มีชื่อในทะเบียนบ้านหรือมีถิ่นที่อยู่ถาวรในท้องที่ที่อื่นคำขอกู้ไม่น้อยกว่า

เก้าสิบวัน

(๖) ไม่มีประวัติเสียหายในการกู้ยืมเงินจากกองทุน เว้นแต่ได้ดำเนินการแก้ไข

มาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี หรือเป็นกรณีคณะกรรมการบริหารกองทุนจะเห็นเป็นอย่างอื่น

(๗) กรณีมีหนี้สินอยู่กับกองทุนต้องได้ชำระหนี้มาแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละหกสิบของวงเงินกู้ยืมทั้งหมดและเมื่อได้การอนุมัติแล้วต้องชำระหนี้สินที่มีอยู่เดิมทั้งหมด

(๘) มีความสามารถชำระคืนเงินกู้ยืมได้และมีบุคคลที่น่าเชื่อถือได้เป็นผู้ค้ำประกัน

(ข) กรณีเป็นผู้ดูแลคนพิการ

(๑) มีคุณสมบัติตาม (ก) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) และ (๘)

(๒) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(๓) ได้รับการรับรองเป็นหนังสือจากผู้แทนองค์กรด้านคนพิการ กำนันผู้ใหญ่บ้าน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนา ข้าราชการระดับ ๓ หรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือมีหลักฐานเชื่อได้ว่าเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการซึ่งมิได้มีหนี้สินจากกองทุน

ข้อ ๑๐ ผู้ขอกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพเป็นรายกลุ่มนอกจากมีคุณสมบัติตามข้อ ๘ แล้วต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นกลุ่มคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการที่รวมตัวกัน โดยมีผลประโยชน์และวัตถุประสงค์ร่วมกันเพื่อช่วยเหลือหรือสนับสนุนกัน หรือทำกิจกรรมอันชอบด้วยกฎหมายและศีลธรรมร่วมกัน หรือดำเนินการอื่นอันเป็นประโยชน์ร่วมกันของสมาชิก มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีระบบบริหารจัดการและการแสดงเจตนาแทนกลุ่มได้ ทั้งนี้ ต้องมีสมาชิกกลุ่มไม่น้อยกว่าสองคน

(๒) มีหลักฐานจากสถาบันการเงินเกี่ยวกับการออมเงินของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอมาแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือน

(๓) ดำเนินกิจการของกลุ่มในท้องที่จังหวัดที่ขึ้นคำขออนุญาตจนถึงวันยื่นคำขอแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือน

(๔) ได้รับการรับรองเป็นหนังสือรับรองจากองค์กรด้านคนพิการที่เป็นนิติบุคคลหรือหน่วยงานภาครัฐว่าเป็นกลุ่มที่มีผลงานน่าเชื่อถือจริง

(๕) มีแผนงานหรือโครงการของกลุ่มที่จะดำเนินการต่อไปอย่างชัดเจน

ข้อ ๑๑ วงเงินให้กู้ยืมและกำหนดการชำระคืน

(๑) การกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพเป็นรายบุคคล ไม่เกินรายละสี่หมื่นบาท ผ่อนชำระภายในห้าปีโดยไม่มีดอกเบี้ย

(๒) การกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพเป็นรายกลุ่ม ไม่เกินหนึ่งล้านบาท ก่อนชำระภายในห้าปี โดยไม่มีดอกเบี้ย ทั้งนี้ วงเงินเฉลี่ยต่อบุคคลไม่เกินวงเงินตาม (๑)

การชำระคืนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามวิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการบริหารกองทุนให้ความเห็นชอบ โดยคำนึงถึงประเภทอาชีพที่ขึ้นขอกู้ยืมเงินของแต่ละบุคคลหรือกลุ่มแล้วแต่กรณี

หมวด ๓

การพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินสนับสนุนแผนงานหรือโครงการและการกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพ

ข้อ ๑๒ การยื่นคำขอรับการสนับสนุนแผนงานหรือโครงการ และการกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพ ในเขตกรุงเทพมหานครให้ยื่นต่อสำนักงานหรือหน่วยงานในสังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการที่ได้รับมอบหมาย สำหรับในส่วนภูมิภาคให้ยื่นต่อสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

ให้สำนักงานหรือหน่วยงานหรือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดตามวรรคหนึ่ง ทำหน้าที่ตรวจสอบและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของแต่ละแผนงานหรือโครงการหรือคำขอกู้ยืมเงินทุนเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม พร้อมทั้งเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการตามมาตรา ๑๑ ก่อนเสนอคณะกรรมการหรือคณะกรรมการบริหารกองทุนพิจารณาอนุมัติต่อไป

ในกรณีกลุ่มเป้าหมายตามแผนงานหรือโครงการมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่มากกว่าหนึ่งจังหวัด หรือมิได้มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในจังหวัดที่ขึ้นคำขอรับการสนับสนุนนั้น ให้นำเสนอต่อสำนักงานพิจารณาก่อนเสนอคณะกรรมการหรือคณะกรรมการบริหารกองทุนพิจารณาอนุมัติต่อไป

ข้อ ๑๓ เมื่อคณะกรรมการตามมาตรา ๑๑ ได้รับคำขอตามข้อ ๑๒ แล้ว ให้พิจารณาแผนงานหรือโครงการ หรือคำขอกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้า แล้วเสนอต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อพิจารณาอนุมัติ

ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนประชุมพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินกองทุนอย่างน้อยเดือนละครั้ง เว้นแต่ไม่มีการเสนอเรื่องเพื่อขอรับการสนับสนุน

ในกรณีกรรมการหรืออนุกรรมการบริหารกองทุนเป็นกรรมการบริหารหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรภาคเอกชนที่เสนอแผนงานหรือโครงการขอรับการสนับสนุนจากกองทุน

หรือเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการขอกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพ ห้ามมิให้เข้าร่วมพิจารณาแผนงานหรือโครงการหรือคำขอกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพนั้น

ข้อ ๑๔ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินสนับสนุนแผนงานหรือโครงการหรือการกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพ คณะอนุกรรมการบริหารกองทุน หรือคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องหรือสำนักงานหรือหน่วยงานหรือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดแล้วแต่กรณี อาจให้ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรภาคเอกชนที่ขอรับการสนับสนุนหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องชี้แจงรายละเอียดหรือแสดงหลักฐานเพิ่มเติม หรือจัดส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบข้อเท็จจริงยังสถานที่ดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน กลุ่มบุคคล หรือบุคคลที่ขอรับการสนับสนุนจากกองทุนก็ได้

ข้อ ๑๕ ให้สำนักงานแจ้งผลการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินให้ผู้ขอรับการสนับสนุนแผนงานหรือโครงการ หรือผู้ขอกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพ แล้วแต่กรณี ทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนพิจารณาเสร็จ

ข้อ ๑๖ ให้หน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน บุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่ได้รับอนุมัติเงินจากกองทุนทำสัญญารับเงินกองทุนตามแบบที่เลขาธิการกำหนด

ข้อ ๑๗ หน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน บุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่ได้รับเงินจากกองทุนจะต้องยินยอมให้สำนักงานและสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดตรวจสอบการดำเนินงานตามที่ได้รับเงินจากกองทุน หรือให้เจ้าหน้าที่เข้าตรวจเอกสารเกี่ยวกับบัญชีทะเบียนและหลักฐานอื่น ตลอดจนสอบถามหรือสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๑๘ หน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน บุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่ได้รับเงินจากกองทุนต้องรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินที่ได้รับจากกองทุนตามแบบที่เลขาธิการกำหนด

ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญของแผนงานหรือโครงการที่ได้รับการอนุมัติ ให้เสนอคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนอนุมัติก่อนดำเนินการ

ในกรณีที่หน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน บุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่ได้รับเงินจากกองทุนมิได้ดำเนินการหรือดำเนินการไม่เป็นไปตามแผนการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการอนุมัติ ให้ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายระงับการจ่ายเงินงวดต่อไปไว้ก่อนแล้วดำเนินการตรวจสอบและรายงานผลต่อคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนเพื่อพิจารณาต่อไป

ข้อ ๑๕ ให้สำนักงานและสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำทะเบียนหน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน บุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่ได้รับเงิน
จากกองทุนเพื่อควบคุมกำกับดูแลและติดตามประเมินผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายเงินของกองทุน

(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของแผนงานหรือโครงการที่ได้รับอนุมัติ

(๓) ส่งเสริม เร่งรัด ติดตาม และดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพ

(๔) ดำเนินการอื่นตามที่คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนมอบหมาย

ข้อ ๒๐ ให้คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนประกาศกำหนดรายละเอียดการปฏิบัติ
และเกณฑ์ชี้วัดเพื่อให้เป็นไปตามหมวด ๑ หมวด ๒ และหมวด ๓

หมวด ๔

การจัดทำรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุน

ข้อ ๒๑ ให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดจัดทำรายงานการรับ
จ่ายเงินเป็นประจำทุกเดือนส่งให้สำนักงานภายในวันที่สิบห้าของเดือนถัดไป และให้นำส่งเงินรายได้
ทุกประเภทเข้าบัญชีกองทุนทุกสิ้นเดือน

ข้อ ๒๒ ให้สำนักงานจัดทำรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนเป็นประจำทุกเดือน
และเสนอต่อคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนทุกครั้งที่มีการประชุม

ข้อ ๒๓ ให้คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุน
ต่อคณะกรรมการอย่างน้อยปีละสามครั้ง

ข้อ ๒๔ วิธีการปฏิบัติอื่นใดที่ไม่ได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้ให้นำระเบียบของทางราชการ
ว่าด้วยกรณีนั้น มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายเงินสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ
ของสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย

พ.ศ. ๒๕๕๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบกับมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ จึงกำหนดระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายเงินสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการของสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“แผนงานค่าใช้จ่าย” หมายความว่า แผนงานค่าใช้จ่ายประจำปีของสมาคมเฉพาะในส่วนที่อื่นขอรับการสนับสนุนจากกองทุน

“สมาคม” หมายความว่า สมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

“คณะกรรมการบริหารกองทุน” หมายความว่า คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

ข้อ ๔ ให้เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ รักษาการตามระเบียบนี้ และมีอำนาจกำหนดวิธีปฏิบัติตลอดจนกำหนดแบบเอกสารต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้

หมวด ๑

หลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายเงินสนับสนุน

ข้อ ๕ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการของสมาคม ให้สมาคมได้รับการสนับสนุนตามแผนงานค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบริหารจัดการจากกองทุนในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบริหาร เช่น การวางแผน การจัดองค์กร การอำนวยความสะดวก และการควบคุมภายในสมาคม

(๒) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุคลากร เช่น การจัดหาและพัฒนาบุคลากร ค่าตอบแทนและสวัสดิการ

(๓) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการพัสดุ เช่น เครื่องมือ อุปกรณ์ วัสดุสำนักงาน อาคารสถานที่ และการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน

(๔) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดการของสมาคม เช่น ระบบข้อมูลสารสนเทศ การประชาสัมพันธ์ การติดตามประเมินผล ระบบบัญชีและการเงิน การประชุม การติดต่อประสานงาน

ข้อ ๖ วงเงินและรายการค่าใช้จ่าย ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการบริหารกองทุนประกาศกำหนด

ข้อ ๗ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนพิจารณาอนุมัติจ่ายเงินตามความจำเป็นและเหมาะสม เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการของสมาคมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

ข้อ ๘ ผลประโยชน์ใด ๆ ที่สมาคมได้รับอันเกิดจากการสนับสนุนจากกองทุนให้ถือว่าเป็นรายรับของแผนงานค่าใช้จ่าย และสมาคมจะต้องใช้เพื่อประโยชน์ของแผนงานค่าใช้จ่ายเท่านั้น

ข้อ ๙ การใช้จ่ายเงินจะต้องเป็นการจ่ายเงินตามรายการที่ระบุในแผนงานค่าใช้จ่ายและตามวงเงินสนับสนุนโครงการที่ได้รับการอนุมัติ ซึ่งสมาคมสามารถเพิ่มหรือลดค่าใช้จ่ายแต่ละรายการได้ไม่เกินร้อยละสิบของวงเงินที่กำหนดในแต่ละรายการ หากมีการเปลี่ยนแปลงเกินกว่านี้จะต้องขออนุมัติจากคณะกรรมการบริหารกองทุนก่อนดำเนินการ

เมื่อสมาคมได้ดำเนินงานตามแผนงานค่าใช้จ่ายเสร็จแล้ว หากมีเงินที่ได้รับการสนับสนุนเหลืออยู่ให้ส่งคืนเงินนั้นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่แผนงานค่าใช้จ่ายนั้นแล้วเสร็จหรือได้ยุติแผนงานค่าใช้จ่ายในเรื่องนั้น หรือจะขอแก้ไขเพิ่มเติมแผนงานค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินการตามจำนวนเงินที่เหลืออยู่นั้นก็ได้

ข้อ ๑๐ การแก้ไขเพิ่มเติมแผนงานค่าใช้จ่ายของสมาคม ให้เป็นไปตามมติของที่ประชุม คณะกรรมการดำเนินงานของสมาคม นั้น ซึ่งจะต้องไม่เปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์หลักของแผนงาน ค่าใช้จ่ายที่ได้รับอนุมัติ และแจ้งให้สำนักงานพิจารณาเสนอคณะกรรมการบริหารกองทุน เพื่อพิจารณาอนุมัติแล้วแจ้งผลให้สมาคมทราบโดยไม่ชักช้า

หมวด ๒

การกำกับดูแลและตรวจสอบการใช้จ่ายเงินที่รับจากกองทุน

ข้อ ๑๑ ให้สมาคมรายงานผลการปฏิบัติงานและรายงานการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุน จากกองทุนภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นเดือนมีนาคมและวันสิ้นเดือนกันยายนของทุกปี ทั้งนี้ ตามแบบที่เลขาธิการกำหนด

ข้อ ๑๒ ให้ผู้มีอำนาจทำการแทนสมาคมแต่งตั้งผู้สอบบัญชีรับอนุญาตซึ่งมิใช่ผู้มีหน้าที่ เกี่ยวข้องใด ๆ ในสมาคม นั้น เป็นผู้สอบบัญชีและการเงินทั้งหมดที่ใช้จ่ายเงินตามแผนงานค่าใช้จ่าย ภายในสามสิบวันนับตั้งแต่วันที่ได้เงินสนับสนุน และแจ้งชื่อพร้อมหนังสือยืนยันของผู้สอบบัญชี รับอนุญาต ซึ่งได้รับการแต่งตั้งต่อเลขาธิการ

ข้อ ๑๓ ให้สมาคมส่งรายงานการเงินและรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตพร้อมหลักฐาน การใช้จ่ายเงินต่อเลขาธิการภายในหกสิบวันนับแต่วันสิ้นสุดแผนงานค่าใช้จ่ายหรือวันที่ได้รับแจ้งให้ ยุติการดำเนินแผนงานค่าใช้จ่าย

ข้อ ๑๔ ให้เลขาธิการหรือผู้ซึ่งได้มอบหมายมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับ ดูแล และ ตรวจสอบการดำเนินงานของสมาคม ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คำปรึกษาแนะนำถึงหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินงานของสมาคมที่ถูกต้องและ สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๒) มีหนังสือแจ้งให้สมาคมชี้แจงข้อเท็จจริงหรือความเห็นในการปฏิบัติงาน หรือส่งผู้แทน มาชี้แจง ให้ข้อมูล หรือส่งเอกสารหรือพยานหลักฐานอื่นมาประกอบการพิจารณาภายในระยะเวลา ที่กำหนด

(๓) มีหนังสือแจ้งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงข้อเท็จจริง ให้ข้อมูล หรือส่งวัตถุ เอกสาร หรือพยานเอกสารหรือพยานหลักฐานอื่นประกอบการพิจารณา

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้สมาคมหรือนุคคลซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

ข้อ ๑๕ ให้สมาคมเก็บรักษาเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการรับจ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนไว้ไม่น้อยกว่าห้าปี

ข้อ ๑๖ วิธีการปฏิบัติอื่นใดที่ไม่ได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้ปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติที่เกี่ยวข้อง และในกรณีไม่มีระเบียบใดกำหนดไว้ให้นำระเบียบของทางราชการว่าด้วยกรณีนั้น มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

**ประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริม
และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
เรื่อง เกณฑ์ชี้วัดการพิจารณาให้กู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพจาก
กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ**

โดยที่ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และการจัดทำรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๘ และข้อ ๑๐ ได้กำหนดคุณสมบัติของคนพิการ ผู้ดูแลคนพิการ และกลุ่มคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ ที่มีสิทธิขอกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพ ข้อ ๑๒ ข้อ ๑๓ และข้อ ๑๔ ได้กำหนดแนวทางการพิจารณาอนุมัติให้กู้ยืมเงินดังกล่าว ดังนั้น จึงเห็นเป็นการสมควรกำหนดเกณฑ์ชี้วัดการพิจารณาให้กู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีรายละเอียดในทิศทางเดียวกัน

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒๐ แห่งระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และการจัดทำรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ คณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เรื่อง เกณฑ์ชี้วัดการพิจารณาให้กู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“ผู้ขอกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพจากกองทุน” หมายถึง คนพิการหรือกลุ่มคนพิการ หรือผู้ดูแลคนพิการหรือกลุ่มผู้ดูแลคนพิการซึ่งมีหน้าที่ให้การอุปการะคนพิการ

“การอุปการะ” หมายความว่า การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งมีหน้าที่รับดูแลหรืออุปการะคนพิการ รายนั้นตามกฎหมายหรือศีลธรรมจรรยา โดยมีหนังสือรับรองจากผู้แทนองค์กรด้านคนพิการซึ่งมีฐานะ เป็นนิติบุคคล กำนันผู้ใหญ่บ้าน ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาข้าราชการ ระดับ ๓ หรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือมีหลักฐานอื่นที่เจ้าหน้าที่ผู้รับคำร้องเชื่อได้ว่า เป็นผู้อุปการะเลี้ยงดู คนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการจริงซึ่งมิได้มีหนี้สินจากกองทุน และคนพิการนั้นไม่สามารถกู้ยืม เงินทุนประกอบอาชีพจากกองทุนได้ เนื่องจากเหตุหนึ่งเหตุใด ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้เยาว์ หรือ

(๒) เป็นคนเสมือนไร้ความสามารถหรือคนไร้ความสามารถ หรือ

(๓) เป็นคนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม ออทิสติก สติปัญญา หรือ

(๔) มีสภาพความพิการถึงขั้นไม่สามารถประกอบกิจวัตรประจำวันได้ซึ่งได้รับการรับรอง จากแพทย์ จึงให้บุคคลที่รับดูแลหรืออุปการะคนพิการมาแล้วไม่น้อยกว่าหกเดือนมีสิทธิยื่นคำขอรับ การกู้ยืมเงินในนามตนเองได้

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

“คณะกรรมการบริหารกองทุน” หมายความว่า คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

ข้อ ๔ การพิจารณาให้คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการได้รับการสนับสนุนเงินกู้ยืมเงินทุน ประกอบอาชีพให้เป็นไปตามข้อ ๕ แห่งระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ แห่งชาติ ว่าด้วยการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและ การจัดทำรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยมีเกณฑ์ชี้วัดการให้คะแนนตามข้อ ๕ (ก) (๒) (๓) และ (๖) ดังนี้

(๑) กรณีผู้ขอผู้มีภาวะในการดำรงชีวิตโดยเป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัวทั้งหมด ให้คะแนน ๓๐ คะแนน หรือกรณีผู้ขอผู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพมีภาวะในการดำรงชีวิต โดยเป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัวบางส่วน ให้คะแนน ๑๕ คะแนน

(๒) กรณีผู้ขอผู้มีทักษะในการประกอบอาชีพ โดยขอผู้เพื่อประกอบอาชีพเดิม หรือผ่าน การฝึกอาชีพซึ่งมีความชำนาญหรือเป็นงานที่ทำอยู่แล้วหรือเป็นการขยายกิจการ ให้คะแนน ๓๐ คะแนน หรือกรณีผู้ขอผู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพ ไม่มีทักษะในการประกอบอาชีพ โดยเป็น การประกอบอาชีพใหม่ ให้คะแนน ๑๐ คะแนน

(๓) กรณีผู้ซื้อผู้ไม่เคยมีประวัติเสียหายจากการกู้ยืมจากกองทุน เนื่องจากไม่เคยค้างชำระหนี้เกินสามงวดติดต่อกัน ให้คะแนน ๓๐ คะแนน เคยมีประวัติเสียหายแต่ได้แก้ไขมาแล้ว ไม่น้อยกว่าหนึ่งปี ให้คะแนน ๑๕ คะแนน

(๔) กรณีผู้ซื้อผู้ มีภาระหนี้สินให้คะแนน ๑๐ คะแนน หรือกรณีผู้ซื้อผู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพ ไม่มีภาระหนี้สินให้คะแนน ๕ คะแนน

ข้อ ๕ ผู้ซื้อผู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพต้องมีความสามารถชำระคืนเงินกู้ยืมดังกล่าวได้ โดยมีเกณฑ์ชี้วัดให้คะแนนตามข้อ ๕ (ก) (๘) แห่งระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและการจัดทำรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ ดังนี้

(๑) กรณีคาดว่าจะมีอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนและมีรายได้เพิ่มขึ้นต่อเดือน โดยคำนวณจากรายได้ที่เพิ่มขึ้นต่อเดือน และคิดจากยอดเงินที่ขอกู้ตั้งแต่ ๑๐% ขึ้นไป ให้คะแนน ๘๐ คะแนน หรือกรณีมีอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนและมีรายได้เพิ่มขึ้นต่อเดือน โดยคำนวณจากรายได้ที่เพิ่มขึ้นต่อเดือน และคิดจากยอดเงินที่ขอกู้ ๕.๐% - ๘.๘% ให้คะแนน ๔๐ คะแนน หรือกรณีมีอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนและมีรายได้เพิ่มขึ้นต่อเดือน โดยคำนวณจากรายได้ที่เพิ่มขึ้นต่อเดือน และคิดจากยอดเงินที่ขอกู้ ต่ำกว่า ๕.๐% ให้คะแนน ๑๐ คะแนน

(๒) มีปัจจัยที่สนับสนุนความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพของผู้ซื้อผู้ ได้แก่ ทำเลตลาดรับซื้อ และแผนการประกอบอาชีพมีความเหมาะสมมาก ให้คะแนน ๒๐ คะแนน หรือมีความเหมาะสมน้อย ให้คะแนน ๑๐ คะแนน

ข้อ ๖ ผู้ซื้อผู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพต้องมีผู้ค้ำประกันซึ่งเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือได้ โดยมีเกณฑ์ชี้วัดให้คะแนนตามข้อ ๕ (ก) (๘) แห่งระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และการจัดทำรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ ดังนี้

(๑) กรณีมีบุคคลที่มีอาชีพซึ่งมีรายได้หรือเงินเดือนประจำเป็นผู้ค้ำประกัน ให้คะแนน ๓๕ คะแนน หรือกรณีมีบุคคลที่มีอาชีพซึ่งมีรายได้หรือเงินเดือนไม่แน่นอนเป็นผู้ค้ำประกัน ให้คะแนน ๑๕ คะแนน

(๒) กรณีผู้ค้าประกันมีรายได้ ๑๐,๐๐๐ บาทต่อเดือนขึ้นไป โดยมีหลักฐานมาแสดง ให้คะแนน ๓๕ คะแนน หรือกรณีผู้ค้าประกันมีรายได้น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน หรือไม่มีหลักฐานมาแสดง ให้คะแนน ๑๕ คะแนน

(๓) กรณีผู้ค้าประกันมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง ให้คะแนน ๑๕ คะแนน หรือกรณีผู้ค้าประกันไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง ให้คะแนน ๕ คะแนน

(๔) กรณีผู้ค้าประกันไม่มีหนี้สิน ให้คะแนน ๑๕ คะแนน หรือในกรณีผู้ค้าประกันมีหนี้สิน ให้คะแนน ๑๐ คะแนน

ข้อ ๗ คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการจะได้รับการสนับสนุนเงินกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพ จากกองทุน ต้องได้คะแนนตามข้อ ๔ ข้อ ๕ และข้อ ๖ ในแต่ละข้อมากกว่าร้อยละ ๕๐ และได้คะแนนรวมในข้อ ๔ ข้อ ๕ และข้อ ๖ รวมกันมากกว่าร้อยละ ๖๐

ข้อ ๘ การพิจารณาให้กลุ่มคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการได้รับการสนับสนุนเงินกู้ยืม เพื่อเป็นเงินทุนประกอบอาชีพให้เป็นตามข้อ ๑๐ แห่งระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและการจัดทำรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยมีเกณฑ์พิจารณาให้คะแนน ดังนี้

(๑) สมาชิกของกลุ่มทั้งหมดเป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัวของตนเอง ให้คะแนน ๒๐ คะแนน หรือสมาชิกของกลุ่มบางส่วนเป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัวของตนเอง ให้คะแนน ๕ คะแนน

(๒) สมาชิกของกลุ่มเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด มีภาระหนี้สิน ให้คะแนน ๑๐ คะแนน หรือสมาชิกของกลุ่มน้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด มีภาระหนี้สิน ให้คะแนน ๕ คะแนน

(๓) มีการบริหารจัดการกลุ่มเป็นอย่างดี โดยร่วมกันดำเนินกิจกรรมในลักษณะหุ้นส่วน การดำเนินงานมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบและสนับสนุนรวมทั้งเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และมีการรวมตัวเพื่อดำเนินกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ให้คะแนน ๓๐ คะแนน หรือมีการบริหารจัดการกลุ่มน้อย ให้คะแนน ๑๐ คะแนน

(๔) มีทักษะในการประกอบอาชีพ โดยสมาชิกส่วนใหญ่มีความชำนาญ หรือเป็นงานที่ทำอยู่แล้วหรือเป็นการขยายกิจการ ให้คะแนน ๒๐ คะแนน หรือไม่มีทักษะในการประกอบอาชีพ โดยประกอบอาชีพใหม่ ให้คะแนน ๑๐ คะแนน

(๕) กรณีกลุ่มผู้ซื้อไม่เคยมีประวัติเสียหายจากการกู้ยืมจากกองทุน เนื่องจากไม่เคยค้างชำระหนี้เกินสามงวดติดต่อกัน ให้คะแนน ๒๐ คะแนน เคยมีประวัติเสียหาย แต่ได้แก้ไขมาแล้ว ไม่น้อยกว่าหนึ่งปี ให้คะแนน ๑๐ คะแนน

ข้อ ๘ กลุ่มผู้ซื้อผู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพจากกองทุน ต้องมีความสามารถชำระคืนเงินกู้ยืมดังกล่าวได้ โดยมีเกณฑ์ชี้วัดให้คะแนนตามข้อ ๑๐ แห่งระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และการจัดทำรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ ดังนี้

(๑) คาดว่าจะมีอัตราผลตอบแทนจากแผนการลงทุนของกลุ่มเฉลี่ยต่อเดือน ซึ่งจะมีรายได้เพิ่มขึ้นโดยคำนวณจากรายได้เพิ่มขึ้นต่อเดือนของกลุ่ม และคิดจากยอดเงินที่ขอกู้ ๑๐% ขึ้นไป ให้คะแนน ๘๐ คะแนน หรือต่ำกว่า ๑๐% ให้คะแนน ๔๐ คะแนน หรือต่ำกว่า ๕.๐% ให้คะแนน ๑๐ คะแนน

(๒) มีปัจจัยที่สนับสนุนความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพของกลุ่ม ได้แก่ ทำเล ตลาดรับซื้อ และแผนการประกอบอาชีพ มีความเหมาะสมมาก ให้คะแนน ๒๐ คะแนน หรือมีความเหมาะสมน้อย ให้คะแนน ๑๐ คะแนน

ข้อ ๑๐ กลุ่มผู้ซื้อผู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพ ต้องมีบุคคลที่น่าเชื่อถือได้เป็นผู้ค้ำประกัน โดยมีเกณฑ์ชี้วัดให้คะแนนตามข้อ ๑๐ แห่งระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และการจัดทำรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ ดังนี้

(๑) มีผู้ค้ำประกันครบตามจำนวนสมาชิกของกลุ่มและผู้ค้ำประกันมีรายได้ หรือเงินเดือนประจำ ให้คะแนน ๒๐ คะแนน หรือมีจำนวนผู้ค้ำประกันเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกกลุ่ม และผู้ค้ำประกันแต่ละคนมีรายได้หรือเงินเดือนประจำ ให้คะแนน ๑๕ คะแนน หรือมีผู้ค้ำประกันครบตามจำนวนสมาชิกของกลุ่มแต่ผู้ค้ำประกันไม่มีรายได้หรือเงินเดือนประจำหรือไม่มีหลักฐานมาแสดง ให้คะแนน ๑๐ คะแนน

(๒) มีผู้ค้าประกันครบตามจำนวนสมาชิกของกลุ่มและผู้ค้าประกันมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อเดือน ตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ บาทขึ้นไปโดยมีหลักฐานมาแสดง ให้คะแนน ๔๐ คะแนน หรือกรณีมีจำนวนผู้ค้าประกันเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกของกลุ่มและผู้ค้าประกันมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อเดือน ตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ บาทขึ้นไปโดยมีหลักฐานมาแสดง ให้คะแนน ๓๐ คะแนน หรือกรณีมีผู้ค้าประกันครบตามจำนวนสมาชิกของกลุ่มแต่ผู้ค้าประกันมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อเดือน ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท หรือไม่มีหลักฐานมาแสดง ให้คะแนน ๒๐ คะแนน

(๓) ผู้ค้าประกันทั้งหมดไม่มีหนี้สิน ให้คะแนน ๒๐ คะแนน หรือกรณีผู้ค้าประกันมากกว่ากึ่งหนึ่งไม่มีหนี้สิน ให้คะแนน ๑๕ คะแนน หรือกรณีผู้ค้าประกันมากกว่ากึ่งหนึ่งมีหนี้สิน ให้คะแนน ๕ คะแนน

(๔) ผู้ค้าประกันทั้งหมดมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง ให้คะแนน ๒๐ คะแนน หรือกรณีผู้ค้าประกันมากกว่ากึ่งหนึ่งมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง ให้คะแนน ๑๐ คะแนน

ข้อ ๑๑ กลุ่มคนพิการหรือกลุ่มผู้ดูแลคนพิการจะได้รับการสนับสนุนเงินกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพจากกองทุน จะต้องได้คะแนนตามข้อ ๘ ข้อ ๙ และข้อ ๑๐ มากกว่าร้อยละ ๕๐ ของคะแนนในแต่ละข้อ และต้องได้คะแนนตามข้อ ๘ ข้อ ๙ และข้อ ๑๐ รวมกันมากกว่าร้อยละ ๖๐

ข้อ ๑๒ กรณีที่คณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเห็นเป็นอย่างอื่น ให้มีอำนาจพิจารณาอนุมัติให้กู้ยืมเงินจากกองทุนได้

ข้อ ๑๓ ให้เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติรักษาการตามประกาศนี้และมีอำนาจกำหนดแบบฟอร์มและแนวทางในการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

วัลลภ พลอยทับทิม

ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ประธานอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

ประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริม

และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

เรื่อง กำหนดวงเงินและรายการที่กองทุนให้การสนับสนุนค่าใช้จ่าย
ในการบริหารจัดการของสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๖ ของระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายเงินสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการของสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๒ คณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เรื่อง กำหนดวงเงินและรายการที่กองทุนให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการของสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับมีกำหนดหนึ่งปีนับตั้งแต่วันที่ได้ประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“แผนงานค่าใช้จ่าย” หมายความว่า แผนงานค่าใช้จ่ายประจำปีของสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทยเฉพาะในส่วนที่ขึ้นขอรับการสนับสนุนจากกองทุน

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

“คณะกรรมการบริหารกองทุน” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

ข้อ ๔ การสนับสนุนค่าใช้จ่ายตามแผนงานค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการของสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย ให้เป็นไปตามรายการ ดังต่อไปนี้

- (๑) วงเงินและรายการค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบริหาร
- (๒) วงเงินและรายการค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบุคลากร
- (๓) วงเงินและรายการค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการพัสดุ
- (๔) วงเงินและรายการค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดการ

การกำหนดวงเงินที่ให้การสนับสนุนราชการค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่ง ให้พิจารณาอนุมัติตามความจำเป็นและเหมาะสม เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการของสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนจะพิจารณากำหนดสัดส่วนวงเงินตามวรรคหนึ่งตามความจำเป็นและสอดคล้องกับข้อมูลตามแผนงานค่าใช้จ่ายจริงของแต่ละปี

ข้อ ๕ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของคณะอนุกรรมการบริหารกองทุน ให้สมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทยจัดทำและส่งแผนงานค่าใช้จ่ายตามข้อ ๔ เสนอต่อคณะอนุกรรมการบริหารกองทุนล่วงหน้า โดยมีรายละเอียดประกอบ ดังต่อไปนี้

(๑) ที่มาของความต้องการจำเป็นและความสำคัญของแผนงานค่าใช้จ่าย เช่น ที่มาของแผนหลักการและเหตุผล ความต้องการจำเป็น ภาวะเบียด ข้อยกเว้นและนโยบายที่เกี่ยวข้อง

(๒) วัตถุประสงค์ของแผนงานค่าใช้จ่ายที่ขอรับการสนับสนุน

(๓) ค่าใช้จ่ายตามกิจกรรมย่อยของแต่ละรายการและวิธีการคำนวณค่าใช้จ่ายตามผลผลิตของแต่ละรายการ

(๔) ปริมาณกลุ่มเป้าหมายที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

(๕) ขั้นตอนการดำเนินงาน

(๖) แผนการดำเนินงานของแต่ละรายงาน

(๗) ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและตัวชี้วัด

(๘) วิธีการควบคุม ตรวจสอบและประเมินผล

(๙) สรุปผลการดำเนินงานเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการและปริมาณงานของสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทยในรอบปีที่ผ่านมา

ข้อ ๖ ให้เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติรักษาการตามประกาศนี้และให้มีอำนาจกำหนดแบบฟอร์มและแนวทางในการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๒

วัลลภ พลอยทับทิม

ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ประธานอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

ประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

เรื่อง กำหนดอัตราวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายที่กองทุนให้การสนับสนุนในการจัดทำแผนงาน
หรือโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑ วรรคสอง ของระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนา
คุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตคนพิการ และการจัดทำรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒ คณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนา
คุณภาพชีวิตคนพิการ เรื่อง กำหนดอัตราวงเงินและรายการค่าใช้จ่ายที่กองทุนให้การสนับสนุนในการ
จัดทำแผนงานหรือโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“แผนงานหรือโครงการ” หมายความว่า แผนงานหรือโครงการที่หน่วยงานของรัฐหรือองค์กร
ภาคเอกชนอื่นขอรับการสนับสนุนจากกองทุน

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

“คณะกรรมการบริหารกองทุน” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริม
และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

ข้อ ๔ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการสนับสนุนแผนงานหรือโครงการด้านการส่งเสริมและพัฒนา
คุณภาพชีวิตคนพิการ ให้เป็นไปตามอัตราวงเงินและรายการดังต่อไปนี้

- ก. ค่าใช้จ่ายด้านการบริหารจัดการของแต่ละแผนงานหรือโครงการ ประกอบด้วย
 - (๑) ค่าเช่าสถานที่ตั้งโครงการ
 - (๒) ค่าน้ำประปา และค่าน้ำดื่ม
 - (๓) ค่าไฟฟ้า

- (๔) ค่าจ้างบุคลากรที่ทำหน้าที่ประสานงาน หรือค่าจ้างที่ปรึกษาโครงการ
- (๕) ค่าใช้จ่ายในการติดต่อประสานงาน เช่น เดินทางไปสำรวจ เตรียมกิจกรรมโครงการ ค่าออกแบบกิจกรรมโครงการ ค่าโทรศัพท์ ค่าโทรสาร อินเทอร์เน็ต อื่น ๆ ฯลฯ
- (๖) ค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มเป้าหมายทราบและเข้าร่วมกิจกรรม
- (๗) ค่าวัสดุ
- (๘) ค่าใช้จ่ายในการเตรียมโครงการและติดตามประเมินผล
- (๙) ค่าจัดสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกที่คนพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากแผนงานหรือโครงการ
- (๑๐) ค่าใช้จ่ายอื่นใดตามที่คณะกรรมการบริหารกองทุนพิจารณาให้ความเห็นชอบเป็นรายกรณี

ทั้งนี้ อัตรารวมเงินในการสนับสนุนให้เป็นไปตามความจำเป็น เหมาะสม และโดยประหยัด

ข. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าตอบแทนผู้ช่วยคนพิการเฉพาะกิจซึ่งได้ปฏิบัติงานตามที่หน่วยงานหรือองค์กรผู้จัดทำโครงการมอบหมาย โดยมีเงื่อนไข ดังนี้

(๑) เป็นการจัดให้มีผู้ช่วยคนพิการเฉพาะกิจที่เป็นส่วนหนึ่งของโครงการ และมีระยะเวลาดำเนินการไม่น้อยกว่า ๑ วัน เช่น โครงการฝึกอบรม โครงการฝึกอาชีพ โครงการทดลองทำงานในสถานประกอบการ

(๒) วัตถุประสงค์ในการจัดให้มีผู้ช่วยคนพิการเฉพาะกิจเพื่อช่วยคนพิการที่ช่วยเหลือตนเองได้น้อย ได้แก่ ผู้เยาว์ คนเสมือนไร้ความสามารถ หรือคนไร้ความสามารถ คนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม ออทิสติก สติปัญญา หรือมีสภาพความพิการถึงขั้นไม่สามารถประกอบกิจวัตรประจำวันได้ รวมทั้งทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการ

(๓) การจัดให้มีผู้ช่วยคนพิการเฉพาะกิจ ให้พิจารณาตามความจำเป็น และเหมาะสมในอัตราสัดส่วนคนพิการไม่เกิน ๑๐ คน ต่อผู้ช่วยคนพิการ ๑ คน

ทั้งนี้ อัตรารวมเงินค่าตอบแทนผู้ช่วยคนพิการเฉพาะกิจ ไม่เกินคนละ ๒๐๐ บาทต่อวันหรือตามความจำเป็น เหมาะสม และโดยประหยัด

ก. ค่าตอบแทนล่ามภาษามือ ให้ใช้จ่ายได้ตามความจำเป็น เหมาะสมและโดยประหยัดในการกิจ ดังต่อไปนี้

- (๑) การใช้บริการทางการแพทย์และการสาธารณสุข
- (๒) การสมัครงานหรือการติดต่อประสานงานด้านการประกอบอาชีพ
- (๓) การร้องทุกข์ หรือการกล่าวโทษหรือการเป็นพยานในชั้นพนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายอื่น
- (๔) การเข้าร่วมประชุม สัมมนา หรือฝึกอบรมรวมทั้งเป็นผู้บรรยายโดยหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรภาคเอกชนเป็นผู้จัดซึ่งมีคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมายเข้าร่วมด้วย
- (๕) บริการอื่น ๆ ตามที่คณะอนุกรรมการประกาศกำหนด

ทั้งนี้ อัตราวงเงินค่าตอบแทนล่ามภาษามือในการปฏิบัติหน้าที่ไม่เกินหนึ่งพันบาทต่อวัน และอัตราห้าร้อยบาทในกรณีปฏิบัติหน้าที่ครึ่งวันจนกว่าระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยบริการล่ามภาษามือใช้บังคับแล้ว ส่วนกรณีล่ามภาษามือที่ปฏิบัติหน้าที่ล่ามจากภาษาอังกฤษ ให้คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนพิจารณาจ่ายค่าตอบแทนเป็นรายกรณีไป

ง. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดทำสื่อทางเลือกสำหรับคนพิการ ให้พิจารณาสนับสนุนตามความจำเป็น ความเหมาะสม และโดยประหยัด

จ. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดทำคู่มือหรือเอกสารทางวิชาการ ให้การสนับสนุนในกรณี ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
- (๒) สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ หรือเป็นผลงานของนักวิชาการ ที่ได้รับการยอมรับในสังคมอย่างกว้างขวาง

ทั้งนี้ อัตราและวงเงินที่ให้การสนับสนุนจะพิจารณาตามความจำเป็น ความเหมาะสม และโดยประหยัด

ฉ. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ ให้พิจารณาสนับสนุนในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) วัตถุประสงค์เพื่อการเสริมสร้างเจตคติที่ดีของสังคมต่อคนพิการ ไม่เป็นการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างภาพลักษณ์ขององค์กรผู้เสนอโครงการ

(๒) ไม่มีเนื้อหาและลักษณะของกิจกรรมซ้ำซ้อนกับกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ที่หน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรภาคเอกชนที่กำลังดำเนินการอยู่

ทั้งนี้ อัตราและวงเงินที่ให้การสนับสนุนจะพิจารณาตามความจำเป็น ความเหมาะสม และโดยประหยัด

ข. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าตอบแทนในการจ้างงานคนพิการ ให้พิจารณาสนับสนุนในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นการเข้าทดลองทำงานในสถานประกอบการ หรือหน่วยงานของรัฐ ที่ไม่อยู่ในบังคับของกฎกระทรวงที่ดัดจ้างคนพิการเข้าทำงาน

(๒) สนับสนุนค่าตอบแทนไม่เกินสามเดือน

(๓) คนพิการรายนั้นมีความยากลำบากในการหางานทำ

ทั้งนี้ อัตราและวงเงินที่ให้การสนับสนุนจะพิจารณาตามความจำเป็น ความเหมาะสม และโดยประหยัด ไม่เกินอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำที่กระทรวงแรงงานประกาศกำหนดในพื้นที่นั้น

ข. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อคนพิการ ให้พิจารณาสนับสนุนในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) มีความสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของคนพิการ

(๒) ก่อให้เกิดนวัตกรรม ซึ่งมีความแตกต่างจากผลงานที่มีอยู่แล้ว หรือเป็นการต่อยอด

(๓) ข้อเสนอวิธีการศึกษาวิจัยมีความชัดเจนและเป็นไปได้

ทั้งนี้ วงเงินและรายการที่ให้การสนับสนุนจะพิจารณาตามความจำเป็น และเหมาะสมของแต่ละโครงการ ซึ่งคณะกรรมการบริหารกองทุนจะจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญในงานที่ทำให้ความเห็นประกอบการพิจารณาก็ได้

ข้อ ๕ ในกรณีคณะกรรมการบริหารงานกองทุนยังมิได้ประกาศกำหนดอัตราวงเงิน และรายการค่าใช้จ่ายในเรื่องใด ให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

ข้อ ๖ ให้เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติรักษาการตามประกาศนี้และมีอำนาจกำหนดแบบฟอร์มและแนวทางในการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๒

วัลลภ พลอยทับทิม

ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ประธานอนุกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

ภาคผนวก ๘

ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ
กองทุนส่งเสริมและพัฒนา
คุณภาพชีวิตคนพิการ

ภาคผนวก ๘

ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับ
การจัดการเลือกปฏิบัติ
โดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ

ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการร้องขอ และการวินิจฉัยเกี่ยวกับการกระทำในลักษณะ
ที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ

พ.ศ. ๒๕๕๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติจึงกำหนดระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการร้องขอ และการวินิจฉัยเกี่ยวกับการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“การเลือกปฏิบัติ” หมายความว่า การกำหนดคนโง่เขลา กฎ ระเบียบ มาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ และให้หมายความรวมถึงการกระทำหรืองดเว้นการกระทำใดที่กระทบต่อคนพิการแม้จะไม่มีจุดมุ่งหมายเป็นการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ โดยตรง แต่ผลของการกระทำนั้นทำให้คนพิการต้องเสียสิทธิประโยชน์ที่ควรจะได้รับเพราะเหตุแห่งความพิการด้วย

“คู่กรณี” หมายความว่า คนพิการซึ่งทำการร้องขอและผู้ถูกร้องที่เป็นหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดซึ่งถูกกล่าวหาว่ามีการกระทำที่เป็นการเลือกปฏิบัติ

“การร้องขอ” หมายความว่า การที่คนพิการซึ่งได้รับหรือจะได้รับความเสียหายจากการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติได้นำเสนอข้อเท็จจริง โดยทำเป็นคำร้องเพื่อให้คณะกรรมการ ได้มีคำสั่งเพิกถอนการกระทำหรือห้ามมิให้กระทำการนั้นได้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์แต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

“คณะอนุกรรมการ” หมายความว่า คณะอนุกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

ข้อ ๔ ให้เลขาธิการรักษาการตามระเบียบนี้และมีอำนาจกำหนดวิธีปฏิบัติตลอดจนกำหนดแบบเอกสารต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้

หมวด ๑

คณะอนุกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ

ข้อ ๕ ให้มีคณะอนุกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้ง ประกอบด้วย

(๑) ประธานอนุกรรมการ

(๒) ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงแรงงาน ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข เป็นอนุกรรมการ

(๓) อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งจากบุคคลที่องค์การคนพิการแต่ละประเภทเสนอจำนวนเจ็ดคน

(๔) อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอื่นซึ่งแต่งตั้งจากบุคคลที่มีได้เป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของ (๒) และไม่ได้เป็นกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ของ (๓) จำนวนเจ็ดคน

การแต่งตั้งอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๓) และ (๔) ให้แต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีผลงานและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการงานด้านนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ การศึกษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาปัตยกรรมศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดการความขัดแย้ง สิทธิมนุษยชน การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการด้านอาชีพหรือสวัสดิการสังคม ในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้ที่มีบัตรประจำตัวคนพิการอย่างน้อยหนึ่งคนเป็นอนุกรรมการ

ให้เลขาธิการเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ และให้เลขาธิการแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๖ ให้ประธานอนุกรรมการมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้แทนของคณะอนุกรรมการในการติดต่อประสานเพื่อขับเคลื่อนการจัด
การเลือกปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

(๒) ศึกษาวิเคราะห์และทำความเข้าใจเห็นเสนอคณะอนุกรรมการเกี่ยวกับการสั่งรับการร้องขอ
ไว้พิจารณาหรือไม่

(๓) ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรวบรวมข้อเท็จจริงและการจัดทำร่างการวินิจฉัยเพื่อเสนอต่อ
คณะอนุกรรมการ

(๔) ศึกษาวิเคราะห์สาเหตุแห่งการร้องขอ แนวนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ วิธีปฏิบัติ
เพื่อเสนอแนะแนวทางการจัดการเลือกปฏิบัติเพื่อเสนอต่อคณะอนุกรรมการ

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ
หรือตามที่กฎหมายกำหนด

ข้อ ๗ ในกรณีคณะกรรมการประกาศกำหนดให้ประธานอนุกรรมการต้องปฏิบัติหน้าที่
ตามระเบียบนี้และทำงานเต็มเวลา ให้มีสิทธิได้รับเงินค่าตอบแทน สำหรับค่าใช้จ่ายอื่นให้เป็นไป
ตามระเบียบของทางราชการ

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และอัตรา
ค่าตอบแทน รวมทั้งหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการสรรหาประธานอนุกรรมการตามวรรคหนึ่ง
ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กำหนดโดย
ความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประกาศกำหนดให้
สำนักงานจัดให้มีระบบงาน สถานที่ บุคลากร งบประมาณหรือวัสดุอุปกรณ์รองรับการปฏิบัติหน้าที่
ของประธานอนุกรรมการตามวรรคหนึ่ง และขอตั้งงบประมาณประจำปีหรือขอรับการสนับสนุน
งบประมาณจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเพื่อเป็นค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายอื่น
ของประธานอนุกรรมการตามวรรคสอง

เมื่อมีการสรรหาและแต่งตั้งประธานอนุกรรมการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ประธานอนุกรรมการ
ซึ่งได้รับแต่งตั้งตามข้อ ๕ (๑) พ้นจากหน้าที่

ข้อ ๘ ให้นำความตามมาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริม
และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาบังคับใช้กับวาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจาก
ตำแหน่งของอนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และนำความตามมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับกับการประชุม
ของคณะอนุกรรมการ โดยอนุโลม

ข้อ ๘ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะนโยบาย แนวทางและมาตรการเกี่ยวกับการจัดการเลือกปฏิบัติ

(๒) เสริมสร้างความตระหนักรู้ถึงสิทธิต่าง ๆ ที่คนพิการพึงได้รับอย่างเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป
ตามกฎหมาย

(๓) ไกล่เกลี่ยกรณีพิพาทก่อนมีการวินิจฉัยการร้องขอ รวมทั้งไกล่เกลี่ยในกรณีดำเนินการในระดับหน่วยงานหรือจังหวัดแล้วแต่ไม่สำเร็จ และอาจแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยปฏิบัติหน้าที่แทนก็ได้

(๔) รวบรวมข้อเท็จจริงและจัดทำกรวินิจฉัยในกรณีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดกระทำการซึ่งมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติแล้วเสนอการวินิจฉัยนั้นต่อคณะกรรมการเพื่อวินิจฉัยและมีคำสั่งชี้ขาดในกรณีพิพาทนั้น และอาจมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่รับผิดชอบส่วนเพื่อดำเนินการแทนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งก็ได้

(๕) ประกาศกำหนดแบบคำร้องขอ สัญญาประนีประนอม หรือวิธีปฏิบัติอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้

(๖) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

หมวด ๒

การร้องขอ

ข้อ ๑๐ ผู้มีสิทธิร้องขอ ได้แก่

(๑) คนพิการที่ได้รับความเสียหายหรือจะได้รับความเสียหายจากการกระทำที่มีลักษณะการเลือกปฏิบัติ หรือ

(๒) ผู้ดูแลคนพิการในกรณีคนพิการเป็นผู้เยาว์ คนเสมือนไร้ความสามารถหรือคนไร้ความสามารถหรือในกรณีที่คนพิการมีสภาพความพิการถึงขั้นไม่สามารถไปร้องขอด้วยตนเองได้ หรือ

(๓) องค์กรด้านคนพิการหรือบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจจากคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการให้ดำเนินการร้องขอแทน

ข้อ ๑๑ ให้บุคคลตามข้อ ๑๐ ร้องขอเป็นหนังสือหรือส่งทางไปรษณีย์หรือด้วยวาจาหรือด้วยวิธีการอื่นใดเพื่อให้คณะกรรมการดำเนินการวินิจฉัยและมีคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ โดย

(๑) ในกรุงเทพมหานคร ให้ร้องขอต่อสำนักงานหรือหน่วยงานในสังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการที่อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการประกาศกำหนด หรือหน่วยงานอื่นตามที่เลขาธิการประกาศกำหนด

(๒) ในจังหวัดอื่นให้ร้องขอต่อสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด หรือหน่วยงานอื่นตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศกำหนด

ข้อ ๑๒ เมื่อได้รับการร้องขอตามข้อ ๑๑ แล้ว ให้หน่วยงานซึ่งรับการร้องขอดำเนินการ รับเรื่องลงสารบคตตามประเภทของข้อพิพาทและมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงพร้อมทั้ง เสนอความเห็นต่อหัวหน้าหน่วยงานส่งเรื่องให้จังหวัดเพื่อเสนอคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ประจำกรุงเทพมหานครดำเนินการรวบรวมข้อเท็จจริงภายในสามสิบวัน เพื่อนำเสนอต่อ คณะอนุกรรมการต่อไป

ข้อ ๑๓ ให้คณะกรรมการดำเนินการรวบรวมข้อเท็จจริงพร้อมสรุปความเห็นเสนอต่อ คณะกรรมการโดยเร็ว แต่ต้องเปิดโอกาสให้ผู้ถูกรณิชีแจงเป็นหนังสือและแสดงพยานหลักฐานประกอบ คำชี้แจงของคนตามควรแก่กรณี เว้นแต่เป็นกรณีที่คณะกรรมการอนุญาตให้ชี้แจงด้วยวาจา ต่อหน้าคณะกรรมการ หรือวิธีการอื่นใด

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง คณะอนุกรรมการอาจมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ รับผิดชอบสำนวนดำเนินการตรวจสอบและแสวงหาข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสมเพื่อเสนอ ข้อเท็จจริงและความเห็นต่อคณะกรรมการ ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการจะรับฟังพยานหลักฐานอื่น นอกจากข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานของผู้ถูกรณิได้ตามที่เห็นสมควร

กรณีบุคคลที่เชิญมาให้ถ้อยคำแต่ไม่ยอมมาโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร ให้พนักงาน เจ้าหน้าที่พิจารณาใช้อำนาจตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐

บุคคลที่คณะกรรมการเชิญมาให้ข้อเท็จจริงหรือถูกเรียกมาให้ข้อเท็จจริงหรือเป็นผู้ให้ ความเห็นตามข้อนี้ มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนหรือค่าใช้จ่ายอื่นตามอัตราที่เลขาธิการประกาศกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ข้อ ๑๔ ในการรวบรวมข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาการร้องขอ จะต้องเปิดโอกาส ให้ผู้ถูกรณิได้แสดงพยานหลักฐานของฝ่ายตนภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้ถูกรณิมิได้ปฏิบัติ ภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้ถูกรณิที่ไม่ได้แสดงพยานหลักฐานนั้น หรือไม่มีพยานหลักฐานสนับสนุน หรือยอมรับข้อเท็จจริงตามพยานหลักฐานของผู้ถูกรณิอีกฝ่ายหนึ่ง แล้วแต่กรณี ให้คณะกรรมการ พิจารณาจัดทำกรณินิจฉัยหรือจะพิจารณารวบรวมข้อเท็จจริงเพิ่มเติมต่อไปก็ได้

ข้อ ๑๕ ในกรณีผู้ว่าราชการจังหวัด หรือคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

ประจำกรุงเทพมหานคร หรือคณะกรรมการเห็นว่าในระหว่างการรวบรวมข้อเท็จจริง ถ้าจัดให้มีการประนีประนอมกันแล้วจะทำให้ข้อพิพาทระงับโดยเร็ว ให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องจัดให้มีการไกล่เกลี่ยโดยเร็ว ทั้งนี้ อาจจัดให้มีคณะบุคคลทำการไกล่เกลี่ยก็ได้

หมวด ๓

การวินิจฉัยการร้องขอ

ข้อ ๑๖ การวินิจฉัยและการออกคำสั่งชี้ขาดของคณะกรรมการอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อผู้ร้องขอ
- (๒) หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดที่เป็นเหตุแห่งการร้องขอ
- (๓) เหตุแห่งการร้องขอ
- (๔) ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในเรื่องที่มีการร้องขอ
- (๕) เหตุผลแห่งการวินิจฉัยและการออกคำสั่ง
- (๖) การวินิจฉัยและการออกคำสั่งในประเด็นแห่งการร้องขอ
- (๗) คำสั่งให้หยุดการกระทำหรือกระทำการให้เหมาะสม (ถ้ามี)

ในกรณีกรรมการคนใดไม่เห็นด้วยกับการวินิจฉัยและการออกคำสั่งให้บันทึกเหตุผลแนบไปกับการวินิจฉัยและการออกคำสั่งนั้นด้วย

คำสั่งของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

ข้อ ๑๗ ก่อนคณะกรรมการจะมีการวินิจฉัยและการออกคำสั่งอาจมอบหมายให้คณะกรรมการหรือสำนักงานหรือหน่วยงานของรัฐอื่นหรือบุคคลอื่นใดดำเนินการรวบรวมข้อเท็จจริงหรือไกล่เกลี่ยอีกก็ได้

เมื่อคณะกรรมการได้มีการวินิจฉัยและออกคำสั่งแล้ว ให้สำนักงานเสนอการวินิจฉัยและคำสั่งต่อประธานกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติหรือบุคคลที่ประธานกรรมการมอบหมายเพื่อพิจารณาลงนามในการวินิจฉัยและคำสั่งแล้วแจ้งให้คู่กรณีทราบต่อไป

ข้อ ๑๘ ให้สำนักงานมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) รับผิดชอบในงานเลขานุการของคณะกรรมการ
- (๒) ดำเนินการเกี่ยวกับการพิจารณาการร้องขอตามหมวด ๒
- (๓) ศึกษาและรวบรวมข้อเท็จจริงพร้อมทั้งจัดทำร่างการวินิจฉัยและการออกคำสั่งเพื่อเสนอ

ต่อประธานอนุกรรมการ

(๔) วิเคราะห์เหตุแห่งการร้องขอเพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการ
ของหน่วยงานของรัฐหรือวิธีปฏิบัติขององค์กรเอกชนหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง

(๕) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการมอบหมาย

ประกาศ ณ วันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

ว่าด้วยการช่วยเหลือทางกฎหมายและจัดหานายความว่าต่างแก่ต่างคดีแก่คนพิการ

พ.ศ. ๒๕๕๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๐ (๕) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบกับมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ จึงกำหนดระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยการช่วยเหลือทางกฎหมายและจัดหานายความว่าต่างแก่ต่างคดีแก่คนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“ผู้ขอรับการช่วยเหลือ” หมายความว่า คนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐

“คดี” หมายความว่า คดีแพ่ง คดีอาญา คดีปกครอง คดีแรงงาน และคดีทรัพย์สินทางปัญญา

“หน่วยบริการในพื้นที่” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล เมืองพัทยาหรือองค์กรอื่นตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนด

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ และให้หมายความรวมถึงสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

ข้อ ๔ ให้มีคณะกรรมการช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติแต่งตั้งทำหน้าที่กำหนดรายละเอียดในการช่วยเหลือทางกฎหมายและจัดหานายความว่าต่างแก่ต่างคดีแก่คนพิการ อัตราเงิน ราชการให้การช่วยเหลือ มาตรฐานการให้บริการ การฝึกอบรม และการส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สามารถจัดบริการแก่คนพิการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อ ๕ ให้คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัดทำหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพเกี่ยวกับการช่วยเหลือทางกฎหมายและจัดหาทุนความว่าต่างแก้ต่างคดีแก่คนพิการในจังหวัด

ข้อ ๖ เพื่อประโยชน์ในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิทธิตามกฎหมาย ให้คนพิการได้รับการช่วยเหลือทางกฎหมายและการจัดหาทุนความว่าต่างแก้ต่างคดีในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (๑) การให้คำปรึกษาหารือทางกฎหมาย
- (๒) การให้ความรู้ทางกฎหมาย
- (๓) การจัดทำนิติกรรมสัญญา
- (๔) การไกล่เกลี่ยหรือการประนีประนอมยอมความ
- (๕) การจัดหาทุนความ
- (๖) การให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ ในทางคดี

ข้อ ๗ ผู้ขอรับการช่วยเหลือทางกฎหมาย อาจยื่นคำขอเป็นหนังสือ ด้วยวาจา หรือส่งทางไปรษณีย์ เพื่อขอรับการช่วยเหลือทางกฎหมายและการจัดหาทุนความว่าต่างแก้ต่างคดี ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรุงเทพมหานคร ให้แจ้งหรือยื่นคำขอต่อกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ หรือสถานที่อื่นตามที่อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการประกาศกำหนด

(๒) ในท้องที่จังหวัดอื่น ให้แจ้งหรือยื่นคำขอต่อสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดหรือที่หน่วยบริการในพื้นที่ตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศกำหนด

ในกรณีที่ผู้ขอรับความช่วยเหลือเป็นผู้เยาว์ คนเสมือนไร้ความสามารถหรือคนไร้ความสามารถ หรือในกรณีที่คนพิการมีสภาพความพิการถึงขั้นไม่สามารถไปยื่นขอรับบริการด้วยตนเองได้ ผู้ปกครอง ผู้พิทักษ์ ผู้อนุบาลหรือผู้ดูแลคนพิการ แล้วแต่กรณี อาจยื่นคำขอรับบริการช่วยเหลือทางกฎหมายและการจัดหาทุนความว่าต่างแก้ต่างแทนก็ได้

ข้อ ๘ แบบคำขอต้องใช้ด้วยคำสุภาพ และต้องมี

- (๑) ชื่อ สกุล และที่อยู่ของผู้ขอรับการช่วยเหลือ
- (๒) ชื่อ สกุล หรือชื่อหน่วยงานที่เป็นคู่กรณีในข้อพิพาทหรือคดี

(๓) การกระทำทั้งหลายที่เป็นเหตุแห่งการยื่นคำขอรับการช่วยเหลือ พร้อมทั้งข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ตามสมควรเกี่ยวกับการกระทำดังกล่าว

(๔) เอกสาร วัสดุอุปกรณ์ หรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เกี่ยวกับการยื่นคำขอรับการช่วยเหลือ และในกรณีที่ดินจะฟ้องคดีหรือถูกฟ้องคดีต้องมีเอกสารเกี่ยวกับเรื่องนั้นด้วย

(๕) การช่วยเหลือที่คนพิการต้องการ

(๖) ลายมือชื่อหรือลายพิมพ์นิ้วมือหรือแวงไลของผู้ยื่นคำขอ

คำขอรับการช่วยเหลือใดมีรายการไม่ครบ ไม่ชัดเจน หรือไม่อาจเข้าใจได้ ให้หน่วยงานซึ่งรับคำขอตามข้อ ๘ ให้คำแนะนำแก่ผู้ยื่นคำขอ เพื่อดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้อง หรือมาให้ด้วยคำภายในระยะเวลาที่กำหนด

ในกรณีผู้ขอรับการช่วยเหลือมิได้ดำเนินการตามวรรคสอง ให้ถือว่าผู้นั้นไม่ประสงค์ที่จะรับการช่วยเหลือดังกล่าว

ข้อ ๙ เมื่อได้รับคำขอตามข้อ ๘ แล้ว ให้หน่วยงานซึ่งรับคำขอดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ลงสารบบตามประเภทของการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย ทั้งนี้ เพื่อสะดวกแก่การควบคุมดูแลและติดตามประเมินผล

(๒) ในกรณีสั่งไม่รับดำเนินการให้การช่วยเหลือ ให้แจ้งคำสั่งดังกล่าวพร้อมทั้งแสดงเหตุผลเป็นหนังสือ ตลอดจนคืนเอกสารหลักฐานให้แก่ผู้ขอรับการช่วยเหลือโดยเร็ว

(๓) ในกรณีเห็นสมควรดำเนินการให้การช่วยเหลือและจำเป็นต้องมีค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือทางกฎหมายหรือจัดหาทนายความในการว่าจ้างแก้ต่างทางคดี ให้ดำเนินการส่งเรื่องให้ผู้มีอำนาจพิจารณาตามระเบียบนี้ต่อไป

ข้อ ๑๐ ให้หน่วยงานซึ่งรับคำขอพิจารณาให้การช่วยเหลือคนพิการ โดยประสานงานกับสำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน สำนักงานอัยการสูงสุด หรือสำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนประจำจังหวัด หรือหน่วยงานอื่นที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนดให้เป็นหน่วยงานสำหรับให้บริการช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน ศูนย์ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน กระทรวงยุติธรรมหรือสำนักงานยุติธรรมจังหวัด สภานายความ หรือหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรภาคเอกชนซึ่งมีภารกิจเกี่ยวข้องเพื่อให้การช่วยเหลือทางกฎหมายหรือจัดหาทนายความในการว่าจ้างแก้ต่างทางคดีแก่คนพิการก็ได้

ในกรณีหน่วยงานหรือองค์กรตามวรรคหนึ่ง พิจารณาให้การช่วยเหลือและต้องมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการช่วยเหลือทางกฎหมายหรือจัดหาทนายความเพื่อว่าจ้างแก้ต่างทางคดี ให้หน่วยงานซึ่งรับคำขอตามข้อ ๘ ส่งเรื่องให้ผู้มีอำนาจตามระเบียบนี้พิจารณาส่งการต่อไป

ข้อ ๑๑ ค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือทางกฎหมายหรือจัดหาทุนความว่าต่างแก่ต่างคดี ได้แก่

(๑) การวางเงินค่าธรรมเนียมศาล

(๒) ค่าจ้างทนายความเพื่อว่าต่างแก่ต่างในคดี

(๓) การวางเงินเป็นหลักประกันในการปล่อยตัวชั่วคราว

(๔) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือทางกฎหมายหรือจัดหาทุนความว่าต่างแก่ต่าง

ในคดี ให้เป็นไปตามอัตราที่เลขาธิการประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่ง ให้พิจารณาตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยอาจให้การช่วยเหลือเต็มจำนวนหรือบางส่วนก็ได้

ในกรณีที่มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนอื่นของทางราชการสำหรับการปฏิบัติงานนั้นแล้ว ให้เบิกได้ทางเดียว

ข้อ ๑๒ การพิจารณาให้การช่วยเหลือเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายตามข้อ ๑๑ ให้คำนึงถึงหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ขอรับการช่วยเหลือมีความจำเป็น เนื่องจากมีรายได้น้อยกว่าเกณฑ์ที่เลขาธิการประกาศกำหนด หรือเป็นคดีที่ตนพิจารณาได้รับความเสียหาย เนื่องจากถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

(๒) ผู้ขอรับการช่วยเหลือจะฟ้องหรืออุทธรณ์ มีโอกาสในการชนะคดีในกรณีคำขอตามข้อ ๑๑ (๑) และ (๒)

(๓) ผู้ขอรับการช่วยเหลือมีความประหลาดใจหรือไม่มีพฤติการณ์ว่าจะหลบหนีในกรณีคำขอตามข้อ ๑๑ (๓)

(๔) ไม่ผิดสัญญาตามข้อ ๑๖

ข้อ ๑๓ ในการพิจารณาให้การช่วยเหลือเป็นค่าใช้จ่ายตามข้อ ๑๑ ให้เลขาธิการหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นผู้พิจารณาอนุมัติ ทั้งนี้ อาจมอบหมายให้ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความหรือผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมายพิจารณาให้ความเห็นตามข้อ ๑๒ เพื่อประกอบการพิจารณาในคำขอรายใด โดยได้รับค่าตอบแทนตามอัตราที่เลขาธิการกำหนดก็ได้

ข้อ ๑๔ ให้สำนักงานแจ้งผลการพิจารณาให้แก่ผู้ขอรับการช่วยเหลือภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับการอนุมัติ

ในกรณีที่ไม่มีรับให้การความช่วยเหลือตามคำขอ ให้แจ้งเหตุผลพร้อมสิทธิในการอุทธรณ์ต่อผู้ออกคำสั่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับแจ้งผลการพิจารณา

ข้อ ๑๕ ผู้ขอรับการช่วยเหลือจะต้องทำสัญญาการรับเงินช่วยเหลือจากหน่วยงานซึ่งรับคำขอตามแบบที่เลขาธิการกำหนด

ในกรณีผู้ขอรับการช่วยเหลือไม่ทำสัญญาภายในกำหนดเวลาที่ได้รับแจ้ง โดยไม่แจ้งเหตุขัดข้อง ให้ถือว่าผู้นั้นไม่ประสงค์จะขอรับการช่วยเหลือ

ข้อ ๑๖ ผู้ขอรับการช่วยเหลือต้องคืนเงินที่ได้รับการสนับสนุนให้แก่สำนักงาน ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เงินค่าธรรมเนียมและค่าทนายความที่ได้ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล

(๒) เงินหลักประกันในการปล่อยชั่วคราว เมื่อความรับผิดชอบตามสัญญาประกันหมดไป

ข้อ ๑๗ ในกรณีผู้ขอรับการช่วยเหลือไม่ปฏิบัติตามสัญญา ให้ดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

ข้อ ๑๘ ให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติตั้งงบประมาณประจำปี เพื่อเป็นค่าตอบแทนทนายความหรือค่าใช้จ่ายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของคณะกรรมการ สำนักงาน และหน่วยบริการในพื้นที่ตามระเบียบนี้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง

ข้อ ๑๙ ให้เลขาธิการรักษาการตามระเบียบนี้ และมีอำนาจกำหนดวิธีการปฏิบัติ ตลอดจนกำหนดแบบเอกสารต่าง ๆ ตลอดจนจัดทำรายงานประจำปีเสนอคณะกรรมการเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๒

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

ภาคผนวก ๑๐

ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ
กลไกส่งเสริมให้คนพิการ
เข้าถึงสิทธิ

พระราชบัญญัติ

ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

พ.ศ. ๒๕๕๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๐

เป็นปีที่ ๖๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๑๔

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“คนพิการ” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือ
เข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร

จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความจำเป็นเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประกาศกำหนด

“การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ” หมายความว่า การเสริมสร้างสมรรถภาพหรือความสามารถของคนพิการให้มีสภาพที่ดีขึ้น หรือดำรงสมรรถภาพหรือความสามารถที่มีอยู่เดิมไว้ โดยอาศัยกระบวนการทางการแพทย์ การศาสนา การศึกษา สังคม อาชีพ หรือกระบวนการอื่นใด เพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสทำงานหรือดำรงชีวิตในสังคมอย่างเต็มศักยภาพ

“การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต” หมายความว่า การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ การจัดสวัสดิการ การส่งเสริมและพิทักษ์สิทธิ การสนับสนุนให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตอิสระ มีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ และเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป มีส่วนร่วมทางสังคมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ภายได้สภาพแวดล้อมที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

“องค์กรคนพิการแต่ละประเภท” หมายความว่า องค์กรสมาชิกระดับชาติตามประเภทความพิการ ที่ได้แจ้งชื่อไว้กับสำนักงานคณะกรรมการระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

“ผู้ดูแลคนพิการ” หมายความว่า บิดา มารดา บุตร สามิ ภรรยา ญาติ พี่น้อง หรือบุคคลอื่นใด ที่รับดูแลหรืออุปการะคนพิการ

“ผู้ช่วยคนพิการ” หมายความว่า บุคคลซึ่งให้ความช่วยเหลือคนพิการเฉพาะบุคคลเพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจวัตรที่สำคัญในการดำรงชีวิต ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ผู้แทนองค์การคนพิการแต่ละประเภท จำนวนเจ็ดคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง โดยคำนึงถึงจำนวนสมาชิกขององค์การคนพิการนั้น และผู้ทรงคุณวุฒิอีกหกคนซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง เป็นกรรมการ

ให้เลขาธิการ เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้คณะกรรมการแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงาน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๖ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอนโยบาย แผนหลัก และโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการ ตามอำนาจหน้าที่ต่อไป ทั้งนี้ นโยบายดังกล่าวต้องคำนึงถึงพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่ด้วย

(๒) ให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบในการออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๒๐ (๖) มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง

(๓) เสนอความเห็นและให้คำปรึกษาคณะรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับนโยบายหรือกฎหมายอื่นใดของรัฐที่อาจมีผลกระทบต่อคนพิการ

(๔) กำหนดระเบียบและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแก่หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ เงินอุดหนุน สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการต่าง ๆ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

(๕) วินิจฉัยและมีคำสั่งเพิกถอนการกระทำหรือห้ามมิให้กระทำการที่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ

(๖) พิจารณาให้การสนับสนุนและช่วยเหลือกิจกรรมของหน่วยงานของรัฐและเอกชนเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(๗) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการบริหารกองทุน การจัดหาผลประโยชน์ และการจัดการกองทุน โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง ระเบียบเกี่ยวกับการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ระเบียบเกี่ยวกับการจัดทำรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุน ระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงินกองทุน และการค้ำหนึ่เป็นสูญโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง และระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๘) จัดกิจกรรมหลักระดับชาติเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(๙) อนุมัติโครงการหรือแผนงานที่จะใช้เงินกองทุน ในส่วนที่เกินกว่าอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการบริหารกองทุน

(๑๐) กำหนดมาตรฐาน ให้การรับรองหรือเพิกถอนการรับรององค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๑๑) ปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๗ กรรมการซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง

เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ภายในหกสิบวัน ในระหว่างที่ยังไม่ได้แต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

มาตรา ๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๙ นายกรัฐมนตรีให้ออก

- (๖) นายกรัฐมนตรีให้ออก

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่กรรมการซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่าง ทั้งนี้ ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งได้เท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๑๑ การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธานกรรมการทำหน้าที่แทน ถ้ารองประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่แทน

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ให้มีการประชุมคณะกรรมการ ไม่น้อยกว่าปีละสามครั้ง

มาตรา ๑๑ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้เป็นการทั่วถึง ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการตามประเภทความพิการ คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัดในแต่ละจังหวัดและคณะอนุกรรมการอื่น เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

องค์ประกอบ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม และการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

คณะอนุกรรมการแต่ละคณะตามวรรคหนึ่งให้มีคนพิการซึ่งมีบัตรประจำตัวคนพิการตามมาตรา ๑๕ อย่างน้อยหนึ่งคนเป็นอนุกรรมการ

ให้นำความในมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่งโดยอนุโลม

มาตรา ๑๒ ให้มีสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติขึ้นเป็นส่วนราชการในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งไม่มีฐานะเป็นกรมตามมาตรา ๑๘ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยมีเลขาธิการซึ่งมีฐานะเป็นอธิบดี เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและบุคลากรของสำนักงาน

ให้เลขาธิการ เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ซึ่งการแต่งตั้งให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติ

มาตรา ๑๓ ให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ประสานงานและร่วมมือกับหน่วยงานด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ของรัฐบาล ส่วนราชการ หน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศในการดำเนินงาน การทำงานร่วมกันในระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนงานด้านคนพิการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(๒) สํารวจ ศึกษา วิเคราะห์ รวบรวมและเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับคนพิการ สถานการณ์ของคุณภาพชีวิตคนพิการ เพื่อประโยชน์ต่อการป้องกัน การรักษา การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ และจัดทำแผนงานวิเคราะห์ วิจัย คิดค้น ประเมินผลเสนอต่อคณะกรรมการ

(๓) จัดทำแผนงานเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ

(๔) สนับสนุนให้มีการจัดตั้ง การดำเนินงาน การสร้างความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการ เพื่อให้สามารถทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิคนพิการ ตลอดจนสนับสนุนและประสานงานให้หน่วยงานของรัฐ จัดงบประมาณให้แก่องค์กรด้านคนพิการ เพื่อดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่นหรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๑๔ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) มีหนังสือแจ้งให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการชี้แจงข้อเท็จจริงหรือความเห็นในการปฏิบัติงาน ส่งผู้แทนมาชี้แจงหรือให้ข้อมูล หรือส่งเอกสารหรือพยานหลักฐานอื่น มาประกอบการพิจารณา

(๒) มีหนังสือแจ้งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูลหรือมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริง หรือส่งเอกสารหรือพยานหลักฐานอื่นมาประกอบการพิจารณา

มาตรา ๑๕ การกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ มาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ จะกระทำมิได้

การกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงการกระทำหรืองดเว้นกระทำที่แม้จะมีได้มุ่งหมายให้เป็นการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการโดยตรง แต่ผลของการกระทำนั้นทำให้คนพิการต้องเสียสิทธิประโยชน์ที่ควรจะได้รับเพราะเหตุแห่งความพิการด้วย

การเลือกปฏิบัติที่มีเหตุผลทางวิชาการ จริตประเพณี หรือประโยชน์สาธารณะสนับสนุนให้กระทำได้ตามความจำเป็นและสมควรแก่กรณี ไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง แต่ผู้กระทำการนั้นจะต้องจัดให้มีมาตรการช่วยเหลือเยียวยาหรือรักษาซึ่งสิทธิหรือประโยชน์แก่คนพิการตามความจำเป็นเท่าที่จะกระทำได้

มาตรา ๑๖ คนพิการที่ได้รับหรือจะได้รับความเสียหายจากการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการตามมาตรา ๑๕ มีสิทธิร้องขอต่อคณะกรรมการให้มีคำสั่งเพิกถอนการกระทำหรือห้ามมิให้กระทำการนั้นได้ คำสั่งของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

การร้องขอตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นการตัดสิทธิผู้ร้องในอันที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายฐานละเมิดต่อศาลที่มีเขตอำนาจ โดยให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายอย่างอื่น อันมิใช่ตัวเงินให้แก่คนพิการที่ถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมได้ และหากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการนั้นเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ศาลจะกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษให้แก่คนพิการไม่เกินสี่เท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงด้วยก็ได้

หลักเกณฑ์และวิธีการในการร้องขอ และการวินิจฉัยตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๗ ในการใช้สิทธิตามมาตรา ๑๖ คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการอาจขอให้องค์กรด้านคนพิการที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ร้องขอหรือฟ้องคดีแทนได้

การฟ้องคดีตามมาตรา ๑๖ วรรคสอง ไม่ว่าคนพิการเป็นผู้ฟ้องเองหรือองค์กรด้านคนพิการที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ฟ้องแทน ให้ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียม

มาตรา ๑๘ ให้สำนักงานเป็นสำนักงานทะเบียนกลางสำหรับคนพิการ ในกรุงเทพมหานคร โดยมีเลขาธิการ เป็นนายทะเบียนกลาง สำหรับจังหวัดอื่นให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดทำหน้าที่เป็นสำนักงานทะเบียนจังหวัดสำหรับคนพิการ ในจังหวัดของคนอีกหน้าที่หนึ่ง โดยมีพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เป็นนายทะเบียนจังหวัด

มาตรา ๑๘ เพื่อประโยชน์ในการได้รับสิทธิตามมาตรา ๒๐ คนพิการอาจยื่นคำขอมิบัตรประจำตัวคนพิการต่อนายทะเบียนกลางหรือนายทะเบียนจังหวัด ณ สำนักงานทะเบียนกลาง สำนักงานทะเบียนจังหวัด หรือสถานที่อื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่คนพิการเป็นผู้เยาว์ คนเสมือนไร้ความสามารถหรือคนไร้ความสามารถหรือในกรณีที่คนพิการมีสภาพความพิการถึงขั้นไม่สามารถไปยื่นคำขอด้วยตนเองได้ ผู้ปกครอง ผู้พิทักษ์ ผู้อนุบาล หรือผู้ดูแลคนพิการ แล้วแต่กรณี จะยื่นคำขอแทนก็ได้ แต่ต้องนำหลักฐานว่าเป็นคนพิการไปแสดงต่อนายทะเบียนกลางหรือนายทะเบียนจังหวัด แล้วแต่กรณีด้วย

การยื่นคำขอมิบัตรประจำตัวคนพิการและการออกบัตร การกำหนดสิทธิหรือการเปลี่ยนแปลงสิทธิ การขอสงวนสิทธิของคนพิการ และอาชुบัตรประจำตัวคนพิการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

มาตรา ๒๐ คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ดังต่อไปนี้

(๑) การบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าอุปกรณ์ เครื่องช่วยความพิการ และสื่อส่งเสริมพัฒนาการ เพื่อปรับสภาพทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือเสริมสร้างสมรรถภาพให้ดีขึ้น ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ประกาศกำหนด

(๒) การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติหรือแผนการศึกษาแห่งชาติตามความเหมาะสม ในสถานศึกษาเฉพาะหรือในสถานศึกษาทั่วไป หรือการศึกษาทางเลือก หรือการศึกษานอกระบบ โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการให้การสนับสนุนตามความเหมาะสม

(๓) การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ การให้บริการที่มีมาตรฐาน การคุ้มครองแรงงาน มาตรการเพื่อการมีงานทำ ตลอดจนได้รับการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ และบริการสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีหรือความช่วยเหลืออื่นใด เพื่อการทำงานและประกอบอาชีพของคนพิการ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานประกาศกำหนด

(๔) การยอมรับและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานแห่งความเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ตลอดจนได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับคนพิการ

(๕) การช่วยเหลือให้เข้าถึงนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรม การพัฒนาและบริการอันเป็นสาธารณะ ผลิตภัณฑ์ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต การช่วยเหลือทางกฎหมายและการจัดหาทุนความว่าต่างแก่ต่างคดี ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๖) ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร บริการโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสารสำหรับคนพิการทุกประเภทตลอดจนบริการสื่อสารสาธารณะจากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกำหนดในกฎกระทรวง

(๗) บริการล่ามภาษามือตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๘) สิทธิที่จะนำสัตว์นำทาง เครื่องมือหรืออุปกรณ์นำทาง หรือเครื่องช่วยความพิการใด ๆ ติดตัวไปในยานพาหนะหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการเดินทาง และการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ โดยได้รับการยกเว้นค่าบริการ ค่าธรรมเนียม และค่าเช่าเพิ่มเติมสำหรับสัตว์ เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือเครื่องช่วยความพิการดังกล่าว

(๙) การจัดสวัสดิการเบี้ยความพิการ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

(๑๐) การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย การมีผู้ช่วยคนพิการ หรือการจัดให้มีสวัสดิการอื่น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

ผู้ช่วยคนพิการ ให้มีสิทธิได้รับการลดหย่อนหรือยกเว้นค่าบริการ ค่าธรรมเนียมตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

คนพิการที่ไม่มีผู้ดูแลคนพิการ มีสิทธิได้รับการจัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยและการเลี้ยงดูจากหน่วยงานของรัฐ ในกรณีที่มีสถานสงเคราะห์เอกชนจัดที่อยู่อาศัยและสวัสดิการให้แล้ว รัฐต้องจัดเงินอุดหนุนให้แก่สถานสงเคราะห์เอกชนนั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

ผู้ดูแลคนพิการมีสิทธิได้รับบริการให้คำปรึกษา แนะนำ ฝึกอบรมทักษะ การเลี้ยงดู การจัดการศึกษา การส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำ ตลอดจนความช่วยเหลืออื่นใด เพื่อให้พึ่งตนเองได้ ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

คนพิการและผู้ดูแลคนพิการมีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีหรือยกเว้นภาษี ตามที่กฎหมายกำหนด องค์กรเอกชนที่จัดให้คนพิการได้รับสิทธิประโยชน์ตามมาตรา ๖๖ มีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษี หรือยกเว้นภาษีเป็นร้อยละของจำนวนเงินค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๒๑ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้ราชการส่วนท้องถิ่น ออกข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ ข้อกำหนด ระเบียบหรือประกาศ แล้วแต่กรณี ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๒ ให้หน่วยงานของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องใดมีหน้าที่ให้การส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามอำนาจหน้าที่นั้น

มาตรา ๒๓ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในสำนักงาน เรียกว่า “กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ” เพื่อเป็นทุนสำหรับการใช้จ่ายเกี่ยวกับการคุ้มครองและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ การส่งเสริมและการดำเนินงานด้านการสงเคราะห์ช่วยเหลือคนพิการ การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ การศึกษาและการประกอบอาชีพของคนพิการ รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของ องค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ โดยจัดสรรให้อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

มาตรา ๒๔ กองทุนประกอบด้วย

(๑) ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ เงินงบประมาณ และรายได้ในกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ ที่โอนตามมาตรา ๔๒

(๒) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ทั้งนี้ ให้รัฐบาลจัดสรรให้เพียงพอแก่การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(๓) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับบริจาค เพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ของกองทุน

(๔) เงินรายได้จากการออกสลากหรือที่ได้มาจากการจัดกิจกรรม

(๕) เงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการส่งเข้ากองทุนตามมาตรา ๓๔

(๖) ดอกผลที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน

- (๗) รายได้จากการขาย การลงทุน หรือการหาประโยชน์จากทรัพย์สินของกองทุน
- (๘) เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุน หรือที่กองทุนได้รับตามกฎหมายหรือนิติกรรม
- (๘) รายได้บางส่วนจากภาษีของสินค้าและบริการที่เป็นสาเหตุแห่งความพิการตามที่กฎหมาย

กำหนด

(๑๐) รายได้อื่น

เงินและทรัพย์สินของกองทุนตามวรรคหนึ่ง ไม่ต้องส่งคลังเป็นเงินรายได้แผ่นดิน

การบริจาคเงินหรือทรัพย์สินเข้ากองทุน ให้ผู้บริจาคมำไปหักลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีได้ตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๒๕ ให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นประธานอนุกรรมการ ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงแรงงาน ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนสำนักงานประชาคมผู้พิการไทย ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจำนวนห้าคน ในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้แทนองค์กรคนพิการอย่างน้อยเจ็ดคนเป็นอนุกรรมการ และให้เลขาธิการเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๒๖ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) บริหารกองทุน รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการลงทุน การหาประโยชน์และการจัดการกองทุน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

(๒) พิจารณออนุมัติการจ่ายเงิน อนุมัติโครงการ กำหนดวงเงินและรายการค่าใช้จ่าย เพื่อสนับสนุนแผนงานหรือโครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามที่คณะกรรมการประเภทความพิการ คณะอนุกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัดหรือคณะอนุกรรมการอื่นเสนอ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๓) รายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนต่อคณะกรรมการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๗ ให้สมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทยได้รับเงินสนับสนุนสำหรับค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการจากกองทุน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

มาตรา ๒๘ การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงินกองทุน และการตัดหนี้เป็นสูญ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

มาตรา ๒๙ ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนจัดทำงบการเงินส่งผู้สอบบัญชีตรวจสอบภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของกองทุนในรอบปี แล้วทำรายงานผลการสอบบัญชีของกองทุนเสนอต่อคณะกรรมการ

มาตรา ๓๐ ให้มีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนจำนวนเจ็ดคน ประกอบด้วย ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนห้าคน ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ด้านการเงิน การประเมินผล และการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ซึ่งในจำนวนนี้จะต้องเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญด้านการประเมินผลจำนวนสองคน และคนพิการซึ่งมีบัตรประจำตัวคนพิการตามมาตรา ๑๕ อย่างน้อยหนึ่งคน เป็นกรรมการ โดยมีรองปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ซึ่งปลัดกระทรวงมอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ

ผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการตามวรรคหนึ่ง ต้องไม่เป็นผู้แทนขององค์กรที่ได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุนนี้

มาตรา ๓๑ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน
- (๒) รายงานผลการปฏิบัติงานพร้อมทั้งข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ

ให้คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับกองทุนจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาประเมินผลได้

มาตรา ๓๒ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๗ มาตรา ๘ มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ วรรคสาม มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการประชุมของคณะกรรมการบริหารกองทุน

ตามมาตรา ๒๕ และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนตามมาตรา ๓๐ โดยอนุโลม

มาตรา ๓๓ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐรับคนพิการเข้าทำงานตามลักษณะของงานในอัตราส่วนที่เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐจะต้องรับคนพิการเข้าทำงาน

มาตรา ๓๔ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่มีได้รับคนพิการเข้าทำงานตามจำนวนที่กำหนดตามมาตรา ๓๓ ให้ส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา ๒๔ (๕) ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุน

นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่ต้องส่งเงินเข้ากองทุนตามวรรคหนึ่ง แต่มิได้ส่ง ส่งล่าช้า หรือส่งเงินไม่ครบถ้วน ให้เสียดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีของจำนวนเงินที่ยังมิได้ส่งเข้ากองทุน

นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการซึ่งรับคนพิการเข้าทำงานหรือส่งเงินเข้ากองทุนตามวรรคหนึ่ง มีสิทธิได้รับยกเว้นภาษีเป็นร้อยละของจำนวนเงินค่าจ้างที่จ่ายให้แก่คนพิการหรือเงินที่ส่งเข้ากองทุนแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะรับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา ๓๓ หรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่รับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา ๓๓ และไม่ประสงค์จะส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา ๓๔ หน่วยงานของรัฐ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนั้นอาจให้สัมปทาน จัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงาน ฝึกงาน หรือให้การช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการแทนก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

มาตรา ๓๖ เลขาธิการมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้อัยการทรัพย์สินของนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการซึ่งไม่ส่งเงินที่จะต้องส่งตามมาตรา ๓๔

การมีคำสั่งให้อำัยคทรัพย์สินคาวรรคหนึ่ง จะกระทำได้อ่เมื่อได้ส่งคำเคือนเป็นหนังสือโดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนคอบรับให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนำเงินส่งเข้ากองทุนหรือส่งเงินที่ค้างจ่ายภายในเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวันนับแต่วันที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการได้รับหนังสือนั้น และนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่จ่ายภายในเวลาที่กำหนด

หลักเกณฑ์และวิธีการอำัยคทรัพย์สินคาวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาศังคมและความมั่นคงของมนุษย์กำหนด ทั้งนี้ ให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาศังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกกฎกระทรวง เพื่อกำหนดลักษณะ หรือการจัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ บริการขนส่ง หรือบริการสาธารณะอื่น ให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

เจ้าของอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ บริการขนส่ง หรือผู้ให้บริการสาธารณะอื่น ซึ่งได้จัดอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการตามวรรคหนึ่ง มีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษี หรือยกเว้นภาษีเป็นร้อยละของจำนวนเงินค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๓๘ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่จ้างคนพิการเข้าทำงานมากกว่าร้อยละหกสิบของลูกจ้างในสถานประกอบการนั้น โดยมีระยะเวลาจ้างเกินกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวันในปีภาษีใด มีสิทธิได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ในปีภาษีนั้น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา ๓๙ ให้สำนักงานมีอำนาจประกาศโฆษณาข้อมูลการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๕ ต่อสาธารณะอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ในกรณีที่รัฐหรือหน่วยงานของรัฐจะพิจารณาให้สัมปทาน การส่งเสริมการลงทุน การประกาศเกียรติคุณ สินเชื่อ รางวัล เครื่องราชอิสริยาภรณ์ หรือสิทธิประโยชน์อื่นใด แก่นายจ้างหรือสถานประกอบการใด ให้นำข้อมูลที่ได้ประกาศตามวรรคหนึ่งมาประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา ๔๐ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๔ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๔๑ ให้ถือว่าบัตรประจำตัวคนพิการตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นบัตรประจำตัวคนพิการตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๒ ให้โอนบรรดทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ เงินงบประมาณ และรายได้ที่ประกอบเป็นกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ ไปเป็นของกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้

ให้โอนงบประมาณและบุคลากรของสำนักส่งเสริมและพิทักษ์คนพิการ สังกัดสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษาไปเป็นของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

มาตรา ๔๓ ในระหว่างที่ยังมิได้แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับทำหน้าที่คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าคณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ ทั้งนี้ ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๔๔ ให้บรรดากฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ ยังคงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้รัฐมนตรีแต่ละกระทรวงมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวงนั้น

กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน สาระสำคัญและรายละเอียดเกี่ยวกับการสงเคราะห์และการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน สมควรกำหนดแนวทางและปรับปรุงวิธีการในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น และกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และความคุ้มครองคนพิการเพื่อมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุสภาพทางกายหรือสุขภาพ รวมทั้งให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ตลอดจนให้รัฐต้องสงเคราะห์คนพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว

เรื่อง การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตำบลคอนแก้ว

พ.ศ. ๒๕๕๑

โดยที่เป็นการสมควรตราข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว ว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตำบลคอนแก้ว เพื่อใช้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว ดังนั้นอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกอบกับมาตรา ๖๗ (๖) และมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ จึงตราข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว ว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตำบลคอนแก้ว พ.ศ. ๒๕๕๑ ขึ้นไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ ข้อบัญญัตินี้เรียกว่า “ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว เรื่อง การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตำบลคอนแก้ว พ.ศ. ๒๕๕๑”

ข้อ ๒ ข้อบัญญัตินี้ให้มีผลบังคับใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันที่ได้ประกาศไว้ ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว เป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว หรือข้อบังคับ กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งอื่นใด ขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว ซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบัญญัตินี้ให้ใช้ข้อบัญญัตินี้แทน

ข้อ ๔ ในข้อบัญญัตินี้

“คนพิการ” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีทะเบียนบ้านอยู่ในตำบลคอนแก้ว หรือบุคคลในตำบลคอนแก้วที่คณะกรรมการเห็นสมควร ซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความจำเป็น เป็นพิเศษ ที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป

“การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ” หมายความว่า การเสริมสร้างสมรรถภาพหรือความสามารถของคนพิการให้มีสภาพที่ดีขึ้น หรือดำรงสมรรถภาพหรือความสามารถที่มีอยู่เดิมไว้ โดยอาศัยกระบวนการทางการแพทย์ การศาสนา การศึกษา สังคม อาชีพ หรือกระทำการอื่นใด เพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสทำงานหรือดำรงชีวิตในสังคมอย่างเต็มศักยภาพ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตำบลคอนแก้ว

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตำบลคอนแก้ว

“ผู้ดูแลคนพิการ” หมายความว่า บิดา มารดา บุตร สามี ญาติพี่น้อง หรือบุคคลอื่นใดที่รับดูแล และอุปการะคนพิการ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งนายกองจัดการบริหารส่วนตำบลคอนแก้วแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามข้อบัญญัตินี้

ข้อ ๕ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการองค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว ประกอบด้วย นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว เป็นประธานกรรมการ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว เป็นรองประธานกรรมการ ผู้แทนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้วสองคน ผู้แทนหน่วยงานบริการสาธารณสุขในตำบลคอนแก้วสองคน ผู้แทนสถานศึกษาในตำบลคอนแก้วสองคน ผู้แทนส่วนราชการต่าง ๆ ในตำบลคอนแก้วสองคน ผู้แทนคนพิการแต่ละประเภทในตำบลคอนแก้วจำนวนห้าคนซึ่งนายกองจัดการบริหารส่วนตำบลคอนแก้วแต่งตั้ง ผู้ทรงคุณวุฒิในตำบลคอนแก้วอีกสองคนซึ่งนายกองจัดการบริหารส่วนตำบลคอนแก้วแต่งตั้ง และผู้แทนหัวหน้าส่วนราชการประจำองค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้วสองคน เป็นกรรมการ โดยให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้วเป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้กรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง เมื่อครบกำหนดวาระให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ภายในหกสิบวัน ในระหว่างที่ยังไม่ได้แต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้น ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ ๖ นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๖) คณะกรรมการมีมติให้ออก
- ข้อ ๘ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้
- (๑) กำหนดแผนและนโยบาย โครงการ อีกทั้งงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในตำบลคอนแก้ว โดยให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว
- (๒) ให้ความเห็นต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้วในการประชุมสภา ฯ เพื่อพิจารณาจัดสรรงบประมาณ เพื่อจัดกิจกรรมในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการในตำบลคอนแก้ว
- (๓) ให้ความเห็นต่อคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้วในการกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ มาตรการ โครงการ การบริหารงานที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
- (๔) กำหนดระเบียบและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแก่องค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว และประสานให้ความช่วยเหลือกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชนและประชาชนเพื่อให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ เงินอุดหนุน และสิ่งอำนวยความสะดวก และบริการสาธารณะต่าง ๆ เท่าที่จะสามารถทำได้
- (๕) พิจารณาให้การสนับสนุนและช่วยเหลือกิจกรรมของหน่วยงานของรัฐ เอกชน และประชาชนเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในตำบลคอนแก้ว
- (๖) สนับสนุนส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมระดับตำบลเป็นประจำทุกปี ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
- (๗) กำหนดระเบียบที่เกี่ยวกับการบริหารกองทุน การจัดหาผลประโยชน์ การจัดการกองทุน การวางระเบียบเกี่ยวกับการพิจารณาการอนุมัติเพื่อจ่ายเงินกองทุน การรับเงิน การเก็บรักษาเงินกองทุน และระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารกองทุนในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในตำบลคอนแก้ว

ข้อ ๘ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในตำบลคอนแก้ว เรียกว่า “กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตำบลคอนแก้ว” เพื่อเป็นกองทุนสำหรับใช้จ่ายเกี่ยวกับการคุ้มครองและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ การส่งเสริมและการดำเนินงานด้านการสงเคราะห์ช่วยเหลือคนพิการ การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ การรักษาพยาบาลเบื้องต้นเท่าที่จำเป็น การศึกษา นันทนาการ และการประกอบอาชีพของคนพิการ รวมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ โดยให้คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตำบลคอนแก้ว เป็นผู้บริหารกองทุน

ข้อ ๙ ในการตั้งให้มีกองทุน ตามความในข้อ ๘ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว จัดสรรงบประมาณจำนวนหนึ่งแต่ต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นบาท เพื่อเป็นงบประมาณตั้งต้นกองทุน ในการดำเนินการบริหารจัดการกองทุนต่อไป และต้องอุดหนุนในจำนวนที่เหมาะสมเป็นประจำทุกปี

ข้อ ๑๐ ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในองค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว ทำหน้าที่ในการสอบบัญชีของกองทุนในรอบปี แล้วทำรายงานผลการสอบบัญชีของกองทุนเสนอต่อคณะกรรมการ และสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว พร้อมทั้งปิดประกาศประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบ ทุกปี

ข้อ ๑๑ องค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว จะกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ มาตรการ หรือวิธีปฏิบัติของหน่วยงาน ในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการมิได้ ทั้งนี้เว้นแต่มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กำหนดให้ต้องปฏิบัติเป็นการเฉพาะ

ข้อ ๑๒ นอกจากหน้าที่อื่นใดเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการที่กฎหมาย กำหนดไว้แล้ว ให้องค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้วมีหน้าที่ต้องส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในตำบลคอนแก้ว ดังต่อไปนี้

(๑) ประสานกับส่วนราชการ องค์กรเอกชน และประชาชนต่าง ๆ ในเขตตำบลคอนแก้ว ในการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

(๒) จัดให้มีสถานที่ สำหรับใช้เป็นที่รวมกลุ่มของคนพิการในตำบลคอนแก้ว เพื่อใช้ในการ ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน

(๓) จัดให้มีการอบรมส่งเสริมให้ความรู้ด้านอาชีพที่เหมาะสมแก่คนพิการตามแต่ละประเภท ของความพิการ เพื่อให้สามารถนำไปประกอบอาชีพเลี้ยงคนได้ รวมทั้งให้คำปรึกษา แนะนำ ฝึกอบรมทักษะการเลี้ยงดู การส่งเสริมอาชีพ ให้ผู้ดูแลคนพิการเท่าที่จำเป็น

(๔) จัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือบริการในอาคาร สถานที่ หรือบริการสาธารณะอื่นเท่าที่จำเป็นในพื้นที่ตำบลคอนแก้ว เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

(๕) ส่งเสริมและสนับสนุนคนพิการในตำบลคอนแก้ว ให้มีการออกกำลังกาย รวมทั้งจัดกิจกรรมกีฬา และนันทนาการต่าง ๆ อีกทั้งส่งคนพิการที่มีความสามารถเข้าร่วมแข่งขันกีฬาในรายการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

(๖) เปิดโอกาสให้คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการเข้าร่วมรับฟังและเสนอแนะความคิดเห็นต่าง ๆ ในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว

(๗) ประชาสัมพันธ์ให้ทุกภาคส่วนในเขตตำบลคอนแก้ว ตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

ข้อ ๑๑ สถานประกอบการใด ที่เข้าข่ายต้องยื่นขอรับใบอนุญาตและเสียค่าธรรมเนียมใบอนุญาตต่าง ๆ ตามที่ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว ว่าด้วยการควบคุมการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อบัญญัติว่าด้วยสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสะสมอาหาร พ.ศ. ๒๕๔๘ และข้อบัญญัติว่าด้วยการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๔๘ กำหนดไว้ หากมีหรือได้รับคนพิการเข้าทำงาน ตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยมีระยะเวลาจ้างเกินกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวันในปีภาษีใด อาจได้รับการลดหย่อน ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตในการยื่นขอใบอนุญาตประกอบกิจการในปีนั้น ๆ ทั้งนี้ตามความเหมาะสมของประเภทกิจการ

ข้อ ๑๔ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่และบุคคลที่ได้รับการร้องขอ มีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษาพร้อมทั้งประสานงานต่าง ๆ กับคนพิการในตำบลคอนแก้ว เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินี้

ข้อ ๑๕ ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว รักษาการตามข้อบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจในการออกคำสั่ง ข้อบังคับ และประกาศเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

นพดล ณ เชียงใหม่

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ¹

(Convention on the Rights of Persons with Disabilities)

อารัมภบท

รัฐภาคีแห่งอนุสัญญานี้

(เอ) ระลึกถึงหลักการที่ประกาศไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติ ซึ่งยอมรับในศักดิ์ศรีและคุณค่าที่มีมาแต่กำเนิด และสิทธิที่เท่าเทียมกันและไม่อาจเพิกถอนได้ของสมาชิกทั้งปวงของมวลมนุษยชาตินั้น เป็นรากฐานของเสรีภาพ ความยุติธรรม และสันติภาพในโลก

(บี) ยอมรับว่าสหประชาชาติได้ประกาศ และตกลงในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนว่า ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพทั้งปวงที่กำหนดไว้ โดยปราศจากความแตกต่างไม่ว่าชนิดใดๆ

(ซี) ยืนยันถึงความเป็นสากล ความแบ่งแยกไม่ได้ ความเกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกันและความเชื่อมโยงกันของสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานทั้งปวง และความจำเป็นที่คนพิการจะได้รับหลักประกันว่าจะได้อุปโภคสิทธิของตนอย่างเต็มที่โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ

(ดี) ระลึกถึงกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิการเมือง อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ อนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือลงโทษอันที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแรงงานผู้โยกย้ายถิ่นฐานทั้งปวงและสมาชิกในครอบครัว

(อี) ยอมรับว่าความพิการเป็นแนวคิดที่มีพัฒนาการอยู่ตลอด และความพิการเกิดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีความบกพร่องใดๆ กับอุปสรรคทางเจตคติและสภาพแวดล้อมซึ่งทำให้บุคคลนั้นไม่สามารถมีส่วนร่วมในสังคมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิผล บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น

(เอฟ) ยอมรับถึงความสำคัญของหลักการและแนวนโยบายที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการระดับโลกเกี่ยวกับคนพิการ และข้อกำหนดมาตรฐานว่าด้วยการให้โอกาสที่เท่าเทียมกันแก่คนพิการที่ส่งผลต่อการส่งเสริม จัดทำและประเมินผลนโยบาย แผน โปรแกรมและการปฏิบัติการในระดับประเทศ ระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศ เพื่อสร้างโอกาสที่เท่าเทียมกันสำหรับคนพิการ

(จี) เน้นย้ำถึงความสำคัญของการบูรณาการประเด็นความพิการให้อยู่ในกระแสหลักของยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาที่ยั่งยืน

¹อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ โดยประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคี เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2551

(เอช) ยอมรับด้วยว่าการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลใดๆ บนพื้นฐานของความพิการเป็นการละเมิดศักดิ์ศรี และคุณค่าที่มีมาแต่กำเนิดของมนุษย์

(ไอ) ยอมรับต่อไปถึงความหลากหลายของคนพิการ

(เจ) ยอมรับถึงความต้องการจำเป็นที่จะส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของคนพิการทุกคน รวมทั้งผู้ซึ่งต้องได้รับการสนับสนุนเป็นพิเศษเพิ่มขึ้น

(เค) มีความหวังใฝ่ฝันว่าแม้จะมีตราสารหรือการดำเนินการต่างๆ เหล่านี้แล้ว คนพิการยังคงเผชิญกับอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในฐานะสมาชิกที่เท่าเทียมกันในสังคม และการละเมิดสิทธิมนุษยชนของตนในทุกหนแห่งในโลก

(แอล) ยอมรับถึงความสำคัญของความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของคนพิการในทุกประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนา

(เอ็ม) ยอมรับถึงการมีส่วนร่วมช่วยกันทรงคุณค่าของคนพิการที่มีอยู่และอาจมีขึ้นในความเป็นอยู่ที่ดีโดยรวมและความหลากหลายของชุมชน และยอมรับว่าการส่งเสริมให้คนพิการได้อุปโภคสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของตนและมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ จะส่งผลให้เกิดความรู้สึถึงความเป็นเจ้าของที่เพิ่มขึ้น และความก้าวหน้าที่สำคัญในการพัฒนาสังคมด้านมนุษย์ สังคม และเศรษฐกิจ และการขจัดความยากจน

(เอ็น) ยอมรับถึงความสำคัญที่คนพิการจะอยู่ได้ด้วยตนเองและเป็นอิสระ รวมทั้งเสรีภาพในการเลือกแนวทางของตนเอง

(โอ) พิจารณาว่าคนพิการควรมีโอกาสได้มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายและโครงการต่างๆ รวมถึงนโยบายและโปรแกรมที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับตน

(พี) มีความหวังใฝ่ฝันเกี่ยวกับสภาพความยากลำบากที่เผชิญอยู่โดยคนพิการ ซึ่งตกอยู่ภายใต้การเลือกปฏิบัติอย่างทวีคูณในรูปแบบที่หลากหลาย หรือมีความรุนแรงบนพื้นฐานของเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรืออื่นๆ ชาติกำเนิด ชาติพันธุ์ ความเป็นชนพื้นเมืองหรือสังคมดั้งเดิม ทรัพย์สิน การเกิด อายุหรือสถานภาพอื่น

(คิว) ยอมรับว่าสตรีและเด็กหญิงพิการมักมีความเสี่ยงมากกว่าทั้งในและนอกเคหสถาน ที่จะถูกระทำ ความรุนแรง ทำร้ายหรือข่มเหง ทอดทิ้ง หรือปฏิบัติอย่างละเลย ปฏิบัติอย่างไม่เหมาะสมหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

(อาร์) ยอมรับว่าเด็กพิการควรได้อุปโภคสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานทั้งปวงอย่างเต็มที่ บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกันกับเด็กอื่นๆ และระลึกถึงการดำเนินการตามพันธกรณีในเรื่องนี้ของรัฐภาคีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

(เอส) เน้นย้ำถึงความต้องการจำเป็นที่จะรวมมุมมองทางเพศสภาพไว้ในความพยายามทั้งปวงที่จะส่งเสริมให้คนพิการได้อุปโภคสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานอย่างเต็มที่

(ที) เน้นข้อเท็จจริงที่ว่าคนพิการส่วนใหญ่มีสภาพความเป็นอยู่ที่ยากจน และในการนี้จึงยอมรับถึงความต้องการจำเป็นอย่างยิ่งยวดในการแก้ไขผลกระทบเชิงลบของความยากจนที่มีต่อคนพิการ

(ยู) คำนึงว่าเงื่อนไขของสันติภาพและความมั่นคงซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเคารพต่อความมุ่งประสงค์และหลักการในกฎบัตรสหประชาชาติ และการปฏิบัติตามตราสารต่างๆ ด้านสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในการคุ้มครองคนพิการอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะในท่ามกลางความขัดแย้งทางอาวุธและการยึดครองของต่างชาติ

(วี) ยอมรับถึงความสำคัญของความสามารถในการเข้าถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม สาธารณสุข และการศึกษา และสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งจะทำให้คนพิการได้อุปโภคสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานทั้งปวงได้อย่างเต็มที่

(ดับเบิลยู) ตระหนักว่าปัจเจกชนผู้มีหน้าที่ต่อปัจเจกชนอื่นและต่อชุมชนของตนมีความรับผิดชอบที่จะเพียรพยายามในการส่งเสริมและการปฏิบัติตามสิทธิที่ได้รับการรับรองไว้ในกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

(เอกซ์) เชื่อมั่นว่าครอบครัวเป็นหน่วยรวมของสังคมซึ่งเป็นพื้นฐานและเป็นธรรมชาติและมีสิทธิได้รับการคุ้มครองจากสังคมและรัฐ และคนพิการรวมทั้งสมาชิกในครอบครัวควรได้รับการคุ้มครองและช่วยเหลือที่จำเป็นเพื่อให้ครอบครัวมีส่วนช่วยให้คนพิการได้อุปโภคสิทธิอย่างเต็มที่และเท่าเทียม

(วาย) เชื่อมั่นว่าอนุสัญญาระหว่างประเทศที่มีเนื้อหาที่ครอบคลุมและครบถ้วนในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิและศักดิ์ศรีของคนพิการจะมีส่วนช่วยอย่างสำคัญในการแก้ไขความเสียเปรียบอย่างยิ่งทางสังคมของคนพิการ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนพิการด้านความเป็นพลเมือง การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ด้วยโอกาสที่เท่าเทียม ทั้งในประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาแล้วได้ตกลงกัน ดังนี้

ข้อ 1 ความมุ่งประสงค์

อนุสัญญานี้มีความมุ่งประสงค์เพื่อส่งเสริม คุ้มครองและประกันให้คนพิการทั้งปวง ได้อุปโภคสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานทั้งปวงอย่างเต็มที่และเท่าเทียมกัน และส่งเสริมการเคารพในศักดิ์ศรีที่มีมาแต่กำเนิด

คนพิการ หมายรวมถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา หรือทางประสาทสัมผัสในระยะยาว ซึ่งเมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับอุปสรรคนานัปการ จะกีดขวางการมีส่วนร่วมในสังคมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น

ข้อ 2 นิยาม

เพื่อความมุ่งประสงค์ของอนุสัญญานี้

"การสื่อสาร" หมายรวมถึง การสื่อสารด้วยภาษา การแสดงข้อความ อักษรเบรลล์ การสื่อสารด้วยการสัมผัส ตัวพิมพ์ขนาดใหญ่ สื่อผสมที่สามารถเข้าถึงได้ ตลอดจนสื่อที่เป็นลายลักษณ์อักษร

สื่อเสียง ภาษาที่เข้าใจง่าย ผู้อ่าน และช่องทาง วิธีการ และรูปแบบการสื่อสารทางเลือกและการสื่อสารเสริม รวมถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่สามารถเข้าถึงได้

"ภาษา" หมายความว่ารวมถึง ภาษาพูด ภาษามือ และรูปแบบอื่นๆ ของภาษาที่ไม่ใช้เสียงพูด

"การเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งความพิการ" หมายถึง ความแตกต่าง การกีดกัน หรือการจำกัดบนพื้นฐานของความพิการซึ่งมีความมุ่งประสงค์หรือส่งผลให้เป็นการเลือกเสียหรือทำให้ไร้ผลซึ่งการยอมรับ การอุปโภคหรือการใช้สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานทั้งปวงบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่นในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ความเป็นพลเมืองหรือด้านอื่น รวมถึงการเลือกปฏิบัติในทุกรูปแบบ รวมทั้งการปฏิเสธการช่วยเหลือที่สมเหตุสมผล

"การช่วยเหลือที่สมเหตุสมผล" หมายถึง การเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงที่จำเป็นและเหมาะสม โดยไม่ก่อให้เกิดภาระอันเกินควรหรือเกินสัดส่วน เฉพาะในกรณีที่เป็น เพื่อประกันว่าคนพิการได้อุปโภค และใช้สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานทั้งปวงที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น

"การออกแบบที่เป็นสากล" หมายถึง การออกแบบผลิตภัณฑ์ สภาพแวดล้อม โปรแกรม และบริการ ที่ทุกคนสามารถใช้ได้ ในขอบเขตมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้โดยไม่จำเป็นต้องดัดแปลง หรือออกแบบเป็นพิเศษ ทั้งนี้ ในกรณีที่มีความต้องการจำเป็น "การออกแบบที่เป็นสากล" จะต้องไม่ถูกกันออกไปซึ่งอุปกรณ์ เครื่องช่วยคนพิการเฉพาะกลุ่ม

ข้อ 3 หลักการทั่วไป

หลักการของอนุสัญญาฯ นี้ มีดังนี้

(เอ) การเคารพในศักดิ์ศรีที่มีมาแต่กำเนิด การอยู่ได้ด้วยตนเอง รวมถึงเสรีภาพในการตัดสินใจ เลือกด้วยตนเอง และความเป็นอิสระของบุคคล

(บี) การไม่เลือกปฏิบัติ

(ซี) การเข้ามีส่วนร่วมและเข้าร่วมได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพในสังคม

(ดี) การเคารพความแตกต่างและการยอมรับว่าคนพิการเป็นส่วนหนึ่งของความหลากหลายของมนุษย์และมนุษยชาติ

(อี) ความเท่าเทียมกันของโอกาส

(เอฟ) ความสามารถในการเข้าถึง

(จี) ความเท่าเทียมกันระหว่างชายกับหญิง

(เอช) การเคารพขีดความสามารถของเด็กพิการที่มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องและการเคารพสิทธิของเด็กพิการเพื่อสงวนรักษาอัตลักษณ์แห่งตน

ข้อ 4 พันธกรณีทั่วไป

1. รัฐภาคีรับที่จะประกันและส่งเสริมในการทำให้สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของคนพิการทั้งปวงกลายเป็นจริงอย่างเต็มที่ โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติในรูปแบบใดๆ บนพื้นฐานจากความพิการ เพื่อการนี้ รัฐภาคีรับที่จะดำเนินการ

(เอ) ออกมาตรการทางกฎหมาย ทางปกครองและมาตรการอื่นๆ ที่เหมาะสมทั้งปวงเพื่อให้มีการปฏิบัติตามสิทธิที่รับรองไว้ในอนุสัญญานี้

(บี) ดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง รวมทั้งการออกกฎหมาย เพื่อแก้ไขหรือยกเลิกกฎหมาย กฎระเบียบ จารีตประเพณีและทางปฏิบัติที่มีอยู่ซึ่งก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ

(ซี) คำนึงถึงการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของคนพิการในนโยบายและแผนงานทั้งปวง

(ดี) ละเว้นไม่เข้าร่วมในการกระทำหรือทางปฏิบัติใดๆ อันไม่สอดคล้องกับอนุสัญญานี้ และประกันว่าหน่วยงานและสถาบันของรัฐจะกระทำการโดยสอดคล้องกับอนุสัญญานี้

(อี) ดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวงเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งความพิการ โดยบุคคล องค์กรหรือวิสาหกิจใดๆ

(เอฟ) รับที่จะดำเนินการหรือส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาสินค้า บริการ เครื่องมือและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ออกแบบอย่างเป็นสากล ตามที่กำหนดไว้ในข้อ 2 ของอนุสัญญานี้ โดยควรให้มีการดัดแปลงน้อยที่สุดและค่าใช้จ่ายต่ำที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้เพื่อให้ตรงกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ เพื่อส่งเสริมการจัดให้มีและใช้ประโยชน์ และเพื่อส่งเสริมการออกแบบที่เป็นสากลในการพัฒนามาตรฐานและแนวทาง

(จี) รับที่จะดำเนินการหรือส่งเสริมการวิจัยและการพัฒนา และส่งเสริมการจัดให้มีและการใช้เทคโนโลยีใหม่รวมถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เครื่องช่วยในการเคลื่อนไหว อุปกรณ์และเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมต่อคนพิการ ทั้งนี้ ให้ความสำคัญเป็นลำดับแรกกับเทคโนโลยีในราคาที่เหมาะสมที่สามารถจ่ายได้

(เอช) จัดให้มีสารสนเทศที่สามารถเข้าถึงได้แก่คนพิการเกี่ยวกับเครื่องช่วยในการเคลื่อนไหว เครื่องมือ เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งเทคโนโลยีใหม่ ตลอดจนความช่วยเหลือ บริการสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวกในรูปแบบอื่น

(ไอ) ส่งเสริมการฝึกอบรมผู้ประกอบการวิชาชีพและบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวกับคนพิการให้ทราบถึงสิทธิที่รับรองไว้ในอนุสัญญานี้ เพื่อให้ความช่วยเหลือและบริการตามที่ประกันไว้โดยสิทธิเหล่านั้นได้ดียิ่งขึ้น

2. รัฐภาคีแต่ละรัฐรับที่จะดำเนินการ เกี่ยวกับสิทธิด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมโดยใช้ประโยชน์สูงสุดจากทรัพยากรที่มีอยู่ของตน และหากจำเป็น ภายใต้กรอบของความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลในการทำให้สิทธิเหล่านี้กลายเป็นจริงอย่างเต็มที่โดยลำดับโดยไม่กระทบต่อพันธกรณีที่ระบุไว้ในอนุสัญญานี้ซึ่งมีผลใช้บังคับทันทีตามกฎหมายระหว่างประเทศ

3. ในการพัฒนาและปฏิบัติตามกฎหมายและนโยบายเพื่อปฏิบัติตามอนุสัญญานี้และในกระบวนการตัดสินใจอื่นที่เกี่ยวข้องกับประเด็นคนพิการ ให้รัฐภาคีหารือกับคนพิการอย่างใกล้ชิด และให้คนพิการ รวมทั้งให้เด็กพิการได้มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันผ่านทางองค์กรที่เป็นผู้แทนของตน

4. อนุสัญญาจะไม่มีผลกระทบต่อบทบัญญัติใดๆ ที่เป็นประโยชน์ยิ่งกว่าในการทำให้สิทธิของคนพิการกลายเป็นจริง และที่ได้ระบุไว้ในกฎหมายของรัฐภาคีหรือกฎหมายระหว่างประเทศที่มีผลบังคับใช้ต่อรัฐนั้น ทั้งนี้ จะห้ามจำกัดหรือลดทอนสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานใดๆ ที่ได้รับการยอมรับหรือที่มีอยู่แล้วในรัฐภาคีของอนุสัญญานี้ตามกฎหมาย อนุสัญญา กฎระเบียบหรือจารีตประเพณี โดยอ้างว่าอนุสัญญานี้ไม่รับรองสิทธิหรือเสรีภาพดังกล่าวหรือรับรองสิทธิหรือเสรีภาพนั้นในขอบเขตที่ต่อยกว่า

5. ให้บทบัญญัติของอนุสัญญานี้ครอบคลุมถึงทุกส่วนของสหพันธรัฐ โดยปราศจากข้อจำกัดหรือข้อยกเว้นใดๆ

ข้อ 5 ความเท่าเทียมกันและการไม่เลือกปฏิบัติ

1. รัฐภาคียอมรับว่าทุกคนมีความเท่าเทียมกันเบื้องต้นและภายใต้กฎหมาย และมีสิทธิ ที่จะได้รับความคุ้มครองและสิทธิประโยชน์ที่เท่าเทียมกันตามกฎหมายโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใดๆ

2. ให้รัฐภาคีห้ามการเลือกปฏิบัติทั้งปวงเพราะเหตุแห่งความพิการ และประกันให้คนพิการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมและมีประสิทธิภาพจากการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุทั้งปวง

3. เพื่อเป็นการส่งเสริมความเท่าเทียมกันและขจัดการเลือกปฏิบัติ ให้รัฐภาคีดำเนินขั้นตอนที่เหมาะสมทั้งปวงเพื่อประกันว่าจะจัดให้มีการช่วยเหลือที่สมเหตุสมผล

4. มาตรการเฉพาะซึ่งจำเป็นในการเร่งหรือเพื่อให้บรรลุถึงความเท่าเทียมกันในทางปฏิบัติแก่คนพิการ ต้องไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติภายใต้เงื่อนไขของอนุสัญญานี้

ข้อ 6 สตรีพิการ

1. รัฐภาคียอมรับว่าสตรีและเด็กหญิงพิการนั้นตกอยู่ภายใต้การเลือกปฏิบัติอย่างทวีคูณ และในการนี้ รัฐภาคีต้องดำเนินมาตรการเพื่อประกันว่าสตรีและเด็กหญิงพิการจะได้อุปโภคสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานทั้งปวงอย่างเต็มที่และโดยเท่าเทียมกัน

2. ให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวงเพื่อประกันให้เกิดการพัฒนา ความก้าวหน้าและการเสริมสร้างพลังอำนาจแก่สตรีอย่างเต็มที่ เพื่อเป็นหลักประกันว่าบุคคลเหล่านี้จะสามารถใช้และอุปโภคสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานตามที่ระบุไว้ในอนุสัญญานี้

ข้อ 7 เด็กพิการ

1. ให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการที่จำเป็นทั้งปวงเพื่อประกันว่า เด็กพิการได้อุปโภคสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานทั้งปวงอย่างเต็มที่บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับเด็กอื่น

2. ในการดำเนินการทั้งปวงที่เกี่ยวกับเด็กพิการ ผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นลำดับแรก

3. ให้รัฐภาคีประกันว่าเด็กพิการมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นโดยเสรีในทุกเรื่องที่มีผลกระทบต่อตน ทั้งนี้ความคิดเห็นดังกล่าวของเด็กจะได้รับการพิจารณาตามสมควรแก่อายุและวุฒิภาวะของเด็กนั้น บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับเด็กอื่น และได้รับความช่วยเหลือ ที่เหมาะสมกับวัยและความพิการ เพื่อให้ดำเนินการให้ใช้สิทธิดังกล่าวบังเกิดผล

ข้อ 8 การสร้างความตระหนัก

1. ให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการที่มีประสิทธิผล เหมาะสม และมีผลทันที เพื่อ

(เอ) สร้างความตระหนักเกี่ยวกับคนพิการให้มีขึ้นในสังคม รวมทั้งในระดับครอบครัว และ เสริมสร้างการเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีของคนพิการ

(บี) ต่อสู้กับเจตคติแบบเก่า อคติและการปฏิบัติที่เป็นภัยต่อคนพิการซึ่งรวมถึงเจตคติ อคติ และการปฏิบัติบนพื้นฐานของเพศและวัยในทุกด้านของการดำเนินชีวิต

(ซี) ส่งเสริมการตระหนักถึงความสามารถและการมีส่วนร่วมสนับสนุนของคนพิการต่อสังคม

2. มาตรการเพื่อการนี้รวมถึง

(เอ) ริเริ่มและคงไว้ซึ่งการรณรงค์สร้างความตระหนักแก่สาธารณะที่มีประสิทธิผล เพื่อ

(1) ปลุกฝังการยอมรับในสิทธิของคนพิการ

(2) ส่งเสริมทัศนคติเชิงบวกและเพิ่มความตระหนักทางสังคมต่อคนพิการ

(3) ส่งเสริมการยอมรับทักษะ ข้อดีและความสามารถของคนพิการ และการยอมรับการมีส่วนร่วมสนับสนุนของคนพิการต่อสถานที่ทำงานและตลาดแรงงาน

(บี) เสริมสร้างเจตคติในการเคารพสิทธิของคนพิการในทุกระดับการศึกษา รวมทั้งในเด็กตั้งแต่ วัยเยาว์

(ซี) สนับสนุนให้องค์กรสื่อทั้งปวงเสนอภาพลักษณ์ของคนพิการในลักษณะที่สอดคล้องกับความมุ่งประสงค์ของอนุสัญญา

(ดี) ส่งเสริมโปรแกรมการฝึกอบรมสร้างความตระหนักเกี่ยวกับคนพิการและสิทธิของคนพิการ

ข้อ 9 ความสามารถในการเข้าถึง

1. เพื่อให้คนพิการดำรงชีวิตอยู่ได้โดยอิสระและมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในทุกด้านของการดำเนินชีวิต รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมที่จะให้คนพิการสามารถเข้าถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การขนส่ง การขนส่ง และการสื่อสาร รวมทั้งเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศและการสื่อสาร และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงบริการอื่นที่เปิดหรือที่จัดให้แก่สาธารณะ ทั้งในเมืองและในชนบท ทั้งนี้บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น มาตรการเหล่านี้ ซึ่งรวมถึงการบ่งชี้ และการขจัดอุปสรรคและข้อกีดกันต่อความสามารถในการเข้าถึง ซึ่งจะใช้บังคับกับ

(เอ) อาคาร ถนน การขนส่งและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานที่ รวมถึงโรงเรียน บ้าน สถานบริการทางการแพทย์ และสถานที่ทำงาน

(บี) บริการสารสนเทศ การสื่อสาร และบริการอื่นๆ รวมถึงบริการอิเล็กทรอนิกส์และบริการในกรณีฉุกเฉิน

2. ให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการที่เหมาะสมดังนี้

(เอ) พัฒนา ประกาศใช้ และตรวจสอบติดตามการปฏิบัติตามมาตรฐานและแนวปฏิบัติขั้นต่ำเพื่อการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่เปิดหรือที่จัดให้แก่สาธารณะ

(บี) ประกันว่าองค์กรภาคเอกชนซึ่งจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่เปิดหรือจัดให้แก่สาธารณะจะคำนึงถึงแง่มุมทุกด้านของการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการสำหรับคนพิการ

(ซี) จัดการฝึกอบรมสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับปัญหาการเข้าถึงที่คนพิการเผชิญอยู่

(ดี) จัดให้มี สัญลักษณ์ที่เป็นอักษรเบรลล์ และในรูปแบบที่อ่านและเข้าใจได้ง่ายไว้ในอาคารและสถานที่ที่เปิดให้แก่สาธารณะ

(อี) จัดให้มีรูปแบบความช่วยเหลือที่เป็นสิ่งมีชีวิต และเป็นสื่อกลาง รวมถึงคนนำทาง ผู้อ่าน และล่ามภาษามืออาชีพ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงอาคารและสถานที่ที่เปิดให้แก่สาธารณะ

(เอฟ) ส่งเสริมรูปแบบที่เหมาะสมอื่นๆ ของความช่วยเหลือและการสนับสนุนแก่คนพิการเพื่อประกันให้คนพิการเข้าถึงสารสนเทศ

(จี) ส่งเสริมให้คนพิการเข้าถึงเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศและการสื่อสารใหม่ๆ รวมถึงอินเทอร์เน็ต

(เอช) ส่งเสริมการออกแบบ การพัฒนา การผลิตและการจำหน่ายเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศและการสื่อสารที่สามารถเข้าถึงได้ตั้งแต่ระยะแรกเริ่ม เพื่อให้เกิดการเข้าถึงเทคโนโลยีและระบบดังกล่าวด้วยค่าใช้จ่ายที่ต่ำสุด

ข้อ 10 สิทธิในชีวิต

รัฐภาคียืนยันว่ามนุษย์ทุกคนมีสิทธิที่มีมาแต่กำเนิดในการมีชีวิต และจะดำเนินมาตรการที่จำเป็นทั้งปวงเพื่อให้คนพิการสามารถอุปโภคสิทธิดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น

ข้อ 11 สถานการณ์ที่มีความเสี่ยงและสถานการณ์ฉุกเฉินทางมนุษยธรรม

รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่จำเป็นทั้งปวงเพื่อประกันการคุ้มครองและความปลอดภัยของคนพิการในสถานการณ์ที่มีความเสี่ยง รวมทั้งสถานการณ์ความขัดแย้งทางอาวุธ สถานการณ์ฉุกเฉินทางมนุษยธรรมและการเกิดขึ้นของภัยพิบัติทางธรรมชาติ ทั้งนี้ ตามพันธกรณีของรัฐภาคีภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งรวมทั้งกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศและกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

ข้อ 12 การยอมรับอย่างเท่าเทียมกันเบื้องต้นกฎหมาย

1. รัฐภาคียืนยันว่าคนพิการมีสิทธิที่จะได้รับการยอมรับว่าเป็นบุคคลเบื้องต้นกฎหมายในทุกแห่งหน

2. ให้รัฐภาคียอมรับว่าคนพิการอุปโภคความสามารถทางกฎหมายในทุกด้านของการดำเนินชีวิต บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น

3. ให้อัฐภาคีดำเนินมาตรการที่เหมาะสมในการจัดให้คนพิการเข้าถึงการสนับสนุนที่ตนต้องการในการใช้ความสามารถทางกฎหมาย

4. ให้อัฐภาคีประกันว่ามาตรการทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความสามารถทางกฎหมาย จะให้การปกป้องที่เหมาะสมและมีประสิทธิผลเพื่อป้องกันการใช้ความสามารถนั้นไปในทางที่ผิด ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ มาตรการปกป้องดังกล่าวจะต้องประกันให้มาตรการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความสามารถทางกฎหมายนั้นเคารพสิทธิ เจตนาารมณั และความประสงค์ของบุคคลนั้น ปราศจากผลประโยชน์ทับซ้อน และอิทธิพลที่เกินควร อีกทั้งต้องได้สัดส่วนและเหมาะสมกับสภาพการณ์ของบุคคล โดยจะบังคับใช้ในระยะเวลายาวที่สั้นที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้และจะต้องมีการทบทวนเป็นระยะโดยหน่วยงานที่มีอำนาจซึ่งมีความเป็นอิสระและเป็นกลางหรือองค์กรทางตุลาการ มาตรการปกป้องดังกล่าวจะต้องได้สัดส่วนกับระดับที่มาตรการกระทบต่อสิทธิและส่วนได้เสียของบุคคลนั้น

5. ภายใต้บทบัญญัติของข้อนี้ ให้อัฐภาคีดำเนินมาตรการทั้งปวงที่เหมาะสมและมีประสิทธิผลเพื่อประกันสิทธิที่เท่าเทียมกันของคนพิการในการเป็นเจ้าของหรือรับทรัพย์สินมรดก การควบคุมเรื่องการเงินของตนเอง และการเข้าถึงเงินกู้ธนาคาร การจ้างอง และสินเชือทางการเงินในรูปแบบอื่น อย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งต้องประกันว่าคนพิการจะไม่ถูกลิดรอนทรัพย์สินตามอำเภอใจ

ข้อ 13 การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

1. ให้อัฐภาคีประกันการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับคนพิการบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่นซึ่งรวมถึงการให้ความช่วยเหลือในเรื่องกระบวนการพิจารณาและความช่วยเหลือที่เหมาะสมตามวัย เพื่ออำนวยความสะดวกในการแสดงบทบาทของคนพิการในฐานะผู้มีส่วนร่วมโดยตรงและโดยทางอ้อม รวมทั้งในฐานะเป็นพยาน ในกระบวนการพิจารณาทางกฎหมายทั้งปวง รวมทั้งในขั้นตอนการสอบสวนและกระบวนการเบื้องต้นอื่นๆ

2. เพื่อประกันการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับคนพิการ ให้อัฐภาคีส่งเสริมการฝึกอบรมที่เหมาะสมสำหรับผู้ทำงานในด้านกระบวนการยุติธรรม รวมถึงเจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์

ข้อ 14 เสรีภาพและความมั่นคงของบุคคล

1. ให้อัฐภาคีประกันให้คนพิการ บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น

- (เอ) อุบัติภคสิทธิในเสรีภาพและความมั่นคงของบุคคล
- (บี) ไม่ถูกลิดรอนเสรีภาพของตนโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือตามอำเภอใจ และการลิดรอนเสรีภาพใดๆ จะต้องสอดคล้องกับกฎหมาย และไม่ว่ากรณีใดก็ตาม ความพิการที่มีอยู่ย่อมไม่เป็นเหตุแห่งการลิดรอนเสรีภาพ

2. ให้อัฐภาคีประกันว่า หากคนพิการถูกลิดรอนเสรีภาพโดยกระบวนการใดๆ พวกเขาจะมีสิทธิได้รับหลักประกันที่สอดคล้องกับกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคล

อื่น และจะได้รับการปฏิบัติโดยสอดคล้องกับความมุ่งประสงค์และหลักการของอนุสัญญาฯนี้ รวมทั้งการได้รับการช่วยเหลือที่สมเหตุสมผล

ข้อ 15 เสรีภาพจากการถูกทรมาน หรือการลงโทษ หรือการปฏิบัติที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี

1. บุคคลจะถูกทรมานหรือได้รับการปฏิบัติหรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีมิได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลจะถูกใช้ในการทดลองทางการแพทย์หรือทางวิทยาศาสตร์ โดยปราศจากความยินยอมอย่างเสรีของบุคคลนั้นมิได้

2. ให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการทั้งปวงทางกฎหมาย ทางปกครอง ทางศาลหรือมาตรการอื่นๆ ที่มีประสิทธิผลเพื่อป้องกันคนพิการจากการเป็นเหยื่อของการกระทำทรมาน ปฏิบัติหรือลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือย่ำยีศักดิ์ศรีบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น

ข้อ 16 เสรีภาพจากการถูกแสวงประโยชน์ การใช้ความรุนแรงและการล่วงละเมิด

1. ให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการทั้งปวงทางกฎหมาย ทางปกครอง สังคม การศึกษา และมาตรการอื่นที่เหมาะสมทั้งปวงเพื่อคุ้มครองคนพิการทั้งภายในและนอกเคหสถาน จากการถูกแสวงประโยชน์ การใช้ความรุนแรงและการล่วงละเมิดในทุกรูปแบบ รวมถึงการกระทำ เช่นว่าบนพื้นฐานของเพศสภาพ

2. ให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวงเพื่อป้องกันการถูกแสวงประโยชน์ การใช้ความรุนแรงและการล่วงละเมิด ด้วยการประกันให้มีรูปแบบความช่วยเหลือและการสนับสนุนที่เหมาะสมและคำนึงถึงเพศและวัยแก่คนพิการและครอบครัวและผู้ดูแล รวมทั้งการจัดทำข้อมูลสารสนเทศและการศึกษาว่าด้วยการหลีกเลี่ยง ตระหนักและรายงานเหตุการณ์การถูกแสวงประโยชน์ การใช้ความรุนแรงและการล่วงละเมิด ให้รัฐภาคีประกันว่าการบริการให้ความคุ้มครองจะคำนึงถึงวัย เพศสภาพและความพิการของบุคคล

3. เพื่อป้องกันมิให้เกิดการถูกแสวงประโยชน์ การใช้ความรุนแรงและการล่วงละเมิด ให้รัฐภาคีประกันว่าสิ่งอำนวยความสะดวกและโปรแกรมที่ออกแบบเพื่อให้บริการคนพิการ จะต้องได้รับการตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพจากหน่วยงานอิสระ

4. ให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวงในการส่งเสริมการฟื้นคืน การฟื้นฟูสมรรถภาพ ทางร่างกาย ทางจิตใจ และการรับรู้ และการคืนสู่สังคมของคนพิการซึ่งตกเป็นเหยื่อของการถูกแสวงประโยชน์ การใช้ความรุนแรงและการล่วงละเมิด ไม่ว่าในรูปแบบใดๆ รวมถึงโดยการจัดให้มีบริการการคุ้มครองการฟื้นคืนและการคืนสู่สังคมเช่นว่านั้นจะต้องเกิดขึ้นได้ในสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมสุขภาพ ความเป็นอยู่ที่ดี การเคารพตนเอง ศักดิ์ศรีและการอยู่ได้ด้วยตนเองของบุคคล และคำนึงถึงความต้องการจำเป็นเฉพาะตามเพศสภาพและวัยของบุคคลด้วย

5. ให้รัฐภาคีจัดทำกฎหมายและนโยบายที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงกฎหมายและนโยบายสำหรับสตรีและเด็กเป็นการเฉพาะ เพื่อประกันว่าการถูกแสวงประโยชน์ การใช้ความรุนแรงและการล่วงละเมิดที่เกิดขึ้น จะได้รับการพิสูจน์ทราบ สอบสวนและ ฟ้องร้องดำเนินคดีต่อไปได้ในกรณีที่เหมาะสม

ข้อ 17 การคุ้มครองบูรณภาพของบุคคล

คนพิการทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการเคารพในบูรณภาพทางร่างกายและจิตใจของตนบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น

ข้อ 18 เสรีภาพในการโยกย้ายถิ่นฐานและการถือสัญชาติ

1. ให้รัฐภาคียอมรับสิทธิของคนพิการที่จะมีเสรีภาพในการโยกย้ายถิ่นฐาน เสรีภาพในการเลือกที่อยู่อาศัยของตนเอง และการถือสัญชาติ บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น รวมทั้งโดยการประกันให้คนพิการ :

(เอ) มีสิทธิในการได้และเปลี่ยนแปลงสัญชาติ และจะต้องไม่ถูกถอนสัญชาติตามอำเภอใจหรือเพราะเหตุแห่งความพิการ

(บี) ไม่ถูกไล่ออกจากการมีสิทธิที่จะได้รับ ครอบครองและใช้เอกสารสัญชาติของตนหรือเอกสารอื่นเกี่ยวกับบัตรประจำตัว หรือดำเนินขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง อาทิ ขั้นตอนการตรวจคนเข้าเมืองที่จำเป็นในการโยกย้ายถิ่นฐานได้ ทั้งนี้ เพราะเหตุแห่งความพิการ

(ซี) ย่อมออกจากประเทศใดๆ รวมทั้งประเทศของตนได้โดยเสรี

(ดี) ไม่ถูกไล่ออนสิทธิในการเดินทางเข้าประเทศของตนตามอำเภอใจหรือเพราะเหตุแห่งความพิการ

2. เด็กพิการจะได้รับการจดทะเบียนทันทีหลังจากเกิด และจะมีสิทธิตั้งแต่เกิดในการมีชื่อ มีสิทธิที่จะได้มาซึ่งสัญชาติ และในขอบเขตที่เป็นไปได้ที่สุด สิทธิที่จะรู้จักและได้รับการเลี้ยงดูจากบิดามารดาของตน

ข้อ 19 การอยู่ได้โดยอิสระและการเป็นส่วนหนึ่งในชุมชน

รัฐภาคีแห่งอนุสัญญาฯ นี้ ยอมรับสิทธิเท่าเทียมกันของคนพิการทั้งหลายในการอยู่อาศัยในชุมชน โดยสามารถเลือกได้อย่างเท่าเทียมกับบุคคลอื่นและจะดำเนินมาตรการที่มีประสิทธิผลและเหมาะสมที่เอื้อให้คนพิการได้อุปโภคสิทธินี้ได้อย่างเต็มที่ และการเป็นส่วนหนึ่งและมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในชุมชน รวมทั้งประกันว่า

(เอ) คนพิการมีโอกาเลือกสถานที่อยู่อาศัย ทั้งสถานที่ตั้งและบุคคลที่ตนต้องการอาศัยอยู่ด้วยบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น และไม่จำเป็นต้องอาศัยอยู่ในที่อาศัยที่มีการจัดเตรียมให้เฉพาะเท่านั้น

(บี) คนพิการจะสามารถเข้าถึงบริการในระดับต่างๆ ทั้งบริการภายในเคหสถาน บริการที่พักอาศัยและบริการสนับสนุนอื่นๆ ในชุมชน รวมถึงความช่วยเหลือส่วนบุคคลที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต การเป็นส่วนหนึ่งในชุมชน และการป้องกันการถูกทำให้โดดเดี่ยวหรือแบ่งแยกออกจากชุมชน

(ซี) บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกของชุมชนที่จัดไว้สำหรับประชาชนทั่วไปจะต้องจัดไว้ให้สำหรับคนพิการบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกันและตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นของคนพิการ

ข้อ 20 การเคลื่อนไหวส่วนบุคคล

ให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันการเคลื่อนไหวส่วนบุคคลสำหรับคนพิการ
อย่างเป็นอิสระที่เป็นไปได้สูงสุด รวมทั้ง

(เอ) การอำนวยความสะดวกในการเคลื่อนไหวส่วนบุคคลของคนพิการในลักษณะและเวลา
ที่คนพิการเลือก และในราคาที่คนพิการสามารถจ่ายได้

(บี) การอำนวยความสะดวกให้คนพิการเข้าถึงเครื่องช่วยการเคลื่อนไหว เครื่องมือ เทคโนโลยี
สิ่งอำนวยความสะดวก และรูปแบบความช่วยเหลือที่เป็นสิ่งมีชีวิตและสื่อกลาง รวมทั้งทำให้สิ่งดังกล่าว
อยู่ในราคาที่คนพิการสามารถจ่ายได้

(ซี) การจัดการฝึกอบรมด้านทักษะการเคลื่อนไหวให้แก่คนพิการและแก่เจ้าหน้าที่เฉพาะ
ทางที่ทำงานกับคนพิการ

(ดี) การสนับสนุนให้องค์กรที่ผลิตเครื่องช่วยในการเคลื่อนไหว เครื่องมือ เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ
คำนึงถึงทุกแง่มุมของการเคลื่อนไหวสำหรับคนพิการ

ข้อ 21 เสรีภาพในการแสดงออกและแสดงความคิดเห็น และการเข้าถึงสารสนเทศ

ให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวงเพื่อประกันให้คนพิการสามารถใช้สิทธิในการมี
เสรีภาพในการแสดงออกและแสดงความคิดเห็น รวมถึงเสรีภาพในการแสวงหา ได้รับและเผยแพร่
สารสนเทศและความคิดบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น และโดยผ่านรูปแบบการสื่อสารทั้งปวงที่
คนพิการเลือก ตามที่ได้นิยามไว้ในข้อ 2 ของอนุสัญญาฯ นี้ โดยรวมถึง

(เอ) การจัดให้มีสารสนเทศที่มีไว้สำหรับประชาชนทั่วไปแก่คนพิการในรูปแบบและเทคโนโลยี
ที่สามารถเข้าถึงได้และเหมาะสมต่อความพิการในรูปแบบต่างๆ ภายในเวลาที่เหมาะสมและไม่มีค่าใช้จ่าย
เพิ่ม

(บี) การยอมรับและอำนวยความสะดวกการใช้ภาษามือ อักษรเบรลล์ การสื่อสารทางเลือก
และการสื่อสารเสริม และช่องทาง วิธีการและรูปแบบการสื่อสารทั้งปวงที่สามารถเข้าถึงได้ ที่คนพิการ
เลือกในการมีปฏิสัมพันธ์กับหน่วยงานภาครัฐ

(ซี) การเร่งรัดองค์กรภาคเอกชนซึ่งให้บริการประชาชนโดยทั่วไป รวมถึงบริการผ่านอินเทอร์เน็ต
เพื่อให้สารสนเทศและบริการในรูปแบบที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

(ดี) การสนับสนุนให้สื่อมวลชน รวมทั้งผู้ให้สารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต จัดทำบริการของตน
ให้คนพิการสามารถเข้าถึงได้

(อี) การยอมรับและส่งเสริมการใช้ภาษามือ

ข้อ 22 การเคารพความเป็นส่วนตัว

1. คนพิการไม่ว่าจะมีสถานที่อยู่อาศัยหรือการจัดที่อยู่อาศัยลักษณะใดจะถูกแทรกแซงความ
เป็นส่วนตัว ครอบครัว เคสสถาน หรือการติดต่อทางจดหมายหรือการสื่อสารชนิดอื่นโดยพลการหรือ

โดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือถูกลบหลู่เกียรติยศและชื่อเสียงโดยมิชอบด้วยกฎหมายมิได้ คนพิการมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายจากการถูกแทรกแซงหรือถูกลบหลู่ดังกล่าว

2. ให้รัฐภาคีคุ้มครองความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพและการฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการ บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น

ข้อ 23 การเคารพในการสร้างครอบครัวและสถาบันครอบครัว

1. ให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการในทุกด้านที่เกี่ยวกับการสมรส ครอบครัว ความเป็นบิดามารดา และความสัมพันธ์ต่างๆ บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น โดยประกันว่า

(เอ) สิทธิของคนพิการทั้งปวงที่ถึงวัยสมรสให้สามารถสมรสและสร้างครอบครัวได้บนพื้นฐานของความยินยอมพร้อมใจและโดยอิสระของผู้เจตนาจะสมรสกัน

(บี) สิทธิของคนพิการในการตัดสินใจได้อย่างอิสระและอย่างมีความรับผิดชอบในการกำหนดจำนวนบุตรและการเว้นระยะการมีบุตร และให้เข้าถึงสารสนเทศที่เหมาะสมกับวัย การให้ความรู้เกี่ยวกับการเจริญพันธุ์และการวางแผนครอบครัว ย่อมได้รับการยอมรับ และจัดให้มีวิธีการที่ช่วยให้คนพิการสามารถใช้สิทธิเหล่านี้ได้

(ซี) คนพิการรวมทั้งเด็กพิการ คงไว้ซึ่งความสามารถในการเจริญพันธุ์บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น

2. ให้รัฐภาคีประกันสิทธิและความรับผิดชอบของคนพิการในเรื่องการปกครองบุตร การปกป้องบุตร การได้รับมอบหมายให้ดูแลบุตร และการรับบุตรบุญธรรม หรือรูปแบบใดๆ ที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งแนวคิดเหล่านี้ปรากฏในกฎหมายภายใน ในทุกกรณีประโยชน์สูงสุดของเด็กจะเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ให้รัฐภาคีให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมแก่คนพิการในการทำหน้าที่รับผิดชอบเลี้ยงดูบุตร

3. ให้รัฐภาคีประกันว่าเด็กพิการมีสิทธิเท่าเทียมกับบุคคลอื่นในด้านชีวิตครอบครัว และเพื่อให้สามารถใช้สิทธิเหล่านี้ได้จริงและเพื่อป้องกันการปกปิด ทอดทิ้ง ละเลย และพรากเด็กพิการจากครอบครัว รัฐภาคีจะดำเนินการเพื่อจัดให้มีสารสนเทศ การบริการและการสนับสนุนที่ครอบคลุมและตั้งแต่แรกเริ่มแก่เด็กพิการและครอบครัว

4. ให้รัฐภาคีประกันว่าเด็กจะไม่ถูกแยกจากบิดามารดาโดยขัดต่อความประสงค์ของบิดามารดา เว้นแต่จะกำหนดโดยหน่วยงานที่มีอำนาจว่าการแยกเช่นนี้จำเป็นเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็ก โดยสอดคล้องกับกฎหมายและวิธีพิจารณาที่ใช้บังคับอยู่ ทั้งนี้ การกำหนด เช่นว่าอาจถูกทบทวนได้โดยทางศาล ในทุกกรณีเด็กย่อมไม่ถูกแยกจากบิดามารดาเพราะเหตุแห่งความพิการไม่ว่าของเด็ก หรือของบิดา หรือของมารดาหรือของทั้งบิดาและมารดา

5. ในกรณีที่ครอบครัวใกล้ชิดไม่สามารถดูแลเด็กพิการได้ ให้รัฐภาคีดำเนินการความพยายามทุกวิถีทางเพื่อให้เด็กพิการได้รับการดูแลทางเลือกภายในครอบครัวขยายของเด็กนั้น แต่หากยังไม่อาจเป็นไปได้ ก็ให้ได้รับการดูแลแบบครอบครัวภายในชุมชนที่เด็กพิการดังกล่าวอาศัยอยู่

ข้อ 24 การศึกษา

1. รัฐภาคียอมรับสิทธิของคนพิการด้านการศึกษา และเพื่อให้สามารถใช้สิทธิเหล่านี้ได้จริงโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติและบนพื้นฐานของโอกาสที่เท่าเทียมกัน ให้รัฐภาคีประกันการมีระบบการศึกษาแบบเรียนร่วมในทุกระดับและการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยมุ่งเพื่อ

(เอ) การพัฒนาศักยภาพของมนุษย์และการสำนึกในศักดิ์ศรีและคุณค่าของตนอย่างเต็มที่ และการเสริมสร้างการเคารพในสิทธิมนุษยชน เสรีภาพขั้นพื้นฐานและความหลากหลายของมนุษย์

(บี) การให้คนพิการได้พัฒนาบุคลิกภาพ พรสวรรค์ และความคิดสร้างสรรค์ของตน รวมทั้งความสามารถด้านจิตใจและร่างกาย ให้ถึงศักยภาพสูงสุด

(ซี) การให้คนพิการสามารถเข้ามีส่วนร่วมในสังคมเสรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เพื่อให้สามารถใช้สิทธินี้ได้จริง ให้รัฐภาคีประกันว่า

(เอ) คนพิการจะไม่ถูกกีดกันออกจากระบบการศึกษาทั่วไป เพราะเหตุแห่งความพิการ และเด็กพิการนั้นจะไม่ถูกกีดกันจากการศึกษาภาคบังคับระดับประถมศึกษาและโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย หรือการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เพราะเหตุแห่งความพิการ

(บี) คนพิการสามารถเข้าถึงการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาแบบเรียนร่วมที่มีคุณภาพและโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่นในชุมชนที่ตนอาศัยอยู่

(ซี) คนพิการจะได้รับความช่วยเหลือที่สมเหตุสมผลกับความต้องการของแต่ละบุคคล

(ดี) คนพิการได้รับการสนับสนุนตามที่ต้องการในระบบการศึกษาทั่วไปเพื่ออำนวยความสะดวกในการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพแก่คนพิการนั้น

(อี) มีการจัดมาตรการสนับสนุนเฉพาะบุคคลที่มีประสิทธิภาพแก่คนพิการในสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการพัฒนาทางวิชาการและการพัฒนาทางสังคมอย่างสูงสุด และสอดคล้องกับเป้าหมายการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมอย่างเต็มที่

3. ให้รัฐภาคีดำเนินการให้คนพิการสามารถเรียนรู้ทักษะในการพัฒนาชีวิตและทักษะทางสังคมเพื่อให้สามารถเข้าร่วมในการศึกษาได้อย่างเต็มที่และเท่าเทียมและในฐานะเป็นสมาชิกของชุมชนเพื่อการนี้ ให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการที่เหมาะสม อันรวมถึง

(เอ) การส่งเสริมการเรียนอักษรเบรลล์ ตัวอักษรทางเลือกอื่น ช่องทาง วิธีการและรูปแบบการสื่อสารทางเลือกและการสื่อสารเสริม และทักษะการทำความเข้าใจกับสภาพแวดล้อมและเคลื่อนไหว และการส่งเสริมการสนับสนุนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน และระบบพี่เลี้ยง

(บี) การส่งเสริมให้มีการเรียนภาษามือและการสนับสนุนเอกลักษณ์ทางภาษาของชุมชนคนหูหนวก

(ซี) การประกันว่าการให้การศึกษาแก่บุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กตาบอด หูหนวก หรือตาบอดหูหนวกจะมีภาษาและวิธีสื่อสารที่เหมาะสมที่สุดสำหรับแต่ละบุคคล และในสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทางวิชาการและการพัฒนาทางสังคมได้อย่างสูงสุด

4. เพื่อเป็นการช่วยประกันการใช้สิทธินี้ได้จริงในประการดังกล่าว ให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการที่เหมาะสมเพื่อจ้างครู รวมทั้งครูพิการที่มีความชำนาญในการใช้ภาษามือและ/หรืออักษรเบรลล์ และจะฝึกอบรมผู้ประกอบวิชาชีพและเจ้าหน้าที่ที่ทำงานในทุกระดับการศึกษา การฝึกอบรมดังกล่าวจะบรรจุการตระหนักเรื่องความพิการไว้และการใช้ ช่องทาง วิธีการ และรูปแบบการสื่อสารทางเลือกและการสื่อสารเสริมที่เหมาะสม เทคนิคสื่อและวิธีการเรียนการสอนเพื่อสนับสนุนคนพิการ

5. ให้รัฐภาคีประกันว่าคนพิการสามารถเข้าถึงการศึกษาทั่วไปในระดับอุดมศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ การศึกษาผู้ใหญ่และการเรียนรู้ตลอดชีวิตปราศจากการเลือกปฏิบัติและบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น เพื่อการนี้ ให้รัฐภาคีประกันว่าจะจัดให้ความช่วยเหลือที่สมเหตุสมผลแก่คนพิการ

ข้อ 25 สุขภาพ

รัฐภาคียอมรับว่าคนพิการมีสิทธิในการอุปโภคมาตรฐานสาธารณสุขที่สูงสุดเท่าที่จะหาได้โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ เพราะเหตุแห่งความพิการ ให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวงเพื่อประกันให้คนพิการเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขโดยคำนึงถึงเพศสภาพ รวมถึงการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านสุขภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้รัฐภาคี

(เอ) จัดให้มีบริการด้านสุขภาพโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย หรือที่สามารถจ่ายได้สำหรับคนพิการในระดับคุณภาพและมาตรฐานเช่นเดียวกับการที่จัดให้บุคคลอื่นรวมถึงบริการด้านสุขภาพทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์ และโปรแกรมสาธารณสุขที่มีให้กับประชาชนทั่วไป

(บี) จัดให้มีบริการด้านสุขภาพที่จำเป็นสำหรับคนพิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวกับความพิการ รวมทั้งการบ่งชี้และช่วยเหลือในระยะแรกเริ่มอย่างเหมาะสม และการบริการที่จัดให้เพื่อจำกัดระดับความพิการให้น้อยที่สุดและป้องกันไม่ให้เกิดความพิการเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ รวมทั้งในเด็กและผู้สูงอายุ

(ซี) จัดให้มีบริการด้านสุขภาพเหล่านี้ ให้อยู่ใกล้เคียงมากที่สุดกับชุมชนที่คนพิการอาศัยอยู่เท่าที่จะเป็นไปได้ รวมทั้งในพื้นที่ชนบท

(ดี) กำหนดให้บุคลากรทางการแพทย์ให้การดูแลคนพิการด้วยคุณภาพเดียวกันกับที่ให้แก่คนอื่นๆ รวมถึงบนพื้นฐานของความยินยอมโดยสมัครใจและโดยได้รับข้อมูลข่าวสาร ด้วยการสร้างความตระหนักด้านสิทธิมนุษยชน คัดค้าน การอยู่ได้ด้วยตนเอง และความต้องการจำเป็นของคนพิการโดยวิธีฝึกอบรมและประกาศใช้มาตรฐานจรรยาบรรณสำหรับการดูแลสุขภาพโดยภาครัฐและเอกชน

(อี) ห้ามการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการในการประกันสุขภาพและการประกันชีวิต ซึ่งต้องจัดให้มืออย่างยุติธรรมและสมเหตุสมผล และในกรณีการประกันชีวิต ให้เป็นไปตามกฎหมายภายในของรัฐนั้นที่กำหนดให้มีการประกันชีวิตได้

(เอฟ) ป้องกันการปฏิเสธการดูแลด้านสุขภาพหรือการบริการด้านสุขภาพหรืออาหารและสารเหลวโดยเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งความพิการ

ข้อ 26 การส่งเสริมสมรรถภาพและการฟื้นฟูสมรรถภาพ

1. ให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการที่เหมาะสมและมีประสิทธิผล รวมถึงการสนับสนุนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อให้คนพิการสามารถบรรลุและรักษาความเป็นอิสระไว้อย่างสูงสุด เพิ่มความสามารถทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคมและการอาชีพ และการรวมเป็นส่วนหนึ่งและมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในทุกด้านของชีวิต เพื่อการนี้ ให้รัฐภาคีจัดบริการและโปรแกรมด้านการส่งเสริมสมรรถภาพและการฟื้นฟูสมรรถภาพที่ครอบคลุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านสุขภาพ การว่างงาน การศึกษาและบริการสังคม ในลักษณะที่บริการและโปรแกรมเหล่านี้

(เอ) เริ่มดำเนินการตั้งแต่ในระยะแรกสุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และบนพื้นฐานการประเมินความต้องการจำเป็นและจุดแข็งของแต่ละบุคคลโดยหลักสหวิชาชีพ

(บี) สนับสนุนการมีส่วนร่วมในชุมชนและการเป็นส่วนหนึ่งในชุมชนและทุกด้านของสังคม โดยให้เป็นไปตามความสมัครใจของคนพิการ และจัดไว้ให้ใกล้เคียงกับชุมชนที่คนพิการอาศัยอยู่เท่าที่จะเป็นไปได้ รวมทั้งในพื้นที่ชนบท

2. ให้รัฐภาคีส่งเสริมการพัฒนาการฝึกอบรมขั้นต้นและต่อเนื่องสำหรับนักวิชาชีพและเจ้าหน้าที่ที่ทำงานด้านบริการส่งเสริมสมรรถภาพและฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการ

3. ให้รัฐภาคีส่งเสริมการจัดให้มีไว้ การให้ความรู้ และการใช้ อุปกรณ์และเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ออกแบบสำหรับคนพิการซึ่งต่างล้วนเกี่ยวเนื่องกับการส่งเสริมสมรรถภาพและการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

ข้อ 27 งานและการจ้างงาน

1. รัฐภาคียอมรับสิทธิของคนพิการในการทำงานบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น ทั้งนี้รวมถึงสิทธิในโอกาสที่จะหาเลี้ยงชีพโดยการทำงานที่ตนเป็นผู้ตัดสินใจเลือกโดยอิสระและได้รับการยอมรับในตลาดแรงงาน และทำงานในสภาพแวดล้อมการทำงานที่เปิดกว้างการทำงานร่วมกัน และที่คนพิการสามารถเข้าถึงได้ ให้รัฐภาคีปกป้องและส่งเสริมให้การใช้สิทธิในการทำงานดังกล่าวเป็นจริง รวมถึงสำหรับผู้ซึ่งได้รับความพิการในระหว่างการจ้างงาน โดยการดำเนินขั้นตอนที่เหมาะสม รวมถึงการตรากฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

(เอ) ห้ามการเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งความพิการในทุกด้านที่เกี่ยวกับการจ้างงาน รวมถึงเงื่อนไขในการคัดเลือกบุคคล การว่างงาน และการจ้างงาน การจ้างงานอย่างต่อเนื่อง ความก้าวหน้าในอาชีพการงาน และสภาพการทำงานที่ถูกละเลยและปลอดภัย

(บี) คุ้มครองสิทธิของคนพิการ บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น ในการมีเงื่อนไขการทำงานที่เป็นธรรมและเอื้อประโยชน์ต่อคนพิการ รวมทั้งโอกาสที่เท่าเทียมกันและค่าตอบแทนการทำงานที่เท่ากันสำหรับเนื้องานที่เท่ากัน ความปลอดภัยและเงื่อนไขการทำงานที่ถูกละเลยและปลอดภัย รวมถึงการคุ้มครองจากการถูกคุกคาม และการจัดการแก้ไขข้อร้องเรียน

(ซี) ประกันว่าให้คนพิการสามารถใช้สิทธิด้านแรงงานและสภาพแรงงานบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น

(ดี) ทำให้คนพิการสามารถเข้าถึงโปรแกรมแนะแนวอาชีพ และแนะแนวทั่วไป บริการจัดหางานและการฝึกอาชีพอย่างต่อเนื่อง อย่างมีประสิทธิภาพ

(อี) ส่งเสริมโอกาสการจ้างงานและความก้าวหน้าในอาชีพสำหรับคนพิการในตลาดแรงงาน รวมทั้งความช่วยเหลือในการหางาน ใ้ทำงานและคงสภาพการจ้างงานรวมทั้งการกลับเข้าทำงาน

(เอฟ) ส่งเสริมโอกาสในการประกอบอาชีพอิสระ การเป็นผู้ประกอบการและการพัฒนาสหกรณ์ และการเริ่มธุรกิจของตนเอง

(จี) ว่าจ้างคนพิการเข้าทำงานในหน่วยงานภาครัฐ

(เอช) ส่งเสริมการจ้างงานคนพิการในหน่วยงานภาคเอกชนด้วยนโยบายและมาตรการที่เหมาะสม ซึ่งอาจรวมถึงโปรแกรมที่เป็นมาตรการเชิงบวกสิ่งจูงใจและมาตรการอื่นๆ

(ไอ) ประกันว่ามีการจัดให้ความช่วยเหลือที่สมเหตุสมผลแก่คนพิการในสถานที่ทำงาน

(เจ) ส่งเสริมให้คนพิการได้รับประสบการณ์ทำงานในตลาดแรงงานเปิด

(เค) ส่งเสริมให้มีโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพและวิชาชีพ การรักษาตำแหน่งงาน และการกลับเข้าทำงานสำหรับคนพิการ

2. ให้รัฐภาคีประกันว่าคนพิการย่อมไม่ถูกนำลงไปเป็นทาสหรือไม่ตกอยู่ในภาวะเยี่ยงทาส และจะได้รับการคุ้มครอง บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น จากแรงงานที่ถูกเกณฑ์หรือถูกบังคับ

ข้อ 28 มาตรฐานความเป็นอยู่และความคุ้มครองทางสังคมอย่างเพียงพอ

1. รัฐภาคียอมรับถึงสิทธิของคนพิการในการมีมาตรฐานความเป็นอยู่ที่เพียงพอสำหรับตนและครอบครัว รวมถึงอาหาร เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัยที่เพียงพอ และสภาพการครองชีพที่ดีอย่างต่อเนื่อง และให้รัฐภาคีดำเนินขั้นตอนที่เหมาะสมเพื่อปกป้องและส่งเสริมให้สิทธินี้เกิดขึ้นได้จริงโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งความพิการ

2. รัฐภาคียอมรับถึงสิทธิของคนพิการในการได้รับความคุ้มครองทางสังคม และการอุปโภคสิทธิ นั้น โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ เพราะเหตุแห่งความพิการ และให้รัฐภาคีดำเนินขั้นตอนเพื่อปกป้องและส่งเสริมให้สิทธินี้เกิดขึ้นได้จริง ทั้งนี้รวมถึงมาตรการดังนี้

(เอ) ประกันการเข้าถึงบริการน้ำสะอาดโดยคนพิการอย่างเท่าเทียม และประกันการเข้าถึงบริการอุปกรณ์ต่างๆ และความช่วยเหลืออื่นสำหรับความต้องการจำเป็นอันเกี่ยวเนื่องกับความพิการที่เหมาะสมและที่สามารถจ่ายได้

(บี) ประกันการเข้าถึงโปรแกรมการคุ้มครองทางสังคม และโปรแกรมลดความยากจนโดยคนพิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสตรีและเด็กหญิงพิการและผู้สูงอายุที่พิการ

(ซี) ประกันการเข้าถึงความช่วยเหลือจากรัฐในเรื่องค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับความพิการรวมถึง การฝึกอบรมที่เพียงพอ การให้คำปรึกษา ความช่วยเหลือทางการเงิน และการให้ความดูแลชั่วคราว โดยคนพิการของประเทศ รวมทั้งในกิจกรรมและการบริหารของพรรคการเมือง

3. ก่อตั้งและร่วมกับองค์กรคนพิการ ในการเป็นผู้แทนของคนพิการในระดับนานาชาติ ระดับประเทศ ระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่น

ข้อ 30 การมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรม นันทนาการ การพักผ่อนคลายยามว่าง และกีฬา

1. รัฐภาคียอมรับในสิทธิของคนพิการในการมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรม บนพื้นฐานของความเท่าเทียมกับบุคคลอื่น ทั้งนี้ให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวงเพื่อประกันว่าคนพิการ

(เอ) เข้าถึงสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมในรูปแบบที่สามารถเข้าถึงได้

(บี) การเข้าถึงรายการโทรทัศน์ ภาพยนตร์ ละคร และกิจกรรมอื่นๆ ทางวัฒนธรรมในรูปแบบที่สามารถเข้าถึงได้

(ซี) เข้าถึงสถานที่ที่จัดแสดงวัฒนธรรมหรือบริการ อาทิ โรงละคร พิพิธภัณฑ์ โรงภาพยนตร์ ห้องสมุดและบริการด้านท่องเที่ยว และทั้งนี้ ในขอบเขตที่จะทำได้ สามารถเข้าถึงอนุสรณ์สถาน และสถานที่ที่มีความสำคัญทางวัฒนธรรมของชาติ

2. ให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการที่เหมาะสมเพื่อให้คนพิการมีโอกาสได้พัฒนาและใช้ศักยภาพของตนทางด้านการสร้างสรรค์งาน ด้านศิลปะและสติปัญญา ไม่เพียงแต่เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองเท่านั้น แต่ยังเพื่อเพิ่มคุณค่าให้แก่สังคมอีกด้วย

3. ให้รัฐภาคีดำเนินขั้นตอนที่เหมาะสมทั้งปวงโดยสอดคล้องหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อประกันว่ากฎหมายต่างๆ ที่คุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาไม่เป็นการกีดกันที่ไม่สมเหตุสมผลหรือเลือกปฏิบัติต่อการเข้าถึงสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมโดยคนพิการ

4. ให้คนพิการมีสิทธิได้รับการยอมรับและส่งเสริมอัตลักษณ์เฉพาะด้านวัฒนธรรมและภาษารวมถึงภาษามือและวัฒนธรรมของคนหูหนวก ทั้งนี้ บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น

5. เพื่อให้คนพิการได้มีส่วนร่วมบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่นในกิจกรรมด้านนันทนาการ การพักผ่อนคลายยามว่างและกีฬา ให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการที่เหมาะสมดังนี้

(เอ) กระตุ้นและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนพิการเท่าที่จะเป็นไปได้มากที่สุดกิจกรรมกีฬาทั่วไปทุกระดับ

(บี) ประกันให้คนพิการมีโอกาสจัด พัฒนาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมกีฬาและนันทนาการเฉพาะของคนพิการแต่ละประเภท ได้อย่างเหมาะสมกับลักษณะความพิการ และเพื่อการนี้ ส่งเสริมการจัดให้มีการสอน การฝึกอบรมและทรัพยากรที่เหมาะสมบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น

(ซี) ประกันให้คนพิการสามารถเข้าถึงสถานที่จัดกีฬา นันทนาการและท่องเที่ยว

(ดี) ประกันให้เด็กพิการสามารถเข้าถึงอย่างเท่าเทียมกับเด็กอื่นในกิจกรรมการเล่นนันทนาการและการพักผ่อนคลายยามว่างและกีฬา โดยรวมถึงกิจกรรมเหล่านั้นในระบบโรงเรียน

(อี) ประกันให้คนพิการเข้าถึงบริการจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมนันทนาการ การท่องเที่ยว การผ่อนคลายยามว่างและกีฬา

ข้อ 31 สถิติและการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. รัฐภาคีจะดำเนินการเก็บรวบรวมสารสนเทศที่เหมาะสม รวมถึงข้อมูลทางสถิติและวิจัย เพื่อให้สามารถจัดทำและดำเนินการตามนโยบายเพื่อทำให้อนุสัญญาี้เกิดผล กระบวนการรวบรวมและเก็บรักษาสารสนเทศนี้ต้อง

(เอ) สอดคล้องกับมาตรการปกป้องทางกฎหมาย รวมถึงกฎหมายคุ้มครองข้อมูล เพื่อประกันการรักษาความลับและการเคารพในความเป็นส่วนตัวของคนพิการ

(บี) สอดคล้องกับบทบัญญัติยอมรับกันในทางระหว่างประเทศเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และเสรีภาพขั้นพื้นฐานและหลักจรรยาบรรณในการรวบรวมและใช้สถิติ

2. สารสนเทศที่เก็บรวบรวมตามข้อนี้ จะได้รับการจำแนกอย่างเหมาะสม และใช้เพื่อช่วยประเมินผลการปฏิบัติตามพันธกรณีของรัฐภาคีภายใต้อนุสัญญาี้ และใช้เพื่อบ่งชี้และแก้ไขข้อกีดกันที่คนพิการเผชิญอยู่ในการใช้สิทธิของตน

3. ให้รัฐภาคีรับผิดชอบในการเผยแพร่สถิติเหล่านี้ และประกันว่าคนพิการและบุคคลอื่นๆ สามารถเข้าถึงสถิติได้

ข้อ 32 ความร่วมมือระหว่างประเทศ

1. รัฐภาคียอมรับถึงความสำคัญของความร่วมมือระหว่างประเทศและการส่งเสริมความร่วมมือเช่นว่านั้น เพื่อสนับสนุนให้ความพยายามระดับประเทศบรรลุความมุ่งประสงค์และวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาี้ได้จริง และจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมและมีประสิทธิผลในเรื่องนี้ ระหว่างและในหมู่รัฐ และหากเหมาะสม ในลักษณะเป็นหุ้นส่วนกับองค์การระหว่างประเทศและภูมิภาคที่เกี่ยวข้อง และภาคประชาสังคมและ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การของคนพิการ มาตรการเช่นว่านี้อาจรวมถึง

(เอ) การประกันว่าความร่วมมือระหว่างประเทศ รวมถึงโปรแกรมพัฒนาระหว่างประเทศที่ครอบคลุมคนพิการ และคนพิการสามารถเข้าถึงได้

(บี) การอำนวยความสะดวกและการสนับสนุนการเสริมสร้างศักยภาพ รวมถึงการแลกเปลี่ยนและการแบ่งปันสารสนเทศ ประสบการณ์ โปรแกรมการฝึกอบรมและแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ

(ซี) การอำนวยความสะดวกในความร่วมมือในการวิจัยและการเข้าถึงความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

(ดี) การจัดความช่วยเหลือด้านวิชาการและเศรษฐกิจ รวมถึงการอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงและแบ่งปันเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกและเทคโนโลยีที่สามารถเข้าถึงได้ และโดยการถ่ายโอนเทคโนโลยี ทั้งนี้ หากเหมาะสม

2. บทบัญญัติของข้อนี้ไม่มีผลกระทบต่อพันธกรณีของรัฐในการปฏิบัติตามพันธกรณีของตนภายใต้อนุสัญญานี้

ข้อ 33 การอนุวัติและการตรวจสอบติดตามระดับประเทศ

1. ภายใต้ระบบการจัดองค์กรของตน ให้รัฐภาคีกำหนดหน่วยประสานงานหลักหนึ่งหน่วยงานหรือมากกว่าหนึ่งหน่วยงานภายในภาครัฐ เพื่อกิจการที่เกี่ยวกับการอนุวัติตามอนุสัญญานี้ และจะต้องให้ความสำคัญในการจัดตั้งหรือแต่งตั้งกลไกการประสานงานภายในรัฐบาลเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องในภาคส่วนต่างๆ และในระดับต่างๆ

2. ภายใต้ระบบกฎหมายและระบบการปกครองของตน ให้รัฐภาคีรักษา เสริมสร้างให้เกิดความเข้มแข็ง แต่งตั้งหรือจัดตั้งโครงสร้างภายในประเทศ รวมถึงกลไกอิสระหนึ่งหน่วยงานหรือมากกว่าหากเหมาะสม เพื่อส่งเสริม คัดกรองและติดตามการอนุวัติตามอนุสัญญาในการแต่งตั้งหรือจัดตั้งกลไกดังกล่าว ให้รัฐภาคีคำนึงถึงหลักการที่เกี่ยวข้องกับสถานะและหน้าที่ของสถาบันระดับประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคัดกรองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

3. ภาคประชาสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนพิการและองค์กรผู้แทนของคนพิการ จะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องและมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในกระบวนการตรวจสอบติดตามการดำเนินงาน

ข้อ 34 คณะกรรมการว่าด้วยสิทธิคนพิการ

1. ให้จัดตั้งคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิคนพิการขึ้นคณะหนึ่ง (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า "คณะกรรมการ") ซึ่งจะปฏิบัติตามหน้าที่ที่ระบุไว้

2. เมื่ออนุสัญญานี้เริ่มมีผลบังคับใช้ คณะกรรมการจะประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ สิบสองคนภายหลังที่มีการยื่นสัตยาบันสารหรือภาคยานุวัติสารเพิ่มอีกหกสิบประเทศ องค์ประกอบของคณะกรรมการจะเพิ่มขึ้นได้อีก หกคน ทำให้คณะกรรมการมีจำนวนได้มากที่สุดถึงสิบแปดคน

3. สมาชิกของคณะกรรมการจะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเฉพาะตัวและต้องเป็นผู้มีศีลธรรมสูงมีความสามารถและประสบการณ์ที่เป็นที่ยอมรับในสาขาภายใต้อนุสัญญานี้ เมื่อมีการเสนอชื่อผู้เข้ารับการเลือกตั้ง ให้รัฐภาคีคำนึงถึงบทบัญญัติที่กำหนดไว้ในข้อ 4 วรรค 3 ของอนุสัญญานี้

4. สมาชิกของคณะกรรมการจะได้รับการเลือกตั้งจากรัฐภาคี โดยพิจารณาถึงการกระจายตามเขตภูมิศาสตร์อย่างเป็นธรรม และการตั้งผู้แทนตามอารยธรรมที่แตกต่างกันในแต่ละรูปแบบ ตลอดจนระบบกฎหมายหลัก การเป็นตัวแทนเพศสภาพที่สมดุล และการมีส่วนร่วมของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความพิการ

5. สมาชิกของคณะกรรมการจะได้รับการเลือกตั้งโดยการลงคะแนนลับจากบัญชีรายชื่อบุคคลที่เสนอชื่อโดยรัฐภาคี รัฐภาคีแต่ละรัฐอาจเสนอชื่อบุคคลหนึ่งคนจากบรรดาคนชาติของตนเอง ในการประชุมของที่ประชุมรัฐภาคีในการประชุมดังกล่าวซึ่งองค์ประชุมจะต้องประกอบด้วยรัฐภาคีแห่งอนุสัญญานี้จำนวนสองในสาม บุคคลซึ่งได้รับการเลือกตั้งเป็นคณะกรรมการจะต้องเป็นผู้ได้รับคะแนนเสียงจำนวนสูงสุดและเป็นเสียงข้างมากโดยเด็ดขาดของคะแนนเสียงจากผู้แทนรัฐภาคีที่เข้าประชุมและออกเสียง

6. การเลือกตั้งครั้งแรกจะกระทำขึ้นภายในไม่เกินหกเดือนหลังจากที่อนุสัญญาฯ เริ่มมีผลบังคับใช้ อย่างน้อยที่สุดสี่เดือนก่อนวันเลือกตั้งของแต่ละครั้ง เลขธิการสหประชาชาติจะจัดทำบัญชีรายชื่อของบุคคลทั้งปวง ตามที่ได้รับการเสนอชื่อนั้นเรียงตามลำดับอักษร โดยระบุถึงรัฐภาคีซึ่งได้เสนอชื่อบุคคลเหล่านั้นและจะเสนอบัญชีนั้นต่อรัฐภาคี

7. สมาชิกของคณะกรรมการจะทำการเลือกตั้งขึ้นเพื่อดำรงตำแหน่งเป็นระยะเวลาสี่ปี โดยมีสิทธิได้รับเลือกตั้งใหม่อีกครั้งในทันทีที่หมดวาระ อย่างไรก็ตาม ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งสำหรับสมาชิกทั้งหมดคน ที่เลือกตั้งขึ้นคราวแรกให้สั้นสุดลงเมื่อครบกำหนดสองปีนับจากการเลือกตั้งในคราวแรกนั้น โดยรายชื่อของสมาชิกทั้งหมดคนดังกล่าวจะทำการคัดเลือกด้วยการจับสลากโดยประธานที่ประชุมตามอ้างอิงถึงในวรรค 5 ของข้อนี้

8. การเลือกตั้งสมาชิกใหม่ในคณะกรรมการ เพิ่มจำนวนทุกคน ให้จัดให้มีขึ้นในวาระการเลือกตั้งปกติโดยเป็นไปตามบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องซึ่งระบุไว้ในข้อนี้

9. หากสมาชิกคนใดคนหนึ่งของคณะกรรมการ ตายหรือลาออกหรือแจ้งว่าตนไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ไม่ว่าด้วยเหตุใดก็ดี รัฐภาคีซึ่งเป็นผู้เสนอชื่อสมาชิกผู้นั้น จะแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญท่านอื่นซึ่งมีคุณสมบัติพร้อมตามบทบัญญัติอันระบุไว้ในข้อนี้เพื่อให้ดำรงตำแหน่งแทนในระยะเวลาที่เหลือ

10. คณะกรรมการ จะกำหนดระเบียบข้อบังคับการประชุมของตนเอง

11. เลขธิการสหประชาชาติจะจัดเจ้าหน้าที่และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพของคณะกรรมการภายใต้อนุสัญญาฯ และให้เรียกประชุมคณะกรรมการเป็นครั้งแรก

12. โดยความเห็นชอบของสมัชชาสหประชาชาติ กรรมการของคณะกรรมการนี้จะได้รับค่าตอบแทนจากแหล่งการเงินของสหประชาชาติตามข้อกำหนด และเงื่อนไขซึ่งสมัชชาสหประชาชาติพิจารณา กำหนดโดยคำนึงถึงความสำคัญของภาระรับผิดชอบของคณะกรรมการ

13. สมาชิกของคณะกรรมการ มีสิทธิได้รับการอำนวยความสะดวก เอกสิทธิ์และความคุ้มกันที่ ให้สำหรับผู้เชี่ยวชาญ ที่ปฏิบัติการกิจเพื่อสหประชาชาติตามที่กำหนดในหมวดที่เกี่ยวข้องของอนุสัญญาฯ ว่าด้วยเอกสิทธิ์และความคุ้มกันของสหประชาชาติ

ข้อ 35 การจัดทำรายงานของรัฐภาคี

1. ให้รัฐภาคีแต่ละรัฐส่งรายงานฉบับสมบูรณ์เกี่ยวกับมาตรการในการปฏิบัติตามพันธกรณีภายใต้อนุสัญญาฯ และความคืบหน้าในส่วนที่เกี่ยวข้อง ต่อคณะกรรมการ ผ่านเลขธิการสหประชาชาติภายในระยะเวลาสองปีหลังจากที่อนุสัญญาฯ มีผลบังคับใช้กับรัฐภาคีที่เกี่ยวข้อง

2. หลังจากนั้น ให้รัฐภาคีส่งรายงานฉบับต่อ ไปอย่างน้อยทุกๆ สี่ปี และเมื่อใดก็ตามที่คณะกรรมการร้องขอ

3. ให้คณะกรรมการกำหนดแนวทางเกี่ยวกับเนื้อหาของรายงาน

4. รัฐภาคีซึ่งส่งรายงานฉบับเริ่มแรกที่สมบูรณ์ไปยังคณะกรรมการแล้ว ไม่จำเป็นต้องรายงาน

ข้อมูลที่ได้กล่าวไปแล้วซ้ำในรายงานฉบับต่อไป เมื่อมีการจัดเตรียมรายงานต่อคณะกรรมการ รัฐภาคี จะพิจารณาจัดเตรียมรายงานโดยกระบวนการที่เปิดกว้างและโปร่งใส และให้คำนึงถึงข้อบัญญัติที่กำหนดไว้ใน ข้อ 4 วรรค 3 ของอนุสัญญา

5. รายงานอาจารย์ผู้บรรยายและความยากลำบากซึ่งกระทบต่อระดับความสำเร็จที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามพันธกรณี ภายใต้อนุสัญญานี้

ข้อ 36 การพิจารณารายงาน

1. รายงานแต่ละฉบับจะได้รับการพิจารณาโดยคณะกรรมการ ซึ่งจะให้ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะนำไปเกี่ยวกับรายงานตามที่คณะกรรมการเห็นสมควรและจะส่งต่อไปยังรัฐภาคีที่เกี่ยวข้อง รัฐภาคีอาจตอบข้อมูลใดที่ตนเลือกไปยังคณะกรรมการ คณะกรรมการอาจร้องขอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามอนุสัญญานี้เพิ่มเติมจากรัฐภาคี

2. ถ้ารัฐภาคีส่งรายงานช้ากว่ากำหนด คณะกรรมการอาจแจ้งต่อรัฐภาคีที่เกี่ยวข้องถึงความจำเป็นในการตรวจสอบการปฏิบัติตามอนุสัญญานี้บนพื้นฐานของข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่คณะกรรมการมีอยู่ ถ้ารัฐภาคีนั้นไม่ส่งรายงานที่เกี่ยวข้องภายในระยะเวลาสามเดือนหลังจากการที่ได้รับแจ้งให้คณะกรรมการเชิญรัฐภาคีที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมการตรวจสอบนี้ด้วย ถ้ารัฐภาคีส่งรายงานที่เกี่ยวข้อง บทบัญญัติของวรรคหนึ่งของข้อนี้จะนำมาใช้บังคับ

3. เลขาธิการสหประชาชาติจะเปิดโอกาสให้รัฐภาคีทุกประเทศ สามารถเข้าถึงรายงาน

4. ให้รัฐภาคีเปิดโอกาสให้สาธารณชนในประเทศของตนสามารถเข้าถึงรายงานและเปิดโอกาสให้เข้าถึงข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะนำไปที่เกี่ยวกับรายงานเหล่านี้

5. หากพิจารณาว่าเหมาะสม ให้คณะกรรมการนำส่งรายงานของรัฐภาคีไปยังทบวงการชำนัญพิเศษ กองทุน และโปรแกรมต่างๆของสหประชาชาติ และองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งคำร้องหรือข้อระบุดความต้องการคำแนะนำทางวิชาการหรือความช่วยเหลือที่ระบุในรายงาน พร้อมข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ(ถ้ามี) เกี่ยวกับคำร้องหรือข้อระบุดความต้องการเหล่านี้

ข้อ 37 ความร่วมมือระหว่างรัฐภาคีและคณะกรรมการ

1. ให้รัฐภาคีแต่ละรัฐร่วมมือกับคณะกรรมการ และช่วยเหลือสมาชิกของคณะกรรมการในการดำเนินการตามอาณัติให้บรรลุผลสำเร็จ

2. ในความสัมพันธ์กับรัฐภาคี คณะกรรมการจะคำนึงถึงหนทางและวิธีการเพิ่มประสิทธิผลของประเทศในการปฏิบัติตามอนุสัญญานี้ซึ่งรวมถึงผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศ

ข้อ 38 ความสัมพันธ์ของคณะกรรมการกับหน่วยงานอื่นๆ

เพื่อให้การปฏิบัติตามอนุสัญญานี้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านที่อนุสัญญา ฉบับปัจจุบัน นั้น

(เอ) ทบวงการชำนัญพิเศษและองค์กรอื่นๆ ของสหประชาชาติมีสิทธิที่จะเป็นตัวแทนใน

การพิจารณาการปฏิบัติตามบทบัญญัติเหล่านั้นของอนุสัญญานี้ภายในขอบข่ายอำนาจหน้าที่ขององค์กรเหล่านั้น คณะกรรมการอาจเชิญทบวงการชำนัญพิเศษและองค์กรอื่นๆ ของสหประชาชาติตามที่เห็นสมควร เพื่อให้คำแนะนำเฉพาะเกี่ยวกับการปฏิบัติตามอนุสัญญา ที่อยู่ในขอบข่ายอำนาจหน้าที่ขององค์กรนั้น คณะกรรมการอาจเชิญทบวงการชำนัญพิเศษและองค์กรอื่นๆ ของสหประชาชาติให้เสนอรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามอนุสัญญา ในเรื่องที่อยู่ภายในขอบข่ายกิจกรรมขององค์กร

(บี) หากเหมาะสม ในการปฏิบัติตามขอบข่ายอำนาจหน้าที่ของตน คณะกรรมการจะหารือกับองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องที่จัดตั้งขึ้นโดยสนธิสัญญาสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศต่างๆ เพื่อประกันว่าแนวทางในการจัดทำรายงานข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะทั่วไปมีความสอดคล้องกันและหลีกเลี่ยงการซ้ำซ้อนและทับซ้อนในการปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ

ข้อ 39 รายงานของคณะกรรมการ

คณะกรรมการจะรายงานต่อสมัชชาสหประชาชาติและคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมเป็นประจำทุกๆสองปี เกี่ยวกับกิจกรรมของคณะกรรมการ และอาจทำข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะทั่วไป โดยพิจารณาจากรายงานและสารสนเทศที่ได้รับจากรัฐภาคีเป็นฐาน ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะทั่วไปเช่นนั้นต้องรวมอยู่ในรายงานของคณะกรรมการ พร้อมทั้งข้อสังเกตจากรัฐภาคี(ถ้ามี)

ข้อ 40 ที่ประชุมของรัฐภาคี

1. รัฐภาคีจะต้องเข้าร่วมการประชุมอย่างสม่ำเสมอในรูปแบบที่ประชุมรัฐภาคีเพื่อพิจารณาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการอนุวัติอนุสัญญานี้
2. ภายในเวลาไม่เกินหกเดือนหลังจากที่อนุสัญญานี้เริ่มมีผลบังคับใช้ เลขาธิการสหประชาชาติจะเรียกประชุมรัฐภาคี การประชุมครั้งต่อไปเลขาธิการสหประชาชาติจะเรียกประชุมทุกๆ สองปี หรือตามมติของที่ประชุมรัฐภาคี

ข้อ 41 การเก็บรักษาอนุสัญญา

เลขาธิการสหประชาชาติเป็นผู้เก็บรักษาอนุสัญญานี้

ข้อ 42 การลงนาม

อนุสัญญานี้จะเปิดให้ทุกรัฐ และองค์การรวมตัวระดับภูมิภาคลงนามได้ที่สำนักงานใหญ่องค์การสหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก นับแต่วันที่ 30 มีนาคม พ. ศ. 2550

ข้อ 43 ความยินยอมให้ผูกพัน

อนุสัญญานี้ จะต้องได้รับการสัตยาบันโดยรัฐที่ได้ลงนามในอนุสัญญา และได้รับการยืนยันอย่างเป็นทางการโดยองค์การรวมตัวระดับภูมิภาคที่ได้ลงนามในอนุสัญญา อนุสัญญาจะเปิดให้มีการภาคยานุวัติโดยรัฐ หรือองค์การรวมตัวระดับภูมิภาคใดๆ ที่ไม่ได้ลงนามในอนุสัญญา

ข้อ 44 องค์การรวมตัวระดับภูมิภาค

1. "องค์การรวมตัวระดับภูมิภาค" หมายถึง องค์การที่ประกอบด้วยรัฐอธิปไตยของภูมิภาคหนึ่งๆ ซึ่งรัฐสมาชิกได้ถ่ายโอนอำนาจที่เกี่ยวข้องกับประเด็นตามอนุสัญญานี้ให้กับองค์การระดับภูมิภาคดังกล่าว แล้ว องค์การต่างๆ ดังกล่าวจะต้องประกาศในตราสารยืนยันอย่างเป็นทางการหรือภาคยานุวัติสาร ถึงขอบเขตอำนาจของตนในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประเด็นภายใต้อนุสัญญานี้ หลังจากนั้น องค์การดังกล่าวจะต้องแจ้งไปยังผู้เก็บรักษาอนุสัญญาให้ทราบถึงการแก้ไขที่สำคัญเกี่ยวกับขอบเขตอำนาจของตน

2. การอ้างถึง "รัฐภาคี" ในอนุสัญญานี้จะใช้กับองค์การดังกล่าวภายในขอบเขตอำนาจขององค์การนั้นๆ

3. ภายใต้ความมุ่งประสงค์ของข้อ 45 วรรค 1 และข้อ 47 วรรค 2 และ 3 จะไม่นับรวมถึงตราสารที่ยื่นโดยองค์การรวมตัวระดับภูมิภาค

4. องค์การรวมตัวระดับภูมิภาค ในเรื่องที่อยู่ในขอบเขตอำนาจของตน อาจใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียงในที่ประชุมของรัฐภาคี โดยจำนวนคะแนนเสียงทั้งหมดเท่ากับจำนวนรัฐสมาชิกทั้งหมดที่เป็นภาคีอนุสัญญานี้ องค์การ จะไม่มีสิทธิลงคะแนนเสียงหากรัฐสมาชิกใดขององค์การ ใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียงของตน และในทางกลับกัน

ข้อ 45 การเริ่มมีผลบังคับใช้

1. อนุสัญญานี้จะมีผลใช้บังคับในวันที่สามสิบถัดจากวันที่ได้มีการยื่นสัตยาบันสารหรือภาคยานุวัติสารฉบับที่สี่สิบ

2. สำหรับแต่ละรัฐหรือองค์การรวมตัวระดับภูมิภาคที่ได้ให้สัตยาบัน ยืนยันอย่างเป็นทางการหรือได้ภาคยานุวัติอนุสัญญา ภายหลังจากที่ได้มีการยื่นสัตยาบันสารหรือภาคยานุวัติสารฉบับที่สี่สิบ อนุสัญญาจะเริ่มมีผลบังคับใช้ในวันที่สามสิบนับถัดจากวันที่ได้ยื่นสัตยาบันสารหรือภาคยานุวัติสารของตน

ข้อ 46 ข้อสงวน

1. ห้ามตั้งข้อสงวนที่ไม่สอดคล้องต่อวัตถุประสงค์ที่หมายและความมุ่งประสงค์ของอนุสัญญานี้
2. อาจถอนข้อสงวนในเวลาใดก็ได้

ข้อ 47 การแก้ไข

1. รัฐภาคีใดๆ อาจเสนอข้อแก้ไขอนุสัญญานี้และยื่นต่อเลขาธิการสหประชาชาติ หลังจากนั้น เลขาธิการสหประชาชาติ จะต้องส่งข้อแก้ไขที่เสนอมารัฐภาคีทั้งหลาย พร้อมกับคำร้องขอที่ให้รัฐภาคีระบุว่า รัฐภาคีนั้นเห็นชอบให้จัดการประชุมของรัฐภาคีเพื่อความมุ่งประสงค์ในการพิจารณาและลงคะแนนเสียงต่อข้อเสนอนั้นหรือไม่ ในกรณีที่อยู่ในสี่เดือนนับจากวันที่ได้แจ้งข้อเสนอนั้น มีรัฐภาคีจำนวนอย่างน้อยที่สุดหนึ่งในสามเห็นชอบกับการจัดประชุมเช่นนั้น เลขาธิการสหประชาชาติจะจัดให้มีการประชุมภายใต้การอุปถัมภ์ของสหประชาชาติ ข้อแก้ไขใดๆ ที่รับรองโดยรัฐภาคีส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมและลงคะแนนเสียงในที่ประชุมจะต้องเสนอต่อสมัชชาสหประชาชาติ เพื่อให้ความเห็นชอบ

2. ข้อแก้ไขได้มีการรับเอาและเห็นชอบตามวรรคหนึ่งของข้อนี้ จะเริ่มมีผลบังคับใช้ในวันที่สามสิบถัดจากวันที่ได้มีการยื่นตราสารยอมรับข้อแก้ไขด้วยคะแนนเสียงข้างมากจำนวนสองในสามของรัฐภาคีใด วันที่ได้รับเอาข้อแก้ไขดังกล่าวนั้น หลังจากนั้นข้อเสนอแก้ไขจะมีผลบังคับใช้สำหรับรัฐภาคีใด ใด วันที่สามสิบถัดจากวันที่รัฐภาคีนั้นยื่นตราสารยอมรับข้อแก้ไข การแก้ไขจะผูกพันเฉพาะรัฐภาคีที่ยอมรับข้อแก้ไขนั้น

3. หากที่ประชุมรัฐภาคีมีฉันทามติ การแก้ไขที่ได้มีการรับเอาและเห็นชอบตามวรรคหนึ่งของข้อนี้ ซึ่งเกี่ยวเนื่องเฉพาะกับข้อ 34 ข้อ 38 ข้อ 39 และข้อ 40 จะเริ่มมีผลบังคับใช้ต่อรัฐภาคีทั้งปวง วันที่สามสิบถัดจากวันที่รัฐภาคีนั้นยื่นตราสารยอมรับข้อแก้ไข การแก้ไขจะผูกพันเฉพาะรัฐภาคีที่ยอมรับข้อแก้ไขนั้น

ข้อ 48 การบอกลึก

รัฐภาคีอาจบอกลึกอนุสัญญานี้โดยการแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรไปยังเลขาธิการสหประชาชาติ การบอกลึกจะมีผลหนึ่งปีหลังจากวันที่เลขาธิการสหประชาชาติได้รับแจ้ง

ข้อ 49 รูปแบบที่เข้าถึงได้

ตัวบทของอนุสัญญานี้จะต้องจัดให้มีอยู่ในรูปแบบที่สามารถเข้าถึงได้

ข้อ 50 ตัวบทที่ถูกต้อง

ตัวบทฉบับภาษาอาหรับ จีน อังกฤษ ฝรั่งเศส รัสเซีย และสเปน ของอนุสัญญานี้มีความถูกต้องเท่าเทียมกัน

เพื่อเป็นประจักษ์แก่การนี้ ผู้มีอำนาจเต็มซึ่งลงนามข้างท้ายนี้ซึ่งได้รับการมอบอำนาจโดยชอบจากรัฐบาลของตนได้ลงนามในอนุสัญญานี้